

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Pavel Kacel

Nálezy skla doby římské v Čechách

Glass Finds of the Roman Period in Bohemia

Praha 2012

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Lubomír Košnar, CSc.

Poděkování

Vyjádřit díky bych chtěl svému školiteli, doc. PhDr. Lubomíru Košnarovi, CSc. za vedení práce. Zavázán jsem Mgr. Kristýně Urbanové za ochotné zpřístupnění sbírek Národního muzea i přes jejich oficiální uzavření a Mgr. Zdeňku Benešovi za četné konzultace, literaturu a zapůjčení nálezů skla z Nebovid. Rovněž musím poděkovat PhDr. Natalii Venclové, DrSc., Bc. Martinu Černému a PhDr. Janu Jílkovi, PhD. za některé rady a pomoc.

Poděkování náleží také PhDr. Janu Frolíkovi, CSc., PhDr. Michalu Burešovi a Lukáši Drápelovi za souhlas ke zveřejnění nálezů skla z kontextů doby římské z nezpracovaného terénního výzkumu v Praze-Bubenči a za laskavé svolení k otisknutí snímků předmětů z expozice Regionálního muzea K. A. Polánka v Žatci PhDr. Radmile Holodňákové a PhDr. Petru Holodňákovi

V neposlední řadě ovšem patří díky rodině za trpělivost a klidné zázemí.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval/a samostatně, že jsem řádně citoval/a všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 16. 8. 2012

.....

Jméno autora/autorky

Abstrakt

Práce se zabývá nálezy skla a fajánse, které se objevují v podobě korálek a závěsků, nádob, aplikací (vloček), hracích kamenů, náramků a okénka ve dně keramické nádoby. Zdaleka nejčastějšími jsou skleněné a fajánsové korálky. Jejich ve starší době římské nepříliš četný výskyt výrazně stoupá v mladší době římské, kdy se objevují i nové výzdobné prvky. Kvůli převažujícímu žárovému způsobu pohřbívání je poznání limitováno špatným stavem dochování, neboť řada skleněných artefaktů byla deformována nebo z nich zbyly jen amorfní slitky. Jelikož většina korálek pochází z antického světa, představují velké množství importovaného zboží, s nímž bylo obchodováno i ve Svobodné Germánii. Dlouhé náhrdelníky jasně odrážejí vyšší sociální status pohřbených žen, pro nižší počty korálek v hrobech to však tvrdit nelze. Známé je též několik mužských hrobů s korálky. Prostředí elit indikují také skleněné nádoby, v Čechách po celou dobu římskou spíše vzácné, aplikace na sponách a prstenech a patrně i skleněné hrací kameny. Římské skleněné náramky představují typ artefaktu, který v barbariku nebyl rozšířen. Setkat se lze i s rezidui halštatského a laténského skla (zlomky náramků a korálek), nejčastěji na sídlištích.

Klíčová slova

sklo – fajáns – doba římská – importy – Čechy

Abstract

The thesis is focused on the finds of glass and faience which are to be found in the form of beads and pendants, vessels, inlays, game pieces, bracelets and a “window” in the bottom of a ceramic urn. The most common are glass and faience beads. Their occurrence increases in the Late Roman Period substantially when new ornament styles come into being as well. Because of the predominant cremation rite, the knowledge is limited for the poor condition as a large amount of glass artefacts was deformed. In view of the fact that the majority of the beads originates from the classical antiquity world, they represent a vast number of imported goods, which may have been traded in *Barbaricum* as well. The long necklaces reflect obviously the higher social status of buried women. Nevertheless, the same statement cannot be considered to be applicable for lower numbers of beads in graves. Even some male graves with beads are known. The elite milieus are indicated also by the glass vessels, rather rare in the Roman Period Bohemia, the inlays on brooches or rings, as well as the game pieces. The Roman glass bracelets represent a rare sort of artefacts in *Barbaricum*. It is also possible to encounter some residues of the Iron Age glass, mostly on the settlements.

Keywords

glass – faience – Roman Period – imports – Bohemia

Obsah

Abstrakt.....	4
Klíčová slova	4
Abstract.....	5
Keywords	5
Seznam použitých zkratk	7
Úvod.....	8
1. Cíle a metoda práce.....	9
2. Archeologie a historie skla	10
2.1 Sklo jako materiál	10
2.2 Historie technologie výroby.....	10
2.2.1 Fajáns	11
2.2.2 Sklo	11
2.2.3 Barvení skla	12
2.3 Koroze skla	13
2.4 Etymologická poznámka k termínům.....	13
3. Databáze.....	15
3.1 Deskripce korálek	15
3.1.1 Tvar.....	15
3.1.2 Rozměry.....	16
3.1.3 Materiál.....	17
3.1.4 Průsvitnost a opacita	17
3.1.5 Barva.....	17
3.1.6 Ornamet	18
3.1.7 Technika výroby	19
3.1.8 Deformace.....	19
3.1.9 Eroze povrchu fajánse.....	19

3.1.10 Počet.....	19
3.2 Deskripce nádob	19
3.2.1 Barva a průsvitnost	19
3.2.2 Tvar.....	19
3.3 Deskripce aplikací.....	20
3.4 Deskripce ostatních skleněných artefaktů.....	20
4. Třídění a typologie skleněných korálek a závěsků.....	21
4.1 Literatura.....	21
4.2 Typologie českých nálezů.....	21
4.2.1 Skupina I.....	21
4.2.2 Skupina II.....	23
4.2.3 Skupina III	24
4.2.4 Skupina IV	24
4.2.5 Skupina VIII	24
4.2.6 Skupina X	25
4.2.7 Skupina XII.....	25
4.2.8 Skupina XIV	25
4.2.9 Skupina XV.....	25
4.2.10 Skupina XVIII.....	26
4.2.11 Skupina XXI	27
4.2.12 Skupina XXII.....	27
4.2.13 Skupina XXIII.....	29
4.2.14 Skupina XXIV	30
4.2.15 Skupina XXVIII.....	30
4.2.16 Skupina XXIX	30
4.2.17 Nejisté zařazení do skupin	30
4.2.18 Odlišné od stanovených skupin	32
4.2.19 Nepřiřaditelné ke stanoveným skupinám.....	33

4.3 Poznámky k některým lokalitám	33
5. Zhodnocení nálezů korálků a závěsků doby římské	35
5.1 Zastoupení na lokalitách	35
5.2 Korálky a závěsky z fajánse.....	37
5.3 Korálky a závěsky ze skla.....	38
5.3.1 Zastoupení v rámci archeologických komponent	38
5.3.2 Stav dochování.....	39
5.3.3 Monochromní korálky a závěsky.....	40
5.3.5 Korálky s ornamentem.....	42
5.3.6 Mozaikové korálky	42
5.3.7 Korálek se zlatou fólií.....	43
5.3.8 Techniky výroby	43
5.3.9 Slitky.....	44
5.4 Rozměry a hmotnost	46
5.5 Prostorová distribuce nálezů.....	47
5.6 Porovnání s moravskými a slezskými lokalitami	48
6. Skleněné nádoby	50
6.1 Výčet nálezů	50
6.1.1 Jisté hrobové nálezy.....	50
6.1.2 Pravděpodobné nálezy z hrobů	50
6.1.3 Sídlištní nálezy.....	52
6.1.4 Méně jisté sídlištní nálezy.....	53
6.1.5 Ojedinělé a nejisté nálezy	53
6.2 Poznámky k lokalitám	55
6.3 Zhodnocení nálezů skleněných nádob	55
6.3.1 Starší doba římská.....	56
6.3.2 Mladší doba římská.....	57
6.3.3 Starší anebo mladší doba římská	58

6.3.4 Shrnutí.....	58
6.4 Srovnání s moravskými a slovenskými nálezy	59
7. Aplikace (vložky)	61
7.1 Výčet nálezů	61
7.1.1 Hrobové nálezy	61
7.1.2 Sídlištní nálezy.....	62
7.1.3 Další možné předměty se skleněnými vložkami.....	62
7.2 Zhodnocení nálezů skleněných aplikací	64
7.2.1 Spony	64
7.2.2 Prsteny	64
7.2.3 Ostruhy.....	65
8. Jiné nebo neurčené či neurčitelné nálezy skleněných předmětů.....	66
8.1 Výčet nálezů	66
8.1.1 Nálezy z hrobů	66
8.1.2 Nálezy ze sídlišť	66
8.1.3 Nálezy z neznámých kontextů	66
8.2 Hrací kameny	68
8.3 Náramky.....	68
8.4 Skleněné okénko v keramické nádobě.....	69
8.5 Skleněná kostka	70
8.6 Neznámé a neurčitelné artefakty.....	70
9. Starší skleněné artefakty v nálezových kontextech doby římské	71
9.1 Výčet nálezů	71
9.2 Náramky.....	71
9.3 Korálky	72
9.4 Interpretace	73
10. Analýzy chemického složení	74
11. Chronologie	77

11.1 Starší doba římská.....	77
11.1.1 Korálky a závěšky.....	77
11.1.2 Nádoby.....	77
11.1.3 Aplikace.....	78
11.1.4 Ostatní skleněné artefakty.....	78
11.2 Mladší doba římská.....	78
11.2.1 Korálky a závěšky.....	78
11.2.2 Nádoby.....	83
11.2.3 Aplikace.....	84
11.2.4 Ostatní skleněné artefakty.....	84
11.3 Poznámka k chronologii.....	84
12. Význam a hodnota korálků ze skla a fajánse.....	86
12.1 Zastoupení pohlaví a věk pohřbených.....	86
12.1.1 Hroby mužů.....	89
12.1.2 Hroby žen.....	90
12.1.3 Hroby nedospělých jedinců.....	97
12.1.4 Společné hroby více jedinců.....	101
12.1.2 Skleněné nádoby.....	103
12.1.3 Skleněné aplikace.....	105
12.1.4 Ostatní a neurčené skleněné předměty.....	105
12.2 Indikace sociálního postavení.....	106
12.2.1 Korálky.....	108
12.2.2 Nádoby.....	110
12.2.3 Ostatní skleněné předměty.....	111
12.3 Užití skleněných předmětů.....	111
13. Původ skleněných výrobků a cesty do barbarika.....	113
13.1 Výroba.....	113
13.2 Získávání skleněných předmětů.....	115

Závěr	117
Seznam použité literatury	119
Přílohy.....	129
Katalog lokalit.....	130
Souhrn nálezů	174
Korálky	175
Nádoby.....	194
Aplikace	196
Ostatní a neurčené artefakty	198
Klasifikační systém pro pravěké skleněné korály.....	199
Obrazová příloha.....	204
Korálky a závěsky.....	204
Nádoby.....	224
Aplikace	232
Ostatní skleněné předměty	234
Mapy	238

Seznam použitých zkratk

Hr.	hrob/hroby
Rozr. hr.	rozrušený hrob/rozrušené hroby
Zkratky v přílohách:	
Sit.	situace
Dat.	datace
Dep.	depozice
Inv. č.	inventární číslo
Lit.	literatura
ARÚ Praha	Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.
Křivoklát	bývalá fürstenberská sbírka na Křivoklátě
M Beroun	Muzeum Českého krasu v Berouně
M Čelákovice	Městské muzeum v Čelákovících
M České Budějovice	Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
M Hradec Králové	Muzeum východních Čech v Hradci Králové
M Kladno	Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně
M Kolín	Regionální muzeum v Kolíně
M Louny	Oblastní muzeum v Lounech
M Mělník	Regionální muzeum Mělník
M Mladá Boleslav	Muzeum Mladoboleslavska
M Most	Oblastní muzeum v Mostě
M Pardubice	Východočeské muzeum v Pardubicích
M Poděbrady	Polabské muzeum v Poděbradech
M Rožtoky	Středočeské muzeum v Rožtokách u Prahy

M Slaný	Vlastivědné muzeum ve Slaném
M Strakonice	Muzeum středního Pootaví Strakonice
M Teplice	Regionální muzeum v Teplicích
M Turnov	Muzeum Českého ráje v Turnově
M Velvary	Městské muzeum Velvary
M Žatec	Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci
MHMP	Muzeum hlavního města Prahy
NHM	Přírodovědecké muzeum ve Vídni (Naturhistorisches Museum Wien)
NM	Národní muzeum v Praze

Úvod

Sklo a sklovité materiály (fajáns) představují zajímavou kategorií archeologických nálezů, které se na našem území objevují jako import od starší doby bronzové. Jsou jednou ze skupin artefaktů, které dokážou přinášet doklady o ekonomii, politice, kontaktech, sociální struktuře společnosti a jejího symbolického světa (*Venclová 2005*, 32).

Bádání o skle doby římské v českém prostředí nenalézalo dostatek pramenů pro samostatné studie, neboť řada nálezů prošla žárem pohřební hranice a zbyly z nich neatraktivní a hlavně neurčité zlomky a slitky. Objevovalo se tedy po boku jiných nálezů, k nimž bylo možno uvést poznatků více, a vycházelo z nepočteného pramenného fondu, jako například v pracích J. L. Píče (*1892*, 585; *1905*, 124, 139–140), kapitole o pravěké sklářské výrobě J. Filipa (*1941*, 114–124) nebo v důležitém souhrnu předmětů římského původu z pera V. Sakaře (*1970*). Pozornost zasluhují výsledky syntetického přístupu N. Venclové, která zařadila sklo doby římské do kontextu pravěkého vývoje a v publikaci autorského kolektivu je zasazeno do rámce archeologie a historie skla a jeho výroby v českých zemích vůbec (*Venclová 1971*; *2005*, 29–55). Slovníkové heslo (přesněji řečeno dvě hesla) mu věnoval také E. Droberjar (*2002*, 295). V nové syntéze archeologických poznatků o době římské v Čechách je věnován sklu pozornost jen okrajově (*Salač 2008*, 85; *Musil 2008a*, 108, 110; *2008b*; *Droberjar 2008*, 143, 148–152).

Jedním z cílů této práce je naznačit skutečné množství a variabilitu – i když daleko užší než v římském světě, odkud především pocházely – skleněných výrobků a dokázat, že mohou být samostatným tématem.

1. Cíle a metoda práce

Předkládaná práce se věnuje nálezům skla a fajánse z doby římské v Čechách, jež se dělí na artefakty nejčtenější, kterými jsou korálky a závěsky, nádoby a aplikace (vločky) na kovových předmětech, a na ostatní, které se objevují jen ojediněle. Nezabývá se emailem, jenž sice představuje sklovitý materiál (Venclová 2005, 29; Droberjar 2002, 68), nemůže ale existovat sám o sobě (bez kovového podkladu) a technika jeho vzniku (ve finální podobě) je odlišná od výroby skla a fajánse.

Cílem je především shrnout nálezy více či méně známé z literatury, a kde je to možné, zahrnout je do formalizovaného popisu, z něhož by bylo možné při strukturování a vyhodnocování vycházet. Na korálky a závěsky je aplikován deskriptivní systém pro pravěké korálky (Venclová 1990), který ukáže, nakolik je pro materiál doby římské vhodný. Budou rovněž zahrnuty do nejpoužívanějšího typologického systému korálek a závěsků ze skla a fajánse pro dobu římskou (Tempelmann-Maczyńska 1985), přičemž bude posouzeno, nakolik je schopen vystihnout sledované nálezy.

Pozornost bude také věnována stavu dochování skleněných nálezů, od něhož se odvíjí větší či menší možnosti, jak s ním pracovat a jakou má výpovědní hodnotu.

Na závěr se pokusím shrnout zjištěné poznatky o významu skleněných předmětů ve společnosti, jejich hodnotě a symbolickém významu, a také o jejich původu, resp. výrobních centrech, a mechanismech přisunu do barbarika.

2. Archeologie a historie skla

2.1 Sklo jako materiál

Na úvod je nutno shrnout základní charakteristiky skla, jež bývá uváděno jako první syntetický materiál, který člověk začal vyrábět. Jedná se o látku se specifickými fyzikálními vlastnostmi. Je-li sklo kvalitně utaveno, je homogenní a bez krystalické mřížky.

Základními komponentami pravěkého skla byl oxid křemičitý (SiO_2), oxid vápenatý (CaO) a jako tavidlo, tedy látka umožňující tavbu sklářského kmene za snáze dosažitelných teplot, byl užíván oxid sodný (Na_2O). Použití či přidání jiného tavidla (oxidu draselného K_2O) nebylo v pravěku běžné a většina skel je tak sodnovápenatých. V daleko nižších koncentracích se do skla přidávaly sloučeniny dalších prvků, často oxidy kovů, které mají vliv na zabarvení a průsvitnost. Coby dekoloranty neboli látky odbarvovací sloužily sloučeniny manganu či antimonu; jako opacifikátory čili látky zakalující sloučeniny antimonu, cínu a olova (Venclová 2005, 30).

2.2 Historie technologie výroby

V souvislosti s počátky skla bývá často citována pověst, již uvedl Plinius Starší v *Historia naturalis*. Jistí feničtí (syrští) obchodníci s natronem prý tábořili v deltě řeky Belu¹ a při vaření bloky převáženého natronu využili pro podepření nádob při přípravě potravy v ohništi. Ráno pak zjistili, že žár ohně spojil písek a natron dohromady, „*et hanc fuisse originem vitri*“ (Plinius Secundus, XXXVI, 191).

Navzdory faktu, že k vynalezení skla či sklovitých materiálů došlo daleko dříve a že z technologického hlediska by uvedený způsob vzniku skla byl obtížný (srov. Vose 1980, 26), klade Plinius Starší jeho počátky ve shodě se současným poznáním jako náhodnou událost někde do oblasti Předního východu. Lze se domnívat, že souvisí s měděnou metalurgií, nebo snad s výrobou keramiky (Venclová 2005, 29).

Počátky výroby sahají do 5. tisíciletí př. Kr., kdy se v severní Mezopotámii a současně (nebo o něco později) v Egyptě objevily první sklovité materiály označované jako fajáns. Techniky fajánsu se využívaly pro produkci malých předmětů, zejména náboženského či kultovního rázu, šperků a výzdobných vložek nábytku a staveb. Od počátků 2. tisíciletí, kdy již byla sklářská výroba značně rozšířena (do jižní Mezopotámie, Indie, Anatólie; dílny na výrobu korálek fungovaly asi také v oblasti severního Kavkazu, Ukrajiny či východního Slovenska), se tímto způsobem (tj. na jádro) vytvářely i nádoby. Ty byly zprvu malých rozměrů a sloužily zejména k přechovávání balzámů a vonných olejů. Větší tvarovou rozmanitost nádob umožnilo zvládnutí techniky výroby vlastního skla někdy okolo přelomu 17. a 16. století př. Kr. (Venclová 2005, 29, 31).

V Evropě v mladší době bronzové pravděpodobně fungovaly dílny v severní Itálii a v alpské oblasti. Později, ve starší době železné, patrně stále severoitalské sklárny, přičemž

---

¹ V prvním pádě Belus, dnešní Na'aman u Acre v Izraeli.

nové se objevily v severním Pričernomoří, v adriatické oblasti, v západní a střední Evropě. Doba od 3. do 1. století dala vzniknout dílnám na Rhodu a na jihu Apeninského poloostrova a také řadě sklářských dílen laténských, což je na našem území případ Němčic nad Hanou, Stradonic a Starého Hradiska (Venclová 1990, 163–165; 2005, 31–32, 43).

2.2.1 Fajáns

Fajáns, za jejímž rozšířením a oblibou zřejmě stojí imitace polodrahokamů, např. tyrkysu nebo lapisu lazuli, se vyráběla třemi způsoby. Při každém bylo třeba vytvořit jádro z mastku, drceného kvarcitu nebo písku s malým množstvím sody (natronu nebo popela určitých slanomilných rostlin) a vápna (mohlo jít o přísadu intencionální i náhodnou spolu s pískem) a polotovar za teploty mezi 800–1000 °C vypálit (Nicholson 2009, 1–3, 7–8).

Při užití techniky vykvétání (eflorescence) se základní hmota s přidavkem oxidů kovů pro barevný efekt (nejčastěji mědi) s vodou za použití formy vytvaruje a nechá vyschnout. Během vysychání oxid sodný vytváří na povrchu krystalickou vrstvu, která při vypálení reaguje s křemičitým jádrem a změní se v zářivou glazuru, zabarvenou díky oxidům kovů (Venclová 2005, 29; Nicholson 2009, 5–6). Stojí za zmínku, že o tomto způsobu výroby se zmiňuje již J. L. Píč při popisu „*perel podoby soudečkové, podél ryhované*“ z Dobřichova-Třebické (Píč 1892b, 586).²

Poněkud hůře rozpoznatelnou technikou je cementace, vzniknuvší patrně v době Střední říše v Egyptě. Funguje tak, že zformovaný předmět se uloží do keramické nádoby a zasype práškem s příměsí mědi. Po výpalu v uzavřené nádobě se předmět vylomí ze ztvrdlého cementačního prášku, jenž kolem vytvořil modrou vrstvu, a složitým chemickým procesem je utvořena vrstva modré glazury na samotném předmětu (Venclová 2005, 29; Nicholson 2009, 6–7).

Aplikace, užívaná v Egyptě především v řecko-římském období, spočívá v ponoření vytvarovaného předmětu do glazovací hmoty, případně v jejím nanesení štětcem. Při vypálení se glazura pevně spojí s jádrem (Venclová 2005, 29; Nicholson 2009, 4–5).

Nejčastěji bývá povrch fajánsových předmětů v různých odstínech od modré barvy po zelenou, v závislosti na přidaných barvicích látkách se ale dosahovalo i žluté nebo červené, příp. dalších (Nicholson 2009, 7).

2.2.2 Sklo

Výroba vlastního skla byla víceetapovým procesem. Nejprve bylo samozřejmě nutné sehnat suroviny na tzv. sklářský kmen. Jako zdroj SiO₂ sloužil křemenný písek nebo drcený křemen, CaO se získával z vápenců a dolomitů (nebo byl již obsažen v písku či popelu rostlin) a Na₂O

---

² „3. perly podoby soudečkové, podél ryhované; jsou dělány z hlíny promíšené kysličníkem měďnatým a pak vypáleny, čímž nabývají na povrchu barvy zelenavé, která však lehce se setře ošoupaním, tak že zelenavá (někdy až zamodralá) barva zůstává pouze v ryhách podélných, ošoupané pak části mají hnědou barvu vypálené hlíny.“ A usuzuje, že byly spolu s jinými skleněnými korálky dovezeny z východních provincií (Píč 1892b, 586).

z přírodně se vyskytujícího natronu ($\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot \text{NaHCO}_3 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$), směsi hydrogenuhličitanu sodného a sody, jehož známé ložisko se nalézá ve Wādī en-Naṭrūn v Egyptě, anebo z popela mořských či slanomilných pouštních rostlin³. Namísto Na_2O bylo lze použít popel jiných rostlin nebo z listnatých stromů vyrobenou potaš jako zdroj K_2O , tento zdroj však nalezl široké uplatnění až ve středověku (Černá – Hulínský – Gedeon 2001, 72–74, 80; Venclová 2005, 30).

Sklářský kmen se poté zahříval na teplotu pod 1000 °C (stačilo přibližně 750 °C), aby v něm proběhly reakce v pevné fázi mezi křemennými zrny a alkáliemi a vytvořila se tzv. fritá. Ta se po vychlazení čistila, jemně mlela a znovu tavila spolu s barvicími přísadami za teploty mezi 1000–1100 °C, kdy dosáhla tekutého stavu a vytvořila se homogenní tavenina. Nejednalo se o rychlé procesy, příprava frity a skloviny zabrala i dobu několika dní (Wedepohl 1998, 142; Černá – Hulínský – Gedeon 2001, 72; Venclová 2005, 30).

2.2.3 Barvení skla

Ne vždy bývalo zbarvení skla dosaženo zcela intencionálně, jelikož se surovinami se dostávaly do skla také různé nečistoty. Často se mohlo jednat o oxidy železa a manganu. Oproti tomu oxidy mědi, kobaltu, antimonu a olova je nutno považovat za záměrné přísady. (Vose 1980, 30).

Různých odstínů modré barvy se dosahovalo pomocí oxidů kobaltu nebo mědi. Římští skláři si byli vědomi i možnosti užití železa pro tento účel, konkrétně v jeho dvojmocné podobě – kationtu Fe^{2+} (Vose 1980, 30–31).

Děle známým způsobem dosažení červeného zbarvení bylo přidání mědi v koloidním stavu. Jinou možnost skýtá použití oxidu měďného, jež se však uplatňovala jen v oblasti Předního východu. Červené opakní sklo zmiňuje Plinius Starší pod názvem *haematinum* (Plinius Secundus, XXXVI, 198; Vose 1980, 31–32).

Bílé opakní sklo používali skláři s oblibou v kombinaci s dalšími barvami pro napodobování polodrahokamů jako mramoru, achátu a onyxu. Jako přísadu pro jeho vytvoření přidávali do skla vápník s antimonem. V římských dílnách hrálo spíše okrajovou roli a objevovalo se především jako dekorace (Vose 1980, 32).

Získání odstínů zelené, modrozelené nebo žlutozelené často nemuselo představovat vědomý výsledek snah pravěkých či starověkých sklářů, nýbrž bylo způsobeno nečistotami v surovinách. Zejména přítomnost železa ve formě iontů železnatých (Fe^{2+}), jež pohlcují silněji v červené oblasti světelného spektra, a iontů železitých (Fe^{3+}), které slabě absorbují v oblasti fialové, dává vzniknout kombinovanému efektu právě zelené barvy. Na druhou stranu u řady výrobků bylo zelené barvy dosaženo zcela intencionálně pomocí přísad (Vose 1980, 32).

---

³ Ze starověkých textů je známo využití druhů *Salicornia herbacea*, *Calidium caspicum* a *Salsola kali*.

Pro vytvoření velmi tmavého až černého skla byly od 2. století př. Kr. používány oxidy železa. Lze k tomu však využít i oxidy jiných kovů, neboť ve vysokém množství zbarví sklo také tak tmavě, že vypadá černě. Využití mělo především ve špercích a ozdobách (Vose 1980, 32; srov. s podkapitolou 8.3 – římské skleněné náramky).

Sklo se do žluta barvilo přidáním železa v trojmocném stavu. Opacity žlutého skla, s nímž se v době římské setkáme zejména pro dekorační účely, se dosáhlo použitím antimonu (Vose 1980, 33).

Pokusy o utavení čistého, tedy bezbarvého průsvitného skla sahají nejméně do 8. století př. Kr., jak dokazují nálezy z Turecka a Mezopotámie (obvykle mírně nazelenalé). Od 4. století př. Kr. se zřejmě vyrábělo v Persii, Řecku a Mezopotámii a z alexandrijských dílen v Egyptě jsou známy lité a dobrušované misky z odbarveného skla od 3. století př. Kr. Jelikož byl antimon v roli opacifikátoru běžnou přísadou sklářského kmene již před 4 tisíci lety, na objev jeho odbarvovací schopnosti dříve či později muselo dojít. Od 1. století př. Kr. se namísto antimonu v římských dílnách uplatňoval mangan.⁴ Důvodem snad byla jeho lepší dostupnost a svou roli mohlo hrát i nebezpečí smrtelné otravy toxickým antimonem v atmosféře pecí. Oxid manganičitý (MnO_2) působí jako oxidační činidlo a oxidací dvojmocného železa na trojmocné částečně odstraňuje zelený odstín. Manganu se užívalo také pro barvení do fialova (Vose 1980, 34).

2.3 Koroze skla

U archeologických skel se lze často setkat s projevy koroze (degradace, zvětrávání). Jde o změnu vlastností materiálu, která probíhá výměnou alkalických iontů za ionty H^+ , rozpouštěním matrice skla a vznikem korozních produktů na povrchu. Faktory, které tento proces ovlivňují, jsou chemické složení skla, okolní podmínky (teplota, relativní vlhkost, pH loužicího roztoku, poměr plochy skla k objemu loužicího roztoku, mechanické působení, biologičtí činitelé) a doba působení. Největší vliv má styk s vodou a vodnými roztoky. Vysoce křemičitá skla jsou odolnější lépe vůči prostředí kyselému než zásaditému. Chemickou odolnost snižuje přítomnost draselného iontu (K^+) v neprospěch sodného iontu (Na^+), což bývá markantní při porovnání stavu dochování draselných skel středověkých a novověkých se stabilnějšími pravěkými. Kyselé prostředí je agresivnější vůči sklům s vyšším obsahem CaO a Al_2O_3 . Koroze působí zmatnění skloviny, tvorbu bílé nebo černé irizující vrstvy nebo vrstev s tendencí exfoliace a drobné prasklinky (Rohanová 2006).

2.4 Etymologická poznámka k termínům

Co se týče českého pojmu „sklo“, usuzuje se, že praslovanský tvar **stbko* byl patrně přejat z nějaké germánské předlohy, nejspíše z gótského slova *stikls*, případně západogermánského **stikla-* (pohár s hrotitým dnem). Z nádoby se pak význam přenesl na materiál (Rejzek 2001, 575).

---

⁴ Postupné nahrazování antimonu manganem je pozorováno i v keltských sklech (Frána 2005, 49).

„Korálek“ je slovo semitského původu (hebr. *goral* „oblázek, kamínek“). Do řečtiny vstoupilo jako *κοραλλιών*, do latiny jako *corallium* (Machek 1968, 276).

Pojmem „perla“ se v češtině rozumí především kulovitý produkt některých sladkovodních i mořských mlžů z uhličitanu vápenatého. Objevuje se také ve významu koráleků, což je dáno vlivem němčiny, která má pro obé termín shodný (*die Perle*). Oproti německému například jazyk anglický rozdíl odráží (*pearl a bead*). Původ slova se zřejmě ukrývá v latinském výrazu *perna* („stehno, kýta“, přeneseně podle tvaru i „mušle“), pro vulgární latinu není podoba jasná, snad **perla*, **perula* nebo **pernula* (Rejzek 2001, 461; Sasse – Theune 2003, 565).

Ač je pravěká „fajáns“ něčím jiným než známá fajánsová keramika novověká, svým názvem z ní vychází, a to z francouzského *faïence* podle pozdně středověké a novověké glazované keramiky z italského města Faenzy (Rejzek 2001, 165).

3. Databáze

Pro potřeby této práce byla vytvořena relační databáze nálezů skla z doby římské v programu MS Access (viz příložené CD). Tato databáze obsahuje několik tabulek, jež jsou strukturovány od obecných ke konkrétním údajům, tzn. od lokalit k jednotlivým nálezům, jako např. ve sledu lokalita – pohřební komponenta – hrob – skleněný korálek.

Údaje k lokalitě specifikují především polohu archeologických komponent v rámci katastru, data objevů či výzkumů a literaturu, shodně s připojeným katalogem.

Archeologické komponenty s nálezy skla jsou rozlišovány na sídelní, pohřební a neznámé či nejisté včetně tzv. ojedinělých nálezů. K jedné lokalitě se komponent může vázat více, což je případ Prahy-Bubenče/Dejvic se dvěma pohřebišti z různých chronologických úseků.

Další tabulky zahrnují některé informace o objektech či nálezových celcích, což mohou být hroby, sídlištní objekty (či kulturní vrstvy) anebo neznámé kontexty. Nejpodrobnější se týkají hrobů, v nichž se skleněné artefakty nacházejí především, a to jako záměrné přídavky. Sledován je například typ hrobu, pohlaví a věk pohřbeného, výskyt artefaktů cizí proveniencí (importů), zbraní, jednotlivých přídavků podle materiálu, z něhož jsou zhotoveny, a datace. Všechna tato data, dala-li se zjistit, jsou samozřejmě vypsána v katalogu.

Skleněné nálezy jsou zaneseny do tabulek rozdělených na deskripci korálků, nádob, aplikací a jiných výrobků, a to ještě podle kontextu (relací s objekty a komponentami) – svoji tabulku tedy mají korálky z hrobů, ze sídlišť, z nejistých nebo ojedinělých nálezů atd.

3.1 Deskripce korálků

Vzorem pro formalizovaný popis je práce N. Venclové (1990), v níž autorka uvádí „klasifikační systém pro pravěké skleněné korály, základní kategorie a jejich systematizace“ (viz *Příloha*). Jedná se o utřídění a kódování technik výroby, tvarů, materiálů a jejich průzračnosti, barev, ornamentů a jejich barev, které jsou velmi dobrým vodítkem i při popisu korálků z doby římské.

3.1.1 Tvar

K porovnání byl použit také *Archeologický slovník* K. Sklenáře (1998) s typologickým členěním tvarů korálků a jejich výzdoby, resp. návrhem k terminologickému sjednocení, jak sám autor uvádí (*Sklenář* 1998, 3). Jeho členění, shrnující tvary pravěké i středověké, však skýtá několik problémů. Tvary víceméně odpovídají kategoriím N. Venclové, leč s výjimkami, kdy čočkovité rozlišuje na oble, ostře čočkovité (symetricky a asymetricky), přidává rourkovité, do hranolových řad i složitě fasetované, a to jako kvádrovité, bez zmínění krychlovitých. Největším rozdílem je zařazení plastických prvků do výzdoby – podélných, šikmých a příčných žeber, zářezů, cípů a větších pupků. Tím by však pro vyhodnocování vyvstala potíž, neboť na roveň jsou postaveny prvky ornamentu tvořeného sklem odlišné barvy a prvky morfologické, a bylo by potom pro formalizovanou deskripci ideálnější

výzdobu dělit na dvě kategorie. Jednodušším řešením je nicméně zahrnutí žebrovaných, cípatých a pupkových do základních tvarů korálků.

V literatuře se lze setkat s různými názvy tvarů, které shrnuje K. Sklenář (1998, 36–37). Synonyma jsou např. cylindrický pro válcovitý tvar, trubičkovitý pro rourkovitý, kuboektaedrický či polyedrický pro složitě fasetovaný (čtrnáctistěn) nebo zploštělý či oploštěný pro kulovitě zploštělý (a někdy i pro čočkovitý). „Melounovitý“ se vyskytuje jako široce užívaný termín pro svisle žebrované soudkovité korálky ze skla i fajánse, ačkoliv je zavádějící – zpodobňovat má ve skutečnosti poupě lotosu (Venclová 2005, 55). Různé termíny mohou vznikat také překladem z cizích jazyků.

Čočkovité a soudkovité tvary, coby nejčastěji se vyskytující, poskytují sice určitou variabilitu k dalšímu možnému členění (především na vyšší a nižší proporce, čočkovité na ploché nebo zaoblené), jeho přínos by nejspíš však nebyl velký. Objevila by se řada exemplářů na pomezí těchto kategorií, nehledě na obtíže způsobené stavem dochování nebo popisem či vyobrazením. I při stávající deskripci se vyskytují tvary, které stojí mezi oběma kategoriemi, a ty jsou pak označeny jako čočkovité (malé/velké) až soudkovité. Obdobně se ojediněle objeví soudkovitý až válcovitý tvar.

Některé čočkovité nebo válcovité nízké korálky bývají označovány jako prstencové či kroužkovité, a to navzdory proporcionálním odlišnostem – přílišnou výškou a menším otvorem.

Doplnit bylo nutno válcovité korálky ještě o kategorii extrémně vysokých neboli rourkovitých a vzácně se vyskytující vývalkovitý⁵ tvar.

Na rozdíl od korálků, jejichž otvor kopíruje osu celého předmětu, u závěsků se osy otvoru a artefaktu liší. Ve sledovaném materiálu se vyskytují kulovité závěsky s tunelovitým nebo úzkým ouškem⁶. Pro zjednodušení dále v textu obecně míněný pojem korálky zahrnuje i tyto závěsky.

3.1.2 Rozměry

U korálků se rozlišují tři základní rozměry, a to průměr (D), průměr otvoru (d) a výška (v). Výškou se rozumí vzdálenost mezi nejzazšími body v ose korálku, přičemž osa je dána orientací otvoru, průměr je potom vzdálenost bodů kolmých na osu. Zaznamenány jsou maximální hodnoty, jelikož drobné nepravidelnosti nejsou ničím neobvyklým. Otvor korálků bývá také často mírně kónický a i u něj se počítá s maximálním průměrem.

U deformovaných korálků jsou v databázi sledovány (změněné) rozměry také, avšak v odlišných sloupcích. Někdy lze rozeznat jen některý ze tří původních rozměrů.

Konečně u amorfních slitků jsou popsány dva až tři největší rozměry, které ovšem s původními, které se týkají tvaru korálku, nijak nekorespondují.

⁵ T. Stawiarska (1985) tyto korálky označuje jako „s válečky“, stejně jako cívkovité.

⁶ M. Tempelmann-Maczyńska (1985) je nazývá „osmičkovitými korálky“.

Specifickým případem jsou kulovité závěsky s tunelovitými oušky, u nichž se průměrem rozumí maximální průměr kulovité nebo zploštěle kulovité části (ve stejném směru jako osa otvoru), zatímco výškou kompletní vzdálenost kolmá na osu otvoru. Detailnější údaje (výška kulovité části a ouška, délka ouška) mohou být zaznamenány v poznámce. U hranolových nebo fasetovaných korálek je coby průměr uvedena šířka jejich strany, nikoliv tedy diagonála.

Jednotkou měření jsou milimetry, přičemž hodnoty jsou zaokrouhleny na poloviny milimetru.

3.1.3 Materiál

Korálky jsou vyrobeny ze skla nebo fajánse. Ačkoliv fajáns je na první pohled odlišná, nebývá od čistého skla často rozlišována. Z tohoto důvodu je několik případů doprovázeno údajem „fajáns?“, když se to podle popisu (např. „opakní sklovitá hmota“ nejlépe se „zeleným povrchem“) nebo vyobrazení zdá pravděpodobné. Opakní, obzvláště matné sklo bývá nezděná v literatuře označováno jako „skelná pasta“ nebo „skelná hmota“, přičemž se nejedná o nic jiného než o sklo se zakalujícími příměsemi, případně nečistotami (Venclová 1971, 55). Některé matné červené korálky, především terakotové barvy, připomínají vypálenou hlínu a mohly být v minulosti s keramickými zaměněny.

Ve starší literatuře (např. Schmidt 1897) se lze setkat s pojmem „email“ pro zdobené polychromní korálky. Dnes jej v tomto smyslu použít nelze.

3.1.4 Průsvitnost a opacita

Sklo je buď průsvitné (translucentní), nebo neprůsvitné (opakní), když nepropouští ani silné světlo (výjimkou je bílé sklo, které světlo může velmi slabě propouštět, ale hodnotí se jako opakní). Bezbarvé sklo ze své povahy opakní být nemůže. Materiál některých slitků mohl nabýt opacity až druhotně. Průsvitnost skla, ač jde o jednu z mála jednoduše opticky zjištělných formálních vlastností, bohužel často není v literatuře u skleněných nálezů zmiňována.

3.1.5 Barva

Zabarvení skla je důležitým údajem pro zhodnocení formálních vlastností, přesto lze v literatuře narazit na poněkud rozkolísané termíny. Svou roli může rovněž hrát subjektivní dojem; je například obecně známo, že ženy detailněji rozlišují odstíny zelené a modré barvy. Vysloveně chybný popis barvy hrozí u některých skel se znečištěným povrchem, především slitků, případně s korozí, kdy autor dbá pouze na tuto druhotnou změnu. Typickým příkladem jsou slitky bezbarvého namodralého skla, které znečištěním povrchu mohou získat nádech do zelena až do žlutozelena. Často se objevující termíny barvy „nazelenalé“, „namodralé“, „nažloutlé“ atd. nejsou jasného významu. Může se jednat o bezbarvé sklo s tím či oním odstínem, ale i o sklo plně zbarvené. Stejně tak bezbarvé sklo, není-li odbarveno absolutně, může být v některých pracích označeno za např. modré či zelené. Odstíny barev, ač hrají

důležitou roli v klasifikaci tím, že rozšiřují spektrum hodnotitelných znaků, nebývají v řadě případů vůbec zmiňovány a subjektivní pohled zde může klást větší překážky. Většinou se jedná o odstíny světlé a tmavé, ale do hry vstupují ještě další možnosti. Tak nejširší spektrum mají nejčastěji se vyskytující barvy, kterými jsou modrá a zelená. Kobaltově modrá může být zaměňována s tmavě modrou (a naopak), modrozelená s tmavě zelenou, tyrkysově či azurově modrá se zelenou a třeba pod olivově nebo mechově zelenou si lze představit také mírně odlišné možnosti.

Nesvědomitý popis může vést k chybné záměně barev velmi tmavého odstínu s černou, občas dokonce k nahrazení barvy odstínem v podobě poněkud bezobsažného označení „tmavé“.

3.1.6 Ornament

Jelikož téměř veškeré výzdobné prvky na korálcích z doby římské se objevily už v dřívějších dobách, je klasifikační systém N. Venclové dobře využitelný i pro deskripci ornamentu. Ten se dělí na kruhový, lineární, kombinovaný kruhový a lineární a složitý a dále na bližší kategorie.

Ke kruhovému ornamentu se sluší uvést občas zaměňované termíny, a to skvrny, kroužky a očka. Zatímco skvrna i kroužek jsou tvořeny jen jednou barvou, očko znamená kombinaci dvou barev, a to buď na sebe vrstvených, nebo vzniklé obkroužením skvrny.

U ornamentu lineárního nutno podotknout, že vlnice a klikatka jsou odlišnými výzdobnými prvky. Vlnici charakterizuje oblast amplitud, zatímco klikatka je tvořena spíše rovnými úsečkami tvořícími trojúhelníkovité hroty. Ve skutečnosti se však v závislosti na provedení mohou vlastnosti těchto prvků prolínat. Konečně rovněž v literatuře se lze setkat s jejich zaměňováním. V rámci číselného kódování (*Venclová 1990*) se zde vlnice a klikatka označují stejně.

Výzdobný motiv, jež je do klasifikace korálek pro dobu římskou nutno doplnit, představuje v rámci skupiny lineárních ornamentů rostlinný (odlišný od rostlinného ve složitých ornamentech), tzv. strom života, jež tvoří větvící se linie, nebo obloukovitě prohnuté linie (girlandová⁷ výzdoba podle T. Stawiarské /1985, 43/). Lepší možností než řazení do skupiny složitých ornamentů, které jsou spojeny především s technikou skládání, se zdá jeho příslušnost k lineárním. Odpadá tím i nejistota při určování zlomků nebo slitků, kde je z ornamentu dochována jen část neurčitých linií či obloučků, jejichž původní podobu nebo orientaci nelze pozorovat.

---

⁷ V originále „ornament festonowy“.

3.1.7 Technika výroby

Tento údaj v publikacích, které se vysloveně archeologickým sklem nezabývají, prakticky nenalezneme a bez znalosti způsobů výroby a jejich stop se velmi špatně určuje. K tomu přistupuje i množství slitků, u nichž již žádné pracovní stopy pozorovatelné nejsou.

3.1.8 Deformace

Pro účely práce byly stanoveny čtyři kategorie poškození žárem:

0 – bez viditelných stop; 1 – malá deformace, drobné nečistoty na povrchu, tvar i rozměry jen mírně pozměněny; 2 – slitek, silná deformace, původní tvar stanovitelný pouze odhadem či vůbec ne, změny barevnosti či struktury skla, nečistoty; 3 – silně přepáleno, struskovitý vzhled, tvar nelze odhadnout, často ani původní barvu.

3.1.9 Eroze povrchu fajánse

Rovněž poškození původního vzhledu fajánsových korálků lze třídit do čtyř kategorií:

0 – bez poškození nebo jen místy mírně setřený; 1 – povrch mírně setřený, místy zbytky původní barvy; 2 – povrch setřený, zbytečky původní barvy zejména v drobných prohlubních; 3 – jádro beze stop původního povrchu, barva neodhadnutelná.

3.1.10 Počet

Počtem se rozumí, kolik korálků je do jednoho záznamu (řádku databáze) zahrnuto. Nula znamená, že jde o zlomek (slitek) korálku, jehož jiná část již má svůj záznam. Počet dvou a více je užíván v případě některých slitků nebo korálků, které mohou být k sobě spojeny žárem.

V některých starších i novějších pracích lze narazit na konstatování přítomnosti slitků korálků, nikoliv však na jejich kvantifikaci. Neznámý počet je vyjádřen otazníkem.

3.2 Deskripce nádob

3.2.1 Barva a průsvitnost

Pro popis barvy a průsvitnosti platí to samé, co bylo napsáno u korálků.

3.2.2 Tvar

Tvary nádob vycházejí z běžně užívané terminologie pravěkého a antického skla. Ta nicméně není zcela sjednocena a některé pojmy se mohou překrývat. Širším pojmem jsou především

lahvičky, mezi nimiž se můžeme setkat s balsamarii (unguentarii), flakonky či amforkami. Aryballos lze pojmově zaměnit se džbánčkem (s jedním nebo dvěma oušky) a našly by se další příklady.

T. Stawiarska (1999, 63) člení nádoby v nejzákladnější rovině podle proporcí na otevřené, jejichž průměr okraje je roven průměru těla nádoby, a uzavřené, jež mají průměr okraje menší než polovinu celkového průměru těla. Do otevřených se řadí talíře, misky a pohárky, poháry, číše a rhyta, do uzavřených pak lahvovité tvary s konvicemi, džbánky aj. Typologií vychází zejména z práce H. J. Eggerse (1951).

Určování tvarů nádob z českých nálezů naráží na limity dané velmi špatným stavem dochování.

3.3 Deskripce aplikací

Skleněné aplikace neboli vložky či inleje se objevují jako výzdobný prvek na prstenech nebo sponách, případně na závěscích nebo dalších výrobcích. V případě vložek prstenů se jedná především o gemy s rytou výzdobou. U spon pak o malé kulaté, oválné nebo kapkovité (hruškovité) aplikace, pro něž se nehodí často užívaný termín „korálky“, neboť nejsou opatřeny otvorem a nebyly vyrobeny, aby jako korálky sloužily.

3.4 Deskripce ostatních skleněných artefaktů

Materiál, barva a průsvitnost jsou hodnoceny podle shodného klíče jako u korálků. Jeden z deskriptorů definuje typ artefaktu (náramek, závěsek atd.), další potom jeho stručný popis. Pozornost je věnována mj. i tomu, jedná-li se o drobný zlomek (odštěpek), předmět se stopami poškození žárem nebo vysloveně slitek. Do této kategorie „ostatních“ jsou řazeny i slitky, u nichž není jasné nebo jisté, z jakého předmětu mohou pocházet. To samé se týká také drobných zlomků.

4. Třídění a typologie skleněných korálků a závěsků

4.1 Literatura

Důležitý pokus o sjednocení názvosloví a popisu představil na základě nálezů z Předního východu, Egypta a Středomoří H. C. Beck (1928). Stanovil některé termíny užívané dodnes (osa, průměr atd.), sledoval signifikantní znaky jako tvar, otvor, barvu, materiál, výzdobu aj. Na Beckův systém potom navázali někteří další autoři (souhrnně s literaturou Sasse – Theune 2003, 565–567).

Od konce 60. do 80. let vznikly významné práce škol ruské a polské, které se zakládají na analýzách a interpretacích chemických složení a technologických aspektech korálků, a přinesly také klasifikační systémy (Stawiarska 1984; 1985; 1987; ostatní souhrnně s literaturou Venclová 1990, 15–16).

V našem prostředí je užíváno klasifikace M. Tempelmann-Mączyńskiej (1985)⁸, která zpracovala skleněné, jantarové (ale také kamenné, kostěné, hliněné a kovové) korálky a závěsky z prostoru středoevropského barbarika, kam je zahrnuto i území Čech. Vytvořila základní skupiny podle materiálu (sklo i fajáns ale řadí dohromady), tvaru a výzdoby, jež dělí na jednotlivé typy, názorně vyobrazené v barevných tabulkách. Výhodou jejího systému je široký prostorový záběr, řešení chronologie, jednoduchost a snadná vyhledatelnost mezi vyobrazeními. Nevýhodou naopak, jak se ukazuje na příkladu zde hodnoceného materiálu z Čech, je uzavřenost číselné řady, která nepostihuje veškerou variabilitu – některé formy a provedení výzdoby nelze ztotožnit, jiné se liší velikostí nebo barvou atd. Omylem může také docházet k záměnám průsvitného a opakního skla nebo velikostních kategorií.

Předkládaná práce tuto klasifikaci testuje na českých nálezech s použitím deskriptivního systému N. Venclové (1990), vypracovaného pro korálky z doby bronzové a železné.

4.2 Typologie českých nálezů

Korálky uvedené v hranatých závorkách představují exempláře, které se definovaným typům sice blíží, některým podstatným znakem (tvarem, barvou, opacitou, provedením ornamentu) se však odlišují. Totéž se týká také zařazení do skupin. Jak bude ukázáno, některé korálky se z klasifikačního rámce i vymykají.

4.2.1 Skupina I

Soudkovité, zploštěle kulovité, kulovité, příp. válcovité korálky. Kvůli nedostatečné škále typů v kategorii velkých korálků (průměrem od 10 mm; 13–16) jsou i větší řazeny do středně velkých (typy 1–12). Vzácně se vyskytne fajáns. Jde o široce zastoupenou skupinu.

1: bezbarvý průsvitný zploštěle kulovitý (?) – Opočno (hr. 303)

---

⁸ Např. Blažek 1995; Beková – Droberjar 2005; Černý 2009

- 2a:** kobaltově modrý průsvitný soudkovitý; válcovitý nízký, válcovitý vysoký – Dobřichov-Třebická (hr. bez čísla); Praha-Dejvice 2
tmavě modrý soudkovitý až válcovitý – Opočno (ze skrývky, sk. III)
- 2b:** světle modrý soudkovitý – Opočno (hr. 232)
- 2:** modrý soudkovitý, zploštěle kulovitý, zploštěle kulovitý/soudkovitý – Soběsuky 1
- 2a/7:** tmavě modrý zploštěle kulovitý – Opočno (hr. 232)
- 2/7:** modrý soudkovitý; zploštěle kulovitý – Opočno (hr. 203, 232; 235)
- 3:** fialový průsvitný soudkovitý – Stradonice
- 4a:** mechově zelený opakní zploštěle kulovitý – Dobřichov-Třebická (hr. 2)
- 4a?:** trávově zelený opakní soudkovitý/zploštěle kulovitý – Dobřichov-Třebická (hr. 36)
- 4b:** světle zelený opakní zploštěle kulovitý – Radim
- 4/8:** zelený zploštěle kulovitý až soudkovitý – Opočno (hr. 232)
- 6:** mléčně bílý opakní soudkovitý – Žiželice
bílý opakní soudkovitý – Stradonice
- [7]:** modrý (?) soudkovitý, fajáns – Radim
- [9/11]:** hnědý soudkovitý či (zploštěle?) kulovitý – Praha-Bubeneč/Dejvice (hr. I)
- 11:** černý opakní kulovitý – Stradonice
černý opakní soudkovitý – Plotiště n. L. (hr. 114)
černý zploštěle kulovitý – Opočno (hr. 175, 232)
- 11?:** černý (fialový?) kulovitý – Stradonice
- 12:** terakotově červený opakní soudkovitý – Plotiště n. L. (hr. 562), Slepovice
tmavě červený opakní soudkovitý, tvarově neurčený; zploštěle kulovitý – Dobřichov-Třebická (rozm. hr.; hr. bez čísla)
- 13/16:** žlutý/světle zelený soudkovitý – Mariánské Radčice (hr. 10)
- 18:** tmavě modrý průsvitný soudkovitý, zploštěle kulovitý – Plotiště n. L. (hr. 703)
- 18/23:** modrý opakní? zploštěle kulovitý – Opočno (hr. 232)
modrý zploštěle kulovitý – Opočno (hr. 232)
kobaltově modrý kulovitý – Malé Březno
- 23:** tmavě modrý průsvitný zploštěle kulovitý – Slepovice
- neurčeno:** soudkovitý, fajáns? – Řepov
zploštěle kulovitý? – Dobřichov-Piřchora (hr. 44)

4.2.2 Skupina II

Čočkovité korálky. Do malých se počítají ty s průměrem do 14 mm, velké měří více než 14 mm. Morfologicky nejde o homogenní skupinu. Některé se blíží tvarům kulovitě zploštělým, jiné válcovitým nízkým či kroužkovitým. Vzácně jsou vyrobeny i z fajánse. Spolu s I. skupinou jde o nerozšířenější korálky v době římské.

29?: bezbarvý? průsvitný čočkovitý malý – Žiželice

[29/42–45]: bezbarvý průsvitný čočkovitý velký – Plotičtě n. L. (hr. 114)

30a: kobaltově modrý průsvitný čočkovitý malý – Praha – Dolní Chabry, Žiželice

tmavě modrý průsvitný čočkovitý malý – Plotičtě n. L. (hr. 427), Praha-Bubeneč 2 (H4005), Slepotic

30a/35: tmavě modrý čočkovitý malý – Žiželice

30b: světle modrý průsvitný čočkovitý malý – Plotičtě n. L. (hr. 427)

30/43?: bezbarvý namodralý? průsvitný? čočkovitý velký – Černuc

32a: tmavě zelený opakní čočkovitý malý – Žiželice

32a/36: tmavě zelený? čočkovitý malý – Žiželice

32b: bezbarvý nazelenalý; zelený průsvitný čočkovitý malý – Třebusice (hr. II/38); Opočno (hr. 200)

světle zelený průsvitný čočkovitý malý – Opočno (ze skryvky, sk. III), Plotičtě n. L. (hr. 540)

32: olivově zelený průsvitný čočkovitý malý – Slepotic

34: bílý opakní čočkovitý; čočkovitý malý; čočkovitý velký – Plotičtě n. L. (hr. 578; 1049; 865)

bílý nažloutlý opakní čočkovitý malý – Žiželice

bílý čočkovitý – Dolní Chrášťany

34?: bílý?, bílý nažloutlý? opakní čočkovitý malý – Žiželice

35: tmavě modrý čočkovitý malý, fajáns – Nebovidy (rozm. hr.)

[35]: tmavě modrý opakní čočkovitý velký, fajáns – Slatina

36: světle zelený opakní čočkovitý malý – Žiželice

36?: světle zelený, světle zelený? opakní? čočkovitý malý – Žiželice

36/42b: světle zelený průsvitný čočkovitý malý – Ohnišťany (rozm. hr.)

37: světle žlutý opakní čočkovitý malý – Opočno (hr. 396)

41: rumělkově červený opakní čočkovitý malý – Žiželice

42b: bezbarvý nazelenalý průsvitný čočkovitý velký – Klobuky, Opočno (hr. 200)

zelený průsvitný čočkovitý velký – Opočno (hr. 200)

- 42: zelený čočkovitý velký – Plotičtě n. L. (rozr. hr.)
- 43: bezbarvý namodralý průsvitný čočkovitý velký – Dobřichov-Třebická (rozr. hr.)
- 45: bezbarvý nažloutlý průsvitný čočkovitý velký – Stehelčevy (hr. U5), Stradonice

neurčeno: žlutavě bílý opakní čočkovitý malý – Žiželice

bílý/modrozelený? čočkovitý malý – Žiželice

čočkovitý malý – Žiželice

4.2.3 Skupina III

Čočkovité malé, kroužkovité nebo válcovité nízké korálky nevelkých rozměrů (kolem 0,5 mm).

- 46: modrý čočkovitý malý – Opočno (hr. 22)
- 47: tmavě modrý průsvitný kroužkovitý malý – Plotičtě n. L. (hr. 655)
- 47: ěerný kroužkovitý malý – Opočno (ze skrývky, sk. I)
- 53: okrově žlutý opakní válcovité nízký – Plotičtě n. L. (hr. 1049)

4.2.4 Skupina IV

Bikónické malé (průměr menší nebo roven 14 mm) a velké (průměr větší než 14 mm), příp. zvláštní tvar blízký čočkovitému, v jehož stědu prochází široké příčné ťebro.

- 57: tmavě modrý průsvitný bikónický malý – Plotičtě n. L. (hr. 1068), Slepovice
- 57/58: modrý bikónický malý – Opočno (hr. 200)
- 65: světle zelený průsvitný bikónický velký – Stradonice
- zelený bikónický velký – Plotičtě n. L. (hr. 471)
- [65]: bezbarvý nazelenalý průsvitný bikónický velký – Slatina
- světle modrý průsvitný čočkovitý velký se širokým příčným stědovým ťebrem – Dobřichov-Třebická (rozr. hr.)

4.2.5 Skupina VIII

Kulovité a košíčkovité závěsky.

- 84a: modrý kulovitý s úzkým ouškem – Soběsuky 1
- 84b: modrý kulovitý s tunelovitým ouškem – Opočno (hr. 30)
- modrý; tmavě modrý průsvitný kulovitý s tunelovitým ouškem – Opočno (ze skrývky, sk. I); Praha-Dejvice 2, Soběsuky 1

kobaltově modrý průsvitný kulovitý s tunelovitým ouškem – Stradonice

4.2.6 Skupina X

Segmentované bikónické, čočkovité a soudkovité.

91a: modrý segmentovaný soudkovitý (2; 3; 4 segmenty) – Opočno (hr. 373; 232); Pňov (hr. 21)

91b: tmavě modrý průsvitný segmentovaný čočkovitý (4 segmenty) – Plotičtě n. L. (hr. 427)

92c: modrozelený segmentovaný bikónický (2 segmenty) – Opočno (hr. 289)

4.2.7 Skupina XII

Hranolové čtyřboké, pětiboké, šestiboké atd.

110: kobaltově modrý průsvitný hranolový čtyřboký – Žiželice

nezařaditelné: zelený průsvitný hranolový pětiboký – Řepov

4.2.8 Skupina XIV

Složité fasetované: čtrnáctistěny – kvádry a krychle se zkosenými rohy. Nazývány jsou také polyedrické.

126: modrý průsvitný složitě fasetovaný (čtrnáctistěn – kvádr se zkosenými rohy) – Dobřichov-Třebická (rozr. hr.), Hostivice, Plotičtě nad Labem (hr. 471, 1068), Praha – Dolní Chabry, Stradonice, Turnov

[126]: modrý průsvitný složitě fasetovaný (čtrnáctistěn – krychle se zkosenými rohy) – Stradonice, Žiželice

128: fialový průsvitný složitě fasetovaný (čtrnáctistěn – kvádr se zkosenými rohy) – Praha – Dolní Chabry, Staňkovice 1, Zvoleněves

M. Tempelmann-Mączyńska definuje XIV. skupinu jako „podlouhlé, polyedrické korálky“, čímž vystihuje kvádrovitě tvary. Kvantitativně více je však v nálezech z Čech krychlovitých (rozumí se se zkosenými rohy). V této práci jsou uváděny v souladu s jinými korálky, které nezapadají zcela do autorčiny typologie, v hranatých závorkách jako typ [126], přičemž by si zasloužily buď vlastní typologické označení, nebo alespoň podtyp, kde by například jako 126a figurovaly kvádrovitě a jako 126b krychlovité korálky. Sama autorka je však zahrnuje pod typ 126 a jejich odlišnost nijak nekonstatuje (*Tempelmann-Mączyńska 1985, 262*).

4.2.9 Skupina XV

Vysoké válcovité až rourkovité korálky.

135: kobaltově modrý průsvitný válcovitý vysoký – Dobřichov-Třebická (hr. 2)

137: světle zelený opakní válcovitý vysoký – Soběsuky 1

4.2.10 Skupina XVIII

Svisle žebrované korálky čočkovité, soudkovité a válcovitě. Typ 171 vyráběn z fajánse. Počty žeber se různí, v rámci celé skupiny se jedná o rozmezí mezi 5 či 6 až 20 žebry.

155: absolutně bezbarvý průsvitný soudkovitý (8; 9; 16; ? žeber) – Nebovidy (rozm. hr.); Stradonice; Praha – Dolní Chabry; Hostivice

[155]: bílý soudkovitý (11 žeber) – Soběsuky 1

mléčně bílý opakní soudkovitý (14 žeber) – Praha-Vysočany

[155/161]: bílý soudkovitý (6 žeber) – Praha-Ďáblice

158a: tmavě zelený soudkovitý (> 9 žeber) – Pňov (hr. 33)

158b: světle zelený soudkovitý (> 9 žeber) – Pňov (hr. 33)

žlutozelený průsvitný soudkovitý (> 9 žeber) – Třebusice (hr. XXXV/36)

158b?: žlutý/zelený soudkovitý (12, 13, 17, ? žeber) – Mariánské Radčice (hr. 10)

[158b]?: žlutozelený opakní soudkovitý (15 žeber), sklo? – Opočno (hr. 22)

159a: tmavě zelený průsvitný čočkovitý (8 žeber) – Praha – Dolní Chabry

159b: světle zelený válcovitý nízký (> 9 žeber) – Pňov (hrob 33)

159b?: světle zelený/žlutý čočkovitý? (> 9 žeber) – Mariánské Radčice (hr. 10)

[160]: modrozelený průsvitný čočkovitý (> 9 žeber) – Dobřichov-Třebická (rozm. hr.)

161?: průsvitný čočkovitý (5? žeber) – Praha-Dejvice 2

průsvitný soudkovitý (6 žeber) – Praha-Dejvice 2

soudkovitý (5/6 žeber) – Praha-Dejvice 1

162: tmavě modrý soudkovitý (15 žeber) – Opočno (hr. 200)

162?: tmavě modrý průsvitný soudkovitý (? žeber) – Plotiště n. L. (hr. 539)

166: tmavě fialový čočkovitý (14 žeber) – Opočno (hr. 15)

167: černý opakní (?) soudkovitý (7 žeber) – Stradonice

168: černý čočkovitý (> 9 žeber) – Opočno (hrob 175)

[169]: tmavě zelený průsvitný soudkovitý (6 žeber) – Praha – Dolní Chabry

tmavě modrý opakní čočkovitý (5 žeber) – Stradonice

171: modrý soudkovitý (12; 13; 17; > 9 žeber), fajáns – Dobřichov-Třebická (rozm. hr.); Slatina; Třebusice (hr. XXXV/36); Dobřichov-Třebická (hr. bez čísla)

modrý (původně) soudkovitý (14; > 9 žeber), fajáns, Ohnišťany (rozm. hr.); Ohnišťany (rozm. hr.), Praha-Modřany

azurově modrý soudkovitý (> 9 žeber), fajáns – Praha-Vysočany (hr. 3), Radim

tmavě modrý soudkovitý (17 žeber), fajáns – Dobřichov-Třebická (hr. bez čísla)

tyrkysově modrý soudkovitý (10; 11 /?/; 12 /?/), fajáns – Plotičtě n. L. (hr. 1289; 620; 227)

tyrkysově modrý soudkovitý (16, 18, 20; > 9 žeber), fajáns – Stradonice; Plotičtě n. L. (hr. 232)

171?: soudkovitý (> 9 žeber), fajáns? – Pňov (hr. 33), Řepov

zelený? soudkovitý (? žeber), fajáns? – Šlapanice

[171]: tyrkysově modrý čočkovitý (> 9 žeber), fajáns – Slavče

181: tmavě modrý opakní válcovitý vysoký (13 žeber) – Stehelčevy (hr. U3)

182: zelený válcovitý vysoký (11; 16 žeber) – Stříhov; Stehelčevy (hr. U3)

183: bezbarvý nazelenalý průsvitný válcovitý vysoký (7 žeber), polotovar? – Stradonice

4.2.11 Skupina XXI

Korálky s kruhovým ornamentem v podobě skvrn, kroužků a oček. Různé tvary, zejména čočkovité a soudkovité.

201a: bílý opakní čočkovitý malý – Plotičtě n. L. (hr. 766)

201b: bílý opakní čočkovitý velký až soudkovitý – Stradonice

[202/205]: tmavě modrý soudkovitý, fajáns – Třebusice (hr. II/38)

[203/212c]: tmavě zelený průsvitný čočkovitý malý – Žiželice

212a: černý opakní čočkovitý až soudkovitý – Praha-Dejvice 2

224a: černý čočkovitý velký – Opočno (hr. 175)

nezařaditelné: modrý opakní soudkovitý? – Dobřichov-Třebická (rozm. hr.)

neurčeno: čočkovitý malý – Žiželice

4.2.12 Skupina XXII

Korálky s lineárním nebo kombinovaným kruhovým a lineárním ornamentem v podobě linií, vlnic, klikatek, skvrn, oček aj. Tvary jsou různé, především čočkovité, soudkovité, válcovitě a větvenovité.

255b: tmavě zelený průsvitný čočkovitý malý, červená klikatka – Praha – Dolní Chabry

[257]: jasně červený opakní čočkovitý malý/soudkovitý, vícenásobná klikatka (žlutá obklopená 2 hnědými a 2 bílými) – Opočno (hr. 200)

- [261b]**: tmavě zelený/černý? soudkovitý, bílá? klikatka – Žiželice
- [266h]**: kobaltově modrý průsvitný soudkovitý, 2 mléčně bílé překřížené klikatky – Žiželice
- 276h**: terakotově červený opakní čočkovitý velký, 2 bílé překřížené vlnice – Dobřichov-Třebická (rozm. hr.)
- 276**: mléčně bílý opakní kulovitý, modrozelené skvrny v polích 2 červeno-černých překřížených vlnic – Dobřichov-Třebická (hr. 24)
- 283a**: tmavě zelený průsvitný čočkovitý malý až soudkovitý, 3 modré skvrny na 1 červené příčné linii – Žiželice
- [286]**: zelený čočkovitý až soudkovitý, bílé a hnědé příčné linie – Opočno (hr. 303)
- [293d/293e/303]**: tmavě modrý soudkovitý, střídavě 4 červené příčné linie a 3 vlnice (1 bílá a 2 žluté) – Stradonice
- 294c**: zelený čočkovitý velký, žlutá klikatka mezi 2 hnědými liniemi – Plotičtě n. L. (rozm. hr.)
- [301b]**: černý opakní soudkovitý, žlutá klikatka mezi 2 červenými liniemi – Plotičtě n. L. (hr. 114)
- 302**: černý opakní čočkovitý velký/soudkovitý, střídavě 2 (?) červené linie, 2 (?) světle zelené klikatky a bílá linie – Opočno (ze skrývky, sk. III)
- černý opakní čočkovitý velký/soudkovitý, střídavě 3 červené linie a 2 žluté klikatky – Opočno (ze skrývky, sk. III)
- [303c]**: černý opakní soudkovitý, 2 žluté klikatky mezi 4 červenými liniemi – Plotičtě n. L. (hr. 232)
- 303d**: černý opakní soudkovitý, střídavě 4 červené linie (některé zdvojeny), 2 světle zelené klikatky, 1 žlutá klikatka – Opočno (skrývka, sk.III)
- černý opakní soudkovitý, střídavě 4 červené linie a 3 klikatky (2 krajní okrově žluté, prostřední modrozelená) – Praha – Dolní Chabry
- [303]**: černý opakní soudkovitý, žlutá klikatka mezi 4 liniemi (2 červenými, 2 modrými) – Opočno (hr. 393)
- 304c**: bezbarvý nazelenalý průsvitný válcovitý rourkovitý, světle žlutá čtyřnásobná příčná šroubovice – Radim
- 304d?**: tmavě zelený průsvitný vřetenovitý/válcovitý rourkovitý?, střídavě 3 červené a 3 mléčně bílé šroubovice – Radim
- 304g**: bezbarvý nazelenalý průsvitný válcovitý rourkovitý, 3 žluté a 2 bílé příčné šroubovice - Radim
- [310]**: světle zelený průsvitný vřetenovitý (?), bílá a žlutá dvojité (?) příčná šroubovice – Opočno (hr. 232)
- 316c**: černý opakní vřetenovitý, 2 červené příčné šroubovice při pólech – Dobřichov-Třebická (rozm. hr.)
- 316**: bílý opakní vřetenovitý, 2 fialové příčné šroubovice při pólech – Dobřichov-Třebická (rozm. hr.)
- 348**: černý opakní vřetenovitý, bílý „strom života“; mléčně bílý „strom života“ – Opočno (hr. 200); Dobřichov-Třebická (rozm. hr.)
- 348/350a**: černý opakní vřetenovitý?, bílý „strom života“? – Plotičtě n. L. (hr. 971)
- 348/350**: černý opakní, bílý „strom života“ – Opočno (hr. 200)
- černý, bílé obloučky/„strom života“ – Opočno (hr. 175)
- 348/350?**: černý opakní, bílý „strom života“? – Opočno (hr. 200)

[350a]: černý opakní soudkovitý, bílý „strom života“ – Opočno (hr. 200)

černý opakní čočkovitý velký/soudkovitý, bílé obloučky nepravidelné – Opočno (hr. 200)

černý opakní soudkovitý, bílé obloučky ve 3 řadách; bílé obloučky ve 4 řadách; bílé obloučky v 6 řadách – Plotiště n. L. (hr. 1188)

černý opakní soudkovitý, žluté obloučky; žluté obloučky ve 3 řadách – Plotiště n. L. (hr. 1188)

nezařaditelné: tmavě zelený průsvitný válcovitý nízký, 2 žluté šikmo se křížící příčné linie – Praha-Bubeneč 2 (H1009)

tmavě modrý čočkovitý velký, 4 žluté samostatné spirály – Dobřichov-Třebická (hr. 8)

černý opakní soudkovitý, světle žlutá linie mezi 2 bílými liniemi – Dobřichov-Třebická (hr. bez čísla)

černý opakní soudkovitý, trojitá klikatka (červená a ?) – Dolínek (hr. 1)

černý soudkovitý, vícenásobná žlutá vlnice mezi horizontálními vícenásobnými liniemi (červenými a světle modrými) – Opočno (hr. 24)

černý čočkovitý malý až soudkovitý, světle modré plochy, mléčně bílé linie, žlutá? očka s černými středy – Žiželice

bílý opakní soudkovitý, nepravidelné černé linie – Opočno (hr. 232)

bílý opakní soudkovitý, dvojitá červená klikatka – Soběsuky 1

neurčeno: žlutohnědý, příčné linie – Opočno (hr. 32)

zelený opakní, lineární ornament karmínově červený a žlutý – Plotiště n. L. (hr. 865)

zelený, hnědá dvojitá klikatka – Opočno (hr. 23)

tmavě modrý opakní, mléčně bílá linie (snad příčná či šikmá) a kroužky (2 řady?) – Dobřichov-Třebická (rozs. hr.)

světle modrý průsvitný, střídavě mléčně bílé linie a červené (šroubovicové?) – Dobřichov-Třebická (rozs. hr.)

černý opakní čočkovitý velký, lineární ornament tmavě červený – Plotiště n. L. (hr. 1188)

černý opakní, červená klikatka – Plotiště n. L. (hr. 240)

4.2.13 Skupina XXIII

Mozaikové korálky různého provedení.

354?: bílý opakní hranolový čtyřboký, větvící se červené linie – Soběsuky 1

356a: terakotově červený soudkovitý, rozety na příčné linii – Plotiště n. L. (hr. 1188)

356b?: červený soudkovitý, bílé větévky s modrou výplní listů, na volných místech mezi listy nebo větévkami umístěny žluté rostlinné prvky – Dobřichov-Třebická (hr. 63)

362: Prosmyky 1

nezařaditelné: světle žlutý opakní se zeleným, červeným a modrým sklem, soudkovitý – Dobřichov-Třebická (rozs. hr.)

tmavě zelený hranolový čtyřboký s bílými nepravidelně rozmístěnými trubičkami – Zvoleněves

tmavě modrý hranolový čtyřboký s bílými nepravidelně rozmístěnými trubičkami – Zvoleněves

tyrkysově modrý soudkovitý?, rozety na obvodu (žluté s červenými středy) – Plotišť n. L. (hr. 893)

tmavě modrý opakní kulovitý, bílé hranolky – Stradonice

neurčeno: mozaikový z modrozeleného průsvitného, světle žlutého opakního, jasně červeného opakního a mléčně bílého opakního skla – Dobřichov-Třebická (rozs. hr.)

modrozelený, bílé, žluté a okrově žluté vložky (rozety?) – Plotišť n. L. (hr. 1336)

modrý, bílé a žluté rozety – Plotišť n. L. (hr. 930)

4.2.14 Skupina XXIV

Korálky s kruhovým plastickým ornamentem – pupky.

372/373: zploštěle kulovitý?, pupky – Dobřichov-Pičhora (hr. 44)

[373a]: světle modrý zploštěle kulovitý/čočkovitý malý, hnědý pupek – Opočno (ze skrývky, sk. II)

377: světle zelený čočkovitý velký, 6 pupků (tmavě modrých s bílou bází) v řadě po obvodu – Soběsuky I

4.2.15 Skupina XXVIII

Fajánsové zoomorfní závěsky.

385: tyrkysově modrý závěsek se lvem ležícím na obdélném podstavci – Dobřichov-Třebická (hr. bez čísla)

4.2.16 Skupina XXIX

Korálky potažené zlatou fólií.

387b: bílý segmentovaný soudkovitý (2) se zlatou fólií – Plotišť n. L. (hr. 893)

4.2.17 Nejisté zařazení do skupin

Skupiny I/II

3/31: fialový průsvitný zploštěle čočkovitý malý?/kulovitý?/soudkovitý? – Opočno (ze skrývky, sk. III)

6/22/34: mléčně bílý opakní čočkovitý malý až soudkovitý – Žiželice

7/35: kobaltově modrý (?) opakní čočkovitý velký až soudkovitý, fajáns – Třebusice (hr. II/38)

11/27/40: černý čočkovitý malý až soudkovitý – Stradonice

černý? čočkovitý malý až soudkovitý – Žiželice

11/40: černý opakní čočkovitý velký – Radim

13/42: bezbarvý nazelenalý průsvitný čočkovitý velký až soudkovitý – Holedeč 2

neurčeno: čočkovitý malý/soudkovitý/zploštěle kulovitý? – Soběsuky 1

Skupiny I/X

11/97: černý segmentovaný/zploštěle kulovitý? – Opočno (hr. 175)

18/23/91: modré čočkovité malé, zploštěle kulovité či soudkovité, nebo segmentovaný soudkovitý (5–6) – Opočno (hr. 232)

Skupina II?

38?: jasně červený opakní čočkovitý velký? – Opočno (ze skrývky, sk. III)

42?: zelený čočkovitý velký/soudkovitý? – Pňov (hr. 67)

42–43?: modrozelený průsvitný čočkovitý velký (?) – Dobřichov-Třebická (hr. 36)

neurčeno: zelený čočkovitý velký? – Opočno (264)

Skupina XIV?

131?: oranžový průsvitný složitě fasetovaný – Stradonice

Skupiny XIV/XV

126/135: kobaltově modrý průsvitný válcovitý vysoký/složitě fasetovaný (čtrnáctistěn – kvádr se zkosenými rohy) – Dobřichov-Třebická (hr. 24)

Skupina XV?

neurčeno: bezbarvý nažloutlý (?) válcovitý – Praha-Bubeneč/Dejvice (hr. I)

válcovitý vysoký? – Bitozeves

Skupina XXII?

304c?: modrozelený průsvitný válcovitý rourkovitý?, žluté šroubovice? – Radim

neurčeno: „tmavý“ opakní, lineární? červený ornament; lineární? bílý a karmínově červený ornament – Plotiště n. L. (hr. 562; 1401)

bezbarvý průsvitný čočkovitý velký, krátké úseky černých příčných linií? – Dobřichov-Třebická (rozr. hr.)

černý opakní, lineární? žlutý ornament – Plotičtě n. L. (hr. 268, 286, 427)

černý opakní, lineární? karmínově červený a žlutý ornament – Plotičtě n. L. (hr. 732)

světle modrý opakní, lineární? bílý ornament – Plotičtě n. L. (hr. 536)

tmavě modrý opakní čočkovitý velký?, lineární? ornament tmavě červený – Dobřichov-Třebická (rozr. hr.)

zelený opakní, lineární? červený ornament; lineární? karmínově červený ornament – Plotičtě n. L. (hr. 309; 893, 930)

zelený opakní, lineární? žlutý ornament – Plotičtě n. L. (hr. 202, 1188)

světle zelený průsvitný čočkovitý velký, lineární? ornament – Opočno (hr. 200)

trávnově zelený průsvitný čočkovitý malý, lineární? mléčně bílý ornament – Žiželice

žlutozelený opakní, lineární? bílý ornament; lineární? žlutý ornament – Plotičtě n. L. (hr. 1273; 1220)

Skupiny XXII/XXIII

nezařaditelné: bezbarvý průsvitný čočkovitý velký, 3 vrstvená očka (modrá na bílém pozadí), příčná linie v podobě snad rostlinné (větévky) – Opočno (hr. 393)

4.2.18 Odlišné od stanovených skupin

„Skupina“ [I]

[1]: bezbarvý nažloutlý průsvitný válcovitý nízký – Praha – Dolní Chabry

[4a]: tmavě zelený průsvitný soudkovitý – Praha – Dolní Chabry

[11]: černý válcovitý nízký – Opočno (hr. 22)

„Skupiny“ [I/XV]

[2a/135]: modrý válcovitý vysoký – Opočno (hr. 366)

„Skupina“ [II]

[33]: bezbarvý nažloutlý průsvitný čočkovitý malý (?), plochý – Vrbice

[37]: světle žlutý opakní válcovitý nízký – Stradonice

[42/43]: bezbarvý nazelenalý průsvitný čočkovitý velký až plankonvexní – Dobřichov-Třebická (rozr. hr.)

[42/43]?: bezbarvý nazelenalý průsvitný kroužkovitý velký? – Dobřichov-Třebická (rozr. hr.)

nezařaditelné: bezbarvý nažloutlý průsvitný válcovitý nízký – Praha – Dolní Chabry

„Skupina“ [V]

[75/76/77]: modrý průsvitný soudkovitý – Opočno (ze skrývky, sk. I)

„Skupina“ [XII]

[116]: zelený průsvitný hranolový/válcovitý vysoký (2 protilehlé strany rovné, 2 oblé) – Plotiště n. L. (hr. 240)

4.2.19 Nepřiraditelné ke stanoveným skupinám

nezařaditelný: bílý opakní kónický, při menším pólu okolo otvoru hnědé radiální linie v obdélníku – Opočno (ze skrývky, sk. II)

mléčně bílý opakní válcovitý nízký – Žiželice

bílý/modrý vývalkovitý – Soběsuky 1

černý zploštěle kulovitý s vyvýšenými póly – Opočno (hr. 232)

4.3 Poznámky k některým lokalitám

Dolánky, Rubín. Lze se domnívat, že většina korálků – možná všechny – ze starých sběrů, které uvádí V. Sakař (1966, 608), náleží až do raného středověku (doby hradištní). K nejistotě však nahrává skutečnost, že některé tvary jsou běžné už v předchozích staletích, jako např. složitě fasetované, bikónické, válcovité, svisle žebrované čočkovité ad., a také že chemicky se jedná o sodno-vápenaté sklo, neodlišitelné, dokud nebudou k dispozici analýzy skel z doby římské (Černá – Hulínský – Gedeon 2001, 64, 71).

Stradonice, Hradiště. Nálezy, jež mají údajně pocházet z Hradiště u Stradonic, se dostávaly do řady soukromých sbírek zejména v letech po vypuknutí „zlaté horečky“, zapříčiněné nálezem pokladu zlatých mincí roku 1877. K nízké výpovědní hodnotě předmětů, které jsou vesměs bez nálezových okolností, se přidává ještě problém jejich pochybného původu a podvrhů, neboť zájmu sběratelů využívali různí podnikavci. Potíž tkví právě v tom, že starožitnosti ze Stradonic se staly žádanou komoditou a prodávalo se mezi nimi velké množství archeologických nálezů odjinud (Venclová 1990, 290; Sklenář 1995, 88–89).

K doplnění je záhodno uvést, že z katastru obce mimo prostor Hradiště jsou potvrzeny archeologické komponenty v podobě části odkrytého sídliště z časné a starší doby římské v pískovně u hřbitova, žárového hrobu z počátku mladší doby římské na tomtéž místě a žárového hrobu z doby římské na parcele č. 86 (Motyková-Šneidrová 1962; 1967, 44–45; Droberjar 2002, 314).

Žiželice. M. Wurdinger (1925, 188) uvádí 360 skleněných a jantarových korálek, oproti tomu J. Blažek (1995, 151–152) 380 skleněných a 15 jantarových korálek. Je-li B. Svobodou (1965, tab. XIII:8) vyobrazený a v současné expozici Regionálního muzea K. A. Polánka v Žatci vystavený náhrdelník kompletní, číslo ve Wurdingerově práci se jeví jako pravděpodobnější. (Sám B. Svoboda /1965, 281/ udává počet 390 korálek včetně bronzového kroužku.) Fotografie v publikaci B. Svobody naneštěstí nezpodobňuje náhrdelník v potřebné kvalitě, aby bylo možno všechny korálky přesně spočítat. Nelze tak učinit ani v expozici žateckého muzea, kde je rekonstrukce celého hrobu k vidění, neboť část náhrdelníku je skryta za krčními obratli.

Korálky náhrdelníku jsou publikovány jen zběžně a výběrově a pro lepší představu je nutno vidět je osobně. Ohledání je však limitované umístěním ve vitríně a osvětlením, kvůli čemuž nebylo možno v některých případech rozhodnout o barvě či průsvitnosti (situaci komplikuje i vyskytující se koroze), někdy dokonce o rozpoznání jantaru od skla. Překvapivé je zjištění poměru skleněných a jantarových korálek, neboť ten činí přibližně 78 jantarových ku 282 skleněným (jak již bylo řečeno, počet je nejistý). Při minulých hodnoceních byla snad zavádějící variabilita jantarových korálek, jejichž barvy se pohybují od tmavě oranžovočervené přes tmavě červenou a červenohnědou až po tmavě hnědofialovou a také povrchy se liší absencí či přítomností koroze.

5. Zhodnocení nálezů korálků a závěsků doby římské

O situaci v Čechách se souhrnně vyjádřila M. Tempelmann-Mączyńska (1985, 107, 118), která konstatovala koncentraci v rámci barbarika ve staré sídelní oblasti Polabí, dolního Povltaví a Poohří, přítomnost svíslé žebrovaných fajánsových korálků na konci starší doby římské a poškození korálků v žárových hrobech v mladší době římské či některé častější typy v kostrových hrobech mladší a pozdní doby římské. Faktu typově chudšího zastoupení než ve wielbarské nebo západobaltské kultuře si povšimla T. Stawiarska (1985, 86–87). Z následujícího hodnocení si je snad možno udělat plastičtější obrázek.

5.1 Zastoupení na lokalitách

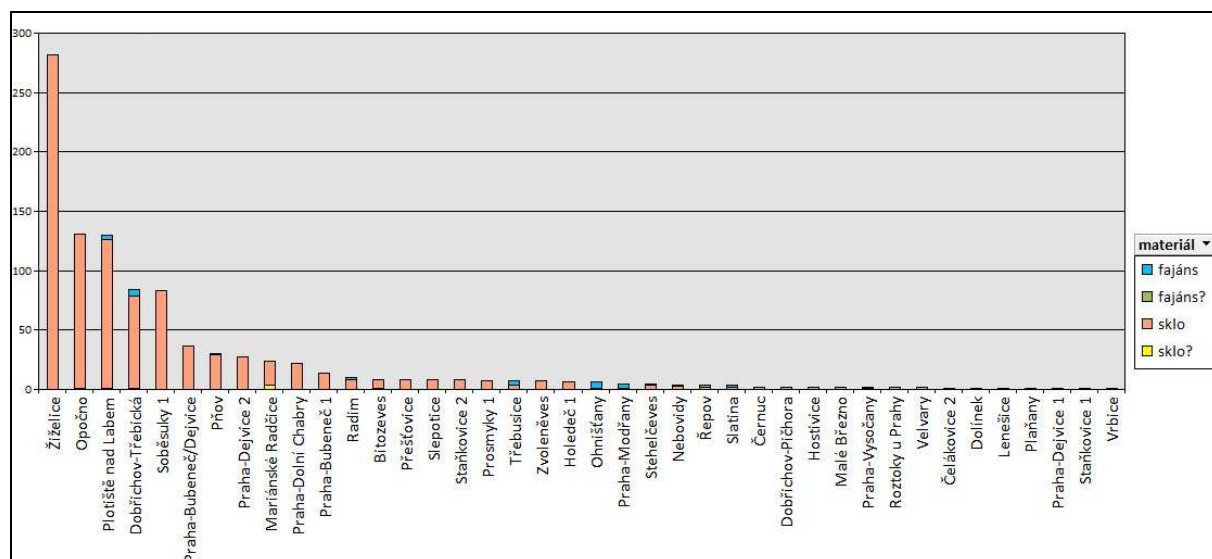
Poměr nálezů skleněných a fajánsových korálků z funerálních a rezidenčních komponent činí 100 : 1. Konkrétně jde o přibližně 1 110 korálků známých z pohřebišť a o pouhých 11 korálků ze sídlišť. Tato čísla ještě doplňuje přibližně 42 exemplářů z neznámých kontextů.

Největší soubor (okolo 282) korálků byl objeven v bohatě vybaveném kostrovém hrobě ženy ze Žiželic. Jiný ženský kostrový hrob, ze Soběsuk, jich obsahoval 83. Třetím nejpočetnějším nálezovým celkem je přibližně 50 korálků ze žárového hrobu 232 z Opočna. Další nadstandardní počet se objevil v kostrovém hrobě v Praze-Bubenči/Dejvicích (u Modré růže a na Panském poli), a to 37. Přes 30 korálků vydal žárový hrob č. 200 z Opočna, 27 kostrový hrob z Prahy-Dejvic 2 (poloha Červené valy) a 24 žárový hrob č. 10 z Mariánských Radčic. 22 korálků obsahoval kostrový hrob z Prahy – Dolních Chaber. Ve výbavě žárového hrobu z Prahy-Bubenče 1 (Terronské ulice) se mělo nacházet 14 korálků, 13 v žárovém hrobě č. 67 z Pňova, po 11 pak v žárových hrobech č. 1068 a 1188 z Plotíšť nad Labem a v žárovém hrobě z Radimi. Z ostatních hrobových nálezů je známo méně než deset korálků ve výbavě, nejčastěji mezi třemi a jedním.

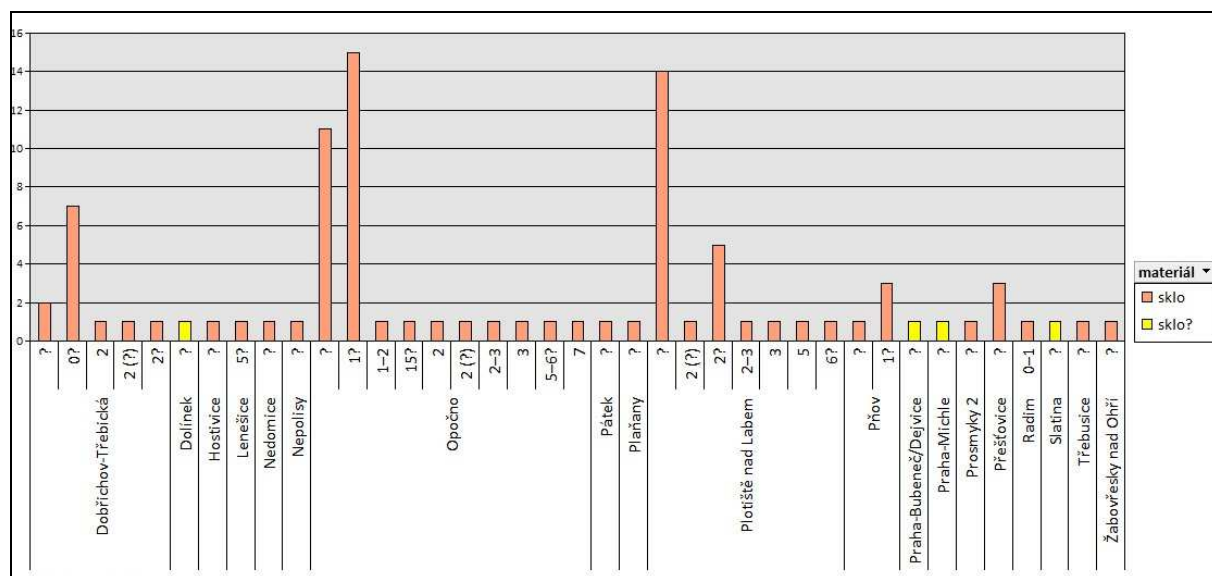
Přehled na skleněné a fajánsové korálky nejbohatší lokality lze spatřit na grafech 1 a 2. Vyjma výše jmenovaných jednotlivých kostrových hrobů se jedná o nekropole v Plotíštích nad Labem, Opočně, Pňově, Dobřichově-Třebické, Praze-Bubenči/Dejvicích (jeden hrob), Přešťovicích a Radimi (jeden hrob).

Poměr počtu hrobů s korálky a bez korálků je nesnadné přesněji stanovit kvůli nepřesným datům nebo nejasnostem v chronologii. Vybraná pohřebišť jsou doplněna o lokality, z nichž skleněné korálky nejsou známy – Lužec nad Vltavou, Tišice (Mlékojedy; o. Mělník), Tvršice (o. Louny) a Vrbice (o. Rakovník). Rozdělíme-li si tyto nekropole do 2 chronologických celků na starší a mladší dobu římskou, vyjde nám, že ve starší době římské činí procentuální zastoupení hrobů se skleněnými a fajánsovými korálky přibližně pouhých 0,8 %. Mladší doba římská pak dosahuje procentuálního zastoupení desetkrát většího – 7,8 %. Pro srovnání na dvou největších odkrytých pohřebišťích v Čechách – Plotíštích nad Labem a Opočně – je tato hodnota velmi podobná – 7,4 %. Z uvedených čísel tedy vyplývá, že ve starší době římské

připadá na 1 hrob se skleněnými korálky 130 hrobů bez korálků a v mladší době římské je tento poměr 1 : 13.

Graf 1: Jednotlivé fajánsové a skleněné korálky na pohřebištích.

Graf 2: Korálky neznámého počtu, pravděpodobné zlomky na předchozím grafu již uvedených a slitky více korálků na pohřebištích.

Sídlitní nálezy ze 13 lokalit představují pouze ojedinělé korálky, jen v případě Berouna a Prahy-Hloubětína 2 exempláře. Započítány jsou i korálky laténské z Dubu-Javornice a Prahy-Kolodějí.

Mezi neznámými kontexty případ 5 korálků z Lípy nebo 4 ze Šlapanic naznačuje, že se patrně jedná o nálezy hrobové.

Otázky chronologie budou diskutovány teprve v příslušné kapitole (11).

	celkem (nalezených či odhadovaných) hrobů	hrobů s korálky	datování
Dobřichov-Pičhora	asi 160	1	B1a–B2/C1
Dobřichov-Třebická	více než 100	10 + rozr. hr.	B2/C1–C3
Lužec nad Vltavou	46	0	B1; B2–C1
Mariánské Radčice	16	1	B2/C1
Nebovidy	10	2 + rozr. hr.	B1a–B2
Opočno	asi 400	58 + rozr. hr.	C1–C3
Plotiště nad Labem	asi 1400	75 + rozr. hr.	C1–D?
Pňov	asi 80–90	13	B2/C1–C2
Praha-Bubeneč/Dejvice	9 nebo 12	1	C3
Stehelčevy	26	3	A–B2/C1
Tišice (Mlékojedy)	104 (pův. asi 300)	0	A–B1
Třebusice	asi 900	3	A–C1
Tvršice	31	0	A–B2, C1
Vrbice (o. Rakovník)	15	0	B1

Tab. 1: Srovnání celkového počtu hrobů se zjištěnými hroby se skleněnými a fajánsovými korálky na vybraných nekropolích.

5.2 Korálky a závěsky z fajánse

Kromě jednoho závěsku se v ostatních 30 zjištěných případech jedná o korálky. Dalších 8 korálků (Pňov /hr. 33/, Řepov, Šlapanice, Třebusice /hr. II/38/) je vedeno jako nejistých (pravděpodobně z fajánse). Budeme-li je počítat dohromady, vyjde nám 30 korálků z pohřebišť a 8 z neznámých kontextů. Jejich maximální množství v hrobech dosahuje 4 (Praha-Modřany) a 3 (Dobřichov-Třebická /hr. bez čísla/). Ve 4 hrobech byly po dvou (Radim, Řepov, Slatina, Třebusice /hr. II/38/), v 8 hrobech po jednom (Plotiště n. L. /hr. 227, 232, 620, 1289/, Pňov /hr. 33/, Praha-Vysočany, Stehelčevy /hr. U3/, Třebusice /hr. XXXV/36/). S výjimkou kostrového hrobu z Řepova se jedná o hroby žárové. 7 korálků je známo z rozrušených hrobů (Dobřichov-Třebická, Nebovidy, Ohnišťany). Pravděpodobně z hrobového kontextu pocházejí 4 korálky ze Šlapanic (materiál ale není ověřen).

Vůdčím typem fajánsového korálku je jednoznačně svisle žebrovaný soudkovitý (typ 171), ve středoevropském barbariku značně rozšířený (*Tempelmann-Mączyńska 1985*, Taf. 39), s tmavě až tyrkysově modrým či modrozeleným povrchem, po němž se většinou zachovaly jen nepatrné zbytky (mezi žebry nebo v drobných pórech zůstávají světlejší, našedlé a nazelenalé), na čemž mohlo nést vinu užívání, ale především žárový ritus pohřbívání a podmínky uložení. Počet žeber se pohybuje mezi 10 a 20. Někaké přesnější závěry včetně možného náznaku trendu neumožňuje skutečnost, že z 26 jedinců není u 12 počet žeber zaznamenán. Nutno podotknout, že u korálků s obzvláště erodovaným povrchem, příp. špatně technicky provedených nemusí být všechna žebra patrná, což platí například u všech čtyř korálků z Prahy-Modřan. Žebra jsou někdy nepravidelně velká, mohou jít i našikmo. Často je pozorovatelná asymetrie těchto korálků ve výšce, průměru i ose otvoru.

Jen vzácně se vyskytnou monochromní (modré) soudkovité, čočkovité až soudkovité a čočkovité tvary (typy [7], neurčen; 7/35; 35, [35]) a asymetrický soudkovitý tmavě modrý korálek s 5 nepravidelně rozmístěnými skvrnami z bílého a modrozeleného skla (typ [202/205])⁹.

Nejistý původ doprovází 3 korálky typu 171 údajně ze Stradonic. Zdali nějak souvisí s funerální či rezidenční komponentou na katastru obce (*Droberjar 2002*, 314) nebo prostorem Hradiště, se nelze s jistotou domnívat. Jako ojedinělý nález vystupuje korálek ze Slavčí u Trhových Svin podobný uvedenému typu, ale čočkovitého tvaru [171].

Fajánsový závěsek z „hrobu bez čísla“ na Třebické (z výbavy je znám pouze tento závěsek a 3 fajánsové a 3 skleněné korálky) představuje lva ležícího na plochem obdélném podstavci. Dochováno je červenavě hnědé jádro předmětu jen se sporými zbytky původního povrchu (zřejmě tyrkysově modrého). Podélný otvor vedoucí v polovině podstavce je široký 1,5–2; šířka a délka podstavce činí 18,1–19,9 × 26,3–26,9 mm; celková výška (i se lvem) je 14,3 mm (obr. 8). M. Tempelmann-Mączyńska jej vymezuje jako typ 385 v rámci vzácně zastoupené skupiny XXVIII.

Jiný fajánsový závěsek, zřejmě podobný („*lev ležící na obdélníkovité základně*“), by se měl nacházet v tzv. antické sbírce Národního muzea, kam jej s několika dalšími předměty prodala koncem 30. let 20. stol. Marie Jírová, vdova po Josefu Antonínu Jírovi. Tento artefakt bohužel není zdokumentován a pravděpodobně představuje předmět směněný s jinými sběrateli, jenž se do sbírky dostal z antického světa (*Hlava 2010a*, 219). Další závěsek zpodobňující lva měl být v rámci barbarika nalezen na pohřebišti v Gębici (woj. Zielona Góra), jednat se má však o předmět z karneolu, možná z první poloviny 3. století (*Píč 1905*, 139, pozn. 162; *Tempelmann-Mączyńska 1985*, 64, 279). Figurální závěsky zobrazující egyptské božské atributy vznikly nejspíše v Egyptě, odkud se ve 2.–3. stol. prostřednictvím přičernomořských obchodních středisek mohly dostat do Čech (*Venclová 2005*, 55).

Rozměry korálků a závěsku z fajánse jsou zahrnuty do grafu společně se skleněnými korálky (graf 7) a techniky výroby fajánsových předmětů byly již zmíněny výše (oddíl 2.2.1).

5.3 Korálky a závěsky ze skla

5.3.1 Zastoupení v rámci archeologických komponent

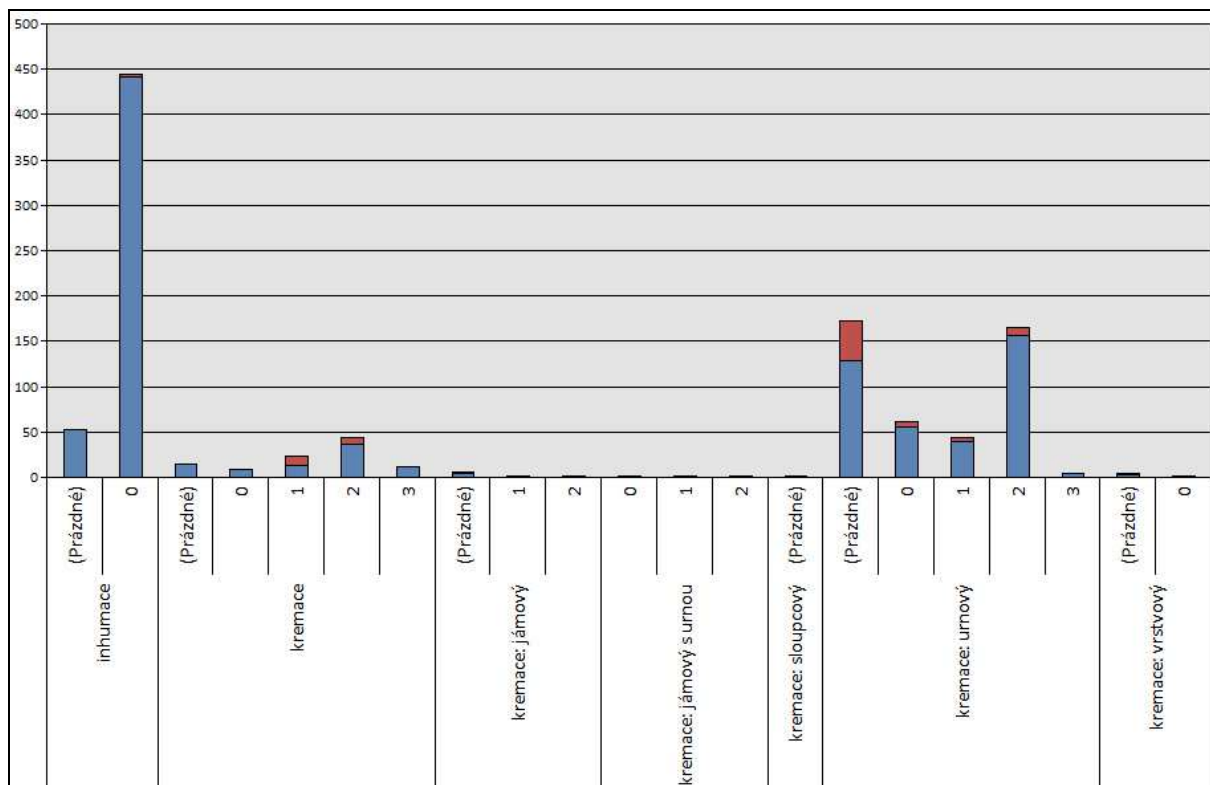
Nejvíce skleněných korálků bylo nalezeno v hrobech. Souhrnně se jedná o 46 lokalit a 176 hrobových celků, k nimž přistupují ještě nálezy z rozrušených hrobů. 20 hrobů je kostrových, ostatní žárové (popelnicové, jámové s urnou, jámové, „sloupcové“ a vrstevné). Jak již bylo řečeno, množství korálků je kolem 1 100 (pouze 1 z nich je identifikován jako starší, z pozdní doby halštatské nebo laténské).

---

⁹ Pokud se nejedná o výrobu na jádro, jak se zdá, pak by byla matrix z velice nekvalitního, nečistého skla a v otvoru vrstva jemné hlíny po obalení tyčinky při navíjení.

Z 13 sídlišť je známo 15 korálků (2 z nich jsou laténského stáří) a z neznámých kontextů 34 korálků na 8 lokalitách.

Největší soubory skleněných korálků již byly vyjmenovány výše v úvodu kapitoly. Mezi korálky z nejbohatších náhrdelníků mladší doby římské se fajánsové nenacházejí.

Graf 3: Přehled stavu zachování skleněných korálků z hrobů podle pohřebního ritu a stupně deformace. Červená označuje fragmenty.

5.3.2 Stav dochování

Stupeň poškození závisí nejvíce na pohřebním ritu. Zatímco v kostrových hrobech pochopitelně nepozorujeme deformace korálků a jen málo zlomků, v hrobech žárových se setkáme se všemi 4 stanovenými stupni, jak lze spatřit na grafu 3. V těch případech, kdy se tento znak podařilo zachytit, převažuje stupeň 2. Jedná se o poměrně široce definované rozmezí slitků, u nichž deformace způsobila neurčitelnost původního tvaru (kromě několika mála výjimek), mohla ovlivnit barevnost a průsvitnost skla, natavení různých drobných příměsí a také slití sklovin matrice a ornamentu nebo i různých korálků, u nichž pak není jistý původní počet. Přibližně o $\frac{2}{3}$ méně je korálků mírně poškozených (stupeň 1) a nepoškozených (stupeň 0). Velmi těžce deformované a přepálené korálky, které na první pohled připomínají spíše jakousi pórovitou strusku než sklo, byly pozorovány jen autopsií v materiálu z Dobřichova-Třebické (hr. 112, rozr. hr.), Prahy-Modřan a Radimi¹⁰. Lze tedy předpokládat,

¹⁰ Dohromady v 11 případech.

že při fyzické kontrole slitků z dalších žárových pohřebišť by i tato kategorie přibyla (na úkor stupně 2).

Fragmentarizace korálků také souvisí především se žárovým ritem. Některé z korálků praskly zřejmě pnutím materiálu vinou prudké změny teploty, jiné možná pádem z pohřební hranice. Je rovněž možné, že k poškození docházelo při sběru spálených lidských pozůstatků a milodarů před uložením do hrobu. Opomenout nelze ani eventualitu rozpadu při odkryvu a v archeologických sbírkách.

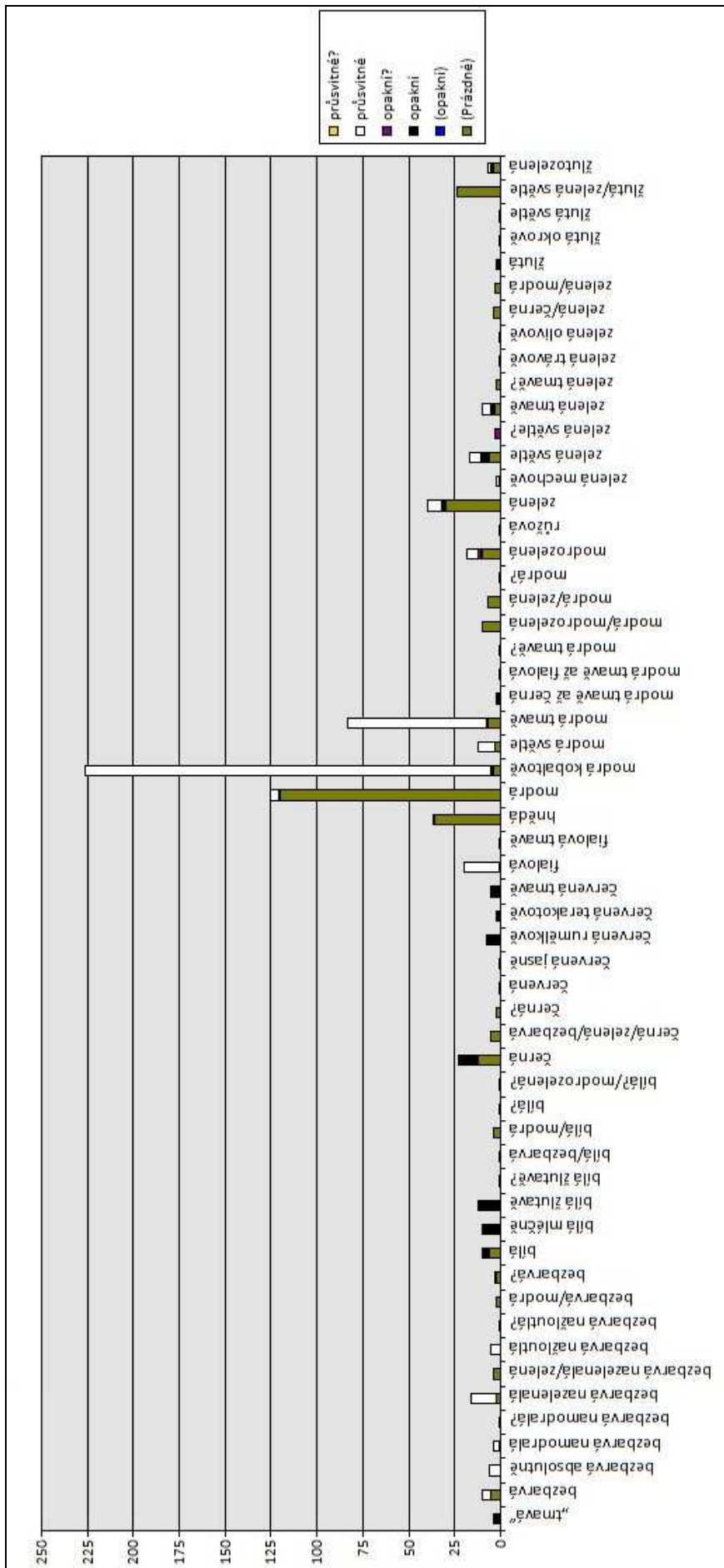
5.3.3 Monochromní korálky a závěsky

Na grafu 4 lze vidět, že největší převahu mají korálky odstínů modré barvy, obvykle z průsvitného skla. Častěji se také vyskytují různé odstíny průsvitného i opakního zeleného skla, průsvitného bezbarvého, hnědého, opakního bílého, průsvitného fialového a opakního skla červeného. Žlutá a růžová jsou barvy zřídka se objevující. V tvarech se nejčastěji objevuje čočkovitý malý (ve více než 200 exemplářích), složitě fasetovaný (čtrnáctistěn – krychle a kvádr se zkosenými rohy), kulovité závěsky s úzkým nebo tunelovitým ouškem. Další tvary, jako např. soudkovitý, válcovitý, zploštěle kulovitý nebo svisle žebrovaný soudkovitý, se vyskytují v méně než 25 korálcích.

Z typologicky zařaditelných je díky žiželickému hrobu nejvíce – asi 135 – kobaltově modrých průsvitných čočkovitých typu 30a a kobaltově modrých průsvitných složitě fasetovaných „typu“ [126] (70). Všech 36 hnědých korálků soudkovitých či (zploštěle) kulovitých „typu“ [9/11] pochází z jediného hrobu (Praha-Bubeneč/Dejvice). Dále se často vyskytují typy 2, 31, 32, 84a, 84b a 128. Hodnoty a další relativně čtenější typy jsou uvedeny v tabulce 2.

Typ TM	pohřebiště	sídliště	ojedinělé a neznámé
30a	134	1	
[126]	69		1
[9/11]	36		
2; 2a; 2b	32; 11; 1		
84a	31		
128	17		
84b	16		3
126	10	1	1
41	8		
158b?	6		
57	6		
6	3		3
12	5		
32b	5		

Tab. 2: Nejčastěji se vyskytující typy korálků a závěsků v českých nálezích.

Graf 4: Zastoupení barev monochromních korálků. Vícebarevné slitky nejsou zobrazeny.

Po čtyřech exemplářích jsou z nálezů známy korálky označené jako typy 11, 34 a nepřesného zařazení 36?, 2/7, 18/23. Po třech korálcích potom typy 23, 30b, 91a, 155 a nejisté 161?, 42–43?, 6/22/34. Ostatní se objevují jen po jednom, maximálně dvou jedincích.

5.3.5 Korálky s ornamentem

Výzdoba kruhovým, lineárním nebo kombinací těchto dvou, příp. složitým ornamentem doprovází skupiny XXI, XXII a XXIV.

Nejčastější (53 korálků a 19 nejistých případů) jsou motivy lineárního ornamentu – linie (příčné, šroubovice), příčné klikatky a vlnice nebo lineární rostlinné (obloučky a „stromy života“). Linie a klikatky se často objevují spolu na dekorativních korálcích v barevných kombinacích, které předchází období neznala a v mladší době římské se objevují prvně (Venclová 2005, 54). Kruhový ornament, dokumentovaný jen v 10 případech, sestává s různých prvků, především skvrn. Vzácně se objeví očka, kroužky, pupky nebo spirálky. Kombinovaný kruhový a lineární se vyskytl jen ve 3 případech, za zmínku stojí 3 skvrny na příčné linii (pásku) nebo skvrny v polích 2 křížících se vlnic. Do složitých lze zařadit nepravidelnou výzdobu z linií, oček a plošného zbarvení.

Z jednobarevných ornamentů se nejčastěji vyskytuje bílá barva (29 dokumentovaných případů, nejčastěji na černých, příp. kobaltově či tmavě modrých korálcích). Druhou nejčastější barvou je žlutá (17 případů, hlavně na černých a zelených). Žlutým lineárním ornamentem je zdoben i jediný korálek s výzdobou nalezený na sídlišti (Praha-Bubeneč 2). Další v pořadí četnosti je červená (včetně karmínové a tmavé; 10 korálků – hlavně zelených, černých a bílých) a v menší míře se objevuje jednobarevný ornament z černého a hnědého skla (po 3 případech) nebo z fialového (pouze 2 korálky).

Nevelké množství korálků, u kterých se barvy ornamentu kombinují, způsobuje, že se jeví spíše jako méně sourodá skupina s individuálními projevy. U polychromních ornamentů jsou nejčastější dvě barvy, vyskytují se ale i tři, vzácně čtyři. Četnější kombinace jsou červená se žlutou, bílá se žlutou nebo bílá s červenou. Matrice jsou nejčastěji černé, vzácněji zelené nebo modré, příp. jiných barev.

Charakteristickým „typem“ je [350a], který se objevil se 9krát. Typ 348 představuje 5 korálků, typy 348/350 3 korálky. Ostatní se vyskytují jen 2krát (302, 303d, 304c) nebo jednou (255b, [257], [261b], [266h], 276h, 283a, [286], 294c, [301b], [303c], 304c?, 304d?, 304g, [310], 316, 316c, 348/350?, 348/350a, 372?, 377). 8 korálků je typologicky nezařaditelných a 27 neurčených.

5.3.6 Mozaikové korálky

Velmi zdobně působí korálky vyrobené technikou skládání, které klade M. Tempelmann-Maczyńska do XXIII. skupiny. Vyskytují se korálky millefiorové s motivy rozet po obvodu nebo na příčné linii (pásku), vzácněji geometrický ornament s nepravidelně rozmístěnými bílými trubičkami nebo různobarevné skládané korálky bez vzoru. Barvy matic jsou různé –

modrozelené, červené, modré, jednou tmavě zelená a bílá. Rozety bývají tvořeny ze žluté, bílé nebo červené. Polychromní matrice u celomozaikového korálku sestává z modrozelené, žluté, červené a bílé.

Dokumentováno je nicméně pouze 18 takových korálků, většinou ze žárových hrobů, kde jsou bohužel deformovány. Typologicky jde o různé představitele skupiny XXIII. 7 korálků typu 362 má údajně pocházet z Prosmyk 1 (*Blažek 1995*, 145). Jednou se vyskytl typ 356a a 4 korálky nelze typologicky zařadit. Ve dvou případech jde snad o typy 354? a 356b?. 3 nejsou určeny.

5.3.7 Korálek se zlatou fólií

Ojedinelý je ve sledovaném materiálu korálek potažený zlatou fólií. Jedná se o segmentovaný tvar se 2 soudkovitými segmenty z bílého skla z Plotišť nad Labem (hr. 893). Typologicky se řadí do XXIX. skupiny jako typ 387b.

Zlatou fólií potažené korálky vykazují výraznou koncentraci v oblasti wielbarské kultury na dolní Visle a v západobaltské kultuře. Objevují se také podél jižního pobřeží Baltského moře. V przeworské kultuře se nenacházejí (*Tempelmann-Maczyńska 1985*, 64–65).

5.3.8 Techniky výroby

Pro dobu římskou se uvádějí tři hlavní techniky zhotovování korálků: dělení tažené trubičky, navíjení a skládání. Méně rozšířené bylo foukání, příp. jiné způsoby (formování volně z ruky, tlačení do forem, úpravy za studena, lití).

Tažení trubičky bylo prováděno tak, že ze skla se vytvořila foukáním jakási hrouda s bublinou vzduchu a tažením ze stran vznikaly dlouhé trubičky. Ty byly následně děleny na jednotlivé korálky a hrany obroušeny pískem. Takto se zhotovovaly obecně některé vyšší tvary – válcovité vysoké a rourkovité, ale i segmentované, které se formovaly ještě v horkém stavu (*Tempelmann-Maczyńska 1985*, 12; *Sasse – Theune 2003*, 369).

Navíjení probíhalo pomocí kovové mírně kónické tyčinky, která mohla být pokryta vrstvičkou jemné hlíny. Nález takové tyčinky i s přitaveným polotovarem korálku je znám z táborového vicu v Tibiscu v Dácii (*Sasse – Theune 2003*, Abb. 53). Navíjení probíhalo buď přímo v peci nabráním taveniny na tyčinku a otáčením nebo metodou navíjení připravené rozžhavené skleněné tyčinky z ruky. Produkty této techniky byly obecně oblé tvary, čočkovité, soudkovité, ale je možné po navinutí pomocí destičky a formovacího želízka docílit tvarů válcovitých, bikónických, hranolových, složitě fasetovaných, žebrovaných aj. (*Sasse – Theune 2003*, 369; *Sode 2003*, 48–49).

Mozaikové korálky se vytvářely z předpřipravených prutů, které vznikly skládáním nebo tordováním (technika reticello) různobarevných skel. Z těchto prutů byly nařezány plátky a přitaveny k tělu korálku, příp. celé korálky mohly vzniknout z mozaikového skla (*Sasse – Theune 2003*, 570).

Foukání a další techniky, včetně již uvedených, které na korálcích ze severního Polska zjistila, přibližuje T. Stawiarska (1985, 36–40). Foukané korálky se vyznačují tenkými stěnami a rozšiřujícím se otvorem.

Způsob zhotovení se ve sledovaném materiálu podařilo identifikovat jen v několika málo případech. Většinou se jedná o navíjení, případně o navíjení a následné tvarování. Pozorovatelné je díky příčné struktuře skla na některých bikónických, čočkovitých, soudkovitých a válcovitých (včetně rourkovitých) korálcích (Dobřichov-Třebická /hr. bez čísla, rozr. hr./, Praha – Dolní Chabry, Radim, Slatina) a velmi názorně také na fialových složitě fasetovaných korálcích z Prahy – Dolních Chabíř.

V případě opakního bílého kulovitého korálku s modrozelenými skvrnami v polích 2 červeno-černých překřížených vlnic (typ 276; Dobřichov-Třebická /hr. 24/) se zdá, že vznikl technikou foukání, neboť jeho otvor se uvnitř konkávně rozšiřuje. Tloušťka stěn však zůstává poměrně silná.

Ornament mohl být vytvořen již během procesu formování korálku zevnitř (během navíjení využití jinak barevného skla), ale především natavováním skleněných vláken a skvrn nebo pupků na povrch (Stawiarska 1985, 32). Zdobení zlatou fólií spočívalo v potažení korálku plátkem zlata a následně překrytí tenkou vrstvou bezbarvého skla (Tempelmann-Maczyńska 1985, 13).

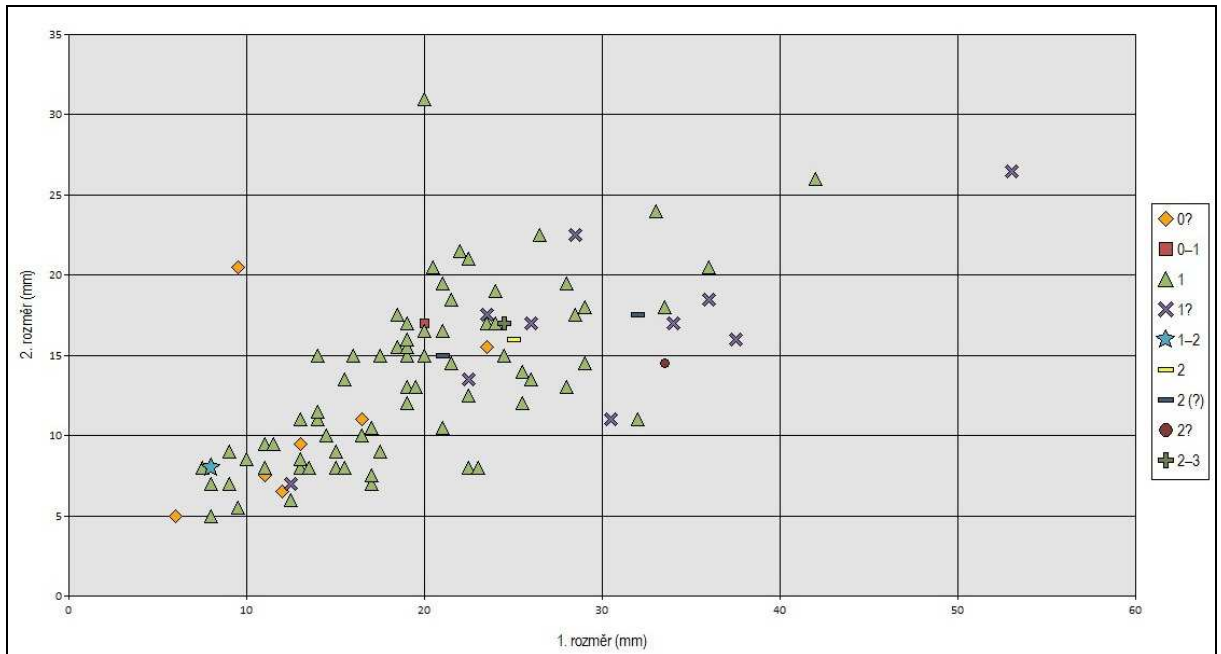
Zajímavou studii o výrobě i zdobení korálků uvedl Torben Sode (2003). Bohatý materiál místní i cizí proveniencí z raně středověkého vikingského města Ribe v západním Dánsku se snaží z technologického hlediska interpretovat na základě etnografických pozorování u výrobců korálků, kteří pracují tradičními, postupně mizejícími postupy, v Turecku a Indii. Jelikož některé typy korálků raně středověkých korálků mají paralely v době římské, lze mít za jisté, že techniky zhotovování – především již zmíněné dělení tažených trubiček, navíjení a skládání – byly obdobné, ne-li totožné.

5.3.9 Slitky

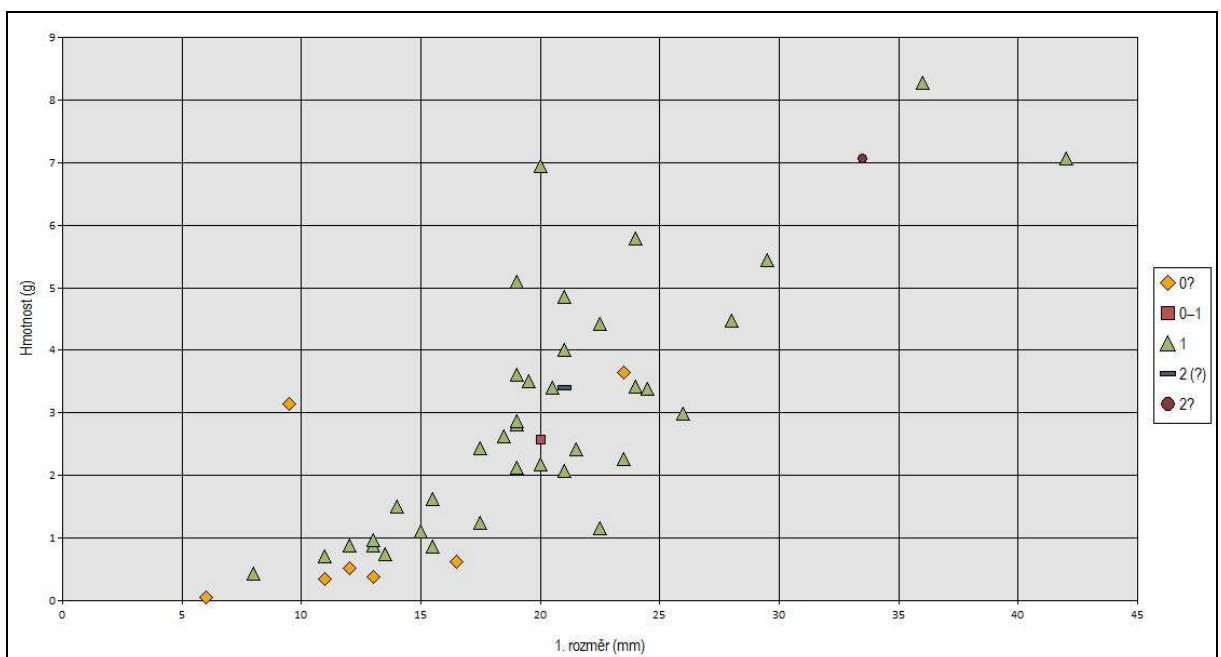
Ze zaznamenaných slitků korálků výrazně převažují modré (přes 80), především tmavého odstínu. Druhou nejčetnější barvou je zelená (přes 40), relativně četná je rovněž černá (přes 20) a bezbarvá nazelenalá (více než 10). V menším množství se potom objevuje žlutozelená, modrozelená, bílá nebo červená. Ostatní barvy (fialová, růžová, žlutá, žlutohnědá, příp. jiné) se vyskytují zřídka. Nutno je ovšem zmínit také existenci vícebarevných slitků nebo také nedetailně zmíněných slitků v literatuře, u nichž není jasný jejich počet.

Různobarevné zbarvení slitků korálků může mít několikero příčin. Může se jednat o slitek dvou nebo více korálků různých barev (nebo pouze jejich zlomků), o roztavení ornamentu nebo o slitek mozaikového korálku. Vlivem žáru při kremaci se do slitků rovněž mohly dostat nečistoty, které mají vliv na optické vlastnosti skla (zmatnění, změny barvy). Ohněm nejhůře postižené sklo ztrácí čírost i původní barvu, vznikají v něm póry a prohlubně, až svým vzhledem připomíná strusku (viz obr. 16).

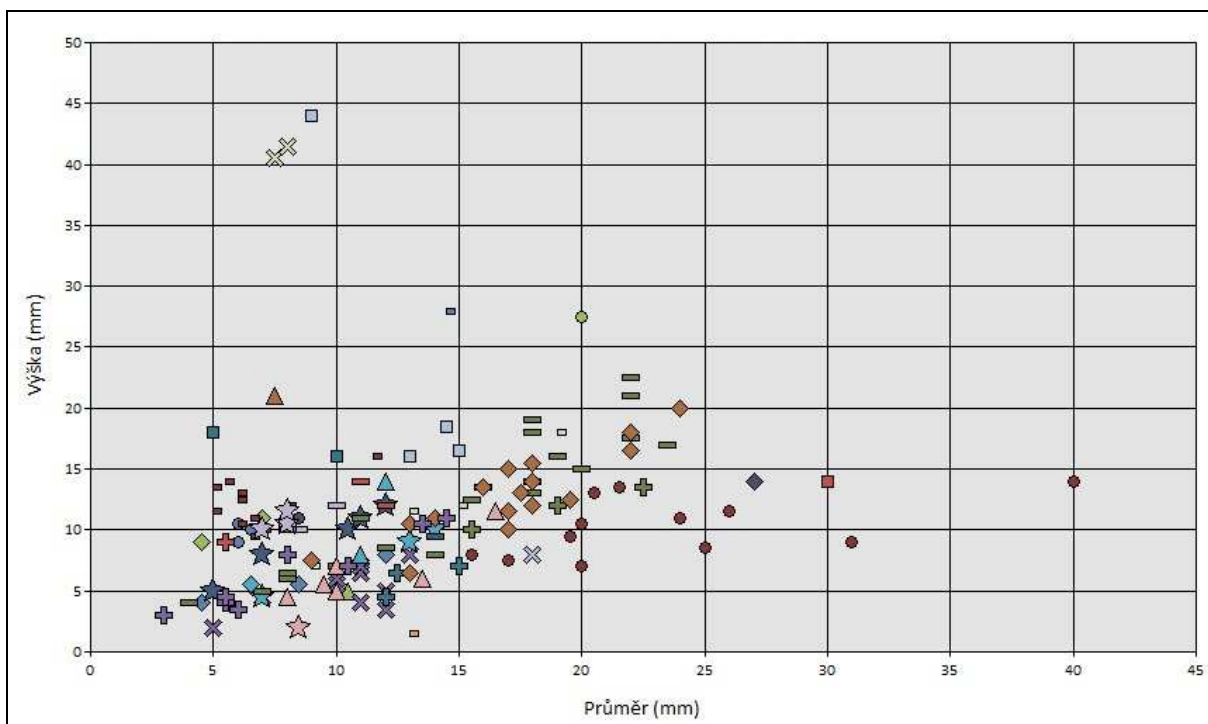
Velikost slitků vychází z původních rozměrů korálků, a tak se jich většina nachází v rozmezí mezi 5 a 35 mm a větší slitky jsou již výjimkou. Hmotnost se pohybuje mezi 0,5 a 6 g, v méně případech pod nebo nad uvedenými hodnotami (grafy 5 a 6).

Graf 5: Poměr dvou rozměrů zjištěných u slitků. Odlišeny jsou podle počtu původních korálků.

Graf 6: Poměr jednoho z rozměrů a hmotnosti slitků. Odlišeny jsou podle počtu původních korálků.

Graf 7: Zjištěné rozměry skleněných a fajánsových korálků.

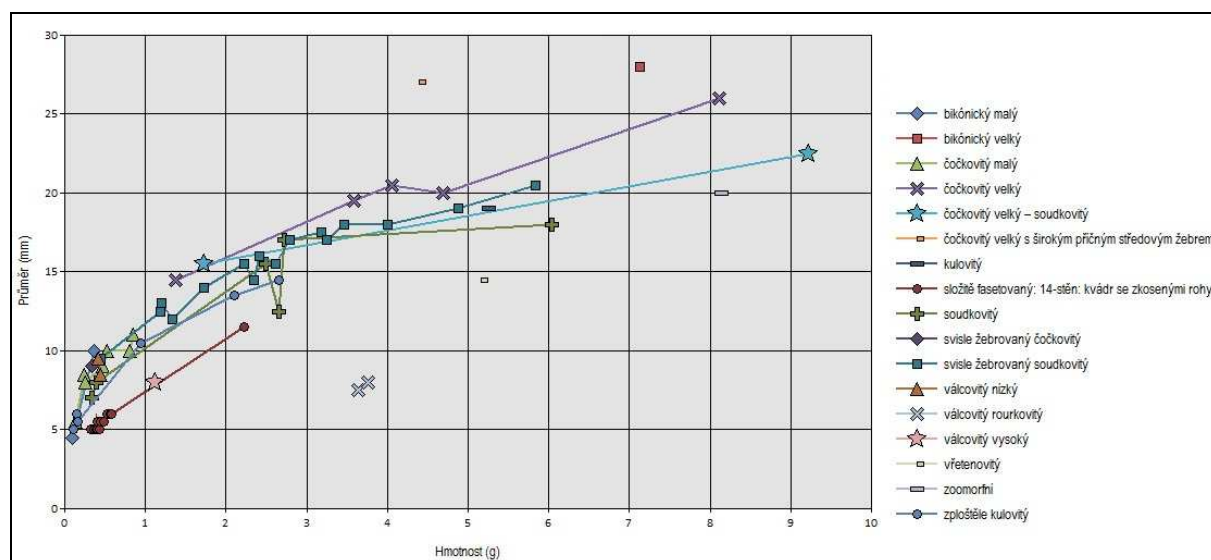
5.4 Rozměry a hmotnost

V závislosti na tvaru se průměr většiny korálků pohybuje mezi 5 a 25 mm, výška pak mezi 3 a 20 mm. Průměru vyššího než 25 mm dosahují některé bikónické velké a čočkovité velké korálky. Hodnotu větší než 20 mm ve výšce překonávají některé soudkovité a vřetenovité korálky, tvar mezi hranolovým a válcovitým a zoomorfní závěsek. Nejvyšší jsou rourkovité

korálky a svisle žebrovaný válcovitý korálek, u nějž není jasné, není-li polotovarem určeným k nařezání.

Hmotnost u neroztavených korálků se pohybuje obvykle v rozmezí 0,1 a 6 g. Některé větší korálky váží více, až přes 9 g.

Graficky znázorněná měření těchto hodnot si lze prohlédnout na grafech 7 a 8.

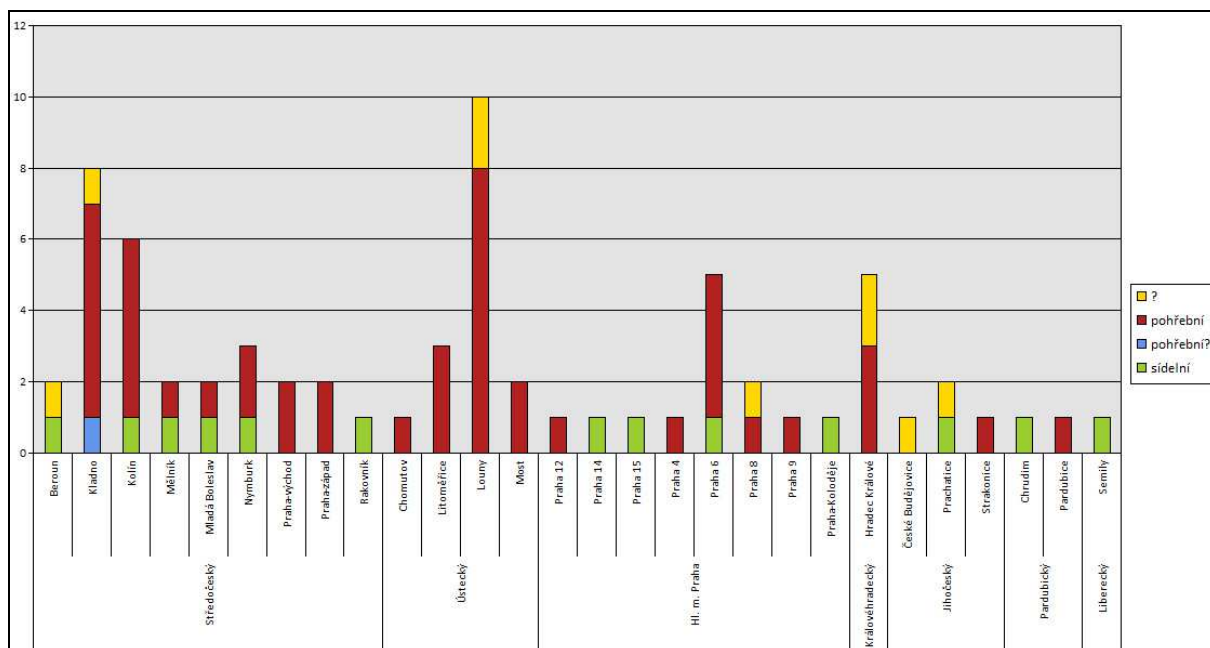

Graf 8: Poměr zjištěných hodnot hmotnosti a průměru u skleněných a fajánsových korálků.

5.5 Prostorová distribuce nálezů

Korálky byly nalezeny na 69 lokalitách, z nichž 46 představuje pohřební archeologické komponenty, 1 zřejmě pohřební, 13 sídelních a v 9 případech není známa.

Nejvíce lokalit se skleněnými artefakty je známo ze Středočeského kraje (19 pohřebních komponent, 1 zřejmě pohřební, 6 sídelních, 2 neurčené). Následuje Ústecký kraj se 14 pohřebními a 2 neznámými a po něm Hlavní město Praha s 8 pohřebními, 4 sídelními a 1 neurčenou. Menší množství bylo nalezeno v Královéhradeckém kraji (3 pohřebiště, 2 komponenty neznámé) a v kraji Jihočeském (1 pohřební, 1 sídelní a 2 ojedinělé nálezy). V Pardubickém potom po jedné komponentě funerální a sídelní a v Libereckém 1 sídelní (graf 9). Tento stav v podstatě kopíruje množství poznanych památek z doby římské v Čechách (obr. 76–78). Přestože skutečnost někdejší živé kultury odráží jen v transformované podobě, lze zjištěné koncentrace považovat za relevantní v tom smyslu, že korespondují s doklady o hustotě osídlení (Salač 2008, 52–54, obr. 24:B; Droberjar 2008, obr. 89) i výskytu římských výrobků (Sakař 1970, 69, Map).

Graf 9: Množství lokalit s nálezy korálků v krajích a okresech podle typu archeologické komponenty.

5.6 Porovnání s moravskými a slezskými lokalitami

V následujícím srovnání množství nálezů byla jako zdroj informací využita encyklopedie E. Droberjara (2002) a katalog M. Tempelmann-Maczyńské (1985, 262–264). Nejedná se tedy o kompletní sumu skleněných a fajánsových korálků z území Moravy a Slezska, přesto snad pro zřejmý náhled postačí¹¹.

	Čechy (A–C3)		Morava (A–D1)		Slezsko (C3–D1)	
	lokality	množství korálků	lokality	množství korálků	lokality	množství korálků
pohřebiště	46		14			
hroby	212 + rozrušené	asi 1110	> 70	> 137		
sídliště	13	11	9	> 9	1	1
ojetiné a nejisté	10	> 42				

Tab. 3: Porovnání počtu lokalit a korálků z Čech, Moravy a Slezska.

Jak je patrné z tabulky 3, výskyt korálků na moravských pohřebištích i v jednotlivých hrobech je daleko menší, zatímco na sídlištích zhruba srovnatelně nízký. Některé již mohou

¹¹ Zajímavé by jistě bylo také srovnání s nálezy skleněných a fajánsových korálků z barbarských sídlišť na Slovensku, jež by patrně vyžadovalo aktuálnější data, než která jsou k dispozici (*Tempelmann-Maczyńska 1985, 264–265*). L. Kraskovská (1988), která se jimi zabývala, vycházela jen z nevelkého množství žarem nedeformovaných korálků.

patřit do časného stupně doby stěhování národů. Největším pohřebišťem je Kostelec na Hané s 54 hroby s korálky, kterých bylo asi nalezeno 110.

Data zahrnují tyto moravské lokality:

Blučina (okr. Brno-venkov)

Křepice, Mikulov, Příbice, Velké Hostěradky (okr. Břeclav)

Hodonín, Mikulčice, Skoronice (okr. Hodonín)

Dolany, Náklo, Olomouc-Neředín (okr. Olomouc)

Opava-Palhanec (okr. Opava)

Hrubčice, Kostelec na Hané, Určice (okr. Prostějov)

Křenovice (okr. Přerov)

Dolní Němčí, Vlčnov-Dolní Němčí (okr. Uherské Hradiště)

Holubice, Šaratice, Švábenice, Vícemilice, Vyškov (okr. Vyškov)

Nezahrnuté lokality:

Mušov, poloha Neurissen, tábor IV

Uherské Hradiště – Sady (okr. Uherské Hradiště): mozaikový korálek s maskou (typ 369) v hrobě z 8. století

6. Skleněné nádoby

6.1 Výčet nálezů

Takřka veškeré doklady skleněných nádob známe jen z fragmentů nebo slitek, a to z hrobových i sídlištních kontextů a také z kontextů neznámých či nejistých. V některých případech si datací do doby římské nemůžeme být jisti. Souhrmně je výčet uveden také v tabulce 4.

6.1.1 Jisté hrobové nálezy

Beroun-Závodí, kostrový hrob: pohár s vybrušovanými stěnami.

Dobřichov-Třebická, rozrušené žárové hroby: 1 zlomek nádoby z absolutně bezbarvého skla (obr. 49:3).

Nebovidy, rozrušené žárové hroby: 1 slitek z bezbarvého namodralého skla.

Ohnišťany, hrob inv. č. 1070/4–9: zlomek okraje či nožky foukané nádoby (snad poháru, džbánů nebo láhve?) z bezbarvého nazelenalého skla, mírně zdeformován (obr. 51).

Opočno, hrob 303: 190 zlomků bezbarvého skla (obr. 52).

Plotiště n. L., hrob 180: 7 zlomků (6 z nich slitky) nádoby ze zeleného skla (obr. 53:1).

Rozrušené žárové hroby: 2 zlomky stěn se svislými nálepy, snad pohár nebo miska z bezbarvého foukaného skla (obr. 53:2).

Praha-Vysočany, hrob 4: 8 slitek z nádoby z bezbarvého namodralého skla (obr. 54).

Třebusice, hrob V F: 4 slitky a 1 zlomek, foukaná hranolová láhev (?) z bezbarvého namodralého skla. Rozpoznatelné je válcovité hrdlo a zlomek rovné stěny (obr. 61).

6.1.2 Pravděpodobné nálezy z hrobů

Dobřichov-Pičhora, hrob 30: 3 slitky z kobaltově modrého opakního a z tmavě modrého průsvitného skla (obr. 46–47).

Dobřichov-Třebická, rozrušené žárové hroby: 6 slitek bezbarvého namodralého a 2 slitky modrozeleného skla (dohromady snad z jedné nádoby), 1 slitek bezbarvého nazelenalého skla (obr. 48, 49A, B).

Plochý zlomek trojúhelníkového tvaru bezbarvého nažloutlého skla (obr. 49:4).

Zlomky nádoby vyrobené technikou millefiori (?).

Lenešice, žárový hrob: 1 slitek bezbarvého nazelenalého skla.

Lužec nad Vltavou, hrob 45: 10 zlomků či slitků (obr. 50).

Pňov, hrob 64: slitky bezbarvého nazelenalého skla o celkové hmotnosti 92 g, možná více nádobek.

Stehelčeves, hrob U5: 1 slítek modrozeleného skla (obr. 55:4).

Rozrušené žárové hroby: 1 slítek bezbarvého nazelenalého skla.

„Žárověště“: 1 slítek bílého (spíše bezbarvého?) skla.

Třebusice, hrob LIII/21: 11 slitků bezbarvého nazelenalého skla (obr. 60).

Třebusice (Želenice), hrob XXII/41: 1 slítek absolutně bezbarvého skla ve 2 zlomcích (obr. 62).

lokality	objekt	tvár	barva	opacita	výroba	poznámka	datace
Beroun- -Závodí	kostr. hr.	pohár			foukání	vybrušované stěny	C3/D1
Bezděkov	?	hranolová láhev (?)	zelená	průsv.		zlomek	B1 (?)
Čelákovice 1	kulturní vrstva	amforka	bezbarvá nazelenalá	průsv.	foukání	zlomek	C2–C3
Červené Pečky	zahl. chata					zlomek	B– B2/C1
Dobřichov- -Pičhora	hr. 30		kobaltově modrá	opak., průsv.		3 slitky, 1 s tenkými bílymi liniemi	B1a
Dobřichov- -Třebická	rozr. hr.		absolutně bezbarvá	průsv.		deformovaný zlomek stěny	B2/C1– C3
			bezbarvá namodralá	průsv.		6 slitků	
			modrozelená	průsv.		2 slitky	
			bezbarvá nazelenalá	průsv.		1 slítek	
			bezbarvá nažloutlá	průsv.		plochý zlomek	
Dolánky	?		bezbarvá	průsv.		zlomek dna	A–C?
	?	lahvička	bezbarvá	průsv.		zlomek okraje	
	?	hranolová lahvička	bezbarvá	průsv.		zlomek	
Hostín	žár. hr.					údajně malovaný zl.	A–C
Lenešice	žár. hr.		bezbarvá nazelenalá	průsv.		slítek	C1
Lhota, Dolní Břežany	kulturní vrstva	pohár	žlutozelená		foukání	zlomek	C3

	zahl. chata 4				foukání	zlomek	C3
<i>Lužec n. Vlt.</i>	<i>hr. 45</i>					<i>10 zlomků či slítků</i>	<i>B2</i>
Nebovidy	rozm. hr.		bezbarvá namodralá	průsv.		1 slítek	B1–B2
Ohnišťany	hr. inv. č. 1070/4–9	číše/pohár/ džbáněk?	bezbarvá nazelenalá	průsv.	foukání	zl. okraje či spíše prstence podstavy	B1/B2
Opočno	hr. 303		bezbarvá	průsv.		190 zlomků	C2
Opolany	rozm. síd. obj.	hran. láhev	bezbarvá nazelenalá	průsv.	foukání	zlomek	B–C
Plotiště n. L.	hr. 180		zelená			7 zl. (6 z nich slítky)	C1a
	rozm. hr.	pohár/miska?	bezbarvá	průsv.	foukání	2 zl. stěn se svisl. nálepy	C (C–D)
<i>Přov</i>	<i>hr. 64</i>		<i>bezbarvá nazelenalá</i>	<i>průsv.</i>		<i>slítky, 92 g, možná více nádobek</i>	<i>B2/C1– C1</i>
<i>Praha-Čimice</i>	<i>síd. obj.?</i>					<i>zlomek</i>	<i>B2– B2/C1, C3</i>
<i>Praha- -Hostivař 2</i>	<i>žár. hr. (?)</i>		<i>zelená</i>			<i>zlomek výdutě</i>	<i>A–C</i>
<i>Praha- -Vysočany</i>	<i>hr. 4</i>		bezbarvá namodralá	průsv.		8 slítků	B2a
<i>Přerubnice</i>	<i>zahl. chata 5/93</i>		<i>bezbarvá nazelenalá</i>	<i>průsv.</i>	<i>foukání</i>	<i>zlomek</i>	<i>C2</i>
Sedlec	zahl. chata 24/80					zlomky	C1–C2
Stehelčevy	rozm. hr.		bezbarvá nazelenalá	průsv.		1 slítek	A– B2/C1
	hr. U5		modrozelená			1 slítek	B1
	„žárovíště“		bílá (bezbarvá?)			1 slítek	B2/C1
Třebusice	hr. V F	hranolová láhev (?)	bezbarvá namodralá	průsv.	foukání	5 zl. či slítků	B2– B2/C1
	hr. LIII/21		bezbarvá nazelenalá	průsv.		11 slítků	B2– B2/C1
<i>Třebusice (Želence)</i>	<i>hr. XXII/41</i>		<i>absolutně bezbarvá</i>	<i>průsv.</i>		<i>1 slítek</i>	<i>B2–C1</i>
Tuklaty	rozm. obj.					2 zlomky	B
Velké Zboží 2	?				foukání	zlomek dna	A–C

Tab. 4: Přehled základních údajů o nálezech dutého skla. Kursivou jsou označeny nálezy pravděpodobné a nejisté. Nádobky ze sbírkových fondů údajně ze Stradonic nejsou zahrnuty.

6.1.3 Sídlištní nálezy

Čelákovice 1, kulturní vrstva: zlomek foukané amforky z bezbarvého nazelenalého skla (obr. 45).

Lhota, Dolní Břežany, Hradiště nad Závistí, kulturní vrstva: zlomek poháru ze žlutozeleného skla.

Objekt 4: zahloubená chata, zlomek.

Opolany, rozrušený objekt: zlomek foukané hranolové láhve z bezbarvého nazelenalého skla.

Sedlec, objekt 24/80, zahloubená chata: zlomky skleněných nádob.

6.1.4 Méně jisté sídlištní nálezy

Červené Pečky, zahloubená chata: zlomek skleněné nádoby.

Praha-Čimice: nepublikovaný zlomek.

Přerubnice, objekt 5/93: zahloubená chata: zlomek nádoby z foukaného bezbarvého nazelenalého skla.

Tuklaty, rozrušené objekty: ucho zdobené vysokými táhlými nálepy, jejichž špičky sahají na klenutí.

Zlomek silnějšího skla.

6.1.5 Ojedinělé a nejisté nálezy

Bezděkov: zlomek nádoby ze zeleného skla.

Dolánky: zlomek dna nádoby z iridujícího bezbarvého skla.

Zlomek okraje malé lahvičky z bezbarvého skla.

Zlomek lahvičky s hráněným tělem z bezbarvého skla.

Hostín, žárový hrob: údajný zlomek skleněné nádoby „zdobený malováním“.

Praha-Hostivař 2, pravděpodobně žárový hrob: zlomek výdutě nádoby ze zeleného skla.

Stradonice: zlomek foukané nádoby z bezbarvého skla s vyhnutým okrajem a s plochým uchem ze světle zeleného průsvitného skla a další zlomek ucha, asi z té samé nádoby (obr. 56).

Zlomek lité nádoby se zesíleným okrajem, mírně rozevřenými stěnami zdobenými kobaltově modrými horizontálními nálepy a s plochým dnem s podstavovým prstencem nádoby, bezbarvé nazelenalé sklo (obr. 58:1), doba římská?.

Zlomek foukané číše na nožce ze světle zeleného skla; omfalické dno, nožka se 2 prstenci (obr. 58:3).

Dolní část foukané nádoby z bezbarvého skla s kónickými stěnami zdobenými plastickou vlnicí ze stejného skla, omfalickým dnem a podstavovým prstencem (obr. 58:2), doba římská?

Zlomek hrdla a výdutě foukané nádoby z bezbarvého skla (obr. 58:4).

Zlomek malého dvouuchého foukaného (?) aryballu z hnědého průsvitného (?) korodujícího skla, doba římská?

Zlomek mírně vyhnutého okraje foukané nádoby z bezbarvého nazelenalého skla (obr. 58:5).

Plochý disk, patrně dno nádoby s ulomeným podstavovým prstencem, světle zelené sklo, doba římská?

Zlomek nožky a dna foukané číše z bezbarvého nažloutlého skla; nožka s nodem, omfalické dno (obr. 57A).

Ucho se 3 podélnými žebry nádoby z bezbarvého nazelenalého skla.

Zlomek zevnitř konvexního dna foukané nádoby z nazelenalého skla, prstenec podstavy ulomen.

Zlomek dna foukané nádoby z bezbarvého nažloutlého skla s omfalickým dnem (prstenec podstavy asi ulomen?; obr. 57B).

Zlomek dna foukané nádoby z bezbarvého skla se žlutozeleným odstínem, dno lehce omfalické, stěny téměř svislé; snad z hranolové nebo cylindrické láhve typu Isings 50/51 (obr. 59:3).

Zlomek plochého ucha nádoby ze žlutozeleného skla.

2 zlomky spodku foukané nádoby z kobaltově modrého skla oválného průřezu se strmými stěnami a plochým dnem (obr. 59:1)¹².

Zlomek spodku foukané nádoby z nazelenalého skla se strmými stěnami zdobenými jemným šikmým žebrovým dekorem (obr. 59:5).

Zlomek zesíleného okraje foukané lahvičky z nazelenalého skla (obr. 59:2).

Zlomek stěny nádoby z mozaikového skla z tmavě modrého průsvitného, bílého opakního, tyrkysově modrého opakního a žlutého průsvitného skla (obr. 59:4), doba římská?

Velké Zboží 2: zlomek dna nádoby z foukaného skla.

---

¹² Nejedná se o balsamarium, jak se uvádí (*Svobodová 1985*, 658, 660; *Musil 2008a*, 108), H. Svobodová vycházela jen z jednoho ze dvou zlomků, který jí byl k dispozici (*Venclová 1990*, 303).

6.2 Poznámky k lokalitám

Dolánky, hradiště Rubín. Dnes bohužel neznámé zlomky skleněných nádob, co do tvarů přesněji neurčitelných, pocházejí z neznámých kontextů. Datování do doby římské (*Sakař 1966*, 608; *1970*, 54) zpochybnil J. Bubeník, jehož výzkum odhalil další fragmenty v kontextech středohradištních (*Bubeník 1996*, 201). I přes toto zjištění však zůstává stáří skel z doby římské možné. Indicie v podobě dvou malých kuliček skla, vzniklých jako odpad při zpracování skla, velkého množství korálek a konečně i těchto zlomků (starších?) nádob naznačují, že na hradišti patrně fungovala sklářská dílna, která mohla starší zlomkové sklo využívat jako surovinu (*Černá – Hulínský – Gedeon 2001*, 60–61, 75–76). V potaz je nutno ovšem vzít i ostatní nálezy datovatelné do doby římské spolehlivě. Spona, zlomky Terry sigillaty nebo korálky by jistě mohly představovat ve středověku sebrané a přenesené předměty, existuje však soubor jiných nálezů z doby římské, jenž vypovídá o autochtonní komponentě či komponentách, zařaditelných do časně a starší doby římské (*Droberjar 2002*, 57).

Lahošť. Balsamarium (eventuelně 2) z Obřího pramene nejspíše z území Čech nepochází (*Blažek 2002*).

Lovosice. V pozdně laténském objektu 7/81 byl odkryt zlomek páskového průsvitného skla tmavě modré barvy zahnutý do pravého úhlu, o rozměrech 18,5 × 27 × 3,3 mm, z taženého nehomogenního bublinatého skla, s nepravidelnou skvrnou opakního žlutého skla. Původně byl považován coby zlomek páskového ucha neidentifikovatelné lité nádoby nejspíše z doby římské za intruzi (*Venclová – Salač 1990*, 641–642, obr. 2:7, tab. I:7; *Venclová 1990*, 162, Pl. 75:2). Nová interpretace jej však vrací do doby laténské, a to coby rozdělovač šňůr korálek, jaké byly objeveny např. v Němčicích nad Hanou (*Venclová 2008*, 116).

Stradonice. Nejasnosti ohledně autentičnosti souborů údajně z Hradiště nad Stradonicemi již byly zmíněny výše (viz podkapitulu 4.3). V prostředí Čech doby římské stěží uvěřitelná koncentrace zlomků skleněných nádob (ale i jiných předmětů cizí provenience) by znamenala buď velmi důležité mocenské centrum – sídlo elity obklopující se luxusním zbožím –, nebo sklářskou dílnu využívající jako surovinu zlomkové sklo. Ani jedna možnost však nenachází v současném archeologickém poznání jakoukoli oporu. Pravděpodobně se jedná o nálezy z různých jiných středoevropských (?) lokalit.

Tuklaty. J. L. Píč (*1897a*, 370) zmiňuje pouze jeden zlomek skla a nijak blíže jej nespecifikuje. V databázi NM jsou uvedeny 2 z rozrušených objektů.

6.3 Zhodnocení nálezů skleněných nádob

Pro typologické studium jsou nádoby daleko vhodnějším materiálem než široce rozšířené a chronologicky méně citlivé korálky. Na základě především bronzových, ale také stříbrných a skleněných nádob vytvořil Hans Jürgen Eggers (*1951*) důležitou základní práci o obchodních kontaktech mezi římským světem a barbarikem, která sehrála svoji roli i v tvorbě chronologického systému doby římské (*Salač 2008*, 38). Jeho typologie je na skleněné nádoby aplikována i v současnosti.

Běžně užíváno je také typologické třídění Clary Isings (1957), která uvedla římské skleněné nádoby datované podle kontextů od 1. do 4. století po Kr.

Norská badatelka Eldrid Straume (1987) se zabývala skandinávskými nálezy nádob zdobených vybrušovanými fasetami, které se vyskytují na pohárech a miskách, od 3. do 5. století. Nádoby typologicky člení do deseti skupin, z nichž některé se ještě dělí na varianty.

Důležitou práci představuje publikace Teresy Stawiarské (1999), která zpracovala nálezy skleněných nádob z doby římské z Polska, a to včetně chemického složení¹³. Podnětný je důraz na technologické aspekty, typický pro tzv. polskou a ruskou školu bádání o archeologickém skle (Venclová 1990, 16).

Klíčová je pro zhodnocení skleněných nádob doby římské v barbariku samozřejmě celá řada studií dalších badatelů, které představují produkty římských skláren v Itálii i v provinciích, doklady a technologie výroby, mechanismy obchodu a interpretace výskytu římských nálezů v barbariku nebo otázky produkce skla v barbarském prostředí.

V českém prostředí se skleněné nádoby vlivem nečetného výskytu a špatného stavu dochování redukuje pouze na okrajovou záležitost v rámci zastoupení tzv. importů. Nálezy z Čech shrnul Vladimír Sakař (1970)¹⁴. Poznatky o antickém skle ze západu i východu uvedl ve stručnosti Jindřich Čadík (1970). Tři skleněné nádoby údajně ze Stradonic uvedla Helena Svobodová (1985) a všechny potom vyhodnotila Natalie Venclová (1990) ve své práci o pravěkém skle v Čechách. Většinu známých lokalit z Čech, Moravy a Slezska s nálezy dutého skla uvádí Eduard Droberjar (2002).

I v novém shrnutí poznatků o archeologii doby římské v Čechách se skleněné nádoby klasifikují spíše na okraj (Sakař /ed./ 2008).

Na základě předkládané práce lze rozpoznat minimálně 14 skleněných nádob z doby římské, k nimž přistupuje dalších 16 méně jistých a ještě 4 zlomky z nestratifikovaných nebo nejistých kontextů. Nadto do doby římské náleží 13–18 nádob z pochybných stradonických souborů a snad 3 zlomky z Dolánek (Rubínu). V součtu tedy hypoteticky až 55 skleněných nádob.

6.3.1 Starší doba římská

Žebrované skleněné misky jsou charakteristickým a celkem dobře rozeznatelným tvarem nádob ve starší době římské. Mezi českými nálezy bohužel nejsou zastoupeny. Jejich výskyt na Moravě a jihozápadním Slovensku souvisí patrně s jantarovou stezkou (Hrnčiarik 2009, 151). Vyráběny byly v dílnách v syro-palestinské oblasti a v Itálii, možná i severně od Alp, provenience nám nejbližších nálezů je italská (Hrnčiarik 2009, 151 s literaturou). Technika jejich výroby spočívala v lití. Nejrozšířenějšími byly dva tvary – široká miska a hluboká miska (Isings 1957, 17–21).

¹³ Analýzu chemického složení provedla autorka přibližně u sta nálezů.

¹⁴ Z této práce vychází při uvádění slitků ze skleněných nádob v Čechách též Jürgen Kunow (1983).

V germánských hrobech na Slovensku se jich našlo přibližně 20 celých nebo ve zlomcích (2 z nich, široké, zhotoveny technikou millefiori), jeden exemplář i na sídlišti (*Hrnčiarik 2009*, 152). Z Moravy je známa kremací poškozená miska ze žárového hrobu z birituálního pohřebiště u Velatic (*Droberjar 2002*, 355; *Venclová 2005*, 53, obr. 14:1). V těchto kontextech se datují do poloviny až do konce 1. století (*Hrnčiarik 2009*, 152).

Import skleněných nádob do barbarika byl ve starší době relativně slabý (*Lund Hansen 1998*, 147). Určitou výjimku představují oblasti na jantarové stezce, jak bylo zmíněno (*Stawiarska 1999*, 179–183; *Hrnčiarik 2009*, 151). Nejčastějšími tvary skleněných nádob byly takové, které bylo lze využít při slavnostech a hostinách, kromě uvedených misek tedy především poháry. Sklo se objevuje v barvách tmavě modré, modrozelené, zelené, žlutohnědé, hnědé či tmavě červené (*Lund Hansen 1998*, 147).

V nálezech z Čech se můžeme setkat se zlomkem zelené průsvitné nádoby s hranolovým tělem – patrně tedy hranolové láhve – z Bezděkova. Jiří Musil (*2008a*, 108) ji datuje již do stupně B1. Patrně z druhé poloviny až závěru starší doby římské (B2–B2/C1)¹⁵ pochází jiná pravděpodobně hranolová láhev z bezbarvého namodralého skla s odstínem do modrozelená, dochovaná ve sliticích a zlomku z Třebusic (hr. V F). Z ostatních neurčitelných nádob je nutno zmínit zlomek zřejmě podstavového prstence z bezbarvého nazelenalého skla, patřící snad číši, poháru, nebo džbánku, z Ohnišťan (hr. „inv. č. 1070/4–9“, B1/B2). Neurčitelné slitky jsou známy kobaltově modré¹⁶ z Dobřichova-Piřchory (hr. 30, nejisté, B1a), modrozelený, bílý (bezbarvý?) a bezbarvý nazelenalý ze Stehelčevsi (hr. U5, B1; „žároviště“, B2/C1; rozr. hr., A–B2/C1; nejisté), bezbarvé nazelenalé z Třebusic (hr. LIII/21, B2–B2/C1)¹⁷, bezbarvé namodralé z Nebovid (roزر. hr.; B1–B2) a Prahy-Vysočan (hr. 4; B2a) a neznámého zbarvení z Lužce n. Vlt. (hr. 45; B2). Snad 2 zlomky nádob pocházejí ze sídliště v Tuklatech (roزر. obj., B) a 1 z Červených Peček (zahl. chata, B–B2/C1).

Balsamarium typu Isings 83 z 2. století údajně ze Stradonic, jež se v literatuře zmiňuje, je omylem (viz str. 54, pozn. 12). Zlomek dna láhve z bezbarvého skla se žlutozeleným odstínem, rovněž ze sbírek vedených coby ze Stradonic, je kladen jako typ Isings 50/51 do 1.–2. století (*Svobodová 1985*, 658), je však otázkou nejedná-li se o nějaký mladší tvar láhve (*Barkóczy 1988*, 22–24).

6.3.2 Mladší doba římská

Obecně skleněných nádob ve stupních C1 až C3 přibývá a největší příliv je zaznamenán v první polovině 3. století (*Lund Hansen 1998*, 149). V provinciálně římské produkci převažují picí nádoby jako poháry, rhyta, džbánky, a to na úkor servírovacích či jídelních nádob. V řadě variant se také vyráběly láhve, aryballoi a balsamaria a další tvary. Produkci charakterizuje sklo bezbarvé s odstíny hlavně zelené, modrozelené, žlutozelené nebo zcela odfarvené (*Barkóczy 1988*, 22–25; *Rottloff 2004*, 134–136).

¹⁵ Datováno na základě zlomků keramických nádob podle obrázků Databáze NM.

¹⁶ Jeden ze slitků nese ornament z tenkých bílých rovnoběžných linií.

¹⁷ Datováno na základě keramické urny (*Sakař 1970*, Fig. 17:19).

Ani v tomto období příliš nedisponujeme povědomím o tvarovém zastoupení skleněných nádob v Čechách. Blíže nedatovány jsou bezbarvé zlomky se svislými nálepy z rozrušených hrobů v Plotištích n. L. (C, event. C–D), snad z poháru nebo misky. Z kulturní vrstvy stupňů C2–C3 pochází zlomek amfory se 2 oušky a tělem zdobeným jemným šikmým žlábkováním z bezbarvého nazelenalého skla. K původu této nádoby bývá uváděno určení Jindřicha Čadíka – produkt trevírských dílen z konce 3. až počátku 4. století (*Sakař 1970*, 3; *Špaček – Venclová 2003*, 71). Z Hradiště nad Závistí (Lhota, Dolní Břežany) není dosud publikován zlomek poháru ze žlutozeleného skla z pozdní doby římské. Zpracování poháru s vybrušovanými fasetami z Berouna-Závodí ze samotného rozhraní pozdní doby římské a časně doby stěhování národů (C3/D1) Lubomírem Košnarem je momentálně připravováno k tisku. Tato nádoba se řadí do skupiny pohárů s vybrušovaným dekorem typickými pro stupně C3 a D1, jež se koncentruje v prostoru severní Evropy, ale nálezy jsou známy i odjinud¹⁸, a jedná se snad o předmět představující vztahy s přičernomořskými dílnami zprostředkované pozdní černjachovskou kulturou (*Straume 1987*; *ústní sdělení L. Košnara*).

U většiny zlomků či slitků nádob bohužel jejich tvar znám není. Týká se to slitků a zlomku zeleného skla z Plotišt' n. L. (hr. 180, C1a), fragmentů ze Sedlce (obj. 24/80, C1–C2), bezbarvého nazelenalého z Přerubenic (obj. 5/93, C2), bezbarvých zlomků z Opočna (hr. 303, C2) a zlomku z Hradiště nad Závistí (chata 4, C3). Nejistý je nikde nevyobrazený bezbarvý nazelenalý slitek z Lenešic (C1).

6.3.3 Starší anebo mladší doba římská

Blíže nedatováno je několik pozůstatků nádob. Z jistějších kontextů pochází zlomek bezbarvé nazelenalé hranolové láhve z Opolan (rozm. obj., B–C), bezbarvý zlomek, bezbarvé namodralé slitky, bezbarvý nazelenalý slitek a modrozelené slitky z Dobřichova-Třebické (rozm. hr., B2/C1–C3), bezbarvé nazelenalé slitky z Pňova (hr. 64, B2/C1–C1) a bezbarvý slitek z Třebusic (Želenic; hr. XXII/41, B2–C1).

Nejisté jsou nálezy zlomků bezbarvých nádobek z Dolánek, zlomku z Hostína, zlomku zeleného skla z Prahy-Hostivaře 2 nebo zlomku dna z Velkého Zboží 2. Neověřen zůstává také zlomek skla z Prahy-Čimic nebo údajné zlomky millefiorového skla z Dobřichova-Třebické (rozm. hr.). Z problematičtějších stradonických souborů rozpoznala N. Venclová (1990) zlomky 13 nádob zařaditelných do doby římské a fragmenty dalších 5 patřících tam s otazníkem. Z tvarů lze identifikovat 2 číše, lahvičku a snad láhev, z těch méně jistých pak aryballos.

6.3.4 Shrnutí

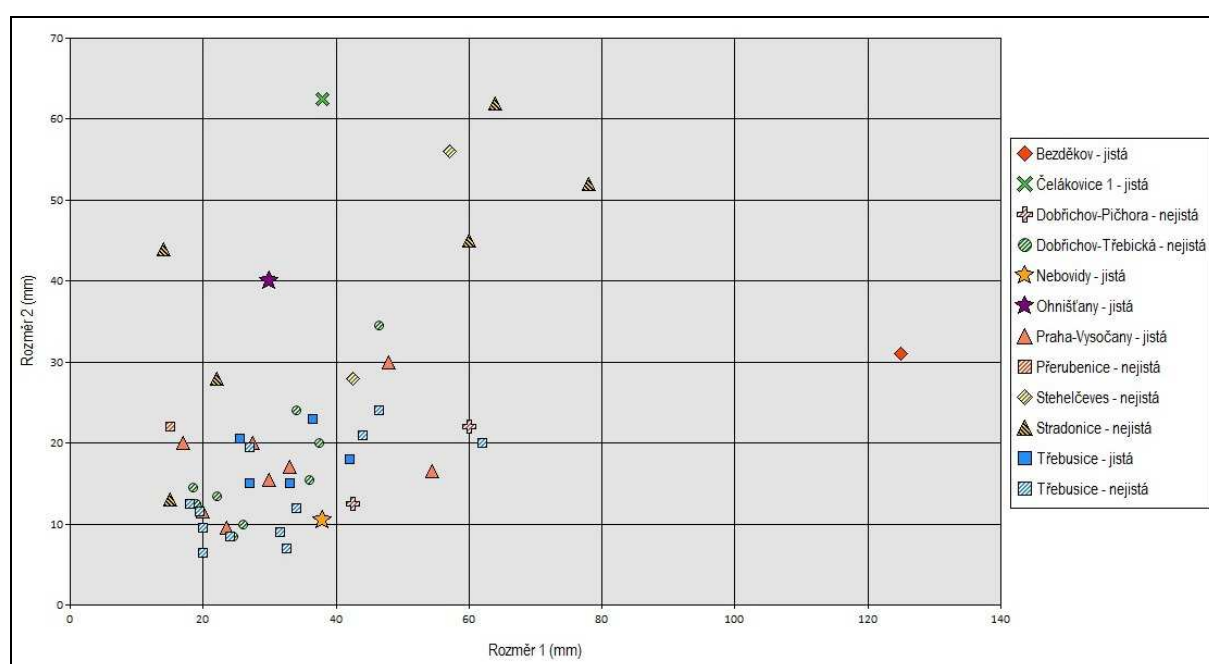
V nevelkém souboru nálezů skleněných nádob lze rozpoznat tvary jen v ojedinělých případech. Jedná se zejména o nádoby sloužící k pití nebo skladování či rozlévání tekutin –

¹⁸ Z Moravy např. kónický pohár s podlouhlými oválnými fasetami (v Eggersově typologii přiřaditelný typu E 235) v hrobě 59 v Kostelci na Hané ze závěru doby římské s paralelami v Německu a Skandinávii (*Tejral 1999a*, 205–206).

poháry a láhve. Malá dvouuchá amforka (lahvička) mohla sloužit k přechovávání parfému či jiné vzácnější tekutiny (oleje nebo nějakého medikamentu). Materiál představuje zejména bezbarvé sklo s různými odstíny, výrobky vznikly – jak potvrzují i ojedinělé důkazy – technologií foukání.

Nádoby, většinou silně poškozené, se našly v žárových hrobech, výjimečně v kostrovém ze závěru doby římské. Z popela po spálení nebožtíka s jeho výbavou na onen svět byla vybírána a do hrobů ukládána zřejmě jen část zlomků a slítků. Známé jsou střepy nádob také ze sídlišť, kde by mohly indikovat vyšší společenské postavení některých obyvatel, jak bude ještě diskutováno. Velikost zlomků a slítků se pohybuje v řádu několika málo centimetrů, větší rozměry jsou výjimkou (graf 10).

Graf 10: Poměr dvou rozměrů zlomků a slítků skleněných nádob. „Nejistá“ označuje pravděpodobné fragmenty nádob, příp. nejisté zařazení do doby římské a pochybné kontexty.

6.4 Srovnání s moravskými a slovenskými nálezy

K moravským lokalitám jsou použity údaje získané v encyklopedii E. Droberjara (2002), ke slovenským v práci E. Hrnčiarika (2009). Rozdíl v počtu nalezených skleněných nádob mezi našimi zeměmi a Slovenskem je markantní. Z identifikovatelných tvarů se na slovenských germánských lokalitách objevují zejména poháry a misky, méně žebrované misky z 1. století, láhve, toaletní nádoby a talíře (Hrnčiarik 2009). Obdobné je zřejmě spektrum i na Moravě, kde však naprostá většina tvarů není kvůli fragmentárnímu nebo deformovanému stavu rozpoznána (3 poháry, 1 žebrovaná miska, 1 balsamarium). Ve výjimečně bohatě vybavené hrobce z Mušova byly nalezeny 2 pánve s plochými držadly (*trullae*), hranolové láhve s oušky, válcovitá láhev, miska z mozaikového skla s reticellovým okrajem a zlomky dalších nádob (Peška – Tejral /eds./ 2002).

	Čechy (B–C3/D1)		Morava (B–D1)		Slovensko (B–C)	
	lokality	množství nádob	lokality	množství nádob	lokality	množství nádob
pohřebiště	12	18	8	> 30	19	74
sídlíště	6	7	8	> 8	39	123
neznámé a nejisté	9	24–29	1	?	3	5

Tab. 5: Porovnání zastoupení nálezů skleněných nádob v barbarském prostředí v Čechách, na Moravě a na Slovensku.

Moravské lokality zahrnuté v tabulce:

Brno-Obřany, Brno – Starý Lískovec (okr. Brno-město)

Velatice (okr. Brno-venkov)

Břeclav, Mikulov, Moravská Nová Ves, Mušov 1, Mušov 2, Šitbořice (okr. Břeclav)

Mikulčice-Valy (okr. Hodonín)

Olomouc-Neředín (okr. Olomouc)

Kostelec na Hané (okr. Prostějov)

Křenovice (okr. Přerov)

Nedakonice, Vlčnov – Dolní Němčí (okr. Uherské Hradiště)

Pustiměř, Vícemilice (okr. Vyškov)

Lokality do tabulky nezahrnuté (římské):

Mušov, poloha Burgstall

7. Aplikace (vločky)

7.1 Výčet nálezů

7.1.1 Hrobové nálezy

Dobřichov-Pičhora, hrob 94: aplikací je malá modrá kulička, drátky uchycená k bronzové tutulovité destičkovité sponě kosočtvercového tvaru, jehož strany obloukovitě ustupují směrem ke středu a vytvářejí tak dojem čtyřcípé hvězdy. Rozměry spony jsou 48 × 23 mm (obr. 63).

Dolínek, hrob 2: 2 velké destičkovité (terčovité) spony, spodní destička je ze stříbrného plechu k ní je přichyceno samostřílové vinutí, jehož osa byla zakončena knoflíky, při okraji je hladký pás a střed kryje tepaný zlatý plech, přichycený nýtky, umístěnými do tvaru kříže, mezi jehož rameny byly vsazeny 4 elipsovité skleněné vložky a uprostřed vložka kulatá, průměr 53 mm, obě jsou typu Spielberg-Nienburg-Dolínek (obr. 64).

Malé Březno: 1) stříbrná destičkovitá (terčovitá) spona s vyklenutou zdobenou zlatou fólií připevněnou nýtky a s modrou plankonvexní skleněnou vložkou uprostřed, podél okraje hladký pás, průměr 54 mm (obr. 65:2); 2) stříbrná destičkovitá (terčovitá) spona se 6 nepravidelně rozmístěnými lalůčky po obvodu, přinýtovaný plech nedochován, podél okraje hladký pás, vysoký zachycovač, průměr 57 mm (obr. 65:1).

Opočno, hrob 232: oválná tmavě modrá vložka z nezachovaného předmětu, zřejmě prstenu, spony nebo závěsku (obr. 21D:13).

Pátek: 1) stříbrná destičkovitá (terčovitá) spona krytá pozlaceným plechem s vtačovanou výzdobou přichyceným nýtky, uprostřed kulatá vložka z modrého skla a 4 elipsovité umístěny do podoby kříže, podél okraje hladký pás, vinutí a jehla nejsou zachovány, průměr 64 mm; 2) stejná spona, zachycovač chybí, vinutí a jehla z bronzu, průměr 65 mm. Obě se řadí k typu Spielberg-Nienburg-Dolínek.

Praha-Kbely: stříbrná destičkovitá (terčovitá) spona ze dvou kruhových terčů, k hornímu 19 nýtky přichycen zlatý plech s vtačovanou koncentrickou výzdobou, v jehož vyklenutém středu byla zřejmě původně skleněná vložka, uzavírací mechanismus samostřílové konstrukce; průměr 45 mm (obr. 68).

Slepotice: 2 štítkové spony typu Matthes A3b¹⁹ ze zvláštní slitiny (50–60 % Cu, 30–40 % Sn, kolem 10 % Pb), dochována jen jedna čtvercová destička z nekvalitního stříbra plátovaná zlatem, v jejím prostředním otvoru byla původně vsazena skleněná vložka (obr. 66).

Soběsuky I: 2 bronzové spony typu Matthes B2, zespoda zdobený stříbrným plechem, svrchu probíjeným zlatým plechem. Záhlavní štítek je ledvinovitý, se 3 modrými skleněnými vložkami okrouhlého tvaru a 6 stříbrnými nýty; štítek na lučičku kruhový s 1 modrou skleněnou vložkou a 4 nýty; štítek na nožce protáhle oválný, poněkud zahrocený, s modrou

¹⁹ V práci z roku 2005 uvádějí M. Beková a E. Droberjar typ Matthes A3b (*Beková – Droberjar 2005*), o dva roky později řadí spony E. Droberjar (*2007, 97*) k typu Matthes C.

skleněnou vložkou a 3 stříbrnými nýty. Na okrajích štítků proužky zlatého plechu zdobené perlovcovým drátem. Stříbrný lučík mezi štítky překryt zlatým tepaným plechem. Zachycovač ze stříbrného plechu, stejně jako celý spodek spony, jehla a jednoduché vinutí se spodní tětvou ze stříbra. Délka první spony je 129 mm; při zničení hrobové komory byla více poškozena než druhá spona – je zdeformována, část jehly chybí. Délka druhé spony činí 120 mm (obr. 43:4).

Zvoleněves: 2 stříbrné destičkovité (terčovité) spony s oválnou stříbrnou destičkou a hladkým okrajovým pásem ze stříbrného plechu, zlatý plech zdobený vytlačovanou výzdobou v koncentrických pásch připevněn 22 nýtky, ve středu oválná vložka z modrého skla; rozměry 44 × 40 mm (obr. 38).

Žabovřesky nad Ohří: zlomek žárem poškozené bronzové destičkovité spony samostřílové konstrukce s dochovanou vložkou z modrého skla na destičce (obr. 70).

7.1.2 Sídlištní nálezy

Kadaň-Jezerka, obj. 18, zahlobená chata: prsten je tvořen úzkým bronzovým páskem přecházejícím plynule ve vyšší štítek, v lůžku je zasazena oválná gema s obrazem kvadrigy.

7.1.3 Další možné předměty se skleněnými vložkami

Dolánky, Rubín. Necelá polovina destičkovité (terčovité) spony se samostřílovým vinutím upevněným na zahnutém bronzovém pásku. K reliéfní železné destičce s úzkými koncentrickými žlábkami a oblými prstenci, příčně žlábkovanými) přitlačen zlatý plech (V. Sakař /1966, 608/ uvádí bronzový plech). Střed je miskovitě prohlouben (*Svoboda 1948*, 104). Nebyl-li původně překryt zlatým plechem, což z fotografie (*Salač /ed./ 2008*, příl. 10:5) není patrné, snad v něm mohla být přichycena malá skleněná vložka. Sponu lze datovat do závěru stupně C1 nebo do stupně C2.

Z neznámého místa v *okolí Litoměřic* pochází dvojice stříbrných ostruh typu Leuna. Obě jsou poškozeny a skleněné vložky, které patrně původně zdobily destičky s měděnými nýty, se nedochovaly (obr. 69). Stupeň C2.

Opočno, hrob 202. 2 bronzové destičkovité (terčovité) spony se stříbrným plechem o průměru 43 mm. Uprostřed, v oválné plošce lemované prstencem s hustým žlábkováním mohla být původně skleněná (?) vložka. Hrob je datován do stupně C2.

Pňov, hrob 2. Bronzová rombová destičkovitá spona se stopami zelenavého emailu, vložka na centrální plošce schází. Žárem silně poškozená bronzová destičkovitá spona stejného typu. Stupně B2/C1–C1.

Staňkovice 1. 2 malé bronzové destičkovité (terčovité) spony se 4 lalůčky pravidelně po obvodu, zdobené zlatem, původně snad i se skleněnou vložkou uprostřed, o rozměrech 34 × 26 a 30 × 26 mm. Stupeň C2.

Stradonice. Ze souborů vedených jako z údajného stradonického naleziště je známo 7 bronzových prstenů s litými a rytými oválnými gemami z bezbarvého či fialového skla a 3 železné prsteny s oválnými a jednou okrouhlou gemou z bezbarvého, žlutého až oranžového a fialového skla a zlomek stříbrného prstenu z dvojitého drátu, v jehož prostředním ze tří miskovitých lůžek je dochována kulička bezbarvého skla, na jejímž spodku je skvrna skla žlutého (obr. 67).

Třebusice, hrob XIII/26. Zlomek železného prstenu s otvorem pro vložku (ze skla, jantaru, drahokamu?). Stupně B1–B2.

lokality	objekt	artefakt	materiál	počet vložek	barva	zachov. vložek	datace
Dobřichov-Pičhora	hr. 94	tutulovitá destičkovitá spona	bronz	1	modrá	1	B1
Dolínek	hr. 2	destičkovitá (terčovitá) spona	Ag, Au	5	tmavě modrá	1	C1b
		destičkovitá (terčovitá) spona	Ag, Au	5	tmavě modrá?	0	
Kadaň-Jezerka	zahl. chata 18	prsten s gemou	bronz	1		1	A–B1
Malé Březno	kostr. hr.	destičkovitá (terčovitá) spona	Ag, Au	1	modrá	1	C1b
		destičkovitá (terčovitá) spona	Ag, Au	1	modrá?	0	
Opočno	hr. 232	prsten?/destičkovitá spona?/závěsek?			tmavě modrá	1	C3
Pátek	kostr. hr.	destičkovitá (terčovitá) spona	bronz, Ag, Au	5	modrá	5	C1b
		destičkovitá (terčovitá) spona	bronz, Ag, Au	5	modrá	4	
Praha-Kbely	kostr. hr.	destičkovitá (terčovitá) spona	Ag, Au	1	modrá?	0	C1b
Slepotice	kostr. hr.	štítková spona	bronzovitá slitina, Ag, Au	1	?	0	C2
		štítková spona	bronzovitá slitina, Ag, Au	1	?	0	
Soběsuky 1	kostr. hr.	štítková spona	bronz, Ag, Au	5	modrá	5	C2 (C2/C3)
		štítková spona	bronz, Ag, Au	5	modrá	5	
Zvoleněves	kostr. hr.	destičkovitá (terčovitá) spona	bronz, Ag, Au	1	modrá	1	C1b
		destičkovitá (terčovitá) spona	bronz, Ag, Au	1	modrá	0	
Žabovřesky nad Ohří	žár. hr.	destičkovitá spona	bronz	1?	modrá	1	C1–C2

Tab. 6: Skleněné vložky na kovových artefaktech doby římské. Nejisté nálezy nejsou zahrnuty.

7.2 Zhodnocení nálezů skleněných aplikací

7.2.1 Spony

Bronzová tutulovitá destičkovitá spona s modrou skleněnou kuličkou uprostřed (typ Dobřichov-Pičhora podle E. Droberjara /1999a/²⁰) je jedinou známou sponou se skleněnou aplikací z území Čech starší doby římské. K výjimečnosti přispívá také fakt, že nejbližší přímá analogie se nalézá až na římské lokalitě Kaiseraugst ve Švýcarsku (Droberjar 1999a, 139–140).

Skleněné vložky jsou známy na destičkovitých (terčovitých) a na některých štítkových sponách především v mladší době římské. Za nejhonosnější můžeme označit dvojici spon ze Soběsuk z bronzu, stříbra a zlata se třemi štítky a pěti skleněnými vložkami, velmi dekorativně působící stříbrné a zlaté destičkovité (terčovité) spony typu Spielberg-Nienburg-Dolínek s pěti do kříže uspořádanými skleněnými aplikacemi známé ve dvou párech z Dolínku a Pátku a také dvě poškozené štítkové spony typu Matthes B2 zdobené stříbrnou a zlatou fólií ze Sleptovic²¹. O něco jednodušší provedení doprovází destičkovité (terčovité) spony ze stříbra a zlatého plechu s vytlačovanou koncentrickou výzdobou (zdůrazněnou i nýtky), do jejichž středu je posazena jedna skleněná vložka. Takové jsou známy z Malého Března, Prahy-Kbel, Zvoleněvsí a snad i z jiných lokalit (Dolánek /ze železa a zlata/, Staňkovic 1 /z bronzu a zlata/). Původní podoba a umístění vložky není patrné u poškozené bronzové spony ze Žabovřesk nad Ohří. Tyto spony mladší doby římské vznikaly v barbariku s centrem patrně ve středním Německu (Svoboda 1946, 62), přičemž otázka původu skleněných aplikací bude ještě zmíněna (podkapitola 13.1).

Všechny dokumentované skleněné vložky jsou modré a podle svého umístění kruhového nebo elipsovitého či kapkovitého tvaru. Modré sklo se předpokládá také na sponách, na nichž se vložky nedochovaly.

7.2.2 Prsteny

Nález z Kadaně-Jezerky představuje běžný typ římských prstenů, které umožňují širší datování, především dobu konce římské republiky a raného císařství mezi 1. stoletím př. Kr. a 2. stoletím po Kr. (Ondřejová 1974, 38). Nelze tak vyloučit, že se jedná již o laténský import, který se různými možnými mechanismy dostal do pozdějšího prostředí počátku doby římské (stupňů A–B1, jak jsou sídlištní objekty datovány).

Prsteny se skleněnými gemami ze Stradonic pocházejí z 1. století př. Kr. až z 1. století po Kr., usuzuje se však na spodní hranici jejich stáří a na příslušnost ke kontextu pozdně laténského oppida (Venclová 1990, 111).

²⁰ Uváděl se či uvádí také typ Riha 7.11.4 (Droberjar 1999b, 3; Musil 2008a, 104).

²¹ Analogii uvádí E. Droberjar (2007, 97, Abb. 5) z Haßlebenu (hr. 8).

Zlomek stříbrného prstenu s dochovanou kulovitou vložkou z bezbarvého skla se žlutou skvrnou, rovněž nestratifikovaný nález údajně ze stradonického Hradiště, se datuje do 3.–4. století (*Venclová 1990*, 302).

7.2.3 Ostruhy

Ostruhy z okolí Litoměřic zřejmě byly součástí inventáře zničeného bohatého kostrového hrobu, jenž by se mohl řadit do skupiny Haßleben-Leuna. Přítomnost (modrých?) skleněných aplikací dokládá analogický nález z hrobu v Gommern (*Droberjar 2007*, 98, Abb. 9).

8. Jiné nebo neurčené či neurčitelné nálezy skleněných předmětů

8.1 Výčet nálezů

8.1.1 Nálezy z hrobů

Dobřichov-Třebická, rozrušené hroby: zlomek okrouhlého plochého plankonvexního hracího kamene z tmavě modrého až fialového průsvitného skla (obr. 74); drobné fragmenty skla do cca 6 mm, bezbarvé, světle zelené, modrozelené, odhadem asi 50 ks; drobné zlomky bezbarvého skla, odhadem asi 50, do 11 mm; světle modrý průsvitný slitek patrně z korálku nebo nádoby; zlomek bezbarvého nazelenalého slitku patrně z korálku nebo nádoby.

Libochovice, hrob V: slitek skla natavený na fragmentu jedné z lebečních kostí.

Lužec nad Vltavou, hrob 71: keramická mísovité terina (výška 12,5 cm) s bezbarvým průsvitným sklem vsazeným do dna (obr. 75).

Opočno, hroby 363, 369, 393: malé zlomky bezbarvého průsvitného skla.

Plotiště nad Labem, hroby 115, 182, 822, 1285: malé zlomky bezbarvého průsvitného skla (obr. 73A:20, 23).

Plotiště nad Labem, hrob 182: 3 hrací kameny z bílého opakního skla poškozené žářem (obr. 73A:21, 24, 25).

Plotiště nad Labem, hrob 1292: slitek zlomku bezbarvého průsvitného skla.

Praha-Hostivař 2, pravděpodobně žárový hrob: drobné slitky skla.

Třebusice, hrob XIII/26: drobné zlomky přetaveného skla.

Třebusice, hrob XXXIX/36: drobné slitky skla.

Velvary, žárový hrob/-y: světle modré slitky skla.

8.1.2 Nálezy ze sídlišť

Soběsuky 2: nspecifikovaný nález skla (?).

8.1.3 Nálezy z neznámých kontextů

Libčeves: zlomek tmavě zeleného průsvitného náramku o průřezu ve tvaru D se šikmými žlábkami zdobenými vypichováním, typ 17a (obr. 71).

Libočany: 2 zlomky tmavě zeleného (nebo černého) náramku zdobeného hustým příčným přesekáváním.

Stradonice, Hradiště: malá krychle (8 mm) vyřezaná z tyrkysově modrého průsvitného skla; doba římská?.

lokality	kontext	artefakt	popis	opacita	barva	datace
Dobřichov- -Třebická	rozn. hr.	?	drobné zlomky, odhadem asi 50 ks	průsv.	bezbarvá, modrozelená, světle zelená	B2/C1–C3
		?	drobné zlomky, odhadem asi 50	průsv.	bezbarvá	B2/C1–C3
		korálek/nádoba?	slítek	průsv.	světle modrá	B2/C1–C3
		korálek/nádoba?	zlomek slitku	průsv.	bezbarvá namodralá	B2/C1–C3
		hrací kámen	okrouhlý plochý plankonvexní, zl. (laténský?)	průsv.	tmavě modrá až fialová	B2/C1–C3
Libčeves		náramek	šikmé vypíchané žlábký; zlomek	průsv.	tmavě zelená	B2–C2
Libočany		náramek	hustě příčně přesekáván; zlomek		tmavě zelená?	B2–C2
Libochovice	hr. V	?	slítek			C1–C2
Lužec n. Vlt.	hr. 71	hliněná nádoba se vsazeným sklem	sklo ve dně mísovité teriny	průsv.	bezbarvá	B2
Opočno	hr. 363	?	zlomek	průsv.	bezbarvá	C
	hr. 369	?	malý zlomek	průsv.	bezbarvá	C
	hr. 393	?	malý krychlovitý zlomek	průsv.	bezbarvá	C3
Plotiště n. L.	hr. 115	?	zlomek	průsv.	bezbarvá	C2
	hr. 182	3 hrací kameny	poškozeny žářem	opak.	bílá	C1a
		?	2 zlomky (odštěpky)	průsv.	bezbarvá	C1a
	hr. 822	?	zlomek	průsv.	bezbarvá	C1
	hr. 1285	?	střípky (odštěpky)	průsv.	bezbarvá	C1
hr. 1292	?	slítek zlomku	průsv.	bezbarvá	C	
Praha- -Hostivař 2	žárový hr.?	?	drobné slitky			A–C
Soběsuky 2	sídliště	?	nejisté			A–B
Stradonice		vyřezaná kostka (krychle)		průsv.	tyrkysově modrá	A–C?
Třebusice	hr. XIII/26	?	drobné zlomky přetaveného skla			B
	hr. XXXIX/36	?	drobounké slitky skla			B2–B2/C1
Velvary	žárový hrob/–y	korálky?	slitky		světle modrá	C1

Tab. 7: Jiné nebo neurčené skleněné nálezy.

8.2 Hrací kameny

Skleněné hrací kameny jsou známy pouze z Dobřichova-Třebické, kde se v nálezech z rozrušených hrobů vyskytl zlomek (přibližně polovina) okrouhlého plochého plankonvexního tvaru z tmavě modrého až fialového ne zcela homogenního skla, a z Plotišť nad Labem (hrob 182), kde byly tři hrací kameny vyrobeny z opakního bílého skla.

Dva hrací kameny z modrého skla byly nalezeny v kontextu římské vojenské stanice v Mušově-Burgstallu (okr. Břeclav). Z barbarského prostředí známe na našem území více kamenných – 14 vápencových z Dobřichova-Piřchory (hr. 6), 13 bílých a 14 černých plochých vápencových, 7 kostěných terčíků a 1 skleněný terčík z hrobu Branišovicích (okr. Znojmo) a 1 černý a 4 bílé valounky křemene na sídlišti ve Vážanech nad Litavou (okr. Vyškov)²². Hrací desky doloženy nemáme. Co se však týče her, známe z nálezů také tyčinkovité kostěné hrací kostky (*Motyková 1974; Droberjar 2002, 25, 84, 354*).

8.3 Náramky

Jediné dva známé skleněné náramky z doby římské na našem území byly nalezeny v severozápadních Čechách, pouze přibližně 25 km od sebe, oba naneštěstí v dnes neznámých kontextech. V prvním případě se jedná o předmět z někdejší Günzelovy sbírky z Libočan u Žatce. Dochován je ve dvou slepitelných fragmentech. Jeho barva je asi tmavě zelená (nebo černá) a vyzdoben byl hustým příčným přesekáváním (*ústní sdělení N. Venclové*). Na první pohled patrný rozdíl v technice výroby oproti laténským náramkům spočívá v prostém stočení skleněné tyčinky (*Venclová 2005, 55*).

Druhý náramek se v literatuře objevil i s vyobrazením již na počátku 20. století (*Piř 1902, 41, tab. XXVII:8*). Pocházet má z Libčevsi, možná z rozrušeného sídliště (?) z doby římské. Vyroben je z tmavě zeleného průsvitného skla a jeho výzdobu tvoří šikmé žlábký, které jsou zbrzděny vpichy. V rámci typologie Th. E. Haevernickové (*1960*) se řadí jako typ 17a do doby římské.

Skleněné náramky se poměrně častěji vyskytují v římských provinciích, především v Panonii a Horní Germánii, o něco méně v Galii, Dolní Germánii, Raetii, Noriku a jinde (obr. 84), včetně východních provincií. Barvy převažují tmavě zelená až černá, dosahovalo se jich pravděpodobně oxidy železa. Jejich výroba nenavazuje na laténskou, s určitou výjimkou v Británii se totiž časné typy objevují teprve ve 2. století. Vzhledem ke koncentraci nálezů se připouští produkce v panonských a porýnských sklářských dílnách (*Wagner 1998; Karwowski 2010, 287–290*).

Od 2. či 3. století existují hladké otevřené náramky oválného až okrouhlého průřezu a také zavřené z kulaté tyčinky. Objevují se i tordované náramky, často z různobarevných pramenů. Rovněž snad od 2. století se vyráběly náramky s podélnými rýhami, příčnými žlábký a výzdobou ozubeným kolečkem. Ve 4. století nastupují hladké náramky s průřezem ve tvaru

²² Existují dokonce i kameny vyrobené technikou millefiori, jak dokazují exempláře z mužského hrobu skupiny Haßleben-Leuna v Halberstadtu-Emersleben (Kr. Harz) v Sasku-Anhaltsku (*Wamser /ed./ 2004, 381, Abb. 183*).

D, které se zhotovovaly bezešvou technikou, patrně stejně jako laténské. Skleněné náramky se zhotovovaly i v předovýchodních provinciích od 3. století, avšak zatímco produkce na území západořímské říše končí s přelomem 4. a 5. století, v Byzanci a na Předním východě se tradice udržuje dále (*Wagner 1998*).

V barbariku tyto římské náramky zřejmě nepatřily k žádanému zboží a jejich výskyt je jen ojedinělý. Výjimkou jsou nálezy z lokalit blízko limitu s úzkou vazbou na provincie (např. sídliště v Iži se stem zlomků, Cífer-Pác, Bratislava-Dúbravka a Niederleis v Dolních Rakousech). Vzhledem k výskytu spíše v chudších římských hrobech se zdá, že tento šperk nepředstavoval luxusní artefakt spojený s manifestací příslušnosti k vyššímu sociálnímu statusu, což mohlo hrát i svou roli stran zájmu – či spíše nezájmu – germánských žen (*Karwowski 2010*, 290, 293).

Po západoslovenském sídlišti z 2. až 4. století v Branči, odkud je z kulturní vrstvy nebo povrchového sběru znám zlomek černého náramku s kulovitými vývalky (*Kolník – Varsík – Vladár 2007*, 141, tab. 171:9), představují dva české nálezy, datovatelné přibližně do 3. století (možná již do 2.), oblast od římských provincií daleko vzdálenější. Nabízí se ovšem otázka, kolik potenciálních zlomků se může ukrývat v nepublikovaných nálezech „ukrytých“ pod zařazením do doby laténské. Jisté však je, že jich mnoho nebude a že mezi obyvateli barbarika tyto tmavé náramky obliby nedosáhly.

8.4 Skleněné okénko v keramické nádobě

Jako popelnice sloužila v hrobě č. 71 z Lužce nad Vltavou mísovitá terina se sklem vsazeným do dna. Otvor pro sklíčko (V. Sakař /1967, 420/ uvádí křišťál, O. Kytlicová /1970, 299, 355/ sklo) byl vytvořen zvenčí. Chronologicky se řadí do stupně B2.

Nádobám s těmito tzv. skleněnými okénky na území Svobodné Germánie se věnoval ve své práci z r. 1967 V. Sakař. Jejich rozšíření může souviset s oblastí severního Přičernomoří (dolního Povolží), kde se v sarmatských kostrových hrobech v 1. století po Kr. objevují hliněné džbánky se skleněnými okénky ve dně. Již od počátku 2. století se těmito nádobami lze setkat ve všech částech Germánie, a tak se nabízí i výklad jejich vytváření z různých příčin bez přímé souvislosti. Nikde se také nenacházejí běžně a tvarově se liší. V menší míře než s použitím skla (hlavně střepů skleněných nádob) se okénka vyráběla z průsvitných nerostů. Obvykle se okénko nalézalo ve dně a jen zřídka se jich na jedné nádobě vyskytuje více (1 ve dně a 1–3 ve stěně). Zatímco část nádob sloužila spolehlivě jako picí, funkce ostatních, nevybočujících z běžných tvarů, jasná není. Jedná se ale hlavně o popelnice žárových hrobů, což může jejich účel naznačovat. Okénka tak mohla hrát roli snad kultovní nebo výzdobnou či jakousi raritní. Trvání této různorodé skupiny nádob pokračuje i do doby stěhování národů²³ (*Sakař 1967*).

---

²³ Jeden takový nález známe i z území Čech. Jedná se o misku se šikmým žlábkováním na plecích a s fragmentem zeleného skla se 4 rovnoběžnými nalepenými nitěmi zasazeným do dna, patrně z inventáře zničeného kostrového hrobu z Tvršic (o. Louny) datovaného do stupně E (*Sakař 1967*, 424, obr. 1, 2; *Kačl 2007*, 27, obr. 36, 37).

8.5 Skleněná kostka

Malá krychle z tyrkysově modrého skla by snad mohla být *tesserou*, mozaikovým kamínkem. Vzhledem k tomu, že je zařazena do nejistého souboru nálezů údajně z Hradiště nad Stradonicemi a její datování do doby římské není jednoznačné, může představovat předmět odjinud, podvrh nebo i hypoteticky autentický artefakt dopravený z antického světa jako pozoruhodnost či památeční předmět.

8.6 Neznámé a neurčitelné artefakty

U dvou malých slitků z rozrušených hrobů na Třebické (inv. č. 65959 /E/ a 65988 /E/²⁴) není jasné, pocházejí-li z korálku, nebo nádoby.

Ze žárových hrobů z Třebusic (XIII/26) a z Velvar pocházejí neověřené slitky, u nichž sice existuje určitá pravděpodobnost, že se jedná o slitky korálků, přesto se tak bez fyzické kontroly nelze domnívat s jistotou.

Nejistota ohledně zařazení k původním artefaktům se týká též droboučkových slitků skla z třebusického hrobu XXXIX/36 nebo různých malých střípků či odštěpků nebo slitků z dalších žárových pohřebišť. U malého krychlovitého fragmentu průsvitného skla z hrobu 393 z Opočna konstatuje I. Pleinerová, že se nepochybně jedná o zlomky korálků (*Pleinerová 1995*, 84). Zřejmě obdobné krychlovité zlomky lze pozorovat i u „ssutí“ z rozrušených hrobů na Třebické. Krystalizování, jež vede až k naprostému rozpadu, se týká i některých určitelnějších artefaktů (korálek z rozrušených hrobů z Dobřichova-Třebické, inv. č. 65959 /J/, 2 zlomky slitku z hrobu XXII/41 z Třebusic /Želenic/, inv. č. 117019). Všechny tyto předměty mají společnou vlastnost, že jsou vyrobeny z bezbarvého skla. Zdá se tedy, že určitý typ bezbarvého skla v závislosti na svém chemickém složení nebo fyzikálně-chemickým procesům při kremaci podléhá ochotně krystalizaci a ztrátě čirosti. Opominout nelze ani nádobu z hrobu 303 v Opočně, která je rozpadlá na 190 slitků a především zlomků, z nichž většina má také povahu krystalovitých (blíživých se krychlovitým tvarům) střípků. Případné roztloukání kostí po kremaci a ukládání do hrobu jistě mělo u takto degradovaných skel svůj podíl na jejich fragmentarizaci. V případě nálezu jediného takového zlomečku nebo odštěpku v hrobě se vnučuje otázka, jedná-li se o jedinou část skleněného předmětu, která do hrobu vědomě či nevědomě byla po spálení nebožtíka přidána, nebo zda by se mohlo jednat – vzhledem k miniaturním rozměrům – o neintencionální přídavek, jenž by se dostal do hrobu s trochou popela z nějakého cizího, předchozího pohřbu.

Ze sídliště pochází údajný nález skla u Soběsuk, přičemž je možné, že se jedná o železářskou strusku nebo nějakou intruzi. Podobných případů musí být bezpochyby více. Například v Dřetovicích nalezená „skleněná škvára“ bude nejspíše představovat železářskou strusku.

---

²⁴ Zde pro lepší orientaci uvedená inventární čísla patří evidenci archeologické sbírky Národního muzea v Praze. Písmena v závorkách za nimi upřesňují předměty, jichž je pod jedno inventární číslo zahrnuto více.

9. Starší skleněné artefakty v nálezových kontextech doby římské

9.1 Výčet nálezů

Pravěké sklo halštatského a laténského stáří nalezené v kontextech sledovaného období uvádí následující tabulka:

lokality	objekt	datace	artefakt	typ	barva	ornament/tvar	poznámka	datace skla
Černuc	žárový hrob	C	korálek	519	žlutá	8 oček ze 4 vrstev, párově; bílá a modrá	válcovitý nízký	Ha D/LT A-LT C1
Dub-Javornice	zahl. chata 1/99	LT D1/Ř A	korálek				soudkovitý	LT D?
Kopisty	síd. obj.	A-B	náramek	13	modrá	perličkovitý	zlomek	LT C1-C2
Lužice	zahl. chata 9	LT D1-Ř A	náramek	6b/2	modrá	se 3 žebry a žlutou vlnicí	zlomek	LT C2
Mlékojedy	síd. obj.	A-B1	náramek	5a	kobaltově modrá	žlutý síťový	zlomek	LT C1
Most	síd. obj.	B-C	náramek	7b?	modrá	s 5 žebry a žlutými vlnicemi	zlomek	LT C1-C2
	síd. obj.	B-C	náramek	14?	modrá	bradavkovitý	zlomek	LT C1
Obříství	zahl. chata 542	B1	náramek	6a	kobaltově modrá	se 3 žebry	zlomek	LT C1-C2
Praha-Bubeneč 2	kulturní vrstva	B	náramek	13	kobaltově modrá	perličkovitý	zlomek	LT C1-C2
Praha-Koloděje	síd. obj. (sběr)	A-B	korálek	23	modrá	žlutá podélná šroubovice jednoduchá	prstencový	LT C2-D
Praha-Křeslice	obj. 74	A	náramek	16	modrá	esovitě plastické klíčky	zlomek	LT C2/D1-D
Velké Zboží 1	žárový hrob	B1	náramek	13	kobaltově modrá	perličkovitý	zlomek	LT C1-C2
Zápy	síd. obj.	A-B	náramek	7a	bezbarvá	s 5 žebry	se žlutou fólií (?); zl.	LT C2

Tab. 8: Předměty pozdně halštatského až laténského stáří v nálezových kontextech doby římské.

Lze uvažovat i o zlomku skleněného hracího kamene z rozrušených hrobů z Dobřichova-Třebické, který je uveden výše (oddíl 8.1.1) a diskutován níže (kapitola 10), a o prstenu se skleněnou gemou z Kadaně-Jezerky (viz oddíl 7.1.2).

9.2 Náramky

Zjištěných 10 fragmentů laténských skleněných náramků nejspíše nepředstavuje veškeré nálezy, k nimž na území Čech došlo v kontextech doby římské, alespoň za dobu posledních 22 let horečné stavební činností, která uběhla od publikování 6 z nich v práci N. Venclové. Autorka uvádí také nález zlomku laténského modrého náramku ze sídliště v Podbořanech (okr. Louny), které do doby římské není s jistotou datováno, nebo zlomky 2 modrých

náramků z jámy (?) z doby římské nebo stěhování národů v Dobříčanech (okr. Louny), kde se vyskytl i halštatský žlutý korálek s modro-bílými očky a nedatovatelný korálek ze světle zeleného skla. Z jednoho hrobu z mladší fáze doby stěhování národů z Tuchoměřic-Kněžívky (okr. Praha-západ)²⁵ pochází také fragment modrého náramku. Obdobně se vyskytl další zlomek náramku z modrého skla na raně středověkém pohřebišti v Brandýsku (okr. Kladno) a na raně středověkém hradišti u Kuklova u Brlohu (okr. Český Krumlov) zlomek náramku z hnědého skla (Venclová 1990, 286–288).

Skleněné náramky se objevily se stupni LT C1 a jejich tvary i barvy doznaly do konce doby laténské rychlých proměn. Výrobní technika představuje novinku do té doby neznámou – roztáčení, resp. posunování skloviny na kovové tyči. Nejčastěji se vyskytující barvou byla modrá, jsou známy ale i náramky fialové, bezbarvé, zelené a žlutohnědé, výjimečně žluté nebo oranžové. Výzdoba mohla spočívat v přitavování jinobarevných nití, nebo pro LT D1 specifickou výzdobou tzv. fólií, páskem žlutého skla na vnitřní straně náramku z bezbarvého skla. Vnější strana byla obvykle plasticky tvarována, mohla však být vytvořena i jako hladká (Venclová 2005, 39; 2008, 114–115). Užita je typologie podle Th. E. Haevernickové (1960) a N. Venclové (1990), a to i v případě následující podkapitoly o korálcích.

Z nalezených fragmentů jsou typologicky nejstaršími náramky síťový (typ 5a) ze sídliště v Mlékojedech a bradavkovitý (pravděpodobně typ 14) ze sídliště v Mostě.

Ve stupních LT C1–C2 vznikly 3 perličkovité náramky (typ 13) ze sídliště v Kopistech a Praze-Bubenči 2 (obr. 72:3) a ze žárového hrobu ve Velkém Zboží 1 (obr. 72:5) a také náramek se třemi žebry (typ 6a) ze sídliště v Obříství (obr. 72:2). Do uvedeného časového rozmezí sahá původem i náramek s pěti žebry a žlutými vlnicemi (patrně typ 7b) ze sídliště v Mostě.

Náramek se třemi žebry a žlutou vlnicí (typ 6b/2) ze sídlištního objektu v Lužicích (obr. 72:1) a bezbarvý náramek s pěti žebry a snad i žlutou fólií (typ 7a) ze sídliště v Zápech byly vyrobeny ve stupni LT C2.

Od přelomu LT C2/D1 do stupně LT D se datuje vznik náramku s esovitými plastickými kličkami (typ 16) ze sídliště v Praze-Křeslicích (obr. 72:4).

Jak již bylo řečeno, celkem se jedná o 10 zlomků náramků. Až na jeden charakterizuje všechny modré zbarvení. Zajímavý je fakt, že pocházejí z kontextů časně či starší doby římské, a pouze u sídliště z Mostu, které není přesněji datováno, si nejsme jisti.

9.3 Korálky

Korálek ze žárového hrobu mladší doby římské u Černuce je zástupcem typické skupiny halštatských a laténských korálků s očky. Jedná se o typ 519 ze žlutého opakního skla s 8 modro-bílými očky, který vznikla někdy v rozmezí pozdní doby halštatské a časně doby laténské až stupně LT C1 (Venclová 1990).

---

²⁵ Jedná se o hrob 1 (k lokalitě viz Svoboda 1965, 276–277 a Droberjar 2002, 345–346).

Prstencový korál typu 23 nalezený (snad) v prostředí sídliště ze starší doby římské v Praze-Kolodějích představuje charakteristický typ artefaktu, který se vyráběl od stupně LT C2 a v LT D1 dosáhl jeho výskyt maxima. Vznikaly stejnou technikou roztáčení jako skleněné náramky a těm odpovídají i barevností (Venclová 2008, 114–115).

Soudkovitý korálek ze zahloubené chaty v Dubu-Javornici snad náleží do pozdní doby laténské, ačkoliv ovšem jeho užití i v časné době římské není vyloučeno.

9.4 Interpretace

Zájem o skleněné předměty ze starších období a vědomou manipulaci s nimi dokládají jednoznačně pozdně halštatský či laténský korálek s očky ze žárového hrobu u Černuce a zlomek náramku z Velkého Zboží 1. Oba tyto typy artefaktů se vzácně vyskytují také ve funerálních kontextech doby stěhování národů i raného středověku (Venclová 1990, 286–288).

Ostatní předměty mohou být intruzemi, a to zvláště v případech, kdy osídlení z doby římské předcházelo laténské, jako tomu patrně je v případě zlomku náramku z Prahy-Bubenče 2, nalezenému v kulturní vrstvě starší doby římské, kde intenzivní sídelní a výrobní činnosti porušovaly starší situace. Korálek z Dubu-Javornice může patřit ještě k jiným laténským nálezům, které se ve výplni zahloubeného objektu z přelomu stupňů LT D1 a Ř A našly. Ze shodného časového horizontu, tedy z doby změny archeologické kultury, pochází i zahloubená chata z Lužic se zlomkem náramku. V její výplni byly také promíšeny nálezy pozdně laténské a časně germánské (k významu těchto chat *Salač 1996*, 82–86).

Sbírání těchto patrně náhodně nalézáných skleněných artefaktů mohlo znamenat, že je lidé chápali jako starožitnosti či kuriozity. Vzhledem k jejich odlišnosti od soudobých předmětů jim byl možná přisuzován i apotropaický význam (Venclová 2005, 55). Podle nízkého počtu nálezů lze usuzovat, že výskyt starších korálků a (zlomků) náramků v živé kultuře doby římské byl jen sporadický.

10. Analýzy chemického složení

Klíčové informace, které nedokáže přinést ani sebelepší optické zhodnocení skla, se ukrývají v jeho chemickém složení. Díky nim lze ujasňovat otázky technologie výroby nebo původu. V posledních desetiletích se u nás užívá především neutronová aktivační analýza. Jedná se o variantu aktivační analýzy využívající jaderný reaktor k ozařování neutronovým tokem, následujícím spektrometrickým měřením a výpočtem hodnot (*Frána – Maštalka 1994*, 584). Její nevýhodou je nedostupnost detekce některých důležitých chemických prvků, jako jsou především křemík, olovo, bór, lithium a potíže se zachycením malých množství hořčíku, hliníku, vápníku a draslíku (omezení přibližně hranicí několika desetin procenta), podobně i často se vyskytujícího železa. Užívá se rovněž rentgenfluorescenční analýza (XRF) či rentgenová mikroanalýza (EPMA, SEM-EDS; *Frána 2005*, 44; *Černá – Hulínský 2005*, 60–61; *Venclová – Hulínský – Frána – Fikrle 2009*, 390).

Zatímco analyzované a publikované vzorky významně přispívají k poznání archeologického skla z pravěku českých zemí (zejména doby laténské) i raného středověku (souhrnně *Frána 2005*; *Černá – Hulínský 2005*), v tomto směru naše bádání o době římské a stěhování národů výrazně zaostává.

Publikovány byly výsledky neutronové aktivační analýzy provedené na zlomcích dvou skleněných nádob z nejistého souboru nálezů evidovaném jako Hradiště u Stradonic. Za prvé se jedná o 2 fragmenty spodní části foukané nádoby z kobaltově modrého průsvitného skla, jež je oválného průřezu se strmými stěnami a plochým dnem, uložené v Národním muzeu pod inventárním číslem 105664 (obr. 59:1) a za druhé o zlomek dna foukané nádoby – patrně láhve – z bezbarvého skla se žlutozeleným odstínem, jejíž dno má lehce omfalický tvar a stěny byly posazeny téměř svisle, ze sbírek Národního muzea s inventárním číslem 105661 (asi hranolové či válcovité láhve typu Isings 50 nebo 51 z 1.–2. století /*Svobodová 1985*, 658, 660/, obr. 59:3). Obě nádoby vykazují podobné složení, které se odlišuje od analyzovaných laténských skel (srov. *Venclová 1984*; *Frána – Maštalka 1984*). Jak je možno vidět na tabulce 9 a na grafu 11, poněkud překvapivě bylo zjištěno draselno-vápenaté sklo s velmi malým obsahem sodíku²⁶. V obou vzorcích byly dále zjištěny menší hodnoty hliníku, manganu, železa a chloru a jiných prvků ve stopových množstvích (*Frána – Maštalka 1984*).

Analyzováno bylo také složení plochého plankonvexního hracího kamene z tmavě modrého až fialového průsvitného skla z rozrušených hrobů z Dobřichova-Třebické (obr. 74), jenž je uložen v Národním muzeu pod inventárním číslem 64689. Zjištěné hodnoty velmi dobře korespondují se složením laténských skel (*Venclová 1984*; *Frána – Maštalka 1984*). Jeho sklo je sodnovápenaté, s 2,5% podílem manganu a dalšími prvky (*Frána – Maštalka 1984*). Jelikož je autory uváděna fialová barva, vzorek byl bezpochyby tohoto zabarvení. Ve skutečnosti je však většina materie tmavě modrá, velmi slabě průsvitná a v ní se nacházejí zlomky fialového skla. Při spodní straně a po obou stranách se fialové sklo mísí s tmavě modrým a přechod je plynulejší (obr. 74B). Rozbor modrého skla by zřejmě ukázal trochu odlišnější hodnoty.

---

²⁶ Analýzy skel doby římské na území Polska ukazují zejména zastoupení skel sodno-vápenatých a sodno-draselno-vápenatých (*Stawiarska 1999*, 36).

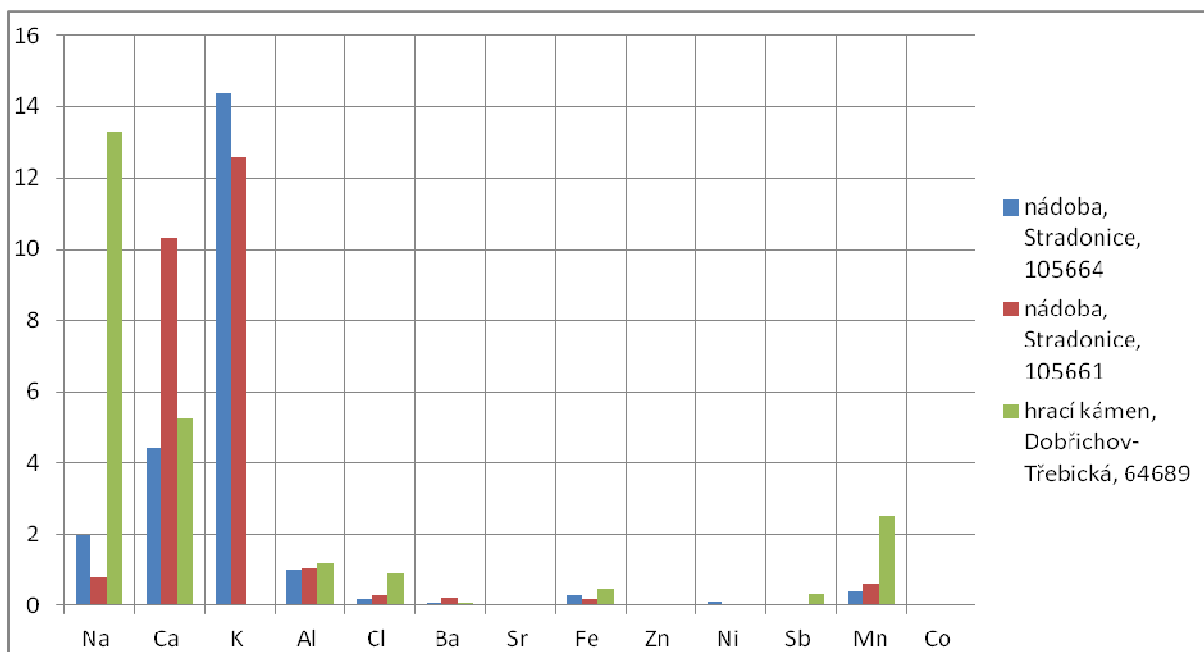

Ohledně původu tohoto předmětu se nabízejí tři možnosti: 1) byl vyroben v době latéské a s pohřebištěm z mladší doby římské nesouvisí, 2) byl vyroben v době latéské a uložen jako položka výbavy do germánského hrobu a čistě hypoteticky za 3) byl vyroben v době římské přetavením skel latéského stáří.

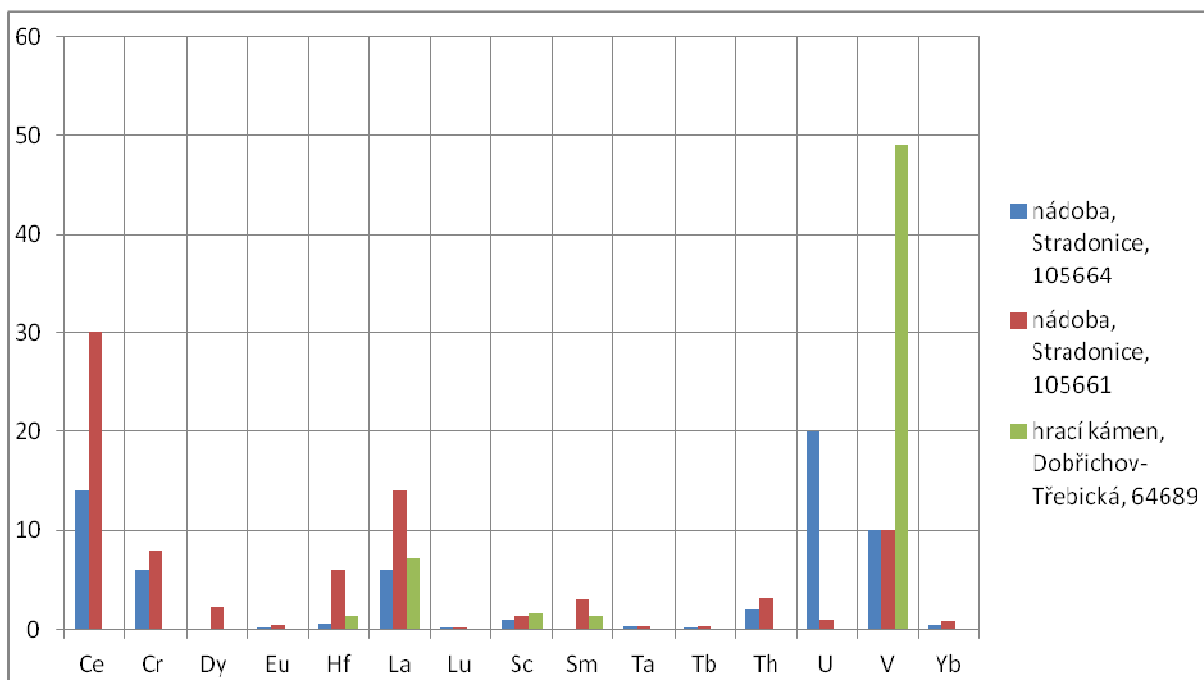
	nádoba, Stradonice, inv. č. 105664	nádoba, Stradonice, inv. č. 105661	hrací kámen, Dobřichov- -Třebická, inv. č. 64689
barva skla	kobaltově modrá	bezbarvá nažloutlá	tmavě modrá až fialová
<i>obsah v %</i>			
Na	2	0,8	13,28
Ca	4,4	10,3	5,25
K	14,4	12,6	
Al	1	1,06	1,19
Cl	0,2	0,3	0,9
Ba	0,07	0,25	0,06
Sr	0,04		
Fe	0,3	0,2	0,49
Zn	0,024	0,016	
Ni	0,097	0,0055	
Sb		0,0001	0,33
Mn	0,4	0,6	2,5
Co	0,012	0,0009	0,0009
<i>obsah v ppm (10⁻⁴ %)</i>			
Ce	14	30	
Cr	6	8	
Dy		2,2	
Eu	0,2	0,5	
Hf	0,6	6	1,4
La	6	14	7,0/7,2
Lu	0,05	0,15	
Sc	1	1,4	1,6
Sm		3	1,4
Ta	0,3	0,3	
Tb	0,2	0,3	
Th	2	3,2	
U	20	1	
V	10	10	0/49
Yb	0,4	0,8	

Tab. 9: Výsledky neutronové aktivační analýzy vzorků skel pro dobu římskou z nejistého souboru nálezů ze Stradonic (zlomky skleněných nádob) a z rozrušených hrobů z Dobřichova-Třebické (hrací kámen). Podle Frána – Maštálka 1984, Tab. 2 a VITREA. Čísla s lomítkem uvádějí rozdílné hodnoty v měření z roku 1984 a 2010.

Výsledky měření pomocí neutronové aktivační analýzy těchto tří skleněných artefaktů jsou rovněž uvedeny v on-line verzi databáze VITREA (čísla vzorků 504, 505 a 506) s údajem, že je provedli Jaroslav Frána a Marek Fikrle roku 2010. S hodnotami uvedenými v roce 1984 se shodují, výjimkou je jen množství lanthanu a vanadu ve skle hracího kamene.

Graf 11: Grafické znázornění výsledků měření NAA (obsah v %).

Graf 12: Grafické znázornění výsledku měření NAA (obsah v 10⁻⁴ %).

11. Chronologie

11.1 Starší doba římská

11.1.1 Korálky a závěsky

Z časné doby římské, stupně A, v českých nálezech skleněné korálky téměř nemáme zachyceny. Jedinou výjimkou by snad mohl být malý korálek ze zahloubené chaty v Dubu-Javornici, v jejíž výplni však byly artefakty grossromstedtské kultury promíchány s pozdně latéskými. Neznámý počet korálků má pocházet ze žárového pohřebiště časné a počátku starší doby římské (A–B1a) v Praze-Bubenči/Dejvicích. Jediným spolehlivě datovaným nálezem je tak malý korálek z Prahy-Hloubětína (obj. 5090).

Ve stupni B1 se ojediněle objevují korálky skupiny I, II a XXIV (typy 45 a 372/373).

Ze stupňů B1 nebo B2 pocházejí z Nebovid 2 neznámé korálky a 2 určené (typy 35 /skupina II/ z fajánse a 155 /sk. XVIII/).

Stupeň B2 představuje již o trochu četnější, byť stále vzácný, výskyt korálků ze skla a fajánse skupin I, II (36/42b), XII (2 nezařaditelného typu) a především XVIII ([155], 171, 171?, 181, 182). Svisle žebrovaných fajánsových korálků typu 171 je z tohoto časového kontextu známo 7, možná 8.

Korálky z rozrušených hrobů u Ohnišťan (typy 36/42b a 171) samy o sobě mohou představovat širší chronologický rozptyl, avšak na základě ostatních nálezů se zdá být opodstatněno datování do stupně B2 (srov. Černý 2009, 33–35).

V horizontu markomanských válek (B2/C1) korálků pokračuje mírný vzestupný trend výskytu korálků, řada jich však bohužel byla poškozena během kremace. Objevují se skupiny I (typ 13/16), II („typ“ [35]), IV („typ“ [65]) a XVIII (typy 158b?, 159b?, 171). Hojnější je jen typ určený jako pravděpodobně 158b – vyskytl se šestkrát – a 5 korálků patří typu 171.

11.1.2 Nádoby

Chronologie nálezů nádob již v podstatě byla zmíněna (oddíly 6.3.1–4). Je známo jen několik hrobů nebo sídlištních objektů, kde se zlomky, mnohdy značně deformované, dochovaly. Do stupně B1 se datují kobaltově modré slitky (z nádoby?) z Dobřichova-Piřchory (hr. 30), modrozelený slitek ze Stehelčevsi (hr. U5) a snad rovněž zelená hranolová láhev (?) z Bezděkova (*Musil 2008a*, 108). Do stupňů B1 až B2 spadá slitek bezbarvého namodralého skla z Nebovid (rozr. hr.) a na rozhraní těchto stupňů zlomek snad číše, poháru nebo džbánu z Ohnišťan (hr. „inv. č. 1070/4–9“).

Do stupně B2 patří slitky neidentifikovatelné nádoby z bezbarvého namodralého skla z Prahy-Vysočan (hr. 4) a také slitky nádoby z Lužce n. Vlt. (hr. 45). V tomto, nebo již následujícím horizontu markomanských válek byla jako část hrobového inventáře uložena

bezbarvá namodralá hranolová láhev (?) a bezbarvé nazelenalé slitky z Třebusic (hr. V F; LIII/21). Ze stupně B2/C1 pak pochází bílý (bezbarvý?) slitek ze Stehelčevsi („žároviště“).

Známo je ještě několik málo jiných slitků ze starší doby římské, chatrné poznání chronologie nádob však již nijak nedoplňují.

11.1.3 Aplikace

Jako výzdobné doplňky kovových předmětů vystupují gema s rytým zobrazením kvadrigy na bronzovém prstenu z Kadaně-Jezerky z časné či starší doby římské (A–B1) a modrá kulička uchycená drátky ve středu bronzové tutulovité spony z Dobřichova-Piřchory (hr. 94) ze stupně B1.

11.1.4 Ostatní skleněné artefakty

Do starší doby římské se řadí keramická mísovitá terina s bezbarvým sklem ve dně z Lužce n. Vlt. (hr. 71, B2) a drobné slitky skla z Třebusic (hr. XIII/26, B; XXXIX/36, B2–B2/C1).

Z kontextů časné a starší doby římské také pocházejí zlomky laténských skleněných náramků, a to z Kopist, Lužic, Mlékojed, Obříství, Prahy-Bubenče 2, Prahy-Křeslic, Velkého Zboží 1 a Záp.

Zdali nálezy římských náramků z Libčevsi a Libočan patří do starší, anebo mladší doby římské, nevíme. Nejspíše se k nám dostaly v rozmezí stupňů B2 až C2 (*Wagner 1998*, 170).

11.2 Mladší doba římská

11.2.1 Korálky a závěsky

Na počátku mladší doby římské (ve stupni C1) počet korálků výrazně narůstá a objevuje se na nich výzdoba, po celou starší dobu římskou takřka nezastoupená²⁷. Spektrum typů se značnou měrou rozšiřuje, vyskytují se skupiny I (typy 11, 18/23), II (typy 32b, 34, 42b, [29, 42–45]), IV (typ 57/58), X (typ 91a), XIV (typ 128), XVIII (158a, 158b, 159b, 161?, 162, 162?, 168, 171), XXI (typ 224a), XXII (348, 348/350, [257], [303c], [350a]) a XXIII (typy 356a, 356b?). Z tvarů převažují soudkovité, svisle žebrované soudkovité, čočkovité velké, vřetenovité, čočkovité malé a objevují se i další (hranolové, kulovité aj.). V barvách matric je nejčastější černá jako podklad pro lineární ornament, monochromní korálky jsou fialové, zelené, modré aj. Nově se objevují mozaikové korálky zmíněné skupiny XXIII s polychromními rozetami nebo bílými trubičkami. V našem prostředí je ojedinělý segmentovaný soudkovitý korálek se zlatou fólií skupiny XXIX (typ 387b) ze závěru stupně C1. Souhrnně lze ornament rozdělený podle chronologických stupňů zhlédnout v tabulce 11.

²⁷ S výjimkou korálku s pupky z Dobřichova-Piřchory (hr. 44).

Ve stupni C2 pokračují soudkovité či zploštělé kulovité korálky skupiny I (typy 1, 2, 4b, 12, 18, 23, [7]), čočkovité skupiny II (typy 30a, 32, 34) i bikónické skupiny IV (typy 57, 65). Nově se objevují charakteristické modré kulovité závěsky (skupina VIII, typy 84a, 84b) a k fialovým se přidávají složitě fasetované korálky modré (skupina XIV, typ 126). Vzácně se vyskytne také skupina válcovitých korálků XV (typ 137) a svisle žebrovaných XVIII (typ [155] a 171). Ze zdobených korálků převažuje s lineárním ornamentem skupina XXII (typy 304c, 304c?, 304d?, 304g, 348/350a, [286]), méně potom skupiny XXI (typ 201a) s kruhovým a XXIII se složitým (mozaikovým) ornamentem a korálek s pupky skupiny XXIV (typ 377). Ve spektru barev především díky zmíněným kulovitým závěškům a složitě fasetovaným závěškům převažuje modrá.

Pozdní doba římská (stupeň C3) je stále na různé typy, barvy i ornament bohatá. Nejčastěji se objevují skupiny I (typy 11, 12, 2a, 2b, 2/7, 4/8, 6, 11, 12, 18/23, [9/11]), II (typy 29?, 30a, 30a/35, 30b, 32a, 32/36, 34, 34?, 36?, 41) a XIV (typy 126, 128 a [126]). Kromě nich se lze setkat také se skupinami IV (typ 57), VIII (typ 84b), X (typy 91a, 91b), XII (typ 110), XVIII (typy 155, 159a, 161?, [169]) a dalšími korálky, včetně nezařaditelných. Z tvarů a barev díky náhrdelníku v hrobě ze Žiželic převažují kobaltově modré čočkovité malé a složitě fasetované korálky (krychlovité), objevují se i tmavě modré kulovité závěsky s tunelovitým ouškem, fialové složitě fasetované (kvádrovité), válcovité nízké a soudkovité různých barev ad. Ze zdobených korálků se vyskytují exempláře zařaditelné do skupin XXI (typy 212a a [203/212c]) a XXII (typy 255b, 283a, 303d, [261b], [266h], [303], [310]), případně další.

Řada nálezů není přesněji datována, a to zejména proto, že pocházejí z rozrušených, narušených (především zemědělskými činnostmi) nebo jen velmi chudě vybavených hrobů, blíže nedatovatelných sídlištních kontextů, sběrů a nejistých a ojedinelých nálezů. Konečně ovšem leckteré lokality, ať už dříve či nově zkoumané, čekají teprve na zpracování.

Z mladší doby římské známe také sekundárně využitý halštatský či laténský korálek ze žlutého skla s modro-bílými očky, který se stal součástí pohřební výbavy v Černuci.

Typ TM	B1	B2	B2/C1	C1a	C1b	C2	C3	D
181		1						
182		1			1			
155							1	
[155]	1					1		
158		1			1			
162					1			
171		7	5	3	1	1		
					1			
					4			
224a					1			
23						3		
30a						1	133	
					1			
30b							3	
32					1	1	1	

				1			
				1			
42					1		
				1			
43				1			
45	1						
135				1			
137					1		
1					1		
2					32	10	
				1			
				1			
6						6	
18					2		
12					1		1
				1			
				1			
356				1			
				1			
304					5		
201a					1		
212a						1	
53						1	
276							
				1			
				1			
[373a]							
				1			
46					1		
47					1		
159						1	
166				1			
				1			
168				1			
91						3	
92c				1			
				1			
348				4			
				1			
[350a]				6			
				3			
34				1	1	1	
					1		
35	1						
36						2	
37				1			
41						8	
362					7		
255b						1	
[7]					1		
11				1		1	

				1			
294c							
				1			
302							
				1			
303d						1	
				1			
[301b]				1			
[303]						1	
[303c]			1				
[266h]						1	
					6	1	
126				1			
				1			
			1				
[126]						69	
128				5	1	11	
[257]				1			
57					5	1	
84a					31		
84b					1	14	
				1			
137					1		
377					1		

Tab. 10: Výběr důležitých typů korálků a závěsků. Barvy vyjadřují míru výskytu ve středoevropském barbariku (podle intenzity – čtenější, nižší, sporadický) podle M. Tempelmann-Maczyńskiej (1985, Tab. 8), čísla počet zaznamenaných v nálezech z Čech. Korálky nejistého zařazení nebyly zahrnuty, stejně tak ojedinělé nebo nejisté nálezy (s výjimkou klobuckého korálku datovaného sponou).

datace	počet	barva matrice	ornament	kód ornamentu	barvy ornamentu	typ TM
B1a	1		kruhový: pupky	102	?	372/ 373
C1	1	černá	kruhový: nepravidelné kroužky	103	bílá	224a
	1	černá	lineární: „strom života“?	2	bílá	348/ 350?
	2	černá	lineární: „strom života“	2 „strom života“	bílá	348/ 350
	2	černá	lineární: „strom života“	2 „strom života“	bílá	[350a]
	4	černá	lineární: „strom života“	2 „strom života“	bílá	348
	1	černá	lineární: obloučky nepravidelné	2 obloučky	bílá	[350a]
	1	černá	lineární: obloučky/„strom života“	2 obloučky/ „strom života“	bílá	348/ 350
	1	jasně červená	lineární: žlutá vlnice obklopená 2 hnědými a 2 bílými	205 N	bílá, hnědá, žlutá	[257]
	1	černá	lineární: příčná klikatka trojitá	20503	červená, ?	N
	1	červená	složité: rostlinný	402	bílá, modrá, žlutá	356b?
C1a	1	černá	lineární: 2 klikatky mezi 4 příčnými liniemi	20905	červená, žlutá	[303c]

C1a (C1b)	1	černá	lineární	2	tmavě červená	
	1	černá	lineární: obloučky v 6 řadách	2 obloučky	bílá	[350a]
	1	černá	lineární: obloučky ve 3 řadách	2 obloučky	bílá	[350a]
	1	černá	lineární: obloučky ve 3 řadách	2 obloučky	žlutá	[350a]
	1	černá	lineární: obloučky ve 4 řadách	2 obloučky	bílá	[350a]
	1	černá	lineární: obloučky	2 obloučky	žlutá	[350a]
	1	černá	lineární: obloučky ve 3 řadách	2 obloučky	bílá	[350a]
	1	terakotově červená	složitý: rostlinný: rozety na příčné linii (pásku)	40202		356a
C1b	1	tmavě modrá	složitý: geometrický: trubičky nepravidelně rozmístěné	403	bílá	N
	1	tmavě zelená	složitý: geometrický: trubičky nepravidelně rozmístěné	403	bílá	N
C1b (C2a)	1	zelená	lineární	2	karmínově červená, žlutá	
	1	černá	lineární: klikatka jednoduchá	20501	červená	
	1	modro-zelená	složitý: rostlinný: bílé, žluté a okrové vložky (rozety?)	402	bílá, žlutá, okrově žlutá	
	1	modrá	složitý: rostlinný: rozety	402	bílá, žlutá	
	1	tyrkysově modrá	složitý: rostlinný motiv: rozety na obvodu	40201	červená (střed), žlutá (rozety)	N
	1	bílá	zlatá fólie	zlatá fólie		387b
C1b (C2b)	1	černá	lineární: příčná klikatka mezi 2 liniemi	20901	červená (linie), žlutá (klikatka)	[301b]
C2	1	světle zelená	kruhový: 6 plastických oček v řadě příčně po obvodu	102 N	bílá, tmavě modrá	377
	1	zelená	lineární: příčné linie	20104	bílá, hnědá	[286]
	1	modro-zelená	lineární: příčné šroubovicové linie?	204	žlutá	304c?
	1	bezbarvá nazelenalá	lineární: 3 žluté a 2 bílé příčné šroubovicové linie	204 N	bílá, žlutá	304g
	1	bezbarvá nazelenalá	lineární: 4 příčné linie šroubovicové	204 N	světle žlutá	304c
	1	bezbarvá nazelenalá	lineární: 4 příčné linie šroubovicové	204 N	světle žlutá	304c
	1	tmavě zelená	lineární: střídavě 3 červené a 3 bílé šroubovicové linie	204 N	mléčně bílá, červená	304d?
	1	bílá	lineární: klikatka dvojitá	20502	červená	N
	1	bílá	složitý (?): větvící se linie	402?	červená	354?
	7		složitý: rostlinný: rozety na obvodu	40201		362
C2 (C3)	1	bílá	kruhový: skvrny pravidelně rozmístěné v jedné rovině na obvodu	10103	fialová	201a
	1	černá	lineární	2	žlutá	

	1	černá	lineární: „strom života“?	2	bílá	348/ 350a
C3	1	bezbarvá	kruhový a složitý: 3 vrstvená očka (modrá na bílém pozadí), příčná linie v podobě snad rostlinné (větévky)	1 + 4	bílá, hnědá, modrá	N
	2	černá	kruhový: skvrny	101	mléčně bílá	212a
	2	tmavě zelená	kruhový: 3 skvrny	10103	žlutá	[203/ 212c]
	1		kruhový: 4 skvrny (?)	10104?		
	1	světle zelená	lineární: příčná šroubovice dvojité (?)	20402?	bílá, žlutá	[310]
	1	tmavě zelená	lineární: příčná klikatka jednoduchá	20501	červená	255b
	1	tm. zelená?/ černá?	lineární: příčná klikatka jednoduchá	20501	bílá?	[261b]
	1	tmavě zelená	lineární: příčná klikatka jednoduchá	20501	červená	255b
	1	modrá kobaltově	lineární: vlnice: 2 překřížené vlnice	20504	mléčně bílá	[266h]
	1	bílá	lineární: nepravidelné linie	20702	černá	N
	1	černá	lineární: linie příčná a vlnice: vlnice mezi 4 liniemi	209 N	červená (linie), modrá (linie), žlutá (vlnice)	[303]
	2	černá	lineární: střídavě 4 příčné linie a 3 klikatky	20906	červ. (linie), modrozelená (prostř. klikatka), okrově žlutá (klikatky)	303d
	1	tmavě zelená	kombinovaný kruhový a lineární: 3 skvrny na jedné příčné linii	30101	červená (linie), modrá (skvrny)	283a
	1	černá	složitý: světle modré plochy, mléčně bílé linie, žlutá? očka s černými středy	4 N	bílá ml. (linie), černá (středy oček), sv. modrá (plochy), žlutá? (očka)	N

Tab. 11: Ornamet podle chronologických stupňů (rozmezí nejsou zahrnuta).

11.2.2 Nádoby

Ve stupni C1 se vyskytla dnes nezjistitelná nádoba z průsvitného zeleného skla v Plotištích n. L. (hr. 180) a nejistý slitek bezbarvého skla z Lenešic. Z tohoto, nebo až následujícího stupně C2 pocházejí blíže neuvedené zlomky ze Sedlce. Ze stupně C2 známe bezbarvý nazelenalý střep z Přerubenic, zlomky neurčitelné nádoby z Opočna (hr. 303) a v jeho závěru byla vyrobena bezbarvá nazelenalá amforka se dvěma oušky z Čelákovic. Pozdní dobu římskou zastupuje zlomek žlutozeleného poháru z Hradiště nad Závistí (Lhoty, Dolních Břežan) a zřejmě další nádoby. Zcela do závěru doby římské (stupeň C3/D1) patří pohár s fasetovaně vybrušovanými stěnami z Berouna-Závodí.

Blíže nezařaditelné jsou zlomky bezbarvého poháru či misky (?) z Plotišt' n. L. (rozr. hr.) a do mladší doby římské spadají možná i žárem zdeformované zlomky 4 nádob (?) z bezbarvého, bezbarvého namodralého, bezbarvého nazelenalého a modrozeleného průsvitného skla (B2/C1–C3).

Barevným i tvarovým zastoupením české nálezy nevybočují z rámce provinciálně římské produkce (*Barkóczy 1988, 22–25; Rottloff 2004, 134–136*). Svým sporadickým výskytem

v blíže datovatelných celcích se neliší od předchozích stupňů starší doby římské (B1–B2/C1). Na rozdíl od skleněných korálků příliv nádob nepozorujeme.

11.2.3 Aplikace

Dataci destičkovitých (terčovitých) spon zdobených zlatou fólií a skleněnými vložkami do závěru stupně C1 naposledy uvedli M. Beková a E. Droberjar (*Beková – Droberjar 2005; Droberjar 2007*). Jedná se o dvojici spon ze stříbra a dvojici z bronzu a stříbra se zlatým plechem a pěti modrými skleněnými aplikacemi z Dolínku (hr. 2) a Pátku, které charakterizují typ Spielberg-Nienburg-Dolínek. Ostatní destičkovité spony ze stříbra, příp. z bronzu a stříbra, které jsou rovněž zdobeny zlatým plechem, nesou po jedné skleněné vložce, umístěné do svého středu. Jde o dvojice spon z Malého Března a Zvoleněvsi a o sponu bez dochované vložky, nejspíše rovněž skleněné, z Prahy-Kbel. Poškozené destičkovité spony (bronzová s dochovanou modrou skleněnou vložkou a bronzová zdobená původně stříbrem) datují žárový hrob ze Žabovřesk nad Ohří do stupňů C1 až C2.

Do stupně C2 se kladou dvojice štítkových spon s pěti modrými skleněnými vložkami ze Soběsuk 1 a bez dochovaných vložek (předpokládaných skleněných) ze Slepotic. Také se sem řadí pár stříbrných ostruh z okolí Litoměřic, který byl původně patrně zdoben modrými skleněnými aplikacemi.

Samotná tmavě modrá vložka bez původního předmětu, k němuž byla původně připevněna, se našla v hr. 232 z Opočna, který je datován do stupně C3.

11.2.4 Ostatní skleněné artefakty

Snad do fází mladší doby římské by mohl patřit tmavě modrý až fialový hrací kámen z Dobřichova-Třebické (rozm. hr., B2/C1–C3), i když by jistě mohl být i částí inventáře hrobu z horizontu markomanských válek. Bílé hrací kameny z Plotiště n. L. (hr. 182) jsou datovány do stupně C1a.

Od počátku mladší až do pozdní doby římské jsou známy z některých žárových pohřebišť malé zlomky bezbarvého skla, u kterých není jasné, z jakých artefaktů pocházejí.

Dva římské náramky z Libčevsi a Libočan se na naše území mohly dostat ve starší i mladší době římské (B2–C2), hypoteticky ovšem i později.

11.3 Poznámka k chronologii

Relativní chronologie v této práci vychází z běžně užívaného systému (*Droberjar 1999b; Salač /ed./ 2008*), přičemž jako samostatný úsek je chápán i horizont markomanských válek (B2/C1) uzavírající starší dobu římskou. Termín starší doba římská zahrnuje časnou (stupeň A) a starší (v užším slova smyslu), dobu římskou (B1–B2/C1), mladší doba římská označuje mladší (v užším slova smyslu) (C1–C2) a pozdní dobu římskou (C3).

Je nezbytné zmínit se o určitých nesnázích, které jsou spojeny s chronologickým vymezením pohřebiště v Plotištích nad Labem. Zatímco autorka výzkumu A. Rybová (1979; 1980) vyčlenila čtyři fáze, jež datuje od počátku mladší doby římské do přelomu starší a mladší doby stěhování národů²⁸, K. Godłowski (1992, 26–27) upozornil na některé nesrovnalosti ohledně horizontální i vertikální stratigrafie pohřebiště a chronologii zkrátil na čtyři fáze v rámci mladší doby římské²⁹. Přiznává však menší jistotu vymezení třetí a čtvrté fáze. Zvláště poslední již skýtá málo spolehlivých opěrných bodů. Minimálně její převážná část má nicméně náležet ještě do stupně C3. V předkládané práci je přihlédnuto k této kratší chronologii, přičemž v databázi a tabulkách je uváděno v závorkách jako alternativa datování podle A. Rybové (1979; 1980).

K problémům relativní chronologie pohřebišť, z nichž jsou známy nálezy skla, se autor vyjádřil také v případě Lužce nad Vltavou a Pňova (Godłowski 1992, 23–26).

---

²⁸ Fáze I: 180–260, II: 260–300, III: 300–400 a IV: 400–500.

²⁹ Fáze I: C1a, II: C1b, III: C2, IV: C3(–D?).

12. Význam a hodnota korálek ze skla a fajánse

12.1 Zastoupení pohlaví a věk pohřbených

lokality	hrob	ritus	pohlaví	odhad věku	korálky	datace
Bitoveves		krem.: urnový	F*		8 (?)	C3
Dobřichov-Piřhóra	30	krem.: urnový	M?*		1	B1a
Dolínek	1	inhumace	F*		1	C1
	2	inhumace	F*		?	C1b
Hostivice		inhumace	F		?	C2
		inhumace	F*		2	C
Malé Březno		inhumace	F*		2	C1b
Nepolisy		krem.: urnový	M*		?	B2/C1
Opočno	5	krem.: jámový	? + F (?)	ad.-mat. (5a) + mat. II (5b)	1 + ?	C
	10	krem.: urnový	M (?)	mat.-sen.	1	C
	12	krem.: urnový	M (?)	ad.	2	C
	15	krem.: vrstvý	? + př. I	ad.-mat. + př. inf. II	1	C
	16	krem.: urnový	?	ad.-mat.	1	C
	21	krem.: vrstvý	I + př. ?	inf. II-III + př. ad.-mat.	3	C
	22	krem.: urnový	F	mat. + př. inf.	5	C
	23	krem.: urnový	F	ad. + inf. II	2	C
	24	krem.: urnový	I	inf. II	1	C
	25	krem.: urnový	F (?)	mat.	1	C
	26	krem.: jámový	F	ad.-mat.	1	C
	30	krem.: vrstvý	F + M (?) + F + př. I	ad.-mat. + mat. + ad.-mat. + př. inf. II	2	C2
	32	krem.: urnový	I + př. F + M	inf. II + př. mat. + ad.-mat.	1	C
	34a	krem.: urnový	F	mat.	1	C
	40	krem.: urnový	F (?)	mat.	1	C
	44	krem.: urnový	F (?)	ad.	1	C
	77	krem.: urnový	I	inf. II	1	C
	81	krem.: urnový	?	ad.-mat.	1	C
	95	krem.: urnový	F (?)	mat. I	15?	C
	99	krem.: urnový	?	mat. I	1	C
	114	krem.: urnový	F	ad. I	5	C
	153	krem.: urnový	F (?)	ad. I	?	C
	155	krem.: urnový	I + ?	inf. II + ad.	?	C
	169	krem.: urnový	I	inf. II	2	C
	175	krem.: urnový	I	inf. II	6	C1
	195	krem.: urnový	F	ad. I	?	C
	198	krem.: urnový	?	ad.	?	C
200	krem.: urnový	F (?)	ad. II - mat. I	20 + 10? + ?	C1	
203	krem.: urnový	F	mat. I	2	C	
205	krem.: urnový	I	inf. II	2	C	

	206	krem.: urnový	F (?)	ad. II	1	C
	219	krem.: urnový	F (?)	ad.	2	C
	227	krem.: urnový	F	ad. II – mat.	1	C
	232	krem.: urnový	F	juv.	asi 50	C3
	235	krem.: urnový	F (?)	ad.	2	C
	240	krem.: urnový	F	mat. I	1	C
	245	krem.: urnový	?	mat. I	1	C
	254	krem.: urnový	F	juv.	1	C
	264	krem.: urnový	F (?)	mat.	1 + ?	C
	272	krem.: urnový	F	ad. I	1 + ?	C
	275	krem.: urnový	F	ad. II – mat. I	1	C
	278	krem.: urnový	F (?)	ad.	1	C
	286	krem.: urnový	F + I	ad. + inf. II	3	C
	289	krem.: urnový	?	ad.–mat.	1	C
	295	krem.: urnový	F + I	ad. + inf. II	4	C
	303	krem.: urnový	F	ad.	2	C2
	307	krem.: urnový	?	ad.–mat.	1	C
	321	krem.: urnový	I	inf. I–II (?)	1	C
	361	krem.: urnový	F	ad.	1 + 2?	C
	366	krem.: urnový	F + I	mat. + inf. II	1	C2
	369	krem.: urnový	F (?)	ad.		C
	373	krem.: urnový	F	ad.	3	C3
	385	krem.: urnový	?	ad.–mat.	2	C3
	392	krem.: urnový	M	ad. II – mat.	2	C3
	393	krem.: urnový	F	ad.	3	C3
	396	krem.: urnový	F + př. M + I	ad. + př. ad. + inf. II	2	C
Plotiště n. L.	74	krem.: urnový	?	ad.–mat.	?	C (C–D)
	87	krem.: urnový	F?	ad.?	?	C1b (C2b)
	88	krem.: „sloupcový“	F?	ad.?	?	C (C–D)
	106	krem.: urnový	I–?	inf. III – juv.	?	C (C–D)
	114	krem.: urnový	M?	mat.	3	C1b (C2b)
	115	krem.: urnový	F?	mat.	1	C2 (C3)
	151	krem.: urnový	F?	ad.	4	C1a
	160	krem.: urnový	M?	ad.–mat.	?	C (C–D)
	178	krem.: urnový	?	mat. II	1 + ?	C2–C3 (C3–D3)
	202	krem.: urnový	?	mat.–sen.	1	C (C–D)
	227	krem.: urnový	F? + I	mat. + inf. III	2	C1b (C2b)
	232	krem.: urnový	?	ad.–mat.	2	C1a
	240	krem.: urnový	F?	mat.–sen.	5 + 2? + ?	C1b (C2a)
	247a	krem.: urnový	I	inf. II	1	C2 (C3)
	264	krem.: urnový	F	ad.–mat.	2	C1b (C2b)
	265	krem.: urnový	F?	mat.	1	C2 (C3)
	286	krem.: urnový	F?	mat.	1 + ?	C2 (C3)
	309	krem.: urnový	I	inf. III	2	C2 (C3)
	326	krem.: urnový	F	mat.	1	C2 (C3)
	351	krem.: urnový	F?	mat.–sen.	6?	C1a
376	krem.: urnový	F?	ad.–mat.	1	C2 (C3)	

	380	krem.: urnový	F?	ad.	1	C1b (C2a)
	427	krem.: urnový	?	mat.–sen.	6	C3 (D1–D2)
	446	krem.: urnový	F?	ad. II	?	C3 (D1–D2)
	471	krem.: urnový	?	ad.–mat.	2	C2 (C3)
	479	krem.: „sloupcový“	I	inf. II–III	?	C (C–D)
	494	krem.: urnový	F + I	ad. + inf. I	1	C3 (D1–D2)
	536	krem.: urnový	F	ad.	1	C2 (C3)
	539	krem.: urnový	I	inf. III	1	C1b (C2b)
	540	krem.: urnový	F	ad.	1	C1b (C2a)
	562	krem.: urnový	F?	ad.–mat.	3	C3–D (D3)
	565	krem.: urnový	?	mat.	1	C1b (C2b)
	578	krem.: urnový	I	inf. /II/	1	C2 (C3)
	620	krem.: urnový	F?	ad.–mat.	7	C1a
	655	krem.: urnový	I	inf. /II/	3	C (C–D)
	703	krem.: urnový	I	inf. II	2	C2 (C3)
	732	krem.: urnový	?	ad.–mat.	3	C (C–D)
	750	krem.: urnový	?	ad.	1	C3–D (D3)
	758	krem.: urnový	I	inf. II	2	C2 (C3)
	766	krem.: urnový	F?	ad.–mat.	1	C2 (C3)
	771	krem.: urnový	F?	mat.	1	C3 (D1–D2)
	840	krem.: urnový	F?	ad.	1	C2 (C3)
	856	krem.: urnový	F	ad.–mat.	1	C (C–D)
	865	krem.: urnový	F	mat.–sen.	2	C1b (C2a)
	893	krem.: urnový	I	inf. II	4 + 2–3 + ?	C1b (C2a)
	927	krem.: urnový	F?	mat. II	1	C (C–D)
	970	krem.: urnový	F	mat.–sen.	2	C1a (C1b)
	1049	krem.: urnový	?	mat.–sen.	2	C2–C3 (C3–D3)
	1068	krem.: urnový	F?	ad.–mat.	11	C2 (C3)
	1091	krem.: urnový	F?	mat.	1	C2 (C3)
	1180	krem.: urnový	F	sen.	3	C2 (C3)
	1188	krem.: urnový	I	inf. II	10 + ?	C1a (C1b)
	1191	krem.: urnový	F?	ad.–mat.	1	C3 (D1–D2)
	1200	krem.: urnový	I + př. ?	inf. /II/ + př. ad.–mat.	4? + 5	C3–D (D3)
	1289	krem.: urnový	I	inf. II	1	C1a
	1336	krem.: urnový	I	inf. /II/	1 + ?	C1b (C2a)
Pňov	33	krem.: urnový	F*		4 + 3?	C1
	45	krem.: urnový	M*		1	C1
Praha-Bubeneč/Dejvice	I	inhumace	I–?	inf.–juv.	37	C3
Praha-Dejvice 1		inhumace	F*		1	C1
Praha-Dejvice 2		inhumace	F*		27	C3
Praha – Dolní Chabry		inhumace	F*		22	C3
Praha-Michle		inhumace	I*		?	B2/C1
Praha-Vysočany	3	krem.: urnový	F (?)*		2	B2b
Prosmyky 1		inhumace	F*		7	C2
Prosmyky 2		inhumace	F*		?	C1–C3 (?)
Radim		krem.	F*		10–11	C2

Řepov		inhumace	F*		4	B2b
Slatina		krem.: urnový	F*		4	B2/C1
Slepotice	10/02	inhumace	F*	juv.–mat.	8	C2
Soběsuky 1		inhumace	F*		83	C2 (C2/C3)
Staňkovice 1		inhumace	F*		1	C1b
Staňkovice 2		inhumace	F*		8	C1–C3 (?)
Stehelčeves	U3	krem.: urnový	F*		3	B2
	U5	krem.: urnový	F*		1	B1
Vrbice		krem.: urnový	M*		1	B2/C1
Zvoleněves		inhumace	F*		7	C1b
Žabovřesky n. Oh.		krem.: urnový	F*		?	C1–C2
Žiželice		inhumace	F*		282?	C3

Tab. 12: Hroby se skleněnými a fajánsovými korálky. * znamená archeologické určení pohlaví, bez ní antropologické. F = žena, I = dítě, M = muž, př. = příměs.

12.1.1 Hroby mužů

V mužských hrobech se s korálky setkáváme velmi zřídka a jen po jednotlivých nebo několika málo exemplářích. Na základě antropologického určení mezi ně patří hrob 392 z Opočna, na nižší hladině pravděpodobnosti pak další čtyři hroby z Opočna (10, 12) a Plotišť nad Labem (114, 160). Podle výbavy typické pro mužské pohřby k nim lze řadit i hroby z Dobřichova-Piřchory (30), Nepolis, Pňova (45) a Vrbice.

• Starší doba římská

Do závěru starší doby římské se datují dva hrobové nálezy: bojovnícký *hrob* z přelomu stupňů B2 a C1 z *Nepolis*, jehož popelnici byla imitace östlandského vědra z bronzu, s držadlem a ataší ze železa, se štítovou puklicí, držadlem štítu, 2 hroty kopí, železnou přezkou s přichytnou destičkou, kostěným vícedílným hřebenem a zlomky přetavených kusů skla, patrně korálků³⁰, a dále *hrob* z *Vrbice*. V keramické popelnici byly s lidskými ostatky uloženy bronzová samostřílová spona s vysokým zachycovačem, bronzová destičkovitá spona, bronzová přezka a zlomek další, malá bronzová přezka, zlomek bronzového kruhu, železný hrot kopí či šípu, kostěná vyřezávaná destička, olověný korál nebo přeslen, hliněný přeslen a plochý skleněný korálek z průsvitného nažloutlého skla (obr. 39).

• Mladší doba římská

Dalším hrobem s militarií je *hrob* 45 z *Pňova*, patřící již na počátek mladší doby římské. V jeho inventáři jsou římské bronzové půlměsícovité nákončí pochvy meče, bronzové lité závěsné kování pochvy meče, část bronzového páskového kování, bronzový plíšek, bronzová destička s přitaveným železným páskovitým kováním, železný nůž, část železného kroužkovitého kování s nýtem, železná přezka s přichytnou destičkou, železný bodec s nýtem z křesací soupravy, bělavý pazourek a zlomky kostěného hřebenu. Korálek se zachoval jen

³⁰ Podle zprávy se některé slitky vyznačovaly přítomností nepatrného otvoru (*Koudelka 1906*, 140).

jako slitek ve dvou zlomcích. (A. Rybová /1970, 88–89/ udává navíc ještě množství malých zlomků průsvitného bezbarvého skla.)

Jedinec z *hrobu 12 v Opočně*, v době smrti starý mezi 20 a 40 lety (adultus–maturus) byl uložen v keramické urně s přídávky, z nichž se zachovaly železný nýt, opálová vložka do prstenu (gema se zobrazením ptáka), zvířecí kosti, opracovaný kořen paroží a zlomky 2 korálků z modrého a červeného skla.

3 skleněné korálky (bezbarvý, černý a černý se žlutým a červeným ornamentem) byly přidány do *hrobu 114 v Plotištích n. L.* Jako urna sloužila široká mísa a inventář tvořily železné a bronzové hřebíky, zlomek železné opaskové přezky, zlomky bronzové štítkové spony, zlomek kostěné jehlice, zlomky kostěného hřebene, kostěný prstencovitý závěsek a zvířecí kosti. Zemřelý byl ve věku maturus (40–59 let). Celek se řadí do stupně C1b (C2b).

Hrob 10 z Opočna obsahoval kromě zlomků zeleného skleněného korálku železný nůž, zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem, zlomky kostěné jehlice, železný háček s tordováním, zlomek neznámého předmětu, zlomek tenkého bronzového plechu a zvířecí kosti. Stáří pohřbeného bylo nad 40 let (maturus–senilis).

Hrob 160 z Plotišt' n. L. patřil pravděpodobně muži ve věku adultus až maturus (20–59 let). Kromě keramického hrnce (urny) se zachovaly jen slitky korálků z tmavého skla.

V *hrobě 392 z Opočna*, datovaném do stupně C3, byl v popelnici pochován muž ve věku mezi 30 a 60 lety (adultus II – maturus) s kostěným hřebenem s bronzovými nýty, kusem pryskyřice, zvířecími kostmi a 2 slitky modrých korálků.

• Shrnutí

Z uvedených údajů vyplývá, že zatímco do starší doby římské, a to do jejího samotného závěru, se řadí dva hroby s militarií, do mladší doby římské spadá mužských hrobů šest. Ve všech případech jde o hroby žárové. Antropologicky popsané ostatky patří dospělým jedincům starším 20 let. Korálky se vyskytují v počtu jednoho až tří a jejich barva se různí. Objevuje se modrá, bezbarvá (včetně nažloutlé a buď nazelenalé, nebo již zelené), černá (v jednom případě s barevným lineárním ornamentem), červená i zelená. Z tvarů kvůli případům poškození v žáru kremace známe jen 2 soudkovité, čočkovitý velký a nezvykle plochý čočkovitý. Nízký počet korálků v mužských hrobech odpovídá situaci ve středoevropském barbariku, kde se nejčastěji vyskytují korálky od jednoho do čtyř (*Tempelmann-Maczyńska 1985, 145*). Výjimku však patrně představuje bojovnícký hrob z Napolis.

12.1.2 Hroby žen

Hroby se skleněnými korálky, jež patří dle antropologického určení dospělým ženám, jsou kostrový z Hostovic a žárové z Opočna (22, 26, 34a, 114, 195, 203, 227, 240, 272, 303, 361, 373, 393) a Plotišt' n. L. (264, 326, 536, 540, 856, 865, 970, 1180). S o něco menší jistotou se sem řadí další hroby z Opočna (25, 40, 44, 95, 153, 200, 206, 219, 235, 264, 278) a Plotišt' n.

L. (87, 88, 115, 151, 240, 265, 286, 351, 376, 380, 446, 562, 620, 766, 771, 840, 927, 1068, 1091, 1191). Archeologickou metodou stanovená příslušnost k ženskému pohlaví je u kostrových hrobů z Dolínku (1, 2), Hostivic, Malého Března, Prahy-Dejvic 1 a 2, Prahy – Dolních Chaber, Prosmyk 1 a 2, Řepova, Slepotic, Soběsuk, Staňkovic 1 a 2, Zvoleněvsi, Žabovřesk nad Ohří a Žiželic a u žárových hrobů z Bitozevsi, Mariánských Radčic, Pňova (33), Prahy-Vysočan (3), Radimi, Slatiny, Stehelčevsi (U3, U5) a snad i z Prahy-Bubenče 1 a Prahy-Modřan.

Zmíněny budou náleзовé celky v některém směru se vymykající, ať už bohatstvím dochované výbavy nebo větším množstvím korálků (vyšším než 5).

- **Starší doba římská**

Nejstaršími jsou hroby U5 a U3 ze *Stehelčevsi*. Do stupně B1 datovaný *hrob U5* v keramické terině obsahoval 2 železné klíče, 2 bronzové spony (s očky a provinciální výrazně členěná), malý slitek bronzu, amorfní slitek průsvitného modrozeleného skla, pravděpodobně z nádoby a zlomek velkého korálku (či přeslenu) z bezbarvého nažloutlého průsvitného skla (obr. 55). *Hrob U3* ze stupně B2 asi představuje smíchání dvou hrobových celků nebo narušení staršího (B1) mladším. Urnou byla keramická terina a zachovaným inventářem železná nůžka, železný klíč, 3 bronzové spony (s esovitě prohnutým lučičkem, pozdně laténského typu s prohnutým lučičkem a provinciální výrazně členěná spona s prolamovaným zachycovačem), kroužek z bronzového drátu, zlomky z nejméně 2 kostěných jehlic, fajánsový korálek („šedozelený“, původně nejspíše modrozelený, svisle žebrovaný soudkovitý) a 2 skleněné korálky (zelený svisle žebrovaný válcovitý a opakní tmavě modrý svisle žebrovaný válcovitý korálek).

Do závěru stupně B2 je datován kostrový *hrob z Řepova* s náhrdelníkem ze 2 skleněných a 2 fajánsových (nebo také skleněných?), 1 lignitového a 25 jantarových korálků, dále se 2 bronzovými kolínkovitými sponami, stříbrnou esovitou záponkou, bronzovým kroužkem (prstenem) a železným nožem s bronzovou záštitou (obr. 35).

Také popelnicový *hrob 3 z Prahy-Vysočan* se řadí do stupně B2b. Obsahoval 2 železné spony (trubkovitou a s válcovitou hlavicí), bronzovou sponu s válcovitou hlavicí a zlomky 2 mladších stříbrných tzv. vendických spon, dále bronzovou jehlici, bronzové kování opasku, 2 železné klíče, železný nůž, 1 svisle žebrovaný soudkovitý korálek z bílého skla a 2 fajánsové svisle žebrované soudkovité korálky.

V horizontu markomanských válek (B2/C1) byla pochována žena v jámovém *hrobě ze Slatiny*. Její ostatky ležely v keramické popelnici a vedle ní kosti patrně z dětské lebky a výbava: zlatý hruškovitý závěsek, stříbrná esovitá záponka zdobená granulací, římská bronzová destičkovitá emailovaná spona v podobě zajíce, bronzový kroužek, zlomek bronzové jehlice nebo nákrčníku, různé zlomky bronzových předmětů a rourek a množství zkorodovaných železných zlomků, železný nůž, železná přezka, zlomek provrtané zvířecí kosti, několik kousků pryskyřice, 2 fajánsové korálky (čočkovitý malý a svisle žebrovaný soudkovitý), slitek korálku z tmavě modrého průsvitného skla a zlomek bikónického velkého korálku z bezbarvého nazelenalého průsvitného skla.

Pohřbený jedinec z urnového hrobu 10 z *Mariánských Radčic* byl vybaven kostěným hřebenem, kostěnou jehlicí, železnou sponou, železným nožem a dále se v hrobě nacházel zlomek železné hráněné tyčinky, 4 zlomky železných předmětů a 24 korálků ze žlutého a světle zeleného skla, převážně slitků, mezi nimiž lze rozpoznat svisle žebrované soudkovité, svisle žebrovaný čočkovitý a soudkovitý tvar. Hrob se rovněž řadí do stupně B2/C1. Stejně tak i urnový hrob z *Prahy-Modřan* s 5 korálky (4 svisle žebrovanými fajánsovými a tmavě zeleným slitkem skleněného), bronzovou dvojdílná spona s páskovým lučičkem, 2 železnými sponami s válcovitou hlavicí a římskou destičkovitou (kosočtverečnou) sponou zdobenou emailem.

- **Mladší doba římská**

- **Žárové hroby**

Do počátku mladší doby římské (C1a) se kladou dva hroby z *Plotišť n. L.*: hrob 351 (žena?, *maturus–senilis*) v popelnici (široké míse) obsahoval zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem a zvířecí kosti. Chudou výbavu doplňují zlomky bronzové naběračky se sítím a slitky korálků z tmavě modrého skla. V popelnici hrobu 620 byly s lidskými ostatky (žena?, *adultus–maturus*) fragment bronzového prstenu, kování s kostěnými hlavičkami, kostěná jehlice, železné kování řemení pochvy meče (*sic*), zlomek železných nůžek, kosti prasete a modrozelený fajánsový (svisle žebrovaný soudkovitý) korálek a slitky korálků z tmavě modrého skla.

Hrob 33 z Pňova obsahoval malou hliněnou miskovitou nádobu, 2 bronzové destičkovité spony (oválnou pův. s emailem a trojlístkovitou) a hrudku pryskyřice. Korálků pak přibližně 7 včetně 1 snad z fajánse (obr. 26). Chronologicky spadá do stupně C1, stejně jako mírně nadstandardně vybavený hrob 200 z *Opočna*. Pochována v něm byla v popelnici žena (?) dožitého věku *adultus II – maturus I* (30–49 let) s výbavou tvořenou řetízku ze stříbrných drátků, bronzovou podvázanou sponou s lichoběžníkovou nožkou, zlomky malé bronzové spirálky, bronzovým vědérkovitým závěskem, bronzovým plechem s tepaným perlovcem (2 překřížené pásky spojené nýtem), 3 bronzovými kroužky a dalším bronzovým z plechu, hrotem bronzové jehlice, 3 amorfními zlomky bronzového předmětu, zlomkem železné tyčinky (jehlice?), 3 zlomky železného předmětu, zlomky kostěného hřebene se železným nýtem, zlomky 3 kostěných jehlic, hliněným přeslenem s vertikálními žebry, korálkem se svislými žebry z pískovce, kusem pryskyřice, zvířecími kostmi a více než 30 skleněnými korálky (modrý svisle žebrovaný soudkovitý; 7 korálků z černého skla s bílým motivem „stromu života“, větvenovité, soudkovité, čočkovitý velký až soudkovitý, a 3 zlomky dalších; zlomek červeného se žlutou klikatkou obklopenou 2 hnědými a 2 bílými klikatkami; 3 zelené čočkovité; 2 korálky z bezbarvého skla a 7 zlomků; 10 žárem silně deformovaných korálků a jejich zlomků z modrého a zelenomodrého skla (obr. 21A).

Hrob 240 z Plotišť n. L., ženy (?) starší 40 let (*maturus–senilis*), v hrncovité nádobě obsahoval zlomky kostěného hřebene s bronzovými nýty, zvířecí kosti, slitky asi 5 skleněných korálků, zlomek hranolového/válcovitého vysokého a zlomek (střípek) snad dalšího korálku. Řadí se do stupně C1b (C2a).

Do rozmezí stupňů C1 a C2 se datuje popelnicový hrob ze *Žabovřesk nad Ohří*. Jako hrobové přídatky byly do hliněné mísovité nádoby s přepálenými kostmi vloženy 3 přesleny (dvojkónický, žebrovaný a ve tvaru žaludu), fragment bronzové destičkovité spony samostřílové konstrukce s dochovanou vložkou z modrého skla na destičce, fragment opravované destičkovité spony původně zdobené stříbrem, bronzový slitek (snad vinutí a zachycovač další spony), železný prsten bez vložky (jantarové?), železný nůž, železná jehla, zlomky trojvrstvého kostěného hřebene se 2 bronzovými nýty, fragmenty bronzového plechu, snad z naběračky a slitky skla a jejich zlomky, pravděpodobně z korálků (obr. 70).

Z hrobu 303 z *Opočna*, patřícím ženě mezi 20 a 39 lety (adultus) a řadícím se do stupně C2, je známa část hliněné popelnice, kruhový stříbrný závěsek, železný vědérkovitý závěsek, železná tyčinka, zlomky kostěného hřebene se 3 bronzovými nýty, hliněný přeslen, zlomek mazanice, pryskyřice, zvířecí kosti, skleněná nádoba rozpadlá na 190 zlomků a 2 skleněné korálky poškozené žářem (zelený čočkovitý velký až soudkovitý s bílými a hnědými příčnými liniemi a bezbarvý zploštěle kulovitý /?/).

Hrob z *Radimi*, snad popelnicový, obsahoval 2 fajánsové korálky (modrý soudkovitý a azurově modrý svisle žebrovaný soudkovitý) a 8–9 skleněných (bezbarvé nazelenalé rourkovité s lineárním ornamentem, tmavě zelený větvenovitý či rourkovitý s lineárním ornamentem, světle zelený zploštěle kulovitý, černý čočkovitý velký a 2 modrozelené slitky) a dále bronzovou sponu s vysokým zachycovačem (podobnou A 203), vinutí další podobné spony, zlomek destičkovité spony, zlomek bronzového závěsku zdobeného původně inlejí, zlomek tenkého bronzového plechu, malý železný nůž, zlomek pryskyřice, zlomky kostěných jehlic a zlomky kostěného hřebene. Chronologicky spadá rovněž do stupně C2

Vyšší počet skleněných korálků – 11 – byl také částí inventáře hrobu 1068 z nekropole v *Plotištích n. L.*, z její III. fáze (C2 /C3/). Náhrdelník tvořily tmavě (kobaltově?) modré korálky (3 bikónické malé, 5 složitě fasetovaných /14-stěn: kvádr se zkosenými rohy/, zlomek plochého a 2 slitky) a diskovitý jantarový korálek. V urně (imitaci na kruhu točené mísy) byly dále kromě ostatků ženy (?) ve věku adultus–maturus (20–59) už jen kostěná jehlice, bronzový nýt (z hřebene?) a zvířecí kosti (prase).

V pozdní době římské (C3) byl uložen *urnový hrob* v mísovité nádobě obložené kameny nalezený v *Bitozevsi*. Spolu s bronzovou samostřílovou sponou s klínovitou nožkou, bronzovým kroužkem (patrně prstenem) a kusem křišťálu se dochoval (částečně?) náhrdelník z asi 8 skleněných korálků a 4 jantarových (obr. 1).

Hrob ženy v kategorii adultus (20–39 let) č. 393 z *Opočna* ze stupně C3 nadstandardně vybaven nebyl, za zmínku stojí pouze přítomnost stříbra – v keramické urně se našel zlomek kroužku ze stříbrného drátku, zlomky bronzového drátku, zlomky kostěného hřebene a zlomky zvířecích kostí, ze skla potom malý krychlovitý zlomek z průsvitného bezbarvého skla z neurčitelného předmětu a 3 korálky (černý soudkovitý se žlutou, červenou a modrou lineární výzdobou, bezbarvý čočkovitý velký se 3 modro-bílými vrstvenými očky a příčnou linií /snad větévkou?/ a slitek tmavě zeleného).

Podle počtu 14 skleněných korálků se můžeme domnívat, že i *hrob z Prahy-Bubenče 1*, uložený v hliněné nádobě pouze se zlomky kostěné jehlice a patrně kostěného náramku, patřil ženě pohřbené v pozdní době římské (C3).

Pouze do mladší doby římské (C) se datují dva hroby z *Opočna*: *hrob 22* s ostatky ženy v kategorii *maturus* (40–59 let) a příměsí dětských kostí v hliněné popelnici se zlomky kostěného hřebene se železným nýtem, zlomky kostěné jehlice, hliněným přeslenem, železným klíč na drátěném kroužku, 2 kousky pryskyřice, zvířecími kosti a 5 korálky (černým válcovitým, modrozeleným soudkovitým, modrým čočkovitým malým, slítkem modrého a žlutozeleným svisle žebrovaným soudkovitým – snad fajánsovým?; obr. 20) a *hrob 114* s ostatky určenými jako ženskými v kategorii *adultus I* (20–29 let) v hliněné urně se zlomky kostěného hřebene se 3 bronzovými nýty, zlomky 2 kostěných jehlic, hliněným přeslenem, 2 železnými klíči, 3 železnými hřebíky s bronzem potaženými hlavičkami, kusem pryskyřice, zvířecími kostmi a 5 slitky korálků z černého, zeleného a bezbarvého skla.

○ **Kostrové hroby**

Do stupně C1 je datován *hrob 1 z Dolínku*, z jehož výbavy se dochovaly 2 bronzové spony (samostřílová s vysokým zachycovačem a drátěná tzv. vojenská spona) a černý soudkovitý korálek se širokou klikátkou (odpadlou) lemovanou 2 úzkými červenými, a také *hrob z Prahy-Dejvic 1* se stříbrnou samostřílovou sponou s vysokým zachycovačem, nákrčníkem, esovitá záponka, vědérkovitým závěskem, kostěným trojvrstevným hřebenem, zlomek železa a svisle žebrovaný soudkovitý skleněný korálek.

Hrob 2 z Dolínku datují 2 velké stříbrné destičkovité (terčovitě) spony se zlatou fólií a se skleněnými vložkami do stupně C1b; obsahoval též korálky.

Rovněž *hrob z Malého Března* spadá ke konci stupně C1 (C1b). Obsahoval 2 stříbrné destičkovité (terčovitě) spony se zlatou fólií a s modrou skleněnou vložkou uprostřed, zlomek stříbrného nákrčníku, bronzový kroužek, jantarový korálek a 2 kulovité korálky z kobaltově modrého skla.

Chronologicky shodný je kostrový *hrob z Pátku* se 2 stříbrnými destičkovitými sponami se zlatou fólií a s modrými skleněnými vložkami, stříbrnou a kostěnou jehlicí, keramickou nádobou a náhrdelníkem ze skleněných a jantarových korálků.

Nalezený inventář *hrobu ze Staňkovic 1* tvořily 2 malé bronzové destičkovité (terčovitě) spony zdobené zlatem, původně asi i se skleněnou vložkou uprostřed, zlomky dalších 2 drobných samostřílových spon, bronzový prsten, 2 železné přezky (velká pravouhlá a malá oválná), 2 jantarové a 3 bronzové korálky a skleněný fialový korálek složitě fasetovaný (14-stěn: kvádr se zkosenými rohy). I tento nález je datován do stupně C1b.

Náhrdelník ze skleněných a jantarových korálků byl objeven v komorovém *hrobě z Hostovic* se 3 keramickými nádobami, 2 pozlacenými stříbrnými štítkovitými sponami, jehlicí, kostěným hřebenem a železným nožem ze stupně C2.

Jiný náhrdelník z 9 jantarových a 7 skleněných korálků pochází ze soudobého *hrobu z Prosmyk 1*, do nějž byly zemřelé uloženy též 2 bronzové samostřílové spony, 3 bronzové závěsky (2 s řetízky), bronzový nákrčník s ovinutými konci, stříbrná svorka, 5 bronzových knoflíků, 2 bronzové jehlice, 6 bronzových kroužků a 3 hliněné přesleny.

Ve vykradeném komorovém *hrobě ze Slepotic* zůstaly 4 keramické nádoby a bohužel jen část lebečních kostí jedince mezi 15 a 39 lety (juvenis–adultus) a přemístěné předměty: 2 štítkové spony typu Matthes A3b ze zvláštní slitiny (50–60 % Cu, 30–40 % Sn, kolem 10 % Pb; dochována jen jedna destička z nekvalitního stříbra plátovaná zlatem, v jejím prostředním otvoru byla původně vsazena skleněná vložka), železný nůž, zlomek železného předmětu (přezky?), 15 jantarových korálků a jejich fragmentů a 8 skleněných korálků (3 zploštěle kulovité, 2 bikónické malé a čočkovitý malý z tmavě modrého skla, zelený čočkovitý malý a červený soudkovitý). Chronologicky náleží do stupně C2.

Význačná žena, z jejíchž pozůstatků se zachovaly rovněž jen zbytky kostí lebky (a zuby), byla pohřbena v komorovém *hrobě* na katastru dnešních *Soběsuk*. Její výbavu tvořila dvojice štítkových bronzových spon zdobených stříbrnou a zlatou fólií se skleněnými vložkami, stříbrná samostřílová spona (A 175), stříbrný prsten, bronzová pozlacená jehlice s prstencem z drátových spirálek, bronzová pinzeta, toaletní lžička na kroužku, drobné stříbrné a bronzové jehlice, bronzová přezka, hliněný přeslen, bronzová a železná kování a nýtky z dřevěné schránky, včetně železného klíče, pravděpodobně zbytek železného nože, 2 keramické misky, velké jantarové korálky, větší skleněný korálek a náhrdelník ze 139 jantarových a 82 skleněných korálků se stříbrnými kroužky, bronzovými a stříbrnými závěsky a esovitou záponkou (obr. 47). Tento celek se datuje do stupně C2, resp. k přelomu C2 a C3.

Bronzovou samostřílovou sponu s klínovitou nožkou, bronzovou pinzetu a náhrdelník z jantarových a skleněných korálků obsahoval *hrob z Prahy-Dejvic 2* patřící do stupně C3. Skleněné korálky a závěsky reprezentuje 14 tmavě modrých kulovitých s tunelovitým ouškem, 9 kobaltově modrých malých válcovitých, černý čočkovitý až soudkovitý s bílými skvrnami, světle zelený plankonvexní, svisle žebrovaný čočkovitý a svisle žebrovaný soudkovitý (obr. 28).

Do pozdní doby římské náleží dále *hrob z Prahy – Dolních Chaber* se 2 bronzovými samostřílovými sponami, železným vědérkovitým závěskem, bronzovými kroužky, bronzovou jehlicí se svinutou hlavicí a náhrdelníkem z jantarových a 22 skleněných korálků (11 fialových a 1 kobaltově modrý složitě fasetovaný /14-stěn: kvádr se zkosenými rohy/, 2 bezbarvé nažloutlé válcovité nízké, 2 kobaltově modré čočkovité malé, tmavě zelený soudkovitý, tmavě zelený svisle žebrovaný čočkovitý a svisle žebrovaný soudkovitý, absolutně bezbarvý svisle žebrovaný čočkovitý až soudkovitý, tmavě zelený čočkovitý malý s červenou klikátkou a černý soudkovitý s červenými liniemi a žlutými a modrozelenou klikátkou; obr. 30–31).

Nejdelší zachovaný náhrdelník pochází z bohatého *hrobu ze Žiželic*, jehož výbava byla tvořena 4 hliněnými mísovitými nádobami, stříbrnou jehlicí s hadí hlavičkou, stříbrným prstencem, bronzovým vícedílným jehelníčkem, bronzovým lunicovitým závěskem, stříbrným závěskem z plechových pásků, bronzovým kroužkem (pravděpodobně součást opasku),

hliněným přeslenem, zlomky železného řetězu, 3 železnými vědérkovitými závěskami, ulitou mlže *Cypraea tigris* s otvorem pro zavěšení, torzem železného nože, 3 bronzovými nýty a kostrou kohouta. V náhrdelníku bylo přibližně 78 jantarových a asi 282 skleněných korálek – 69 kobaltově modrých korálek složitě fasetovaných (14-stěn: krychle se zkosenými rohy), přes 130 kobaltově modrých čočkovitých malých korálek, kobaltově modrý bikónický malý, kobaltově modrý hranolový čtyřboký, 9 červených čočkovitých korálek a čočkovité malé korálky dalších barev (žlutavě bílá, světle zelená aj.), bílý čočkovitý malý až soudkovitý, bílý svisle žebrovaný (jemnými rýhami) čočkovitý až soudkovitý, bílý svisle žebrovaný (jemnými rýhami) soudkovitý, bílý soudkovitý, 2 bílé válcovité nízké, tmavě zelený čočkovitý malý až soudkovitý se 3 modrými skvrnami na příčné červené linii, černý čočkovitý malý až soudkovitý se světle modrými plochami, bílou linií a se žlutými (?) očky s černými středy, snad tmavě zelený nebo černý soudkovitý s bílou (?) klikátkou, kobaltově modrý soudkovitý se 2 bílými překříženými klikátkami, 2 tmavě zelené čočkovité malé se 3 žlutými skvrnami po obvodu, čočkovitý malý se 4 skvrnami (?) a čočkovitý malý zdobený bílým sklem (obr. 40–42). I žiželický hrob patří do stupně C3.

Blíže nedatován je zatím hrob z *Hostivic* se 2 keramickými nádobami a několika (2?) skleněnými korálky, bezbarvým svisle žebrovaným soudkovitým a modrým složitě fasetovaným (14-stěn: kvádr se zkosenými rohy).

Nejistý je starý nález hrobu z *Prosmyk 2*, jehož výbava – bronzová zlatem plátovaná destička, skleněné a jantarové korálky a další předměty – je dnes nezvěstná. Patrně patří do mladší doby římské.

Také u hrobu ze *Staňkovic 2* si nejsme zcela jisti jeho chronologickým zařazením, jež se zřejmě vztahuje k mladší době římské. Z výbavy se mělo dochovat jen 8 skleněných korálek, údajně 3 kulovité a 5 „podlouhlých“.

• Shrnutí

Pro starší dobu římskou bohužel postrádáme zhodnocení antropologického materiálu z pohřebišť a nezbývá než si alespoň pohlaví odvozovat z hrobové výbavy, což v řadě případů není možné či spolehlivé. Je nutno podotknout, že právě korálky, ať již ze skla, jantaru nebo jiných materiálů, jsou typičtější pro ženské pohřby, a to především ve vyšším počtu, jak potvrzují případy z mladší doby římské. S větší či menší jistotou se domníváme o čtyřech popelníkových, jednom jámovém a jednom kostrovém hrobě, že patřily pochovaným ženám.

Nejvyšší zaznamenaný počet korálek činí 24, v ostatních případech se ale pohybuje jen mezi 5 a 1. Vyskytují se korálky z modré či modrozelené fajánse, klasické svisle žebrované soudkovité, ale i čočkovitý malý. Z barev skleněných korálek převažuje žlutá a zelená (světle i tmavě), objevuje se i tmavě modrá, bílá a bezbarvá nazelenalá či nažloutlá, a to bez ornamentu z jinobarevného skla, a z tvarů svisle žebrované soudkovité, svisle žebrované válcovité, hranolové pětiboké, bikónický velký, soudkovitý a svisle žebrovaný čočkovitý.

Mladší dobu římskou reprezentuje 74 hrobů dospělých žen, v nichž byly nalezeny skleněné a fajánsové korálky a závěsky. 56 jich bylo spáleno na hranici a většina (53) uložena

v popelnicovém hrobě, 1 buď v popelnicovém, nebo jámovém, 1 v jámovém a 1 ve „sloupcovém“ (v jakési schráně z organického materiálu). Do 16 hrobů byla uložena těla nespálená. Díky výzkumu pohřebišť v Opočně a Plotištích n. L. si můžeme učinit představu o věku pohřbených (tab. 13 a 14). Nejvíce ostatků – 21 jedinců – v hrobech s korálky spadalo do kategorie adultus (20–39 let), do rozmezí adultus až maurus 12, do kategorie maurus (40–59 let) 15, maurus–senilis 4 a 1 jedinec byl ve věku senilis (nad 60 let). Z kostrových hrobů jsou kosterní pozůstatky určeny v jediném případě (Slepotice), ale pro jejich špatný stav dochování je stanoveno širší rozpětí mezi 15 a 39 lety (juvenis–adultus).

Inhumační ritus se pojí se zajímavou skupinou hrobů, mezi kterými nalezneme jedince, bezpochyby příslušníky elity, jimž byl vypraven honosný pohřeb. Z takových pocházejí i největší soubory skleněných korálků. Výjimečný je náhrdelník z hrobu ze Žiželic se zhruba 282 skleněnými korálky, v jiných kostrových hrobech jich již tolik nebylo (Soběsuky 1 – 83, Praha-Dejvice 2 – 27, Praha – Dolní Chabry – 22). Komorový hrob z Hostovic bohužel dosud nebyl publikován a počet korálků tak není znám. V ostatních hrobech – a nezáleží na „chudosti“ dochovaného inventáře – je korálků méně (od 8 do 1). Z žárových hrobů činí nejvyšší počty skleněných korálků přibližně 50 a více než 30 (Opočno, hr. 232 a 200) a od 14 potom klesá množství k jediným.

Jelikož většina korálků patří právě ženským pohřbům, jde o široké spektrum typů, barev i tvarů. Hojně se vyskytuje modrá barva (světle, kobaltově i tmavě), modrozelená, zelená (světle i tmavě, ojediněle trávově a olivově), žlutozelená, černá, bílá (mléčně i nažloutlá), bezbarvá (zcela či nazelenalá), červená (jasně až rumělkově, terakotově) a fialová. Většinou nenesou ornament. V tom převažují lineární motivy, především motiv „stromu života“ (9 jistých případů, bílá barva), vlnice, resp. klikatky (7 ×, červená, bílá, hnědá), šroubovicové linie (5 ×, žlutá, bílá, červená) aj. Kruhový ornament se objevuje v 6 případech (bílá, žlutá, fialová, tmavě modrá), kombinovaný kruhový a lineární v jednom (červená a modrá), složitý ve dvou (bílá, modrá, hnědá, černá, žlutá?). Z tvarů je nejčtenější čočkovitý malý, následuje složitě fasetovaný (14-stěn: krychle), kulovitý závěsek s tunelovitým ouškem, složitě fasetovaný (14-stěn: kvádr), soudkovitý, zploštěle kulovitý a svisle žebrovaný soudkovitý s více než 9 žebry, méně než v 10 případech potom válcovitý nízký, čočkovitý až zploštěle kulovitý, bikónický malý, čočkovitý velký, válcovitý vysoký, čočkovitý malý až soudkovitý, příčně žebrovaný (vývalkovitý), vřetenovitý a válcovitý rourkovitý.

12.1.3 Hroby nedospělých jedinců

Antropologicky určeny jsou hroby dětí a nedospělých jedinců z nekropolí v Opočně (21, 24, 32, 77, 169, 175, 205, 232, 254, 321) a Plotištích n. L. (106, 247a, 309, 479, 539, 578, 655, 703, 758, 893, 1188, 1200, 1289, 1336). Jako o pohřbech dětí je referováno v případě hrobů Prahy-Bubenče/Dejvic (I), Prahy-Michle a Zvoleněvsi. Nelze vyloučit, že by sem teoreticky mohly patřit výše jako dospělých žen uvedené hroby z Mariánských Radčic a Prahy-Bubenče 1.

Kostrový hrob z Prahy-Michle z horizontu markomanských válek (B2/C1) obsahoval 2 malé keramické nádoby, drobnou římskou kolínkovitou sponu, bronzové pinzetovité kování,

bronzový kroužek a blíže nespecifikované skleněné (možná i fájánsové?) a jantarové korálky z náhrdelníku.

5 nebo 6 černých skleněných korálků (čočkovitý velký s nepravidelnými bílými kroužky, svisle žebrovaný čočkovitý, zploštěle kulovitý, slitek segmentovaného nebo 2 zploštěle kulovitých /?/, slitek s bílým ornamentem „stromu života“ /?/) bylo spolu s bronzovou sponou s vysokým zachycovačem, 2 bronzovými kroužky a zlomkem třetího a kouskem pryskyřice uloženo v keramické mísovité nádobě v *hrobě 175 z Opočna*, kde bylo pochováno dítě ve věku infans II (1/2 až 6 let) v době odpovídající stupni C1.

Do stupně C1b je datován údajně dívčí kostrový *hrob ze Zvoleněvsi*, jenž obsahoval 2 stříbrné destičkovité (terčovitě) spony se zlatou fólií zdobenou filigránem a skleněnou vložkou uprostřed, 2 bronzové destičkovité (zvířecí) spony a náhrdelník z kostěných (86 celých a množství rozpadlých plochých), 1 jantarového a 7 skleněných korálků (5 fialových složitě fasetovaných a 2 ploché hranolové čtyřboké s bílými rourkami – tmavě zelený a tmavě šedomodrý).

Popelnicový *hrob 1188 z Plotiště n. L.* v keramické terině patřil půlročnímu až šestiletému dítěti (infans II). Ve výbavě mělo hliněný přeslen, část bronzové štítkové spony, zlomky kostěného hřebene s bronzovými nýty, kostěnou jehlicí, železný nůž, pryskyřici, zvířecí kosti a více než 11 korálků: 6 soudkovitých z černého skla s motivem „stromu života“ (ve 4 případech bílý, ve 2 žlutý), terakotově červený soudkovitý zdobený žlutými rosetami s červenými středy na příčném pásku, čočkovitý velký z černého skla s tmavě červeným lineárním ornamentem, slitky 2 korálků ze zeleného skla se žlutým ornamentem a z kobaltově modrého skla. Celek je datován do stupně C1a (C1b).

V *hrobě 893 z Plotiště n. L.* byly do hliněné teriny uloženy ostatky dítěte ve věku infans II s bronzový kroužkem z opasku, bronzovým vinutím spony, slítkem bronzu a asi 8 korálky – segmentovaným soudkovitým s bílého skla se zlatou fólií, soudkovitým (?) modrozeleným se žlutými rosetami s terakotově červenými středy na obvodu, slítkem zeleného s karmínově červeným ornamentem, slítkem tmavě modrého, slítkem zeleného a fialového a 3 zlomků korálků ze světle zeleného skla. Hrob se řadí do stupně C1b (C2a). Shodně je datován *hrob 1336 z Plotiště n. L.*, kde bylo v hrnci s ostatky dítěte (infans /II/) nalezeno vinutí bronzové samostřílové spony, zlomky postříbřené bronzové jehlice, 2 kostěné jehlice, kostěný prstencovitý závěsek, železný vědérkovitý závěsek, zlomky kostěného hřebene se železnými nýty, zbytek bronzového páskového závěsku přitaven ke slitku skla, železná kování skříňky, 12 železných hřebíků, bronzový plech, postříbřený bronzový plech, pryskyřice, zvířecí kosti a slitky korálků různých barev (zelené se žlutým ornamentem, zelené s bílým ornamentem, světle modré a tmavě modré), „tmavý“ opakní korálek a modrozelený slitek korálku s bílými, žlutými a okrovými vložkami (rosetami?).

Jedinec mezi 7 a 13 lety (infans III) byl pohřben v *hrobě 539 z Plotiště n. L.* ze stupně C1b (C2b) v hrncovité nádobě. Za výbavu mu sloužily zlomky opaskového závěsku ze železa a bronzu, zlomky prstenu ze železného drátu se zatočenými konci, železný vědérkovitý závěsek, zlomek kostěného hřebene s bronzovým nýtem, 3 železné hřebíky, zlomek bronzové

štítkové spony, zlomek kování z bronzového plechu, kostěná jehlice, zvířecí kosti a slitek svisle žebrovaného soudkovitého korálku z tmavě modrého skla.

Průměrná výbava doprovázela dítě v kategorii infans III z urnového *hrobu 309 v Plotištích n. L.* ze stupně C2 (C3). Jednalo se o zlomky kostěného hřebene se železným nýtem, kostěnou jehlici, kroužek se zakroucenými konci z bronzového drátu, železnou podvázanou sponu, zlomky kostěného kroužku, kus pryskyřice a zvířecí kosti (identifikováno bylo prase) uložené v keramickém hrnci. Skleněné korálky představoval slitek korálku z fialového skla se zlomkem kroužku z drátu a zlomek korálku ze zeleného skla s červeným lineárním ornamentem.

Množstvím inventáře se vymyká popelnicový *hrob 232 z Opočna*. V hliněné nádobě pohřbená dívka ve věku 14–19 let (juvenis) byla vybavena těmito artefakty (a ekofakty): 2 postříbřené destičkovité spony, zlomky stříbrného pásku s řadou dírek, zlomky 4 kostěných jehlic, zlomky asi 2 kostěných hřebenů s 5 železnými nýty, železný hřeben, kostěný korálek, 12 železných vědérkovitých závěsků, bronzový kolíček na bronzovém očku, železná pružina zámku, části železného kování se železnými hřebíky s polokulovitými hlavičkami, části bronzového kování se železnými hřebíky, 11 železných hřebíků s polokulovitými hlavičkami, 2 železné hřebíky s bronzem potaženými (?) polokulovitými hlavičkami, 2 železné hřebíky s plochými hlavičkami, železný hřebík, 2 železná podkovovitá kování s polokulovitými hlavičkami hřebíků, 3 hliněné přesleny, kroužek z bronzového plechu, 4 bronzové háčky, 5 šicích jehel a zlomky 2 dalších, železný nůž, část železného předmětu, rourka z bronzového plechu, zlomky železné tyčinky, zlomek bronzového kroužku, 2 kousky pryskyřice, zvířecí kosti. Sklo reprezentovala tmavě modrá oválná vložka prstenu nebo spony či závěsku a korálky poškozené žářem, jejichž počet není jistý (zhruba 50): modré (soudkovitý, zploštěle kulovitý, segmentovaný tvořený 3 soudkovitými, slitek 7 zploštěle kulovitých a čočkovitých, slitek segmentovaného soudkovitého nebo 5 /?/ jednotlivých zploštěle kulovitých, čočkovitých malých či soudkovitých, 3 slitky), světle modrý soudkovitý, tmavě modrý zploštěle kulovitý, slitek modrozeleného, zelené (zploštěle kulovitý až soudkovitý, slitek 3 korálků, 3 válcovité rourkovité /?/ nebo slitek více korálků, 8 slitků), světle zelený vřetenovitý (?) s bílou a žlutou příčnou šroubovicí, černé (2 zploštěle kulovité a 4 slitky), bílý opaknitý soudkovitý s nepravidelnou černou linií a slitek 2 růžových (obr. 21 B–D). Tento celek se řadí do pozdní doby římské (C3).

Dětský *hrob I z Prahy-Bubenče/Dejvic* (stupeň C3) obsahoval bronzové kování a zlomek kování, bronzovou samostřílovou sponu s dlouhou úzkou nožkou s železnou osou vinutí, střep hlazené keramické nádoby s drobnými pupíčky, střep keramické nádoby s prstovitými pupíky vedle sebe a 37 korálků (válcovitý bezbarvý nažloutlý /?/ a 36 hnědých soudkovitých až kulovitých).

Hrob 1200 z Plotišt' n. L. jedince určeného jako infans (II) s příměsí kostí dospělého (adultus–maturus) patří již do závěrečné fáze pohřebiště (IVb), datované do stupňů C3 nebo již D (D3 podle A. Rybové). Jako urna sloužila vázovitá nádoba a inventářem byly zlomky 2 kostěných hřebenů, zlomek kostěného kroužku, fragment bronzového plechu, zvířecí kosti a minimálně 9 skleněných korálků (slitky 5 tmavě modrých, 2 slitky zelené, slitky z bílého a tmavě modrého skla).

Do mladší doby římské (C) se dále datují následující hrobové celky z pohřebiště v *Opočně*:

Vrstvový *hrob 21* s ostatky dítěte mezi ½ a 13 lety (infans II–III) obsahoval střepy z různých hliněných nádob, zlomky kostěného hřebene se železným nýtem, zlomek kostěné jehlice, zlomky kosti se zářezy, zlomek železné tyčinky, zlomek železného předmětu, 2 zlomky artefaktu ze severského pazourku, pryskyřici, zvířecí kosti a 3 skleněné korálky (zlomek modrého, zlomek černého a zelený malý válcovitý).

Popelnicový *hrob 169* patřil dítěti ve věku infans II. V části hliněné nádoby se zachovalo torzo řetízku ze stříbrných drátků, 3 kousky pryskyřice a nejméně 2 slitky korálků z modrého skla.

Ostatky dívky mezi 14 a 19 lety (juvenis) byly uloženy do *hrobu 254*. V keramické popelnici byly dále zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem, zlomky kostěných jehlic, zlomky kostěného náramku, kostěná válcovitá schránka s rytou výzdobou, zlomek kostěného předmětu (možná část kostěné schránky), poškozená vložka prstenu (z opálu?), zlomek bronzového plechu zdobeného rytím, 2 bronzové hřebíky s polokulovitými hlavičkami, amorfní zlomek bronzového předmětu, pryskyřice, zvířecí kosti a slitek modrého skleněného korálku s přitavenými úlomky kostěné schránky.

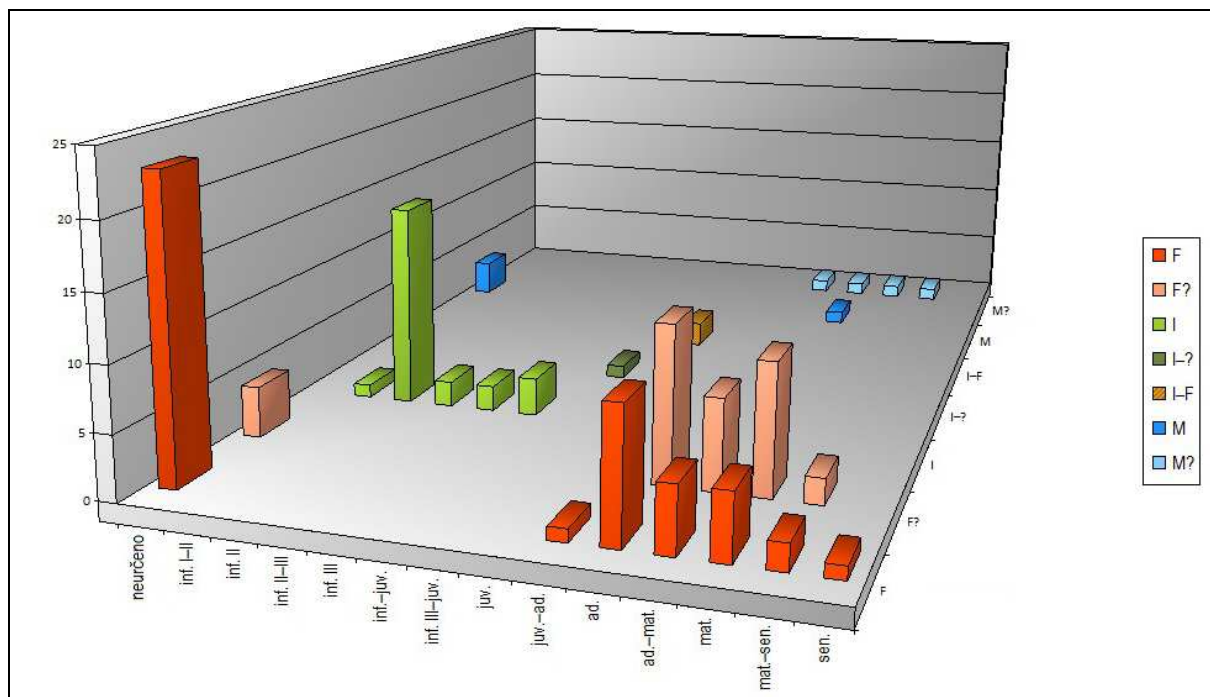
• **Shrnutí**

Ze závěru starší doby římské (B2/C1) je znám jeden nález kostrového hrobu patřící nedospělému jedinci.

Z mladší doby římské se skleněné korálky objevily ve 24 žárových (22 popelnicových, 1 „sloupcovém“, 1 vrstevném) a ve 2 kostrových hrobech. Nejvíce jedinců bylo ve věku infans II (½–6 let), méně pak v kategoriích infans I–II (?; 1), infans II–III (2), infans III (7–13 let; 2), infans III – juvenis (1) a juvenis (2). Kostrové hroby antropologicky určeny nejsou.

Velké množství korálků – přibližně 50 – obsahoval bohatě vybavený dívčí hrob 232 z *Opočna* a za zmínku stojí i hrob I z *Prahy-Bubenče/Dejvic* se 37 korálky. V jednom případě se vyskytl počet více než 11 skleněných korálků, jedenkrát 7 a 6, většinou ale jen 1–5. Z barev nezdobených korálků převažuje hnědá, po ní modrá (včetně tmavé, modrozelené, kobaltové i světlé), vyskytuje se i zelená a v menším počtu černá, fialová, růžová, bílá, event. jiné. V ornamentu převažuje lineární na různě zbarvených korálcích (černě, zeleně světle modře, žlutohnědě, bíle). Na 7 černých korálcích se objevuje motiv „stromu života“ (5 × bílý, 2 × žlutý). Jiné lineární výzdobné prvky jsou červené, žluté, bílé, černé nebo světle modré. Jednou je zaznamenán kruhový ornament (bílý kroužky na černém skle), několikrát složitý – 3 × skládaný rostlinný motiv na terakotově červeném nebo modrozelených korálcích, 2 × skládaný geometrický (bílý trubičky). V našem prostředí je ojedinělý segmentovaný korálek z bílého skla se zlatou fólií. Z tvarů se vyskytují hlavně soudkovité či kulovité (?), soudkovité, zploštělé kulovité, v 5 případech i složitě fasetované (14-stěn: kvádr se zkosenými rohy), dále segmentované, válcovité, avšak řadu tvarů není možno kvůli roztavení materiálu stanovit. Je znám také 1 tyrkysově modrý fajánsový korálek (svisle žebrovaný soudkovitý).

Zdá se, že skleněné a jantarové korálky ve vyšších počtech vcelku spolehlivě indikují ženské pohlaví, tedy v tomto případě pohřby dívek.

Graf 13: Množství jedinců pochovaných se skleněnými korálky, u nichž je známo nebo odhadováno pohlaví. Zjednodušeně a vynechány hroby s více jedinci.

12.1.4 Společné hroby více jedinců

Díky antropologickým výzkumům spálených lidských ostatků z pohřebišť v Opočně a Plotíštích n. L. byly identifikovány hroby, do nichž bylo pochováno více jedinců. Mezi opočenskými byly 3 takové hroby bez skleněných korálků a 7 s korálky (5, 23, 30, 155, 286, 295, 366), mezi plotišťskými byl poměr přibližně opačný (8 bez korálků a 2 s nimi: 227, 494).

Z hrobových celků, jež měly standardně chudší vybavení, se trochu vymykají pouze dva, oba z *Opočna* z mladší doby římské. *Hrob 5* představovala mělká a široká jáma, rozdělená při výzkumu na severní a jižní polovinu. V severní ležely ostatky dospělého jedince (adultus-maturus) se 2 fragmenty neurčitelného kostěného předmětu a zvířecími kostmi, v jižní rozptýlené spálené kosti ženy (?) stáří 50–59 let (maturus II), mezi kterými byly rozpoznány i zvířecí, se železným nožem, hliněným přeslenem, zlomky kostěného hřebene se železnými nýty, zlomky 2 kostěných jehlic a 9 tmavě modrých a 1 bezbarvý zlomek slitků skleněných korálků. V keramické urně *hrobu 366* byly uloženy spálené kosti ženy mezi 40–59 lety (maturus) a dítěte mezi ½–6 lety (infans II). Hrobovou výbavu tvořil zlomek stříbrného nákrčníku s hruškovitým zakončením, zlomky kostěného hřebene, zlomky kostěné jehlice, 2 zlomky kostěného předmětu, pryskyřice a válcovitý vysoký korálek z modrého skla. Zjištěny byly i zvířecí kosti, 3 zlomky lastury a uhlíky. Tento hrob je datován do stupně C2.

• **Shrnutí**

Ve společných hrobech, ve kterých jako část inventáře sloužily skleněné korálky, byly pochovány především ženy a děti, obvykle po dvou jedincích, jedenkrát dokonce po třech. Jmenovitě jde o tyto případy: 3 × žena, adultus + infans II a po jednom infans II + neurč., adultus; žena, adultus + infans I; žena, matusus + infans II; žena?, matusus + ? (infans III); žena, adultus–matusus + muž (?), matusus + žena, adultus–matusus; muž, adultus–matusus + žena (?), matusus. 7 hrobů bylo popelnicových, 1 jámový (či snad vrstvomý?) a 1 vrstvomý. Nejvyšší počet korálků dosáhl asi k 10 (možná o něco méně), ve všech ostatních případech se ale pohyboval jen mezi 1 a 4. Korálky jsou především monochromní, nejvíce modré, méně zelené (či černé), jeden zelený je zdoben dvojitou hnědou vlnicí. Většinou se jedná o slitky, tvar je zachován jen u kulovitěho závěsku s tunelovitým ouškem a vysokého válcovitěho. Vyskytl se i svisle žebrovaný soudkovitý korálek z fajánse s tyrkysově modrým povrchem.

	M	MK	M(?)	M(?)K	F	FK	F(?)	F(?)K	N	NK
inf. I									1	
inf. I–II (?)									2	1
inf. II									15	6
inf. II–III									4	1
inf. III									2	
inf.									1	
inf.–juv.									3	
juv.						2	1		3	
ad.	3		4	1	15	8	19	7	22	1
ad.–mat.		1	3		1	3	3	1	28	6
mat.	8		3		9	4	3	4	2	1
mat.–sen.	1			1						
sen.	1									
neurčeno							1		75	3
inf. II + N, ad.										1 + 1*
M, ad. + F, ad.	1*				1*					
M, ad.–mat. + F (?), mat.		1*				1*				
F, ad. + inf. II						3*				3*
F, ad.–mat. + M (?), mat. + F, ad.–mat.		1*				1 + 1*				
F, mat. + inf. II						1*				1*
N, mat. + inf. I–II									1 + 1*	
N + inf. II–III									1 + 1*	

Tab. 13: Opočno. Tabulka zobrazuje hrobové celky podle jejich antropologického zhodnocení. Sloupce bez „K“ vyjadřují počet hrobů bez skleněných korálků, s „K“ s korálky. Příměsi jsou pro lepší přehlednost ignorovány a kategorie zjednodušeny. F = žena, M = muž, N = pohlaví neurčeno. * označuje jedince ve společných hrobech.

	M	MK	F	FK	N	NK
inf. I					1	
inf. I-II					5	
inf. II					70	10
inf. II-III					16	1
inf. III					9	2
inf. III – juv.					9	1
juv.					8	
juv.–ad.			1		8	
ad.	8		67	8	67	1
ad.–mat.	2	1	24	9	151	4
mat.	11	1	30	7	68	2
mat.–sen.	6		13	4	19	3
sen.			4	1	2	
inf. I + inf. II					1 + 1*	
M, ad. + F, mat.–sen. + inf. II	1*		1*		1*	
M, mat. + N, ad.	1*				1*	
F, ad. + inf. I				1*		1*
F, ad. + inf. II			1*		1*	
F, mat. + inf. III				1*		1*
N, ad. + inf. II					1 + 1*	
N, ad.–mat. + inf. II					1 + 1*	
N, mat. + inf. II-III					1 + 1*	
N + N					1 + 1*	

Tab. 14: Platiště nad Labem. Tabulka zobrazuje hrobové celky podle jejich antropologického zhodnocení. Sloupce bez „K“ vyjadřují počet hrobů bez skleněných korálků, s „K“ hroby s korálky. Příměsí jsou pro lepší přehlednost ignorovány a kategorie zjednodušeny a redukovány. F = žena, M = muž, N = pohlaví neurčeno. * označuje jedince ve společných hrobech.

12.1.2 Skleněné nádoby

Pro posouzení nálezů skleněných nádob ve spojitosti se zemřelými disponujeme bohužel jen nedostatečnými údaji. Z 9–10 nálezů ze starší doby římské se jedná o nejisté 3 slitky z *hrobu 30 na Pičhoře u Dobřichova* ze stupně B1a, kde je pohřbený podle výbavy odhadován na muže. Jako urna zde sloužila keramická terina. Inventář tvořily poškozené stříbrné kování picího rohu, bronzová spona s prolamovaným zachycovačem, 2 zlomky bronzové jehlice s polokulovitou hlavičkou, deformovaný bronzový kroužek s nálitky, zlomky bronzového kroužku s nálitky, součásti koňského postroje (bronzové udidlo, přezka, kroužky, železný kroužek), bronzové kulovité kování s pravouhlým otvorem (součást postroje?), malý železný nůž s bronzovým kovááním, poškozený zlomek dalšího malého nože, 2 železné obroučky rukojetí nožů a nůžky.

Pravděpodobně ženský byl *hrob U5 ze Stehelčevsi* ze stupně B1. V hliněné popelnici byly nalezeny 2 železné klíče, bronzová spona s očky, provinciální bronzová výrazně členěná spona (A 67), malý slitek bronzů, zlomek velkého skleněného korálku a slitek skla pravděpodobně z nádoby, jak již bylo uvedeno výše.

Snad ženě patřil také *hrob „inv. č. 1070/4–9“ v Ohnišťanech* se zlomkem skleněné nádoby (možná číše, poháru nebo džbánu). V hliněné terině byly uloženy také bronzová porýnská

výrazně členěná spona (A 19aII), bronzová trubkovitá spona, 2 hliněné přesleny a železný nůž, na základě čehož se datuje na přelom stupňů B1 a B2.

Antropologicky určeny jsou lidské pozůstatky ze „sloupcového“ hrobu 45 v Lužci n. Vlt. Jednalo se o patrně o ženu ve věku 20–29 let (adultus I). Podle výbavy (železná dvoudílná spona se širokým lučíkem a válcovitou hlavicí, zlomky kostěného hřebene, kostěná jehlice s kyjovitě rozšířenou hlavicí, hliněný bikónický přeslen a slitky skla pravděpodobně z nádoby) je datován do stupně B2.

Z mladší doby římské pouze 3 nálezy skleněných nádob můžeme spojit s informacemi o zemřelých. Týká se to zlomků skleněné nádoby, která byla částí inventáře jámového hrobu 180 v Plotištích n. L. ze stupně C1a, kde by podle výbavy měl být v keramické terině pohřben muž. Z jamky byly kromě skla vyzvednuty železný meč s damaskovanou čepelí, železný hrot kopí a botka kopí, železná ostruha, zlomky bronzové naběračky s cedníkem, zlomky větší bronzové nádoby, zlomky menší bronzové nádoby, bronzové tyčinkovité zlomky, železné nůžky, zlomky železného srpu, železné závěsné poutko a nýt, zlomky kostěného hřebene a kus pryskyřice.

Jiná nádoba byla částí výbavy urnového hrobu 303 z Opočna, zmíněného výše díky dvěma skleněným korálkům (ve výbavě dále byly kruhový stříbrný závěsek, železný vědérkovitý závěsek, železná tyčinka, zlomky kostěného hřebene se 3 bronzovými nýty, hliněný přeslen, zlomek mazanice a pryskyřice). Hrob ženy mezi 20 a 39 lety (adultus) se řadí do stupně C2.

Na samotném závěru doby římské (C3/D1) byl s pohárem pochován muž ve věku adultus II až maturus I (podle předběžných informací měl zemřít okolo 40. roku života) v komorovém kostrovém hrobě v Berouně-Závodí. Jeho pohřební výbavu dále tvořil bronzový meč s kostěnou rukojetí, bronzová štítová puklice, bronzové hroty kopí a oštěpů, bronzová ostruha, tzv. pozdní vojenská spona s knoflíkem na lučíku, přezka, kování opasku, hřeben, toaletní souprava (pinzeta, ušní lžička), nůž, nůžky a 6 hliněných nádob.

lokality	hrob	ritus	pohlaví	věk	nádoba	datace
Beroun-Závodí		inhumace	M	ad. II – mat. I	pohár	C3/D1
Dobřichov-Pičhora	30	krem.: urnový	M (?)*		slitky (nejisté)	B1a
Lužec n. Vlt.	45	krem.: „sloupcový“	F (?)	ad. I	10 zlomků a slitků	B2
Ohništiny	„1070/4–9“	krem.: urnový	F (?)*		zl. poháru, džbánu, nebo láhve?	B1/B2
Opočno	303	krem.: urnový	F	ad.	190 zlomků	C2
Plotiště nad Labem	180	krem.: jámový s urnou	M*		zlomek okraje a slitky	C1a
Stehelčeves	U5	krem.: urnový	F*		slitek (nejistý)	B1

Tab. 15: Hroby se skleněnými nádobami s určením či odhadem pohlaví a věku.

12.1.3 Skleněné aplikace

Sklo jako výzdobný prvek na kovových předmětech se objevuje ve starší i v mladší době římské. Ze stupně B1 pochází *hrob 94 z Dobřichova-Piřchory*, zřejmě mužský, jehož inventář tvořilo bronzové kování picího rohu, 5 bronzových spon s očky (A 45b), stříbrná spona s očky (A 54a), bronzová spona s očky (typ Kalkriese), bronzová podunajská výrazně členěná spona (A 67b), 2 bronzové profilované jehlice, železný hrot kopí, 6 železných nožů a kus pryskyřice. Aplikací je malá modrá kulička, drátky uchycená k bronzové tutulovité destičkovité sponě kosočtvercového tvaru, jejíž strany obloukovitě ustupují směrem ke středu.

Skleněné aplikace z mladší doby římské se již pojí se ženskými či dívčími hroby. Ze stupně C1b se jedná o vložky na destičkovitých sponách typu Spielberg-Nienburg-Dolínek z lokalit *Dolínku (hrob 2)*, *Malého Března*, *Pátku* a *Prahy-Kbel*. Kromě posledně jmenované (s rozrušeným kostrovým hrobem, jehož výbava není známa) se jedná o hrobové celky zmíněné výše, všechny ovšem mají patřit dospělým ženám. Další spona typu Spielberg-Nienburg-Dolínek byla objevena ve výše uvedeném dětském (dívčím) *hrobě ze Zvoleněvsí*.

Ze žárového *hrobu ze Žabovřesk nad Ohří* pochází skleněná vložka dochovaná na zlomku destičkovité spony ze stupňů C1 či C2. I tento hrob byl již zmíněn, stejně jako kostrové hroby s páry štítkových spon se skleněnými aplikacemi ze *Slepotic* a *Soběsuk 1* ze stupně C2, nebo dívčí žárový *hrob 232 z Opočna* ze stupně C3, v němž byla nalezena pouze skleněná vložka bez předmětu, jejíž zdobila.

Je vhodné ovšem uvést i příklad z mladší doby římské (ze stupně C2), kdy se nedochované skleněné aplikace nacházely patrně v kontextu bohatého mužského hrobu, a to na dvojici stříbrných ostruh z neznámého místa v okolí Litoměřic.

12.1.4 Ostatní a neurčené skleněné předměty

Charakteristickou bohatší pravděpodobně mužskou výbavu obsahuje *hrob XIII/26 z Třebusic* ze stupně B: hliněnou popelnici, zlomky naběračky (Eggers 131), 2 zlomky válcovitého kování z tenkého bronzového plechu, kování z bronzového plechu, 2 bronzové kroužky, zlomek bronzové spony (asi A 45) a zlomek jiné spony, zlomek držadla vědra, zlomek rámce dlouhé přezky, zlomek rámce další bronzové přezky, zlomek přezky s bronzovým rámcem, zlomky bronzových tyčinek, tyčinkovitý slitek stříbra, železnou ostruhu, zlomek železného prstenu s otvorem pro vložku, železný nůž, malý železný nůž a špičku dalšího, železnou břitvu, železné nůžky, železnou tyčinku, železné obdélné kování se 2 nýty, 2 železné skoby, 4 železné hřebce, zlomek železné tyčinky, hrudku pryskyřice, malé fragmenty železa a zlomky kování, kostěný předmět (rukojeť nože?) a slitky skla neznámého původu smíchané s malými kostmi.

Do stupně B2 je datován *hrob 71 z Lužce nad Vltavou*, s lidskými pozůstatky antropologicky přiřazenými pravděpodobně muži ve věku adultus I (20–29 let). Výjimečná je jeho urna se sklem vsazeným do dna (obr. 75), jinak se ale svou výbavou nevymyká průměru (zlomek kostěného hřebene, železná spona se širokým lučíčkem a válcovitou hlavicí, železné nákončí řemene, železné šídlo, 2 železné nože a slitek smůly).

O něco bohatší inventář byl objeven v *hrobě XXXIX/36 z Třebusic*, který se datuje do stupně B2 nebo B2/C1. Podle militarií (železný hrot kopí, kování štítu nebo pochvy meče) je možné přisoudit hrob zřejmě muži. V hliněné urně byly také uloženy zlomek železné kolínkovité spony, malý železný nůž, železné nůžky, 2 zlomky ploché bronzové tyčinky, zlomky kostěného hřebene, zlomek hrudky pryskyřice, malá kostěná jehlice s profilovanou hlavičkou, zlomky bronzové nádoby (vědra östlandského typu?) a drobné slitky skla z neznámého předmětu či předmětů.

Jednotlivé malé zlomky bezbarvého skla se nacházely v několika žárových hrobech z mladší a pozdní doby římské. Pravděpodobně žena ve věku *adultus–maturus* (?) byla pochována v chudě vybaveném *hrobě 822* ze stupně C1 (C1–C2), jiná žena (?) ve věku *maturus* v *hrobě 115* ze stupně C2 (C3), obě na nekropoli v *Plotištích n. L.* *Hrob 393 z Opočna* ze stupně C3 s ostatky ženy ve věku *adultus* byl uveden výše a popelnicový *hrob 369*, rovněž z *Opočna*, téměř bez výbavy a blíže nedatovaný (C), obsahoval spálené pozůstatky ženy (?) v kategorii *adultus*. Ze stupně C1a je nutno podrobněji zmínit *hrob 182 z Plotišt' n. L.*, z jehož urny se dochoval spodek bronzového vědra östlandského typu (E 40–41), zlomky naběračky s cedníkem (E 160–161), železný nůž, zlomky kostěné jehlice, zlomky kostěného hřebene, části železné západky a kování dřevěné skříňky s klíčem, železné hřebíky, železná kování, 3 hrací kameny z bílého opakního skla a zlomky bezbarvého skla (obr. 73). Podle skříňky se usuzuje na hrob ženy (*Rybová 1980, 202*).

12.2 Indikace sociálního postavení

Jak je na první pohled z výčtu některých hrobových nálezů v předchozí podkapitole patrné, lze sklo považovat – zvláště v případě většího počtu korálků, skleněných nádob nebo aplikací – za materiál, který byl spojen s jistou společenskou prestiží.

Pro základní přehled, byť jen velmi schematizovaný, slouží následující tabulky 16–20, které uvádějí zjištěné hrobové inventáře rozčleněné podle materiálu a také přítomnost předmětů cizí proveniencí (římských nebo z barbarika, mezi něž je počítán i jantar a destičkovité spony se skleněnými vložkami) z hrobů s nálezy skla a fajánse. Sledován je také zjednodušeně pohřební ritus a kategorie pohlaví. Převaha ženských hrobů je způsobena zastoupením korálků, které jsou oproti jiným skleněným artefaktům většinou zastoupeny.

	JA	KÁ	KE	KO	PR	Ag	Fe	imp.	inh.	krem.	M?	F	F?
bronz	1	2	11	3	1	6	13	14	1	13	1	3	1
jantar						1	1	1	1			1	
kámen			2	1			2	1		2			
keramika				4	1	4	11	6		12	2	2	1
kost					1	1	4	2		4	1	1	
pryskyřice						1	2	1		2	1		
stříbro							6	3	1	5	1	1	
železo								8	1	13	2	3	1

Tab. 16: Starší doba římská (B1–B2). 1 hrob kostrový, 15 žárových (z toho 13 určeno jako urnových). Imp. = import, inh. = kostrový hrob, krem. = hrob žárový, M = muž, F = žena.

	EM	JA	KE	KO	Pb	PR	Ag	Au	Fe	imp.	inh.	krem.	I	M
bronz	2	1	4	3	1	1	1	1	5	4	1	5	1	2
email			2	1		1	1	1	2	2		2		
jantar			1							1	1		1	
keramika				3	1	1	1	1	4	4	1	4	1	1
kost					1	1	1	1	4	2		4		2
olovo									1	1		1		1
priskyřice							1	1	1	1		1		
střibro								1	1	1		1		
zlato									1	1		1		
železo										3		7		2

Tab. 17: Horizont markomanských válek (B2/C1). 1 hrob kostrový, 7 žárových (1 blíže určen jako jámový, 1 jámový s urnou a 4 urnové). I = dítě.

	email	jantar	kámen	ker.	kost	prys.	železo	import	krem.
bronz	2	1		4	3	2	3	3	5
email		1		1	1		1	2	2
jantar				1	1		1	2	2
kámen				1	1		1		1
keramika					8	6	8	3	15
kost						4	6	2	9
priskyřice							3	1	6
železo								2	9

Tab. 18: Různě datovaná rozmezí stupňů mezi starší a mladší dobou římskou a jejich přelomem (většinou B2–C1). 16 žárových hrobů (1 blíže určen jako jámový, 14 urnových).

	EM	JA	KÁ	KE	KO	PR	Ag	Au	Fe	imp.	inh.	krem.	I	M	M?	F	F?
bronz	1	13	4	68	55	17	14	7	34	19	12	64		1	3	22	13
email			1			1				1		1					
jantar			1	11	5		10	7	6	17	12	5				9	2
kámen				11	5	4			5	2		11			1	2	2
keramika					97	40	17	4	59	17	8	165	4	1	5	39	33
kost						28	15	3	47	11	5	93	3	1	4	33	23
priskyřice							4		21	3		41	2	1	1	12	6
střibro								9	12	13	12	11	1			12	2
zlato									3	10	9	1				4	
železo										9	5	54	2		4	23	6
bez dochované výbavy (kromě skla)											1	1					1

Tab. 19: Mladší doba římská (včetně Platišť nad Labem; stupně C1–C3). 19 kostrových a 168 žárových hrobů (2 jámové, 1 jámový s urnou, 3 „sloupcové“, 157 urnových a 4 vrstvové).

	kámen	ker.	kost	železo	import	inh.	krem.	M	F?
bronz		3	3	1	1	1	2	1	1
kámen		1		1			1		
keramika			3	2	1	1	6	1	1
kost				1	1	1	2	1	1
železo							2		1

Tab. 20: Pozdní doba římská až doba stěhování národů (C3/D1 a C3–D). 1 kostrový a 6 žárových hrobů (2 jámové, 4 urnové).

12.2.1 Korálky

V nejbohatěji vybavených hrobech starší doby římské se korálky ze skla a fajánse zpravidla nevyskytují, a to ani v žárových ani kostrových. Týká se to i jinak bohatě vybavených kostrových hrobů lubieszewského typu ve středoevropském barbariku (*Tempelmann-Maczyńska 1985*, 135–136). Jen vzácně se v hrobech s korálky z Čech objeví stříbro (spony, záponka, jehlice)³¹ a z bronzu nejčastěji jen spony, výjimečně provinciální³², zatímco nádoby zastoupeny nejsou (možná s jedinou výjimkou). Jantarové korálky se objevují ojediněle³³. Svým charakterem se řadí ke středně vybaveným hrobům. Zdá se tedy, že korálky, v té době jen občas se vyskytující, tvořily drobný doplněk spíše ženského kroje tzv. střední vrstvy, pokud tedy přijmeme tezi o odrazu sociální struktury na základě hodnocení významu a množství dochované hrobové výbavy (srov. *Salač 2008*, 96–98).

Z horizontu markomanských válek lze za bohatší hrob označit nález ze Slatiny se zlatým hruškovitým závěskem, stříbrnou esovitou záponkou, římskou emailovanou destičkovitou sponou aj. Spony římské provenience jsou známy i z jiných hrobů³⁴. Charakter výbavy zůstává podobný jako v předchozích dvou stupních. Výjimkou jsou dva hroby se zbraněmi, z nichž jednomu jako urna sloužila bronzová imitace östlandského vědra. Do uvedeného chronologického rozmezí, ale možná již do následujícího počátku mladší doby římské patří další hroby s bohatší střední výbavou, v níž nechybějí emailované destičkovité spony³⁵.

S rozšířením módy skleněných (či vzácně fajánsových) korálků na počátku mladší doby římské dochází i k výskytu v různých společenských úrovních. Typické jsou korálky v ženských a dětských hrobech se střední výbavou, příp. bohatší či chudou. V bohatších hrobech se mohou vyskytnout předměty ze stříbra (tyčinka, řetízek, spona, postříbření bronzových předmětů)³⁶, samostatné zlaté šperky se však neobjevují. Bronzový picí servis (naběračka se sítem) byl zjištěn jen v jednom případě³⁷, z bronzu jinak převažují spony nebo kousky plechů a kování. Za zmínku stojí zřejmě mužský hrob s jedním (?) korálkem, z něhož je také známo římské půlměsícovité nákončí meče a lité závěsné kování pochvy meče (avšak

³¹ Praha-Vysočany (hr. 3), Řepov, Třebusice (hr. XXXVII/36)

³² Stehelčevy (hr. U3, U5)

³³ Řepov

³⁴ Bronzová kolínkovitá z Prahy-Michle, emailovaná bronzová destičkovitá (kosočtverečná) z Prahy-Modřan, možná i bronzová destičkovitá z Vrbice (?)

³⁵ Dobřichov-Třebická (hr. 2), Pňov (hr. 2)

³⁶ Dobřichov-Třebická (hr. 63), Opočno (hr. 169), Platiště n. L. (hr. 1336)

³⁷ Platiště n. L. (hr. 351)

žádné zbraně). V závěru stupně C1 se objevují kostrové hroby patrně význačněji společensky postavených žen (či dívek) s destičkovitými (terčovitými) sponami z bronzu či stříbra zdobené zlatem, příp. i skleněnými vložkami³⁸. Z této charakteristické skupiny hrobů jsou také známy jantarové korálky. Snad také do stupně C1b (či C2?) se řadí jiný celkem bohatě vybavený hrob s bronzovou naběračkou (?) a stříbrem a sklem zdobenými destičkovitými sponami³⁹, tento je však žárový.

Shodná je situace ve stupni C2, kdy kromě několika chudě vybavených hrobů, v nichž korálky nedosahují počtu více než dvou či tří, známe hroby se středně bohatou výbavou a také s bohatou – ve srovnání s jinými hroby z Čech. Objevují se stříbrné předměty (slitek, sekerovitý závěsek, kruhový závěsek, nákrčník, svorka, spona, prsten, drobné jehlice, štítkové spony zdobené zlatem a skleněnými aplikacemi)⁴⁰ i bronzové šperky (závěsky, nákrčník, pozlacená jehlice)⁴¹. Také zejména v těchto bohatě vybavených hrobech se objevují jantarové korálky.

V pozdní době římské se hrobů se skleněnými korálky objevuje sice o něco méně, stále však se nacházejí v hrobech jinak chudě a středně vybavených, v několika málo případech i v bohatých. Markantní je výskyt jednotlivých slitek korálků v popelnicových hrobech bez jiné výbavy v Přešticích. Dobře lze pozorovat korelaci mezi vyšším počtem korálků a bohatší dochovanou výbavou, jakou tvořily stříbrné předměty (zlomek kroužku z drátu, jehlice, prsten, závěsek z plechových pásků, zlomky perforovaného pásku, postříbřené destičkovité spony)⁴² spolu s bronzovými (spony, prsten, lunicovitý závěsek, kování aj.)⁴³ nebo železnými (hřeben, vědérkovité závěsky, řetěz)⁴⁴. Součástí náhrdelníků jsou v některých případech i jantarové korálky. Zlato se však již v inventářích neobjevuje.

Na základě zhodnocení výskytu korálků v hrobech mladší a pozdní doby římské lze vyslovit domněnku, že skleněné korálky patřily ke šperkům či kroji výše společensky postavených žen a dívek, které si mohly dovolit jejich větší počet. Některé tyto Germánky byly pohřbeny v žárových hrobech, existuje však také charakteristická skupina kostrových hrobů žen či dívek ze zámožnějšího prostředí.

Dělit ji lze na další skupiny. Za nejbohatší se považují komorové hroby z Hostivic, Slepotic a Soběsuk (skupina Ia), hroby s bronzovými a stříbrnými sponami zdobenými zlatem, příp. i skleněnými vložkami z Dolínku (hr. 2), Malého Března, Pátku, Prahy-Kbel, Prosmýk 1, Staňkovic 1 a Zvoleněvsí (Ib), hroby Prahy-Dejvic 2 a Žiželic (IIa). Tyto tři skupiny mají jako společný znak výskyt spon nebo jiných předmětů z drahých kovů a korálků ze skla a jantaru. Pro skupinu IIb jsou typické bronzové spony a v některých případech také skleněné korálky. Jde např. o hroby z Dolínku (hr. 1), Prahy-Bubenče/Dejvic, Prahy-Dejvic 1 a Prahy – Dolních Chabry (*Beková – Droberjar 2005; Droberjar 2007, 2008, 151–152*).

³⁸ Dolínek (hr. 2), Malé Březno, Pátek, Praha-Kbely, Staňkovic 1, Zvoleněves

³⁹ Žabovřesky nad Ohří

⁴⁰ Plotiště n. L. (hr. 471), Opočno (hr. 303, 366), Prosmýky 1, Soběsuky 1, Hostivice, Slepotic

⁴¹ Radim, Prosmýky 1, Soběsuky 1

⁴² Opočno (hr. 393), Žiželice, Opočno (hr. 232)

⁴³ Praha-Dejvice 1, Praha – Dolní Chabry, Bitozeves, Žiželice, Praha-Bubeneč/Dejvice, Opočno (hr. 232)

⁴⁴ Opočno (hr. 232), Praha – Dolní Chabry, Žiželice

V bohatých hrobech se tedy skleněné náhrdelníky profilují jako jeden z atributů vysokého společenského postavení. Nejširší výskyt je však v takových hrobech, které můžeme klasifikovat jako středně vybavené, přičemž máme za to, že odrážejí středně bohatou vrstvu obyvatelstva. Jedná se většinou o ženské a dětské žárové hroby s méně než 10 korálky. Ojedíněle se objevují i v hrobech, které považujeme podle výbavy nebo antropologického určení jako mužské. Známý jsou také hroby, které se nám jeví jako s chudou výbavou či bez výbavy. Zde se korálky vyskytují jen v nízkém počtu (jeden, někdy dva či tři). Zdá se tedy, že tento druh zboží nebyl pro chudší vrstvu obyvatel nedostupný, ale z určitých důvodů si jej buď nedovolila ve větším množství, nebo se nedostával do hrobových výbav.

Na sídlišťích doby římské pozorujeme – na rozdíl od situace na pohřebištích – sporadický výskyt korálek již od časné (stupně A) do mladší doby římské. Jedná se patrně o ztrátové předměty nebo odpad na běžných zemědělských sídlišťích (spjatých případně se železnou metalurgií), kde postrádáme doklady o případné sociální stratifikaci obyvatel.

12.2.2 Nádoby

Ačkoliv hodnota skleněných nádob nejspíše nedosahovala ceny nádob z drahých kovů, lze se *a priori* domnívat, že v kontextech středoevropského barbarika se jednalo o luxusní předměty spojené s demonstrací prestiže domácích elit. Zároveň zřejmě představují doklady kontaktů příslušníků těchto elit (*Lund Hansen 1998*, 147–149).

V nálezech starší době římské z Čech, obdobně jako u korálek, platí fakt, že se tento typ artefaktu nedostával do nejbohatěji vybavených hrobů. Otázkou však je, zdali právě slitky ze žárových hrobů takový nadstandardní předmět výbavy nepředstavují samy o sobě. Přihlédneme-li ke kombinaci s jinými součástmi hrobových inventářů, jako nejbohatší se jeví hrob 30 z Dobřichova-Piřhory se stříbrným kováním picího rohu, bronzovou sponou, součástmi koňského postroje aj. Není však jisté, jde-li skutečně o slitky z nádoby, což platí i o dalším hrobu, již průměrně vybaveném se dvěma bronzovými sponami (včetně jedné provinciální), skleněným korálkem a dvěma železnými klíči ze Stehelčevsi (hr. U5). Za nadstandardní nelze, nebyt zlomku skleněné nádoby, označit ani inventář hrobu „inv. č. 1070/4–9“ z Ohnišťan. Výbava těchto hrobů ze stupňů B1 až B1/B2 byla zmíněna v předešlé podkapitole o zastoupení pohlaví. Za zmínku stojí slitky nádoby s bronzovými sponami (římskou šarnýrovou, norickou se dvěma uzlíky na lučíku, jednoduchou lučíkovitou a zlomek další), jehlicemi, přezkou, železnou břitvou a nožem a pazourkem z Prahy-Vysočan (hr. 4) ze stupně B2. Z tohoto časového úseku je známa patrně nádoba z Lužce n. Vlt. (hr. 45) bez výraznějších doprovodných artefaktů (železná spona, kostěný hřeben a jehlice, přeslen). Do stupňů B2–B2/C1 se řadí dva jinak nevýrazně vybavené hroby z Třebusic (hr. V F s hranolovou láhví /?/, LIII/21) a do rozmezí B1–C1 také hrob XXII/41 z Třebusic (Želenic) pouze se železným nožem. Bohatá doprovodná výbava nebyla uložena ani do hrobu 64 z Pňova (kostěný hřeben, pazourek) z konce starší až počátku mladší doby římské (B2/C1–C1).

Slabé zastoupení v dokumentovaných hrobových celcích v mladší době římské indikuje spíše spojitost s vyšším sociálním prostředím zemřelých. Kromě hrobu s nejistým slitkem

z Lenešic jde o bojovnícký hrob stupně C1 s bronzovou naběračkou a cedníkem z Plotiště n. L. (hr. 180, C1a), uvedeném výše. Zmíněn byl také ženský hrob 303 z Opočna se stříbrným závěskem a skleněnými korálky a samozřejmě kostrový hrob z Berouna-Závodí z přelomu stupňů C3 a D1 s bronzovými militárii a bohatými bronzovými součástmi kroje.

Z uvedeného tedy vyplývá, že skleněné nádoby v době římské se vyskytovaly ve vyšších společenských vrstvách, ačkoliv je máme zachyceny i v hrobech, které takové představě zcela neodpovídají. Absence v hrobech s vysloveně prestižními artefakty neumíme zcela vysvětlit. Může v tom hrát roli vzácnost, tj. nízké zastoupení v živé kultuře, způsobené i křehkostí materiálu, nebo určité zvykové důvody. Také ve skupině Haßleben-Leuna z mladší doby římské se vyskytují skleněné nádoby jen v těch nejluxusněji vybavených hrobech (*Droberjar 2007*, 100).

12.2.3 Ostatní skleněné předměty

Hrací kameny se patrně pojí s vyšším sociálním prostředím, jak naznačuje hrob 182 z Plotiště n. L. s bronzovými nádobami (vědro, naběračka s cedníkem) a kovanou dřevěnou skříňkou (mimo jiných).

Význam a hodnotu hliněné urny se skleněným okénkem ve dně z Lužce n. Vlt. (hr. 71) neznáme. Výbavou (spona, nákončí opasku, šídlo, 2 nože – vše ze železa, kostěný hřeben, slítek pryskyřice) se tento mužský hrob nijak výrazně neprofiluje.

Pro posouzení významu římských skleněných náramků bohužel nedisponujeme patřičnými znalostmi.

12.3 Užití skleněných předmětů

Skleněné (a fajánsové) korálky a závěsky představovaly v první řadě nákrční ozdoby a byly tedy nejvíce užívány v náhrdelnících, pro což svědčí nálezy z kostrových hrobů. Šňůrky náhrdelníků mohly být spojeny jednoduše svázáním nebo pomocí esovitých záponek, jaké známe ze starší i mladší doby římské také u nás⁴⁵. Dlouhé náhrdelníky jsou typické spíše pro mladší dobu římskou, takové mohly být obtočeny i vícekrát kolem krku nebo mohly být korálky navlečeny na více samostatných náhrdelnících. Prokázán je rovněž způsob uchycení náhrdelníku mezi dvěma sponami spínajícími peplos (viz obr. 44). Skleněné korálky se také mohly kombinovat s jantarovými či kovovými závěsky – nejčastěji železnými či bronzovými vědérkovitými závěsky⁴⁶. V náhrdelníku z hrobu ve Zvoleněvsi tvořily velký podíl kostěné kroužky. V nejvíce případech se korálky v hrobech vyskytují jen po několika málo jedincích. Zřejmě byly na šňůrce samotné nebo mohly být doplněny korálky či závěsky z organických materiálů, jako jsou semena rostlin, snad mohly být vyřezávány i ze dřeva (*Tempelmann-Maczyńska 1985*, 137–139; *Sasse – Theune 2003*, 581).

⁴⁵ Praha-Dejvice 1, Pňov (hr. 68, bez zjištěných korálků), Řepov, Slatina, Soběsuky 1

⁴⁶ Lenešice, Opočno (hr. 200, 232, 303), Plotiště n. L. (hr. 539, 540, 1336), Praha-Dejvice 1, Žiželice

Skleněné korálky v barbariku byly používány i jako náramky, ozdoba oděvu či pokrývky hlavy (nášivky, závěsky), mohly být uchyceny také na opascích, snad i na botách (*Tempelmann-Mączyńska 1985*, 141, 144). Užití velkých korálek jako přeslenů⁴⁷ je teoreticky možné, pokud proporčně (tj. včetně velikosti otvoru) známým přeslenům odpovídají. Napovídat tomu může poloha poblíž pasu a pánve v kostrových hrobech, jednat se ale může spíše o závěsnou ozdobu kroje.

Je zřejmé, že stejně jako jiné druhy artefaktů skleněné a fajánsové korálky kromě praktické funkce měly i společenský význam a symbolický smysl (*Neustupný 2007*, 19).

Ohledně symboliky je potřeba zmínit i magickou moc, která mohla být korálkům přisuzována, obzvláště korálkům s kroužky či očky, možná i žebrovaným nebo jednotlivým barvám. Diskutovány jsou velké korálky typu 380–383 jako „magické závěsky mečů“ známé z obětiště v Thorsbergu, které však z hrobů s meči v barbariku nejsou známy, a jen velice málo hrobů obsahuje větší korálky, jež by bylo možno za závěsky mečů označit (*Tempelmann-Mączyńska 1985*, 145–146). Symbolika barev mohla hrát také roli, jak je to pozorovatelné i v současných kulturách. Modrá jako uklidňující, symbolizující vodu a nebe, tyrkysově modrá ve středověké Evropě chránila proti pádu, podvodu a modřinám, v Turecku proti uhranutí, červená je barva života, žlutá a zlatá symbolizují oheň, světlo či slunce (*Sasse – Theune 2003*, 582). Modré, jež je velmi častou barvou korálek a závěsků, se ostatně pro celé období pravěku přisuzuje ochranná funkce (*Venclová 2005*, 37). Jako amulet (ale i jako kuriozita či jen ozdoba) mohly sloužit starší – halštatské a laténské – korálky a zlomky náramků. Zdali byl chápán v této rovině i závěsek ve tvaru lva z Dobřichova-Třebické (hr. bez č.), jenž původně vznikl nejspíše v Egyptě a přímo zobrazoval tamní posvátné zvíře, se můžeme pouze dohadovat.

Za zmínku stojí, že svisle žebrované fajánsové korálky se vyskytují v římském světě i v prostředí vojenském, tedy mužském, kde jsou známy z táborů v Germánii, Raetii i Noriku. Sloužily k výzdobě koňských postrojů, pochev dýk a seker (dolaber), připouští se i jejich ochranná funkce (*Tempelmann-Mączyńska 1985*, 129).

U skleněných nádob hrály roli vlastnosti užité, estetické a prestižní (*Stawiarska 1999*, 185). Převažují tvary spojené s pitím nebo přechováváním tekutin, jež mohly být užívány při slavnostech a hostinách. Představovaly patrně hodnotný artikl, který mohl sloužit jako prostředek darů a směny v rámci kontaktů germánských elit, a jako symbol statusu byl užíván během pohřbu mužů i žen jako část hrobové výbavy (*Lund Hansen 1998*, 146–149).

Role skleněných aplikací je zcela jasná, zvyšovaly estetickou hodnotu předmětů (prstenů, spon, vzácně jiných) a častý výskyt spolu s drahými kovy je spojuje s funkcí okrasných prvků prestižních artefaktů. Funkci ozdoby patrně zastávaly také skleněné náramky římské provenience. I u hracích kamenů je účel zjevný, byť na hodnotě jim oproti běžnějším kamenným dodával právě skleněný materiál.

---

⁴⁷ Takto jsou interpretovány čočkovitý velký korálek (D 40 mm) ze Soběsuk 1 (*Blažek 1995*, 145–147, 158) a jako alternativa čočkovitý velký korálek (D 36 mm) ze Stehelčevsi (hr. U5; *Motyková 1981*, 358). Užití soběsuckého korálku jako přeslenu odmítá H. Chytrá (*2005*, 48).

13. Původ skleněných výrobků a cesty do barbarika

13.1 Výroba

Lépe než centra výroby skleněných korálků jsou známy dílny produkující nádoby. Ve východním Středomoří dominovala oblast syro-palestinská (Sidón, Týros, pravděpodobně Antiochie ad.)⁴⁸ a dolnoegyptská (podle písemných pramenů Alexandrie). Patrně v první jmenované se během 1. století př. Kr. objevila nová technologie, umožňující výrobu skleněných nádob foukáním pomocí sklářské píšťaly. Tento vynález znamenal výrazné urychlení a zlevnění výroby a ve svém důsledku též její znásobení. Nejpozději okolo přelomu letopočtu (v augustovském období) začaly nové sklářské dílny fungovat v Kampánii⁴⁹, Římě a severní Itálii. Kromě foukání volně z ruky i do formy se stále uplatňovala technika litého skla. Nádoby se vyznačovaly barevností a barevnými kombinacemi (*Harden 1969*, 45–50; *Vose 1980*, 42; *Tempelmann-Mączyńska 1985*, 133; *Venclová 1990*, 160; *Rottloff 2004*, 133).

Během 1. století po Kr. se brzy výroba skla rozšířila i do severně ležících provincií, do oblasti Porýní a Pomoselí (Kolín⁵⁰, Trevír, Bonn) a Raetie (Augšpurk⁵¹). Během doby římské vznikly a provozovaly činnost dílny i jinde, ve zmíněném Egyptě a na Předním východě, v Řecku a na maloasijském pobřeží, v samotné Itálii, v Galii, Hispánii a Británii, zmíněné Dolní Germánii, Horní Germánii, Raetii, Noriku, Panonii⁵², Dalmácii, Moesii, Dácii⁵³ a mimo římskou říši v severním Přičernomoří, na Kavkaze a v Kolchidě (*Čadík 1970*; *Tempelmann-Mączyńska 1985*, 133; *Barkóczy 1988*, 27–38; *Stawiarska 1999*, 67–89; *Rottloff 2004*, 133–136). Jako hlavní zdroj skleněných nádob ve středoevropském barbariku figurovaly velké dílny v provinciích na Rýnu, Mosele a Dunaji a především zpočátku i italské (*Lund Hansen 1998*, 146; *Venclová 2005*, 53).

V období pozdní doby římské a na počátku doby stěhování národů, tedy od 4. do počátku 5. století je dokumentován rozvoj výroby skleněných nádob ve vzdálených přičernomořských centrech, jakými byla města Chersonésos, Fanagoria, Pantikapaion a Olbia (*Stawiarska 1999*, 89). Zde lze hledat původ některých pohárů a misek objevujících se ve střední a severní Evropě (*Straume 1987*, 55, 59; *Stawiarska 1999*, 189).

Sklářská výroba v mladší a pozdní době římské je prokázána také v černjachovské kultuře v Komarovu⁵⁴ na středním Dněstru. Měly zde vznikat i poháry s vybrušovanými fasetami a nalepovanými skleněnými nitěmi. Chemickým složením má zdejší sklo být velmi podobné římskoprovinciálnímu (*Tempelmann-Mączyńska 1985*, 133; *Stawiarska 1999*, 89).

⁴⁸ Známý jsou odsud signatury mistrů jmen Ennion, Iason, Aristreas, Meges (*Harden 1969*, 47).

⁴⁹ Právě kampánské dílny měly podle Plinia Staršího (XXXVI, 194) využívat kvalitního písku z řeky Volturnu.

⁵⁰ Hlavně na dnech hranolových láhví se objevuje signatura CCAA (Colonia Claudia Ara Agrippinensium).

⁵¹ Působíště filiálky severoitalské dílny Gaia Salvia Grata (C SALVIVS GRATVS) specializující se na výrobu hranolových láhví, od 2. století přibývají na nádobách jiná jména a zkratky (CLAV/DIA/ITA/LIA a BLASTI-L-AEMILI (*Rottloff 2004*, 134).

⁵² Aquincum, Brigetio, Arrabona, Intercisa (*Barkóczy 1988*, 27–38).

⁵³ Ve 2.–3. století Ulpia Traiana, Apulum, Tibiscum (*Stawiarska 1999*, 86).

⁵⁴ Komariv (Černivecka oblast)

Není jasné, jakým způsobem byla výroba korálek provázána s výrobou skleněných nádob. Je možné, že hutě produkující duté sklo zhotovovaly i jako vedlejší zboží korálky. Stejně tak lze předpokládat existenci specializovaných dílen, které by si buď samy obstarávaly tavbu suroviny ze sklářského kmene, nebo by závisely na obchodu se surovým sklem, polotovary či by druhotně využívaly zlomkového skla. Stejně tak lze i diskutovat otázku barvení skloviny. Obtíž tkví ve skutečnosti, že takové malé dílny zřejmě zanechaly jen velice málo archeologicky sledovatelných stop (*Tempelmann-Mączyńska 1985*, 132; *Sasse – Theune 2003*, 577–578).

Uvnitř římské říše je prokázána výroba a transport surového skla, jak dokládají nálezy lodních vraků v Jaderském moři u ostrova Mljetu z 1. století nebo u severozápadní části Malty (Mellieħa-Bucht) z doby kolem přelomu 2. a 3. století. Existuje řada indicií pro tvrzení, že se surové sklo ve velké míře zpracovávalo v oblasti Předního východu a odsud transportovalo (*Sasse – Theune 2003*, 578).

Z hlediska posouzení původu korálek ve středoevropském barbariku lze považovat za jisté, že pocházejí z více různých oblastí a jejich provenience je tak pestřejší než u skleněných nádob. Vzhledem k malým, ba spíše takřka žádným formálním odlišnostem je ovšem obtížně ji upřesnit, k čemuž přispívají i nedostatečné doklady samotných dílen. Dostávat se k nám tedy mohly jak ze sousedních západně a jižně ležících římských provincií a Itálie, tak z výrobních center jihovýchodních, z Přeběrnomoří a Předního východu. K tomu ovšem přistupuje ještě otázka domácí výroby v barbariku. Zmíněna již byla dílna z prostoru černjachovské kultury v Komarovu na Ukrajině. Jelikož výroba nádob představuje technologicky složitější proces, lze se domnívat, že v černjachovské kultuře fungovala i produkce korálek. Tomu napovídají i nejisté stopy možných dílen v Lepěšovce (Ternopilská oblast) na Ukrajině a v Sobaru na severu Moldávie. Výroba korálek se připouští i na jiných sídlištích černjachovské kultury v Moldávii. Jistými doklady disponujeme i v pozdní zarubinečské, resp. kyjevské kultuře, z níž je známo sídliště v Abidni ve východním Bělorusku⁵⁵, kde vznikaly korálky od konce 2. do 4. století, možná i email. Uvažováno je také o eventualitě výroby u východních Baltů na dolním Němenu, a to na základě pravděpodobné existence centra vyrábějícího email (*Tempelmann-Mączyńska 1985*, 133–134; *Stawiarska 1999*, 89).

Doklady výroby skla v mladší době římské, jež však nejsou přijímány zcela nekriticky, se vyskytují i na germánských sídlištích v západní části Svobodné Germánie. V Severním Porýní-Vestfálsku v Hiddenhausenu-Oetinghausenu (Kr. Herford) byly v jámě s popelem nalezeny zlomky mísovité tavicí pánve, která má být domácí výroby, o objemu asi 440 cm³. Z Oldendorfu v Melle (Kr. Osnabrück) v Dolním Sasku pocházejí rovněž zlomky tavicí pánve, jejíž objem činil asi 2 litry. O něco průkaznější jsou kulovité slitky a zlomky asi 20 římských skleněných nádob z Mühlbergu (Kr. Gotha) v Durynsku a zejména výrobní odpad a drobné výrobky ze sídliště v Klein Kōris (Kr. Dahme-Spreewald) v Braniborsku. Jedná se o nález zahloubené chaty, v jejíž výplni byly nalezeny doklady šperkařské výroby spolu se zlomky asi 20 skleněných nádob, skleněná tyčinka, 1 *tessera* a 5 hracích kamenů, malé kapkovité kousky skla (vločky?), různé drobné zlomky a slitky. V samotné chatě nebylo

---

⁵⁵ Abidnia (Bychavski rajon)

zjištěno výrobní zařízení jako pec nebo výheň, není tedy jisté, zda dílnou byla tato chata, nebo nějaká blízká nadzemní konstrukce. Objekt je datován do stupně C2, kolem roku 300 (Gustavs 1989; Päffgen 2003, 10–12). Lze si dobře představit, že v takové šperkařské dílně mohly vznikat nejen skleněné korálky, ale i aplikace a celé honosné spony ze stříbra a zlata, na něž byly upevněny. Indicie pro výrobu korálků v mladší doby římské pocházejí i z Lundeborgu na dánském ostrově Fynu (Sasse – Theune 2003, 579).

Zdá se tedy nutné počítat také s tím, že zejména skleněné korálky mohly být v mladší době římské vyráběny i na území Svobodné Germánie, což může být jedním z faktorů jejich vyššího výskytu v tomto období. Pro existenci dílny vyrábějící skleněné korálky či aplikace v našich zemích zatím žádný sebemenší důkaz nenasvědčí, vyloučit ji však zcela nemůžeme.

Původ fajánsových korálků v literatuře příliš diskutován není. Uvažuje se o Egyptě, kde měla práce s tímto materiálem dlouhou tradici (Stawiarska 1985, 156), vzhledem k jejich masovému výskytu, zvláště v podobě svisle žebrovaných („melounovitých“) korálků, byl však zřejmě areál jejich výroby širší.

13.2 Získávání skleněných předmětů

Skleněné výrobky, pomineme-li eventualitu části produkce korálků domácích, dokládají kontakty s římským světem a představují část předmětů římské provenience, které se vyskytovaly v germánském prostředí.

Skleněné nádoby nejsou vhodným artiklem pro transport, a zvláště na dlouhé vzdálenosti ne. Nejedná se o zboží, které by se k odběratelům dostávalo po nahodilých cestách. Dodávky do zájmových území římské říše, tedy do oblastí blízkých limitu⁵⁶, probíhaly řízeně a v rámci barbarika potom odrážejí kontakty domácích elit. Za obchodem s germánskou aristokracií stojí kromě čistého ekonomického zájmu, také tributy, odměny, úplatky a dary s cílem přátelsky si ji naklonit (Lund Hansen 1998, 148). Na Moravě je takovou ukázkou vysoko postavených jedinců hrobka z Mušova s množstvím luxusních předmětů, mezi nimiž nechybělo 20 skleněných nádob⁵⁷ (Peška – Tejral /eds./ 2002).

Ne všechno sklo se však do barbarika dostalo obchodem a dary. Část může představovat kořist z válek a loupežných nájezdů (Lund Hansen 1998, 148).

V mladší době římské nastává znatelná změna v zastoupení skleněných nádob v barbariku a příliv římského zboží svědčí o přímých, vyvinutých kontaktech s provinciemi. V Čechách však pozorujeme spíše úpadek těchto kontaktů (Eggers 1951, 53; Lund Hansen 1998, 149; Musil 2008b). Skleněné nádoby se vyskytovaly stále v prostředí elit. Na územích Německa,

⁵⁶ Taková situace nastala v Čechách v době existence Marobudova kmenového svazu, kdy lze považovat za jisté přímé kontakty i přítomnost římských kupců (Eggers 1951, 43, 51; Droberjar 1999b, 3; Salač 2008, 66–67; Musil 2008a, 100–106), skleněné výrobky se však vyskytují vzácně.

⁵⁷ 2 trullae – pánve s plochými držadly, hranolové láhve s oušky, válcovitou láhev, misku z mozaikového skla s reticellovým okrajem a zlomky dalších (Peška – Tejral /eds./ 2002, Abb. 7d:H1–H15, Taf. 122–128, Farbtaf. 7:2).

Polska a Dánska je zaznamenán značný příliv dutého skla porýnské provenience v první polovině 3. století (*Lund Hansen 1998*, 149–150; *Stawiarska 1999*, 189).

Kromě římskoprovinciálního prostředí jsou doloženy i kontakty kulturních skupin v barbariku, v Čechách tedy ze směru severního a východního (*Droberjar 1999b; 2008*, 148–155). Také ty mohou naznačovat směry, z nichž se sklo do Čech dostávalo.

Daleko větší roli než skleněné nádoby hrály v germánském obchodu a směně skleněné korálky. Na rozdíl od nádob představovaly v podstatě předmět denní potřeby a hlavně daleko dostupnější komoditu. Ačkoliv nevíme, jaké množství jich vyrobily dílny v barbariku, z větší části jistě představují import a pouze římské mince se objevují ve vyšším množství. Obchodovat se zřejmě mohlo jak s jednotlivými korálky, tak s celými náhrdelníky. Koncentrace nálezů koráleků mohou odrážet obchodní stezky, jak se jeví např. v případě jantarové stezky ve starší době římské podél Moravy, horní Odry, Prosny, horní Noteče a dolní Visly k ústí a dále na severovýchod k Sambijskému poloostrovu, i s viditelnou odbočkou přes Lodžsko a Mazovsko k Pregole a Sambii⁵⁸. Obraz koncentrací koráleků je nicméně dán rovněž hustotou osídlení (*Tempelmann-Mączyńska 1985*, 108–109, 135).

---

⁵⁸ Na území Moravy však nálezy příliš četné nejsou.

Závěr

Spektrum nálezů skla z doby římské v Čechách zahrnuje v největší míře korálky a závěsky (včetně fajánsových), dále nádob, aplikací a jen okrajově jiné artefakty (hrací kameny, náramky, sklo ve dně keramické nádoby). Zřídka se také objevují starší skleněné výrobky (korálky a zlomky náramků) z doby halštatské a laténské.

Z pokusu o utřídění, jednotnou klasifikaci (Venclová 1990) a typologické zařazení (Tempelmann-Maczyńska 1985) korálků a závěsků vyplynulo, že oproti starším obdobím se vyskytují některé odlišné tvary i ornamenty a z hlediska typologického byla zjištěna absence některých typů nebo jen částečná podoba, které však pro uzavřenost systému do něj není možno včlenit.

Výskyt korálků je vázán především na funerální archeologickou komponentu, přičemž poměr mezi nálezy z ní a z komponenty rezidenční činí zhruba 100 : 1. V nálezech časné doby římské (stupně A) se prakticky neobjevují. Ani během starší doby římské nepatří korálky k častým nálezům (na 1 hrob s korálky připadá přibližně 130 hrobů bez nich), situace se však rapidně mění s počátkem mladší doby římské (poměr hrobů s korálky a bez nich se snižuje na asi 1 : 13). Z mladší a pozdní doby římské jsou známy ze žárových i kostrových hrobů také největší soubory. Nejdelší náhrdelník byl nalezen v hrobě v Žiželicích, většinu z jeho asi 360 korálků, přibližně 282, tvoří skleněné, zbytek jantarové, eventuálně ještě 3 vědérkovité závěsky. Jiné delší náhrdelníky obsahují mezi 82 a 22 skleněnými korálky, většina nálezů se však pohybuje v nižších počtech. Ze starší doby římské se ve sledovaných nálezech nepodařilo prokázat zdobené korálky. Mladší doba římská, stejně jako v celkovém výskytu, znamená i značný nárůst ornamentu.

Jedná se o kategorii nálezů spojitelnou nejčastěji s ženami a dívkami, kterým sloužily korálky jako ozdoba, nejčastěji patrně v podobě náhrdelníků. Větší počty korálků (delší náhrdelníky) vyjadřovaly vyšší společenský status, resp. byly částí skupiny cennějších artefaktů, které jej symbolizovaly. Toto tvrzení nicméně nemůžeme vztáhnout na starší dobu římskou, kdy korálky hrály ve společnosti jen okrajovou roli. V nízkých počtech se vyskytovaly také patrně v chudších vrstvách. V některých méně častých případech byly zjištěny i v bojovníckých a antropologicky prokázaných mužských hrobech. Je pravděpodobné, že tehdejší společnost také určitým způsobem vnímala symboliku barev a ornamentů a mohla podle toho přikládat korálkům kromě estetického či módního také význam ochranný.

Možnosti celkového vyhodnocení výrazně omezuje fakt, že převažující žárový ritus pohřbívání měl na sklo, a to se týká také nádob nebo aplikací, většinou destruktivní účinky.

Skleněné nádoby pocházejí rovněž zejména z pohřebišť, známy jsou ale též zlomky ze sídlišť. V některých případech bohužel kontext neznáme. Jen ve výjimečných případech v hrobech či na sídlišťích dokážeme identifikovat tvar. Nejčastěji se zřejmě objevovaly nádoby picí (poháry) a určené k přechovávání a rozlévání tekutin (láhve, džbánky).

Zastoupení v nálezovém fondu celé doby římské je sice prakticky kontinuální, a to asi již od stupně B1 až do závěru stupně C3, avšak velmi nízké. Vezmeme-li v potaz jistější nálezy z důvěryhodných kontextů, dojdeme k číslu pouhých asi 18 (maximálně necelých 30) nádob z celého sledovaného období. Existují doklady pro spojení této kategorie spíše s vyšším sociálním prostředím, v nejprestižněji vybavených hrobech se však se skleněnými nádobami na území Čech nesetkáváme a tento fakt nedovedeme jednoduše vysvětlit. Pro skutečnost, že skleněné nádoby, zejména poháry užívané zřejmě při hostinách a slavnostech, představovaly ceněné zboží, svědčí i domácí imitace z keramiky.

Velmi hodnotné výrobky představovaly esteticky působivé destičkovité a štítkové spony z drahých kovů a se skleněnými aplikacemi, které jsou známy z mladší doby římské (s výjimkou starší tutulovité spony z Dobřichova-Pičhory), a patrně také hrací kameny ze skla se pojily s prostředím elit.

Původ korálků lze hledat v široké oblasti římské říše, v jejích severních (zejména na Rýnu, Mosele a Dunaji) i východních provinciích (Předního východu včetně Egypta), ale také v severním a západním Přičernomoří. Část produkce v mladší době římské pocházela patrně i z barbarika. Na našem území však důkazy pro domácí dílny nedisponujeme. Skleněné nádoby, které známe z našich nálezů, mají svůj původ zřejmě v severní Itálii a Panonii, eventuálně v Raetii a Noriku, největší měrou ale patrně v Dolní Germánii (Kolíně) či Galii Belgice (Trevíru; *Lund Hansen 1998*, 146; *Venclová 2005*, 53).

Pro další bádání o skle doby římské v Čechách je nezbytné především provést analýzy chemického složení, které by pomohly stanovit míru příbuznosti mezi nálezy samotnými a zařadit je do evropského rámce tvořeného analyzovaným materiálem ze sousedních i vzdálenějších zemí, v nichž existovala produkční nebo odběratelská centra. Vytvořil by se tím pro budoucnost referenční soubor, s nímž by bylo možno porovnávat další materiály, a to nejen z doby římské. Přínos by znamenalo také poznání technologických aspektů a snad by došlo i k odhalení některých starších, pravěkých skel, zřejmě druhotně využitých, neboť pro kontinuitu užívání skleněných artefaktů od konce doby laténské nic nesvědčí. Takovým případem je zřejmě laténský (nebo z laténského skla vyrobený?) hrací kámen z rozrušených hrobů z Dobřichova-Třebické (*Venclová 1984*; *Frána – Maštalka 1984*).

Nutno je vytvořit náležitý jednotný deskriptivní systém, ideálně rozšířením, resp. návazností na vypracovaný pro pravěké korálky (*Venclová 1990*), který umožňuje hodnocení znaků nezávisle na sobě (např. oproti skupinám T. Stawiarské /1985/). Z hlediska typologického by bylo dobré pokusit se buď o rozvinutí systému M. Tempelmann-Maczyńské (1985) tak, aby byl dbán větší důraz na morfologii korálků a aby došlo k rozšíření některých optických vlastností skla (spektra barev, průsvitnosti), nebo o vybudování systému nového.

Doufám, že k některým z uvedených cílů přispěje i tato práce.

Seznam použité literatury

- Anonym 1906*: Musejní sbírky archaeologie praehistorické. Památky archeologické 21, 323–325.
- Barkóczy, L. 1988*: Pannonische Glasfunde in Ungarn. Budapest.
- Beck, H. C. 1928*: Classification and Nomenclature of Beads and Pendants. *Archaeologia* 77, 1–76.
- Beková, M. – Droberjar, E. 2005*: Bohatý ženský kostrový hrob z mladší doby římské ve Slepoticích (Pardubický kraj). *Archeologie ve středních Čechách* 9, 401–439.
- Beneš, A. 1984*: Dolní Chrášťany, okr. Prachovice. In: *Výzkumy v Čechách 1980–1981*, 24.
- Beneš, Z. v tisku*: Mělnicko (Středočeský kraj) ve starší době římské – osídlení a nové výzkumy. In: *Archeologie barbarů 2011*.
- Beneš, Z. – Horník, P. – Kašpárek, F. 2011*: Rozrušený soubor z pohřebiště a sídliště z Nebovid, okr. Kolín. Předběžná zpráva. In: *Droberjar, E. (ed.) 2011*, 103–116.
- Blažek, J. 1995*: Die jung- und spätkaiserzeitlichen Skelettgräber in Nordwestböhmen. *Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Boddenmalpflege* 37, 139–161.
- Blažek, J. 2002*: Několik poznámek k původu balzamária z Obřího pramene u Lahoště a „Kirschnerově sbírce“. *Archeologie ve středních Čechách* 6, 419–422.
- Böhm, J. 1936*: Nové nálezy z Lounska. *Obzor praehistorický* 9, 184–186.
- Břicháček, P. 1981*: A rich grave of the Roman period at the site of Beroun-Závodí. In: *Hrala, J. (ed.): Archaeological News in the Czech Socialist Republic. Praha – Brno*, 127–128.
- Břicháček, P. – Braun, P. – Košnar, L. 1991*: Předběžná zpráva o výzkumu v Sedlci (okr. České Budějovice) v letech 1980–1987. *Archeologické rozhledy* 43, 436–446.
- Břicháček, P. – Braun, P. – Košnar, L. 1999*: Sedlec, district of České Budějovice – A Settlement of the late Roman period. In: *Vařeka, P. (techn. ed.): Archaeology in Bohemia 1986–1990. Praha*, 126–129.
- Břicháček, P. – Charvát, P. – Matoušek, V. 1983*: Zpráva o záchranném výzkumu v Berouně 1979–1980. *Archeologické rozhledy* 35, 377–386.
- Břicháček, P. – Košnar, L. 1987*: Mikroregion dolní Cidliny v době římské a nové nálezy importované keramiky. *Archeologické rozhledy* 39, 557–570.
- Bubeník, J. 1996*: Hradiště Rubín u Podbořan v severozápadních Čechách v raném středověku. In: *Kurnatowska, Z. (ed.): Slowianszczyzna w Europie średniowiecznej 1. Wrocław*, 197–206.

- Cvrková, M. – Jančo, M. 2002: Rímske sklenené balzamárium z Obrieho prameňa v Lahošti pri Duchcove, okr. Teplice. Archeologie ve středních Čechách 6, 415–418.*
- Čadík, J. 1970: Antické sklo. Průvodce výstavou v Národním muzeu v Praze. Praha.*
- Černá, E. – Hulínský, V. 2005: Chemie a technologie raně středověkých skel. In: Drahotová, O. (ed.) 2005, 60–67.*
- Černá, E. – Hulínský, V. – Gedeon, O. 2001: Výpověď mikroanalýz vzorků skel z raného středověku. Archeologické rozhledy 53, 59–89.*
- Černá, E. – Ondráčková, L. 1996: Archeologická sbírka Okresního muzea v Chomutově. Teplice.*
- Černý, M. 2009: Pohřebiště ze starší doby římské v Ohnišťanech (okr. Hradec Králové). Rukopis bakalářské práce na FF UK v Praze.*
- Černý, M. 2011: Pohřebiště ze starší doby římské v Ohnišťanech, okr. Hradec Králové. In: Droberjar, E. (ed.) 2011, 65–102.*
- Daněček – Smíšek v tisku: Předběžná zpráva o terénním výzkumu pohřebiště z mladší doby stěhování národů v polykulturní lokalitě Hostivice-Palouky, okr. Praha-západ. In: Archeologie barbarů 2011.*
- Drahotová, O. (ed.) 2005: Historie sklářské výroby v českých zemích. 1. Díl. Od počátků do konce 19. století. Praha.*
- Drápela, L. – Kacl, P. v tisku a: Záchranný archeologický výzkum v Praze-Bubenči, Papírenské ulici. In: Archeologické výzkumy v Čechách 2011. Sborník referátů z informačního kolokvia. Zprávy ČAS. Praha.*
- Drápela, L. – Kacl, P. v tisku b: Praha-Bubeneč. In: Archeologický výzkum v Praze v letech 2010–2011 (paleolit – doba stěhování národů). Archaeologica Pragensia 21.*
- Droberjar, E. 1999a: Dobřichov-Pičhora. Ein Brandgräberfeld der älteren römischen Kaiserzeit in Böhmen (Ein Beitrag zur Kenntnis des Marbod-Reichs). Fontes Archaeologici Pragenses 23. Pragae.*
- Droberjar, E. 1999b: Od plaňanských pohárů k vinařické skupině (kulturní a chronologické vztahy na území Čech v době římské a v časné době stěhování národů. Sborník Národního muzea v Praze řada A – Historie 53/1–2, 1–58.*
- Droberjar, E. 2005: Praha germánská. Doba římská a doba stěhování národů (konec 1. století před Kristem až 6. století po Kristu). In: M. Lutovský – L. Smejtek (edd.): Pravěka Praha. Praha, 777–841.*
- Droberjar, E. 2007: Neue Erkenntnisse zu den Fürstengräbern der Gruppe Hassleben-Leuna-Gommern in Böhmen. Přehled výzkumů 48, 93–103.*
- Droberjar, E. 2008: Mladší doba římská. In: Salač, V. (ed.) 2008, 127–155.*

- Droberjar, E. (ed.) 2011: Archeologie barbarů 2010: hroby a pohřebiště Germánů mezi Labem a Dunajem. Olomouc.*
- Droberjar, E. – Prostředník, J. 2004: Turnov-Maškovy zahrady – germánský dvorec ze 3. století. Památky archeologické 95, 31–106.*
- Dubský, B. 1937: Jihozápadní Čechy v době římské. I.–V. stol. po Kr. Strakonice.*
- Dubský, B. 1949: Pravěk jižních Čech. Blatná.*
- Dvořák, F. 1919: Praehistorická osada u Nebovid. Památky archeologické 31, 153–154.*
- Eggers, H. J. 1951: Der römische Import im freien Germanien. Hamburg.*
- Felcman, J. 1896: Hrob z doby stěhování národů ve Zvoleněvsi. In: Archeologický výzkum Údolí Svatojiřského. Památky archeologické 16, 281–286.*
- Felcman, J. 1900: Archaeologický výzkum „Údolí Svatojiřského“ a okolí. Památky archeologické 18, 13–40.*
- Filip, J. 1941: Umělecké řemeslo v pravěku. Praha.*
- Frána, J. 2005: Chemie a technologie laténského skla. In: Drahotová, O. (ed.) 2005, 43–51.*
- Frána, J. – Maštalka, A. 1984: Neutron activation analysis of some glasses from the stronghold of Závist. Památky archeologické 75, 458–462.*
- Frána, J. – Maštalka, A. 1994: Analýzy laténských skel z jižních Čech a z oppida Stradonice. Archeologické rozhledy 46, 584–593.*
- Franz, L. 1933: Neue Germanengräber bei Saaz. Sudeta 9, 96–99.*
- Godłowski, K. 1992: Die Chronologie der jüngeren und späten Kaiserzeit in den Gebieten südlich der Sudeten und Karpaten. In: Godłowski, K. – Madyda-Legutko, R. (eds.): Probleme der relativen und absoluten Chronologie ab Latènezeit bis zum Frühmittelalter. Kraków, 23–54.*
- Gustavs, S. 1989: Werkabfälle eines germanischen Feinschmiedes von Klein Köris, Kr. Königs Wusterhausen. Veröffentlichungen des Museums für Ur- und Frühgeschichte Potsdam. Band 23, 147–180.*
- Haevernick, Th. E. 1960: Die Glasarmringe und Ringperlen der Mittel- und Spätlatènezeit auf dem europäischen Festland. Bonn.*
- Harden, D. B. 1969: Ancient glass, II: Roman. The Archaeological Journal 126, 44–77.*
- Heinisch, M. 1938: Brůx-Ost. Fundbericht 1937 aus Böhmen. Sudeta 14, 51.*
- Hellich, J. 1914: Žárové hroby mladšího období římského u Piněva blíže Poděbrad. Památky archeologické 26, 141–150, 187–209.*
- Hellich, J. 1916: Nejmladší hrob typu plátenického ze Zboží u Poděbrad. Památky archeologické 28, 72–75.*

- Hellich, J. 1918:* Žárové hroby mladšího období římského u Piněva a jich význam. Památky archeologické 30, 149–182.
- Hellich, J. 1919:* Žárové hroby z doby císařství římského na Poděbradsku. Památky archeologické 31, 88–97.
- Hellich, J. 1923:* Nové předhistorické objevy v cukrovaru v Plaňanech. Památky archeologické 33, 115–132.
- Hlava, M. 2010a:* Archeologická sbírka J. A. Jíry a její osudy. Archaeologica Pragensia 20, 155–220.
- Hlava, M. 2010b:* Zlato v Jírově sbírce. Archaeologica Pragensia 20, 458–477.
- Hoops, J. (Beck, H. – Steuer, H. – Timpe, D. /eds./) 1998:* Reallexikon der Germanischen Altertumskunde. Band 12. Berlin.
- Hrala, J. 1998:* Beroun-Závodí. In: Filip, J. (Hrala, J. /ed.): Enzyklopädisches Handbuch zur Ur- und Frühgeschichte Europas. Band III – Addenda. Praha, 35–36.
- Hrnčiarik, E. 2009:* Römische Glasgefäße aus der Slowakei. Študijné zvesti Archeologického ústavu SAV 45, 151–174.
- Hušťák, P. – Jiřík, J. 2008:* Osídlení z doby římské v Praze – Hloubětíně, „Zahrady nad Rokytkou“. In: Karwowski, M. – Droberjar, E. (eds.): Archeologia Barbarzyńców 2008. Powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim. Materiały z IV Protohistorycznej Konferencji Sanok, 13–17 października 2008. Sanok, 305–351.
- Chochol, J. 1970:* Lidské pozůstatky ze žárového pohřebiště doby římské v Lužci nad Vltavou (o. Mělník). Památky archeologické 61, 378–394.
- Chochol, J. 1980:* Lidské pozůstatky z pohřebiště římského období v Plotištích nad Labem. Památky archeologické 71, 335–359.
- Chytrá, H. 2005:* Přesleny jako součást výbavy hrobů z doby římské. Nепublikovaný rukopis bakalářské práce, FF MU v Brně.
- Isings, C. 1957:* Roman glass from dated finds. Groningen – Djakarta.
- Kačl, P. 2007:* Skleněné nádoby v době římské a stěhování národů v Čechách. Nепublikovaný rukopis bakalářské práce, FF ZČU v Plzni.
- Karwowski, M. 2010:* Spätantike Glasarmringe aus Niederleis in Niederösterreich. In: Urbaniak, A. – Prochowicz, R. – Jakubczyk, I. – Levada, M. – Schuster, J. (eds.): Terra barbarica. Studia ofiarowane Magdalenie Mączyńskiej w 65. rocznicę urodzin. Monumenta Archaeologica Barbarica. Series Gemina. Tomus II. Łódź – Warszawa, 283–300.
- Kolník, T. – Varsík, V. – Vladár, J. 2007:* Branč. Germánska osada z 2. až 4. storočia. Nitra.
- Koudelka, J. 1906:* Archeologický nález u Nov. Bydžova. Památky archeologické 21, 137–140.

- Koudelka, J. 1908:* V době předhistorické na Bydžovsku. Dvacet let práce musea a musejního spolku v Nov. Bydžově. Nový Bydžov.
- Koutecký, D. 1995:* Pohřebiště z doby římské v Mariánských Radčicích, okr. Most. In: Archeologické výzkumy v severozápadních Čechách v letech 1983–1992. Most. 179–186.
- Kraskovská, L. 1988:* Typy perál z doby římské na Slovensku. Zborník Slovenského národného múzea 82, 93–106.
- Kruta, V. 1972:* Železářská osada ze starší doby římské Kadaň-Jezerka (okr. Chomutov). Archeologické rozhledy 24, 317–327, 367–368.
- Kuna, M. (ed.) 2007:* Archeologie pravěkých Čech 1. Pravěký svět a jeho poznání. Praha.
- Kunow, J. 1983:* Der römische Import in der Germania libera bis zu dem Markomannenkriegen. Studien zu Bronze- und Glasgefäßen. Göttinger Schriften für Vor- und Frühgeschichte 21. Neumünster.
- Kytlicová, O. 1970:* Pohřebiště z doby římské v Lužci nad Vltavou (o. Mělník). Památky archeologické 61, 291–393.
- Lund Hansen, U. 1998:* Glas – § 4. Römische Glas der römischen Kaiserzeit im Barbaricum. In: Hoops, J. (Beck, H. – Steuer, H. – Timpe, D. /eds./), 146–153.
- Machek, V. 1968:* Etymologický slovník jazyka českého. Praha.
- Motyková, K. 1977:* Das Fortleben latènezeitlicher Traditionen im Verlauf der älteren römischen Kaiserzeit in Böhmen. In: Symposium Ausklang der Latène-Zivilisation und Anfänge der germanischen Besiedlung im mittleren Donaugebiet. Bratislava, 239–248.
- Motyková, K. 1981:* Das Brandgräberfeld der römischen Kaiserzeit von Stehelčevce. Památky archeologické 72, 340–415.
- Motyková, K. 2006:* Třebusice. In: Hoops, J. (Beck, H. – Steuer, H. /eds./): Reallexikon der Germanischen Altertumskunde. Band 31. Berlin – New York, 150–152.
- Motyková, K. – Droberjar, E. v tisku:* Třebusice – významné germánské pohřebiště z doby římské v Čechách (katalog). Praha.
- Motyková, K. – Rybová, A. – Drda, P. 1989:* Lhota, o. Dolní Břežany, okr. Praha-západ. In: Výzkumy v Čechách, 96–98.
- Motyková-Šneidrová, K. 1962:* Osada pod Hradištěm u Stradonic. Památky archeologické 53, 137–154.
- Motyková-Šneidrová, K. 1963:* Die Anfänge der römischen Kaiserzeit in Böhmen. Praha.
- Motyková-Šneidrová, K. 1964:* Třebusice, okres Kladno. In: Bulletin záchranného oddělení 1, 87–88.
- Motyková-Šneidrová, K. 1967:* Weiterentwicklung und Ausklang der älteren römischen Kaiserzeit in Böhmen. Fontes Archaeologici Pragenses 11. Pragae.

- Motyková, K. 1974: Sídlní objekt s doklady výroby hracích kostek z doby římské u Hoštic. Archeologické rozhledy 26, 504–519.*
- Musil, J. 2008a: Výrobky římských dílen v Čechách. In: Salač, V. (ed.) 2008, 100–112.*
- Musil, J. 2008b: Výrobky římských dílen v Čechách – 3. století po Kr. In: Salač, V. (ed.) 2008, 155.*
- Neustupný, E. 2007: Vymezení archeologie. In: Kuna, M. (ed.) 2007: Archeologie pravěkých Čech 1. Pravěký svět a jeho poznání. Praha.*
- Ničová, M. 2011: Římské importy ve východních Čechách. Rukopis bakalářské práce na FF UHK v Hradci Králové.*
- Nicholson, P. T. 2009: Faience Technology. In: Wendrich, W. (ed.): UCLA Encyclopedia of Egyptology. Los Angeles.
<http://digital2.library.ucla.edu/viewItem.do?ark=21198/zz0017jts>*
- Niederle, L. 1915: Stříbrné ostruhy z Litoměřicka. Památky archeologické 27, 196–201.*
- Ondřejová, I. 1974: Římský bronzový prsten z Kadaně. In: Římské importy, Praha, 37–39.*
- Päffgen, B. 2003: Glasherstellung spätrömischer und frühmittelalterlicher Zeit im Rheinland und dessen Nachbargebieten. In: Felgenhauer-Schmiedt, S. – Eibner, A. – Knittler, H. (eds.): Auf gläsernen Spuren. Der Beitrag Mitteleuropas zur archäologisch-historischen Glasforschung. Beiträge zur Mittelalterarchäologie in Österreich 19, 9–28.*
- Parkman, M. – Zavřel, P. 2003: Die Grabung in Dub-Javornice, Kr. Prachatice. Ein Beitrag zur Diskussion über Kontakte zwischen Kelten und Germanen in Südböhmen. In: Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen. 12. Treffen 19. bis 22. Juni 2002 in Cheb. Rahden/Westf., 203–219.*
- Pecinovská, M. v tisku: Obříství 2011 – záchranný archeologický výzkum. In: Archeologické výzkumy v Čechách 2011. Sborník referátů z informačního kolokvia. Zprávy ČAS. Praha.*
- Peška, J. – Tejral, J. (eds.) 2002: Das germanische Königsgrab von Mušov in Mähren. Teil 1–3. Bonn.*
- Píč, J. L. 1892: Žárové hroby na Třebické u Dobřichova z doby císařství římského. Památky archeologické 15, 561–598.*
- Píč, J. L. 1897a: Sídliště u Tuklat. Památky archeologické 17, 367–379.*
- Píč, J. L. 1897b: Žárové hroby na Pičhoře u Dobřichova (z doby císařství římského). Památky archeologické 17, 479–538.*
- Píč, J. L. 1900: K otázce původu typu hradištného. Památky archeologické 18, 393–408.*
- Píč, J. L. 1902: Kostrové hroby s kulturou marnskou čili latèenskou a Bojové v Čechách. Čechy na úsvitě dějin. Svazek 1. Praha.*

- Píč, J. L. 1905:* Starožitnosti země České, II/3. Žárové hroby v Čechách a příchod Čechů. Praha.
- Píč, J. L. 1909:* Starožitnosti země české, III/1. Čechy za doby knížecí. Praha.
- Pleinerová, I. 1995:* Opočno. Ein Brandgräberfeld der jüngeren und späten römischen Kaiserzeit in Nordwestböhmen. Kraków.
- Plinius Secundus, C.:* Historia naturalis. Liber XXXVI.
http://penelope.uchicago.edu/Thayer/L/Roman/Texts/Pliny_the_Elder/36*.html
- Polišenský, T. 2006:* Nové sídliště z časné doby římské v Praze-Křeslicích. Předběžná zpráva o výzkumu. In: Droberjar, E. – Lutovský, M. (eds.): Archeologie barbarů 2005. Praha, 273–286.
- Rataj, J. 1953:* Kostrový hrob z mladší doby římské z Dolních Chaber. Archeologické rozhledy 5, 30–32, 41–42.
- Rejzek, J. 2001:* Český etymologický slovník. Voznice.
- Rohanová, D. 2006:* Koroze a degradace skel. Učební texty Koroze materiálů pro restaurátory. Praha.
http://www.vscht.cz/met/stranky/vyuka/predmety/koroze_materialu_pro_restauratory/kadm/pdf/2_2.pdf
- Rottloff, A. 2004:* Römisches Glas. In: Wamser, L. (ed.) 2004, 133–137.
- Rybová, A. 1970:* Das Brandgräberfeld der jüngeren römischen Kaiserzeit von Pňov. Praha.
- Rybová, A. 1979:* Platiště nad Labem, Eine Nekropole aus dem 2.–5. Jahrhundert u. Z. I. Teil. Památky archeologické 70, 353–489.
- Rybová, A. 1980:* Platiště nad Labem, Eine Nekropole aus dem 2.–5. Jahrhundert u. Z. II. Teil. Památky archeologické 71, 93–224.
- Sakař, V. 1966:* Mladší doba římská v podkrušnohorské oblasti. Památky archeologické 57, 604–648.
- Sakař, V. 1967:* Nádoby s vloženými okénky v Římány neobsazené střední a východní Evropě. Památky archeologické 58, 416–432.
- Sakař, V. 1970:* Roman Imports in Bohemia. Fontes Archaeologici Pragenses 14. Pragae.
- Salač, V. 1995:* Zur ältesten germanischen Besiedlung Böhmens. In: Tejral, J. – Pieta, K. – Rajtár, J. (eds.): Kelten, Germanen, Römer im Mitteldonauebiet vom Ausklang der Latène-Zivilisation bis zum 2. Jahrhundert. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 3. Brno – Nitra, 145–176.
- Salač, V. 1996:* O hospodářství, oppidech a Marobudovi. Archeologické rozhledy 48, 60–97.
- Salač, V. 2008:* Starší doba římská. In: Salač, V. (ed.) 2008, 17–126.

- Salač, V. (ed.) 2008: Archeologie pravěkých Čech 8. Doba římská. Praha.*
- Sasse, B. – Theune, C. 2003: Perlen. In: Hoops, J. (Beck, H. – Geuenich, D. – Steuer, H. /eds.): Reallexikon der Germanischen Altertumskunde. Band 22. Berlin, 564–587.*
- Sedláčková, H. 1973: Chata z mladší doby římské ve Stříhově, okr. Nymburk. Archeologické rozhledy 25, 329–334.*
- Schmidt, V. – Felcman, J. 1896: Nálezy černucké. In: Archaeologický výzkum „Údolí Svatojiřského“ a okolí. Památky archeologické 16, 740–741.*
- Sklenář, K. 1982: Pravěké nálezy na Mělnicku a Kralupsku. Archeologický místopis okresu Mělník v pravěku a rané době dějinné. Mělník.*
- Sklenář, K. 1995: Slepé uličky archeologie. Hořovice.*
- Sklenář, K. 1998: Archeologický slovník. 3. Keramika a sklo. Praha.*
- Sláma, J. 1977: Mittelböhmen im frühen Mittelalter I. Katalog der Grabfunde. Praehistorica 5. Praha.*
- Sode, T. 2003: Viking Age Glass Beads from Ribe, Denmark, in the Light of Ethnographic Research. In: Glover, I. C. – Brock, H. H. – Henderson, J. (eds.): Ornaments from the Past. Bead studies after Beck. A Book on Glass and Semiprecious Stone Beads in History and Archaeology for Archaeologists, Jewellery Historians and Collectors. London, 47–58.*
- Stawiarska, T. 1984: Szklá z okresu wpływów rzymskich z północnej Polski. Studium technologiczne. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź.*
- Stawiarska, T. 1985: Paciorki szklane z obszaru Polski północnej w okresie wpływów rzymskich. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź.*
- Stawiarska, T. 1987: Katalog paciorków szklanych z obdaru Polski północnej w okresie wpływów rzymskich. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź.*
- Stawiarska, T. 1999: Naczynia szklane okresu rzymskiego z terenu Polski. Studium archeologiczno-technologiczne. Warszawa.*
- Straume, E. 1987: Gläser mit Facettenschliff aus skandinavischen Gräbern des 4. und 5. Jahrhundert n. Chr. Oslo.*
- Svoboda, B. 1946: Destičkovité spony mladší doby císařství římského (K dějinám styků našich zemí s antickým světem). Památky archeologické 42, 40–70.*
- Svoboda, B. 1948: Čechy a římské Imperium. Sborník Národního muzea, řada A – historie 2, Praha, 5–253.*
- Svoboda, B. 1965: Čechy v době stěhování národů. Praha.*
- Svobodová, H. 1985: Antické importy z keltských oppid v Čechách a na Moravě. Archeologické rozhledy 37, 653–668.*

- Šneidrová, K. 1958:* Třebusice – największe cmentarzysko z pierwszych wieków naszej ery w Czechach. *Z otchłani wieków* 24, 68–71.
- Špaček, J. – Venclová, N. 2003:* Pravěké sklo ve sbírkách Městského muzea v Čelákovících. In: Černá, E. – Frýda, F. – Špaček, J. – Štauber, B. (eds.): *Historické sklo. Sborník pro dějiny skla 3.* Čelákovice, 71–80.
- Tejral, J. 1999a:* Archäologisch-kulturelle Entwicklung im norddanubischen Raum am Ende der Spätkaizerzeit und am Anfang der Völkerwanderungszeit. In: Tejral, J. – Pilet, Ch. – Kazanski, M. (eds.): *L'Occident romain et l'Europe centrale au debut de l'époque des Grandes Migrations.* Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 13. Brno, 205–271.
- Tejral, J. 1999b:* Die spätantiken militärischen Eliten beiderseits der norisch-pannonischen Grenze aus der Schicht der Grabfunde. In: Fischer, Th. – Precht, G. – Tejral, J. (eds.): *Germanen beiderseits des spätantiken Limes.* Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 14. Brno, 217–292.
- Tempelmann-Mączyńska, M. 1985:* Die Perlen der römischen Kaiserzeit und der frühen Phase der Völkerwanderungszeit im mitteleuropäischen Barbaricum. Mainz.
- Turek, R. 1935:* Předmerovejský hrob v Řepově. *Památky archeologické* 40, 116–117.
- Venclová, N. 1971:* Pravěké sklo v Československu. *Zprávy ČSSA* 13 (č. 4), 53–74.
- Venclová, N. 1980:* Nástin chronologie laténských skleněných náramků v Čechách. *Památky archeologické* 71, 61–92.
- Venclová, N. 1984:* On the problem of Celtic glass vessels. *Památky archeologické* 75, 445–457.
- Venclová, N. 1990:* Prehistoric glass in Bohemia. Praha.
- Venclová, N. 2005:* Sklo období pravěku a raného středověku. In: Drahotová, O. (ed.) 2005, 27–72.
- Venclová, N. – Hulínský, V. – Frána, J. – Fikrle, M. 2009:* Němčice a zpracování skla v laténské Evropě. *Archeologické rozhledy* 61, 383–426.
- Venclová, N. – Salač, V. 1990:* Laténské sklo ze sídliště v Lovosicích. *Archeologické rozhledy* 42, 640–657, 721–722.
- Venclová, N. (ed.) 2008:* Archeologie pravěkých Čech 7. Doba laténská. Praha.
- Wagner, H. 1998:* Glasringe. In: Hoops, J. (Beck, H. – Steuer, H. – Timpe, D. /eds./), 166–173.
- Waldhauser, J. – Košnar, L. 1997:* Archeologie Germánů v Pojizeří a v Českém ráji. Praha/Mladá Boleslav.
- Wamser, L. (ed.) 2004:* Die Römer zwischen Alpen und Nordmeer. Düsseldorf.

- Wedepohl, K. H. 1998: Glas – § 2. Rohstoffe, Herstellung, stoffliche Typen. In: Hoops, J. (Beck, H. – Steuer, H. – Timpe, D. /eds./), 142–143.*
- Wurdinger, M. 1925: Der Fund von Schießelitz bei Saaz. Sudeta 1, 186–195.*
- Wurdinger, M. 1938: Stankowitz. Fundbericht 1937 aus Böhmen. Sudeta 14, 55.*
- z 1889: Z Vysočan. Památky archeologické 14, 318–320.*
- Zápotocký, M. 1969: Materiály k osídlení Litoměřicka v době římské – I: Dolní Poohří. Archeologické rozhledy 21, 178–201.*
- Zavřel, P. 1999: Současný stav výzkumu doby římské a doby stěhování národů v jižních Čechách. Archeologické rozhledy 51, 205–229.*
- Zavřel, P. 2006a: Současný stav poznání plaňanského horizontu v jižních Čechách. In: Droberjar, E. – Lutovský, M. (eds.): Archeologie barbarů 2005. Praha, 237–251.*
- Zavřel, P. 2006b: Der gegenwärtige Forschungsstand zu den römer- und völkerwanderungszeitlichen Siedlungen in Südböhmen. In: Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayer/West- und Südböhmen. 15. Treffte 15. bis 18. Juni 2005 in Altdorf. Rahden/Westf., 107–134.*
- Zavřel, P. 2006c: Pravěk. In: kolektiv autorů: Novohradské hory a novohradské podhůří. Příroda – historie – život. Praha, 363–370.*
- Zeman, J. – Venclová, N. – Bubeník, J. 1998: Železářská osada z 3. – poč. 5. stol. v Přerubenicích. Praehistorica 23, 95–131.*

Databázové zdroje:

ADC: Archeologická databáze Čech, verze 2005, Archiv 3.0

Databáze NM: Databáze archeologické sbírky Oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea

VITREA: databáze VITREA

<http://en.arup.cas.cz/cz/VITREA/Index.htm>

Přílohy

Katalog lokalit

Souhrn nálezů

- Korálky a závěsky
- Nádoby
- Aplikace
- Ostatní a neurčené artefakty

Klasifikační systém pravěkých korálek

Obrazová příloha

- Korálky a závěsky
- Nádoby
- Aplikace
- Ostatní skleněné předměty
- Mapy

CD

Databáze

Tabulky

Katalog lokalit

Beroun

Situace: Mezi Plzeňskou třídou a Tyršovou ulicí, Plzeňské předměstí, západně od městského jádra. Na mírném svahu pod Městskou horou, na levém břehu Litavky.

Záchranný výzkum 1979–1980 – prozkoumáno 11 zahloubených chat, 4 nadzemní kůlové objekty, různé jámy, železářská pec. Oválný objekt sloupové konstrukce neznámého účelu.

Střepy z keramických nádob. Několik zlomků terry sigillaty. 2 porýnské výrazně členěné spony. Spona s očky. Stříbrná jehlice. Bronzový závěsek v podobě stylizované lidské postavy. Kostěný hřeben. Zlomky bronzových kroužků a drátků. Zvířecí kosti.

2 skleněné korálky.

Datace: A–B2b

Depozice: M Beroun

Literatura: *Břicháček – Charvát – Matoušek 1983; Droberjar 2002, 17*

Beroun-Závodí

Sit.: Jihovýchodní část Berouna, na nejnižších terasách levého břehu Berounky.

R. 1978 nalezen bohatý hrob mezi chatami 1 a 2 již pravděpodobně v době pohřbu zaniklého sídliště.

Hrobová jáma 3 × 2 m. V natažené poloze na zádech kostra asi čtyřicetiletého muže.

Bronzový meč s kostěnou rukojetí. Bronzová štítová puklice. Bronzové hroty kopí a oštěpů. Bronzová ostruha. Samostřílová spona. Přezka. Kování opasku. Hřeben. Toaletní souprava (pinzeta, ušní lžička). Nůž. Nůžky. 6 keramických nádob.

Poškozený skleněný pohár se stěnami zdobenými fasetovaným vybrušováním.

Dat.: C3/D1

Dep.: M Plzeň

Lit.: *Břicháček 1981; Hrala 1998, 35–36; Tejral 1999, 217; Droberjar 2002, 16; 2008, 127*

Bezděkov (okr. Louny)

Sit.: Poloha Ortsried. Ojedinelý nález.

Fragment silnostěnné nádoby ze zeleného skla.

Dat.: B1

Dep.: M Žatec, inv. č. 2326/70

Lit.: *Sakař 1966, 605; Sakař 1970, 3; Musil 2008a, 108*

Bitozeves (okr. Louny)

Sit.: Na chmelnici v poloze Za Stodolou na parcele č. 178. R. 1887 hloubce 75 cm vykopán zřejmě ženský žárový hrob.

Hliněná popelnice obložená kameny. Urna: mísovitá nádoba. Bronzová samostřílová spona s klínovitou nožkou. Bronzový kroužek (patrně prsten). Štípaná industrie (kříšťál). 4? jantarové korálky.

Válcovitý vysoký (?) skleněný korálek. 6 zploštěle kulovitých skleněných korálků. Možná složitě fasetovaný (14-stěn: krychle)? korálek (*Sakař 1966, obr. 10:3*).

Dat.: C3

Lit.: *Micko 1942; Svoboda 1965, 238; Sakař 1966, 605–606; Tempelmann-Mączyńska 1985, 258; Droberjar 2002, 18.*

Čelákovice 1 (okr. Praha-východ)

Sit.: Děkanská zahrada, čpp. 1582/1. 1960.

Kulturní vrstva.

Část amforcky s šikmou kanelurou na výduti a se dvěma malými páskovými oušky z foukaného bezbarvého (nazelenalého) průsvitného skla. Podle určení J. Čadíka výrobek trevírských skláren z konce 3. nebo začátku 4. stol. Zachovaná výška 62,5 mm, průměr okraje 28,5–30,6 mm, tloušťka 1–4 mm. (*Sakař 1970, Fig. 1; Špaček – Venclová 2003, obr. 2:15*).

Dep.: M Čelákovice, inv. č. A 2484

Dat.: C2–C3

Lit.: *Sakař 1970, 3; Špaček – Venclová 2003, 71*

Čelákovice 2

Sít.: Husova ulice u domu č. 817, ppč. 877.

Žárový hrob. Urna: hliněná nádoba. Spálené kosti dospělého člověka. Zlomek železné tyčinky. 2 keramické zlomky ze 2 nádob.

Sklo: Slítek korálku z modrého průsvitného skla, 7,4 × 8,2 × 4,7 mm.

Dep.: M Čelákovice, inv. č. A 3586

Dat.: C1–C2

Lit.: Špaček – Venclová 2003, 71

Černuc (okr. Kladno)

Sít.: Poloha Na Skalkách, ppč. 367. Zničené žárové pohřebiště. R. 1894 odkryl J. Felcman zbytek hrobu.

Žárový hrob. Urna: zachováno dno hliněné nádoby. Bronzový kroužek.

Čočkovitý velký skleněný korálek. 2 zlomky žlutého skleněného korálku s modrobílými očky, typ 519 (Ha D/LT A–LT C1).

Dat.: C

Dep.: NM, inv. č. 15394, 15395

Lit.: Schmidt – Felcman 1896; Venclová 1990, 286; Databáze NM

Červené Pečky (okr. Kolín)

Sít.: Býv. panský sad Ohrada, výzkum F. Dvořáka 1912

Zahloubená chata (260 × 192 cm) se sloupy v rozích. Zlomky keramických nádob. Železná uzda. Železný klíč. Zlomky kování. Kostěný ozubený nástroj. Kostěný roubík. Zvířecí kosti (tur, prase, kůň).

Zlomek skleněné nádoby. Skleněné korálky.

Dat.: B–B2/C1

Lit.: Droberjar 2002, 46

Dobřichov-Pičhora (okr. Kolín)

Sít.: Na ostrožně nad říčkou Výrovkou. Objeveno r. 1896. Výzkum J. Waňka pod dohledem J. L. Píče zachytil 131 žárových hrobů, z nichž 82 bylo v keramických popelnicích a 6 v bronzových nádobách. Hroby nebyly dokumentovány ani celkový plán nebyl pořízen. Lidské kosti či obsahy uren nebo jámových hrobů nebyly zpravidla sbírány. Do první světové války se objevily další hroby.

Dnes rekonstruovatelných 160 hrobových celků. Převažovaly nejspíše hroby popelnicové. Podle stavu poznání převládají hroby se středně bohatou až bohatou výbavou, chudých je málo. I podle dochovaných kosterních pozůstatků je doloženo pohřbívání mužů, žen i dětí. 22 % hrobů obsahuje součásti výzbroje, většinou i římské importy.

Nejstarší horizont pohřebiště se datuje do stupně Ř B1a (61 hrobů). Stupeň Ř B1b má zastupovat 25 hrobů a 55 hrobů nelze datovat přesněji než do stupně Ř B1. Do stupně Ř B2 se řadí 19 hrobů. Nejmladší hroby pocházejí ze závěru starší doby římské (Ř B2/C1).

Lit.: Píč 1897b; Sakař 1970, 4–25; Droberjar 1999a; 2002, 52–56; Salač 2008, 17

Hrob 30. Urna: keramická terina. Poškozené stříbrné kování picího rohu. Bronzová spona s prolamovaným zachycovačem (A 2aI, Kostrzewski var. O). 2 zlomky bronzové jehlice s polokulovitou hlavičkou. Deformovaný bronzový kroužek s nálitky. Zlomky bronzového kroužku s nálitky. Součásti koňského postroje (bronzové udidlo, přezka, kroužky, železný kroužek). Bronzové kulovité kování s pravoúhlým otvorem (součást postroje?). Malý železný nůž s bronzovým kováním. Poškozený zlomek malého železného nože. 2 železné obroučky rukojetí nožů. Železné nůžky.

Dlouhý amorfní slítek modrého opakního skla. Fragment slitku z tmavě modrého průsvitného skla zdobený úzkými bílými proužky (Píč 1905, tab. LXXVII:20). Kapkovitý slítek průsvitného tmavě modrého skla (Píč 1905, tab. LXXVII:18). Všechny 3 slitky snad z nádoby.

Dat.: B1a

Dep.: NM, inv. č. 53621–53623.

Lit.: Píč 1897b, 506; 1905, 124; Sakař 1970, 16, Fig. 9; Droberjar 1999a, 234–235, Taf. 38

Hrob 44. Urna: terina. Bronzová spona (A 2aII). Železná spona (Kostrzewski var. M-b). Bronzová jehlice. Kostěná jehlice. Železný nůž. Pazourkový úštěp.

2 skleněné korálky (Píč 1897b, tab. LXIV: 23, 24; 1905, tab. LXXVIII:23, 24; Droberjar 1999a, Taf. 44:6, 7)

Dat.: B1a

Lit.: *Píč 1897b*, 506; *1905*, 124; *Droberjar 1999a*, 239

Hrob 94. Bronzové kování picího rohu. 5 bronzových spon s očky (A 45b). Stříbrná spona s očky (A 54a). Bronzová spona s očky (typ Kalkriese). Bronzová podunajská výrazně členěná spona (A 67b). 2 bronzové profilované jehlice. Železný hrot kopí. 6 železných nožů. Kus pryskyřice.

Bronzová tutulovitá destičkovitá spona se skleněnou aplikací (typ Dobřichov-Pičhora), 48 × 23 mm (*Píč 1905*, Tab. LXXXIII:5; *Svoboda 1946*, obr. 1; *Droberjar 1999a*, Taf. 61:1, 124:3).

Dat.: B1

Dep.: NM, inv. č. 53891

Lit.: *Píč 1897b*, 502; *Svoboda 1946*, 47–48; *Droberjar 1999a*, 139–140, 250–251

Dobřichov-Třebická (okr. Kolín)

Sít.: Na malé ostrožně táhnoucí se od hradiště v Radimi nad Výrovkou (mezi Radimí a Plaňany) směrem k Cerhenicím a 1 km jihovýchodně od Pičhory. Z výzkumu J. Waňka z l. 1890–1891 lze ve sbírkách Národního muzea identifikovat 70–80 hrobů. Původní počet na Třebické přesahoval hrobů 100. Většina jich byla popelnicových, vyskytlo se i několik jámových a na 8 místech bylo pozorováno „žároviště“. Zajímavá je koncentrace bojovníckých hrobů v západní části a hrobů se sponami ve východní.

Pohřebiště vzniklo ve stupni B2/C1 a trvalo zřejmě až do C3.

Lit.: *Píč 1892*; *Sakař 1970*, 25–29; *Droberjar 2002*, 56–57; *Droberjar 2008*, 127.

Hrob 2. Jámový hrob. Bronzový kroužek. Dekorovaný bronzový pásek. Fragment železného závěsku. Bronzový plíšek s otvorem. Fragment bronzového kování. Kostěná jehlice s profilovanou hlavičkou. Bronzová emailovaná destičkovitá spona, poškozena žářem, barva emailu nepozorovatelná.

Mechově zelený zploštělé kulovitý skleněný korálek (*Sakař 1970*, Fig. 15:38). Modrý válcovitý vysoký skleněný korálek (*Sakař 1970*, Fig. 15:38).

Během inventarizace nebyly dohledány tyto předměty: slitky skleněných korálků, jantarový korál, fragment malého bronzového kování, 5 zahnutých železných hřebíků.

Dat.: B2/C1–C1

Dep.: NM, inv. č. 64375–64376

Lit.: *Sakař 1970*, 25, 27

Hrob 8. Urna: hliněná nádoba na nožce. Bronzový hřeb s polokulovitou hlavičkou. Fragment zdobené kostěné destičky.

Prstencovitý (čočkovitý?) korálek z tmavě modrého skla zdobený žlutými spirálkami (*Píč 1892*, tab. XXXIX:4).

Nebyly dohledány tyto předměty: zlomky kostěné jehlice, slitky skleněných korálků a zlomky železného kování.

Dat.: C

Dep.: NM, inv. č. 64391

Lit.: *Píč 1892*, 569; *Sakař 1970*, 27

Hrob 24. Urna: hliněná mísovitá nádoba. Bronzový závěsek, imitace římské bully. Bronzová kónická ozdoba s perforací. Polovina bronzového prstenu.

Kulovitý korálek z bílého skla zdobený modrozeleným dekorem (*Píč 1892*, tab. XXXIX:5; *Svoboda 1948*, obr. 39:4; *Sakař 1970*, Fig. 15:40). Slitek 2 kobaltově modrých korálků (*Sakař 1970*, Fig. 15:39).

V. Sakař neidentifikoval tyto předměty: malý železný nůž, 3 slitky zelených korálků a jednoho oblého korálku.

Dat.: C

Dep.: NM, inv. č. 64424

Lit.: *Sakař 1970*, 27

Hrob 36. Urna: poškozená hliněná nádoba. Pazourkové křesadlo. Zlomek bronzového plechu. Zlomky železného kování.

4 slitky skleněných korálků (*Sakař 1970*, Fig. 16:2–5).

Dat.: C

Dep.: NM, inv. č. 64439–64442.

Lit.: *Sakař 1970*, 27

Hrob 38. Urna: hliněná terina. Hrudka pryskyřice.
Slítek skleněného modrého korálku.
Dat.: C1–C2
Dep.: NM
Lit.: *Sakař 1970, 27*

Hrob 49. Urna: hliněná nádoba. Bronzová samostřílová spona s vysokým zachycovačem s železnou osou vinutí.
V. Sakař neidentifikoval tyto předměty: zlomky 3 kostěných jehlic s profilovanou hlavičkou, hrudku pryskyřice a slítek modrého skleněného korálku.
Dat.: C1
Dep.: NM
Lit.: *Sakař 1970, 27*

Hrob 50. Urna: hliněná nádoba.
Následující předměty nebyly V. Sakařem identifikovány: 3 ohnuté hřeby, zlomek hliněného korálku, 3 slítky skleněných korálků a 3 hrudky pryskyřice.
Dat.: B2/C1–C
Dep.: NM, inv. č. 64457
Lit.: *Sakař 1970, 27*

Hrob 63. Urna: hluboká mísa. Zlomek dvojdílné spony obložené zlatým plechem. Zlomek destičkovité spony samostřílové konstrukce, původně patrně se zlatým plechem. Zlomky tenké zatočené stříbrné tyčinky. Železný klíč. Zlomek kostěného hřebene. Zlomky 2 kostěných jehlic s profilovanými hlavičkami. Žárem poškozený červený skleněný korálek zdobený vloženou bílou větévkou s modrou výplní listů, na volných místech mezi listy nebo větévkami umístěny žluté rostlinné prvky. (*Svoboda 1946, obr. 5:5; Sakař 1970, Fig. 16:7*).
Následující předměty nebyly V. Sakařem dohledány: fragment bronzové spony a 2 skleněné korálky, jeden zelený a druhý polychromní.
Dat.: C1
Dep.: NM, inv. č. 64476
Lit.: *Svoboda 1946, 58; Sakař 1970, 27*

Hrob 112. Urna: hliněná nádoba. Drobné zlomky železa. Zlomky tenkých kostěných jehlic. Zelenavé a tmavě modré skleněné korálky poškozené žárem.
Je možné, že všechny tyto předměty nepatří k sobě a do jednoho nálezového celku.
Dat.: B2/C1–C
Dep.: NM, inv. č. 64924
Lit.: *Sakař 1970, 27*

Hrob bez označení. Urna: hliněná nádoba (nedochována). 2 jantarové korálky. (Možná i další výbava.) Fajánsový závěsek ve tvaru lva ležícího na obdélném podstavci (*Píč 1892, tab. XXXIX:12; Svoboda 1948, tab. VII:9; Sakař 1970, Fig. 23:11*). Zdeformovaný soudkovitý korálek z černého opakního skla s jednou žlutou a dvěma bílými příčnými liniemi (*Píč 1892, tab. XXXIX:15*). Soudkovitý korálek z kobaltově modrého skla (*Píč 1892, tab. XXXIX:10*). Svisle žebrovaný fajánsový korálek, původně tmavě modrý (*Píč 1892, tab. XXXIX:11*). Svisle žebrovaný fajánsový korálek, původně modrý (*Píč 1892, tab. XXXIX:13*). Svisle žebrovaný fajánsový korálek, původně modrý (*Píč 1892, tab. XXXIX:16*). Zploštělé kulovitý korálek z tmavě červeného opakního skla (*Píč 1892, tab. XXXIX:8*)
Dep.: NM, inv. č. 64662, 64668–64671, 64673, 64675
Lit.: *Píč 1892, 585; Sakař 1970, 27, 29*

Rozrušené žárové hroby
Zlomek tenkostěnné nádoby ze žlutavého iridujícího skla (*Sakař 1970, Fig. 17:10*).
Dep.: NM, inv. č. 64717

Zlomky bezbarvého skla, pravděpodobně ze skleněné lahve.
Dep.: NM, inv. č. 65956

Slitky zlomků pravděpodobně či snad ze skleněných nádob.
Dep.: NM, 64694–64696, 64698–64701

Skleněné korálky a jejich slitky (*Píč 1892*, tab. XXXIX:1, 4–7, 19–20, 23, 38, 40; *1905*, tab. LXXXV:1, 4–7, 19–20, 23, 38, 40; *Sakař 1970*, Fig. 17:8, 9).
Dep.: NM, inv. č. 64663–64667, 64672, 64674, 64676–64679, 64682–64693, 64697, 64712–64715, 65953, 65954, 65957–65959, 65988, BIC

Drť, drobné fragmenty skla do cca 6 mm, bezbarvé, světle zelené, modrozelené, odhadem asi 50 ks.
Dep.: NM, inv. č. 64714

Drobné zlomky bezbarvého skla, odhadem asi 50, do 11 mm; sáček s fragmenty kostí, železa, kamínky a zlomky skla.
Dep.: NM, BIC

Zlomky nádoby vyrobené technikou millefiori.
Dep.: Naturhistorisches Museum, Vídeň

Lit.: *Sakař 1970*, 29

Zlomek hracího kamene plochého plankonvexního tvaru z tmavě modrého až fialového skla (*Píč 1892*, tab. XXXIX:29; *Píč 1905*, tab. LXXXV:29).
Lit.: *Venclová 1984*; *Frána – Maštalka 1984*

Dolánky (okr. Louny)

Nejistý nález

Sit.: Rubín, vrcholová rovina, v 2. pol. 19. stol. úpravy povrchu a rozvoz půdy na pole v okolí. Nálezy z doby římské i z výzkumů H. Preidela ve 30. letech 20. stol.

Mezi nálezy 3 fragmenty terry sigillaty (Drag 37).

Zlomek destičkovité (terčovité) spony ze železa, bronzu a zlata, původně snad se skleněnou vložkou uprostřed (*Svoboda 1946*, obr. 4:5; *1948*, obr. 16:6; *Sakař 1966*, obr. 2:5; *Droberjar 2008*, Příl. 10:5).

Zlomek okraje malé lahvičky z bezbarvého skla. Zlomek lahvičky s hráněným tělem z bezbarvého skla. (Oba zlomky neznámé.)

Větší množství skleněných korálků z poloh Ohmfeld, Steiners Oehmfeld, Dollankaer Gemeindefeld auf der Hochfläche, Wenischfeld, Schuberfeld a Schubertfeld.

Z polohy Eggerfeld: Bronzová samostřílová spona s páskovým lučíkem. Zlomek dna nádoby z iridovaného bezbarvého skla.

Dep.: M Chomutov

Lit.: *Svoboda 1946*, 55; *1948*, 104; *Sakař 1966*, 608; *1970*, 54; *Droberjar 2002*, 57

Dolínek (okr. Praha-východ)

Sit.: V katastru obce rozrušeny min. 2 kostrové hroby z mladší doby římské.

Hrob 1. Bronzová samostřílová spona s vysokým zachycovačem. Bronzová drátěná tzv. vojenská spona.

Skleněný soudkovitý korálek černý s vloženou širokou klikatkou, jejíž výplň se ztratila, lemovanou 2 úzkými červenými.

Dat.: C1

Dep.: NM, inv. č. 53189

Lit.: *Svoboda 1948*, 74; *Sakař 1970*, 29; *Droberjar 2002*, 58

Hrob 2. 2 velké stříbrné destičkovité (terčovité) spony se zlatou fólií a se skleněnými vložkami typu Spielberg-Nienburg-Dolínek (*Svoboda 1946*, obr. 9:2; *1948*, obr. 37:7; *Droberjar 2008*, obr. 80:16). Zlomky náhrdelníku.

Dat.: C1b

Dep.: NM, inv. č. 464216

Lit.: *Svoboda 1946*, 58–59; *1948*, 188–189; *1965*, 240; *Droberjar 2002*, 58

Dolní Chrášťany, o. Lhenice (okr. Prachatice)

Sit.: Pole severně od obce. Sběr J. Sýkory z Blovic, předáno 21. 10. 1980.

Čočkovitý malý korálek z bílého skla (*Zavřel 1999*, obr. 8:1).

Dat.: A–C (vylooučen není středověký původ; určení N. Venclové)

Dep.: M Plzeň, př. č. P 25/80

Lit.: *Beneš 1984*, 24; *Zavřel 1999*, 476

Dřetovice (okr. Kladno)

Sit.: Poloha Na Blatech, ppč. 393. Výzkum A. Knora 1957 (plošný odkryv).

V rámci sídliště odkryty 3 chaty, několik jam, železářských pecí, kúlových jamek a keramická pec. Z movitých nálezů zlomky keramiky, přesleny, hliněná závaží, zlomek zvířecí figurky. Kamenné a kostěné nástroje. Opracované i neopracované zvířecí kosti. Zlomek bronzu. Železářská struska. Mazanice. Údajně i „sklo, škvára“ – snad se jedná o železářskou strusku.

Dat.: A–B

Lit.: *ADC*

Dub-Javornice (okr. Prachatice)

Sit.: U Dubu, na jižním svahu mírné vyvýšeniny při soutoku Černého a Dubského potoka. Sídliště z doby laténské a časné doby římské.

Objekt 1/99. Oválný zahloubený objekt se 2 sloupovými jámami, 3,7 × 2,9 m, hl. 0,6 m. 578 zlomků keramiky (shodný podíl pozdně laténské a stupně Ř A). 3 pozdně laténské běhouny rotačních mlýnků. 3 pískovcové brousky. Železná sekera s tulejí. Zlomek železného předmětu. 3 přesleny. 2 hliněná tkalcovská závaží. Množství mazanice.

Malý skleněný soudkovitý korálek (*Parkman – Zavřel 2003*, Abb. 5:11).

Dat.: LT D1/Ř A

Lit.: *Zavřel 1999*, 476; *2006a*, 244–245, 249–250; *2006b*; *Parkman – Zavřel 2003*; *Salač 2008*, 17

Holedeč 1 (okr. Louny)

Sit.: Poloha Waschka, čpp. 902/1. Při výkopu pro vodovodní potrubí v l. 1930 a 1931 porušeno 6 žárových hrobů, nejspíš z většího pohřebiště z mladší doby římské.

Hrob bez označení. Úrna: hliněná nádoba. Bronzový kroužek. Bronzový závěsek. 9 zlomků kostěného hřebenu. 13 zlomků kostěných jehlic.

Amorfní slitek skleněného korálku. Amorfní slitek, nejspíše z korálku; původní tvar nelze rozlišit, ale mohl být podlouhlý. 2 malé modrozelené skleněné korálky poškozené žářem. Fragmenty 2 skleněných korálků.

Dat.: C

Dep.: M Žatec, inv. č. 1430 a násl.

Lit.: *Franz 1933*; *Sakař 1966*, 608, 610; *Droberjar 2002*, 75–76.

Holedeč 2

Sit.: Neznámý kontext. Z bývalé Benešovy sbírky.

Čočkovitý velký až soudkovitý korálek z bezbarvého nazelenalého průsvitného skla.

Dat.: C (?)

Dep.: NM, inv. č. 32252

Lit.: Databáze NM

Hostín (okr. Mělník)

Nejistý nález

Žárový hrob. Podle V. Schustera obsahoval zlomek skleněné nádoby „zdobený malováním“. Fragment nebyl V. Sakařem v muzejních sbírkách dohledán.

Dep.: M Mělník

Lit.: *Sakař 1970*, 54

Hostivice (okr. Praha-západ)

Sit. I: Poloha Palouky (při hranici k. ú. Hostivic a Ruzyně). 3. sezóna výzkumu v r. 2003.

Kostrový komorový hrob s mohutnými kamennými závaly. Lze zařadit do horizontu Haßleben-Leuna. V rakvi pohřbena žena. 2 stříbrné zlacené štítkovité spony. Jantarové korálky. 3 keramické nádoby. Jehlice. Kostěný hřeben. Železný nůž.

Skleněné korálky.

Dat.: C2

Lit.: *Sankot – Pleinerová – Košta 2004; Droberjar 2008*, 127

Sit. II: Poloha Palouky. Výzkum 2011.

Několik desítek metrů severně od pohřebiště z mladší fáze doby stěhování národů.

Kostrový hrob. Kosti špatně dochovány. 2 keramické nádoby.

Skleněné korálky.

Dat.: C

Lit.: *Daněček – Smíšek v tisku*

Hrochův Týnec (okr. Chrudim)

Sit.: Podborská ulice, zahrada u čp. 80. Náhodný nález při obdělávání půdy r. 1941.

Pár sídlištních jam. Zlomky keramiky. Hliněná figurka. Kostěný nástroj.

Skleněný korálek.

Dat.: A–C

Lit.: *ADČ*

Charvatce (okr. Mladá Boleslav)

Sit.: 100–200 m severně od hospodářského dvora v severní části obce, patrně čištění rybníka koncem 30. let 20. stol.

Sídlištní nálezy: Zlomky keramiky. Hliněný dvojkónický přeslen. Pravděpodobně i skleněný korálek.

Dat.: B

Dep.: M Mladá Boleslav

Lit.: *Motková-Šneidrová 1963*, 20; *Tempelmann-Maczyńska 1985*, 492; *Waldhauser – Košnar 1997*, 122

Kadaň-Jezerka (okr. Chomutov)

Sit.: Jižně od bývalé silnice Kadaň – Prahly, asi 2 km od Kadaně. Záchranný výzkum 1968–1970.

Sídliště ze starší doby římské. Prozkoumány 3 zahloubené chaty s keramikou stupňů A a B1, ale i s pozdně laténskou a 33 hutnických pecí se zahloubenou nístějí a další výrobní objekty (pece), mnohé další zničeny skrývkou.

Chata 18. Bronzové nákončí řemene.

Římský bronzový prsten se skleněnou gemou s vyrytým čtyřspřežím.

Dat.: A–B1

Lit.: *Kruta 1972; Ondřejová 1974; Droberjar 2002*, 114; *Salač 2008*, 18

Klobuky (okr. Kladno)

Sit.: Pole na druhé straně silnice od „Zkamenělého pastýře“. Sonda J. L. Píče r. 1898.

Při prokopávání raně středověkého sídliště našli dělníci údajně v jedné jámě spolu s hradištními střepy bronzovou samostřílovou sponu s dlouhou klínovitou nožkou a čočkovitý velký korálek z bezbarvého nazelenalého skla. Intruze nebo nerozpoznaná superpozice.

Dat.: C2

Lit.: *Píč 1900*, 404; *Databáze NM; ADČ*

Kopisty (okr. Most)

Sit.: Poloha „Fundstelle 7“. Sídliště ze starší doby římské. Objekt z r. 1925.

Zlomek perličkovitého náramku z modrého skla typu 13 (LT C1–C2).

Dep.: M Most

Lit.: *Haevernick 1960*, 188; *Motková-Šneidrová 1963*, 24; *Venclová 1990*, 286

Lahošť (okr. Teplice)

Sit.: Obří pramen.

Balsarium z neobarveného foukaného skla typu Isings 6/8 vysoké 66 mm a široké 29 mm, patrně z 1. století po Kr. V duchcovském muzeu mělo být v meziválečném období údajně další, stejně veliké

balsamium z Obřího pramene (dnes nezvěstné). Původ této nádoby, resp. těchto nádobek, je zpochybňován, patrně se do Čech dostaly až v 19. století.

Dep.: M Ústí nad Labem, inv. č. 2025

Lit.: Cvrková – Jančo 2002; Blažek 2002

Lenešice (okr. Louny)

Sit.: bývalá pískovna paní Rottové, poloha V Bubenči, za domem čp. 159. Těžba písku ve 20. letech 20. stol. ničila pohřebiště ze starší a mladší doby římské.

Žárový hrob. Urna: hliněná mísovitá nádoba. Bronzový vědérkovitý závěsek. Slitek bronzové spony. Zlomky trojvrstvého kostěného hřebene. Údajně i fragment destičkovité (terčovitě) spony.

6 zelenavých slitků skla, jeden z nich možná z nádoby. Slitek korálku z namodralého skla. Slitky dvou korálků ze žlutozeleného skla. Slitek skla. Zlomkovitě dochovaný skleněný korálek vrstevnaté struktury silně poškozený žárem (udáván též jako hliněný).

Dat.: C1

Dep.: M Louny, inv. no. 2186

Lit.: Böhm 1936, 184–186; Sakař 1966, 611; Sakař 1970, 31; Droberjar 2002, 153

Lhota, o. Dolní Břežany (okr. Praha-západ)

Sit.: Hradiště nad Závistí, jihovýchodní sousedství akropole, sonda A 49. Sezóna 1987.

Objekt 4. Částečně zahloubená chata s nárožními křivými jámami, 6,6 × 4,1 m, hl. 0,8–1,25 m. Zlomky keramiky. Zlomky bronzového vědra. Závlačka. Keramické závaží se značkou. Různé železné předměty. Zlomek glazovaného mortaria. Zlatá mince (podle ADČ).

Zlomek okraje skleněné nádoby.

Z okolí chaty. Zlomky zdobené keramiky. Dno skleněného poháru ze žlutozeleného skla.

Dat.: C3

Dep.: ARÚ Praha, dep. Závist

Lit.: Motyková – Rybová – Drda 1989; ADČ; Droberjar 2002, 378–379

Libčeves (okr. Louny)

Sit.: Neznámá poloha ani kontext, možná sídlištní (?).

Zlomek tmavě zeleného skleněného náramku, z vnější strany klenutého a se šikmými žlábkami zdobenými vypichováním, typ 17a. Vnitřní průměr cca 40 mm, šířka 9–10 mm, tloušťka 4 mm (*Píč 1902*, tab. XXVII:8; *Venclová 1980*, obr. 2:6; *Venclová 1990*, Pl. 25:2).

Dat.: B2–C2

Dep.: NM, inv. č. 52400

Lit.: *Píč 1902*, 41; *Haevernick 1960*, 209; *Venclová 1980*, 84; *Venclová 1990*, 267; *Karwowski 2010*, 290

Libočany (okr. Louny)

Sit.: poloha Wehrl. Neznámý kontext.

2 zlomky náramku z tmavého, pravděpodobně tmavě zeleného skla, hustě příčně přesekávaného, vyrobeného prostým spojením konců stočené skleněné tyčinky. Vnitřní průměr 43 mm, šířka 8–9 mm, tloušťka 4 mm.

Dat.: B2–C2

Dep.: M Chomutov, inv. č. 1122 (označeno chybně jako Rubín)

Lit.: Černá – Ondráčková 1996, 45; *Venclová 2005*, 55

Libochovice (okr. Litoměřice)

Žárové hroby odkryté během stavby domu J. Štědrého, čp. 432, na rohu Komenského ul., r. 1914. 6 žárových hrobů, r. 1931 na téže místě hrob 7. Dva z hrobů s bojovníckou výbavou.

Hrob V. Mísovitá hliněná nádoba. Bronzová destičkovitá spona. Podle nálezové zprávy obsahoval hrob i slitek skla natavený na fragmentu kosti z lebky.

Dat.: C1–C2

Dep.: M Litoměřice

Lit.: Svoboda 1946, 56; Zápotocký 1969, 187; Droberjar 2002, 156

Lípa (okr. Hradec Králové)

Z katastru obce.

5 skleněných korálků.

Dat.: A–C

Dep.: M Hradec Králové, inv. č. 2129–2133

Lit.: *Haevernick 1960, 237; Venclová 1990, 285*

Litoměřicko

Neznámé místo v okolí Litoměřic, zřejmě ze zničeného kostrového hrobu.

Dvojice stříbrných ostruh typu Leuna – obě poškozeny, skleněné vložky, které patrně původně zdobily destičky s měděnými nýty, nedochovány (*Niederle 1915, obr. 78, 79; Droberjar 2007, Abb. 9a*).

Dat.: C2

Dep.: NM, inv. č. 27089, 27090

Lit.: *Niederle 1915, 200–201; Blažek 1995, 152; Droberjar 2007, 98*.

Lužec nad Vltavou (okr. Mělník)

Sit.: Bývalá pískovna na terase Vltavy, v západním cípu katastru obce. Plocha větší než 1 ha. 1955–1956 výzkum Olgy Kytlicové. Odkryto 46 žárových hrobů. Izolovaně nebo ve skupinkách. Popelnicové převažují nad jámovými (2 : 1). Některé bez popelnic v podobě sloupců kostí s pevnými obrysy – zřejmě ukládány do dřevěných schránek. Hroby středně vybaveny, nadprůměrná výbava není. Vysoký podíl mužů, kteří se dožili vyššího věku, a malý podíl mladých žen. Pouze 3 dětské hroby.

Dat.: B1; B2–C1

Lit.: *Kytlicová 1970; Chochol 1970; Droberjar 2002, 163–164; Salač 2008, 19–20*

Hrob 45. 30 cm od povrchu ornice – bílý kruh o průměru 25 cm. Přepálené kosti, promíšené hlínou, tvořily sloupec vysoký 20 cm. Pod ním uloženy milodary. Hrobová jáma nebyla patrná. Žena (?), ad. I. Hrob v těsné blízkosti hrobu s bojovnickou výbavou (č. 46).

Železná dvoudílná spona se širokým lučíkem a válcovitou hlavicí. Zlomky kostěného hřebene. Kostěná jehlice s kyjovitě rozšířenou hlavicí. Hliněný dvojkónický přeslen.

10 slitků skla pravděpodobně ze skleněné nádoby (*Kytlicová 1970, obr. 10A:5–7*).

Dat.: B2

Lit.: *Kytlicová 1970, 294, 296*

Hrob 71. 25 cm od povrchu ornice. Popelnice kryta kameny (jedním z nich zlomek neolitické sekerky). Pod kameny v popelnici milodary a při dně spálené kosti. Muž?, ad. I. Urna: mísovitá terina s ostrou horní baňatostí a válcovitým hrdlem, okraj zčásti odorán, černý lesklý povrch, ve dně vsazeno sklo (výška 125 mm, průměr okraje 178 mm, průměr dna 120 mm; *Kytlicová 1970, obr. 19:1, 40:2, 42*). Železná spona se širokým lučíkem a válcovitou hlavicí. Zlomek kostěného hřebene. Zkorodované železné nákončí řemene. Železné šídlo. Železný nůž s dlouhým řapem. Železný nůž se širokým břitem. Slitek smůly.

Dat.: B2

Lit.: *Sakař 1967, 420; Kytlicová 1970, 299*

Lužice (okr. Chomutov)

Sit.: Polykulturní sídliště, mj. i objekty z pozdní doby latéské a z doby římské (Ř A a B1).

Polozemnice č. 9. S trojicemi kúlových jam v kratších stěnách a s jámami, jamkami a ohništěm na úrovni podlahy. 2796 zlomků keramiky (pozdě latéská, časná doba římská, v malém množství i przeworská; střepy rovnoměrně rozptýleny). Spona (Beltz varianta J). Zlomek železné spony s prohnutým lučíkem. Zlomek bronzového náramku. Další drobné nálezy.

Zlomek modrého skleněného náramku se třemi žebry a žlutou vlnicí (LT C2; *Salač 1996, obr. 7:5*).

Dat.: LT D1/Ř A

Lit.: *Salač 1995, 146–150; 1996, 82–86; 2008, 20–21*

Malé Březno (okr. Most)

Sit.: Parcela č. 72/1. Při stavbě stodoly na jaře r. 1933 porušen *kostrový hrob* a vykopán bez dokumentace.

2 (nebo 3 podle H. Preidela) stříbrné destičkovité (terčovité) spony se zlatou fólií a s modrou skleněnou vložkou uprostřed (*Svoboda 1948, obr. 37:4; Blažek 1995, Abb. 6:1, 2*). Zlomek stříbrného nákrčníku. Bronzový kroužek. 1 jantarový korálek.

2 kulovité korálky z kobaltově modrého skla (*Blažek 1995, Abb. 6:3, 4*).

Dep.: M Žatec, bez inv. č.

Dat.: C1b

Lit.: *Svoboda 1948*, 189; *Svoboda 1965*, 238 (uvedeno chybně jako Břežánky); *Blažek 1995*, 141–142, Abb. 6:1–4; *Droberjar 2002*, 167

Mariánské Radčice (okr. Most)

Sit.: Mírný svah obrácený k jihu, ve vzdálenosti asi 300 m od bezejmenného potoka, který se vlévá do Bílého potoka. Záchranný výzkum 1982, T. Velímský. Zdevastováno skrývkou. Zbytky 16 žárových popelnicových hrobů ve 2 skupinách (severní se 6 a jižní s 9 pohřby, vzdáleny 20 m) a 1 osamocený (vzdálen 40 m SVV od severní skupiny).

Hrob 10. Urna: zachován jen spodek hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene. Zlomek kostěné jehlice. Zlomek železné spony. Zlomek železné hráněné tyčinky. 4 zlomky železných předmětů. Železný nůž. Skleněné korálky, zachováno 24 ks včetně zlomků (*Koutecký 1995*, obr. 3:5).

Dat.: B2/C1

Lit.: *Koutecký 1995*

Mlékojedy (okr. Mělník)

Sit.: Na písečné duně vedle břehu starého labského ramene. Pole ppč. 568, 606. Postupně ničeno těžbou písku, záchranný výzkum K. Motykové v l. 1972–1976 (dochovaná plocha sídliště 500 × 200 m).

40 zahloubených různě velkých chat (malé chaty o 7–10 m², velké chaty o 20–29 m², nejvíce chaty o 10–20 m²) převážně s šestiúhelníkově rozmístěnými sloupovými jámami. Množství sloupových či kůlových jamek, 2 žlaby, 15 železářských pecí se zahloubenou nístějí a nadzemní hliněnou šachtou, 15 ohnišť nebo domácích pecí, 5 velkých pecí obložených kameny, 115 jam různého charakteru a 9 zásobních jam.

Podle předběžného zhodnocení minimálně dvoufázové sídliště

Dat.: A–B1

Zlomek téměř rovného skla, na širší vnější straně okraj. Novověká intruze?

Dep.: NM, inv. č. 469882

Dva slitky pravděpodobně z korálku (?).

Dep.: NM, inv. č. 469971

Zlomek skleněného náramku se síťovou výzdobou typu 5a (LT C1).

Dep.: NM, inv. č. 469946

Lit.: *Motyková 1975*, 53–54; *Venclová 1990*, 287; *Droberjar 2002*, 184–185; *Databáze NM*

Most (okr. Most)

Sit.: Poloha „Eugengrube“, ppč. 2952. Nález z r. 1937. Sídliště z doby římské.

Zahloubená chata. Kostěná jehlice. Hrot kopí (?). Zlomky keramiky. Mazanice. Lastury. Zvířecí kosti.

Zlomek náramku z modrého skla s 5 žebry a žlutými vlnicemi snad typu 7b (LT C1–C2). Zlomek bradavkovitého náramku z modrého skla snad typu 14 (LT C1).

Dep.: M Most, inv. č. 573/27b

Lit.: *Heinisch 1938*, 51; *Haevernick 1960*, 155, 202; *Motyková-Šneidrová 1967*, 31; *Venclová 1990*, 287

Mšec/Mšecké Žehrovice (okr. Rakovník)

Sit.: Nejistý nález. Jižně od Červeného rybníka, poloha Kaštanka, 287/5, 287, 291/6, 291/5, 291/1, M. Ž. – ppč. 1216/3, 1220/2, 1220/3. Povrchové sběry, sondáž (F. Sedláček, 1960–1980).

Několik sídlištních jam. Zlomky keramiky. Skleněný korálek.

Dat.: A–C

Dep.: sbírka F. Sedláčka, Mšec (?)

Lit.: *ADC*

Nebovidy 1 (okr. Kolín)

Sit.: Poloha Záušní pole a pískovna pana Skokana (asi 100 kroků východně od obce). V l. 1906–1907 a 1917 prozkoumáno alespoň 10 žárových hrobů a také další nálezy z rozrušených hrobových celků.

B1a–B2

Hrob „1/1906“. 2 hliněné nádoby. Několik bronzových a železných spon s prolamovanou patkou. Slítek skleněného korálku.
R. 1906. Nálezy obdržela baronka Hrubá z Gelenj.

Hrob „1/1917“. Urna: široká vázovitá hliněná nádoba. Vyšší hrncovitá hliněná nádoba. Nízká hliněná miska. Bronzová nádoba (?). Malá bronzová spona s prolamovanou patkou a uzlíkem na lučíku. Jehla malé železné spony. Malý železný nůž.
Skleněný korálek „tmavé barvy“ poškozený žárem.
R. 1917.

Z rozrušených hrobů. Žárem zdeformovaný zlomek nádoby z bezbarvého namodralého skla. Svisle žebrovaný soudkovitý korálek z absolutně bezbarvého skla poškozený žárem. Čočkovitý malý fajánsový korálek, původně tmavě modrý.

Dep.: M Kolín, inv. č. 10355A, 10413, 10415.

Lit.: *Dvořák 1919*, 154; *1936*; *Motyková-Šneidrová 1963*, 36; *1967*, 31–32; *Sakař 1970*, 55; *Droberjar 2002*, 212; *Beneš – Horník – Kašpárek 2011*

Nedomice (okr. Mělník)

Sit.: Na pozemku domu čp. 6 před r. 1952.

Žárový hrob. Urna: hliněná nádoba. Spálené lidské kosti.

Několik skleněných korálků.

Dat.: C1–C2

Dep.: M Mělník

Lit.: *Sklenář 1982*, 292; *Droberjar 2002*, 292

Nepolisy (okr. Hradec Králové)

Sit.: Vedle cesty vedoucí k Chlumci na návrší poblíž nového hřbitova r. 1904 při kopání písku.

Žárový hrob. Urna: imitace östlandského vědra (bronz, držadlo a atase železo). Zbytky přepálených kostí. Štítová puklice. Držadlo štítu. 2 hroty kopí. Železná přezka s příchytnou destičkou. Kostěný vícedílný hřeben.

Zlomky přetavených kusů skla, patrně korálků (*Koudelka 1906*, obr. 10).

Dat.: B2/C1

Lit.: *Koudelka 1906*; *Sakař 1970*, 34; *Droberjar 2002*, 213–214

Obříství (okr. Mělník)

Sit.: Poloha Mezi Obřístvím a Štěpánským přívozem, ppč. 75/1. Předstihový výzkum 2011.

Objekt 542. Obdélný zahloubený dům (polozemnice) se dvěma sloupovými jamkami v kratších stěnách.

Zlomky keramických nádob. Kostí. Mazanice. Uhlíky.

Zlomek kobaltově modrého skleněného náramku typu 6a (LT C1–C2).

Dat.: B1

Lit.: *Beneš v tisku*; *Pecinovská v tisku*

Ohnišťany (okr. Hradec Králové)

Sit.: Poloha „Na Strachově“ či „Na Strahovech“, po obou stranách dnes zaniklé cesty do „Podlesí“ či „Zálesí“, ppč. 713. V l. 1902–1903 rozrušeny žárové hroby. Známé 9 nálezových celků a 1 nejistý, ostatní nálezy pocházejí z rozrušených hrobů.

Dat.: B1–B2

Lit.: *Koudelka 1908*, 17–40; *Píč 1905*, 303; *Motyková-Šneidrová 1963*, 40–41; *1967*, 34; *Sakař 1970*, 36; *Droberjar 2002*, 223–224; *Černý 2009*; *2011*

Žárový hrob inv. č. 1070/4–9. Urna: hliněná nádoba. Bronzová porýnská výrazně členěná spona (A 19aII). Bronzová trubkovitá spona. 2 hliněné přesleny. Železný nůž.

Zlomek patrně podstavového prstence skleněné nádoby (snad číše, poháru, nebo džbánku?) z bezbarvého nazelenalého skla (*Černý 2009*, tab. 8:5, foto 9:2).

Dat.: B1/B2

Dep.: M Nový Bydžov, inv. č. 1070/9.

Rozrušené žárové hroby. 5 svisle žebrovaných fajánsových korálků, původně tmavě modrých (Černý 2009, tab. 16:1–5).

Dat.: B2

Dep.: NM, inv. č. 52668–52672

Lit.: *Anonym 1906*, 323; *Motyková-Šneidrová 1967*, 34, Taf. V:10, 11; *Venclová 1971*, 71, tab. VI:14; *Tempelmann-Mączyńska 1985*, 259; *Droberjar 2002*, 223; *Černý 2009*, 33–34

Čočkovitý korálek z nazelenalého skla (*Vokolek 2004*, tab. 64:3; *Černý 2009*, tab. 17:3).

Dep.: NM, inv. č. 398962

Lit.: *Vokolek 2004*, 48; *Černý 2009*, 35

Opočno (okr. Louny)

Sit.: Svah SZ od Opočna. Výzkum I. Pleinerové v l. 1978–1988. Prozkoumáno 395 žárových hrobů, vrstevné hroby a žároviště. Žárové hroby vytvářely na ploše asi 8 ha 3 skupiny (1. 256 hrobů, v celém rozsahu neprozkoumány 2. a 3. se 112 a 27 hroby). Převážně popelnicové hroby, jen 7 jámových. Vrstevné hroby – vrstvy s pozůstatky pohřbů, vzniklé shrnováním rozlámaných spálených kostí do velmi mělkých jam nevelikého průměru. Analogie na pohřebištích dobrodzieňského typu v pozdní fázi przeworské kultury ve Slezsku.

Při JV okraji 1. shluku žároviště – obdélníková zahloubenina se zaoblenými rohy (185 × 95 cm) s černou výplní s uhlíky a kusy spálených dřev. Stěny nepravidelně obloženy kameny.

Hroby chudě či průměrně vybaveny s výjimkou dívčího hrobu č. 232.

Hrobů s dochovanými lidskými kostmi odkryto 328, v nich rozpoznáno 364 jedinců. Výrazně převažují ostatky žen (101). Mužů identifikováno 35, dospělých neurčených 76, nedospělých jedinců 63, pohlaví ani věk neurčen u 89.

Zvířecí kosti uvedené v nálezech byly identifikovány v podobě spálených zlomků mezi lidskými pozůstatky.

Dat.: C1–C3

Lit.: *Pleinerová 1995*; *Droberjar 2002*, 226–227; 2008, 129

Hrob 5. Pohřeb v jámě (?) – jáma, v níž byly rozptýleny spálené kosti, střepy a různé předměty, neodpovídá rozměry jámovým hrobům (průměr 100 cm, hloubka 5 cm /po skrývce/). Severní polovina označena jako *a*, jižní jako *b*.

5a. Ad.-mat. 2 fragmenty neurčitelného kostěného předmětu. Zvířecí kosti.

5b. Žena (?), mat. II. Železný nůž. Hliněný přeslen. Zlomky kostěného hřebene se železnými nýty. Zlomky 2 kostěných jehlic. Zvířecí kosti.

Zlomky slitek skleněných korálků (9 tmavě modrých, 1 bezbarvý).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 20

Hrob 10. Muž (?), mat.-sen. Urna: hliněná nádoba. Železný nůž. Zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem. Zlomky kostěné jehlice. Železný háček s tordováním. Zlomek neznámého předmětu. Zlomek tenkého bronzového plechu. Zvířecí kosti.

Zlomky zeleného skleněného korálku.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 21

Hrob 12. Muž (?), ad. Urna: spodek hliněné nádoby. Železný nýt. Opálová vložka do prstenu – gema se zobrazením ptáka. Zvířecí kosti. Opracovaný kořen paroží.

2 zlomky modrého a červeného skleněného korálku.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 21

Hrob 14. Neurčitelné lidské kosti. Zvířecí kosti. Přepálené kosti na ploše 60 × 90 cm. Různé keramické střepy. 2 kousky pryskyřice.

Slitek skleněného korálku.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 21

Hrob 15. Ad.-mat. Příměs inf. II. Zvířecí kosti. Přepálené kosti a střepy z více hliněných nádob na ploše 50 × 80 cm. Zlomek železného háčku. Zlomek železného předmětu. Zlomek přepáleného pazourku. Pryskyřice.

Svisle žebrovaný čočkovitý korálek z tmavě fialového skla (*Pleinerová 1995, Taf. 9:12*).
Lit.: *Pleinerová 1995, 21*

Hrob 16. Ad.–mat. Urna: střepy ze dna hliněné nádoby.
Zlomek modrého skleněného korálku.
Lit.: *Pleinerová 1995, 21*

Hrob 21. Inf. II–III. Příměs ad.–mat. Na ploše 30 × 35 cm: spálené kosti. Střepy z různých hliněných nádob. Zlomky kostěného hřebene se železným nýtem. Zlomek kostěné jehlice. Zlomky kosti se zářezy. Zlomek železné tyčinky. Zlomek železného předmětu. 2 zlomky artefaktu ze severského pazourku. Prskyřice. Zvířecí kosti.
Zlomek modrého skleněného korálku. Malý válcovitý korálek ze zeleného skla. Fragment korálku z černého skla.
Lit.: *Pleinerová 1995, 21*

Hrob 22. Žena, mat. + příměs inf. Urna: spodek hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene se železným nýtem. Zlomky kostěné jehlice. Hliněný přeslen. Železný klíč na drátěném kroužku. 2 kousky prskyřice. Zvířecí kosti.
Válcovitý korálek z černého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 12:5*). Modrozelený soudkovitý korálek (*Pleinerová 1995, Taf. 12:2*). Čočkovitý malý korálek z modrého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 12:3*). Svisle žebrovaný soudkovitý korálek žlutozelený, snad fajánsový? (*Pleinerová 1995, Taf. 12:4*). Zlomek slitku korálku z modrého skla.
Lit.: *Pleinerová 1995, 21*

Hrob 23. Žena, ad. + inf. II. Urna: část spodku hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem. Zlomek kostěné jehlice. Zlomky železného předmětu. Zvířecí kosti.
Zlomek skleněného korálku ze zeleného skla s hnědými vlnicemi (*Pleinerová 1995, Taf. 9:21*). Slitek korálku z černého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 9:22*).
Lit.: *Pleinerová 1995, 21*

Hrob 24. Inf. II. Na ploše 20 × 30 cm. Spodní část hliněné nádoby. Spodek další malé hliněné nádoby. Zlomek železné tyčinky. Zlomek železného předmětu s kouskem zuhelnatělého dřeva. Zvířecí kosti.
Zlomek korálku z černého skla se žlutou vícenásobnou vlnicí mezi červenými a světle modrými horizontálními vícenásobnými liniemi (*Pleinerová 1995, Taf. 12:12, 78:40*).
Lit.: *Pleinerová 1995, 21–22*

Hrob 25. Žena (?), mat. Urna: spodní část hliněné nádoby. Zlomek kostěného hřebene. Zvířecí kosti.
Slitek žlutozeleného skleněného korálku.
Lit.: *Pleinerová 1995, 22*

Hrob 26. Žena, ad.–mat. Na ploše 18 × 15 cm kupka spálených kostí, na východní straně podložena kamenem. 3 kousky prskyřice. Zvířecí kosti.
Pod kostmi slitek modrého skleněného korálku.
Lit.: *Pleinerová 1995, 22*

Hrob 30. Na ploše 100 × 40 cm spálené kosti lidské i zvířecí, střepy a další nálezy. Objekt kopán po dílech:
Střed: žena, ad.–mat.
Jižní část: muž (?), mat.
Východní část: žena, ad.–mat. Příměs inf. II.
Nálezy se koncentrovaly převážně ve východní části: Keramické střepy. Klínovitá nožka bronzové spony. Zlomky kostěného hřebene se železným nýtem. Zlomek kostěné jehlice. Bronzový kroužek s překříženými konci. Zlomek železné tyčinky. Zlomek železného předmětu. 2 kousky prskyřice. Zvířecí kosti.
Modrý kulovitý skleněný korálek s tunelovitým ouškem (*Pleinerová 1995, Taf. 13:3*). Slitek korálku z bezbarvého skla.
Dat.: C2
Lit.: *Pleinerová 1995, 22*

Hrob 32. Inf. II. Příměs žena, mat. + muž, ad.–mat. Urna: zlomky hliněné nádoby. Zlomky železných předmětů. Priskyřice. Zvířecí kosti.

Zlomek žlutohnědého skleněného korálku s lineární výzdobou (*Pleinerová 1995, Taf. 13:5*).

Lit.: *Pleinerová 1995, 22*

Objekt 34. 3 těsně vedle sebe ležící urny (hroby 34a–c)

Hrob 34a. Žena, mat. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene. Zlomky kostěné jehlice. Amorfní zlomek železného předmětu. Zvířecí kosti.

Zlomky slitku korálku z modrého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995, 22*

Hrob 40. Žena (?), mat. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene se 2 železnými nýty. Zlomky kostěné jehlice. Priskyřice. Zvířecí kosti.

Zlomky slitků korálků z modrého a modrozeleného skla.

Lit.: *Pleinerová 1995, 23*

Hrob 44. Žena (?), ad. Urna: zlomky hliněné nádoby. Zlomek kostěného hřebene. Zvířecí kosti.

Zlomek modrozeleného skleněného korálku.

Lit.: *Pleinerová 1995, 23*

Hrob 77. Inf. II. Urna: zlomky hliněné nádoby. Zvířecí kosti.

Zlomek korálku z bezbarvého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995, 24*

Hrob 81. Ad.–mat. Urna: zlomek hliněné nádoby. Priskyřice.

Zlomek korálku z modrého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995, 24*

Hrob 95. Žena (?), mat. I. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene s 3 železnými nýty. Zlomky kostěné jehlice. Hliněný přeslen. Priskyřice.

Korálky z modrého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 20:3*).

Lit.: *Pleinerová 1995, 24–25*

Hrob 99. Mat. I. Urna: spodní část keramické nádoby. Priskyřice.

Fragment korálku z modrého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995, 25*

Hrob 114. Žena, ad. I. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene se 3 bronzovými nýty. Zlomky 2 kostěných jehlic. Hliněný přeslen. 2 železné klíče. 3 železné hřebíky s bronzem potaženými (?) hlavičkami. Priskyřice. Zvířecí kosti.

Slitky korálků z černého, zeleného a bezbarvého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 24:8*).

Lit.: *Pleinerová 1995, 25*

Hrob 153. Žena (?), ad. I. Urna: hliněná nádoba se zataženým okrajem. Zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem.

Slitek korálků ze žlutozeleného a modrého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 28:7*).

Lit.: *Pleinerová 1995, 26*

Hrob 155. Inf. II + ad. (na dně urny kosti dospělého, nahoře dítěte). Urna: spodní část hliněné nádoby.

Zlomky korálků z modrého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995, 26*

Hrob 169. Inf. II. Urna: spodní část hliněné nádoby. Torzo řetízku ze stříbrných drátků. 3 kousky priskyřice.

Korálky a fragmenty korálků z modrého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 29:3*).

Lit.: *Pleinerová 1995, 27*

Hrob 175. Inf. II. Urna: torzo hliněné mísovité nádoby. Bronzová spona s vysokým zachycovačem. 2 bronzové kroužky. Zlomek bronzového kroužku. Pryskyřice.

Čočkovitý velký korálek z černého skla s nepravidelnými bílými kroužky (*Pleinerová 1995*, Taf. 30:6). Svisle žebrovaný (rýhovaný) čočkovitý korálek z černého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 30:6). Zploštělé kulovitý korálek z černého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 30:5). Slitek segmentovaného nebo 2 zploštělé kulovitých (?) korálků z černého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 30:5). Slitek korálku z černého skla s bílým ornamentem „stromu života“ (?; *Pleinerová 1995*, Taf. 30:6).

Dat.: C1

Lit.: *Pleinerová 1995*, 27

Hrob 195. Žena, ad. I. Urna: hliněná nádoba. Část výdutě další hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene se železným nýtem. Zlomky 2 kostěných jehlic. Pryskyřice. Zvířecí kosti.

Slitky korálků ze světle modrého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 28

Hrob 198. Ad. Zvířecí kosti. Urna: torzo hliněné nádoby.

Slitky korálků ze zelenomodrého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 28

Hrob 200. Žena (?), ad. II – mat. I. Urna: spodní část hliněné nádoby. Bronzová podvázaná spona s lichoběžníkovou nožkou. Zlomky malé bronzové spirálky. Bronzový vědérkovitý závěsek. Bronzový plech s tepaným perlovcem (2 překřížené pásky spojené nýtem). 3 bronzové kroužky. Kroužek z bronzového plechu. Hrot bronzové jehlice. 3 amorfní zlomky bronzového předmětu. Zlomek železné tyčinky (jehlice?). 3 amorfní zlomky železného předmětu. Zlomky kostěného hřebene se železným nýtem. Zlomky 3 kostěných jehlic. Hliněný přeslen s vertikálními žebry. Korálek se svislými žebry z pískovce. Pryskyřice. Zvířecí kosti. Zlomky řetízku ze stříbrných drátků s přitaveným slítkem korálku z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 34:7).

Svisle žebrovaný soudkovitý korálek z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 34:9, Taf. 78:5). 7 korálků z černého skla s bílým lineárním ornamentem a 3 zlomky (*Pleinerová 1995*, Taf. 34:13, Taf. 78:31–34). Zlomek korálku s vícenásobnou klikatkou (žlutá obklopena 2 hnědými a 2 bílými; *Pleinerová 1995*, Taf. 34:20, Taf. 78:30). 3 korálky ze zeleného skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 34:12, 78:11, 13, 26). 2 korálky z bezbarvého skla a 7 zlomků. 10 žárem silně deformovaných korálků a jejich zlomků z modrého a zelenomodrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 34:19).

Dat.: C1

Lit.: *Pleinerová 1995*, 28

Hrob 202. Žena, ad. Urna: spodní část hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene se 2 železnými nýty. Železná přezka. Železný nůž. Zvířecí kosti.

2 bronzové destičkovité (terčovité) spony se stříbrným plechem o průměru 43 mm. Uprostřed, v oválné plošce lemované prstencem s hustým žlábkováním mohla být původně vložka (skleněná?).

Dat.: C2

Lit.: *Pleinerová 1995*, 28

Hrob 203. Žena, mat. I. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene se 3 bronzovými nýty. Zlomky kostěné jehlice (jehlic?). Zvířecí kosti.

2 korálky z modrého skla a zlomky (*Pleinerová 1995*, Taf. 35:8).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 28

Hrob 205. Inf. II. Urna: spodní část hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene. 3 kousky pryskyřice. Zvířecí kosti.

Korálky z modrozeleného skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 36:1).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 28

Hrob 206. Žena (?), ad. II. Urna: torzo hliněné nádoby. Zlomky 1 nebo 2 bronzových destičkovitých spon. Zlomky kostěného hřebene. Zlomky kostěné jehlice. Zvířecí kosti.

Zlomky korálku z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 36:11).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 28–29

Hrob 219. Žena (?), ad. Urna: spodní část hliněné nádoby. Zlomek kostěného hřebene. 2 korálky z bezbarvého a modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 39:3).
Lit.: *Pleinerová 1995*, 29

Hrob 227. Žena, ad. II-mat. Urna: hliněná nádoba se zataženým okrajem. Zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem. Zlomky 2 kostěných jehlic. 2 zlomky bronzového drátu. Zvířecí kosti. Slitek korálku z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 40:6).
Lit.: *Pleinerová 1995*, 29

Hrob 232. Juv. (dívka). Urna: hliněná nádoba. 2 postříbřené destičkovité spony. Zlomky stříbrného pásku s řadou dírek. Zlomky 4 kostěných jehlic. Zlomky asi 2 kostěných hřebenů s 5 železnými nýty. Železný hřeben. Kostěný korálek. 12 železných vědérkovitých závěsků. Bronzový kolíček na bronzovém očku. Železná pružina zámku. Části železného kování se železnými hřebíky s polokulovitými hlavičkami. Části bronzového kování se železnými hřebíky. 11 železných hřebíků s polokulovitými hlavičkami. 2 železné hřebíky s bronzem potaženými (?) polokulovitými hlavičkami. 2 železné hřebíky s plochými hlavičkami. Železný hřebík. 2 železná podkovovitá kování s polokulovitými hlavičkami hřebíků. 3 hliněné přesleny. Kroužek z bronzového plechu. 4 bronzové háčky. 5 šicích jehel a zlomky 2 dalších. Železný nůž. Část železného předmětu. Rourka z bronzového plechu. Zlomky železné tyčinky. Zlomek bronzového kroužku. 2 kousky pryskyřice. Zvířecí kosti.

Oválná vložka prstenu nebo spony či závěsku z tmavě modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:13).

Skleněné korálky, počet není jistý, přibližně 50 kusů:

Zelené: zploštěle kulovitý až soudkovitý a deformovaný tvar (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:10). Slitek 3 korálků a 3 válcovité rourkovité /?/ nebo slitek více korálků (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:14). 7 amorfních slitků.

Světle zelený: větvenovitý (?) s bílou a žlutou příčnou šroubovicí (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:19).

Modré: soudkovitý (*Pleinerová 1995*, 43:7, 78:6). Zploštěle kulovitý (*Pleinerová 1995*, 43:17), segmentovaný tvořený 3 soudkovitými (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:11). Slitek 7 zploštěle kulovitých a čočkovitých (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:16). Slitek segmentovaného soudkovitého nebo 5 (?) jednotlivých zploštěle kulovitých, čočkovitých malých či soudkovitých (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:16). 3 slitky.

Světle modrý: soudkovitý (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:8).

Tmavě modrý: zploštěle kulovitý tmavý korálek (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:9).

Černé: 2 zploštěle kulovité korálky (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:6). 4 slitky.

Růžové: podlouhlý slitek ze 2 korálků (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:15).

Opakní bílý: soudkovitý s nepravidelnou černou linií (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:12)

Opakní modrozelený: slitek korálku (*Pleinerová 1995*, Taf. 43:18).

Dat.: C3

Lit.: *Pleinerová 1995*, 30

Hrob 235. Žena (?), ad. Urna: spodní část hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene s železným nýtem. Zvířecí kosti.

Korálek z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 44:2). Zlomek korálku ze zelenavého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 30

Hrob 240. Žena, mat. I. Urna: hliněná nádoba se zataženým okrajem. Zlomky kostěného hřebene (původně se železnými nýty). Hliněný přeslen. Zlomek železného předmětu. Zvířecí kosti.

Rozpadlý korálek z modrého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 30

Hrob 245. Mat. I. Vedle urny s pohřbem necelý spodek nádoby. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene se 3 železnými nýty. Zlomky železné tyčinky. Pryskyřice. Zvířecí kosti.

Slitek korálku z modrozeleného skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 37:4).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 31

Hrob 253. Neurčeno. Urna: necelá spodní část hliněné nádoby.

Slitek korálku ze zeleného skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 46:3). Slitky 2 korálků z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 46:3).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 31

Hrob 254. Juv. (dívka). Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem. Zlomky kostěných jehlic. Zlomky kostěného náramku. Kostěná válcovitá schránka s rytou výzdobou. Zlomek kostěného předmětu (možná část kostěné schránky). Poškozená vložka prstenu (z opálu?). Zlomek bronzového plechu zdobeného rytím. 2 bronzové hřebíky s polokulovitými hlavičkami. Amorfní zlomek bronzového předmětu. Priskyřice. Zvířecí kosti.

Slítek modrého skleněného korálku s přitavenými úlomky kostěné schránky (*Pleinerová 1995*, Taf. 46:9).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 31

Hrob 264. Žena (?), mat. Urna: torzo hliněné nádoby. 2 malé zlomky bronzového pásku s vyraženým ornamentem. Zlomky kostěného hřebene. Zlomky kostěné jehlice. Zlomek kostěného předmětu. Zvířecí kosti.

Čočkovitý velký korálek z nazelenalého skla, poškozený žárem (*Pleinerová 1995*, Taf. 48:2). Zlomky korálků z modrého skla.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 31

Hrob 272. Žena, ad. I. Urna: hliněná nádoba se zataženým okrajem. Zlomky kostěného hřebene se 2 bronzovými nýty. Zvířecí kosti.

Zlomky kostěné jehlice s přitaveným slítkem zeleného skleněného korálku (*Pleinerová 1995*, Taf. 48:7).

Zlomky korálků z modrozeleného skla.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 32

Hrob 275. Žena, ad. II – mat. I. Hromádka střepů, pod ní spodek nádoby (urna) a různorodé střepy. Zlomky kostěného hřebene s železným nýtem. Zlomky kostěné jehlice. Zvířecí kosti.

Slítek korálku z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 49:2).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 32

Hrob 278. Žena (?), ad. Urna: nekompletní spodní část hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene. Zlomek zeleného kamínku se zářezy. Priskyřice. Zvířecí kosti.

Zlomek skleněného korálku.

Lit.: *Pleinerová 1995*, 32

Hrob 286. Žena, ad. + inf. II. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene se 3 železnými nýty. Zlomek kostěné jehlice. Zlomek seříznuté kosti. Několik slitých bronzových zlomků. Bronzový háček. Železná pružina zámku. Železný klíč s kroužkem. 7 železných hřebíků s bronzem potaženými (?) hlavičkami. Zlomky železných kování. Malý železný kroužek. Poškozený bronzový kroužek. Zlomek pásku z bronzového plechu s plastickými žebírky. Zlomek pásku z bronzového plechu na okraji probíjeného. Zlomek železného pásku. Hliněný přeslen. Priskyřice. Malé zlomky zuhelnatělého dřeva.

Zlomky slitků modrých a zelenavých skleněných korálků (*Pleinerová 1995*, Taf. 51:5).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 32

Hrob 289. Ad.–mat. Urna: střepy ze spodní části nádoby. Zlomky kostěného hřebene se 2 železnými nýty. Zlomek kostěné jehlice. Stříbrná destičkovitá spona. Zvířecí kosti.

Dvojitý korálek z modrozeleného skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 49:9)

Lit.: *Pleinerová 1995*, 32–33

Hrob 295. Žena, ad. + inf. II. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene. Zvířecí kosti.

Zlomky slitků korálků ze zelenavého a černého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 53:6).

Lit.: *Pleinerová 1995*, 33

Hrob 303. Žena, ad. Urna: spodní část hliněné nádoby. Kruhový stříbrný závěsek. Železný vědérkovitý závěsek. Železná tyčinka. Zlomky kostěného hřebene se 3 bronzovými nýty. Hliněný přeslen. Zlomek mazanice. Priskyřice. Zvířecí kosti.

Čočkovitý velký až soudkovitý korálek ze zeleného skla s bílými a hnědými příčnými liniemi (*Pleinerová 1995*, Taf. 54:7). Zploštěle kulovitý (?) korálek z bezbarvého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 54:8). 190 zlomků bezbarvého skla, pravděpodobně z nádoby (*Pleinerová 1995*, Taf. 76:4).

Dat.: C2

Lit.: *Pleinerová 1995*, 33

- Hrob 307.* Ad.–mat. Urna: část spodku nádoby. Zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem. Zvířecí kosti.
Korálek z modrého skla.
Lit.: *Pleinerová 1995*, 33
- Hrob 321.* Inf. I–II (?). Urna: torzo hliněné nádoby. Zlomek kostěného hřebene. Priskyřice.
Zlomek skleněného korálku.
Lit.: *Pleinerová 1995*, 34
- Hrob 332.* Neurčitelné lidské kosti. Urna: spodek hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene.
Modrý skleněný korálek.
Lit.: *Pleinerová 1995*, 34
- Hrob 361.* Žena, ad. Urna: spodek hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene. Zlomky 2 kostěných jehlic.
Železný nůž. Zlomek železného hřebíku.
Slitky korálků ze zelenavého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 60:3).
Lit.: *Pleinerová 1995*, 35
- Hrob 366.* Žena, mat. + inf. II. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene. Zlomky kostěné jehlice.
2 zlomky kostěného předmětu. Zlomek stříbrného nákrčníku s hruškovitým zakončením. Priskyřice.
Zvířecí kosti. (3 fragmenty lastury a zuhelnatělé zlomky dřeva ve výplni urny.)
Válcovitý korálek z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 60:12).
Dat.: C2
Lit.: *Pleinerová 1995*, 36
- Hrob 369.* Žena (?), ad. Urna: zlomky špatně vypálené hliněné nádoby. Zlomky kostěné jehlice.
Malý zlomek bezbarvého skla.
Lit.: *Pleinerová 1995*, 36
- Hrob 373.* V muldě. Žena, ad. Urna: zlomky hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene. Priskyřice.
Zvířecí kosti.
Segmentovaný korálek z modrého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 61:8). Zlomek korálku z modrého skla.
Zlomek korálku z černého skla.
Dat.: C3
Lit.: *Pleinerová 1995*, 36
- Hrob 385.* V muldě. Ad.–mat. Urna: spodek hliněné nádoby. Zlomky železného kroužku. Zvířecí kosti.
Slitek korálku z modrého skla. Slitek korálku z černého skla (*Pleinerová 1995*, Taf. 61:5).
Dat.: C3
Lit.: *Pleinerová 1995*, 36
- Hrob 392.* V muldě. Muž, ad. II – mat. Urna: zlomky špatně vypálené hliněné nádoby. Zlomky kostěného hřebene se 2 bronzovými nýty. Priskyřice. Zvířecí kosti.
Zlomky slítků korálků z modrého skla, k jednomu přitaveny zlomky kosti (*Pleinerová 1995*, Taf. 61:3).
Dat.: C3
Lit.: *Pleinerová 1995*, 37
- Hrob 393.* V muldě. Žena, ad. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene. Zlomky bronzového drátku. Zlomek kroužku ze stříbrného drátku. Zvířecí kosti.
Malý krychlovitý zlomek z průsvitného bezbarvého skla (z neurčitelného předmětu, asi ne z korálku).
Korálek z černého skla s červenými a modrými nitěmi a se žlutou vlnicí (*Pleinerová 1995*, Taf. 62:1).
Korálek z bezbarvého skla s plastickými modro-bílými očky (*Pleinerová 1995*, Taf. 62:2). Slitek korálku z tmavě zeleného skla.
Dat.: C3
Lit.: *Pleinerová 1995*, 37
- Hrob 396.* Žena, ad. Příměs muž, ad. + inf. II. Urna: spodek hliněné nádoby. Železné nýty. Zlomky kostěné jehlice. Zlomek železného kroužku. Zlomky železného předmětu.

Korálek ze žlutého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 66:22*). Slitek korálku z modrého skla.
Lit.: *Pleinerová 1995, 37*

Ze skrývky

Skupina I

Kulovitý korálek s tunelovitým ouškem z modrého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 66:6, Taf. 78:15*).
Kroužkovitý malý korálek z černého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 66:5, Taf. 78:19*). Soudkovitý korálek z modrého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 78:2*).

Skupina II

Kónický korálek nepravidelného tvaru z bílého opakního skla se složitým ornamentem (při menším pólu okolo otvoru hnědé radiální linie v obdélníku; *Pleinerová 1995, Taf. 67:19, Taf. 78:28*). Zploštělé kulovitý nebo čočkovitý malý korálek z modrého skla s natavenými hnědými pupky (*Pleinerová 1995, Taf. 67:10, Taf. 78:24*).

Skupina III

Zlomek soudkovitého korálku z černého skla s barevnými příčnými liniemi a klikatkami (*Pleinerová 1995, Taf. 66:20, Taf. 78:42*). Soudkovitý až válcovitý korálek z tmavě modrého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 78:3*). Zlomek čočkovitého velkého (?) korálku z jasně červeného skla (*Pleinerová 1995, Taf. 78:10*). Čočkovitý malý korálek ze světle zeleného skla (*Pleinerová 1995, Taf. 78:12*). Zploštělé kulovitý, soudkovitý, nebo čočkovitý malý korálek z fialového skla (*Pleinerová 1995, Taf. 78:20*). Slitek čočkovitého velkého, nebo soudkovitého korálku z černého skla s barevnými příčnými liniemi a klikatkami (*Pleinerová 1995, Taf. 78:39*). Zlomek čočkovitého velkého, nebo soudkovitého korálku z černého skla s barevnými příčnými liniemi a klikatkami (*Pleinerová 1995, Taf. 78:43*). Slitek korálku z bezbarvého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 78:46*). Slitek 2–3 korálků z modrozeleného skla (*Pleinerová 1995, Taf. 78:47*). Slitek 2 (?) korálků z hnědého skla (*Pleinerová 1995, Taf. 78:48*).

Lit.: *Pleinerová 1995, 37*

Opolany (okr. Nymburk)

Sit.: Soukupovo pole, ppč. 404, 417/1. Západně od obce, jižně od silnice z Opolan do Libice nad Cidlinou. Rozsáhlá sídelní komponenta ničená orbou. R. 1904 ji zaznamenal J. Hellich, r. 1973 část zkoumána V. Sakařem. Orba a smykování do hl. 60 cm r. 1984 porušila stovky objektů.

Zlomky keramiky. Zlomky terry sigillaty. Mazanice. Železářská struska. Bronzové šídlo. Zlaté předměty.

Fragment nádoby z bezbarvého nazelenalého skla o tloušťce 2–4 mm, povrch iridující. Patrně okraj podstavy nebo spíše ohyb mezi stěnou a plecemi láhve hranolovitého tvaru.

Dat.: B–C

Lit.: *Motýková-Šneidrová 1967, 36; Břicháček – Košnar 1987*

Pátek (okr. Louny)

Sit.: Na břehu Ohře, pravděpodobně již na katastru Volenic, r. 1845.

Kostrový hrob. Pravděpodobně ženský. 2 stříbrné destičkovité spony se zlatou fólií a s modrými skleněnými vložkami typu Spielberg-Nienburg-Dolínek (*Svoboda 1965, obr. 5; Blažek 1995, Abb. 6:5–6*).

Náhrdelník ze skleněných a jantarových korálků. Stříbrná jehlice. Kostěná jehlice. Hliněná nádoba.

Do Národního muzea se dostaly jen 2 destičkovité spony.

Dat.: C1b

Dep.: NM, 83255–83256

Lit.: *Svoboda 1965, 256; Blažek 1995, 12; Droberjar 2002, 234–235; Databáze NM*

Plaňany (okr. Kolín)

Sit.: Areál cukrovaru. R. 1921 zdokumentoval Jan Hellich 5 žárových hrobů, dělníky vykopaných při stavebních úpravách. Většina pohřebiště byla nejspíše zničena.

Hrob 3. Urna: hliněný hrnec. Hliněný přeslen. Zlomky kostěného hřebene s železným a bronzovým nýtem. 2 zlomky kostěné jehlice. Slitek bronzu. 2 zkorodované kusy úzkého předmětu či předmětů ze železa. 2 kusy pryskyřice. Ploché čistě bílý křemen na povrchu popela (v popelnici náhodou?).

Malé zlomky skla, pravděpodobně z korálku.

Dat.: C

Hrob 4. Urna: hliněný hrnec. Hliněný přeslen. Bronzová zvířecí destičkovitá spona (v podobě kance). 5 bronzových okrouhlých destiček. 2 zlomky kostěné jehlice. Zlomky kostěného hřebene se 4 železnými a 3 bronzovými nýty. 2 kusy pryskyřice.

Asi 6 malých slitků zelenavého skla, pravděpodobně z korálků.

Dat.: C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1923; Svoboda 1946, 65*

Plotiště nad Labem (okr. Hradec Králové)

Sit.: Na mírném svahu na pravém břehu Labe, 3 km severně od Hradce Králové, v sev. části katastru obce Plotiště nad Labem. Výzkum ARÚ ČSAV a Krajské muzeum v Hradci Králové, A. Rybová, V. Vokolek, 1961–1971. Jižní část pohřebiště neprozkoumána (rozorána).

Odkryto 1318 žárových popelnicových hrobů, 31 shluků spálených kostí, 49 jámových hrobů, 1 birituální hrob a 2 vyloupené kostrové hroby.

Obvodové ohrazení – palisádový žlab a malý příkop

Ve vnitřním prostoru menší kruhové ohrazení – palisádový žlab

A. Rybová vyčlenila fáze I (180–260), II (260–300), III (300–400) a IV (400–500). Podle K. Godłowského (1992, 26–27) se zde pohřbívalo kratší dobu a převážná část hrobů ze IV. fáze patří ještě do pozdní doby římské.

Zvířecí kosti uvedené v nálezech byly identifikovány v podobě spálených zlomků mezi lidskými pozůstatky.

Lit.: *Rybová 1979; 1980; Chochol 1980; Godłowski 1992, 26–27; Droberjar 2002, 243–244; 2008, 129–130*

Hrob 1. Výzkum L. Domečky (1917). Urna: hliněná terina. Zlomek kostěného kroužku. Zlomek kostěné jehlice.

Slitek korálku ze zeleného skla s karmínově červeným ornamentem (*Rybová 1979, Abb. 1:4*).

Lit.: *Rybová 1979, 356*

Hrob 30. Výzkum L. Domečky (1917). Ve výbavě i skleněný korálek (neidentifikovatelný), inv. č. 13647.

Lit.: *Rybová 1979, 356*

Hrob 36. Urna: široká mísa. Železné rydlo. Fragmety lidských kostí.

Slitek korálku z černého skla (*Rybová 1979, Abb. 42:4*).

Fáze II–III

Lit.: *Rybová 1979, 359*

Hrob 74. Ad.–mat. Urna: hrnec. Zvířecí kosti.

Slitky korálků z červeného a světle modrého skla.

Lit.: *Rybová 1979, 359*

Hrob 78. Urna: spodek nádoby.

Slitky korálků z tmavě modrého skla.

Lit.: *Rybová 1979, 360*

Hrob 87. Žena?, ad.?. Urna: široká mísa. Pryskyřice. Zvířecí kost (1 *Capreolus capreolus?*).

Slitek korálku z černého skla.

Fáze IIb

Lit.: *Rybová 1979, 360*

Hrob 88. Žena?, ad.? Schránkový (sloupcový) hrob.

Slitek korálků z tmavě modrého a světle zeleného skla.

Lit.: *Rybová 1979, 360*

Hrob 106. Inf. III – juv. Urna: spodek nádoby. Zvířecí kosti.

Slitky korálků z tmavě modrého skla.

Lit.: *Rybová 1979, 360*

Hrob 114. Muž?, mat. Urna: široká mísa. Železné hřebíky. Bronzové hřebíky. Zlomek železné opaskové přezky. Zlomky bronzové štítkové spony. Zlomek kostěné jehlice. Zlomky kostěného hřebene. Kostěný prstencovitý závěsek. Zvířecí kosti.

Skleněné korálky – bezbarvý čočkovitý velký, černý soudkovitý a černý soudkovitý se žlutou a červenou nití (*Rybová 1979*, Abb. 31:4, 5, 6).

Fáze IIb

Lit.: *Rybová 1979*, 360

Hrob 115. Žena?, mat. Urna: ručně tvarovaná imitace na kruhu točené oblé vypouklé mísovité nádoby. Zlomky bronzového plechu. Zlomky kostěného hřebene. Zvířecí kosti.

Slitek zeleného korálku (*Rybová 1979*, Abb. 59:2). Střep z bezbarvého skla (*Rybová 1979*, Abb. 59:4).

Fáze III

Lit.: *Rybová 1979*, 360

Hrob 151. Žena?, ad. Urna: terina. Vinutí bronzové spony. Zlomky kostěného hřebenu. Zvířecí kosti (3 *Bos primigenius f. taurus*).

Slitky korálků z tmavě modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 28:22).

Fáze Ia

Lit.: *Rybová 1979*, 361

Hrob 160. Muž?, ad.–mat. Urna: hrnec.

Slitky tmavých opakních skleněných korálků.

Lit.: *Rybová 1979*, 361

Hrob 178. Mat. II. Urna: hrnec. Železné nýty. Zvířecí kosti (3 *Sus scrofa f. domestica*, 1 *Bos primigenius f. taurus?*).

Slitky tmavě modrých skleněných korálků (*Rybová 1979*, Abb. 64:22).

Fáze III–IV

Lit.: *Rybová 1979*, 361

Hrob 180. Urna na okraji menší jamky (30 × 35 cm), která obsahovala: Železné nůžky. Zlomky železného srpku. Zlomky bronzové naběračky s cedníkem. Zlomky větší bronzové nádoby. Zlomky menší bronzové nádoby. Bronzové tyčinkovité zlomky. Železné závěsné poutko a nýt. Zlomky kostěného hřebene. Prskyřice. Železný meč s damaskovanou čepelí. Železný hrot kopí a botka kopí. Železná ostruha.

Žárem roztavené úlomky a okraj tvarově neurčitelné nádoby ze zeleného průsvitného skla (*Rybová 1979*, Abb. 3:17, 18, 19).

Urna: keramická terina. Přepálené lidské kosti.

Fáze Ia

Lit.: *Rybová 1979*, 361

Hrob 182. Urna: spodek bronzového vědra (E 40–41). Zlomky naběračky s cedníkem (E 160–161). Železný nůž. Zlomky kostěné jehlice. Zlomky kostěného hřebene. Části železné západky a kování dřevěné skříňky s klíčem. Železné hřebíky. Železná kování.

Hrací kameny z bílého opakního skla (*Rybová 1979*, Abb. 10:21, 24, 25). Bezbarvé zlomky (odštěpky) skla (*Rybová 1979*, Abb. 10:20, 23).

Fáze Ia

Lit.: *Rybová 1979*, 361–362

Hrob 202. Mat.–sen. Urna: dochován spodek hliněné nádoby. Zvířecí kosti (3 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku ze zeleného skla se žlutou nití.

Lit.: *Rybová 1979*, 362

Hrob 227. Žena?, mat. + ? /inf. III/. Urna: nízký pohárek. Bronzové nýty. Zlomek bronzového plechu. Zvířecí kosti (4 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku z tmavě modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 40:15). Svisle žebrovaný soudkovitý korálek z tyrkysově modré fajánse (*Rybová 1979*, Abb. 40:17).

Fáze IIb

Lit.: Rybová 1979, 362

Hrob 232. Ad.–mat. Urna: terina. Kostěný hřeben. Pryskyřice. Zvířecí kosti. Svisle žebrovaný soudkovitý korálek z tyrkysově modré fajánsy (Rybová 1979, Abb. 5:5). Skleněný korálek s červenou a žlutou nití (Rybová 1979, Abb. 5:7).

Fáze Ia

Lit.: Rybová 1979, 362

Hrob 240. Žena?, mat.–sen. Urna: hrnec. Zlomky kostěného hřebene s bronzovými nýty. Zvířecí kosti. Slitek korálku z černého skla s červenou klikátkou (Rybová 1979, Abb. 19:4). Slitky 2 (?) korálků z černého a tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 19:5). Slitek korálku ze zeleného skla (Rybová 1979, Abb. 19:7). Slitek korálku z černého skla (Rybová 1979, Abb. 19:8). Polovina korálku ze zeleného skla (Rybová 1979, Abb. 19:6). Střípek (odštěpek) světle modrého skla.

Fáze IIa

Lit.: Rybová 1979, 363

Hrob 247a. Inf. II. Urna: mísa (napodobenina na kruhu točené). Zlomek bronzového plechu. Zvířecí kosti. Slitek černého korálku (Rybová 1979, Abb. 58:20).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 363

Hrob 255. Urna: široká mísa.

Slitek korálku z tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 48:2).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 363

Hrob 264. Žena, ad.–mat. Urna: široká mísa. Kostěná jehlice. Hliněný přeslen. Železný hřebík. Zlomky kostěného hřebene. Slitek bronzu. Zvířecí kosti.

Slitky korálků z tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 35:15).

Fáze IIb

Lit.: Rybová 1979, 363

Hrob 265. Žena?, mat. Urna: široká mísa. Zvířecí kosti (1 *Bos primigenius f. taurus*, 10 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku z tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 63:8).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 363

Hrob 268. Urna: široká mísa. Zvířecí kosti (1 *Bos primigenius f. taurus?*).

Slitek tmavě modrého korálku a černého korálku se žlutou nití (Rybová 1979, Abb. 47:13).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 363

Hrob 286. Žena?, mat. Urna: vázovitá nádoba. Zlomek zdobené kostěné tyčinky. Ve slitku skla zbytky drátkovitého kroužku. Zvířecí kosti.

Slitek korálku z černého skla se žlutou vložkou (Rybová 1979, Abb. 55:12). Slitek korálků z červeného, tmavě modrého, světle modrého a zeleného skla (Rybová 1979, Abb. 55:13).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 363

Hrob 309. Inf. III. Urna: hrnec. Zlomky kostěného hřebene se železným nýtem. Kostěná jehlice. Kroužek se zakroucenými konci z bronzového drátu. Železná podvázaná spona. Zlomky kostěného kroužku. Pryskyřice. Zvířecí kosti (2 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku z fialového skla se zlomkem kroužku z drátu (Rybová 1979, Abb. 45:12). Zlomek korálku ze zeleného skla s červenou nití (Rybová 1979, Abb. 45:13).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 364

Hrob 326. Žena, mat. Urna: široká mísa. Hliněný přeslen. Zvířecí kosti.
Úlomek korálku ze světle zeleného skla (*Rybová 1979, Abb. 48:8*).
Fáze III
Lit.: *Rybová 1979, 364*

Hrob 351. Žena?, mat.–sen. Urna: široká mísa. Zlomky bronzové naběračky s cedníkem. Zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem. Zvířecí kosti.
Slitky korálků z tmavě modrého skla (*Rybová 1979, Abb. 9:17*).
Fáze Ia
Lit.: *Rybová 1979, 364*

Hrob 376. Žena?, ad.–mat. Urna: hrnec. Zvířecí kosti (5 *Sus scrofa f. domestica*).
Slitek korálku z tmavě modrého skla.
Fáze III
Lit.: *Rybová 1979, 365*

Hrob 380. Žena?, ad. Urna: terina. Zvířecí kosti.
Slitek korálku z tmavě modrého skla.
Fáze IIa
Lit.: *Rybová 1979, 365*

Hrob 427. Mat.–sen. Urna: vázovitá nádoba. Hliněný přeslen. Zvířecí kosti (2 *Sus scrofa f. domestica*).
Segmentovaný čočkovitý korálek (4) z tmavě modrého skla (*Rybová 1979, Abb. 66:12*). Korálek z černého skla zdobeného žlutou nití (*Rybová 1979, Abb. 66:11?*). Čočkovitý malý korálek z tmavě modrého skla (*Rybová 1979, Abb. 66:11*). 3 čočkovité malé korálky ze světle modrého skla (*Rybová 1979, Abb. 66:11, 13*).
Fáze IVa
Lit.: *Rybová 1979, 366*

Hrob 446. Žena?, ad. II. Urna: ručně tvarovaná imitace oble vyklenuté teriny točené na kruhu.
Slitky korálků z tmavě modrého skla.
Fáze IVa
Lit.: *Rybová 1979, 366*

Hrob 464. Urna: dochována jen dolní část nádoby.
Slitek korálku ze světle modrého skla.
Lit.: *Rybová 1979, 366*

Hrob 471. Ad.–mat. Urna: dochována jen dolní část nádoby. Kostěná jehlice. Roztavený kousek stříbra. Stříbrný sekerovitý závěsek. Zlomky kostěného hřebene s bronzovým nýtem.
Fasetovaný korálek z tmavě modrého skla (*Rybová 1979, Abb. 60:13*). Zlomek korálku ze zeleného skla (*Rybová 1979, Abb. 60:15*).
Fáze III
Lit.: *Rybová 1979, 366*

Hrob 479. Schránkový (sloupcový) hrob. Inf. II–III. Zlomek kostěného hřebene. Zvířecí kosti (5 *Capreolus capreolus*).
Slitek korálku z tmavě modrého skla.
Lit.: *Rybová 1979, 367*

Hrob 494. Žena, ad. + inf. I. Urna: ruční imitace na kruhu točené vyklenuté teriny. Zlomek kostěného hřebene se železnými nýty. Zvířecí kosti (1 *Sus scrofa f. domestica*).
Slitek korálku z tmavě modrého skla (*Rybová 1979, Abb. 67:10*).
Fáze IVa
Lit.: *Rybová 1979, 367*

Hrob 536. Žena, ad. Urna: ruční imitace na kruhu točené vyklenuté mísy. Zlomky 2 kostěných hřebenu s bronzovým nýtem. Zvířecí kosti.

Slítek korálku ze světle modrého skla s bílou nití (Rybová 1979, Abb. 59:10).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 367

Hrob 539. Inf. III. Urna: hrnec. Zlomky opaskového závěsku ze železa a bronzu. Zlomky prstenu ze železného drátu se zatočenými konci. Železný vědérkovitý závěsek. Zlomek kostěného hřebene s bronzovým nýtem. 3 železné hřebíky. Zlomek bronzové štítkové spony. Zlomek kování z bronzového plechu. Kostěná jehlice. Zvířecí kosti.

Slítek svisle žebrovaného soudkovitého korálku z tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 64:5).

Fáze IIb

Lit.: Rybová 1979, 367

Hrob 540. Žena, ad. Urna: terina. Hliněný přeslen. Železný vědérkovitý závěsek. Železný nůž. Priskyřice. Zvířecí kosti.

Soudkovitý korálek ze zeleného skla (Rybová 1979, Abb. 23:10).

Fáze IIa

Lit.: Rybová 1979, 367

Hrob 562. Žena?, ad.-mat. Urna: široká mísa. Zlomek kostěného hřebene se železnými nýty. Část bronzové samostříllové spony. Kostěná jehlice.

Korálek z tmavě modrého skla; slítek korálku z tmavého skla s červenou nití (Rybová 1979, Abb. 70:8).

Polovina korálku z cihlově červeného opakního skla (Rybová 1979, Abb. 70:13).

Fáze IVb

Lit.: Rybová 1979, 368

Hrob 565. Mat. Urna: dochována spodní část nádoby. Zlomek kostěného hřebene s bronzovými nýty. 2 zlomky bronzových plechových pásků (lučičky štítkových spon?). Zvířecí kosti.

Slítek korálku ze zeleného skla se žlutou nití (Rybová 1979, Abb. 43:9).

Fáze IIb

Lit.: Rybová 1979, 368

Hrob 578. Inf. (II). Urna: široká mísa. Zvířecí kosti.

Čočkovitý korálek z bílého skla (Rybová 1979, 46:6).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 368

Hrob 620. Žena?, ad.-mat. Urna: dochován jen spodek. Fragment bronzového prstenu. Kování s kostěnými hlavičkami. Kostěná jehlice. Železné kování řemení pochvy meče. Zlomek železných nůžek. Zvířecí kosti (1 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitky korálků z tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 12:13–16). Svisle žebrovaný soudkovitý fajánsový korálek tyrkysově modrý (Rybová 1979, Abb. 12:17).

Fáze Ia

Lit.: Rybová 1979, 369

Hrob 635. Urna: dochována jen spodní část. Slítek bronzu s nataveným bílým sklem. Zvířecí kosti.

Lit.: Rybová 1979, 369

Hrob 655. Inf. (II). Urna: dochována jen spodní část. Zvířecí kosti (10 *Sus scrofa f. domestica*).

Slítek korálku z tmavě modrého skla. Prstencovitý (čočkovitý?) korálek z tmavě modrého skla. Slítek soudkovitého korálku ze zeleného skla.

Lit.: Rybová 1979, 369

Hrob 703. Inf. II. Urna: hrnec. 3 jantarové prstencovité korály.

2 soudkovité korálky z tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 64:17).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 370

Hrob 708. Urna: vázovitá nádoba. Zvířecí kosti.

Slitek korálek z bílého a tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 53:8). Slitek korálek z bílého, červeného, zeleného a tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 53:9).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 370

Hrob 732. Ad.–mat. Urna: dochována jen spodní část nádoby. Zvířecí kosti.

2 roztavené korálky z černého skla se žlutou a karmínově červenou nití. Slitek korálku ze světle modrého skla.

Lit.: Rybová 1979, 370

Hrob 750. Ad. Urna: vázovitá nádoba. 3 železné nýty z hřebene. 2 pazourky. Zvířecí kosti.

Slitek korálku ze žlutozeleného skla (Rybová 1979, Abb. 78:2).

Dat.: Fáze IVb

Lit.: Rybová 1979, 370

Hrob 758. Inf. II. Urna: široká mísa. Hliněný přeslen. Zlomky kostěného hřebene. Kostěný jehelníček (pouzdro). Malý železný nůž. Zvířecí kosti.

Slitek korálku ze žlutozeleného skla (Rybová 1979, Abb. 61:10). Zlomek korálku z černého skla.

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 371

Hrob 766. Žena?, ad.–mat. Urna: dochován jen spodek nádoby. Kostěný jehelníček (pouzdro; *Anser anser f. domestica*). Torzo bronzové spony s obdélníkovou nožkou. Hliněný přeslen.

Korálek z bílého skla s fialovými očky, D 12 mm (Rybová 1979, 60:7).

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 371

Hrob 771. Žena?, mat. Urna: hrnec. Zvířecí kosti.

Slitek korálku z tmavě modrého skla.

Fáze IVa

Lit.: Rybová 1979, 371

Hrob 822. Žena?, ad.–mat.?. Urna: terina. Zlomky kostěného hřebene. Zlomek kostěné jehlice. Zvířecí kosti.

Bezbarvý střípek (odštěpek) skla.

Fáze I–II

Lit.: Rybová 1979, 372

Hrob 840. Žena?, ad. Urna: vyšší miska (nízký pohárek). Pazourek. Zvířecí kosti (6 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku ze světle zeleného skla.

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 372

Hrob 856. Žena, ad.–mat. Urna: dochován jen spodek nádoby. Zvířecí kosti (4 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku z tmavě modrého skla.

Lit.: Rybová 1979, 372

Hrob 865. Žena, mat.–sen. Urna: terina. Zvířecí kosti (1 *Avis sp.*).

Slitek korálku ze zeleného skla s lineárním (?) ornamentem – karmínově červenou nití mezi žlutými nitěmi (Rybová 1979, Abb. 26:16). Soudkovitý korálek z bílého skla (Rybová 1979, Abb. 26:17).

Fáze IIa

Lit.: Rybová 1979, 372

Hrob 893. Inf. II. Urna: terina. Bronzový kroužek z opasku. Bronzové vinuté spony. Slitek bronzu.

Slitek korálku ze zeleného skla s karmínově červenou nití (Rybová 1979, Abb. 30:7). Segmentovaný soudkovitý korálek (2) z bílého skla se zlatou fólií (Rybová 1979, Abb. 30:8). Slitek korálku z tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 30:9). Slitek korálek ze zeleného a fialového skla (Rybová 1979, Abb.

30:10). Soudkovitý korálek z hlíny. Roztavený korálek z modrozeleného (tyrkysového) skla s vloženými žlutými rozetami (s cihlově červenými středy; *Rybová 1979*, Abb. 30:13–14). 3 zlomky korálků ze světle zeleného skla.

Fáze IIa

Lit.: *Rybová 1979*, 373

Hrob 927. Žena?, mat. II. Urna: dochován jen spodek nádoby. Zlomek jantarové tyčinky. Zvířecí kosti.

Slitek korálku z tmavě modrého skla.

Lit.: *Rybová 1979*, 373

Hrob 930. Urna: dochován jen spodek nádoby. Zvířecí kosti.

Slitek korálku ze zeleného skla s karmínově červenou nití. Slitek korálku z modrého skla s bílými a žlutými rozetami.

Fáze IIa

Lit.: *Rybová 1979*, 373

Hrob 970. Žena, mat.–sen. Urna: široká mísa. Zlomky kostěného hřebene s bronzovými nýty. Kostěná jehlice. Zlomek bronzového plechu. 2 železné a 2 bronzové hřebíky s ohnutými konci. Zvířecí kosti (1 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku z tmavě modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 21:14). Zlomek korálku ze žlutozeleného skla.

Fáze Ib

Lit.: *Rybová 1979*, 374

Hrob 971. Urna: nízká miska. Deformovaný zlomek bronzového plechu. Zlomek kostěného hřebene.

Slitek korálku z tmavě modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 52:13). Část vejčitého korálku z černého skla s bílým vloženým lineárním ornamentem (*Rybová 1979*, Abb. 52:14). Slitek korálků z tmavě modrého skla a z černého skla se žlutou nití (*Rybová 1979*, Abb. 52:15).

Fáze III

Lit.: *Rybová 1979*, 374

Hrob 1049. Mat.–sen. Urna: hrnec. Pazourek.

Čočkovitý korálek z bílého skla (*Rybová 1979*, Abb. 62:11). Válcovitý nízký korálek z okrově žlutého opakního skla (*Rybová 1979*, Abb. 62:12).

Fáze III–IV

Lit.: *Rybová 1979*, 375

Hrob 1068. Žena?, ad.–mat. Urna: mísa (napodobenina na kruhu točené). Kostěná jehlice. Zlomek jantarového diskovitého korálku. Zvířecí kosti (1 *Sus scrofa f. domestica*).

Zlomek plochého korálku z tmavě modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 58:10). 3 bikónické malé korálky z tmavě modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 58:11). 5 složitě fasetovaných (14-stěn: kvádr se zkosenými rohy) korálků z tmavě (kobaltově?) modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 58:12). 2 roztavené korálky z tmavě modrého skla, k jednomu přitaven bronzový nýt (z hřebene?).

Fáze III

Lit.: *Rybová 1979*, 376

Hrob 1091. Žena?, mat. Urna: dochován jen spodek nádoby. Zlomky kostěného hřebene s bronzovými nýty. Zlomky bronzové podvázané spony. Zvířecí kosti.

Slitek korálku z tmavě modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 43:21).

Fáze III

Lit.: *Rybová 1979*, 376

Hrob 1122. Urna: dochován jen spodek nádoby. Zlomek kostěné jehlice. Zvířecí kosti (1 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku z tmavě modrého skla.

Lit.: *Rybová 1979*, 376

Hrob 1180. Žena, sen. Urna: hrnec. Kostěný jehelníček. Zvířecí kosti.

Slitek korálku ze světle modrého skla (Rybová 1979, Abb. 45:19). Slitek dalšího korálku ze světle modrého skla. Slitek korálku z tmavě modrého skla.

Fáze III

Lit.: Rybová 1979, 377

Hrob 1188. Inf. II. Urna: terina. Hliněný přeslen. Část bronzové štítkové spony. Zlomky kostěného hřebene s bronzovými nýty. Kostěná jehlice. Železný nůž. Pryskyřice. Zvířecí kosti.

4 soudkovité korálky z černého skla s bílým ornamentem – „stromem života“ (Rybová 1979, Abb. 9:3–6; 1980, Abb. 10:16). 2 soudkovité korálky z černého skla se žlutým ornamentem – „stromem života“ (Rybová 1979, Abb. 9:7). Soudkovitý korálek z terakotově červeného skla, v jehož prostředku je horizontální pásek se žlutými kvítky s červenými středy (Rybová 1979, Abb. 9:8; 1980, Abb. 10:20). Slitky korálků ze zeleného skla se žlutými vložkami a ze světle modrého skla (Rybová 1979, Abb. 9:9).

Fáze Ib

Lit.: Rybová 1979, 377–378

Hrob 1191. Žena?, ad.–mat. Urna: ručně tvarovaná imitace na kruhu točené teriny. 15 kostěných hracích kamenů. Zlomek kostěného hřebene. Pryskyřice. Zvířecí kosti.

Slitek korálku z fialového skla (Rybová 1979, Abb. 68:13).

Fáze IVa

Lit.: Rybová 1979, 378

Hrob 1200. Inf. /III/ + příměs ad.–mat. Urna: vázovitá nádoba. Zlomky 2 kostěných hřebenů. Zlomek kostěného kroužku. Fragment bronzového plechu. Zvířecí kosti (1 *Sus scrofa f. domestica*).

5 roztavených korálků z tmavě modrého skla, 2 slitky zeleného skla (Rybová 1979, Abb. 77:5). Slitky korálků z bílého a tmavě modrého skla (Rybová 1979, Abb. 77:6).

Fáze IVb

Lit.: Rybová 1979, 378

Hrob 1220. Urna: dochován jen spodek. Zvířecí kosti.

Slitek korálku ze zelenožlutého skla se žlutou nití.

Lit.: Rybová 1979, 378

Hrob 1228. Urna: dochována jen spodní část nádoby.

Prstencovitý (čočkovitý?) korálek z bílého skla.

Lit.: Rybová 1979, 378

Hrob 1273. Urna: dochovány střepy ze spodní části nádoby. Zvířecí kosti (3 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku ze žlutavě zeleného skla s bílou nití.

Lit.: Rybová 1979, 379

Hrob 1285. Urna: terina. Zlomky kostěného hřebene.

Střepy (odštěpky) bezbarvého skla (Rybová 1979, Abb. 15:15).

Fáze I–II

Lit.: Rybová 1979, 379

Hrob 1288. Urna: dochována jen spodní část nádoby. Zvířecí kosti.

Slitky korálků ze světle zeleného, tmavě modrého, světle modrého a bílého skla.

Lit.: Rybová 1979, 379

Hrob 1289. Inf. II. Urna: terina. Zvířecí kosti.

Svisle žebrovaný soudkovitý fajánsový korálek tyrkysově modré barvy (Rybová 1979, Abb. 2:5).

Fáze Ia

Lit.: Rybová 1979, 379

Hrob 1292. Urna: dochována jen spodní část nádoby. Pazourek. Zvířecí kosti.

Roztavený kousek bezbarvého skla.

Lit.: Rybová 1979, 379

Hrob 1336. Inf. (II). Urna: hrnec. Vinutí bronzové samostříllové spony. Zlomky postříbřené bronzové jehlice. 2 kostěné jehlice. Kostěný prstencovitý závěsek. Železný vědérkovitý závěsek. Zlomky kostěného hřebene se železnými nýty. K jednomu slitku skla přitaven zbytek bronzového páskového závěsku (*Rybová 1979*, Abb. 17:7). Železná kování skříňky. 12 železných hřebíků. Bronzový plech. Postříbřené bronzový plech. Priskyřice. Zvířecí kosti.

Slitky korálek různých barev: zelené barvy se žlutou nití, zelené s bílou nití, světle modré a tmavě modré; „tmavý“ opakní korálek (*Rybová 1979*, Abb. 17:7). Větší modrozelený (tyrkysově modrý) slitek korálku s bílými, žlutými a okrovými vložkami (rozetami?; *Rybová 1979*, Abb. 17:18).

Fáze IIa

Lit.: *Rybová 1979*, 380

Hrob 1370. Jámový hrob: 115 × 80 cm, hl. 45 cm. Ve výplni: 2 střepy z hlíněné misky. 17 střepů z různých nádob. Zvířecí kosti.

Slitek korálku z „tmavého“ opakního skla.

Fáze IVb

Lit.: *Rybová 1979*, 381

Hrob 1401. Jámový hrob: 45 × 45 cm, hl. 42 cm. Ve výplni: 2 střepy z hrnce. 10 střepů z různých nádob. Zvířecí kosti (1 *Sus scrofa f. domestica*).

Slitek korálku z „tmavého“ opakního skla s karmínově červenou a bílou nití.

Fáze IVb

Lit.: *Rybová 1979*, 382

Hrob 1413. Urna: nízká miska. Zvířecí kosti (2 *Sus scrofa f. domestica*, 1 *Bos primigenius f. taurus*, 1 *Gallus gallus f. domestica*).

Slitek korálku z tmavě modrého skla (*Rybová 1979*, Abb. 76:20).

Fáze IVb

Lit.: *Rybová 1979*, 382

Z rozrušených hrobů. Čočkovitý velký korálek ze zeleného skla se žlutou klikátkou mezi dvěma hnědými liniemi (*Rybová 1979*, 83:6; 1980, 10:19). Žárem zdeformovaný čočkovitý velký korálek ze zeleného skla (*Rybová 1979*, 83:7).

Lit.: *Rybová 1979*, 383

Výzkum *L. Domečky (1917)*

Zlomek nádoby z průsvitného bezbarvého skla (*Rybová 1979*, Abb. 1:17–18), inv. č. 13657–13658.

Slitky korálek z kobaltově modrého skla, inv. č. 13655–13656.

Lit.: *Rybová 1979*, 356

Dep.: M Hradec Králové

Pňov (okr. Nymburk)

Na jižním okraji obce, na jih od malého návrší na Doubnici. Výzkum J. Hellicha v l. 1913–1915 odhalil 80–90 žárových hrobů v hlíněných popelnících, údajně v 8 řadách. Dnes lze rekonstruovat jen 73 hrobových celků. A. Rybová rozlišuje 4 fáze, od B2/C1 do C2. K. Godłowski oproti tomu spatřuje chronologicky jednotné pohřebiště stupně C1.

Lit.: *Hellich 1914*; 1918; *Rybová 1970*; *Sakař 1970*, 36–37; *Godłowski 1992*, 26; *Droberjar 2002*, 245–246; 2008, 130

Hrob 2. Urna: fragment hlíněné teriny. Bronzová rombická destičkovitá spona se stopami zelenavého emailu, vložka na centrální plošce schází. Žárem silně poškozená bronzová destičkovitá spona stejného typu.

Slitek tmavě zeleného skleněného korálku. 2 slitky 1 či 2 světle zelených skleněných koráleků.

Dat.: fáze II, B2/C1–C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 188; *Rybová 1970*, 77; *Sakař 1970*, 36

Hrob 3. Urna: zlomek hliněné teriny. Železné držadlo vědra. Zlomek kostěné jehlice. Zlomek kostěného hřebene. Bronzový kroužek s odlomeným trnem. Kroužek z bronzového drátu se spirálovitě svinutými konci. Fragment bronzového plechu s železným nýtem. Kus pryskyřice.

Slítek modrého korálku. Slítek zeleného korálku.

Dat.: B2/C1–C1(–C2?)

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 188; *Rybová 1970*, 77; *Sakař 1970*, 36

Hrob 21. Urna: hliněná nádoba. Železný nůž. Zbytky 2 kostěných hřebenů. Fragments kostěné jehlice s profilovanou hlavičkou.

Segmentovaný modrý skleněný korálek deformovaný žárem (*Hellich 1914*, tab. XIX:2; *Rybová 1970*, Taf. VIII:2).

Dat.: fáze III, C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 192–193; *Rybová 1970*, 82; *Sakař 1970*, 36

Hrob 33. Malá hliněná miskovitá nádoba. Bronzová oválná destičkovitá spona, pův. s emailem. Bronzová trojlístkovitá spona. Hrudka pryskyřice.

Svisle žebrovaný soudkovitý korálek z opakní „hnědavé skelné pasty“ (fajánse?; *Hellich 1914*, tab. XIX:18b; *Rybová 1970*, Taf. X:3). Tmavě zelený svisle žebrovaný soudkovitý korálek (*Hellich 1914*, tab. XIX:18c; *Rybová 1970*, Taf. X:5). Deformovaný svisle žebrovaný soudkovitý korálek ze světle zeleného skla (*Hellich 1914*, tab. XIX:18a; *Rybová 1970*, Taf. X:4). Deformovaný svisle žebrovaný válcovitý nízký korálek ze světle zeleného skla (*Hellich 1914*, tab. XIX:18d; *Rybová 1970*, Taf. X:2). Drobné slitky a zlomky asi ze 3 korálků z modrého, zeleného a bílého skla.

Dat.: fáze III, C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 194–195; *Rybová 1970*, 85

Hrob 37. Urna: fragment keramické teriny. Hrudka pryskyřice. Zbytky kostěného hřebene.

Průsvitné skleněné zlomky většího korálku.

Dat.: B2/C1–C1(–C2?)

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 195–196; *Rybová 1970*, 86; *Sakař 1970*, 36

Hrob 41. Urna: keramická terina. Zbytky kostěného hřebene. Zlomky kostěné jehlice s profilovanou hlavičkou a okrouhlým ouškem. Hrudka pryskyřice.

3 drobné zelenavé úlomky skleněného korálku.

Dat.: fáze I, B2/C1–C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 196–197; *Rybová 1970*, 87

Hrob 43. Urna: velká keramická mísovitá nádoba. Zbytky kostěného hřebene. Bronzová samostřílová spona. Železná přezka. Bronzová jehlice. Zlomek kostěné jehlice s profilovanou hlavičkou. Zbytky trojvrstvého kostěného hřebene.

3 drobné zlomky světle modrého skleněného korálku. Množství malých zlomků průsvitného bezbarvého skla (A. Rybová udává jen 3 zlomky modrého korálku).

Dat.: fáze III, C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 197–198; *Rybová 1970*, 87–88; *Sakař 1970*, 36

Hrob 45. Urna: keramická terina. Římské bronzové půlměsícovité nákončí pochvy meče. Bronzové lité závěsné kování pochvy meče. Část bronzového páskového kování. Bronzový plíšek. Bronzová destička s přitaveným železným páskovitým kováním. Železný nůž. Část železného kroužkovitého kování s nýtem. Železná přezka s přichytnou destičkou. Železný bodec s nýtem z křesací soupravy. Bělavý pazourek. Zbytky kostěného hřebenu.

2 zlomky slitku z tmavého korálku (A. Rybová udává navíc množství malých zlomků průsvitného bezbarvého skla).

Dat.: fáze II, C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 198; *Rybová 1970*, 88–89; *Sakař 1970*, 37

Hrob 55. Urna: část keramické nádoby. Bronzová destičkovitá spona samostřílové konstrukce. Zbytky kostěného hřebenu.

Slitek korálku ze zeleného skla.

Dat.: fáze IV, C1(–C2?)

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 201; *Rybová 1970*, 92; *Sakař 1970*, 37

Hrob 57. Urna: keramická dvojkónická mísovitá nádoba. Kostěná jehlice s profilovanou hlavičkou. Zbytky kostěného hřebenu.

8 drobných modrých skleněných zlomků pravděpodobně z většího korálku (J. Hellich udává zelenou barvu).

Dat.: fáze III, C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 201–202; *Rybová 1970*, 92

Hrob 58. Urna: keramická mísa.

Bílý (bezbarvý?) průsvitný úlomek skla, pravděpodobně z korálku.

Dat.: fáze III, C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 202; *Rybová 1970*, 92

Hrob 59. Urna: fragment keramické mísovité nádoby. Zbytky trojdílného kostěného hřebenu. Zlomek kostěné jehlice s profilovanou hlavičkou. Hrudka pryskyřice.

Slitek zeleného skleněného korálku.

Dat.: fáze IV, C1(–C2?)

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 202; *Rybová 1970*, 93; *Sakař 1970*, 37

Hrob 64. Keramická terina. Zlomky jednodílného kostěného hřebene. Zlomky trojdílného hřebene a 3 železné nýty. Přepálený pazourek.

Kapkovité a amorfní roztavené skleněné střepy, pravděpodobně z nádoby či nádobek z bezbarvého nazelenalého průsvitného skla, dohromady 92 g.

Dat.: fáze II, B2/C1–C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1914*, 142–143, 203; *Rybová 1970*, 94

Hrob 67. Keramická mísovitá nádoba. Vrchní část tutulovité spony (?). Kroužek z bronzového pásku. Zlomek bronzového pásku z objímky závěsku a bronzové tyčinkovité ouško. 2 amorfní slitky bronzového plechu. Bronzové ouško z bronzového drátu, pravděpodobně část závěsku, přitaveno ke skleněným korálkům. Zlomky kostěné jehlice s profilovanou hlavičkou. Zlomek další kostěné jehlice s profilovanou hlavičkou. Pozůstatky trojdílného hřebene.

Zlomek čočkovitého velkého nebo soudkovitého korálku ze zeleného skla (*Hellich 1918*, tab. XV:14a; *Rybová 1970*, Taf. XXVI:3). Slitek 2 malých korálků z modrého a bílého skla (*Hellich 1918*, tab. XV:14e). Slitek 2 modrých a 1 bílého korálku (*Hellich 1918*, tab. XV:14f). Slitek černého (?) korálku. Slitky 6 korálků ze zeleného skla (*Hellich 1918*, tab. XV:4b–d).

Dat.: fáze III, C1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1918*, 152; *Rybová 1970*, 95–96; *Sakař 1970*, 37

Praha-Bubeneč 1

Sit.: Terronská ulice. Před rokem 1930.

Žárový hrob. Urna: hliněná nádoba. Zlomek kostěné jehlice. Fragmenty kostěného náramku (?). 14 skleněných korálků.

Dat.: C3

Dep.: NM

Lit.: *Droberjar 2005*, 817

Praha-Bubeneč 2

Sit.: Papírenská ulice, areál ÚOCHB, ppč. 1707/3. Záchraný předstihový výzkum v r. 2011. Sídlní a výrobní areál s mimořádně zachovalým kulturním souvrstvím. Nálezy od stupně A do C3.

Lit.: *Drápela – Kacl v tisku a; b*

Objekt H1009. Zahloubená chata. 7 výplní.

Zlomky keramiky. Zlomek kostěné jehlice s profilovanou hlavičkou. Železný nůž. Zvířecí kosti. Železářská struska. Mazanice. Uhlíky.

Zlomek korálku z tmavě zeleného skla zdobeného 2 žlutými opaknými křížícími se příčnými liniemi či vlnicemi.

Dat.: B–C1

Objekt H4005. Zahloubená chata. 8 výplní.

Zlomky keramiky. Několik nevypálených hlíněných tkalcovských závaží. Zvířecí kosti. Železářská struska. Mazanice. Uhlíky.

Čočkovitý malý korálek z tmavě modrého skla.

Dat.: B–C1

Kulturní vrstva.

Zlomek perličkovitého skleněného náramku (LT C1–C2).

Dat.: B

Praha-Bubeneč/Dejvice

Sit. I: Proti bývalému hostinci U Modré růže a na Panském poli mezi dnešními ulicemi Paťanka a Pod Juliskou (v literatuře uváděno jako Praha-Bubeneč). 1899 nebo 1900 zachránil J. A. Jíra 9 (nebo 12?) žárových hrobů. Hroby obsahovaly hlíněné popelnice, pravděpodobně zlomek bronzové nádoby, 4 bronzové a 2 železné spony (noricko-panonské výrazně členěné a pozdně laténské konstrukce), bronzové a kostěné jehlice, skleněné korálky, hrot kopí, různé železné předměty (nože, břitva, háček, hrot, kroužky a další fragmenty), zlomky neurčitelných bronzových předmětů, dvě kostěná kolečka, hlíněný přeslen, pazourkový ústěp (křesadlo) a hrudky smoly.

Dat.: A–B1a

Dep.: MHMP

Lit.: *Svoboda 1965*, 258; *Droberjar 2005*, 817

Sit. II: Na stejném místě poč. 20. stol. dokumentováno nejméně 16 kostrových hrobů.

V hrobech málo početné milodary. Zejména keramické ručně tvarované nádoby, ojediněle i jiné nálezy, např. bronzové samostřílové spony, kostěný hřeben, přeslen a kousek smůly. Z hrobu 9 železný závěsek.

Dat.: C3–D1

Hrob I. Dětský. Bronzové kování a zlomek kování. Bronzová samostřílová spona s dlouhou úzkou nožkou s železnou osou vinutí. Střep hlazené keramické nádoby s drobnými pupíčky. Střep keramické nádoby s prstovitými pupíky vedle sebe.

Válcovitý korál ze žlutavého skla. 36 soudkovitých až kulovitých korálků z hnědého skla.

Dat.: C3

Dep.: NM/MHMP

Lit.: *Svoboda 1965*, 258; *Tempelmann-Maczyńska 1985*, 260; *Droberjar 2005*, 817–818

Praha-Čimice

Sit.: Intravilán starých Čimic, zahrada jižně od rybníka, v údolí jižně od historického jádra Čimic. Areál „betonárky“, výzkum 1975–1977 (V. Huml).

Několik sídlištních objektů, z toho 3 zahloubené chaty. Zlomky keramiky. Hlíněný přeslen. Kostěný terčík. Snad i fragment skleněné nádoby.

Dat.: B2–B2/C1 (obj. IX); C3

Dep.: MHMP

Lit.: *Droberjar 2005*, 820

Praha-Dejvice 1

Sit.: Nová Juliska, vedle vily Majorjky v Podbabské ul. 13 (čp. 30). 2 kostrové hroby z mladší doby římské. *Kostrový hrob*. Stříbrná samostřílová spona s vysokým zachycovačem. Nákrčník. Esovitá záponka. Vědérkovitý závěsek. Kostěný trojvrstevný hřeben. Zlomek železa.

Svisle žebrovaný soudkovitý skleněný korálek (*Svoboda 1948*, obr. 10:5).

Dat.: C1

Dep.: MHMP

Lit.: *Svoboda 1948*, 84, 87; *Droberjar 2005*, 820; 2008, 130

Praha-Dejvice 2

Sit.: Poloha Červené valy (mezi Sv. Matějem a Dejvicemi).

Kostrový hrob. Bronzová samostřílová spona s klínovitou nožkou. Bronzová pinzeta. Jantarové korálky. Zlomek svisle žebrovaného čočkovitého skleněného korálku (*Svoboda 1948*, tab. XVI:2; 1965, obr. 19). Svisle žebrovaný soudkovitý skleněný korálek (*Svoboda 1948*, tab. XVI:2; 1965, obr. 19). Válcovité nízké i vysoké korálky z kobaltově modrého skla (*Svoboda 1948*, tab. XVI:6; 1965, obr. 19; *Droberjar 2008*, příl. 11:1). Válcovitý korálek s náznakem hranění (*Svoboda 1948*, tab. XVI:4; *Droberjar 2008*, příl. 11:1). Kulovité korálky s tunelovitým ouškem (*Svoboda 1948*, tab. XVI:6, 7; 1965, obr. 19; *Droberjar 2008*, příl. 11:1). Mírně asymetrický čočkovitý až soudkovitý korálek z černého skla zdobený kruhovým ornamentem – bílými skvrnami (*Svoboda 1948*, tab. XVI:5; *Droberjar 2008*, příl. 11:1). Plankonvexní korálek ze světle zeleného průsvitného skla s příčnou strukturou (*Droberjar 2008*, příl. 11:1).

U 2 korálků nelze z fotografie rozpoznat, jedná-li se o skleněné, nebo jantarové (červený bikónický a tmavě červený /?/ čočkovitý/válcovitý nízký).

Dat.: C3

Dep.: NM

Lit.: *Svoboda 1948*, 237; *Droberjar 2005*, 820–821; 2008, 130

Praha – Dolní Chabry

Sit.: Bývalá Hudečkova zahrada ve Spořické ulici; Údlická ulice. Horní Chabry. Při výkopu kanalizace r. 1952 zničen hrob. (Asi 250 m východně v Údlické ulici č. 581 zjištěn ženský hrob z pozdní doby římské s fragmentem stříbrné samostřílové spony a zlomky hrubé keramické nádoby, mohl být druhotně vykraden.)

Ženský kostrový hrob. V hloubce 130 cm. 2 bronzové samostřílové spony. Železný vědérkovitý závěsek. Jantarové korálky. Bronzové kroužky. Bronzová jehlice se svinutou hlavicí.

22 skleněných korálků různých tvarů a barev: 11 fialových a 1 kobaltově modrý složitě fasetovaný (14-stěn: kvádr se zkosenými rohy), 2 bezbarvé nažloutlé válcovité nízké, 2 kobaltově modré čočkovité malé, tmavě zelený soudkovitý, tmavě zelený svisle žebrovaný čočkovitý a svisle žebrovaný soudkovitý, absolutně bezbarvý svisle žebrovaný čočkovitý až soudkovitý, tmavě zelený čočkovitý malý s červenou klikátkou a černý soudkovitý s červenými liniemi a žlutými a modrozelenou klikátkou.

Dat.: C3

Dep.: NM, inv. č. 83351–83372.

Lit.: *Rataj 1953*; *Svoboda 1965*, 240; *Droberjar 2002*, 260–261; *Droberjar 2005*, 824

Praha-Ďáblice

Sit.: Neznámé místo. Z bývalé Axamitovy sbírky.

Svisle žebrovaný soudkovitý korálek z bílého skla, který může pocházet z doby římské.

Dep.: NM, inv. č. 46431

Lit.: *Droberjar 2005*, 827

Praha-Hloubětín

Sit.: Poloha Zahrady nad Rokytou. Záchranný výzkum 2006–2007 (Pavel Hušták, Labrys o. p. s.). Sídliště takřka kontinuálně obývané po celou dobu římskou (B2 a B2/C1 sporadicky).

Dat.: A–C3/D1

Objekt 5090. Zahloubený dům oválného půdorysu (4,2 × 3 m, hl. 0,26 m) se 6 sloupovými jámami. Zlomky keramiky.

Malý korálek z šedočerného skla, inv. č. A 386901.

Dat.: A

Objekt 791. Zásobní jáma (průměr 1,3 m, hl. 1,3 m). Zlomky keramiky. 1447 zlomků mazanice (272 kg). Zkamenělina trilobita.
Slitek skleněného korálku.
Dat.: C1–C2

Dep.: MHMP
Lit.: *Hušták – Jiřík 2008*

Praha-Hostivař 1

U nové plynárny (stavba plynovodu), v oblasti meandru Botiče, na rovné ploše přiléhající těsně k severnímu svahu hostivařského hradiště. 1967, N. Mašek a M. Slabina.

Objekt 19. Jáma. Zlomky keramiky. Kolečko z kamene. Kamenný brousek. Přeslen. Struska. Mazanice. Zvířecí kosti.

Zlomek skleněného korálku.

Dat.: C1–C2

Dep.: MHMP

Lit.: *Droberjar 2005*, 828

Praha-Hostivař 2

Sit.: Místa nálezů neznámá. Podle informací A. Knora pravděpodobně ze žárového hrobu z doby římské zlomek výdutě skleněné nádoby jasně zelené barvy, drobné skleněné slitky, fragment mušle a kousek uhlíku.

Z neurčené polohy také spona z doby římské.

Dep.: M Kladno

Lit.: *Filip 1949*, 111; *Sakař 1970*, 56; *Droberjar 2005*, 828

Praha-Kbely

Sit.: Bývalá Nekvasilova cihelna, dnes v prostoru ulic Semilské, Toužimské, Jilemnické a Sovenické. Středem lokality prochází Bakovská ulice.

Kostrový hrob (údajně „dvojitý merovejský hrob“), z něhož J. A. Jíra zachránil stříbrnou destičkovitou (terčovitou) sponu se zlatou fólií a se skleněným korálkem uprostřed o průměru 45 mm typu Spielberg-Nienburg-Dolínek (*Svoboda 1946*, obr. 8:4; *1948*, obr. 37:5; *Hlava 2010b*, obr. 8). Snad z téhož hrobu pocházel ještě přeslen.

Dat.: C1b

Dep.: MHMP, st. č. A 1111 (inv. č. A 3097)

Lit.: *Svoboda 1946*, 59; *1948*, 189; *1965*, 245; *Droberjar 2005*, 828–829; *Hlava 2010b*, 465

Praha-Koloděje

Sit.: Poloha Nad posedem. Povrchový sběr r. 1978, J. Zadák. Areál sídliště ze starší doby římské.

Zlomek prstencovitého korálu z modrého skla se žlutou vlnicí typu 23 (LT C2–D; *Venclová 1990*, Pl. 31:18).

Lit.: *Venclová 1990*, 286

Praha-Křeslice

Sit.: Poloha U Fantova mlýna. R. 2004 stavba komunikací pro rodinné domy. Polykulturní sídliště (vč. LT C2/D1). Dokumentovány 4 objekty včetně 3 železářských pecí, další železářské pece nedatovány (doba laténská nebo římská).

Objekt 74. Objekt nepravidelného tvaru, 240 × 130 cm, max. hloubka 66 cm. V SV rohu železářská pec. Dno ploché s různými prohlubněmi.

Zlomky keramiky (143 + 4 z pece). Hliněné závaží (1). Zvířecí kosti (20). Mazanice (254). Železářská struska (907). 3 kusy železité konkrce. Uhlíky.

Zlomek laténského náramku z modrého skla s esovitými plastickými kličkami typu 16 (LT C2/D1–D; *Polišenský 2006*, obr. 10:1).

Dat.: A

Lit.: *Polišenský 2006*

Praha-Michle

Sit.: Staveniště sokolovny v ulici Pod Stárkou, na západním výběžku vrchu Bohdalce nad pravým břehem

Botiče. R. 1937.

Dětský kostrový hrob. Dvě malé keramické nádoby. Drobná římská kolínkovitá spona. Bronzové pinzetovité kování. Bronzový kroužek. Skleněné a jantarové korálky z náhrdelníku.

Dat.: B2/C1

Dep.: NM

Lit.: *Droberjar 2005*, 833–834

Praha-Modřany

Sit.: Neznámé místo. Z někdejší Axamitovy sbírky. F. C. Friedrich obdržel nález r. 1926. Údajně k němu došlo poblíž cukrovaru při stavbě pily.

Žárový hrob. Urna: hliněná nádoba. Bronzová dvojdílná spona s páskovým lučíkem. 2 železné spony s válcovitou hlavicí. Římská destičkovitá (kosočtverečná) emailovaná spona.

4 svisle žebrované fajánsové korálky a 1 malý slitek tmavě zeleného skla (*Svoboda 1946*, obr. 3:6).

Dat.: B2/C1

Dep.: NM, inv. č. 45823

Lit.: *Svoboda 1946*, 49–51; *Sakař 1970*, 33; *Droberjar 2005*, 834–835

Praha-Vysočany

Sit.: V prostoru někdejší Istlerovy cihelny v ulici Ke Klíčovu, dnes přírodní park. V 19. století objeveno postupně minimálně 6 žárových popelnicových hrobů. Zřejmě větší pohřebiště starší doby římské (B1a–B2b).

Hrob 3. Urna s ostatky nedochována. Železná trubkovitá spona. Železná spona s válcovitou hlavicí. Bronzová spona s válcovitou hlavicí. Zlomky 2 mladších stříbrných tzv. vendických spon. Bronzová jehlice. Bronzové kování opasku. 2 železné klíče. Železný nůž. Svisle žebrovaný soudkovitý korálek (s asi 17 žebry) ze zvláštního materiálu hnědošedé barvy, připomínající keramiku – podobá se jádrům fajánsových korálků (a to i svou asymetrií), ale nenese ani stopu skelného povrchu.

Svisle žebrovaný soudkovitý korálek z bílého opakního skla. Svisle žebrovaný soudkovitý korálek z fajánse s azurově modrým povrchem.

Dat.: B2b

Hrob 4. Urna: ?. Římská bronzová šarnýrová spona západní proveniencie. Norická spona se dvěma uzlíky na lučíku. Jednoduchá bronzová lučíkovitá spona. Fragment dalšího neurčitelného spínadla. Bronzová přezka s přichytnou destičkou. Železný nůž. Železná břitva. Zlomky bronzových jehlic. Zlomky bronzového plechu. Pazourkový ústěp se stopami železné rzi.

Slitky skla z nádob či nádoby.

Dat.: B2a

Dep.: NM, inv. č. 60658–60660, 60682

Lit.: –z 1889, 318; *Svoboda 1948*, 152; *Motyková-Šneidrová 1963*, 46; 1967, 39; *Sakař 1970*, 38–39; *Droberjar 2002*, 265; 2005, 840–841

Prosmyky 1 (okr. Litoměřice)

Sit.: Na katastru obce objeveno několik (minimálně 7) kostrových hrobů z mladší a pozdní doby římské.

Pískovna W. Wenera (později patřila Schrammově továrně), r. 1902.

Kostrový hrob. Orientace S–J. 2 bronzové samostřílové spony. 3 bronzové závěsky (2 s řetízky). Bronzový nákrčník s ovinutými konci. Stříbrná svorka. 5 bronzových knoflíků. 2 bronzové jehlice. 6 bronzových kroužků. 3 hliněné přesleny. Náhrdelník z 9 jantarových a 7 skleněných korálků.

Dat.: C2

Dep.: M Teplice

Lit.: *Svoboda 1965*, 269–270; *Blažek 1995*, 144–145; *Droberjar 2002*, 266–267; 2008, 130

Prosmyky 2

Sit.: Nejistý nález. Bývalá Fieberova cihelna u silnice z Lovosic do Terezína. Mezi l. 1862 a 1868.

Kostrový hrob. Bronzová zlatem plátovaná destička. Skleněné korálky. Jantarové korálky. Další nálezy.

Dat.: C1–C3 (?)

Dep.: nezvěstné

Lit.: *Blažek 1995*, 152; *Droberjar 2002*, 266–267; 2008, 130

Přerubnice (okr. Rakovník)

Sit.: Při SZ okraji obce Bdín, na jižním svahu nad levým břehem bezejmenného levobřežního přítoku Bakovského potoka. Výzkum J. Bubeníka a N. Venclové v l. 1993–1995. Odkryto více různých objektů části sídliště – zahloubené chaty, jámy a kulové jamky. Doklady železářské výroby.

Dat.: C1–C3

Lit.: *Zeman – Venclová – Bubeník 1998; Droberjar 2002, 270; Droberjar 2008, 130–131*

Objekt 5/93. Zahloubená chata nepravidelného čtvercového půdorysu, 3,4 (?) × 3 m, hloubka 0–20 cm, orientace SV–JZ a SZ–JV. Šedá popelovitá výplň. 137 zlomků hliněných nádob. 10 ks mazanice. 7 ks hutnické strusky. 79 zvířecích kostí. Uhlíky. Přeslen. Římská bronzová destičkovitá prolamovaná spona typu Jobst 31A. Parohový nástroj. 1 ks opracované švartny.

Zlomek stěny nádoby z foukaného průsvitného nazelenalého skla slabě iridujícího.

Dat.: C2

Sonda I/C, ornice.

Žárem zdeformovaný zlomek stěny nádoby (?) z průsvitného světle zeleného skla, může pocházet z doby římské, ale i z mladších období.

Přešťovice (okr. Strakonice)

Sit.: Poloha Na vrchu, kat. č. 1165. B. Dubský roku 1934 prozkoumal 450 hrobů s 522 pohřby žárového pohřebiště. Převažovaly hroby popelnicové, jámových bylo jen 10.

Dat.: C3–D1/D2

Lit.: *Dubský 1937, 35–130; 1949, 425–490; Sakař 1970, 39; Droberjar 2002, 271–272; 2008, 131*

Hrob 8. Urna: hliněná miskovitá nádoba s největší výdutí v horní třetině.

Modrý skleněný korálek značně poškozený žárem.

Dat.: C3

Dep.: M Strakonice

Lit.: *Dubský 1937, 44–45; Sakař 1970, 39*

Hrob 22. Urna: část hliněné misky. Malý zlomek terry sigillaty.

Modré skleněné korálky značně poškozené žárem.

Dat.: C3

Dep.: M Strakonice

Lit.: *Dubský 1937, 46; Sakař 1970, 39*

Hrob 30. Urna: poškozená miskovitá nádoba.

Modrý skleněný korálek poškozený žárem.

Dat.: C3

Dep.: M Strakonice

Lit.: *Dubský 1937, 50; Sakař 1970, 39*

Hrob 55. Urna: část hliněné misky.

Modrý skleněný korálek poškozený žárem.

Dat.: C3

Dep.: M Strakonice

Lit.: *Dubský 1937, 50; Sakař 1970, 39*

Hrob 238. Urna: hliněná silnostěnná miska.

2 slitky modrých skleněných korálků.

Dat.: C3

Dep.: M Strakonice

Lit.: *Dubský 1937, 75; Sakař 1970, 39*

Hrob 274. Urna: část hliněné misky.

Slitek modrého skleněného korálku.

Dat.: C3

Dep.: M Strakonice

Lit.: *Dubský 1937*, 80; *Sakař 1970*, 39

Hrob 280. Urna: hliněná silnostěnná miska.
Modrý skleněný korálek poškozený žárem.
Dat.: C3
Dep.: M Strakonice
Lit.: *Dubský 1937*, 81–82; *Sakař 1970*, 39

Hrob 348. Urna: hliněná miska.
Modrý skleněný korálek poškozený žárem.
Dat.: C3
Lit.: *Dubský 1937*, 88; *Sakař 1970*, 39

Hrob 450. Urna: hliněná nádoba s esovitě profilovaným hrdlem odsazeným od těla.
Modré a žluté skleněné korálky poškozené žárem.
Dat.: C3
Dep.: NM
Lit.: *Dubský 1937*, 98; *Sakař 1970*, 39

Radim (okr. Kolín)

Sit.: Písečník. Těžbou písku narušen hrob.

Žárový hrob (jámový, nebo urnový?). Urna (?): nezjistitelná nádoba. Bronzová spona s vysokým zachycovačem podobná A 203. Vinutí další podobné spony. Zlomek destičkovité spony. Zlomek bronzového závěsku zdobeného původně inlejí. Zlomek tenkého bronzového plechu. Malý železný nůž. Zlomek černé pryskyřice. Zlomky kostěných jehlic. Zlomky kostěného hřebene.

2 mírně zdeformované rourkovité korálky z bezbarvého nazelenalého skla zdobené 4 žlutými příčnými šroubovicovými liniemi (*Svoboda 1948*, tab. XVII:5). Zdeformovaný rourkovitý korálek z bezbarvého nazelenalého skla zdobený 3 žlutými a 2 bílými příčnými šroubovicovými liniemi (*Svoboda 1948*, tab. XVII:4). Nekompletní slítek vřetenovitý nebo rourkovitý korálek z tmavě zeleného skla zdobený střídavě 3 červenými a 3 bílými šroubovicovými liniemi (*Svoboda 1948*, tab. XVII:8). Žárem velmi poškozený slítek snad rourkovitý korálek patrně zdobený žlutými příčnými šroubovicovými liniemi. 2 slitky modrozeleného skla s přitavenými zlomky kostí, patrně z 1 či 2 korálků (tyto 3 slitky: *Svoboda 1948*, tab. XVII:10–12). Svisle žebrovaný soudkovitý fajánsový korálek s částečně zachovaným azurově modrým povrchem (*Svoboda 1948*, tab. XVII:14). Zploštělé kulovitý korálek ze světle zeleného opakního skla (*Svoboda 1948*, tab. XVII:15). Soudkovitý fajánsový korálek s erodovaným původně modrým povrchem (*Svoboda 1948*, tab. XVII:13). Zlomek čočkovitého velkého korálku z černého opakního skla (*Svoboda 1948*, tab. XVII:9).

Dat.: C2

Dep.: NM, inv. č. 65261–65265, 65269–65272

Lit.: *Svoboda 1948*, 168–169, 198; *Sakař 1970*, 40; *Databáze NM*

Roztoky (okr. Praha-západ)

Sit.: Rozsáhlý pravěký a raně středověký areál na levém břehu Vltavy. Výzkum 1982. (Nedaleko v poloze Pod Hájem nalezeny další 2 kostrové hroby /C2–C3/.)

Žárový hrob. Urna: hliněná nádoba. Zlomky kostěného hřebene. 2 skleněné korálky.

Dat.: C2

Lit.: *Jančo 1999*; *Droberjar 2002*, 281

Řepov (okr. Mladá Boleslav)

Sit.: U sportovního hřiště nad řepovskou cihelnou, nacházející se asi 500 m jižně od obce. V červnu 1934 dělníky porušen *ženský kostrový hrob*.

V hloubce 88–96 cm kostra orientována od SV k JZ, v natažené poloze na břiše, s nohama mírně pokrčenýma.

2 bronzové kolínkovité spony. 25 jantarových korálků. 1 lignitový korálek. Stříbrná esovitá záponka. Bronzový kroužek (prsten). Železný nůž s řapem a bronzovou záštitou.

Svisle žebrovaný soudkovitý korálek (*Waldhauser – Košnar 1997*, tab. na str. 116:10). 2 menší korálky hranolové pětiboké z průsvitného zeleného skla. Soudkovitý korálek. (*J. Waldhauser a L. Košnar /1997/ uvádějí 24 jantarových korálků, 1 „lignitový“ a 4 skleněné /světle modře a zelenohnědé a černohnědé/.*)

Dat.: B2b

Lit.: *Turek 1934–1935; Waldhauser – Košnar 1997*, 140, obr. na str. 76; *Droberjar 2002*, 285

Sedlec (okr. České Budějovice)

Sit.: Poloha V Lomech, na dvou nízkých pahorcích západně od obce. Roku 1978 objeveno sídliště z doby římské. Výzkum v l. 1980–1987 (P. Břicháček, P. Braun, L. Košnar) odkryl asi 1/5 předpokládané rozlohy. 13 zahloubených chat se šestiúhelníkovou kúlovou konstrukcí s vchodovými výklenky i bez nich, patrně 3 nadzemní kúlové stavby, jámy, kúlové jámy a železářský objekt se 2 hutnickými pecemi.

15 zlomků terry sigillaty (jihogalská, středogalská, rheinzabernská, westerndorfská). Několik zlomků užitkové římsko-provinciální keramiky. Železný hrot kopí. Bronzová jehla.

Střepy skleněných nádob.

Nejstarší osídlení v jižní části (B2b), v centrální části především mladší doba římská, ve východní mladší a pozdní.

Dat.: B2b–C3

Objekt 24/80. Zahloubená chata, 380 × 580 cm. Konstrukce se 6 kúly uprostřed posílena o další kúl. Ve výplni mj. 2 zlomky terry sigillaty a střep skleněné nádoby.

C1–C2

Lit.: *Břicháček – Braun – Košnar 1991a; 1991b; Košnar – Břicháček 1999; Droberjar 2002*, 289–290

Slatina (okr. Kladno)

Sit.: Východní strana obce, poloha Na Horách, proti poloze Na Provázku, ppč. 211. Koncem 19. narušeny žárové hroby z 2. století.

Z rozrušených hrobů (nejspíše 2). 2 bronzové emailované destičkovité (terčovitě) spony. Bronzový prsten s emailovou vložkou. Bronzový předmět stočený z drátu (závěsek?). Rourky z bronzového plechu. Zlomky bronzových a kostěných jehlic. Zlomek kostěného hřebene. Skleněné korálky. Zlomky různých bronzových předmětů. Stříbrné kování ad.

Dat.: B2/C1

Později prozkoumány 3 hroby. Zachován jeden nálezový celek. Vedle tohoto hrobu zjištěny další 2 žárové pohřby v popelnicích bez jiných milodarů.

Žárový hrob. V hloubce 60 cm popelnice naplněná z poloviny spálenými lidskými kostmi a z druhé poloviny popelem. Vedle nádoby ležely spálené lidské kosti patrně z dětské lebky a nálezy: Zlatý hruškovitý závěsek. Stříbrná esovitá záponka zdobená granulací. Římská bronzová destičkovitá emailovaná spona v podobě zajíce. Bronzový kroužek. Zlomek bronzové jehlice nebo nákrčníku. Různé zlomky bronzových předmětů a rourek. Množství zkorodovaných železných zlomků. Železný nůž. Železná přezka. Zlomek provrtané zvířecí kosti. Několik kousků pryskyřice.

Svisle žebrovaný soudkovitý fajánsový korálek (*Schmidt 1897*, obr. na str. 558:7; *Svoboda 1948*, obr. 17:9). Čočkovitý malý fajánsový korálek, původně patrně kobaltově modrý (*Schmidt 1897*, obr. na str. 558:6; *Svoboda 1948*, obr. 17:5). Slitek korálku z tmavě modrého průsvitného skla (*Schmidt 1897*, obr. na str. 558:9; *Svoboda 1948*, obr. 17:6). Zlomek bikónického velkého korálku z bezbarvého nazelenalého průsvitného skla (*Schmidt 1897*, obr. na str. 558:13; *Svoboda 1948*, obr. 17:10).

Dat.: B2/C1

Dep.: NM, 64358–64361

Lit.: *Schmidt 1897*, 555–562; *Píč 1905*, 303; *Sakař 1970*, 40–41; *Droberjar 2002*, 297

Slavče (okr. České Budějovice)

Sit.: Ojedinelý nález. U osady Slavčí u Trhových Svin byl roku 1957 vyoraný tyrkysově modrý fajánsový svisle žebrovaný čočkovitý korálek (*Zavřel 1999*, obr. 8:2; *2006c*, obr. na str. 370).

Dat.: B2–C2

Dep.: M České Budějovice, inv. č. A 15 217

Lit.: *Zavřel 1999*, 478; *2006c*, 370

Slepovice (okr. Pardubice)

Sit.: Pískovna, poloha Na Vinicích. Výzkum 2003 (M. Beková).

Kostrový hrob bez milodarů s orientací S–J 55 západně, patrně také z mladší doby římské.

Komorový kostrový hrob. Jáma 304 × 220 cm, orientace SV–JZ. Juvenilní až dospělý jedinec (15–40 let).

Hrob vykraden, v původní poloze zůstaly jen 4 hliněné nádoby a kosti lebky.

2 štítkové spony typu Matthes A3b ze zvláštní slitiny (50–60 % Cu, 30–40 % Sn, kolem 10 % Pb), dochována jen jedna destička z nekvalitního stříbra plátovaná zlatem, v jejím prostředním otvoru byla původně vsazena skleněná vložka. Železný nůž. Zlomek železného předmětu (přezky?). 15 jantarových korálků a fragmentů. Několik drobných uhlíků.

8 skleněných korálků: 3 zploštěle kulovité, 2 bikónické malé a čočkovitý malý z tmavě modrého skla, olivově zelený čočkovitý malý a terakotově červený soudkovitý

Dat.: C2

Dep.: M Pardubice

Lit.: *Beková – Droberjar 2005; Droberjar 2008*, 131

Soběsuky 1 (okr. Chomutov)

Sit.: Poloha Soběsuky III, ve štěrkovně na parc. č. 79/1. Objev r. 1986.

Komorový kostrový hrob. 230 × 275 cm. Kostra orientována S–J. Zachovaly se jen zbytky kostí lebky a zuby. Podle výbavy význačná žena.

Bronzová pozlacená jehlice s prstencem z drátových spirálek. 2 štítkové bronzové spony zdobené stříbrnou a zlatou fólií se skleněnými vložkami. Stříbrná samostřílová spona (A 175). Stříbrný prsten. Bronzová pinzeta. Toaletní lžička na kroužku. Velké jantarové korály. Drobné stříbrné a bronzové jehlice. Bronzová přezka. Hliněný přeslen. Bronzová a železná kování a nýtky z dřevěné schránky, včetně železného klíče. Pravděpodobně zbytek železného nože. 2 keramické misky.

Dvojitý náhrdelník ze skleněných (82) a jantarových (139) korálků, se stříbrnými kroužky, s bronzovými a stříbrnými závěsky a s esovitou záponkou. Větší skleněný korálek s pupky.

Spona 1: bronzová, zespoda zdobena stříbrným plechem, svrchu probíjeným zlatým plechem.

Záhlavní štítek ledvinovitý, se 3 modrými skleněnými vložkami okrouhlého tvaru a 6 stříbrnými nýty. Štítek na lučičku kruhový s 1 modrou skleněnou vložkou a 4 nýty. Štítek na nožce protáhlé oválný, poněkud zahrocený, s modrou skleněnou vložkou a 3 stříbrnými nýty. Zachycovač ze stříbrného plechu, stejně jako celý spodek spony. Stříbrný lučičk mezi štítky překryt zlatým tepaným plechem. Jehla a jednoduché vinutí se spodní tětvou ze stříbra. Na okrajích štítků proužky zlatého plechu zdobené perlovcovým drátem. Délka 129 mm. Při zničení hrobové komory více poškozena než spona 2, zdeformována, část jehly chybí (*Blažek 1995*, Abb. 10:1).

Spona 2: vytvořena stejně jako spona 1. Délka 120 mm (*Blažek 1995*, Abb. 10:2).

Dat.: C2 (C2/C3)

Lit.: *Blažek 1995*, 145–148; *Droberjar 2002*, 300; *Droberjar 2008*, 131–132

Soběsuky 2

Sit.: Pískovna ESSM Tušimice, ppč. 79/1, SV od obce. Plošný odkryv r. 1989 (P. Holodňák, L. Kulichová, M Žatec).

Sídlištní komponenta. Několik zahluobených chat a sídlištních jam, 1 zásobní jáma a ohniště. Zlomky keramiky. Bronzové předměty. Kamenné předměty. Zvířecí kosti. Sklo (nespecifikováno).

Dat.: A–B

Lit.: ADC

Staňkovice 1 (okr. Louny)

Sit.: Parcela 679/3, u domu čp. 173 ve Slepé ulici. Výzkum žateckého muzea na jaře 1937 (A. Schmiedl).

Kostrový hrob. Kostra orientována S–J, s nohama poněkud pokrčenými a se sklopenou hlavou (kvůli malým rozměrům hrobové jámy). Oválná hrobová jáma o rozměrech 1,6 × 1 m a hloubce asi 0,5 m.

2 malé bronzové destičkovité (terčovitě) spony se 4 lalůčky pravidelně po obvodu, zdobené zlatem, původně snad i se skleněnou vložkou uprostřed, o rozměrech 34 × 26 a 30 × 26 (*Svoboda 1946*, 8:2; *1948*, obr. 37:1, 2). Zlomky dalších 2 drobných samostřílových spon. 2 jantarové korálky. 3 bronzové korálky. Bronzový prsten (na pravé ruce). Velká pravouhlá železná přezka. Malá oválná železná přezka.

Korálek složitě fasetovaný (14-stěn: kvádr se zkosenými rohy) z fialového skla (*Blažek 1995*, Abb. 17:7).

Dat.: C1b

Dep.: M Žatec, inv. č. 2117/5 (nedohledatelné)

Lit.: *Wurdinger 1938*; *Svoboda 1948*, 105–106; *Svoboda 1965*, 274; *Blažek 1995*, 148–149; *Droberjar 2002*, 311

Staňkovice 2

Sit.: Na katastru Staňkovic, výzkum žateckého muzea r. 1936

2 kostrové hroby bez milodarů, orientované S–J, kostry v natažené poloze

Kostrový hrob. Kostra v natažené poloze, orientace S–J. 5 „podlouhlých“ skleněných korálků. 3 kulovité skleněné korálky.

Dat.: C1–C3 (?)

Dep.: M Žatec, inv. č. 2006/1 (nedohledatelné)

Lit.: *Blažek 1995*, 149–150; *Droberjar 2002*, 311

Stehelčevs (okr. Kladno)

Sit.: Bývalá Žákova cihelna na mírném jižním svahu k potoku, dnešní ppč. 519, 548, 549, 550/1–550/4. Od poč. 20. stol. ničeny žárové hroby. Rekonstruováno 26 hrobových celků podle dokumentace A. Knora, čtyřúhelníkové ohrazení (6 × 4 m), „žároviště“ a „popeliště“.

Dat.: A–B2/C1

Urnový hrob 3 (U3). Situován do východního žlabu ohrazení, který porušil. Podle výbavy ženský. Pravděpodobně smíchání dvou hrobových celků.

Oválná mísovitá jáma 125 × 85 cm, 25–45 cm hluboko od povrchu ornice.

Nádoba, klíč a jehlice jsou mladší než spony a pravděpodobně i nůžky. Existuje možnost narušení staršího hrobu mladším.

Urna: terina. Široké železné nůžky. Železný klíč. Bronzová spona s esovitě prohnutým lučíkem (A 19a). Bronzová spona pozdně laténského typu s prohnutým lučíkem. Provinciální bronzová výrazně členěná spona s prolamovaným zachycovačem (A 67). Kroužek z bronzového drátu. 7 zlomků z nejméně 2 kostěných jehlic.

Lesklý zelený svísele žebrovaný válcovitý korálek, inv. č. 173 (*Motyková 1981*, Abb. 9:11). Opakní tmavě modrý svísele žebrovaný válcovitý korálek, inv. č. 176 (*Motyková 1981*, Abb. 9:10). Fajánsový šedozeleň svísele žebrovaný soudkovitý korálek, inv. č. 177 (*Motyková 1981*, Abb. 9:9).

Dat.: B2

Urnový hrob 5 (U5). Malá kónická jamka o průměru 35 cm, hluboká 30–50 cm od povrchu ornice. Pravděpodobně ženský. Urna: terina. 2 železné klíče. Bronzová spona s očky. Provinciální bronzová výrazně členěná spona (A 67). Malý slítek bronzu.

Beztvarý slítek průsvitného modrozeleného skla, pravděpodobně z nádoby, inv. č. 199 (*Motyková 1981*, Abb. 11:4). Zlomek velkého průsvitného korálku nebo přeslenu z bezbarvého nažloutlého skla, inv. č. 200 (*Motyková 1981*, Abb. 11:3).

Dat.: B1

Jámový hrob 5 (G5). Miskovitá jamka o průměru 25 cm, 25 cm hluboko pod ornici. Železný nůž. Bronzová spona s vyklenutým lučíkem (podobná A 188). Železná kolínkovitá spona s dlouhým vinutím a vysokým zachycovačem.

Slítek tmavomodrého skla, nejspíše z korálku, inv. č. 230 (*Motyková 1981*, Abb. 13:6).

Dat.: B2/C1

„Žároviště“ (Ž). Široká oválná mělká jáma, delší osou orientována S–J. 220 × 150 cm. Od severního konce se táhly po obou stranách mělké, přibližně 30 cm široké žláby, proti jižnímu konci se rozšiřovaly a přecházely v oválnou jamku o rozměrech 90 × 40 cm a hloubce 45 cm. Spodek byl silně propálen. Mohlo se jednat o ustrinu.

2 železná trapézovitá nákončí řemene. Železná objímka rukojeti nože. Železný srpovitý nůž. Železný hřebík s plochou hlavičkou, pravděpodobně ze štítové puklice.

Beztvarý slítek bílého průsvitného skla, nejspíše z nádoby, inv. č. 206 (*Motyková 1981*, Abb. 14:5).

Dat.: B2/C1

Z rozrušených hrobů. Slítek nazelenalého průsvitného skla, snad z nádoby, inv. č. 307.

Dep.: M Kladno
Lit.: Motyková 1981

Stradonice (okr. Beroun)

Nálezy, jež mají údajně pocházet z Hradiště u Stradonic, se dostávaly do řady soukromých sbírek zejména v letech po vypuknutí „zlaté horečky“ (1877). K nízké výpovědní hodnotě předmětů bez nálezových okolností se přidává ještě problém jejich pochybného původu a podvrhů, neboť zájmu sběratelů o stradonické nálezy využívali různí podnikavci.

Kulovitý korálek s tunelovitým ouškem z kobaltově modrého skla připevněn coby závěsek k jednomu ze dvou spojených bronzových kroužků (*Venclová 1990*, Pl. 50:4), inv. č. 1928.

3 tyrkysově modré svíslé žebrované soudkovité fajánsové korálky (*Venclová 1990*, Pl. 49:21–23), inv. č. 1931–1933.

Čočkovitý velký korálek z bezbarvého nažloutlého skla (*Venclová 1990*, Pl. 56:13), mladší doba římská nebo stěhování národů, inv. č. 5542.

Svíslé žebrovaný válcovitý korálek (nebo polotovar?) z bezbarvého nazelenalého skla (*Venclová 1990*, Pl. 56:24), inv. č. 5552.

Kulovitý korálek s tunelovitým ouškem z kobaltově modrého skla (*Venclová 1990*, Pl. 50:5), inv. č. 3292/27.

Čočkovitý velký až soudkovitý korálek z bílého opakního skla (*Venclová 1990*, Pl. 49:32), inv. č. 3293/3.

Svíslé žebrované soudkovité z černého opakního (?) skla (*Venclová 1990*, Pl. 56:14), inv. č. 5546/1.

Svíslé žebrované soudkovité z bezbarvého skla (*Venclová 1990*, Pl. 56:15), inv. č. 5546/2.

Kulovitý korálek z mozaikového skla (bílé hranolky v tmavě modré matrici; *Venclová 1990*, Pl. 50:1), bez inv. č.

Čočkovitý malý až soudkovitý korálek z černého opakního skla, bez inv. č.

Dep.: Křivoklát

Soudkovitý korálek z tmavě modrého skla se 4 červenými příčnými liniemi a 1 bílou a 2 žlutými vlnicemi mezi nimi, inv. č. K 9973.

Fasetovaný korálek z oranžového skla, inv. č. K 9975.

Válcovitý nízký korálek z citronově žlutého opakního skla, inv. č. K 9977.

Dep.: M Teplice

Zlomek foukané nádoby z bezbarvého skla s vyhnutým okrajem a s plochým uchem ze světle zeleného průsvitného skla a další zlomek ucha, asi z té samé nádoby (*Venclová 1990*, Pl. 53:1), inv. č. 3384.

Zlomek lité nádoby se zesíleným okrajem, mírně rozevřenými stěnami zdobenými kobaltově modrými horizontálními nálepy a s plochým dnem s podstavovým prstencem nádoby, bezbarvé nazelenalé sklo (*Venclová 1990*, Pl. 57:1), doba římská?, inv. č. 5514.

Zlomek foukané číše na nožce ze světle zeleného skla; omfalické dno, nožka se 2 prstenci (*Venclová 1990*, Pl. 57:3), inv. č. 5515.

Dolní část foukané nádoby z bezbarvého skla s kónickými stěnami zdobenými plastickou vlnicí ze stejného skla, omfalickým dnem a podstavovým prstencem (*Venclová 1990*, Pl. 57:2), doba římská?, inv. č. 5516.

Zlomek hrdla a výdutě foukané nádoby z bezbarvého skla (*Venclová 1990*, Pl. 57:4), inv. č. 5517.

Zlomek malého dvouuchého foukaného (?) aryballu z hnědého průsvitného (?) korodujícího skla (*Venclová 1990*, Pl. 57:5), doba římská?, inv. č. 5518.

Zlomek mírně vyhnutého okraje foukané nádoby z bezbarvého nazelenalého skla (*Venclová 1990*, Pl. 57:7), inv. č. 5523.

Ploché dno, patrně dno nádoby s ulomeným podstavovým prstencem, světle zelené sklo (*Venclová 1990*, Pl. 52:13), doba římská?, inv. č. 3385/2.

Zlomek nožky a dna foukané číše z bezbarvého nažloutlého skla; nožka s nodem, omfalické dno (*Venclová 1990*, Pl. 58:5), inv. č. 5521/2.

Kulovitý korálek s tunelovitým ouškem z kobaltově modrého skla (*Venclová 1990*, Pl. 56:3), inv. č. 5533/5.

Soudkovitý korálek z fialového skla (*Venclová 1990*, Pl. 56:8), doba římská?, inv. č. 5533/11.

Svíslé žebrované čočkovité korálky z tmavě modrého opakního skla (*Venclová 1990*, Pl. 56:9), inv. č. 5533/12.

Dep.: NHM Vídeň

Ucho se 3 podélnými žebry nádoby z bezbarvého nazelenalého skla (*Venclová 1990*, Pl. 45:1), inv. č. 80024.

Soudkovitý korálek z bílého opakního skla (*Venclová 1990*, Pl. 41:15), doba římská?, inv. č. 80081.

Složité fasetovaný korálek z tmavě modrého skla (*Venclová 1990*, Pl. 41:18), inv. č. 80085.

Bikónický velký korálek ze světle zeleného skla (*Venclová 1990*, Pl. 42:6), inv. č. 80651.

Složité fasetovaný korálek (14-stěn – kvádr se zkosenými rohy) z kobaltově modrého skla (*Venclová 1990*, Pl. 42: 9), inv. č. 80669.

2 soudkovité korálky z bílého opakního skla, inv. č. 80681–80682.

Kulovitý korálek z černého (fialového?) opakního skla (*Venclová 1990*, Pl. 42:7), inv. č. 80683.

Bronzový prsten se zlatou fólií a oválnou gemou z bezbarvého skla s vyobrazením lidské nebo zvířecí postavy (*Venclová 1990*, Pl. 44:5), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81575.

Bronzový prsten s oválnou gemou z bezbarvého skla s obrazem postavy držící dlouhý předmět (*Venclová 1990*, Pl. 44:6), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81576.

Bronzový prsten s oválnou gemou z fialového skla s obrazem sedící lidské postavy z profilu s kulatým objektem za jejími zády (*Venclová 1990*, Pl. 44:7), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81577.

Bronzový prsten se zlatou fólií a oválnou gemou z bezbarvého skla s obrazem patrně lidské postavy (*Venclová 1990*, Pl. 44:8), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81578.

Zlomek bronzového prstenu s oválnou gemou z bezbarvého skla s patrně ženskou postavou; pod gemou možná fólie z neidentifikovatelného materiálu (*Venclová 1990*, Pl. 44:9), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81580.

Zlomek bronzového prstenu s oválnou gemou z bezbarvého skla s vyobrazením snad cvrčka (?; *Venclová 1990*, Pl. 44:4), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81582.

Zlomek stříbrného prstenu z dvojitého drátu se 3 miskovitými lůžky, v prostředním dochována kulička bezbarvého skla, na jejímž spodku je kapka žlutého skla (*Venclová 1990*, Pl. 44:10), 3.–4. stol., inv. č. 81600.

Železný prsten se zlatou fólií a oválnou gemou z bezbarvého skla, jejíž horní část je poškozena (*Venclová 1990*, Pl. 44:11), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81603.

Zlomek železného prstenu s oválnou gemou ze žlutého až oranžového skla s obrázkem zvířete (*Venclová 1990*, Pl. 44:14), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81604.

Zlomek železného prstenu s okrouhlou gemou z fialového skla s vyobrazením 2 sedících psů s obrácenými hlavami (*Venclová 1990*, Pl. 44:13), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 81607.

Bronzový prsten s oválnou gemou z bezbarvého skla s lidskou postavou (*Venclová 1990*, Pl. 44:12), 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr., inv. č. 105608.

Zlomek zevnitř konvexního dna foukané nádoby z nazelenalého skla, prstenec podstavy ulomen, inv. č. 105659.

Zlomek dna foukané nádoby z bezbarvého nažloutlého skla s omfalickým dnem (prstenec podstavy asi ulomen?; *Venclová 1990*, Pl. 43:11), inv. č. 105660.

Zlomek dna foukané nádoby z bezbarvého skla se žlutozeleným odstínem, dno lehce omfalické, stěny téměř svislé; snad z hranolové nebo cylindrické láhve (*Svobodová 1985*, obr. 2:3; *Venclová 1990*, Pl. 45:10, 75:4), inv. č. 105661.

Zlomek plochého ucha nádoby ze žlutozeleného skla, inv. č. 105662.

2 zlomky spodku foukané nádoby z kobaltově modrého skla oválného průřezu se strmými stěnami a plochým dnem (*Svobodová 1985*, obr. 2:1; *Venclová 1990*, Pl. 45:7), inv. č. 105664.

Zlomek spodku foukané nádoby z nazelenalého skla se strmými stěnami zdobenými jemným šikmým žebrovým dekorem (*Svobodová 1985*, obr. 2:2; *Venclová 1990*, Pl. 45:11), inv. č. 105665.

Kulovitý korálek z černého opakního skla, inv. č. d318.

Zlomek zesíleného okraje foukané lahvičky z nazelenalého skla (*Venclová 1990*, Pl. 45:8), inv. č. d370.

Zlomek stěny nádoby z mozaikového skla z tmavě modrého průsvitného, bílého opakního, tyrkysově modrého opakního a žlutého průsvitného skla (*Venclová 1990*, Pl. 45:5), doba římská?, inv. č. d396.

Malá krychle vyřezaná z tyrkysově modrého průsvitného skla, doba římská?, inv. č. d401.

Dep.: NM

Lit.: *Svobodová 1985*, 658–660; *Venclová 1990*, 290–313

Stříhov (okr. Nymburk)

Sit.: U drůbežárny, záchranný výzkum 1972. Část zahlobené chaty. Sídliště známo ze sběrů od poč. 20. stol. (starší i mladší doba římská).

Keramické střepy. Parohová rukojeť nože. Zlomek železného nože. 3 hliněné přesleny. Mazanice.

Nazelenalý korálek svisle žebrovaný válcovitý, žebra tvořena 11 rýhami.

Dat.: C1

Lit.: *Sedláčková 1973; Droberjar 2002*, 318

Syrovátka (okr. Hradec Králové)

Skleněný korálek.

Lit.: *Haeverníck 1960*, 265; *Venclová 1990*, 285

Šlapanice (okr. Kladno)

Sit.: Do muzea darem r. 1890.

4 svisle žebrované soudkovité fajánsové (?) korálky.

Dep.: M Slaný, inv. č. 3102–3105

Lit.: *Píč 1909*, 348; *Sláma 1977*, 150; ADČ

Třebusice (okr. Kladno)

Někdejší pole pana Bastla, Hory a paní Regemerové a v polohách Za Lesíkem a K Nádraží. Na mírném jižním svahu, větší část na katastru Třebusic, menší na kat. Želenic. První hroby porušeny stavbou silnice do Kralup. Výzkumy v l. 1921–1927, 1936–1939, 1941–1942, 1944, 1956–1957, 1962–1963 (J. A. Jíra, V. Budinský-Krička, J. Pasternak, A. Knor, K. Motyková) odkryly většinu nekropole. Téměř 900 žárových hrobů s převahou popelnicových.

Dat.: A–C1

Lit.: *Šneidrová 1958; Motyková-Šneidrová 1963*, 61–62; *1964*; *1967*, 45–46; *Motyková 1977*; 2006; *Sakař 1970*, 43–50; *Droberjar 2002*, 342–344; *Salač 2008*, 25–26

Hrob LIII/21. Urna: hliněná nádoba. Železný nůž s řapem. Zlomky kostěného hřebene.

14 slitků či zlomků slitků z nádoby z bezbarvého nazelenalého skla.

Dat.: B2–B2/C1

Dep.: NM, inv. č. 51818–51822.

Lit.: *Sakař 1970*, 45; *Kunow 1983*, 146–147

Hrob XIII/26. Urna: hliněná nádoba. Železný nůž. Malý železný nůž. Špička malého železného nože. Železná břitva. Železné nůžky. Železná tyčinka. Železné obdélné kování se 2 nýty. 2 železné skoby. Železná ostruha. 4 železné hřeby. Zlomek železné tyčinky. Zlomky naběračky (Eggers 131). 2 zlomky válcovitého kování z tenkého bronzového plechu. Kování z bronzového plechu. 2 bronzové kroužky. Zlomek bronzové spony (asi A 45). Zlomek spony. Zlomek držadla vědra. Zlomek rámce dlouhé přezky. Zlomek rámce bronzové přezky. Zlomek přezky s bronzovým rámcem. Zlomky bronzových tyčinek. Tyčinkovitý slítek stříbra. Hrudka pryskyřice. Zlomek železného prstenu s otvorem pro vložku. Malé zlomky železa, zlomky kování. Kostěný předmět, pravděpodobně rukojeť nože.

Slitky skla smíchané s úlomky kostí.

Dat.: B1–B2

Dep.: NM, inv. č. 52010

Lit.: *Sakař 1970*, 47, 49

Hrob XXXV/36. Urna: hluboká mísovitá hliněná nádoba. Bronzový hřeb.

Svisle žebrovaný soudkovitý fajánsový korálek, původně tmavě modrý (*Sakař 1970*, Fig. 18:11). Slítek korálku z bezbarvého namodralého skla. Slítek svisle žebrovaného soudkovitého (?) korálku ze žlutozeleného skla.

Dat.: B2–C1

Dep.: NM, inv. č. 52029–52031

Lit.: *Sakař 1970*, 49; *Kunow 1983*, 147

Hrob XXXVII/36. Urna: hliněná nádoba. Dvojdílná bronzová trubkovitá spona. 2 železné trubkovité spony.

Bronzová jehlice s přichyceným slítkem skla na hlavicí (*Sakař 1970*, Fig. 19:5). Krátká stříbrná jehlice.

Zlomky železných nůžek. Zlomek železné jehly.

Zlomky skla, pravděpodobně korálků.

Dat.: B2

Dep.: NM, inv. č. 52040

Lit.: *Sakař 1970*, 49

Hrob XXXIX/36. Urna: hliněná nádoba. Zlomek železné kolínkovité spony. Malý železný nůž. Železné nůžky. Železný hrot kopí. Kování štítu nebo pochvy. 2 zlomky ploché bronzové tyčinky. Zlomky kostěného hřebene. Zlomek hrudky pryskyřice. Malá kostěná jehlice s profilovanou hlavičkou. Zlomky bronzové nádoby, možná vědra östlandského typu.

Drobné kuličky skla.

Dat.: B2–B2/C1

Dep.: NM, inv. č. 52051

Lit.: *Sakař 1970*, 49

Hrob II/38. Urna: hliněná nádoba. Hrudka pryskyřice.

Čočkovitý malý korálek z bezbarvého nazelenalého skla (*Sakař 1970*, Fig. 19:17). Čočkovitý malý korálek z bezbarvého nazelenalého skla (*Sakař 1970*, Fig. 19:18). Původně asi kobaltově modrý fajánsový čočkovitý velký korálek. Zdeformovaný asymetrický soudkovitý tmavě modrý fajánsový korálek se 4 bílými a 1 modrozelenou skvrnou (*Sakař 1970*, Fig. 19:19).

Dat.: B2–C1

Dep.: NM, inv. č. 52151–52154

Lit.: *Sakař 1970*, 50

Hrob V F. Zlomky baňaté hliněné nádoby. Zlomek spodní části hliněné nádoby. Zlomek hrdla hliněné nádoby. Zlomky baňaté nádoby. Zlomky 2 kostěných jehlic.

Slitky zlomků z jedné či dvou nádob z foukaného bezbarvého namodralého skla, snad z hranolovité láhve.

Dat.: B2–B2/C1 (?)

Dep.: NM, inv. č. 63777–63781

Lit.: *Sakař 1970*, 45; *Kunow 1983*, 146

Hrob XXII/41. Urna: hliněná mísovitá nádoba s plastickou lištou na hrdle. Železný nůž.

2 zlomky slitku z krystalizujícího bezbarvého skla s přitavenými nečistotami, zřejmě z nádoby.

Dat.: B1–C1

Dep.: NM, inv. č. 117019 (Želenice)

Lit.: *Databáze NM*

Tuklaty (okr. Kolín)

Sit.: Pole pana Mašina, mezi železnicí a silnicí vedoucí do Českého Brodu, výzkum J. L. Píče r. 1896. Na lokalitě bohaté sídlištní objekty, importhy, 2 železářské pece v zahloubené chatě.

Z rozrušených sídlištních objektů. Zlomek silného, bíle opalizujícího plochého skla.

Zlomek skleněné nádoby (lahvičky?) – ucho zdobené vysokými táhlými nálepy, jejichž špičky sahají na klenutí.

Dep.: NM, inv. č. 67114–67115.

Dat.: B

Lit.: *Píč 1897a*; *Motyková-Šneidrová 1963*, 62–63; 1967, 46; *Droberjar 2002*, 346

Turnov (okr. Semily)

Sit.: Maškovy zahrady. Výzkumy v l. 1995, 1998, 2000–2001. Sídliště ze starší doby římské a o 30 m dále malá usedlost (dvorec) z mladší doby římské s nadzemní stavbou, 2 zahloubenými chatami, patrně potravinovou pecí, hliníkem a dalšími jámami a jamkami.

Dat.: B2–B2/C1; C1b–C2

Objekt 411/00. Zahloubená chata nepravidelného obdélníkového půdorysu, 5,46 × 4,6 m, orientace S–J. Po obvodu uvnitř 10 sloupových jam a řada drobných kúlových jamek na dně. Zlomky hliněných nádob.

Zlomek bronzové spony (jehla s částí vinutí).

Složité fasetovaný (14-stěn: kvádr se zkosenými rohy) korálek z tmavě modrého skla (*Droberjar – Prostředník 2004*, obr. 14:3).

Dat.: C1b–C2

Dep.: M Turnov

Lit.: *Droberjar – Prostředník 2004*

Velké Zboží 1 (okr. Nymburk)

Sit.: Za někdejším panským dvorem, výkopové práce v r. 1895.

Žárový hrob. Urna: hliněná nádoba. Spálené lidské ostatky. 4 miniaturní keramické nádobky. 3 zlomky bronzové nádoby (pravděpodobně cedníku). Bronzová norická výrazně členěná spona (A 68). Bronzové okrajové kování picího rohu. Bronzové kování s očkem a čtyřmi nýty. 3 beztvare slitky bronzu. Malý zlomek bronzového děrovaného plechu.

Zlomek perličkovitého kobaltově modrého skleněného náramku (LT C1–C2; *Hellich 1916*, tab. V: 6a, 6b).

Dat.: B1

Dep.: M Poděbrady

Lit.: *Hellich 1916*, 72; *Motyková-Šneidrová 1963*, 64–65; *Sakař 1970*, 51, 53; *Droberjar 2002*, 363

Velké Zboží 2

Sit.: Bez nálezových okolností.

Fragment dna nádoby z foukaného skla.

Dat.: R

Dep.: M Poděbrady, inv. č. P 8744

Lit.: *Sakař 1970*, 53

Velvary (okr. Kladno)

Sit.: Lesní školka J. Krause

Žárový hrob. Urna: hliněná mísovitá nádoba. Bronzová podvázaná spona s lichoběžníkovitou nožkou. Dvojkónický přeslen. Železné kování. Masivní bronzový kroužek. Malý bronzový kroužek. Bronzové kování z drátu. Bronzové kování z plíšku. 2 vejčité duté předměty z bronzu poškozené žárem, asi korálky. 2 spirály z bronzového plechu. Svinutý bronzový plíšek. Zlomek bronzového plechu. 5 železných hřebíků s polokulovitými hlavičkami a další 3 jim podobné. Kostěná jehlice. Zlomky kostěné jehlice. Zlomky kostěného hřebene. 2 spirály z bronzového plechu.

2 zdeformované korálky z „šedého“ (bezbarvého?) skla. 8 slitků světle modrého skla.

Je možné, že se nejedná o uzavřený nálezový celek. Nálezové okolnosti nejsou plně ověřeny, některé předměty nebyly spolehlivě identifikovány.

Dat.: C1

Dep.: M Velvary

Lit.: *Svoboda 1948*, 236; *Sakař 1970*, 51

Vrbice (okr. Nymburk)

Sit.: Farské pole ve Vrbici. Vykopáno 1891.

Žárový hrob. Urna: hliněná nádoba (nedochována). Bronzová samostřílová spona s vysokým zachycovačem. Římská bronzová destičkovitá (terčovitá) spona. Bronzová přezka. Zlomek bronzové přezky. Malá bronzová přezka. Zlomek bronzového kruhu. Železný hrot kopí či šípu. Kostěná vyřezávaná destička. Olověný korál nebo přeslen. Hliněný přeslen.

Plochý skleněný korálek z průsvitného nažloutlého skla (*Hellich 1919*, obr. 18:9).

Dat.: B2/C1

Lit.: *Hellich 1919*, 94–95; *Droberjar 2002*, 370

Zápy (okr. Praha-východ)

Sit.: Ppč. 217. Výstavba slepičárny r. 1953, V. Sakař. Sídliště ze starší doby římské.

Zlomek náramku z bezbarvého skla se žlutou fólií (?) a 5 žebry typu 7a (LT C2).

Dat.: A–B

Lit.: *Motyková-Šneidrová 1963*, 68; *Venclová 1990*, 287

Zvoleněves (okr. Kladno)

Sit.: Staveniště cukrovaru, v místě odkopávání svahu. R. 1893 v hloubce asi 1 m nalezen ženský (dívčí) *kostrový hrob*. Kostra natažena na zádech s levou rukou v klíně a s pravou na hrudníku, orientována ve směru SZ–JZ.

2 stříbrné destičkovité (terčovité) spony se zlatou fólií zdobenou filigránem a skleněnou vložkou uprostřed, 44 × 40 mm (*Felcman 1896*, obr. 1; *Svoboda 1948*, obr. 37:3). 2 bronzové destičkovité (zvířecí) spony. Náhrdelník ze skleněných, kostěných (86 celých a množství rozpadlých plochých) a jednoho jantarového korálku.

5 korálků tvaru složitě fasetovaného: 14-stěn: kvádr se zkosenými rohy, fialové průsvitné sklo (na obrázku další 2 takové). 1 tmavě zelený s bílými rourkami, plochý kvádr. 1 tmavě šedomodrý s bílými rourkami, plochý kvádr (*Felcman 1896*, obr. 3).

Dat.: C1b

Dep.: NM, 51380–51381 (spony)

Lit.: *Felcman 1896; Svoboda 1948*, 189; *Svoboda 1965*, 280; *Droberjar 2002*, 387–388

Žabovřesky nad Ohří (okr. Litoměřice)

Sit.: Mezi kravínem a vepřínem na jz. okraji obce, ppč. 53. Práce na vodovodním potrubí r. 1959.

Žárový hrob. Urna: hliněná mísovitá nádoba. Dvojkónický přeslen. Žebrovaný přeslen. Přeslen ve tvaru žaludu. Fragment opravované destičkovité spony; destička původně zdobená stříbrem. Bronzový slitek, snad vinutí a zachycovač další spony. Železný prsten bez vložky (jantarové?). Železný nůž. Železná jehla. Zlomky trojvrstvého kostěného hřebene se 2 bronzovými nýty. Zlomky bronzového plechu, snad z naběračky.

Fragment bronzové destičkovité spony samostřílové konstrukce s dochovanou vložkou z modrého skla na destičce (*Zápotocký 1969*, obr. 17:2). Slitky skla a jejich zlomky, pravděpodobně z korálků.

Dat.: C1–C2

Dep.: M Teplice

Lit.: *Sakař 1966*, 617; *Zápotocký 1969*, 199–200; *Sakař 1970*, 53; *Droberjar 2002*, 389

Žiželice (okr. Louny)

Pískovna na Jánském vrchu severovýchodně od obce. V říjnu r. 1924 prozkoumal M. Wurdinger bohatý kostrový hrob.

Hrobová jáma 200 × 150 cm, hluboká 100 cm. Kostra v natažené poloze na zádech s rukama mírně roztaženými, orientována SV–JZ. Kolem kostry se táhl bílý, 15–20 cm široký pás neznámého účelu, nad ní zjištěny 2 vrstvy kamenů.

4 hliněné mísovitě nádoby. Stříbrná jehlice s hadí hlavičkou. Stříbrný prsten. Bronzový vícedílný jehelníček. Bronzový lunicovitý závěsek. Stříbrný závěsek z plechových pásků. Bronzový kroužek (pravděpodobně součást opasku). Hliněný přeslen. Zlomky železného řetězu. 3 železné vědérkovité závěsky. Ulita *Cypraea tigris* s otvorem pro zavěšení. Torzo železného nože. 3 bronzové nýty. Kostra kohouta. Náhrdelník z přibližně 78 jantarových a 282 skleněných korálků, dvakrát ovinutý kolem krku:

69 kobaltově modrých korálků složitě fasetovaných (14-stěn: krychle se zkosenými rohy) ve 3 velikostních kategoriích, přes 130 kobaltově modrých čočkovitých malých korálků, kobaltově modrý bikónický malý, kobaltově modrý hranolový čtyřboký, 9 červených čočkovitých korálků a čočkovité malé korálky dalších barev (žlutavě bílá, světle zelená aj.), bílý čočkovitý malý až soudkovitý, bílý svisle žebrovaný (jemnými rýhami) čočkovitý až soudkovitý, bílý svisle žebrovaný (jemnými rýhami) soudkovitý, bílý soudkovitý, 2 bílé válcovité nízké, tmavě zelený čočkovitý malý až soudkovitý se 3 modrými skvrnami na příčné červené linii, černý čočkovitý malý až soudkovitý se světle modrými plochami, bílou linií a se žlutými (?) očky s černými středy, snad tmavě zelený nebo černý soudkovitý s bílou (?) klikatkou, kobaltově modrý soudkovitý se 2 bílými překříženými klikatkami, 2 tmavě zelené čočkovité malé se 3 žlutými skvrnami po obvodu, čočkovitý malý se 4 skvrnami (?) a čočkovitý malý zdobený bílým sklem (*Blažek 1995*, Abb. 19:2–6; *Svoboda 1965*, tab. XIII:8).

Dep.: M Žatec, bez inv. č.

Dat.: C3

Lit.: *Wurdinger 1925; Svoboda 1965*, 281; *Blažek 1995*, 150–152; *Droberjar 2002*, 392; *Droberjar 2008*, 132

Souhrn nálezů

Následující souhrn, na první pohled nejspíš nepřehledný, představuje z hlediska rozsahu úspornější opatření, než vložení celých tabulek. Ty jsou spolu s databází dostupné na přiloženém CD.

Korálky

Lokalita; obj.; depozice; inv. č.; předmět; materiál; opacita; tvar; barva; ornament; D (průměr); d (průměr otvoru); v (výška); m (hmotnost); poznámka; technika výroby; typ TM; skup. TM; typ Haevernick 1960/Venclová 1990; vyobrazení

Beroun; ; M Beroun; korálek; sklo?; ; ; modrá; ; ; ; ; „skelná hmota“; ?; ?; ;

M Beroun; korálek; sklo?; ; ; modrá; ; ; ; ; „skelná hmota“; ?; ?; ;

Bitozevs; žár. hr.; ; ; 6 korálků; sklo; ; čočkovitý – zploštěle kulovitý; ; ; ; ; ; I/II; ; Sakař 1966, obr. 10:3

korálek; sklo; ; válcovitý vysoký?; ; ; ; ; XV?; ; Sakař 1966, obr. 10:3

korálek; sklo?; ; složitě fasetovaný (272)?; ; ; ; ; [126]?; XIV; ; Sakař 1966, obr. 10:3

Čelákovice 2; žár. hr.; M Čelákovice; A 3586; korálek; sklo; průsv.; slitek; modrá; ; ; ; ; 7,5 × 8 × 4,5; ?; ?; ;

Černuc; žár. hr.; NM; 15394; korálek; sklo; průsv.?; čočkovitý; bezbarvá namodralá?; ?; 18; ; ; ; povrch znečištěn a popraskán; barvy hnědá, žlutá, modrá; 30/43; II; ; http://forum.nm.cz/prehistorie/ph_ob.php?idc_s=6645

NM; 15395; korálek; sklo; opak.; válcovitý nízký; žlutá; kruh.: očka vrstvená: 8 oček ze 4 vrstev, párově; bílá a modrá (10512); 11; 4; 9; ; Ha D/LT A–LT C1; ; ; 519;

Červené Pečky; zahl. chata; ; korálky; sklo?; ; ; ; ; ; ; ; ; ; -

Dobříchov-Piňhora; hr. 44; NM; ; korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý?; ; ; ; ; ?; I; ; Droberjar 1999, Taf. 44:6

NM; ; korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý?; ; kruh.: pupky; ; ; ; se 2 natavenými kuličkami; 372/373; XXIV; ; Droberjar 1999, Taf. 44:7

Dobříchov-Třebická; hr. 2; NM; 64375; korálek; sklo; opak.; zploštěle kulovitý; mechově zelená; 14,5; 5; 11; 2,66; povrch poškozen žárem, mírně deform.; 4a; I; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:6; Sakař 1970, Fig. 15:38

NM; 64376; korálek; sklo; průsv.; válcovitý vysoký; kobaltově modrá; 8; 2; 11,5; 1,12; z jedné strany vypouklý; 135; XV; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:38; Sakař 1970, Fig. 15:38

NM; ; korálky; sklo; ; slitky; ; ; ; ; ; nedohledatelné?; ?; ?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. 8; NM; 64391; korálek; sklo; ; čočkovitý velký; tmavě modrá; kruh.: 4 žluté samostatné spirály; 15; ; ; ; ; N; XXII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:4

NM; ; korálky; sklo; ; slitky; ; ; ; ; ; nedohledatelné?; ?; ?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. 24; NM; 64423; korálek; sklo; opak.; kulovitý; mléčně bílá; komb. kruh. a lin.: modrozelené skvrny v polích 2 červeno-černých překřížených vlnic (30301); 19; 3; 18; 5,26; mírně deform.; povrch znečištěn; slabě průsv. sklo; 3 skvrny poněkud nevýrazné, rozpité; otvor s konkávními stěnami, asymetricky umístěn, při jednom pólu stopy po odříznutí či odštipnutí; foukání?; 276; XXII; ; Sakař 1970, Fig. 15:40

NM; 64424; 2 korálky; sklo; průsv.; válcovitý vysoký?/složitě fasetovaný (273)?; kobaltově modrá; (13); 2; (12,5); 1,80; slitek 2 korálků; rozměry patří zachovalejšímu; 126/135; XIV/XV; ; Sakař 1970, Fig. 15:39

NM; ; 3 korálky; sklo; ; slitky; ; ; ; ; ; nedohledatelné?; ?; ?; ;

NM; ; korálek; sklo?; ; ; ; ; ; ; nedohledatelné?; ?; ?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. 36; NM; 64439; korálek; sklo; opak.; soudkovitý/zploštěle kulovitý; trávově zelená; (20); (0,5); (10); 3,09; deform.; otvor zachován po celé výšce, ale zdeform.; 4a?; I; ;

NM; 64440; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký (?); modrozelená; ; (6,5); (8); 5,44; deform. zlom., přibl. 3/7; povrch místy znečištěn; 1 strana poškozena žárem; délka 29,5; zřejmě 64440–64442 z jednoho korálu o D asi 40; 42–43?; II?; ; NM; 64441; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký (?); modrozelená; ; ; (8); 3,64; deform. zlom., přibl. 1/3; délka 23,5, šířka 15,5; 42–43?; II?; ;

NM; 64442; korálek; sklo; průsv.; slitek; modrozelená; ; ; ; 3,15; deform. zlom., přibl. 1/4; 9,5 × 20,5 × 13,5; 42–43?; II?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. 38; NM; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. 49; NM; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; nedohledatelné?; ?; ?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. 50; NM; ; 3 korálky; sklo; ; slitky; ; ; ; ; ; nedohledatelné?; ?; ?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. 63; NM; 64476; korálek; sklo; ; soudkovitý; červená; slož.: rostl.; ; ; ; ; poškozen žárem; zdoben vloženými bílými větévkami s modrou výplní listů, na volných místech mezi listy nebo větévkami umístěny žluté rostl. prvky; 19x15x12; 356b?; XXIII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:40; Sakař 1970, Fig. 16:7

NM; ; korálek; sklo; ; ; zelená; ; ; ; ; nedohledatelné?; ?; ?; ;

NM; ; korálek; sklo; ; „polychromní“; ; ; ; ; nedohledatelné?; ?; ?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. 112; NM; 64924; korálek; sklo; průsv.; slitek; zelená; ; ; ; ; 2,99; (A) povrch znečištěn; silně poškozen žárem; 26 × 13,5; „Nalezeny v nádobě č. 64523“; ?; ?; ;

NM; 64924; korálek; sklo; průsv.; slitek; modrá?; ; ; ; ; 2,13; (B) druhotně opak.; znečištěn; silně poškozen žárem; zataveny drobné zlomky kostí; 19 × 15,5; „Nalezeny v nádobě č. 64523“; ?; ?; ;

NM; 64924; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě zelená; ; ; ; ; 2,63; (C) druhotně opak.; silně poškozen žárem; přitaveny drobné zlomky kostí a nečistoty; na jedné straně struskovitý vzhled; 18,5 × 15,5; „Nalezeny v nádobě č. 64523“; ?; ?; ;

NM; 64924; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; ; ; ; ; 0,88; (D) nataveny drobné zlomky kostí; 13 × 8,5; „Nalezeny v nádobě č. 64523“; ?; ?; ;

Dobříchov-Třebická; hr. bez č.; NM; 64662; závěsek; fajáns; opak.; zoomorfni: lev ležící na obdélném podstavci; tyrkysově modrá (?); 27,5; 2; 14,5; 8,14; drobné zbytky původního povrchu, jádro červenavě hnědé; délka 27,5, výška

14,5, šířka 20 (rozměry podstavce 20 × 27 × 18 × 26,5); podélný otvor v polovině podstavce široký 1,5–2; 385; XXVIII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:12; Svoboda 1948, tab. VII:9
 NM; 64668; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: 1 středně žlutá příčná linie mezi 2 bílými (20103); (18,5); (3); (13); 4,55; deform.; ; N; XXII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:15
 NM; 64669; korálek; sklo; průsv.; soudkovitý; kobaltově modrá; 12,5; 5,5; 14; 2,66; ; navíjení; 2a; I; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:10
 NM; 64670; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tmavě modrá (původně); 19; 6; 16,5; 4,88; 17 žeber, původní barva dochována mezi žebrý; techn. fajáns; 171; XVIII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:11
 NM; 64671; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); modrá (původně); 18; 7; 15,5; 3,47; 15 žeber, erodovaný povrch bez viditelných stop původní barvy, jádro hnědošedé; techn. fajáns; 171; XVIII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:13
 NM; 64675; korálek; sklo; opak.; zploštělé kulovitý; tmavě červená; 10,5; 3; 7; 0,95; skelná hmota připomínající keramiku; povrch mírně poškozen; 12; I; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:8
Dobřichov-Třebická; rozr. hr.; NM; 64663; korálek; sklo; opak.; vřetenovitý; černá; lin.: mléčně bílá, „strom života“; (18,5); 2,5; 37; 8,51; deform., otvor na jednom konci zachován, na opačném zataven; 348; XXII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:19
 NM; 64664; korálek; sklo; opak.; vřetenovitý; bílá; lin.: 2 fialové příčné šroubovicové linie při pólech; (16,6); (1); (37); 7,03; (A) deform.; sklo opak., ale slabounce propouští světlo; přitavena kapka jiného skleněného předmětu (B); 316; XXII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:20
 NM; 64664; korálek?; sklo; opak.; slítek; černá; ; ; ; (B) 12,5 × 6; ; ;
 NM; 64665; korálek; sklo; opak.; vřetenovitý; černá; lin.: 2 červené příčné šroubovicové linie při pólech (20406); 14,5; 2; 28; 5,16; mírně deform., nekompletní, splen z frag.; 316c; XXII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:23
 NM; 64666; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); kobaltově modrá; 11,5; 3; 16; 2,22; ; ; 126; XIV; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:7
 NM; 64667; korálek; sklo; opak.; čočkovitý velký; terakotově červená; lin.: 2 bílé překřížené vlnice (20504); 19,5; 8,5; 9,5; 3,59; skelná hmota připomínající keramiku; na povrchu žlutavě bílé skvrny (vápnité?); podélná prasklina – šev (?); navíjení; 276h; XXII; ;
 NM; 64672; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); modrá (původně); 14; 5,5; 11; 1,73; asi 12 nevýrazných žeber; erodovaný povrch, místy slabě pozůstatky pův. zbarvení; jádro hnědošedé; techn. fajáns; 171; XVIII; ;
 NM; 64673; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); modrá (původně); 12,5; 4; 10,5; 1,18; erodovaný povrch, světle zelené stopy po pův. barvě, z boku malá část odlomena; jádro světle hnědé; techn. fajáns; 171; XVIII; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:16
 NM; 64674; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; světle žlutá + zelená, červená, modrá; slož.: bez vzoru; 17; 3,5; 13; 2,72; mozaikové sklo bez vzoru; zlom., přibl. 2/3; mírně deform.; skládání; N; XXIII; ;
 NM; 64676; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; tmavě červená; (14); (4); 10; 1,96; skelná hmota připomínající keramiku; mírně zdeform. (smáčknut); povrch mírně poškozen; 12; I; ; Píč 1892b, tab. XXXIX:1
 NM; 64677; korálek; sklo; opak.; ; tmavě červená; (15,5); (0); (10); 1,70; deform., z jedné pol. silně poškozen žářem ; 12; I; ;
 NM; 64678; korálek; sklo; opak.; čočkovitý velký?; tmavě modrá; lin.?: tmavě červená; (21,5); (4); (9,5); 5,55; deform.; ; ?; XXII?; ;
 NM; 64679; korálek; sklo; opak.; slítek; tmavě červená; (26,5); (0); (10); 4,96; začernalý; ?; ?; ;
 NM; 64682; ? korálky; sklo; opak.; průsv.; slítek; bílá; modrozelená, tmavě modrá; ; ; ; 7,06; přitaven ke zlom. kosti; 33,5 × 14,5 × 19; ?; ?; ;
 NM; 64683; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký; bezbarvá namodralá; 20; 5; 10,5; 4,69; podélná prasklina (či šev?); povrch částečně znečištěn; 43; II; ;
 NM; 64684; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký s širokým příčným středovým žebrem; světle modrá; asi 27; 5,5; 14; (4,39); zlom., přibl. 1/3; max. dochov. rozměr 24,5; ve sklovině nepravidelně koncentrické proužky tmavšího skla; [65]; IV; ;
 NM; 64685; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký; bezbarvá; lin.: krátké úseky příčných linií?; 31; 6; 9; ; zlom., přibl. 1/2; ?; XXII?; ;
 NM; 64686; korálek; sklo; průsv.; svisle žebrovaný čočkovitý (188); modrozelená; (28); (0); (9); 8,80; deform., žebra šikmá; [160]; XVIII; ;
 NM; 64687; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký – plankonvexní; bezbarvá nazelenalá; (21,5); (3,5); (9,5); 5,46; deform.; otvor kónický; [42/43]; [III]; ;
 NM; 64688; korálek; sklo; průsv.; kroužkovitý velký?; bezbarvá nazelenalá; (33); (12); (12); 7,23; deform.; přitaveny 2 malé kapičky průsv. modrého skla (Ø1 mm); [42/43]?; [III]; ; Píč 1892, tab. XXXIX:32
 NM; 64690; korálek; sklo; průsv.; slítek; mechově zelená; (23); ; (10,5); 3,53; ; ; ?; ?; ;
 NM; 64691; 2 (?) korálky; sklo; opak.; slítek; tmavě červená; ; ; ; 3,41; 21 × 15 × 15,5; ?; ?; ;
 NM; 64692; korálek; sklo; opak.; slítek; mléčně bílá; světle žlutá; (21); (0); (10); 2,90; ; ; ?; ?; ;
 NM; 64712; korálek; sklo; opak.; slítek; černá; mléčně bílá, tmavě červená; ; ; ; 5,78; frag. slítku; z výzdoby jen nesouvislé linie či kapky; 24 × 17 × 13; ?; ?; ;

NM; 64713; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký?; bezbarvá absolutně; ; ; ; zlom., přibl. 1/3, dnes rozpadlý na 5 frag.; černé příčné koncentrické kruhy uvnitř sklovin; povrch trochu znečištěn; navíjení?; ?; ?; ;

NM; 64713; korálek?; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá absolutně; ; ; ; 0,52; kapkovitý slitek pravděpodobně z téhož korálku; inv. č. seřeno; 12 × 6,5 × 5,5

NM; 64714; korálek?; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 8,28; (A) znečištěn, zatavený zlom. bronz; 36 × 20,5 × 12,5

NM; 64714; korálek; sklo; opak.; slitek; žlutá; ; (19); (3); (14,5); 3,20; (B) se skvrnou červeného skla; otvor zachován, ale deform.; ?; ?; ;

NM; 64714; korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 4,42; (C) 22,5 × 21 × 10,5; ?; ?; ;

NM; 64714; korálek?; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 4,47; (D) natavené nečistoty; 28 × 19,5 × 19,5;

NM; 64714; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě zelená; ; ; ; 3,50; (F) 19,5 × 13 × 12; ?; ?; ;

NM; 64714; korálek; sklo; průsv.; slitek; světle zelená; ; ; ; 0,86; (G) zlom.; poškozený povrch; 15,5 × 8 × 7; ?; ?; ;

NM; 64714; korálek; sklo; opak.; slitek; zelená; ; ; ; 2,42; (H) 21,5 × 14,5 × 9; ?; ?; ;

NM; 64714; korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 3,76; (I) povrch znečištěn; 24 × 19 × 10,5; ?; ?; ;

NM; 64714; korálek; sklo; ; slitek; ; ; ; ; (J) opak. pórovitá hmota, pozorovatelné stopy modrozeleného a červeného skla; ?; ?; ;

NM; 64714; korálek; sklo; průsv.; ; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 0,70; 2. sáček: zlom. krystalizujícího skla poškozeného žárem; 11 × 8; ?; ?; ;

NM; 64715; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273)?; kobaltově modrá; (12); (3,5); (13); 1,92; otvor částečně zachován na obou stranách; 126; XIV; ;

NM; 64716; korálek; ; ; sklo; (opak.); silně poškozen žárem; (A); ?; ?

NM; 64716; korálek; ; ; sklo; (opak.); silně poškozen žárem; (B); ?; ?

NM; 64716; korálek; ; ; sklo; (opak.); silně poškozen žárem; (C); ?; ?

NM; 64716; korálek; ; ; sklo; (opak.); silně poškozen žárem; (D); ?; ?

NM; 65953; korálek; sklo; průsv. + opak. + opak. + opak.; slitek; modrozelená + světle žlutá + jasně červená + mléčně bílá; millefiori?; ; ; ; 1,50; zlom. slitku ve 2 frag.ech; mozaikové sklo; drobné poškození ohněm z jedné strany; 14 × 15 × 7,5; skládání; ?; XXIII; ;

NM; 65954; korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 2,18; (A) zlom.; přitaven ke zlom. kosti; patrně patří k jednomu předmětu; 20 × 16,5 × 9,5; ?; ?; ;

NM; 65954; korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 0,63; (B) zlom.; přitaven ke zlom. kosti; patrně patří k jednomu předmětu; 16,5 × 11 × 5,5; ?; ?; ;

NM; 65954; korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 0,38; (C) zlom.; přitaven ke zlom. kosti; patrně patří k jednomu předmětu; 13 × 9,5; ?; ?; ;

NM; 65954; korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; 0,34; (D) zlom.; přitaven ke zlom. kosti; patrně patří k jednomu předmětu; 11 × 7,5; ?; ?; ;

NM; 65957; korálek; sklo; průsv.; slitek; kobaltově modrá; mléčně bílá; ; ; ; 1,15; (A) zlom. kapkovitého slitku s podélnými bílými vlákny z původního ornamentu, s drobnou skvrnkou terakotově červeného skla; povrch poškozen; 22,5 × 8; ?; ?; ;

NM; 65957; korálek?; sklo; průsv.; ; bezbarvá nažloutlá; ; ; ; 0,43; (B) 2 odštěpky; 8 × 7; 5,5 × 4; ; ;

NM; 65958; korálek; sklo; opak.; slitek; tmavě modrá až černá; ; ; ; 5,09; (A) s nevýraznou hnědočervenou skvrnou; 19 × 16 × 15; ?; ?; ;

NM; 65958; korálek; sklo; opak.; slitek; tmavě modrá až černá; ; ; ; 0,74; (B) zlom. slitku; 13,5 × 8 × 7; ?; ?; ;

NM; 65958; korálek; sklo; průsv.; slitek; světle zelená; ; ; ; 2,82; (C) povrch poškozen, znečištěn; 19 × 13 × 12; ?; ?; ;

NM; 65959; korálek?; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá namodralá; ; ; ; 6,95; (A) sklo znečištěno; 20 × 31 × 12,5; ;

NM; 65959; korálek; sklo; opak.; slitek; tmavě modrá; komb. kruh. a lin.: linie snad příčná či šikmá, mléčně bílá, na jedné straně dochovány 3 kroužky mléčně bílé (pozůstatek 2 řad?); (18); (4,5); (10,5); 2,52; (B) deform.; otvor částečně zachován; opacita možná druhotně; ?; XXII; ;

NM; 65959; korálek?; sklo; průsv.; slitek; žlutozelená; ; ; ; 2,26; (C) plochý slitek poškozený a znečištěný, s bublinkami a póry; 23,5 × 17 × 6,5

NM; 65959; korálek; sklo; průsv.; slitek; světle modrá; lin.: střídavě linie opak. mléčně bílé a opak. červené (snad šroubovicové); 3,61; (D) 19 × 17 × 12,5; ?; XXII; ;

NM; 65959; korálek; sklo; opak.; slitek; jasně červená, tmavě zelená; ; ; ; 2,44; (F) poškozený žárem; 17,5 × 15 × 11; ?; ?; ;

NM; 65959; korálek; sklo; opak.; slitek; tmavě modrá?; ; ; ; 1,24; (G) značně poškozený žárem, struskovitý vzhled; pův. možná průsvitný tmavě modrý, nyní černý; 17,5 × 9; ?; ?; ;

NM; 65959; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá až fialová; ; ; ; 1,62; (H) značně poškozený žárem, struskovitý vzhled; zataveny zlomky kostí a bronz; droboučké stopy skla jasně červeného a mléčně bílého; druhotně opak.; 15,5 × 13,5 × 8; ?; ?; ;

NM; 65959; korálek; sklo; opak.; slitek; kobaltově modrá; ; ; ; 0,96; (I) poškozený žárem; drobné stopy jasně červeného skla; 13 × 11 × 7; ?; ?; ;

NM; 65959; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký?; bezbarvá absolutně; ; 3; 8; 0,88; (J) 3 zlomky přibl. poloviny korálku; krystalizující sklo; při otvoru nataveny 2 skvrnky rumělkově červeného skla; dochovaná šířka 12; ?; ?; ;

NM; 65988; korálek; sklo; (opak.); slitek; (fialová, šedohnědá); ; ; ; 3,41; (A) ohněm silně poškozený slitek podobný strusce, postrádá vzhled (čirost) skla; 20,5 × 20,5 × 11,5; v databázi NM označeno jako železo; ?; ?; ;

NM; 65988; korálek; sklo; (opak.); slitek; (terakotově červená až šedohnědá); ; ; ; 2,86; (B) ohněm silně poškozený slitek připomínající keramiku; skvrnka jasně červeného skla (3,5 × 1,5) a skvrna černofialového skla, nebo pryskyřice (2 × 2); 19 × 15 × 10,5; v databázi NM označeno jako železo; ?; ?; ;

NM; 65988; korálek; sklo; (opak.); slitek; (červená); ; ; ; 3,39; (C) ohněm silně poškozený slitek s přitaveným zlomkem kosti a bronzových plíšků; na povrchu z velké části šedohnědá a okrová barva; 24,5 × 15 × 11; v databázi NM označeno jako železo; ?; ?; ;

NM; 65988; korálek; sklo; opak.; slitek; světle zelená a tmavě šedá; ; ; ; 1,10; (D) poškozený slitek, nekompletní; 15 × 9 × 9; v databázi NM označeno jako železo; ?; ?; ;

NM; 65988; korálek; sklo; opak.; zploštělé kulovitý/soudkovitý?; modrá; kruh.; očka vrstvená: 8 (?) oček z tmavě fialového skla s mléčně bílými okraji; (11); (0); (9,5); 0,98; (F) deform.; povrch poškozen (póry, zhnědnutí); N; XXI; ;

NM; BIČ; korálek; sklo; průsv.; slitek; kobaltově modrá; mléčně bílá; ; ; ; 0,05; zlom. slitku; možná patří k 65957 (A); 6 × 5; sáček s frag. kostí, železa, kamínky a zlomky skla; krabice RIM 049; ?; ?; ;

Dolíněk; hr. 1; NM; 53189; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: příčná klikatka trojitá; 18; ; 13; ; zdoben širokou vloženou klikatkou, jejíž výplň se ztratila, lemovaná 2 červenými úzkými; N; XXII; ;

Dolíněk; hr. 2; ; ; korálky; sklo?; ; ; ; ; ; „zlomky náhrdelníku“ (sklo?, jantar?); ;

Dolní Chrást'any; ojed. nález; M Plzeň; korálek; sklo; ; čočkovitý; bílá; ; 10,5; 4,5; 5; ; není vyloučeno středověké stáří; 34; II; ; Zavřel 1999, obr. 8:1

Dub-Javornice; obj. 1/99; ; ; korálek; sklo?; ; soudkovitý; ; 8; 3; 5; ; snad LT D?; ?; I; ?; Parkman – Zavřel 2005, Abb. 5:11

Holeděč 1; hr. bez označ.; M Žatec; korálek; sklo; ; ; modrá/zelená; ; ; ; amorfni slitek, 20x15 mm; ?; ?; ;

M Žatec; korálek; sklo; ; ; modrá/zelená; ; ; ; amorfni slitek, nejspíše z korálku; původní tvar nelze rozlišit, ale mohl být podlouhlý, 16x15 mm; ?; ?; ;

M Žatec; korálek; sklo; ; ; modrozelená; ; ; ; malý, deform.; ?; ?; ;

M Žatec; korálek; sklo; ; ; modrozelená; ; ; ; malý, deform.; ?; ?; ;

M Žatec; korálek; sklo; ; ; modrá/zelená; ; ; ; zlom.; ?; ?; ;

M Žatec; korálek; sklo; ; ; modrá/zelená; ; ; ; zlom.; ?; ?; ;

Holeděč 2; ?; NM; 32252; korálek/přeslen; sklo; průsv.; čočkovitý velký – soudkovitý; bezbarvá nazelenalá; 22,5; 7; 13,5; 9,22; popraskaný; místy povrch opalizuje; ze „sbírky Benešovy“; 13/42; I/II; ;

Hostivice; ; M Roztoky; korálek; sklo; průsv.; svis. žebr. soudk. (198); bezbarvá absolutně; ; ; ; ; 155; XVIII; ;

M Roztoky; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); modrá; ; ; ; ; ; 126; XIV; ;

Hostivice; komorový kostr. hr.; M Roztoky; korálky; sklo; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

Hrochův Týnec; sídlištní jáma; ; korálek; sklo?; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

Charvatce; ; M Mladá Boleslav; korálek; sklo?; ; ; ; ; ; ; nejistý nález; ?; ?; ;

Klobuky; ; NM; 51695; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký; bezbarvá nazelenalá; 26; 9; 11,5; 8,11; povrch poškozen korozi; databáze NM: „Nalezen na sídlišti v jámě; způsob získání: Václav Sajbic“; 42b; II; ;

Lenešice; žár. hr.; M Louny; 2186; 5 (?) korálků; sklo; průsv.; slitky; bezbarvá nazelenalá; ; ; ; ; ?; ?; ;

M Louny; 2186; korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá namodralá; ; ; ; ; ?; ?; ;

Lípa; ; M Hradec Králové; 2129; korálek; sklo; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

M Hradec Králové; 2130; korálek; sklo; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

M Hradec Králové; 2131; korálek; sklo; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

M Hradec Králové; 2132; korálek; sklo; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

M Hradec Králové; 2133; korálek; sklo; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

Malé Březno; kostr. hr.; M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; kulovitý; kobaltově modrá; 7; 1,5; 7; ; část odlomena; 18/23; I; ; Blažek 1995, Abb. 6:3

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; kulovitý; kobaltově modrá; 8; 1,5; 7; ; ; 18/23; I; ; Blažek 1995, Abb. 6:4

Mariánské Radčice; hr. 10; ; ; korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; A; ; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; B; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo?; ; svis. žebr. soudk. (198); žlutá/světle zelená; ; ; ; C; zlom., 1/2; 158b?; XVIII; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo?; ; svis. žebr. soudk. (198); žlutá/světle zelená; ; ; ; D; 12 žeber; 158b?; XVIII; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; E; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; F; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; G; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; H; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; I; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; J; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; K; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5

korálek; sklo; ; soudkovitý; žlutá/světle zelená; ; ; ; L: zdeform. (stlačen podélně); 13/16; I; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; M; ; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; N; ; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; O; ; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; svis. žebr. soudk. (198); žlutá/světle zelená; ; ; ; P: zdeform.; 158b?; XVIII; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; svis. žebr. soudk. (198); žlutá/světle zelená; ; ; ; Q: zdeform. (stlačen podélně); 158b?; XVIII; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; R; ; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; svisle žebrovaný čočkovitý (188)?; žlutá/světle zelená; ; ; ; S: silně zdeform.; 159b?; XVIII; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; T; ; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; U; ; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo?; ; svis. žebr. soudk. (198); žlutá/světle zelená; ; ; ; V: 13 mírně šikmých žeber; 158b?; XVIII; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo?; ; svis. žebr. soudk. (198); žlutá/světle zelená; ; ; ; W: 17 žeber; 158b?; XVIII; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
korálek; sklo; ; slitek; žlutá/světle zelená; ; ; ; X; ; ?; ?; ; Koutecký 1995, obr. 3:5
Mlékojedy; ; NM; 5E+05; korálek?; sklo?; ; slitky; ; ; ; ; 6,23; 2 slitky pravděpodobně z korálku; ; -
Nebovidy; rozr. hr.:; M Kolín; 10413; korálek; sklo; průsv.; svis. žebr. soudk. (196); bezbarvá absolutně; 9; 3,5; 7,5; ; 8 žeber; povrch poškozen korozí; částečně poškozen žárem; 155; XVIII; ;
M Kolín; 10415; korálek; fajáns; opak.; čočkovitý malý; tmavě modrá; 11; 3; 7; ; povrch erodován; zbytky původní barvy dobře patrný; techn. fajáns; 35; II; ;
Nebovidy; hr. „1/1906“; ; korálek; ; ; slitek; ; ; ; ; ; ?; ?; ;
Nebovidy; hr. „1/1917“; ; korálek; ; ; ; „tmavá“; ; ; ; ; poškozen žárem; ?; ?; ;
Nedomice; žár. hr.:; M Mělník; korálky; sklo; ; ; ; ; ; ; několik korálků; ?; ?; ;
Nepolisy; žár. hr.:; ; ; korálky?; sklo; ; slitky; bezbarvá nazelenalá/zelená; ; ; ; „množství beztvárných kusů skla nazelenalého, z nichž mnohý má v sobě nepatrný otvor“; ?; ?; ; Koudelka 1906, obr. 10
Ohnišťany; rozr. hr.:; NM; 52668; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tmavě modrá (původně); ; ; ; techn. fajáns; 171; XXVIII; ; Černý 2009, tab. 16:1–5
NM; 52669; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tmavě modrá (původně); ; ; ; ; techn. fajáns; 171; XXVIII; ; Černý 2009, tab. 16:1–5
NM; 52670; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tmavě modrá (původně); ; ; ; ; techn. fajáns; 171; XXVIII; ; Černý 2009, tab. 16:1–5
NM; 52671; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tmavě modrá (původně); 12; 5; 10,5; 1,33; 14 mírně šikmých žeber; setřelé zbytky původní barvy; techn. fajáns; 171; XXVIII; ; Černý 2009, tab. 16:1–5
NM; 52672; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tmavě modrá (původně); 13; 6; 10,5; 1,20; 14 žeber; setřelé zbytky původní barvy; techn. fajáns; 171; XXVIII; ; Černý 2009, tab. 16:1–5
NM; 4E+05; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; světle zelená; 13; 8; ; ; ; 36/42b; II; ; Vokolek 2004, tab. 64:3
Opočno; hr. 5; ; ; korálky; sklo; ; slitky; tmavě modrá; ; ; ; ; 9 zlomků slitků; ?; ?; ; -
korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -
Opočno; hr. 10; ; ; korálek; sklo; ; zelená; ; ; ; ; zlomky; ; ?; ?; ; -
Opočno; hr. 12; ; ; korálek; sklo; ; modrá; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -
korálek; sklo; ; červená; ; ; ; ; zlom.; „červenavá“; ?; ?; ; -
Opočno; hr. 14; ; ; korálek; sklo; ; slitek; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -
Opočno; hr. 15; ; ; korálek; sklo; ; svisle žebrovaný čočkovitý (188); tmavě fialová; 12; 5; 4,5; ; 14 žeber; 166; XVIII; ; Pleinerová 1995, Taf. 9:12, 78:16
Opočno; hr. 16; ; ; korálek; sklo; ; modrá; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -
Opočno; hr. 21; ; ; korálek; sklo; ; modrá; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -
korálek; sklo; ; válcovitý; zelená; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -
korálek; sklo; ; černá; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -
Opočno; hr. 22; ; ; korálek; sklo; ; soudkovitý; modrozelená; 10; 2,5; 11; ; lin. výzdoba?; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 12:2, 78:4
korálek; sklo; ; čočkovitý malý; modrá; ; 5; 2,5; 2; ; ; 46; III; ; Pleinerová 1995, Taf. 12:3, 78:21
korálek; fajáns?; opak.; svis. žebr. soudk. (198); žlutozelená; 15,5; 8; 13; ; 15 žeber mírně pravotočivých; [158]?; XVIII; ; Pleinerová 1995, Taf. 12:4, 78:17
korálek; sklo; ; válcovitý; černá; ; 10; 7; 7; ; ; [11]; [I]; ; Pleinerová 1995, Taf. 12:5, 78:18
korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -
Opočno; hr. 23; ; ; korálek; sklo; ; slitek; zelená; lin.: hnědá klikatka dvojitá; ; ; ; deform.; 28 x 13; ?; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 9:21
korálek; sklo; ; slitek; černá; ; ; ; ; 19 x 12; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 9:22
Opočno; hr. 24; ; ; korálek; sklo; ; soudkovitý; černá; lin.: žlutá vícenásobná vlnice mezi horizontálními vícenásobnými liniemi; 22; 7; 18; ; zlom., 1/2; N; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 12:12, 78:40

Opočno; hr. 25; ; ; korálek; sklo; ; slitek; žlutozelená; ; ; ; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 26; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 30; ; ; závěsek; sklo; ; kulovitý s tunel. ouškem; modrá; ; 10; 1; 12; ; výška ouška 4; 84b; VIII; ; Pleinerová 1995, Taf. 13:3, 78:14
korálek; sklo; ; slitek; bezbarvá; ; ; ; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 32; ; ; korálek; sklo; ; slitek; žlutohnědá; lin.: příčné linie, nebo linie šroubovicová; (18); ; (23); ; deform., zlom.; ?; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 13:5
Opočno; hr. 34a; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; zlomky; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 40; ; ; korálky; sklo; ; slitky; modrá; modrozelená; ; ; ; zlomky; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 44; ; ; korálek; sklo; ; modrozelená; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 77; ; ; korálek; sklo; ; bezbarvá; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 81; ; ; korálek; sklo; ; modrá; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 95; ; ; korálky; sklo; ; modrá; ; ; ; ; asi 15 zdeform.ch korálků, většinou přitavených navzájem k sobě; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 20:3
Opočno; hr. 99; ; ; korálek; sklo; ; modrá; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 114; ; ; korálek; sklo; ; slitek; černá/zelená/bezbarvá; ; ; ; 19 × 13; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 24:8 (1. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; černá/zelená/bezbarvá; ; ; ; 21,5 × 18,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 24:8 (2. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; černá/zelená/bezbarvá; ; ; ; 25,5 × 12; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 24:8 (3. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; černá/zelená/bezbarvá; ; ; ; 26,5 × 22,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 24:8 (4. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; černá/zelená/bezbarvá; ; ; ; 29 × 14,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 24:8 (5. zleva)
Opočno; hr. 153; ; ; korálky; sklo; ; slitek; modrá; žlutozelená; ; ; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 28:7
Opočno; hr. 155; ; ; korálky; sklo; ; modrá; ; ; ; zlomky; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 169; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; 9 × 9; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 29:3 (1. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; 13,5 × 8; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 29:3 (2. zleva)
Opočno; hr. 175; ; ; korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý; černá; ; 7,5; 1; ; deform.; ; 11; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 30:5 (1. zleva)
1–2 korálky; sklo; ; slitek segmentovaného/zploštěle kulovitých (?); černá; ; ; ; 8 × 8; ; 11/97; I/X; ; Pleinerová 1995, Taf. 30:5 (2. zleva)
korálek; sklo; ; svisle žebrovaný čočkovitý (188); černá; ; (23); ; (12,5); deform.; ; 168; XVIII; ; Pleinerová 1995, Taf. 30:6 (1. zleva)
korálek; sklo; ; čočkovitý velký; černá; kruh.: nepravidelné bílé kroužky; (21,5); ; (13,5); mírně deform.; 224a; XXI; ; Pleinerová 1995, Taf. 30:6 (2. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; černá; lin.: bílé obloučky/„strom života“; ; ; ; 28,5 × 17,5; 348/350; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 30:6 (3. zleva)
Opočno; hr. 195; ; ; korálky; sklo; ; slitky; světle modrá; ; ; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 198; ; ; korálky; sklo; ; slitky; modrozelená; ; ; ; ?; ?; -
Opočno; hr. 200; ; ; korálek; sklo; ; svis. žebr. soudk. (198); tmavě modrá; 19,5; 7; 13; ; 15 žeber, omylem uvedený jako Taf. 34:10; 162; XVIII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:9, 78:5
korálek; sklo; ; bikónický malý; modrá; ; 8,5; ; 5,5; ; v katalogu není na obrázek odkaz; 57/58; IV; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:11, 78:22
korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký; světle zelená; lin.?: 20; 1; 7; ; mírně deform.; široký příčný pás (nebo znečištění?); ?; XXII?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:12 (1. zleva), 78:26
korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký; zelená; ; (20); (3); (8,5); ; deform.; ; 42b; II; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:12 (2. zleva), 78:11
korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; zelená; ; (12); (3,5); (4,5); ; deform.; ; 32b; II; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:12 (3. zleva), 78:13
korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: „strom života“; bílá; 22; 2; 22,5; ; ; [350a]; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (1. zleva nahoře), 78:33
korálek; sklo; opak.; větvenovitý; černá; lin.: „strom života“; bílá; (16); ; 30,5; ; deform.; ; 348; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (2. zleva nahoře), 78:34
korálek; sklo; opak.; větvenovitý; černá; lin.: „strom života“; bílá; 17,5; ; (27,5); mírně deform., malá část odlomena; 348; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (3. zleva nahoře)
korálek; sklo; opak.; větvenovitý; černá; lin.: „strom života“; bílá; (19,5); ; (30); ; deform.; ; 348; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (4. zleva nahoře)
korálek; sklo; opak.; větvenovitý; černá; lin.: „strom života“; bílá; (21); ; (45); ; deform.; ; 348; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (5. zleva nahoře)
korálek; sklo; opak.; slitek; černá; lin.: „strom života“; bílá; ; ; ; slitek části korálku, 22,5 × 12,5; 348/350; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (1. zleva uprostřed)
korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: „strom života“; bílá; 18; 4,5; 18; ; zlom., přibl. 2/3; [350a]; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (2. zleva uprostřed), 78:32

korálek; sklo; opak.; čočkovitý velký/soudkovitý; černá; lin.: bílé obloučky nepravidelné; (22,5); 2,5; ; ; deform.; ; [350a]; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (3. zleva uprostřed), 78:31

korálek; sklo; opak.; slitek; černá; lin.: „strom života“; bílá; ; ; ; slitek části korálku, 18,5 × 17,5; 348/350; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (1. zleva dole)

korálek; sklo; opak.; slitek; černá; lin.: „strom života“; bílá; ; ; ; slitek části korálku, 17 × 7,5; 348/350?; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:13 (2. zleva dole)

korálek; sklo; opak.; čočkovitý malý/soudkovitý; jasně červená; lin.: příčná žlutá klikatka obklopená 2 hnědými a 2 bílými; 14; 4,5; 9,5; ; zlom., příbl. 1/2; [257]; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:20, 78:30

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; 30,5 × 11; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:19 (1. zleva nahoře)

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; 36 × 18,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:19 (2. zleva nahoře)

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; 34 × 17; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:19 (3. zleva nahoře)

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; 37,5 × 16; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:19 (4. zleva nahoře)

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; 53 × 26,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:19 (5. zleva nahoře)

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; 22,5 × 13,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:19 (1. zleva dole)

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; 23,5 × 17,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:19 (2. zleva dole)

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; 28,5 × 22,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:19 (3. zleva dole)

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; ?; ?; ; -

korálky/korálek; sklo; ; slitek; modrá/modrozelená; ; ; ; ?; ?; ; -

korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; malý slitek přitaven ke zlom. stříbrného řetízku; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 34:7

korálek; sklo; ; bezbarvá; ; ; ; ?; ?; ; -

korálek; sklo; ; bezbarvá; ; ; ; ?; ?; ; -

korálky; sklo; ; bezbarvá; ; ; ; 7 zlomků; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 203; ; ; korálek; sklo; ; soudkovitý; modrá; ; (11,5); (1,5); (12,5); deform.; ; 2/7; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 35:8 (1. zleva)

korálek; sklo; ; soudkovitý; modrá; ; (11,5); (3); (12,5); deform.; ; 2/7; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 35:8 (2. zleva)

Opočno; hr. 205; ; ; korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý?/soudkovitý?/čočkovitý velký?; modrozelená; (16,5); (2,5); ; ; zlom., příbl. 1/2, deform.; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 36:1 (1. zleva)

korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý?/soudkovitý?/čočkovitý velký?; modrozelená; (19); (5,5); ; ; deform.; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 36:1 (2. zleva)

Opočno; hr. 206; ; ; korálek; sklo; ; modrá; ; ; ; zlomky; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 36:11

Opočno; hr. 219; ; ; korálek; sklo; ; slitek; bezbarvá/modrá; ; ; ; 10 × 8,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 39:3 (1. zleva)

korálek; sklo; ; slitek; bezbarvá/modrá; ; ; ; 32 × 11; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 39:3 (2. zleva)

Opočno; hr. 227; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; 17 × 7; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 40:6

Opočno; hr. 232; ; ; korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý s vyvýšenými póly; černá; ; 6,5; 0,5; 5,5; ; ; N; N; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:6 (nahore)

korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý; černá; ; 5,5; 0,5; 4,5; ; ; 11; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:6 (dole)

korálek; sklo; ; soudkovitý; modrá; ; 11,5; 3,5; 8; ; v katalogu není uveden; 2/7; I; ; Pleinerová 1995, 43:7, 78:6

korálek; sklo; ; soudkovitý; světle modrá; 8; 2,5; 6,5; ; ; 2b; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:8

korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý; tmavě modrá; 9; 2,5; 7; ; ; 2a/7; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:9

korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý – soudkovitý; zelená; ; (11,5); (2,5); (7); ; deform.; ; 4/8; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:10 (1. zleva)

korálek; sklo; ; zelená; ; (10); (1,5); (6,5); ; deform.; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:10 (2. zleva)

korálek; sklo; ; segmentovaný soudkovitý (3); modrá; ; 4,5; 1; 9; ; (výška 2,5 + 3,5 + 2,5); 91a; X; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:11

korálek; sklo; opak.; soudkovitý; bílá; lin.: nepravidelné černé linie; 16; 5; 13,5; ; ; N; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:12, 78:29

3 korálky/korálek; sklo; ; slitek 3 korálků; zelená; ; (12,5); ; (34); ; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:14 (1. zleva), 78:50

korálky/korálek; sklo; průsv.; válcovitý rourkovitý?/slitek více korálků?; zelená; ; (9); ; (45); ; I. Pleinerová uvádí jako slitek více korálků, ale mohlo by se jednat o 1 (?); ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:14 (2. zleva), 78:52

korálky/korálek; sklo; průsv.; válcovitý rourkovitý?/slitek více korálků?; zelená; ; (12,5); ; (41,5); I. Pleinerová uvádí jako slitek více korálků, ale mohlo by se jednat o 1 (?); ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:14 (3. zleva), 78:51

korálky/korálek; sklo; ; válcovitý rourkovitý?/slitek více korálků?; zelená; ; (8); ; (40); ; I. Pleinerová uvádí jako slitek více korálků, ale mohlo by se jednat o 1 (?); ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:14 (4. zleva)

2 korálky; sklo; průsv.; slitek; růžová; ; ; ; 25 × 16; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:15, 78:49

7 korálků; sklo; opak.?; zploštěle kulovité, čočkovité; modrá; ; 4–5,5; 1; ; ; celková výška stavených korálků 23,5; 18/23; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:16 (1. zleva), 78:45

5 (?) korálků; sklo; ; slitek jednotlivých (zploštěle kulovitých, čočkovitých malých či soudkovitých), nebo segmentovaného soudkovitého; modrá; ; (4,5–5,5); ; ; celková výška stavených korálků 16,5; 18/23/91; I/X; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:16 (2. zleva)

korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý; modrá; ; 4; 1; ; ; 18/23; I; ; Pleinerová 1995, 43:17

korálek; sklo; opak.; slitek; modrozelená; ; ; ; 24 × 17; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:18

korálek; sklo; průsv.; větvenovitý (?); světle zelená; lin.: bílá a žlutá příčná šroubovice dvojitá (?); (15); (3); (26); ; deform.; ; [310]; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 43:19, 78:36

korálky; sklo; ; slitky; zelená; ; ; ; ; 7 slitků; ; ?; ?; ; -

korálky; sklo; ; slitky; modrá; ; ; ; ; ; 3 slitky; ; ?; ?; ; -

korálky; sklo; ; slitky; černá; ; ; ; ; ; 4 slitky; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 235; ; ; korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý; modrá; ; 8; 1; 8; ; ; ; 2/7; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 44:2
korálek; sklo; ; ; bezbarvá nazelenalá/zelená; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 240; ; ; korálek; sklo; ; ; modrá; ; ; ; ; ; zlomky; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 245; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrozelená; ; ; ; ; 23 × 8; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 37:4

Opočno; hr. 253; ; ; korálek; sklo; ; slitek; zelená/modrá; ; ; ; ; 9 × 7; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 46:3 (1. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; zelená/modrá; ; ; ; ; 14 × 11; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 46:3 (2. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; zelená/modrá; ; ; ; ; 15 × 8; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 46:3 (3. zleva)

Opočno; hr. 254; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; 33 × 24, přitaveny zlomky kostěné schránky; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 46:9

Opočno; hr. 264; ; ; korálek; sklo; ; čočkovitý velký?; zelená; ; (17); (4); ; ; deform.; ; ?; II?; ; Pleinerová 1995, Taf. 48:2
korálky; sklo; ; ; modrá; ; ; ; ; ; zlomky; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 272; ; ; korálek; sklo; ; slitek; zelená; ; ; ; ; přitaven k jehlici; ?; ?; ; Pleinerová 1995, T. 48:7
korálky; sklo; ; ; modrozelená; ; ; ; ; zlomky; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 275; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; 8 × 5, kapkovitý slitek; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 49:3

Opočno; hr. 278; ; ; korálek; sklo; ; ; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 286; ; ; korálky; sklo; ; slitek; modrá/zelená; ; ; ; ; 33,5 × 18; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 51:5 (1. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; modrá/zelená; ; ; ; ; 7,5 × 8; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 51:5 (2. zleva nahoře)
korálek; sklo; ; slitek; modrá/zelená; ; ; ; ; 13 × 8; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 51:5 (2. zleva dole)

Opočno; hr. 289; ; ; korálek; sklo; ; segmentovaný bikónický (2); modrozelená; 5,5; 1; 9; ; výška 4,5 + 4,5; 92c; X; ; Pleinerová 1995, Taf. 49:9

Opočno; hr. 295; ; ; korálek; sklo; ; slitek; zelená/černá; ; ; ; ; 11,5 × 9,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 53:6 (1. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; zelená/černá; ; ; ; ; 14,5 × 10; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 53:6 (2. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; zelená/černá; ; ; ; ; 16,5 × 10; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 53:6 (3. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; zelená/černá; ; ; ; ; 22 × 21,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 53:6 (4. zleva)

Opočno; hr. 303; ; ; korálek; sklo; ; čočkovitý velký – soudkovitý; zelený; lin.: bílé a hnědé příčné linie; (20); ; (16); ; deform.; ; [286]; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 54:7
korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý (?); bezbarvá; (16); ; (14,5); deform.; ; 1; I; ; Pleinerová 1995, Taf. 54:8

Opočno; hr. 307; ; ; korálek; sklo; ; ; modrá; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 321; ; ; korálek; sklo; ; ; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 332; ; ; korálek; sklo; ; ; modrá; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 361; ; ; korálky/korálek; sklo; ; slitek; zelená; ; ; ; ; 26 × 17; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 60:3 (1. zleva)
korálky/korálek; sklo; ; slitek; zelená; ; ; ; ; 12,5 × 7; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 60:3 (2. zleva)
korálky/korálek; sklo; ; slitek; zelená; ; ; ; ; 25,5 × 14; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 60:3 (3. zleva)

Opočno; hr. 363; ; ; ?; sklo; průsv.; ; bezbarvá; ; ; ; ; malý krychlový zlom., nepodobá se obvyklým zlomkům korálků; -

Opočno; hr. 366; ; ; korálek; sklo; ; válcovitý vysoký; modrá; ; 8; 10,5; ; ; ; [2a/135]; [I/XV]; ; Pleinerová 1995, Taf. 60:12, 78:1

Opočno; hr. 369; ; ; ?; sklo; ; ; bezbarvá; ; ; ; ; malý zlom.; ; ; ; -

Opočno; hr. 373; ; ; korálek; sklo; ; segmentovaný soudkovitý (2); modrá; ; (7); ; (7,5); ; deform., výška 8 + 7,5; 91a; X; ; Pleinerová 1995, Taf. 61:8
korálek; sklo; ; ; modrá; ; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -
korálek; sklo; ; ; černá; ; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -

Opočno; hr. 385; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 61:5
korálek; sklo; ; slitek; černá; ; ; ; ; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 61:5

Opočno; hr. 392; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; 9,5 × 5,5; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 61:3 (1. zleva)
korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; 29 × 18; ; ?; ?; ; Pleinerová 1995, Taf. 61:3 (2. zleva)

Opočno; hr. 393; ; ; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: příčná klikatka (žlutá) mezi 4 liniemi (červené, modré); 20; 6,5; 15; ; ; ; [303]; XXII; ; Pleinerová 1995, Taf. 62:1, 78:41
korálek; sklo; průsv.; čočkovitý velký; bezbarvá; kruh. a slož.: 3 vrstvená očka (modrá na bílém pozadí), příčná linie v podobě snad rostlinné (větévky); 15,5; 5; 8; ; ; N; XXII/XXIII; Pleinerová 1995, Taf. 62:2, 78:23
korálek; sklo; ; slitek; tmavě zelená; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -
korálek; sklo; opak.; čočkovitý malý; světlá žlutá; 11; 3,5; 4; ; ; ; 37; II; ; Pleinerová 1995, Taf. 66:22, 78:9

Opočno; hr. 396; ; ; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Opočno; skrývka, skup. I; ; korálek; sklo; ; kroužkovitý malý; černá; ; 8,5; 6; 2; ; neveden v katalogu; 47; III; ; Pleinerová 1995, Taf. 66:5, 78:19
závěsek; sklo; průsv.; kulovitý s tunel. ouškem; modrá; ; 9; 2; 12; ; ouško: šířka 5, délka 7; tvar korálku spíše srdčitý než kulovitý; 84b; VIII; ; Pleinerová 1995, Taf. 66:6, 78:15

Plotiště n. L.; hr. 232; M Hradec Králové; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tyrkysově modrá; 13; 3; 6,5; ; „tyrkysově zelená“; 171; XVIII; ; Rybová 1979, Abb. 5:5
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: 2 žluté klikatky mezi 4 červenými příčnými liniemi; (21); (5); 15,5; ; mírně zdeform.; ornament: linie – klikatka – linie – linie – klikatka – linie; [303c]; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 5:7

Plotiště n. L.; hr. 240; M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; lin.: červená klikatka; ; ; ; ; ?; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 19:4
M Hradec Králové; korálky; sklo; ?; průsv.; slitek; černá; tmavě modrá; ; ; ; slitek 2 (?) korálků; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 19:5
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; hranolový/válcovitý vysoký; zelená; ; 7,5; 2,5; 21; ; zlom., podélná 1/2 korálku; příčný průřez elipsoidní; [116]; [XII]; ; Rybová 1979, Abb. 19:6
M Hradec Králové; korálky; sklo; ; slitek; zelená; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 19:7
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; ; ; ; zlom. slitku; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 19:8 (1. zleva)
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; ; ; ; zlom. slitku; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 19:8 (2. zleva)
M Hradec Králové; korálek?; sklo; průsv.; ; světle modrá; ; ; ; střípek (odštěpek); ; ; -

Plotiště n. L.; hr. 247a; M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 58:20

Plotiště n. L.; hr. 255; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 48:2

Plotiště n. L.; hr. 264; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 35:15 (1. zleva)
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 35:15 (2. zleva)

Plotiště n. L.; hr. 265; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 63:8

Plotiště n. L.; hr. 268; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 47:13
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; lin.: žlutá; ; ; ; „slitek černého korálku se žlutou nití“; ?; XXII?; ; Rybová 1979, Abb. 47:13

Plotiště n. L.; hr. 286; M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; lin.: žlutá; ; ; ; žlutá vložka; ?; XXII?; ; Rybová 1979, Abb. 55:12
M Hradec Králové; korálky; sklo; opak.; průsv.; průsv.; ?; slitek; červená; tmavě modrá; světle modrá; zelená; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 55:13

Plotiště n. L.; hr. 309; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; fialová; ; ; ; ; přitaven zlom. kroužku z drátu; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 45:12
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; ; zelená; lin.: červená; ; ; ; zlom. (slitku?); „zlom. (odštěpek) korálku ze zeleného skla s červenou nití“; ?; XXII?; ; Rybová 1979, Abb. 45:13

Plotiště n. L.; hr. 326; M Hradec Králové; korálek; sklo; ; slitek; světle zelená; ; ; ; zlom.; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 48:8

Plotiště n. L.; hr. 351; M Hradec Králové; korálky; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; slitek asi ze 6 korálků; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 9:17

Plotiště n. L.; hr. 376; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 380; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 427; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; tmavě modrá; (10); (5,5); ; ; mírně deform.; 30a; II; ; Rybová 1979, Abb. 66:11 (1. zleva)
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; světle modrá; (9); (3); ; ; mírně deform.; 30b; II; ; Rybová 1979, Abb. 66:11 (2. zleva)
M Hradec Králové; 4 korálky; sklo; průsv.; segmentovaný čočkovitý (4); tmavě modrá; 8; ; ; 4 korálky; 91b; X; ; Rybová 1979, Abb. 66:12
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; světle modrá; (8); (2); ; ; mírně deform.; 30b; II; ; Rybová 1979, Abb. 66:13 (1. zleva)
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; světle modrá; (8); (2,5); ; ; mírně deform.; 30b; II; ; Rybová 1979, Abb. 66:13 (2. zleva)
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; ; černá; lin.: žlutá; ; ; ; „zdoben žlutou nití“; ?; XXII?; ; ?

Plotiště n. L.; hr. 446; M Hradec Králové; korálky; sklo; průsv.; slitky; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 464; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; světle modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 471; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); tmavě modrá; 6,5; 2; 10; ; ; ; 126; XIV; ; Rybová 1979, Abb. 60:13
M Hradec Králové; korálek; sklo; ; bikónický velký; zelená; ; ; ; zlom., přibl. 1/3; 65; IV; ; Rybová 1979, Abb. 60:15

Plotiště n. L.; hr. 479; M Hradec Králové; korálek; sklo; ; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 494; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 67:10

- Plotišť n. L.; hr. 536;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; světle modrá; lin.?: bílá; ; ; ; bílá nit; ; ?; XXII?; ; Rybová 1979, Abb. 59:10
- Plotišť n. L.; hr. 539;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; svis. žebr. soudk. (190); tmavě modrá; ; ; ; deform. (slitek); 162?; XVIII; ; Rybová 1979, Abb. 64:5
- Plotišť n. L.; hr. 540;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; světle zelená; 9; 3,5; 6; ; mírně deform.; 32b; II; ; Rybová 1979, Abb. 23:10
- Plotišť n. L.; hr. 562;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 70:8 (1. zleva)
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; „tmavá“; lin.?: červená; ; ; ; ; zdoben červenou nití; ?; XXII?; ; Rybová 1979, Abb. 70:8 (2. zleva)
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; terakotově červená; ; ; ; zlom., 1/2; 12; I; ; Rybová 1979, Abb. 70:13
- Plotišť n. L.; hr. 565;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; zelená; lin.?: žlutá nit; ; ; ; ; ?; XXII?; ; Rybová 1979, Abb. 43:9
- Plotišť n. L.; hr. 578;** M Hradec Králové; 1202/62-1; korálek; sklo; opak.; čočkovitý; bílá; ; ; ; ; ; 34; II; ; Rybová 1979, Abb. 46:6
- Plotišť n. L.; hr. 620;** M Hradec Králové; korálky; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; slitek ze 3 korálků; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 12:13
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 12:14
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 12:15
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 12:16
M Hradec Králové; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tyrkysově modrá; 20; 8; 16,5; ; žebra šikmá; uvedeno jako opak. sklo; 171; XVIII; ; Rybová 1979, Abb. 12:17
- Plotišť n. L.; hr. 635;** M Hradec Králové; korálek?; sklo; ; slitek; bílá; ; ; ; ; nataven na bronzovém slítku; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 655;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý/prstencovitý?; tmavě modrá; ; ; ; ; ; 30a/47; I/III; ; Ničová 2011, obr. 24
M Hradec Králové; korálek; sklo; ; soudkovitý; zelená; ; ; ; ; deform.; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 703;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; soudkovitý; tmavě modrá; 4; 1,5; 4; ; ; ; 18; I; ; Rybová 1979, Abb. 64:17 (1. zleva)
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; zploštěle kulovitý (020); tmavě modrá; 3; 1; 3; ; ; ; 18; I; ; Rybová 1979, Abb. 64:17 (2. zleva)
- Plotišť n. L.; hr. 708;** M Hradec Králové; korálky; sklo; opak.; průsv.; slitek; bílá; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 53:8
M Hradec Králové; korálky; sklo; opak.; opak.; ?; průsv.; slitek; bílá; červená; zelená; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 53:9
- Plotišť n. L.; hr. 732;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; lin.?: žlutá, karmínově červená; ; ; ; se žlutou a karmínově červenou nití; ?; XXII?; ; -
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; lin.?: žlutá, karmínově červená; ; ; ; se žlutou a karmínově červenou nití; ?; XXII?; ; -
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; světle modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 750;** M Hradec Králové; korálek; sklo; ; slitek; žlutozelená; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 78:2
- Plotišť n. L.; hr. 758;** M Hradec Králové; korálek; sklo; ; slitek; žlutozelená; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 61:10
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; černá; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 766;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; čočkovitý malý; bílá; kruh.: 3 fialové skvrny pravidelně rozmístěné v jedné rovině na obvodu (10103); 12; 3; 3,5; ; otvor kónický; struktura příčná; očka plasticky vystupují; 201a; XXI; ; Rybová 1979, Abb. 60:7
- Plotišť n. L.; hr. 771;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 822;** M Hradec Králové; ?; sklo; ; ; bezbarvá; ; ; ; ; střep (odštěpek); ; ; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 840;** M Hradec Králové; korálek; sklo; ; slitek; světle zelená; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 856;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 865;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; zelená; lin.: karmínově červená nit' mezi žlutými nitěmi (linie?); ; ; ?; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 26:16
M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; čočkovitý velký; bílá; ; 17; 5,5; 7,5; ; mírně deform.; otvor kónický; 34; II; ; Rybová 1979, Abb. 26:17
- Plotišť n. L.; hr. 893;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; zelená; lin.?: karmínově červená; ; ; ; ; ?; XXII?; ; Rybová 1979, Abb. 30:7
M Hradec Králové; korálek; sklo; ; segmentovaný soudkovitý (2); bílá; zlatá fólie; 7; ; 11; ; ze 2 korálků; 387b; XXIX; ; Rybová 1979, Abb. 30:8
M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 30:9
M Hradec Králové; 2 (?) korálky; sklo; ?; průsv.; slitek; zelená; fialová; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 30:10

M Hradec Králové; korálek; sklo; ; soudkovitý?; tyrkysově modrá; slož.: rostl. motiv: rosety na obvodu (žluté s červenými středy) (40201); (16); (2,5); (9,5); ; deform.; skládání; N; XXIII; ; Rybová 1979, Abb. 30:13–14

M Hradec Králové; 2–3 korálky; sklo; ; ; světle zelená; ; ; ; 3 zlomky korálků; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 927; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 930; M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; zelená; lin.?: karmínově červená; ; ; ; ; s karmínově červenou nití; ?; XXII?; ; -

M Hradec Králové; korálek; sklo; ; slitek; modrá; slož.: rostl.: rozety (402); ; ; ; ; s bílými a žlutými rozetami; ?; XXIII; ; -

Plotiště n. L.; hr. 970; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 21:14

M Hradec Králové; korálek; sklo; ; ; žlutozelená; ; ; ; zlom.; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 971; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 52:13

M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; vřetenovitý?; černá; lin.: příčné bílé linie; ; ; ; zlom.; „vejčitý tvar“; 348/350a; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 52:14

M Hradec Králové; korálky; sklo; průsv.; opak.; slitek; tmavě modrá; černá; bez ornamentu; žlutá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 52:15

Plotiště n. L.; hr. 1049; M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; čočkovitý malý; bílá; ; 12; 3; 5; ; ; ; 34; II; ; Rybová 1979, Abb. 62:11

M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; válcovitý nízký; okrově žlutá; 8; 2; 4,5; ; ; ; 53; III; ; Rybová 1979, Abb. 62:12

Plotiště n. L.; hr. 1068; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; ; tmavě modrá; ; ; ; plochý tvar; zlom.; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 58:10

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; bikónický malý; tmavě modrá; 12; 1,5; 8; ; ; ; 57; IV; ; Rybová 1979, Abb. 58:11 (1. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; bikónický malý; tmavě modrá; 11; 1,5; 7,2; ; ; ; 57; IV; ; Rybová 1979, Abb. 58:11 (2. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; bikónický malý; tmavě modrá; 13; 1; 6,5; ; ; ; 57; IV; ; Rybová 1979, Abb. 58:11 (3. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); tmavě modrá; 6,5; 2; 11; ; ; ; 126; XIV; ; Rybová 1979, Abb. 58:12 (1. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); tmavě modrá; 6; 4; 10,5; ; ; ; 126; XIV; ; Rybová 1979, Abb. 58:12 (2. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); tmavě modrá; 6,5; 3; 9,5; ; ; ; 126; XIV; ; Rybová 1979, Abb. 58:12 (3. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); tmavě modrá; 6,5; 2; 9,5; ; ; ; 126; XIV; ; Rybová 1979, Abb. 58:12 (4. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); tmavě modrá; ; ; ; ; ; 126; XIV; ; -

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 1091; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 43:21

Plotiště n. L.; hr. 1122; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 1180; M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; světle modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 45:19

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; světle modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; -

Plotiště n. L.; hr. 1188; M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: bílé obloučky ve 4 řadách; (13,5); 5,5; 8,5; ; mírně deform.; [350a]; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 9:3; 1980, Abb. 10:16 (2. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: bílé obloučky ve 3 řadách; (10,5); (5); 8,5; ; mírně deform.; [350a]; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 9:4; 1980, Abb. 10:16 (4. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: bílé obloučky ve 3 řadách; (14); 5,5; 10,5; ; mírně deform.; [350a]; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 9:5; 1980, Abb. 10:16 (3. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: bílé obloučky ve 6 řadách; (12,5); 4,5; 10; ; mírně deform.; [350a]; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 9:6; 1980, Abb. 10:16 (1. zleva)

M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: žluté obloučky ve 3 řadách; (12); (5,5); 7,5; ; mírně deform.; [350a]; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 9:7

M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: žluté obloučky; ; ; ; mírně deform.; [350a]; XXII; ; -

M Hradec Králové; korálek; sklo; ; soudkovitý; terakotově červená; slož.: rostl. motiv: rosety na příčné linii (pásku) (40202); (17); ; (15,5); deform.; horizontální pásek se žlutými kvítky s červenými středy; skládání; 356a; XXIII; ; Rybová 1979, Abb. 9:8

- M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; čočkovitý velký; černá; lin.: tmavě červená; (17); (6,5); (8,5); ; deform.; ; ?; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 9:9
- M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; zelená; žlutá; ; ; ; deform.; žlutý vložený ornament (linie?); ?; XXII?; ; -
- M Hradec Králové; korálky; sklo; opak.; slitky; zelená; žlutá; ; ; ; s nataveným zlomkem kobaltově modrého korálku; ?; ?; ; -
- M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; kobaltově modrá; ; ; ; 2 frag.; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 1191;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; fialová; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 68:13
- Plotišť n. L.; hr. 1200;** M Hradec Králové; 5 korálků; sklo; průsv.; slitky; tmavě modrá; ; ; ; na obrázku 0–2 z nich; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 77:5
- M Hradec Králové; 2 (?) korálky; sklo; ; slitky; zelená; ; ; ; ; na obrázku 0–2 z nich; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 77:5
- M Hradec Králové; 2 (?) korálky; sklo; opak.; průsv.; slitky; bílá; tmavě modrá; ; ; ; neuveden počet, min. 2; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 77:6
- Plotišť n. L.; hr. 1220;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; zelenožlutá; lin.?: žlutá; ; ; ; se žlutou nití; ?; XXII?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 1228;** M Hradec Králové; korálek; sklo; ; prstencovitý? (čočkovitý?); bílá; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 1273;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; žlutozelená; lin.?: bílá; ; ; ; s bílou nití; ?; XXII?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 1285;** M Hradec Králové; ?; sklo; průsv.; ; bezbarvá; ; ; ; střepy (odštěpky), na obrázku 3; ; Rybová 1979, Abb. 15:15
- Plotišť n. L.; hr. 1288;** M Hradec Králové; korálky; sklo; ?; průsv.; průsv.; opak.; slitky; světle zelená; tmavě modrá; světle modrá; bílá; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 1289;** M Hradec Králové; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); tyrkysově modrá; ; ; ; 10 žeber; vápnité konkrce na povrchu; 171; XVIII; ; Rybová 1979, Abb. 2:5
- Plotišť n. L.; hr. 1292;** M Hradec Králové; ?; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá; ; ; ; roztavený kousek bezbarvého skla; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 1336;** M Hradec Králové; korálek/korálky; sklo; průsv.; slitky; zelená; lin.?: žlutá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 17:7
- M Hradec Králové; korálek/korálky; sklo; průsv.; slitky; světle modrá; lin.?: bílá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 17:7
- M Hradec Králové; korálek/korálky; sklo; průsv.; slitky; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 17:7
- M Hradec Králové; korálek/korálky; sklo; opak.; slitky; „tmavá“; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 17:7
- M Hradec Králové; korálek; sklo; ; slitek; tyrkysově modrá; slož.: rostl. motiv: bílé, žluté a okrové vločky (rozety?); ; ?; XXIII; ; Rybová 1979, Abb. 17:18
- Plotišť n. L.; hr. 1370;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; „tmavá“; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 1401;** M Hradec Králové; korálek; sklo; opak.; slitek; „tmavá“; lin.?: bílá, karmínově červená; ; ; ; s karmínově červenou a bílou nití; ?; XXII?; ; -
- Plotišť n. L.; hr. 1413;** M Hradec Králové; korálek; sklo; průsv.; slitek; tmavě modrá; ; ; ; ; ?; ?; ; Rybová 1979, Abb. 76:20
- Plotišť n. L.; rozr. hr.;** M Hradec Králové; korálek; sklo; ; čočkovitý velký; zelená; lin.: linie příčná a klikatka: klikatka (žlutá) mezi dvěma příčnými liniemi (hnědá); 19; 5,5; 9,5; ; ; 294c; XXII; ; Rybová 1979, Abb. 83:6; 1980, Abb. 10:19
- M Hradec Králové; korálek; sklo; ; čočkovitý velký; zelená; ; 26; 5,5; (13); ; mírně deform.; 42; II; ; Rybová 1979, Abb. 83:7
- Plotišť n. L.; rozr. hr. (1917);** M Hradec Králové; 13655; korálek; sklo; ; slitek; kobaltově modrá; ; ; ; výzkum L. Domečky 1917; ?; ?; ; -
- M Hradec Králové; 13656; korálek; sklo; ; slitek; kobaltově modrá; ; ; ; výzkum L. Domečky 1917; ?; ?; ; -
- Pňov; hr. 2;** M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; tmavě zelená; ; ; ; ; ?; ?; ;
- M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; světle zelená; ; ; ; ; ?; ?; ;
- Pňov; hr. 3;** M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ?; ?; ;
- M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; zelená; ; ; ; ; ?; ?; ;
- Pňov; hr. 21;** M Poděbrady; korálek; sklo; ; segmentovaný soudkovitý (4); modrá; ; ; ; 4 segmenty; mírně zdeform.; 91a; X; ; Hellich 1914, tab. XIX:2; Rybová 1970, Taf. VIII:2
- Pňov; hr. 33;** M Poděbrady; korálek; fajáns?; opak.; svis. žebr. soudk. (178); „hnědavá“; ; ; ; jádro bez původní barvy?; 171?; XVIII; ; Rybová 1970, Taf. X:3
- M Poděbrady; korálek; sklo; ; svis. žebr. soudk. (178); tmavě zelená; ; ; ; ; 158a; XVIII; ; Rybová 1970, Taf. X:5
- M Poděbrady; korálek; sklo; ; svis. žebr. soudk. (178); světle zelená; ; ; ; ; 158b; XVIII; ; Rybová 1970, Taf. X:4
- M Poděbrady; korálek; sklo; ; svis. žebř. válc. nízký (218); světle zelená; ; ; ; ; 159b; XVIII; ; Rybová 1970, Taf. X:2
- M Poděbrady; 3 (?) korálky; sklo; ; slitky; bílá, modrá, zelená; ; ; ; drobné slitky a zlomky; ?; ?; ;
- Pňov; hr. 37;** M Poděbrady; korálek; sklo; průsv.; ; ; ; ; ; zlomky „větší korálku“; ?; ?; ;
- Pňov; hr. 41;** M Poděbrady; korálek; sklo; ; ; bezbarvá nazelenalá/zelená; ; ; ; 3 zlomky; ?; ?; ;
- Pňov; hr. 43;** M Poděbrady; korálek; sklo; ; ; světle modrá; ; ; ; ; 3 drobné zlomky světle modrého skleněného korálku; ?; ?; ;

M Poděbrady; korálky?; sklo; průsv.; ; bezbarvá; ; ; ; množství malých zlomků průsv. bezbarvého („šedého“) skla
Pňov; hr. 45; M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; „tmavá“; ; ; ; ; 2 zlomky slitku z tmavého korálku ; ? ; ? ;
Pňov; hr. 55; M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; zelená; ; ; ; ; ; ? ; ? ;
Pňov; hr. 57; M Poděbrady; korálek; sklo; ; ; modrá; ; ; ; ; 8 drobných modrých skleněných zlomků pravděpodobně z většího korálku ; ? ; ? ;
Pňov; hr. 58; M Poděbrady; korálek?; sklo; průsv.; ; bílá/bezbarvá; ; ; ; ; odštěpek, podle J. Hellicha křišťál; ;
Pňov; hr. 59; M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; bezbarvá nazelenalá/zelená; ; ; ; ; ; ? ; ? ;
Pňov; hr. 67; M Poděbrady; korálek; sklo; ; čočkovitý velký/soudkovitý?; zelená; ; ; ; ; 3,2; ; ; 42?; II? ; ; Hellich 1918, tab. XV:4a
M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ; ? ; ? ; ; Hellich 1918, tab. XV:4e
M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; bílá; ; ; ; ; ; ? ; ? ; ; Hellich 1918, tab. XV:4e
M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ; ? ; ? ; ;
M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ; ? ; ? ; ;
M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; bílá; ; ; ; ; ; ? ; ? ; ;
M Poděbrady; korálek; sklo; ; slitek; černá?; ; ; ; ; ; ? ; ? ; ; Hellich 1918, tab. XV:4b–d
M Poděbrady; 6 korálků; sklo; ; slitky; zelená; ; ; ; ; ; ? ; ? ; ; Hellich 1918, tab. XV:4b–d
Praha-Bubeneč 1; žár. hr.; NM; ; 14 korálků; sklo; ; ; ; ; ; ; ? ; ? ; -
Praha-Bubeneč 2; H4005; ; ; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; tmavě modrá; 10; 2,5; 6; ; otvor kónický; povrch pokryt drobnými prasklinami a produkty koroze; 30a; II; ; -
Praha-Bubeneč 2; H1009; ; ; korálek; sklo; průsv.; válcovitý nízký; tmavě zelená; lin.: 2 žluté opak. šikmo se křížící příčné linie; 16,5; 9; 11,5; ; zlom., 1/2; N; XXII; ; -
Praha-Bubeneč/Dejvice; hr. I; NM/MHMP; korálek; sklo; ; válcovitý; bezbarvá nažloutlá?; ; ; ; „žlutavá“ barva; ?; XV?; ; -
NM/MHMP; 36 korálků; sklo; ; soudkovitý až kulovitý; hnědá; ; ; ; ; ; [9/11]; I; ; -
Praha-Dejvice 1; kostr. hr.; MHMP; ; korálek; sklo; ; svis. žebr. soudk. (193/194); ; ; ; ; 5 nebo 6 žeber; 161?; XVIII; ; Svoboda 1948, obr. 10:5
Praha-Dejvice 2; kostr. hr.; MHMP; ; korálek; sklo; průsv.; svisle žebrovaný čočkovitý (193?); ; ; ; zlom., přibl. 2/3; asi 5 žeber; 161?; XVIII; ; Svoboda 1948, tab. XVI:2
MHMP; ; korálek; sklo; průsv.; svis. žebr. soudk. (194); ; ; ; ; 6 různě velikých žeber; 161?; XVIII; ; Svoboda 1948, tab. XVI:2
MHMP; ; korálek; sklo; průsv.; válcovitý nízký; kobaltově modrá; ; ; ; s náznakem hranění; min. 1; 2a; I; ; Svoboda 1948, tab. XVI:4
MHMP; ; 3 korálky; sklo; průsv.; válcovitý nízký; kobaltově modrá; ; ; ; ; minimálně 3; 2a; I; ; Svoboda 1948, tab. XVI:6; 1965, obr. 19; Droberjar 2008, příl. 11:1
MHMP; ; 5 korálků; sklo; průsv.; válcovitý vysoký; kobaltově modrá; ; ; ; ; minimálně 5; 2a; I; ; Svoboda 1948, tab. XVI:6; 1965, obr. 19; Droberjar 2008, příl. 11:1
MHMP; ; 14 závěsků; sklo; průsv.; kulovitý s tunel. ouškem; tmavě modrá; ; ; ; ; minimálně 14; 84b; VIII; ; Svoboda 1948, tab. XVI:6, 7; 1965, obr. 19; Droberjar 2008, příl. 11:1
MHMP; ; korálek; sklo; opak.; čočkovitý–soudkovitý; černá; kruh.: bílé skvmy; ; ; ; mírně asymetrický; 212a; XXI; ; Svoboda 1948, tab. XVI:5; Droberjar 2008, příl. 11:1
MHMP; ; korálek; sklo; průsv.; plankonvexní; světle zelená; ; ; ; ; příčná struktura skla; [185]; [XIX]; ; Droberjar 2008, příl. 11:1
Praha – Dolní Chabry; kostr. hr.; NM; 83351; korálek; sklo; průsv.; válcovitý nízký; bezbarvá nažloutlá; 9,5; 6; 5,5; 0,42; ; navíjení; N; [II]; ; Svoboda 1965, tab. XII:8
NM; 83352; korálek; sklo; průsv.; válcovitý nízký; bezbarvá nažloutlá; 8,5; 5; 6; 0,44; povrch místy koroduje; při obou pólech odštipnuty 2 malé kousky; navíjení; [1]; [I]; ;
NM; 83353; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; kobaltově modrá; 8; 4,5; 4; 0,26; příčná spirálovitá struktura; navíjení; 30a; II; ; Svoboda 1965, tab. XII:9
NM; 83354; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; kobaltově modrá; 8,5; 4,5; 3,5; 0,24; příčná struktura skla; navíjení; 30a; II; ;
NM; 83355; korálek; sklo; průsv.; soudkovitý; tmavě zelená; 8; 3,5; 6; 0,39; příčná (zvlněná) struktura; navíjení; [4a]; [I]; ;
NM; 83356; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; tmavě zelená; lin.: příčná klikatka červená opak.; 9; 4,5; 5; 0,47; ; navíjení; 255b; XXII; ; Svoboda 1965, tab. XII:11
NM; 83357; korálek; sklo; průsv.; svisle žebrovaný čočkovitý (186); tmavě zelená; 9; 4,5; 4,5; 0,34; 8 nestejně velikých žeber; příčná struktura skla; velmi tmavá zelená barva; navíjení; 159a; XVIII; ; Svoboda 1965, tab. XII:12
NM; 83358; korálek; sklo; průsv.; svis. žebr. soudk. (194); tmavě zelená; 9,5; 3,5; 6,5; 0,45; 6 nestejně velikých žeber; asymetrická výška; příčná struktura; navíjení; [169]; XVIII; ;
NM; 83359; korálek; sklo; průsv.; svisle žebrovaný čočkovitý (188)–svis. žebr. soudk. (198); bezbarvá absolutně; 14,5; 3,5; 10; 2,35; 16 žeber; povrch mírně znečištěn; 155; XVIII; ; Svoboda 1965, tab. XII:10

- NM; 83360; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; černá; lin.: střídavě 4 příčné linie (červené) a 3 klikatky (2 krajní okrově žluté, prostřední modrozelená); 18; 5,5; 14; 6,04; několik vyvrtných otvorů pro odběr vzorků; 303d; XXII; ; Svoboda 1965, tab. XII:35
- NM; 83361; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); kobaltově modrá; 6; 3; 10; 0,56; nevýrazné, zaoblené hrany; 126; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83362; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5; 3,5; 14; 0,39; povrch koroduje (opalizuje); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83363; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5; 3,5; 13,5; 0,40; povrch koroduje (opalizuje); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83364; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 6; 4,5; 12,5; 0,58; struktura příčná, poněkud šikmá; „zářez“ na povrchu; navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83365; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5,5; 4; 14; 0,49; povrch koroduje (opalizuje); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83366; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5; 3,5; 12,5; 0,36; povrch koroduje (opalizuje); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83367; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 6; 3,5; 13; 0,52; povrch koroduje (opalizuje); příčná struktura; navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83368; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5; 3,5; 13; 0,43; povrch místy koroduje (opalizuje); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83369; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5,5; 3; 12,5; 0,41; povrch koroduje (opalizuje); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83370; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5,5; 3,5; 12; 0,44; povrch místy koroduje (opalizuje); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83371; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5; 3; 12,5; 0,44; povrch koroduje (opalizuje); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- NM; 83372; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 5; 3; 11,5; 0,32; povrch místy koroduje (opalizuje) a je narušen dírkami a „zářezy“ podle struktury (příčné, poněkud šikmé); navíjení; 128; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XII:13–24
- Praha-Ďáblice**; ?; NM; 46431; korálek; sklo; ; svis. žebr. soudk. (194); bílá; ; ; ; ; 6 nestejně velkých žeber; [169]; XVIII; ; http://forum.nm.cz/prehistorie/ph_obvelky.php?obraz=demus99_kat_obr/46431.jpg
- Praha-Hloubětín; obj. 5090**; MHMP; A 386901; korálek; sklo; ; tmavě šedá; 3; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Praha-Hloubětín; obj. 791**; MHMP; ; korálek; sklo; ; slitek; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Praha-Hostivař 1; obj. 19**; ; ; korálek; sklo; ; ; ; ; ; ; zlom.; ; ?; ?; ; -
- Praha-Koloděje**; ; ; korálek; sklo; ; prstencovitý; modrá; lin.: žlutá podélná šroubovice jednoduchá; 23; 13; 8; ; LT C2–D; ; ; 23; Venclová 1990, Pl. 31:18
- Praha-Michle; kostr. hr.**; NM; ; korálky; sklo?; ; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Praha-Modřany; žár. hr.**; NM; 45823; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); modrá (původně); 18; 5,5; 14; 4,00; (A) povrch erodován; stopy původní barvy jen v podobě špinavě bílé a světle tyrkysové; techn. fajánse; 171; XVIII; ; Svoboda 1946, obr. 3:6
- NM; 45823; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); modrá (původně); 16; 6,5; 13,5; 2,41; (B) povrch erodován; stopy původní barvy jen v podobě špinavě bílé a světle tyrkysové; techn. fajánse; 171; XVIII; ; Svoboda 1946, obr. 3:6
- NM; 45823; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); modrá (původně); 17,5; 6; 13; 3,18; (C) povrch erodován; stopy původní barvy jen v podobě špinavě bílé a světle tyrkysové; techn. fajánse; 171; XVIII; ; Svoboda 1946, obr. 3:6
- NM; 45823; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); modrá (původně); 17; 6,5; 15; ; (D) povrch erodován; stopy původní barvy jen v podobě špinavě bílé a světle tyrkysové; přitaven slitek korálku (E); hmotnost (D) + (E) 3,6; techn. fajánse; 171; XVIII; ; Svoboda 1946, obr. 3:6
- NM; 45823; korálek; sklo; (opak.); slitek; tmavě zelená; ; ; ; (E) poškozen ohněm – struskovitý vzhled; opacita možná druhotně; 11 × 9,5 × 7; hmotnost (D) + (E) 3,6; ?; ?; ; Svoboda 1946, obr. 3:6
- Praha-Vysočany; hr. 3**; NM; 60659; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); azurově modrá; 15,5; 5,5; 14; 2,22; žebra svislá i šikmá, nepravidelná; zbytky původní barvy; techn. fajánse; 171; XVIII; ;
- NM; 60660; korálek; sklo; opak.; svis. žebr. soudk. (198); mléčně bílá; 17; 7; 10; 3,25; 14 žeber; příčná struktura; sklo slabě průsv. se slabounkým nádechem do modra; [155]; XVIII; ;
- Prosmyky 1; kostr. hr.**; M Teplice; 7 korálků; sklo; ; ; ; slož.: rosety na obvodu (40201); ; ; ; typologické určení podle Blažek 1995, 145; 362; XXIII; ; -
- Prosmyky 2; kostr. hr.**; -; ; korálky; sklo; ; ; ; ; ; ; ; ?; ?; ; -
- Přešťovice; hr. 8**; M Strakonice; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; značně poškozen žárem; ?; ?; ;
- Přešťovice; hr. 22**; M Strakonice; korálky; sklo; ; slitky; modrá; ; ; ; ; značně poškozeny žárem; ?; ?; ;
- Přešťovice; hr. 30**; M Strakonice; korálek; sklo; ; ; modrá; ; ; ; ; poškozen žárem; ?; ?; ;
- Přešťovice; hr. 55**; M Strakonice; korálek; sklo; ; ; modrá; ; ; ; ; poškozen žárem; ?; ?; ;
- Přešťovice; hr. 238**; M Strakonice; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ; ?; ?; ;
- M Strakonice; korálek; sklo; ; slitek; modrá; ; ; ; ; ; ?; ?; ;

- M Pardubice; korálek; sklo; průsv.; zploštěle kulovitý; tmavě modrá; 5,5; ; 4; 0,16; ; ; 23; I; ; Beková – Droberjar 2005, obr. 4:15
- M Pardubice; korálek; sklo; průsv.; zploštěle kulovitý; tmavě modrá; 6; ; 3,5; 0,15; ; ; 23; I; ; Beková – Droberjar 2005, obr. 4:14
- M Pardubice; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; tmavě modrá; 5,5; ; 4; 0,14; ; ; 30; II; ; Beková – Droberjar 2005, obr. 4:13
- M Pardubice; korálek; sklo; průsv.; bikónický malý; tmavě modrá; 10; ; 6; 0,37; ; ; 57; IV; ; Beková – Droberjar 2005, obr. 4:12
- M Pardubice; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; červená terakota; 7; ; 5; 0,34; ; ; 12; I; ; Beková – Droberjar 2005, obr. 4:11
- M Pardubice; korálek; sklo; průsv.; bikónický malý; tmavě modrá; 4,5; ; 4; 0,09; ; ; 58; IV; ; Beková – Droberjar 2005, obr. 4:10
- Soběsuky 1; kostr. hr.;** M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; bílá; lin.: červená dvojitá příčná klikatka; 22; 7; 21; ; ostré klikatky; N; XXII; ; Blažek 1995, Abb. 10:4
- M Žatec; BIČ; přeslen; sklo; ; čočkovitý velký; světle zelená; kruh.: 6 pupků v řadě příčně po obvodu; 40; 5; 14; ; nalezen u pánve; 377; XXIV; ; Blažek 1995, Abb. 10:11
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; vývalkovitý; bílá/modrá; 12; 3; 12; ; (A) 3 bílé a 1 modrý; N; N; ; Blažek 1995, Abb. 13:6
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; vývalkovitý; bílá/modrá; 11; ; 14; ; (B) 3 bílé a 1 modrý; N; N; ; Blažek 1995, Abb. 13:6
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; vývalkovitý; bílá/modrá; 11; ; 12; ; (C) 3 bílé a 1 modrý; N; N; ; Blažek 1995, Abb. 13:6
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; vývalkovitý; bílá/modrá; 9; ; 12; ; (D) 3 bílé a 1 modrý; N; N; ; Blažek 1995, Abb. 13:6
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; svis. žebr. soudk. (198); bílá; ; 15; 5; 14; ; 11 žeber; [155]; XVIII; ; Blažek 1995, Abb. 13:7
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; hranolový čtyřboký (263); bílá; slož. (?): červené linie; 10; 2; 16; ; D1 10, D2 6; 354?; XXIII; ; Blažek 1995, Abb. 13:8
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; válcovitý vysoký; světle zelená; 7; 4; 10; ; ; 137; XV; ; Blažek 1995, Abb. 13:9
- M Žatec; BIČ; závěsek; sklo; ; kulovitý s úzkým ouškem; modrá; ; 6; 2; 9; ; (A) výška těla 5; 84a; VIII; ; Blažek 1995, Abb. 13:10
- M Žatec; BIČ; závěsek; sklo; ; kulovitý s úzkým ouškem; modrá; ; 6; 2; 10; ; (B) výška těla 6; 84a; VIII; ; Blažek 1995, Abb. 13:10
- M Žatec; BIČ; závěsek; sklo; ; kulovitý s úzkým ouškem; modrá; ; 6,5; 2; 10; ; (C) výška těla 5; 84a; VIII; ; Blažek 1995, Abb. 13:10
- M Žatec; BIČ; závěsek; sklo; ; kulovitý s úzkým ouškem; modrá; ; 6; 1; 10,5; ; (D) výška těla 6; 84a; VIII; ; Blažek 1995, Abb. 13:10
- M Žatec; BIČ; 27 závěsků; sklo; ; kulovitý s úzkým ouškem; modrá; ; ; ; ; ; 84a; VIII; ; -
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý; modrá; ; 5; 2; 4,5; ; (A); ; 2; I; ; Blažek 1995, Abb. 13:11
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; zploštěle kulovitý; modrá; ; 5; 2; 4; ; (B); ; 2; I; ; Blažek 1995, Abb. 13:11
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; soudkovitý; modrá; ; 5; 2; 5; ; (C); ; 2; I; ; Blažek 1995, Abb. 13:11
- M Žatec; BIČ; korálky; sklo; ; zploštěle kulovitý či soudkovitý; modrá; ; ; ; ; 29 korálků; 2; I; ; -
- M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; čočkovitý malý/soudkovitý/zploštěle kulovitý?; 9; 3; ; ; korálek z neprůhledného, korodujícího skla; ?; I/II; ; Blažek 1995, Abb. 13:12
- M Žatec; BIČ; korálky; sklo; ; ; ; ; ; ; 11 malých korálků z neprůhledného, korodujícího skla; ?; ?; ; -
- Staňkovice 1; kostr. hr.;** M Žatec; 2117/5; korálek; sklo; ; složitě fasetovaný (273); fialová; ; 6; 2,5; 16; ; přibližně podle perspektivního náčrtu; 128; XIV; ; Blažek 1995, Abb. 17:7
- Staňkovice 2; kostr. hr.;** M Žatec; 2006/1; 5 korálků; sklo; ; „podlouhlý“; ; ; ; 5 „podlouhlých“ korálků; ?; ?; ; -
- M Žatec; 2006/1; 3 korálky; sklo; ; „kulovitý“; ; ; ; 3 „kulovité“ korálky; ?; ?; ; -
- Stehelčevy; hr. U3;** M Kladno; 177; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); „šedo zelená“; 22; 8; 16,5; ; 18 žeber; techn. fajáns; 171; XVIII; ; Motyková 1981, Abb. 9:9
- M Kladno; 176; korálek; sklo; opak.; svis. žebr. válc. vysoký (218); tmavě modrá; 15; 6; 16,5; ; 13 žeber; 181; XVIII; ; Motyková 1981, Abb. 9:10
- M Kladno; 173; korálek; sklo; ; svis. žebr. válc. vysoký (218); zelená; ; 14,5; 6; 18,5; ; 16 žeber; 182; XVIII; ; Motyková 1981, Abb. 9:11
- Stehelčevy; hr. U5;** M Kladno; 200; korálek/přeslen; sklo; průsv.; čočkovitý velký; bezbarvá nažloutlá; 36; 8; ; zlom.; ; 45; II; ; Motyková 1981, Abb. 11:3
- Stehelčevy; hr. G5;** M Kladno; 230; korálek; sklo; ; slitek; tmavě modrá; ; ; ; 14 x 11,5; ?; ?; ; Motyková 1981, Abb. 13:6
- Stradonice;** ; Křivoklát; 1928; závěsek; sklo; průsvitné; kulovitý s tunelovitým ouškem; kobaltově modrá; 8,5; 1,5; 10; ; závěsek – připevněn na 1 ze 2 spojených bronzových kroužků; navíjení; 84b; VIII; ; Venclová 1990, Pl. 50:4
- Křivoklát; 1931; korálek; fajáns; opakní; svisle žebrovaný soudkovitý (198); tyrkysově modrá; 24; 9; 20; ; 20 žeber; techniky fajáns; 171; XVIII; ; Venclová 1990, Pl. 49:21

Křivoklát; 1932; korálek; fajáns; opakní; svisle žebrovaný soudkovitý (198); tyrkysově modrá; 22; 9,5; 18; ; zlomek; 18
žeber; techniky fajáns; 171; XVIII; ; Venclová 1990, Pl. 49:23

Křivoklát; 1933; korálek; fajáns; opakní; svisle žebrovaný soudkovitý (198); tyrkysově modrá; 21; 8; 18; ; 16 žeber;
techniky fajáns; 171; XVIII; ; Venclová 1990, Pl. 49:22

Křivoklát; 5542; korálek; sklo; průsvitné; čočkovitý velký; bezbarvá nažloutlá; 24; 8,5; 11; ; doba římská až DSN (C–
D)?; navíjení; 45; II; ; Venclová 1990, Pl. 56:13

Křivoklát; 5552; korálek/polotovar; sklo; průsvitné; svisle žebrovaný válcovitý (215); bezbarvá nazelenalá; 9; 2,5; 44; ;
7 žeber; tažení; 183; XVIII; ; Venclová 1990, Pl. 56:24

Křivoklát; 3292/27; závěsek; sklo; průsvitné; kulovitý s tunelovitým ouškem; kobaltově modrá; 8; 1,5; 11; ; ; navíjení;
84b; VIII; ; Venclová 1990, Pl. 50:5

Křivoklát; 3293/3; korálek; sklo; opakní; čočkovitý velký – soudkovitý; bílá; kruhový; 3 kobaltově modré skvrny
pravidelně rozmístěné v jedné rovině na obvodu; 19; 6; 12; ; bílá matrice se zelenavým odstínem; skvrny plasticky
vystupují; navíjení; 201b; XXI; ; Venclová 1990, Pl. 49:32

Křivoklát; 5546/1; korálek; sklo; opakní (?); svisle žebrovaný soudkovitý (195); černá; ; 18; 3; 12; ; opacita korozií?; 7
žeber; navíjení; 167; XVIII; ; Venclová 1990, Pl. 56:14

Křivoklát; 5546/2; korálek; sklo; průsvitné; svisle žebrovaný soudkovitý (197); bezbarvá; 12; 3; 12; ; 9 žeber; navíjení;
155; XVIII; ; Venclová 1990, Pl. 56:15

Křivoklát; BIČ; korálek; sklo; opakní; kulovitý; tmavě modrá; složitý; bílé hranolky; 13; 5; 12; ; mozaikové sklo;
skládání; N; XXIII; ; Venclová 1990, Pl. 50:1

Křivoklát; BIČ; korálek; sklo; opakní; čočkovitý malý – soudkovitý; černá; ; 7; 2,5; 4,5; ; ; 11/27/40; I/II; ; -
M Teplice; K 9973; korálek; sklo; průsvitné; soudkovitý; tmavě modrá; lineární: střídaně 4 červené příčné linie a 3
vlnice (1 bílá a 2 žluté); 18; 5; 19; ; ; navíjení; [293d/293e/303]; XXII; ; -
M Teplice; K 9975; korálek; sklo; průsvitné; fasetovaný; oranžová; 12; 2; 14; ; ; 131?; XIV?; ; -
M Teplice; K 9977; korálek; sklo; opakní; válcovitý nízký; světle žlutá; 10; 3; 5; ; ; [37]; III; ; -
NHM; 5533/11; korálek; sklo; průsvitné; soudkovitý; fialová; ; 9; 3; 7; ; doba římská (?); 3; I; ; Venclová 1990, Pl. 56:8
NHM; 5533/12; korálek; sklo; opakní; svisle žebrovaný čočkovitý (183); tmavě modrá; 12,5; 2,5; 6,5; ; 5 žeber;
navíjení; [169]; XVIII; ; Venclová 1990, Pl. 56:9
NHM; 5533/5; závěsek; sklo; průsvitné; kulovitý s tunelovitým ouškem; kobaltově modrá; 8; 1,5; 10; ; D ouška 5, šířka
ouška 5,5; 84b; VIII; ; Venclová 1990, Pl. 56:28
NM; 80081; korálek; sklo; opakní; soudkovitý; bílá; ; 10; 3; 7; ; doba římská?; navíjení; 6; I; ; Venclová 1990, Pl. 41:15
NM; 80085; korálek; sklo; průsvitné; složitě fasetovaný; tmavě modrá; 11; 4; 8; ; ; [126]; XIV; ; Venclová 1990, Pl.
41:18
NM; 80651; korálek; sklo; průsvitné; bikónický velký; světle zelená; 30; 9; 14; ; asymetrický; navíjení; 65; IV; ;
Venclová 1990, Pl. 42:6
NM; 80669; korálek; sklo; průsvitné; složitě fasetovaný; 14-stěn – kvádr se zkosenými rohy (273); kobaltově modrá; 8;
3; 12; ; ; 126; XIV; ; Venclová 1990, Pl. 42:9
NM; 80681; korálek; sklo; opakní; soudkovitý; bílá; ; 11; 5; 8; ; ; navíjení; 6; I; ; -
NM; 80682; korálek; sklo; opakní; soudkovitý; bílá; ; 11; 5; 11; ; zlomek; ; 6; I; ; -
NM; 80683; korálek; sklo; opakní; kulovitý; černá (fialová?); 15; 3; 12; ; ; 11?; I; ; Venclová 1990, Pl. 42:7
NM; d318; korálek; sklo; opakní; kulovitý; černá; ; 9; 2; 7; ; ; 11; I; ; -

Stříhov; zahl. chata; ; ; korálek; sklo; ; svis. žebř. válc. vysoký (218); zelená; ; 13; ; 16; ; 11 žeber; 182; XVIII; ;
Sedláčková 1973, obr. 4:4

Syrovátka; ?; M Hradec Králové; 1987; korálek; sklo; ; ; zelená; ; ; ; ; celistvý korálek; ?; ?; ; -

Šlapanice; hr. ?; M Slaný; 3102; korálek; fajáns?; ; svis. žebr. soudk.; zelená?; ; ; ; ; 171?; XVIII; ; -
M Slaný; 3103; korálek; fajáns?; ; svis. žebr. soudk.; zelená?; ; ; ; ; 171?; XVIII; ; -
M Slaný; 3104; korálek; fajáns?; ; svis. žebr. soudk.; zelená?; ; ; ; ; 171?; XVIII; ; -
M Slaný; 3105; korálek; fajáns?; ; svis. žebr. soudk.; zelená?; ; ; ; ; 171?; XVIII; ; -

Třebusice; hr. XIII/26; NM; 52010; ?; sklo; ; slitky; ; ; ; ; ; drobné zlomky přetaveného skla; ;

Třebusice; hr. XXXV/36; NM; 52029; korálek; fajáns; opak.; svis. žebr. soudk. (198); modrá (původně); 20,5; 6; 16,5;
5,84; 17 žeber; povrch erodován, pův. barva dochována v tyrkysových zbytcích; asymetrický (nepravidelný průměr);
techn. fajáns; 171; XVIII; ; Sakař 1970, Fig. 18:11
NM; 52030; korálek; sklo; průsv.; slitek; bezbarvá namodralá; ; ; ; 4,01; patrný otvor, ale silně poškozen; drobné
známky oxidace na povrchu; 21 × 16,5 × 16
NM; 52031; korálek; sklo; průsv.; svis. žebr. soudk. (198); žlutozelená; (23); (6); (20); 5,48; patrný otvor, ale zdeform.;
výzdoba rýhováním (žebra); 158b; XVIII; ;
NM; 52040; korálky?; sklo; ; slitky; ; ; ; ; ; drobné zlomky přetaveného skla; ;

Třebusice; hr. II/38; NM; 52151; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; bezbarvá nazelenalá; 10; 2; 5,5; 0,81; povrch
poškozen žárem, druhotný žlutý odstín; příčná struktura skloviny; 32b; II; ; Sakař 1970, Fig. 19:17
NM; 52152; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; bezbarvá nazelenalá; 11; 2,5; 6,5; 0,85; mírně deform.; povrch
poškozen žárem, druhotný žlutý odstín; příčná struktura skloviny; 32b; II; ; Sakař 1970, Fig. 19:18

NM; 52153; korálek; fajáns; opak.; čočkovitý velký – soudkovitý; kobaltově modrá (asi, původně); 15,5; 6,5; 10; 1,73; asymetrický; povrch erodován, zbytky barvy v podobě modrošedé; tvarem se blíží soudkovitému; techn. fajáns; 7/35; I/II; ;

NM; 52154; korálek; fajáns?; opak.; soudkovitý; tmavě modrá; kruh.: 5 nepravidelně rozmístěných skvrn (4 z mléčně bílé, 1 modrozelená); (15); (4); (10); 1,66; barva tmavá do černa; deform.; asymetrický; porézní povrch; není-li fajáns, pak je matrix z velice nekvalitního, nečistého skla; techn. fajáns – aplikace?; [202/205]; XXI; ; Sakař 1970, Fig. 19:19

Turnov; obj. 411/00; M Turnov; korálek; sklo; ; složitě fasetovaný (273); tmavě modrá; 7; 3; 10; ; ; ; 126; XIV; ; Droberjar – Prostředník 2004, obr. 14:3

Velvary; žár. hr./hroby; M Velvary; korálek; sklo; ; slitek; bezbarvá?; ; ; ; „šedá barva“; 19×16; ?; ?; ; M Velvary; korálek; sklo; ; slitek; bezbarvá?; ; ; ; „šedá barva“; ?; ?; ; M Velvary; ? (8 slítků); sklo; ; slitky; světle modrá; ; ; ; ; ; ; ;

Vrbice; žár. hr.; ; ; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý (?); bezbarvá nažloutlá; 13; 2; 1,5; ; „nažloutlá barva“; velice nízký; [33]; [III]; ; Hellich 1919, obr. 18:9

Žvoleněves; kostr. hr.; ; ; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; ; ; ; ; 128; XIV; ; Felcman 1896, obr. 3

korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; ; ; ; ; 128; XIV; ; Felcman 1896, obr. 3

korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; ; ; ; ; 128; XIV; ; Felcman 1896, obr. 3

korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (273); fialová; ; ; ; ; ; 128; XIV; ; Felcman 1896, obr. 3

korálek; sklo; průsv.; hranolový čtyřboký (261); tmavě zelená; slož.: geom.: bílé trubičky nepravidelně rozmístěné; ; zploštělý kvádr; skládání; N; XXIII; ; Felcman 1896, obr. 3

korálek; sklo; průsv.; hranolový čtyřboký (261); tmavě modrá; slož.: geom.: bílé trubičky nepravidelně rozmístěné; ; zploštělý kvádr; skládání; N; XXIII; ; Felcman 1896, obr. 3

Žabovřesky n. O.; žár. hr.; M Teplice; korálky (?); sklo; ; slitky; ; ; ; ; větší i menší slitky nejspíše z korálků;

Žiželice; kostr. hr.; M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; bikónický malý; kobaltově modrá; ; ; ; ; ; 57; IV; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; tmavě zelená; kruh.: 3 žluté skvrny (10103); 8; 3; 4; ; (A); ; [203/212c]; XXI; ; Blažek 1995, Abb. 19:3

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; tmavě zelená; kruh.: 3 žluté skvrny (10103); 7; 1; 4,5; ; (B); ; [203/212c]; XXI; ; Blažek 1995, Abb. 19:3

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; čočkovitý malý; kruh.: 4 skvrny (?) (10104?); 4; 2,5; 4; ; (C); ; ?; XXI; ; Blažek 1995, Abb. 19:3

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; trávově zelená; ?; mléčně bílá; ; ; ; ; ; ?; XXII?; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; 130 korálků; sklo; průsv.; čočkovitý malý; kobaltově modrá; ; ; ; ; ; 30a; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; čočkovitý malý; tmavě modrá; ; ; ; ploché póly, kotoučovitý tvar; 30a/35; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; 11 korálků; sklo; opak.; čočkovitý malý; žlutavě bílá; ; ; ; „kropenatý“ povrch (výzdoba?/koroze?); ?; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; 8 korálků; sklo; opak.; čočkovitý malý; rumělkově červená; ; ; ; oblejší tvar; 41; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; 2 korálky; sklo; opak.; čočkovitý malý; světle zelená; ; ; ; ; ; 36; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; 3 korálky; sklo; opak. ?; čočkovitý malý; světle zelená?; ; ; ; ; ; 36?; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak. ?; čočkovitý malý; světle zelená; ; ; ; ; ; 36?; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; bezbarvá?; ; ; ; ; ; 29?; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; 11 korálků; sklo; ; čočkovitý malý; ?; ; ; ; ; povrch pokryt hnědošedě; ?; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; čočkovitý malý; bílá?/modrozelená?; ; ; ; ; ?; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; 2 korálky; sklo; ; čočkovitý malý; tmavě zelená?/černá?; ; ; ; ; ; 32a/36; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; čočkovitý malý; nažloutlá bílá; ; ; ; ; ; 34; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; čočkovitý malý; nažloutlá bílá?; ; ; ; ; ; 34?; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; čočkovitý malý; bílá?; ; ; ; ; ; 34?; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý; tmavě zelená; ; ; ; ; ; 32a; II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; čočkovitý malý – soudkovitý; tmavě zelená; komb. kruh. a lin.: 3 modré skvrny na jedné příčné červené linii (30101); 13; 5; 9; ; (A); ; 283a; XXII; ; Blažek 1995, Abb. 19:2

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; čočkovitý malý – soudkovitý; černá; slož.: světle modré plochy, mléčně bílé linie, žlutá? očka s černými středy; 14; 4; 10; ; (D); ; N; XXII; ; Blažek 1995, Abb. 19:2

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; čočkovitý malý – soudkovitý; černá?; ; ; ; ; ; 11/27/40; I/II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; 3 korálky; sklo; opak.; čočkovitý malý – soudkovitý; mléčně bílá; ; ; ; ; ; 6/22/34; I/II; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; hranolový; čtyřboký (263); kobaltově modrá; 5; 2; 18; ; ; ; 110; XII; ; Blažek 1995, Abb. 19:5

M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (272); kobaltově modrá; 7; 2; 8; ; (A); ; [126]; XIV; ; Blažek 1995, Abb. 19:4
 Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (272); kobaltově modrá; 10,5; 5; 10; ; (B); ; [126]; XIV; ; Blažek 1995, Abb. 19:4
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (272); kobaltově modrá; 11; 5; 11; ; (C); ; [126]; XIV; ; Blažek 1995, Abb. 19:4
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (272); kobaltově modrá; 12; 5; 12; ; (D); ; [126]; XIV; ; Blažek 1995, Abb. 19:4
 M Žatec; BIČ; 60 korálků; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (272); kobaltově modrá; > 10; ; > 10; ; ; ; [126]; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8
 M Žatec; BIČ; 4 korálky; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (272); kobaltově modrá; ≤ 10; ; ≤ 10; ; ; ; [126]; XIV; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; složitě fasetovaný (272); kobaltově modrá; 5; 1; 5; ; (I); ; [126]; XIV; ; Blažek 1995, Abb. 19:6
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; ; soudkovitý; tmavě zelená?/černá?; lin.: jednoduchá bílá? klikatka (20501); 12; 4; 8,5; ; (B) vysoká klikatka; [261b]; XXII; ; Blažek 1995, Abb. 19:2
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; průsv.; soudkovitý; kobaltově modrá; lin.: 2 bílé překřížené vlnice (20504); 12; 4; 12; ; (C); ; [266h]; XXII; ; Blažek 1995, Abb. 19:2
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; mléčně bílá; 8; 4; 10; ; (H) vyšší tvar; 6; I; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; mléčně bílá; ; ; ; ; nevýrazné svislé rýžky; 6; I; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; soudkovitý; mléčně bílá; ; ; ; ; nevýrazné svislé rýžky; nízký; 6; I; ; Svoboda 1965, tab. XIII:8
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; válcovitý nízký; mléčně bílá; 8; 3; 5; ; (F); ; N; N; ; Blažek 1995, Abb. 19; Svoboda 1965, tab. XIII:8
 M Žatec; BIČ; korálek; sklo; opak.; válcovitý nízký; mléčně bílá; 8,5; 4,5; 6; ; (G); ; N; N; ; Blažek 1995, Abb. 19; Svoboda 1965, tab. XIII:8
 M Žatec; BIČ; 19? korálků; sklo; ; ; ; ; ; ; ; nejistý počet korálků zakrytých krčnými obratli; většina patrně čočkovitě malé; Svoboda 1965, tab. XIII:8

Nádoby

Lokalita; objekt; depozice; inv. č.; předmět; tvar; barva; opacita; hmotnost; poznámka; technika výroby; vyobrazení

Beroun-Závodí; kostr. hr.; M Plzeň; ; pohár; ; ; ; pohár s fasetovaným vybrušováním; foukání;

Bezděkov; M Žatec; 2326/70; ; láhev (?); zelená; ; ; 31 × 125, tloušťka 6; hranolové tělo; datování podle Musil 2008a, 108;

Čelákovice 1; kult. vrstva; M Čelákovice; A 2484; ; amforka; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; šikmá kanelura na výdutí a 2 malá pásková ouška; zachovaná výška 62,5, průměr okraje 28,5–30,5, tloušťka 1–4; foukání; Sakař 1970, Fig. 1

Červené Pečky; zahl. chata; ; ; ; ; údajně zlomek skleněné nádoby; -

Dobříchov-Píchora; hr. 30; NM; 53622; nádoba?; slitek; kobaltově modrá; průsv.; 6,29; slitek zlomku; tenké rovnoběžné mléčně bílé opakní linie; z jedné strany povrch znečištěný a pórovitý; 30,5 × 22,5 × 6,5; Píř 1905, tab. LXXVII:20; Droberjar 1999, Taf. 38:3

NM; 53623; nádoba?; slitek; kobaltově modrá; průsv.; 4,64; identická barva jako u 53622, avšak bez bílých linií; povrch místy poškozen a znečištěn; 42,5 × 12,5; Píř 1905, tab. LXXVII:18

NM; 53621; nádoba?; slitek; kobaltově modrá; opakní; 9,81; silně poškozen žárem, opacita možná až druhotně; podle databáze NM náramek; 60 × 22

Dobříchov-Třebická; rozr. hr.; NM; 64693; nádoba?; slitek; bezbarvá namodralá; průsv.; 8,25; 34 × 24 × 9,5; povrch znečištěn;

NM; 64694; nádoba?; slitek; bezbarvá namodralá; průsv.; 6,44; 37,5 × 20 × 11; povrch znečištěn;

NM; 64695; nádoba?; slitek; modrozelená; průsv.; 4,17; 22 × 13,5 × 15; ;

NM; 64696; nádoba?; slitek; bezbarvá namodralá; průsv.; 3,78; 19 × 12,5 × 13,5; ;

NM; 64697; nádoba?; slitek; modrozelená; průsv.; 2,53; 18,5 × 14,5 × 8,5; ;

NM; 64698; nádoba?; slitek; bezbarvá namodralá; průsv.; 2,30; 26 × 10; nečistoty zbarvují do modrozelená;

NM; 64699; nádoba?; slitek; bezbarvá namodralá; průsv.; ; délka 60,5; nečistoty zbarvují do modrozelená;

NM; 64700; nádoba?; slitek; bezbarvá namodralá; průsv.; ; 46,5 × 34,5; nečistoty zbarvují do modrozelená;

NM; 64701; ; slitek; bezbarvá absolutně; průsv.; 1,75; přehnutý zlomek stěny nádoby; 36 × 15,5 × 7,5;

NM; 64714; nádoba?; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 1,29; (E) zlomek; povrch znečištěn; 24,5 × 8,5 × 9;

NM; 64717; bezbarvá nažloutlá; průsv.; Sakař 1970, Fig. 17:10

Dobříchov-Třebická; rozr. hr.?; Naturhistorisches Museum, Vídeň; ; ; ; zlomky nádoby vyrobené technikou millefiori (?); skládání;

Hostín; žár. hr.: M Mělník; ; ; ; ; zlomek, údajně zdoben malováním;

Lenešice; žár. hr.: M Louny; 2186; nádoba?; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; ; ;

Lhota, Dolní Břežany; obj. 4; ARÚ Praha, dep. Závist; ; ; ; ; zlomek; část okraje malé nádoby;

Lhota, Dolní Břežany; kult. vrstva; ARÚ Praha, dep. Závist; pohár; žlutozelená; ; ; zlomek; dno poháru;

Lužec n. Vlt.; hr. 45; ; ; ; ; slitek; ; ; ; celkem 10 slitek pravděpodobně z jedné nádoby; Kytlicová 1970, obr. 10A:5
 slitek; ; ; ; celkem 10 slitek pravděpodobně z jedné nádoby; Kytlicová 1970, obr. 10A:6
 slitek; ; ; ; celkem 10 slitek pravděpodobně z jedné nádoby; Kytlicová 1970, obr. 10A:7
 7 slitek; ; ; ; celkem 10 slitek pravděpodobně z jedné nádoby; -

Nebovidy; rozr. hr.: M Kolín; 10355A; ; slitek; bezbarvá namodralá; průsv.; ; 38 x 2,8 x 10,5; zlomek silně deformován; sklo znečištěním nádech do zelena

Ohnišťany; hr. inv. č. 1070/4-9; M Nový Bydžov; 1070/9; ; číše/pohár/džbánek?; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; zlomek okraje či spíše prstence podstavy skleněné nádoby (snad číše, poháru nebo džbánu?), mírně zdeformován; 30 × 40; Černý 2009, tab. 8:5, foto 9:2

Opočno; hr. 303; ; ; ; ; bezbarvá; průsv.; ; 190 zlomků, často s ostrým lomem, některé střepy vypadají jako z opakního skla; 76:4

Opolany; rozr. obj.; ; hranolová láhev; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; tloušťka 2–4 mm; povrch iridující; patrně okraj podstavy nebo spíše ohyb mezi stěnou a plecemi hranolové láhve; -

Plotiště n. L.; hr. 180; M Hradec Králové; ; zelená; průsv.; ; zlomek okraje; ; Rybová 1979, Abb. 3:17
 M Hradec Králové; slitek; zelená; průsv.; ; ; Rybová 1979, Abb. 3:18 (1. zleva)
 M Hradec Králové; slitek; zelená; průsv.; ; ; Rybová 1979, Abb. 3:18 (2. zleva nahoře)
 M Hradec Králové; slitek; zelená; průsv.; ; ; Rybová 1979, Abb. 3:18 (3. zleva nahoře)
 M Hradec Králové; slitek; zelená; průsv.; ; ; Rybová 1979, Abb. 3:18 (2. zleva dole)
 M Hradec Králové; slitek; zelená; průsv.; ; ; Rybová 1979, Abb. 3:18 (3. zleva dole)
 M Hradec Králové; slitek; zelená; průsv.; ; ; Rybová 1979, Abb. 3:19

Plotiště n. L.; rozr. hr. (1917); M Hradec Králové; 13657–13658; ; bezbarvá; průsv.; ; 2 zlomky stěn se svislými nálepy; výzkum L. Domečky 1917; Rybová 1979, Abb. 1:17–18

Pňov; hr. 64; M Poděbrady; nádoba (?); slitky; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; celkem 92 g; možná více nádobek;

Praha-Čimice; ; ; ; ; ; zlomek; nejistý nálezy; -

Praha-Hostivař 2; žár. hr.? ; ; ; ; zelená; ; zlomek výdutě; ; -

Praha-Vysočany; hr. 4; NM; 60682; ; ; bezbarvá namodralá; průsv.; 1,91; (A) slitek zlomku stěny nebo okraje, přehnutý; 33 × 17 × 8,5;
 NM; 60682; ; ; bezbarvá namodralá; průsv.; 5,20; (B) uvnitř vede podélně dutina s nečistotami; 48 × 30;
 NM; 60682; ; ; bezbarvá namodralá; průsv.; 5,46; (C) 54,5 × 16,5 × 12,5;
 NM; 60682; ; ; bezbarvá namodralá; průsv.; 1,72; (D) 30 × 15,5 × 7; ;
 NM; 60682; ; ; bezbarvá namodralá; průsv.; 2,61; (E) 27,5 × 20 × 9,5;
 NM; 60682; ; ; bezbarvá namodralá; průsv.; 2,27; (F) 17 × 20 × 16,5;
 NM; 60682; ; ; bezbarvá namodralá; průsv.; 2,26; (G) 20 × 11,5 × 11,5;
 NM; 60682; ; ; bezbarvá namodralá; průsv.; 1,16; (H) 23,5 × 9,5 × 7;

Prerubnice; obj. 5/93; ; ; ; ; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; 15 x 22 mm, tloušťka 1,3–1,4 mm; -

Sedlec; obj. 24/80; ; ; ; ; ; zlomek; ; ; ; ;

Stehelčevy; hr. U5; M Kladno; 199; ; slitek; modrozelená; průsv.; ; amorfní slitek pravděpodobně z nádoby; 57 × 56 × 13,5; Motyková 1981, Abb. 11:4

Stehelčevy; „žárovitě“; M Kladno; 206; ; slitek; bílá?; průsv.; ; 42,5 x 28; ; Motyková 1981, Abb. 14:5

Stehelčevy; rozr. hr.; M Kladno; 307; nádoba?; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; ; ; -

Stradonice; ; NHM; 3384; ; ; bezbarvá; průsv.; ; zlomek foukané nádoby s vyhnutým okrajem a s plochým uchem ze světle zeleného průsv. skla; dochov. výška 55, tl. stěny 1–2,5, dochov. délka ucha 27,5, šířka ucha 12–20,5; tl. ucha 5–9; další zlomek ucha, asi z té samé nádoby, 20,5 x 18 x 8,5; foukání; Venclová 1990, Pl. 53:1
 NHM; 5514; ; ; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; zlomek lité nádoby se zesíleným okrajem, mírně rozevřenými stěnami a plochým dnem s podstavovým prstencem; výška 27,5, tl. stěn 2,5–3; kobaltově modré horizontální nálepy; doba římská?; lití; Venclová 1990, Pl. 57:1
 NHM; 5515; ; ; číše; světle zelená; průsv.; ; zlomek foukané číše na nožce; omfalické dno, nožka se 2 prstenci; dochov. výška 54, tl. stěn 2,8; foukání; Venclová 1990, Pl. 57:3
 NHM; 5516; ; ; bezbarvá; průsv.; ; spodek foukané nádoby s kónickými stěnami, omfalickým dnem a podstavovým prstencem; dochov. výška 36, D podstavy 36–40, tl. stěn 1,1–2; plastická vlnice ze stejného skla; doba římská?; foukání; Venclová 1990, Pl. 57:2
 NHM; 5517; ; ; bezbarvá; průsv.; ; zlomek hrdla a výdutě foukané nádoby; max. D 52 × 78, tl. 1,5; foukání; Venclová 1990, Pl. 57:4
 NHM; 5518; ; ; aryballos; hnědá?; průsv.?: ; zlomek malého dvouuchého foukaného (?) aryballu; korodující sklo; dochov. výška 32, tl. stěn 2–3; doba římská?; foukání (?); Venclová 1990, Pl. 57:5
 NHM; 5523; ; ; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; zlomek mírně vyhnutého okraje foukané nádoby; tl. stěny 2–3; foukání; Venclová 1990, Pl. 57:7

- NHM; 3385/2; ; ; světle zelená; průsv.; ; plochý disk, patrně dno nádoby s ulomeným podstavovým prstencem; D 18,5, tl. 3–7; doba římská?; Venclová 1990, Pl. 52:13
- NHM; 5521/2; ; ; číše; bezbarvá nažloutlá; průsv.; ; zlomek nožky a dna foukané číše; nožka s nodem, omfalické dno; dochov. v. 24,5; tl. stěny u dna 2; foukání; Venclová 1990, Pl. 58:5
- NM; 80024; ; ; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; zlomek; ucho se 3 podélnými žebry; délka 28, šířka 22, tloušťka 5; Venclová 1990, Pl. 45:1
- NM; 105659; ; ; světle zelená; průsv.; ; zlomek dna foukané nádoby, zevnitř konvexní, prstenec podstavy ulomen; max. D 130 x 140, tl. 3–5; foukání; -
- NM; 105660; ; ; bezbarvá nažloutlá; průsv.; ; zlomek dna foukané nádoby, omfalické dno (prstenec podstavy asi ulomen?); 64 x 62, tl. stěny 2, max. tl. dna 6; foukání; Venclová 1990, Pl. 43:11
- NM; 105661; ; ; hranolová či válcovitá láhev?; bezbarvá nazelenalá; průsv.; ; zlomek dna foukané nádoby; dno lehce omfalické, stěny téměř svislé; snad z hranolové nebo válcovité láhve; žlutozelený odstín; sklo iriduje; D prstence podstavy 24, D dna 98, tl. stěny 2–3,5; foukání; Svobodová 1985, obr. 2:3; Venclová 1990, Pl. 45:10, 75:4
- NM; 105662; ; ; žlutozelená; průsv.; ; zlomek plochého ucha; délka 60, šířka ucha 37–45, tl. 7–8; -
- NM; 105664; ; ; kobaltově modrá; průsv.; ; 2 zlomky spodku foukané nádoby oválného průřezu se strmými stěnami a plochým dnem; dochovaná výška 44, dno 14 x 11, tl. dna 6–7, tl. stěn 4–6; foukání; Venclová 1990, Pl. 45:7
- NM; 105665; ; ; konvička s uchem?; světle zelená; průsv.; ; zlomek spodku foukané nádoby se strmými stěnami; dochovaná výška 31, tl. dna 3, tl. stěn 2; šikmé plastické reliéfní linie; foukání; Svobodová 1985, obr. 2:2; Venclová 1990, Pl. 45:11
- NM; d370; ; ; lahvička; světle zelená; průsv.; ; zlomek zesíleného okraje foukané lahvičky; tl. okraje 4, tl. stěny 1; foukání; Venclová 1990, Pl. 45:8
- NM; d396; ; ; tmavě modrá, bílá, tyrkysově modrá, žlutá; průsv., opakní, opakní, průsv.; zlomek stěny nádoby z mozaikového skla; 15 x 13, tl. 2–2,5; doba římská?; skládání; Venclová 1990, Pl. 45:5
- Třebusice; hr. LIII/21;** NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 8,06; (A, B, C) 3 zlomky; 62 x 20;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 2,51; (D, E) 2 zlomky; 27 x 19,5;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 2,85; (F) uvnitř 3 větší bubliny (do 6 mm); 34 x 12;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 5,67; (G) 44 x 21; ;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 1,00; (H) povrch znečištěn; 24 x 8,5;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 1,26; (I) povrch znečištěn; přitavena maličká kulička bronz; 31,5 x 9;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 1,11; (J) bublinky, dírky; 20 x 9,5;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 1,62; (K) bublinky; 19,5 x 11,5;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 1,08; (L) přitaveny 2 malé zlomky bronz (do 5 mm); malá červená skvrna patrně od oxidu kovu; 32,5 x 7
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 1,80; (M) 18 x 12,5; ;
- NM; 51822; ; ; slitek; bezbarvá nazelenalá; průsv.; 0,57; (N) 20 x 6,5; ;
- Třebusice; hr. V F;** NM; 63777; ; ; hranolová láhev?; bezbarvá namodralá; průsv.; 2,40; ohnutý, mírně obloukovitě prohnutý zlomek foukané nádoby (část ústí nebo stěn); povrch hladký, bez nečistot (až na malou prasklinu); stabilní sklo, neopalizuje; 33 x 15 x 9; tloušťka střepe od 1,5 do 2,9
- NM; 63778; ; ; hranolová láhev?; bezbarvá namodralá; průsv.; 4,38; povrch místy poškozen (nečistoty, póry, opalizace); 27 x 15 x 17,5;
- NM; 63779; ; ; hranolová láhev?; bezbarvá namodralá; průsv.; 17,05; slitek zlomků z nádoby či nádob z foukaného skla; zlomek části úzkého válcovitého tvaru o max. tloušťce 3,9 mm napovídá, že by se snad mohlo jednat o hrdlo láhve; ostatní zlomky jsou deformovány; 36,5 x 23 x 23,5
- NM; 63780; ; ; hranolová láhev?; bezbarvá namodralá; průsv.; 6,86; povrch poškozen a znečištěn; 25,5 x 20,5 x 11;
- NM; 63781; ; ; hranolová láhev?; bezbarvá namodralá; průsv.; 2,09; zlomek stěny nádoby z foukaného skla, zčásti rovný, ve 2/3 ohnutý; 42 x 18; tloušťka střepe 1,9–2,7; foukání;
- Třebusice; hr. XXII/41;** NM; 117019; nádoba?; slitek; bezbarvá absolutně; průsv.; 9,03; 2 zlomky; přitavené nečistoty (popel, hlína); krystalizující sklo; 46,5 x 24 x 10
- Tuklaty; rozr. obj.;** NM; 67114; ; ; ; lahvička?; ; ; ; ucho zdobené vysokými táhlými nálepy, jejichž špičky sahají na klenutí; http://forum.nm.cz/prehistorie/ph_obvelky.php?obraz=demus01_kat_obr/67114.jpg
- NM; 67115; ; ; ; ; zlomek silného skla, bíle opalizuje;
- Velké Zboží 2;** bez nálezových okolností; M Poděbrady; P 8744; ; ; ; ; zlomek dna foukané nádoby; foukání;

Aplikace

Lokalita; objekt; depozice; inv. č.; tvar; barva; opacita; poznámka; ; technika výroby; vyobrazení

Dobřichov-Píchora; hr. 94; NM; ; kulovitý; modrá; ; vprostřed tutulovité destičkovité spony, přidržována 4 drátky; Pič 1905, Tab. LXXXIII:5; Droberjar 1999, Taf. 61:1, 124:3

Dolíněk; hr. 2; NM; 464216; oválná; tmavě modrá; ; ; ; Svoboda 1946, obr. 9:2; 1948, obr. 37:7; Droberjar 2008, obr. 80:16

- NM; 464216; oválná; tmavě modrá; ; 4 vložky, nedochovány; ; ; ;
 NM; ; oválná; modrá?; ; 5 vložek, nedochovány?; ; ; ;
- Kadaň-Jezerka; chata 18;** ; ; ; ; ; gema v bronzovém prstenu s vyrytým čtyřspřežím; ; ;
- Malé Březno; kostr. hr.;** M Žatec; BIČ; oválná; modrá; ; uprostřed destičkovité spony ze stříbra s pozlaceným stříbrným plechem, jehla a zachycovač chybějí, průměr 54; vložka: 9,5 × 7, v textu chybně odkaz na Abb. 6:2; Blažek 1995, Abb. 6:1
- Opočno; hr. 232;** ; ; oválná, plankonvexní; tmavě modrá; ; délka 9,5, šířka 8, výška 3; vložka prstenu, nebo prostředku destičkovité spony?; 43:13;
- Pátek; kostr. hr.;** NM; 83255; kulatá; modrá; ; stříbrná destičkovitá spona s tepaným pozlaceným plíškem, upevněným 4 bronzovými nýtky, dochováno spirálovité vinutí a část jehly, průměr 64; vložka uprostřed: 10 × 10; Blažek 1995, Abb. 6:5
 NM; 83255; hruškovitá; modrá; ; 6 × 4; ; ; Blažek 1995, Abb. 6:5
 NM; 83255; hruškovitá; modrá; ; 5 × 3; ; ; Blažek 1995, Abb. 6:5
 NM; 83255; hruškovitá; modrá; ; 6 × 4; ; ; Blažek 1995, Abb. 6:5
 NM; 83255; hruškovitá; modrá; ; 5 × 3; ; ; Blažek 1995, Abb. 6:5
 NM; 83256; kulatá; modrá; ; stříbrná destičkovitá spona s tepaným pozlaceným plíškem, upevněným 4 bronzovými nýtky, zachycovač chybí, vinutí a jehla z bronzu, průměr 64; vložka uprostřed: 6 × 6; Blažek 1995, Abb. 6:6
 NM; 83256; hruškovitá; modrá; ; 4,5 × 4; ; ; Blažek 1995, Abb. 6:6
 NM; 83256; hruškovitá; modrá; ; 5 × 4; ; ; Blažek 1995, Abb. 6:6
 NM; 83256; hruškovitá; modrá; ; 4,5 × 3; ; ; Blažek 1995, Abb. 6:6
 NM; 83256; hruškovitá; modrá; ; chybí; ; ; Blažek 1995, Abb. 6:6
- Soběsuky 1; kostr. hr.;** M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; bronzová štítková spona, dole se stříbrným plechem, shora se zlatým; na záhlavní destičce; D 7; Blažek 1995, Abb. 10:1
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na záhlavním štítku; D 7; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:1
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na záhlavní, štítku; D 7; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:1
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na prostředním štítku; D 6,5; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:1
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na štítku nožky; D 6; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:1
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na záhlavním štítku vlevo; D 5; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:2
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na záhlavním štítku; D 6; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:2
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na záhlavním štítku; D 6; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:2
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na prostředním štítku; D 7; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:2
 M Žatec; BIČ; kulatá; modrá; ; na štítku nožky; D 6; ; ; Blažek 1995, Abb. 10:2
- Stradonice;** ; NM; 81575; oválný; bezbarvá; průsvitné; bronzový prsten se zlatou fólií a oválnou gemou s obrazem lidské nebo zvířecí postavy; 8 x 9, tloušťka 3; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:5
 NM; 81576; oválný; bezbarvá; průsvitné; bronzový prsten s oválnou gemou s obrazem postavy držící dlouhý předmět; 7 x 8, tloušťka 3,5; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:6
 NM; 81577; oválný; fialová; průsvitné; bronzový prsten s oválnou gemou s obrazem sedící lidské postavy z profilu s kulatým objektem za jejími zády; 10 x 7,5, tloušťka 3; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:7
 NM; 81578; oválný; bezbarvá; průsvitné; bronzový prsten se zlatou fólií a oválnou gemou s obrazem patrně lidské postavy; 10 x 8, tloušťka 3,5; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:8
 NM; 81580; oválný; bezbarvá; průsvitné; zlomek bronzového prstenu s oválnou gemou s patrně ženskou postavou; pod gemou možná fólie z neidentifikovatelného materiálu; 10 x 7,5, tloušťka 2,5; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:9
 NM; 81582; oválný; bezbarvá; průsvitné; zlomek bronzového prstenu s oválnou gemou s vyobrazením snad cvrčka (?); 8,5 x 7,5; tloušťka 2,5; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:4
 NM; 81600; kulovitý; bezbarvá; průsvitné; zlomek stříbrného prstenu s dvojitého drátu se 3 miskovitými lůžky, v prostředním dochována kulička bezbarvého skla, na jejímž spodku je kapka žlutého skla; 10 x 9; 3.–4. stol.; ; Venclová 1990, Pl. 44:10
 NM; 81603; oválný; bezbarvá; průsvitné; železný prsten se zlatou fólií a oválnou gemou; horní část gemy poškozena; 8 x 6 tloušťka 2; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:11
 NM; 81604; oválný; žlutá–oranžová; průsvitné; zlomek železného prstenu s oválnou gemou s obrázkem zvířete; 13,5 x 9,5, tl. 2,5; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:14
 NM; 81607; okrouhlý; fialová; průsvitné; zlomek železného prstenu s okrouhlou gemou s vyobrazením 2 sedících psů s obrácenými hlavami; D 11,5, tl. 3,5; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:13
 NM; 105608; oválný; bezbarvá; průsvitné; bronzový prsten s oválnou gemou s lidskou postavou; 11 x 7,5, tl. 3; 1. stol. př. Kr. – 1. stol. po Kr.; lití a rytí; Venclová 1990, Pl. 44:12
- Zvoleněves; kostr. hr.;** NM; 51380; oválný; modrá; ; uprostřed destičkovité (terčovité) spony; 10 x 7; ; Felcman 1896, obr. 1
 NM; 51381; oválný; modrá; ; uprostřed destičkovité (terčovité) spony; ; ; -;
- Žabovřesky n. O.; žár. hr.;** M Teplice; ; ; modrá; ; na destičce poškozené destičkovité spony; ; Zápotočský 1969, obr. 17:2

Ostatní a neurčené artefakty

Lokalita; objekt; depozice; inv. č.; předmět; tvar; typ Haevernick 1960/Venclová 1990; barva; opacita; výzdoba; poznámka; vyobrazení

Dobříchov-Třebická; rozr. hr.; NM; 64689; hrací kámen; okrouhlý plochý plankonvexní; ; tmavě modrá až fialová; průsvitné; ; zlomek, přibl. 1/2, barva velmi tmavá, v lomu 2 malé kousky bezbarvého nafialovělého skla; D 30, v 7,5, m 4,89 g; Píč 1892, tab. XXXIX:29

NM; 64714; ?; ; ; průsvitné; ; 2. sáček: drobné fragmenty skla do cca 6 mm, bezbarvé, světle zelené, modrozelené, odhadem asi 50 ks

NM; 65959; ?; slitek; ; světle modrá; průsvitné; ; (E) 22 × 13,5 × 10, m 2,09 g

NM; BÍČ; ?; ; ; bezbarvá; průsvitné; ; drobné zlomky bezbarvého skla, odhadem asi 50, do 11 mm; sáček s fragmenty kostí, železa, kamínky a zlomky skla; krabice RIM 049

Kopisty; sídl. jáma; M Most; náramek; perličkovitý; typ 13; modrá; ; ; zlomek; (LT C1–C2)

Libčeves; ; NM; 52400; náramek; ; typ 17a; tmavě zelená; průsvitné; ; zlomek, z vnější strany klenut a se šikmými žlábký zdobenými vypichováním, D cca 40 mm, v 9–10 mm, tl. 4 mm; Píč 1902, tab. XXVII:8; Venclová 1980, obr. 2:6; Venclová 1990, Pl. 25:2

Libočany; ; M Chomutov; 1122; náramek; ; ; tmavě zelená/černá; průsvitné?; ; 2 zlomky, hustě příčně přesekáván, D 43, v 8–9, tl. 4 ; -

Libochovice; žár. hr.; ; ; ?; slitek; ; ; ; přitaven k lebeční kosti

Lužec n. Vlt.; hr. 71; ; ; sklo vsazené do dna keramické nádoby; ; bezbarvá; průsvitné; ; ; Kytlicová 1970, obr. 19: 1; obr. 42

Lužice; zahl. chata; ; náramek; se třemi žebry; typ 6a; ; ; zlomek náramku se třemi žebry; LT C1–C2; Salač 1996, obr. 7:5

Mlékojedy; ; NM; 5E+05; náramek; ; typ 5a; kobaltově modrá; průsvitné; žlutá síťová; 32 mm (LT C1), m 3,6 g; http://forum.nm.cz/prehistorie/ph_ob.php?idc_s=151067

Most; ; M Most; 573/27b; náramek; s 5 žebry a žlutými vlnicemi; typ 7b (?); modrá; ; žluté vlnice; snad typ 7b (LT C1–C2)

M Most; 573/27b; náramek; bradavkovitý; typ 14 (?); modrá; ; ; snad typ 14 (LT C1)

Obříství; obj. 542; ARÚ Praha; náramek; se třemi žebry; typ 6a; kobaltově modrá; průsvitné; ; LT C1–C2;

Opočno; hr. 363; ; ; ; ; ; bezbarvá; průsvitné; ; malý krychlový zlomek, nepodobá se obvyklým zlomkům korálků; -

Opočno; hr. 369; ; ; ; ; ; bezbarvá; ; ; malý zlomek; -

Opočno; hr. 393; ; ; ; ; ; bezbarvá; průsvitné; ; malý krychlovitý zlomek; -

Plotiště n. L.; hr. 115; M Hradec Králové; ?; ; ; bezbarvá; průsvitné; ; zlomek (střep); Rybová 1979, Abb. 59:4

Plotiště n. L.; hr. 182; M Hradec Králové; ?; ; ; bezbarvá; průsvitné; ; odštěpek; Rybová 1979, Abb. 10:20

M Hradec Králové; ?; ; ; ; bezbarvá; průsvitné; ; odštěpek; Rybová 1979, Abb. 10:23

M Hradec Králové; hrací kámen; ; bílá; opakní; ; deformován; Rybová 1979, Abb. 10:21

M Hradec Králové; hrací kámen; ; bílá; opakní; ; deformován; Rybová 1979, Abb. 10:24

M Hradec Králové; hrací kámen; ; bílá; opakní; ; deformován; Rybová 1979, Abb. 10:25

Plotiště n. L.; hr. 822; M Hradec Králové; ?; ; ; bezbarvá; ; ; střep (odštěpek); -

Plotiště n. L.; hr. 1285; M Hradec Králové; ?; ; ; bezbarvá; průsvitné; ; střepy (odštěpky), na obrázku 3; Rybová 1979, Abb. 15:15

Plotiště n. L.; hr. 1292; M Hradec Králové; ?; slitek; ; bezbarvá; průsvitné; ; roztavený kousek bezbarvého skla; -

Praha-Bubeneč 2; kul. vrstva; ; náramek; ; typ 13; kobaltově modrá; průsvitné; perličkovitá; zlomek; 25 mm; LT C1–C2; -

Praha-Hostivař 2; žár. hr.?; ; ; ?; slitky; ; ; ; drobné slitky; -

Praha-Křeslice; obj. 74; ; ; náramek; ; typ 16; modrá; ; esovité plastické kličky; malý zlomek, 14 mm; C2/D1–D; Polišínský 2006, obr. 10:1

Soběsuky 2; ; ; ; ?; ; ; ; ; sklo?;

Stradonice; ; NM; d401; kostka (tessera?); ; tyrkysově modrá; průsvitné; ; krychle vyřezaná ze skla, d 8, doba římská?; -

Třebusice; hr. XIII/26; NM; 52010; ?; slitky; ; ; ; ; drobné zlomky přetaveného skla

Třebusice; hr. XXXV/36; NM; 52051; ?; slitky; ; ; ; ; drobné kuličky skla

Velké Zboží 1; žár. hr.; M Poděbrady; náramek; ; typ 13; kobaltově modrá; průsvitné; perličkovitá; délka přibl. 30 mm (LT C1–C2)

Velvary; žárový hr./hroby; M Velvary; ? (8 slitků); slitky; ; světle modrá; ; ;

Zápy; ; ; ; náramek; s pěti žebry; 7a; bezbarvá; průsvitné; ; zlomek náramku z bezbarvého skla se žlutou fólií (?) a 5 žebry (LT C2).

Klasifikační systém pro pravěké skleněné korály

Základní kategorie a jejich systematizace (Venclová 1990)

TECHNIKA VÝROBY

- 01 jednoduché svinutí
- 02 navíjení
- 03 zhotovení ve formě
- 04 rotace
- 05 skládání (mozaikové)
- 06 dělení tažené trubičky
- 07 tvarování v ruce
- 08 techniky fajánse
- 09 neurčeno

TVAR

- 010 kulovitý
- 020 zploštělé kulovitý
- 030 čočkovitý malý ($D \leq 14$)
- 040 čočkovitý velký ($D > 14$)
- 050 bochánkový (plankonvexní)
- 060 soudkovitý
- 070 vřetenovitý
- 080 válcovitý nízký ($v \leq D$)
- 090 válcovitý vysoký ($v > D$)
- 100 kroužkovitý malý ($d \geq (D/3)$, $v \leq (1,2/t1)$, $D \leq 14$)
- 110 kroužkovitý velký ($d \geq (D/3)$, $v \leq (1,2/t1)$, $D > 14$)
- 120 kónický
- 130 bikónický malý ($D \leq 14$)
- 140 bikónický velký ($D > 14$)
- 150 válcovitý se seříznutými podstavami
- 160 cívkovitý (válcovitý se zesílenými podstavami)
- 170 bikónický se zesílenými podstavami
- 180 svisle žebrovaný čočkovitý:
  - 180 neurčený počet žeber
  - 181 3 žebra
  - 182 4 žebra
  - 183 5 žeber
  - 184 6 žeber
  - 185 7 žeber
  - 186 8 žeber
  - 187 9 žeber
  - 188 více než 9 žeber
- 190 svisle žebrovaný soudkovitý:
  - 190 neurčený počet žeber
  - 191 3 žebra
  - 192 4 žebra
  - 193 5 žeber
  - 194 6 žeber
  - 195 7 žeber
  - 196 8 žeber
  - 197 9 žeber
  - 198 více než 9 žeber
- 200 svisle žebrovaný vřetenovitý
- 210 svisle žebrovaný válcovitý
- 220 svisle žebrovaný hvězdicovitý
- 230 příčně žebrovaný
- 240 cípátý:
  - 240 neurčený počet cípů
  - 241 trojcípý
  - 242 čtyřcípý
- 250 pupkový:
  - 250 jedna řada pupků
  - 251 dvě řady cikcakovitě umístěných pupků
  - 252 tři řady cikcakovitě umístěných pupků

260	hranolový:	260	blíže neurčený
		261	čtyřboký
		262	pětiboký
		263	šestiboký
		264	sedmiboký
270	složitě fasetovaný:	270	neurčený
		271	10-stěn
		272	14-stěn – krychle se zkosenými rohy
		273	14-stěn – kvádr se zkosenými rohy
280	segmentovaný:	280	blíže neurčený
		281	soudkovitý
		282	válcovitý
		283	bikónický
290	zvláštní tvary		

MATERIÁL A JEHO PRŮZRAČNOST

1	sklo průsvitné
2	sklo opakní
3	fajáns
4	neurčené sklo

BARVA

10	bílá:	10	bez bližšího určení
		11	mléčná
		12	žlutavě bílá
20	žlutá:	20	bez bližšího určení
		21	světlá (až citrónová)
		22	okrová až žloutková
		23	oranžová
30	červená:	30	bez bližšího určení
		31	jasně červená – rumělková
		32	terakota
		33	fialová
40	modrá:	40	bez bližšího určení
		41	světle modrá
		42	modrozelená (tyrkysová, azurová)
		43	kobaltová
		44	tmavomodrá
		45	jasně modrá („střední“ modř)
50	zelená:	50	bez bližšího určení
		51	mechová
		52	trávková
		53	světle zelená
		54	tmavě zelená
		55	žlutozelená
		56	olivově zelená
60	hnědá:	60	bez bližšího určení
		61	medová
		62	světle hnědá
		63	tmavě hnědá
70	černá:	71	černá
		72	šedá
80	bezbarvé sklo:	81	absolutně bezbarvé
		82	nažloutlé
		83	nafialovělé
		84	namodralé
		85	nazelenalé
		86	nahnědlé
		87	našedlé (kouřové)

ORNAMENT

1 kruhový ornament

101	skvrny	10101	1 skvrna
		10102	dvě skvrny proti sobě
		10103	tři skvrny pravidelně rozmístěné v jedné rovině na obvodu
		10104	čtyři skvrny pravidelně rozmístěné v jedné rovině na obvodu
		10105	tři a více nepravidelně rozmístěných skvrn
102	pupky	10201	tři pupky pravidelně rozmístěné v jedné rovině na obvodu
		10202	čtyři pupky pravidelně rozmístěné v jedné rovině na obvodu
		10203	pupky ve dvou řadách párově pod sebou
		10204	pupky ve dvou řadách cikcakovitě
103	kroužky	10301	tři kroužky na obvodu
		10302	čtyři kroužky na obvodu
		10303	kroužky ve dvou řadách pod sebou, párově
		10304	kroužky ve dvou řadách, cikcakovitě
		10305	kroužky nepravidelně rozmístěné
		10306	tři dvojité kroužky na obvodu
		10307	čtyři dvojité kroužky na obvodu
		10308	tři trojitě kroužky na obvodu
		10309	tři čtyřnásobné kroužky na obvodu
104	spirály	10401	tři samostatné spirály
		10402	tři spojené spirály
		10403	čtyři samostatné spirály
105	očka vrstvená	10501	3 očka ze 2 vrstev
		10502	4 očka ze 2 vrstev
		10503	5 a více oček ze 2 vrstev
		10504	3 očka ze 3 vrstev
		10505	4 očka ze 3 vrstev
		10506	5 a více oček ze 3 vrstev
		10507	3 očka ze 4 vrstev
		10508	4 očka ze 4 vrstev
		10509	5 oček ze 4 vrstev
		10510	6 oček ze 4 vrstev, cikcakově uspořádaných
		10511	6 až 9 oček ze 4 vrstev, uspořádaných nepravidelně nebo 2-1-2-1
		10512	8 oček ze 4 vrstev, párově (+ varianty: 6–8 oček, 2–4 vrstvy, vždy na tomtéž korálu)
		10513	8 oček ze 4 vrstev, cikcakově
		10514	3 očka ze 6 vrstev
		10515	4 očka ze 6 vrstev
		10516	5 oček ze 6 vrstev
		10517	8 oček ze 6 vrstev, párově (+ varianty: 5–8 oček, 4–6 vrstev, vždy na tomtéž korálu)
		10518	6 oček ze 7 vrstev, cikcakově (+ varianty: očka ze 2–7 vrstev, na tomtéž korálu)
		10519	3 očka z 8 vrstev (+ varianty: očka ze 6–8 vrstev, na tomtéž korálu)
		10520	4 očka z 8 vrstev
		10521	5 oček z 8 vrstev
		10522	8 oček z 8 vrstev, párově
106	očka z obkroužených skvrn	10601	skvrny v jednoduchém kroužku, tři na obvodu
107	očka skládaná	10701	3 očka ze dvou vrstev, v každém 7 oček, vždy po dvou vrstvách
108	očka vrstvená a skvrny	10801	4 očka ze 4 vrstev, mezi nimi 4 × 3 skvrny
109	očka vrstvená a pupky	10901	3 očka ze dvou vrstev, při pólech po 4 pupcích
		10902	5 oček ze 6 vrstev, při pólech po 5 pupcích
		10903	7 oček ze 6 vrstev, při pólech po 7 pupcích
		10904	7 oček ze 6 vrstev, při pólech po 14 pupcích
110	očka skládaná a pupky	11001	3 očka ze dvou vrstev, v každém 7 oček, vždy po dvou vrstvách, 12 pupků při pólech mezi očky

2 lineární ornament

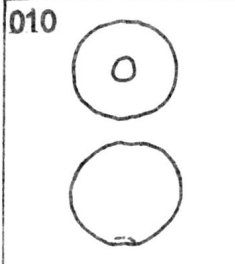
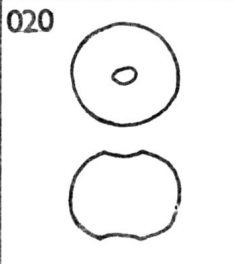
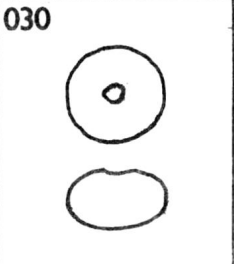
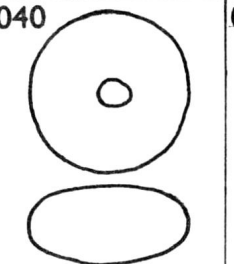
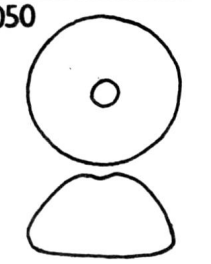
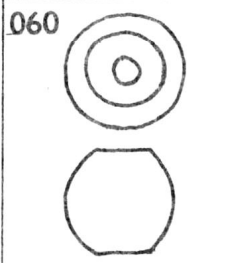
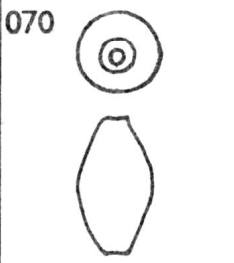
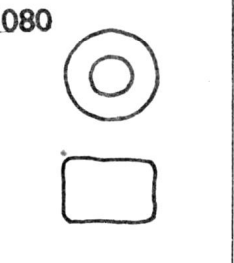
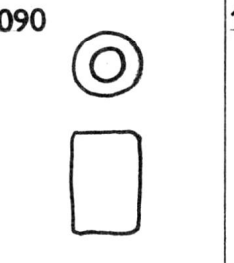
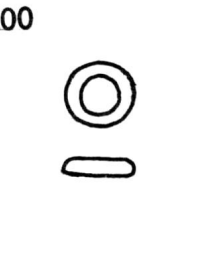
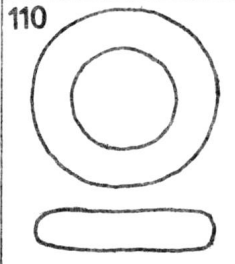
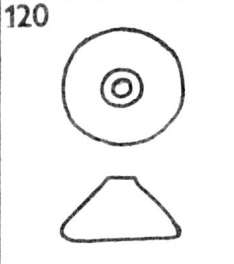
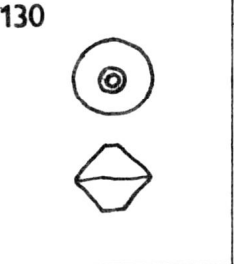
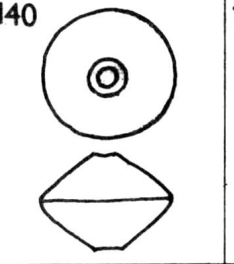
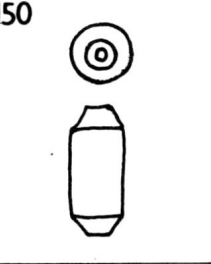
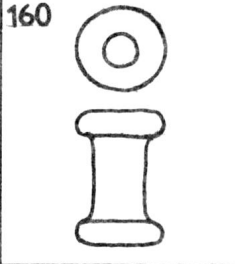
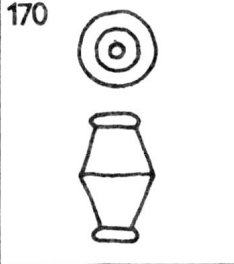
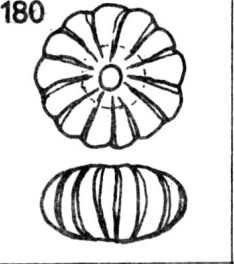
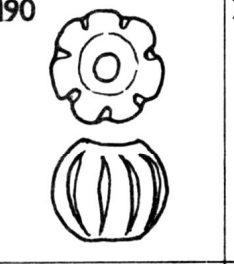
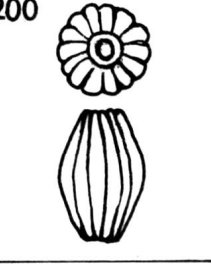
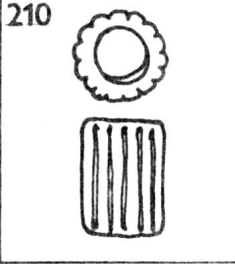
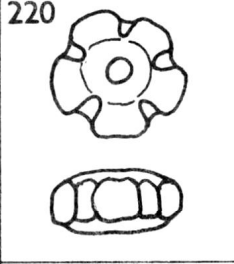
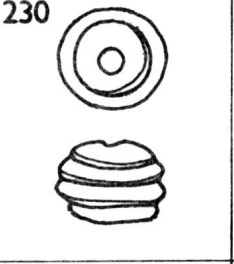
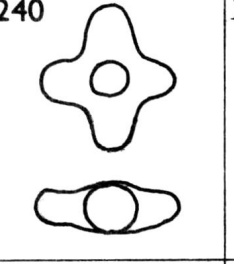
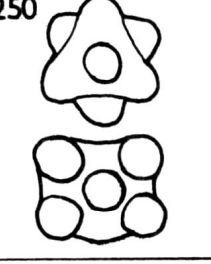
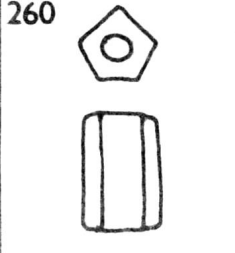
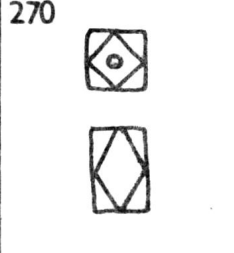
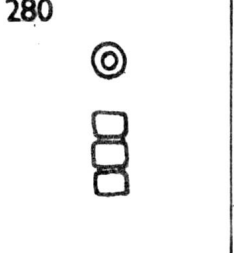
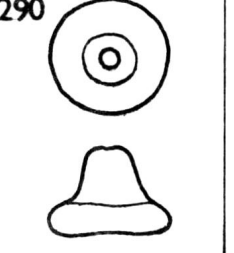
201	linie příčná	20101	jednoduchá
		20102	dvojnásobná

		20103	trojnásobná
		20104	vícenásobná
202	linie podélná	20201	vícenásobná
203	linie překřížené	20301	svisle a vodorovně překřížené
		20302	šikmo překřížené
204	linie šroubovicová	20401	příčná šroubovice jednoduchá
		20402	příčná šroubovice dvojitá
		20403	podélná šroubovice jednoduchá
		20404	podélná šroubovice dvojitá
		20405	dvě šroubovice překřížené
		20406	dvě šroubovice příčné při pólech
205	vlnice	20501	jednoduchá
		20502	dvojitá
		20503	trojitá
		20504	dvě překřížené vlnice
206	linie hřebenovaná	20601	příčná jednoduchá
		20602	příčná mnohonásobná
207	linie nepravidelná	20701	jednoduchá
		20702	vícenásobná
208	linie příčná vnitřní = fólie v otvoru	20801	jednoduchá
209	linie příčná a vlnice	20901	vlnice mezi dvěma liniemi
		20902	linie mezi dvěma vlnicemi
		20903	vícenásobná vlnice mezi dvěma liniemi
		20904	střídavě 3 linie a 2 vlnice
		20905	střídavě 4 linie a 2 vlnice
		20906	střídavě 4 linie a 3 vlnice
		20907	2 překřížené vlnice mezi 2 liniemi
210	linie příčná a hřebenovaná	21001	jednoduchá hřebenovaná linie mezi dvěma příčnými
		21002	vícenásobná hřebenovaná linie mezi dvěma příčnými
211	linie šroubovicová a vlnice	21101	vlnice mezi dvěma šroubovicovými liniemi
3	kombinovaný kruhový a lineární ornament		
301	skvrny a příčné linie	30101	3 skvrny na jedné příčné linii
		30102	4 skvrny při pólech, 3 příčné obvodové linie
302	skvrny a nepravidelné linie	30201	nepravidelně uspořádané
303	skvrny a vlnice	30301	skvrny v polích 2 překřížených vlnic
304	pupky a příčné linie	30401	3 pupky mezi dvěma příčnými liniemi
305	pupky a nepravidelné linie	30501	3 pupky, mezi nimi nepravidelné linie
306	kroužky a nepravidelné linie	30601	4 kroužky, spojené nepravidelnými liniemi
307	spirály a nepravidelné linie	30701	6–9 spirál v polích překřížených linií
		30702	6–9 spirál, mezi nimi nepravidelné linie
308	vrstvená očka a příčné linie	30801	8 oček ze 2 vrstev a 1 příčná obvodová linie
309	očka z obkroužených skvrn, příčné linie a vlnice	30901	obvodová vlnice mezi dvěma příčnými liniemi, to vše mezi dvěma řadami skvrn ve dvou kroužcích
310	skvrny, vrstvená očka a příčné linie	31001	4 očka ze 4 vrstev, mezi nimi 4x3 skvrny, při pólech po 2 liniích
4	složité ornament		
401	maska	40101	typ Mistřín
402	rostlinný motiv	40201	rosety na obvodu
		40202	rosety na příčné linii (pásku)
		40203	větévka s lístky na obvodu
403	geometrický motiv	40301	hranolky (millefiori) nepravidelně rozmístěné
		40302	hranolky (millefiori) v řadách
		40303	2 propletené linie (reticella) na obvodu, příčné linie při pólech

BARVA ORNAMENTU

Barevná škála totožná s barevnou škálou matrice.

010 	020 	030 	040 	050
060 	070 	080 	090 	100
110 	120 	130 	140 	150
160 	170 	180 	190 	200
210 	220 	230 	240 	250
260 	270 	280 	290 	SHAPES OF BEADS

Tab. 21: Tvary pravěkých skleněných korálek a jejich číselné kódování. Podle Venclová 1990.

Obrazová příloha

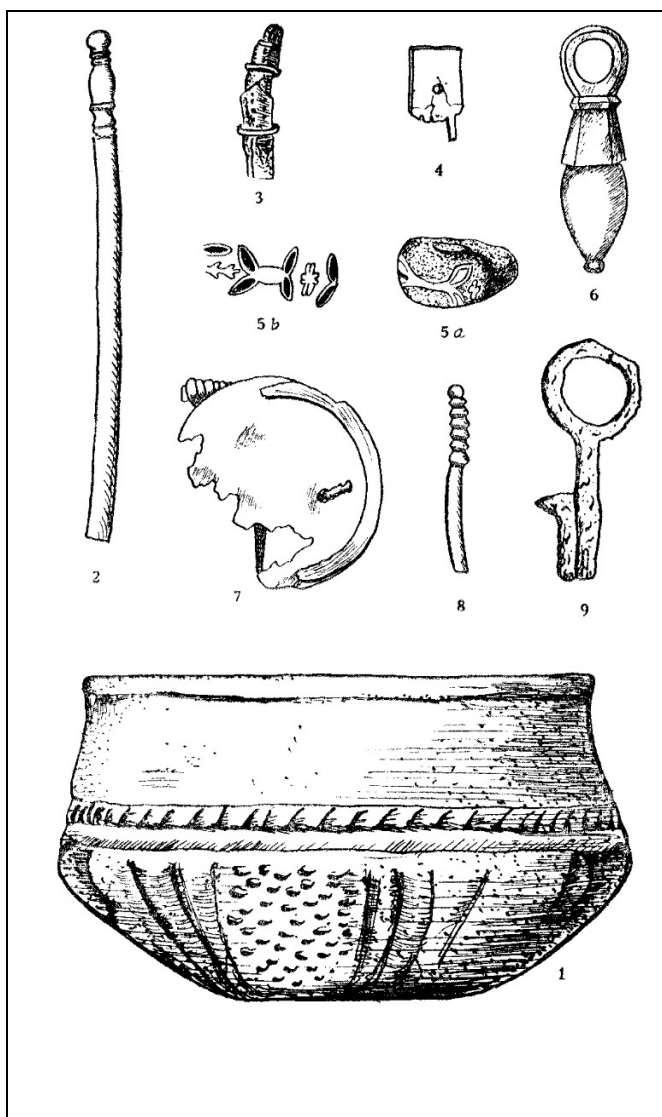
Korálky a závěsky

Obr. 1: Bitozeves. Popelnice a inventář žárového hrobu. Skleněné a jantarové korálky. Stupeň C3. Bez měřítka. Podle *Sakař 1966*.

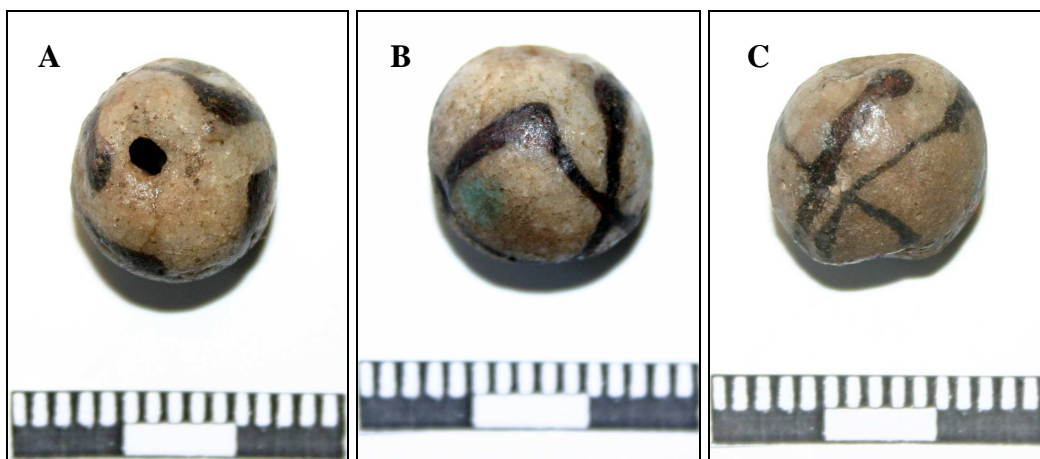
Obr. 2: 1 Dobřichov-Pičhora, hrob 44, A typ ? (skupina I), B typ 372/373, bez měřítka, podle *Pič 1897b*; 2 Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů, slitek mozaikového korálku, typ ? (skupina XXIII), NM, inv. č. 65953.

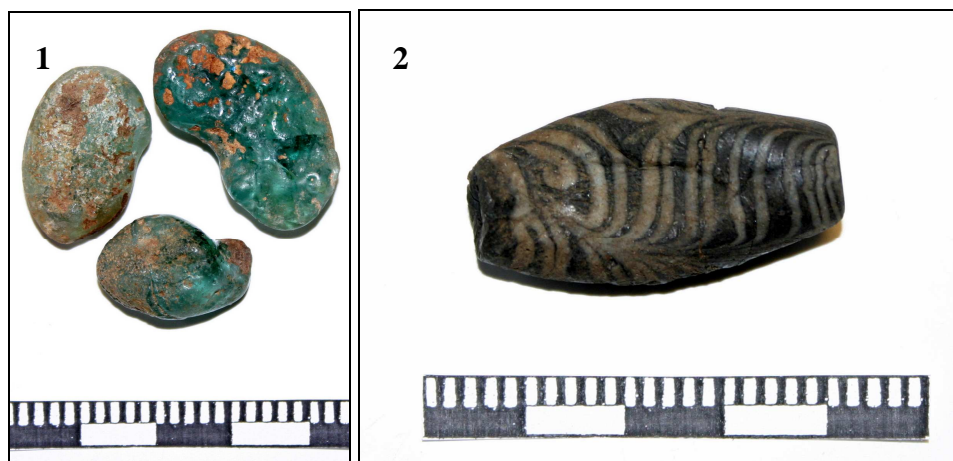
Obr. 3: Dobřichov-Třebická, hrob 63. 5 soudkovitý korálek z červeného skla zdobený složitým ornamentem. Stupeň C1. Bez měřítka. Podle *Svoboda 1946*.

Obr. 4: Dobřichov-Třebická. 1 hrob 2, typ 4a; 2 hrob 2, typ 135; 3 hrob 36, typ 4a?. NM, inv. č. 64375, 64376, 64439.

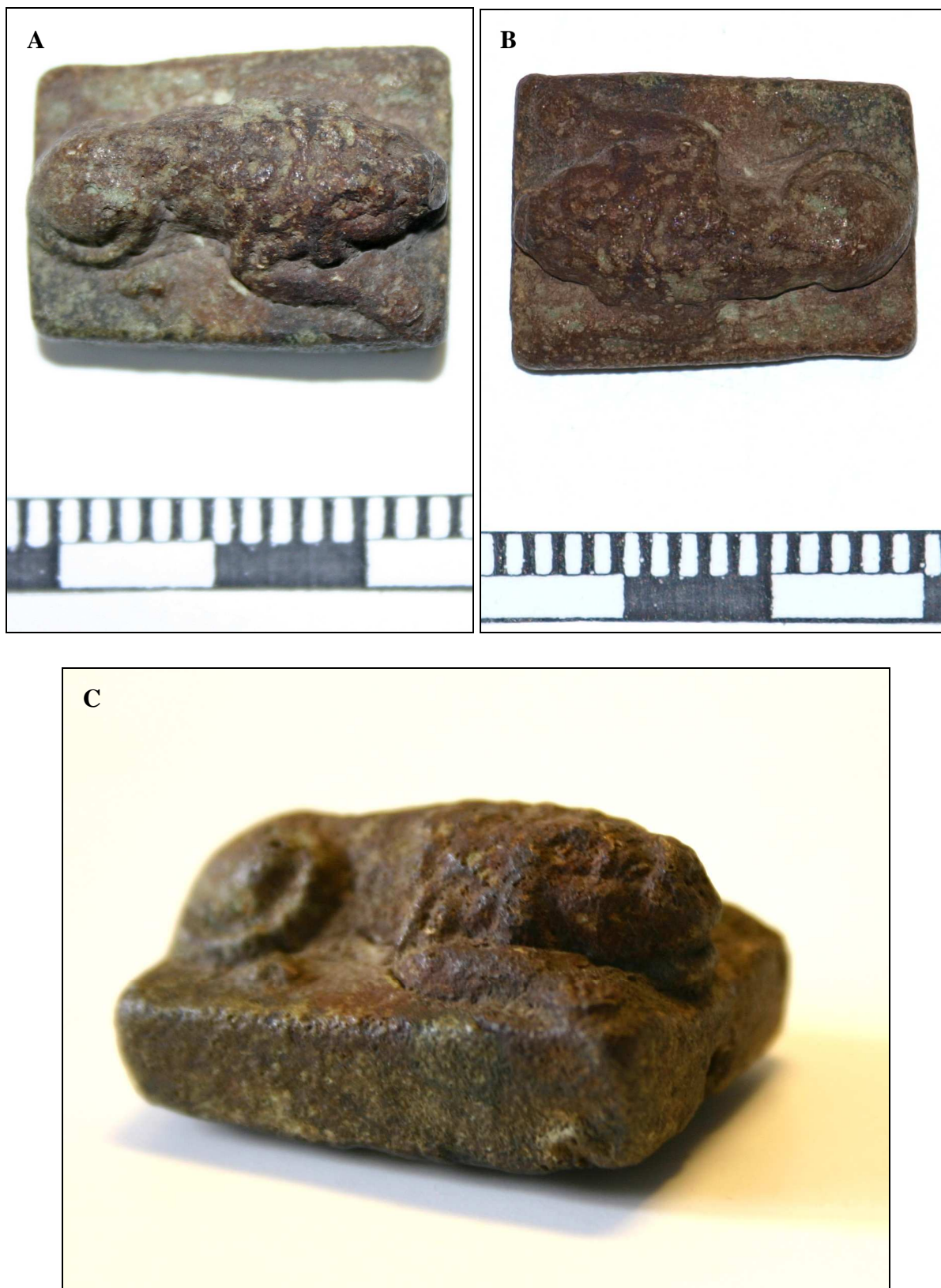
Obr. 5: Dobřichov-Třebická, hrob 24, typ 276, NM, inv. č. 64423.

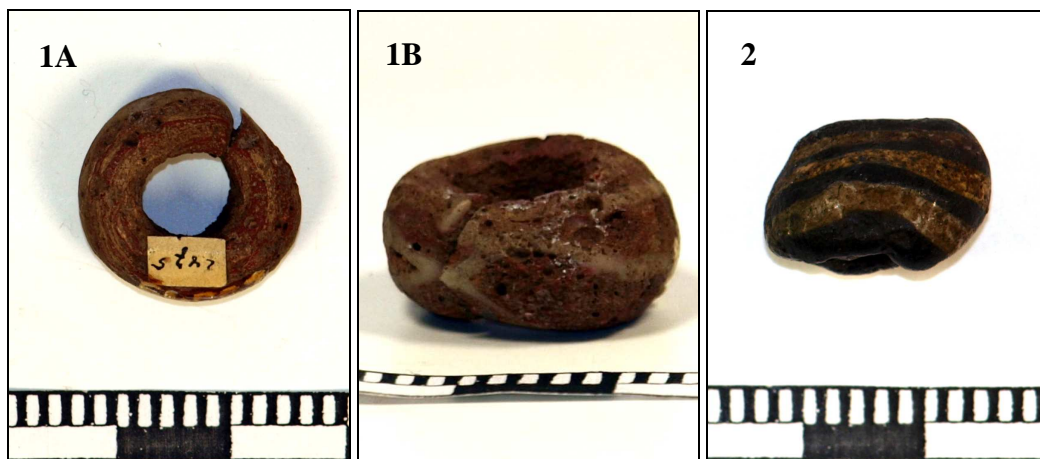
Obr. 6: Dobřichov-Třebická. 1 hrob 36, typ 42–43?; 2 z rozrušených hrobů, typ 348, výzdobný motiv „stromu života“. NM, inv. č. 64440–64442; 64663.

Obr. 7: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů. 1 typ 316 a přitavený slitek černého skla; 2 typ 316c; 3 typ 126. NM, inv. č. 64664–64666.

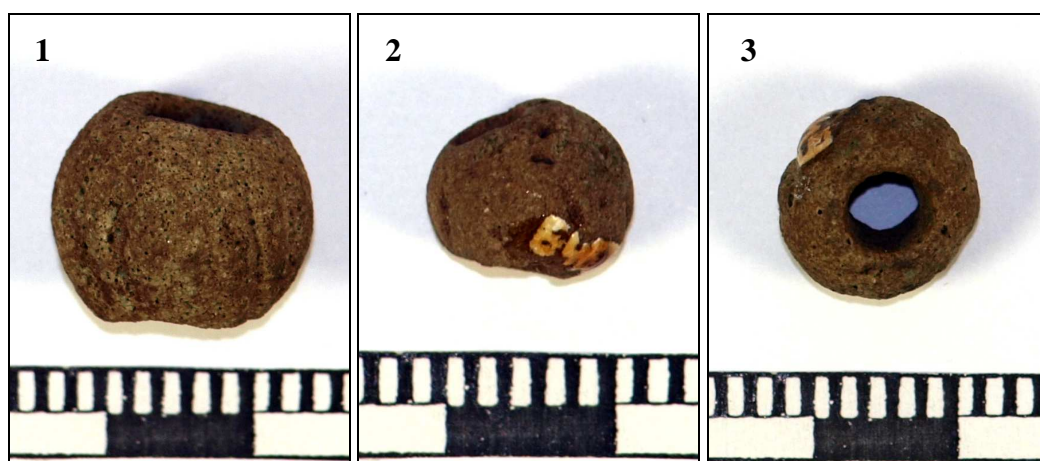
Obr. 8: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů, fajánsový zoomorfní závěsek, typ 385. NM, inv. č. 64662.

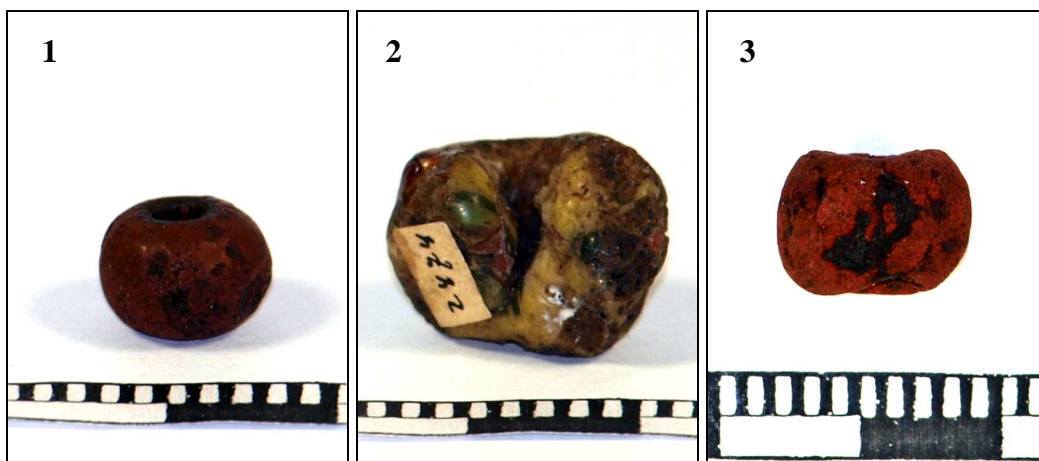
Obr. 9: Dobřichov-Třebická. 1 z rozrušených hrobů, typ 276h; 2 hrob bez čísla, typ nezařaditelný (skupina XXII). NM, inv. č. 64667, 64668.

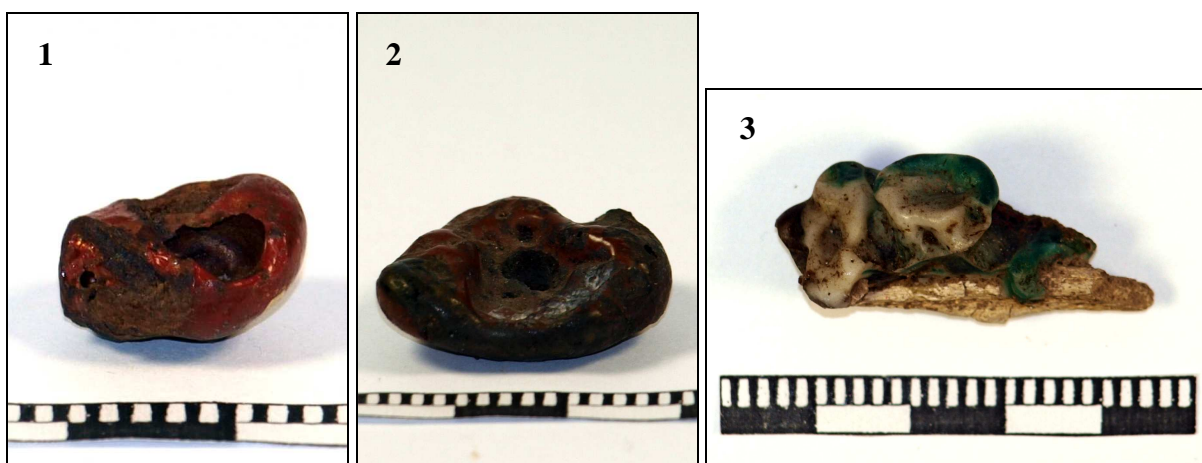
Obr. 10: Dobřichov-Třebická, hrob bez čísla. 1 typ 2a; 2 typ 171, fajáns. NM, inv. č. 64669, 64670.

Obr. 11: Dobřichov-Třebická, 1–2 hrob bez čísla, typ 171; 3 z rozrušených hrobů, typ 171; vše fajáns. NM, inv. č. 64671, 64673, 64672.

Obr. 12: Dobřichov-Třebická. 1 hrob bez čísla, typ 12; 2–3 z rozrušených hrobů, mozaikový korálek, typ nezařaditelný (skupina XXIII) a 12. NM, inv. č. 64675, 64674, 64676.

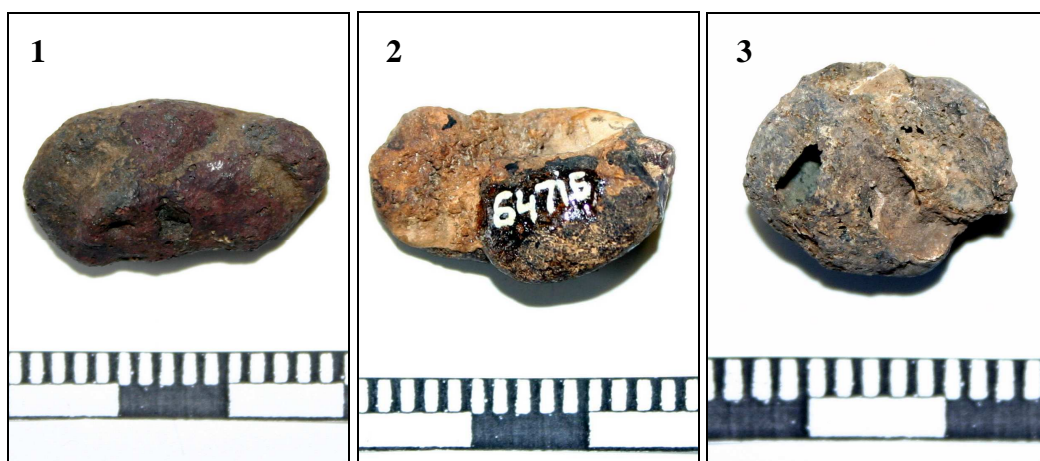
Obr. 13: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů. 1 typ 12, silně poškozený žářem; 2 skupina XXII?; 3 amorfni slitek přitavený ke kosti, NM, inv. č. 64677, 64678, 64682.

Obr. 14: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů. 1 typ 43; 2 typ [65], čočkovitý tvar s příčným žebrem; 3 typ [160], svisle žebrovaný čočkovitý. NM, inv. č. 64683, 64684, 64686.

Obr. 15: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů. 1 typ [42/43]?; 2 slitek; 3 zlomky s vnitřím ornamentem. NM, inv. č. 64688, 64712, 64713.

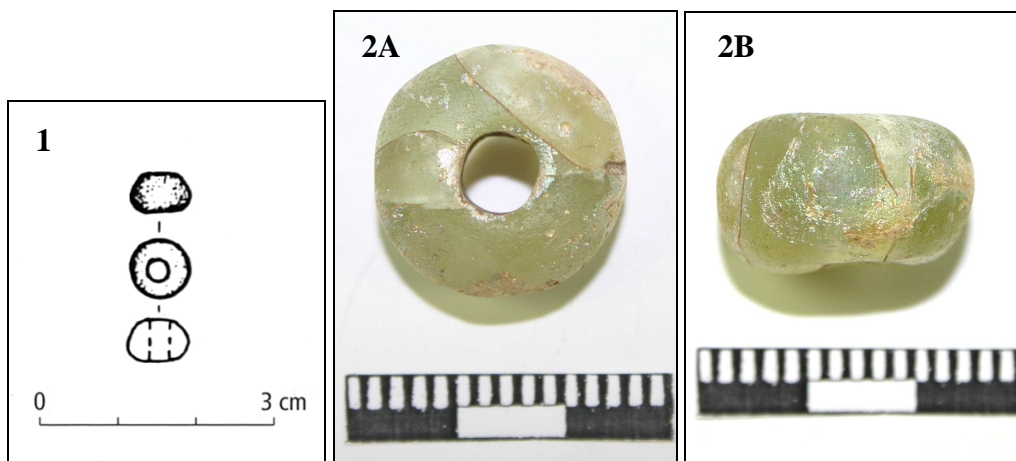

Obr. 16: Dobřichov-Třebická. Silně přepálené slitky (stupeň deformace 3). 1–2 z rozrušených hrobů, NM, inv. č. 64716, 64716; 3 hrob 112, NM, inv. č. 64924.

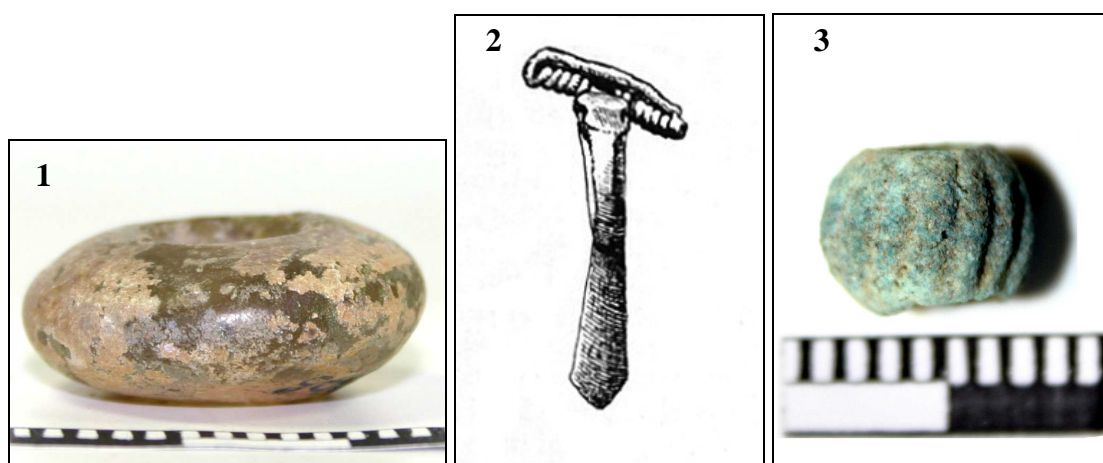

Obr. 17: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů. 1 typ ? (skup. XXII); 2 typ ? (skup. XXII); 3 typ N (skup. XXI). NM, inv. č. 65959 (1, 2), 65988 (3).

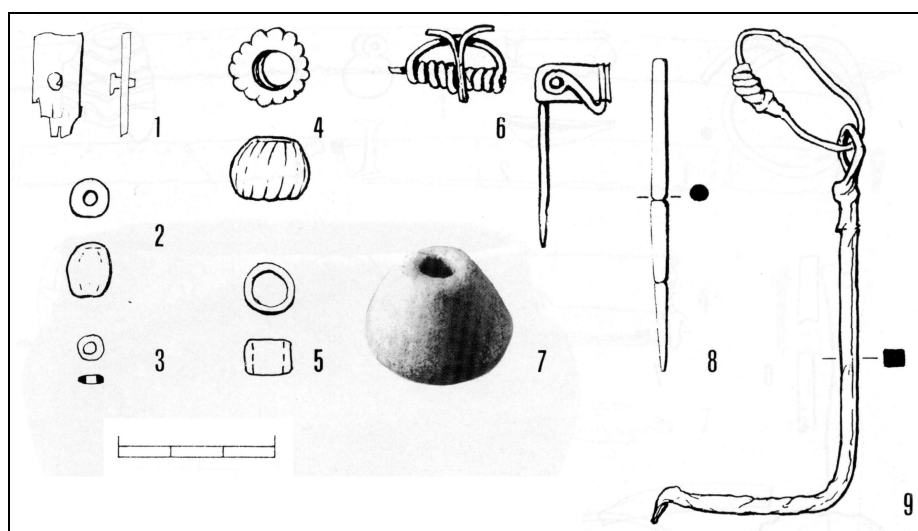

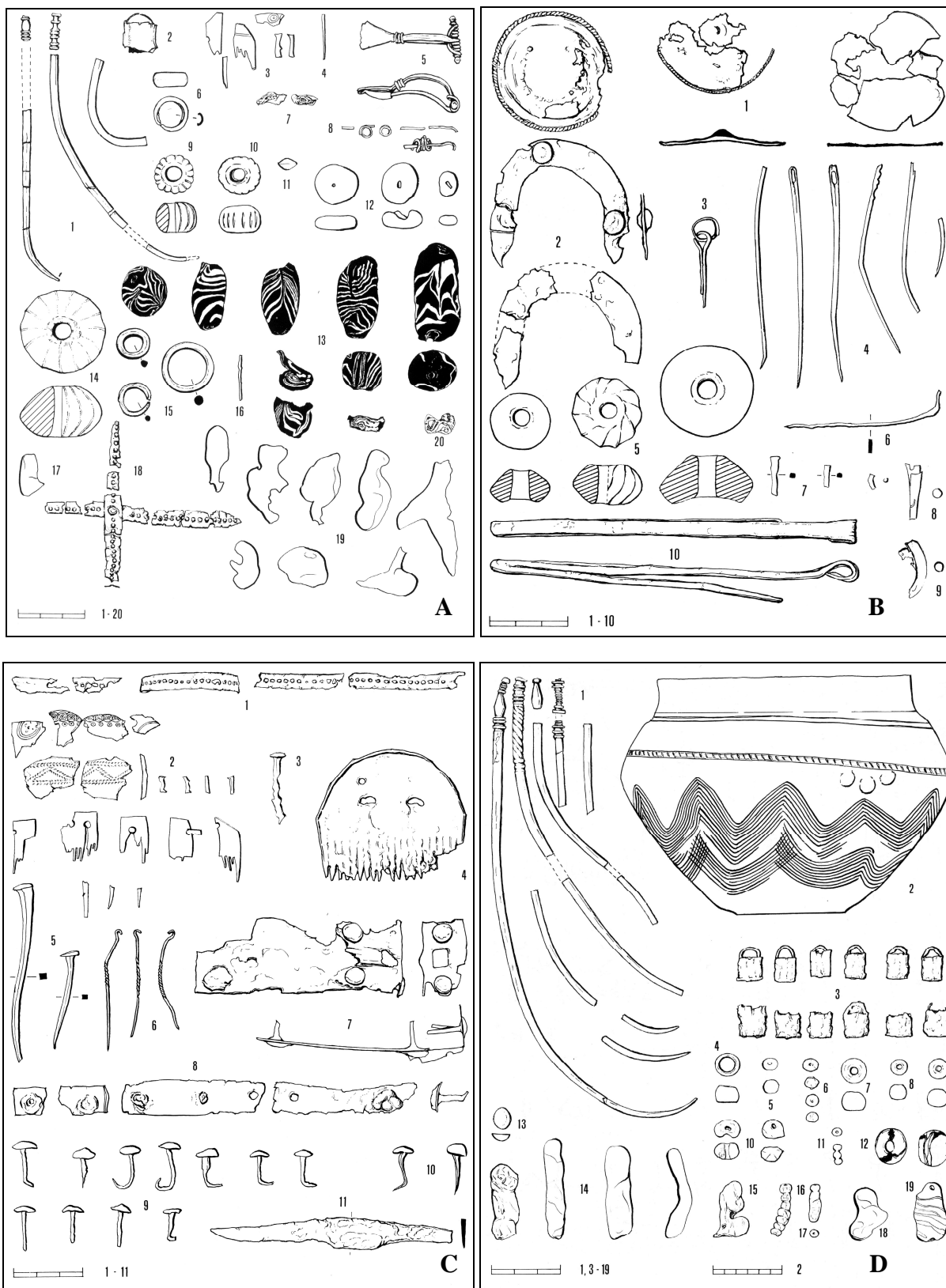
Obr. 18: 1 Dub-Javornice, obj. 1/99, podle *Parkman – Zavřel 2005*; 2 Holeděč 2, typ 13/42, NM, inv. č. 32252.

Obr. 19: 1–2 Klobuky, typ 42b, samostřílová spona s klínovitou nožkou (podle *Svoboda 1948*), NM, inv. č. 51695, 51694; 3 Ohnišťany, typ 171, fajáns, NM, inv. č. 52672.

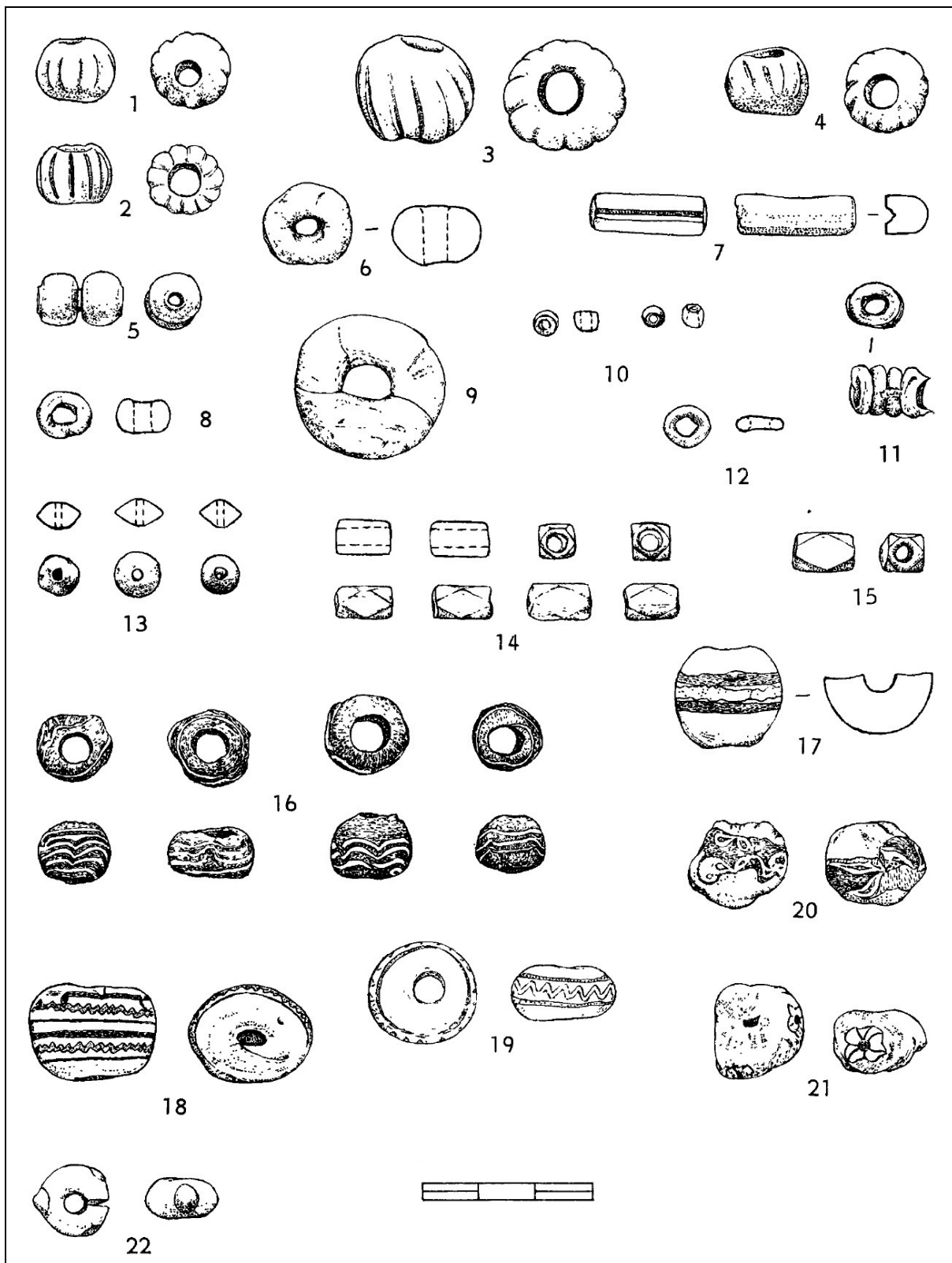
Obr. 20: Opočno, hrob 22. 2 typ ? (s lineárním ornamentem?); 3 typ 46, 4: [158]?; 5 typ [11] (skup. [I]). Podle *Pleinerová 1995*.

Obr. 21: Opočno. A hrob 200, 9 typ 162; 11 typ 57/58; 12 typy ?, 42b, 32b; 13 typy [350a], 348, 348/350, 348/350?; 19 slitky; 20 typ [257]; B–D hrob 232; D 6 typy nezařaditelný, 11; 7 typ 2/7; 8 typ 2b; 9 typ 2a/7; 10 typy 4/8, ?; 11 typ 91a; 12 typ nezařaditelný (skupina XXII); 13 tmavě modrá vložka; 14–15 slitky; 16 typy 18/23, 18/23/91; 17 typ 18/23; 18 slitek; 19 [310]. Podle *Pleinerová 1995*.

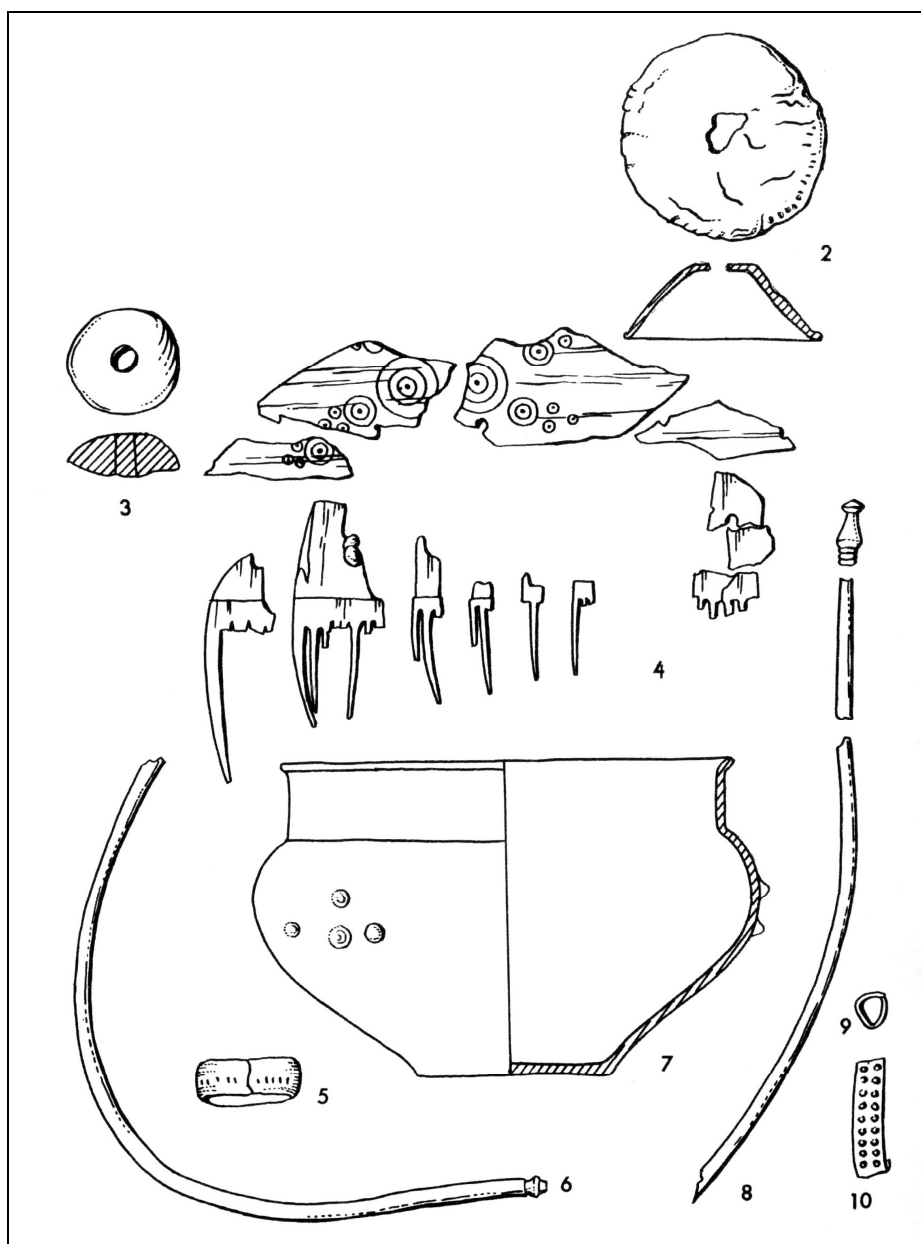
Obr. 22: Opočno. 1 hr. 366, typ [2a/135]; 2, 15, 19, 38 skřívka, skupina I, typy [75/76/77], 84b, 47, jantarový korálek; 3, 10, 12, 20, 39, 42–43, 46–48: skřívka, skupina III, typy 2a, 38?, 32b, 3/31, 302; 4, 17, 18, 21 hr. 22, typy ? (s lineárním ornamentem?), [11] (skup. [I]), 46, [158]?; 5, 11, 13, 22, 26, 30–34 hr. 200, typy 162, 42b, 32b, 57/58, ?, [257], [350a], 348; 6–8, 29, 36, 45, 49–52 hr. 232, typy 2/7, N (skup. XXII), [310], 18/23, ?; 9 hr. 396, typ 37; 14 hr. 30, typ 84b; 16 hr. 15, typ 166; 23, 41: hr. 393, typy N (skup. XXII/XXIII), [303]; 24 skřívka, skupina II, typ [373a]. Podle Pleinerová 1995.

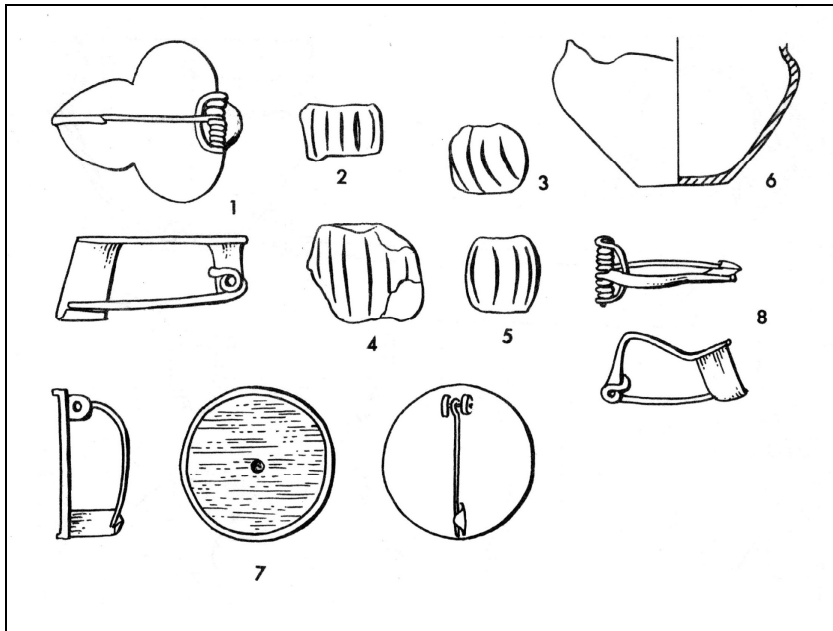
Obr. 23: Plotiště nad Labem. 1 hr. 227, typ 171; 2 hr. 1289, typ 171; 3 hr. 620, typ 171; 4, 18 hr. 232, typy 171 a [303c]; 5, 21 hr. 893, typy 387b a N (skup. XXIII); 6, 9, 17 hr. 114, typy [29, 42–45] a 11; 7 hr. 240, typ [116]; 8 hr. 540, typ 32b; 10, 23 hr. 703, typ 18 a 201a; 11 hr. 427, typ 91b; 12 hr. 655, typ 47; 13, 14 hr. 1068, typy 57 a 126; 15 hr. 471, typ 126; 16, 20 hr. 1188, typy [350a] a 356a; 19 rozr. hr., typ 294c; 22 hr. 766, typ 201a. Podle *Rybová 1980*.

Obr. 24: Platiště nad Labem. 1 hrob 114, typ [301b]; 2 hrob 1289, typ 171, fajáns; 3 hrob 766, typ 201a. Podle Ničová 2011, upraveno.

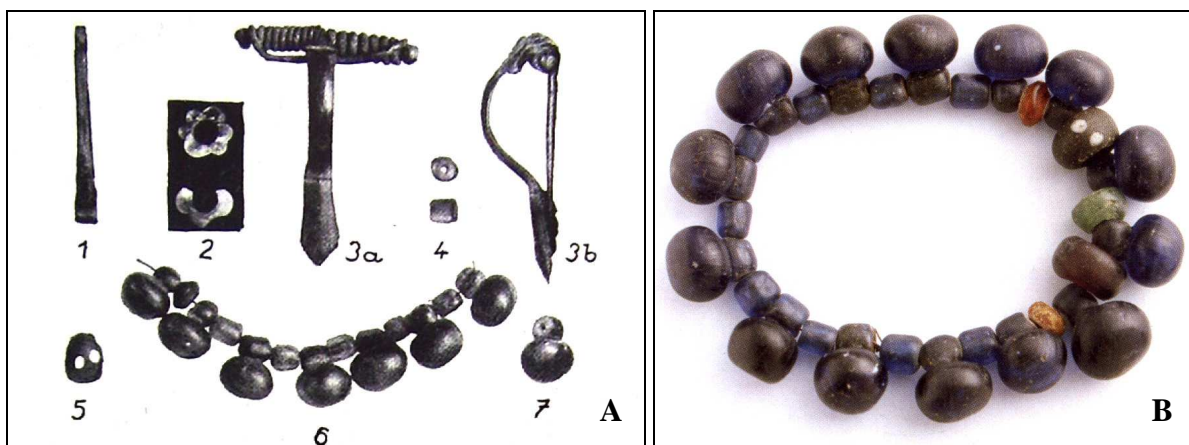
Obr. 25: Pšov, hrob 67. 3 zlomek korálku typu 34?. Stupeň C1. Bez měřítka. Podle Rybová 1970.

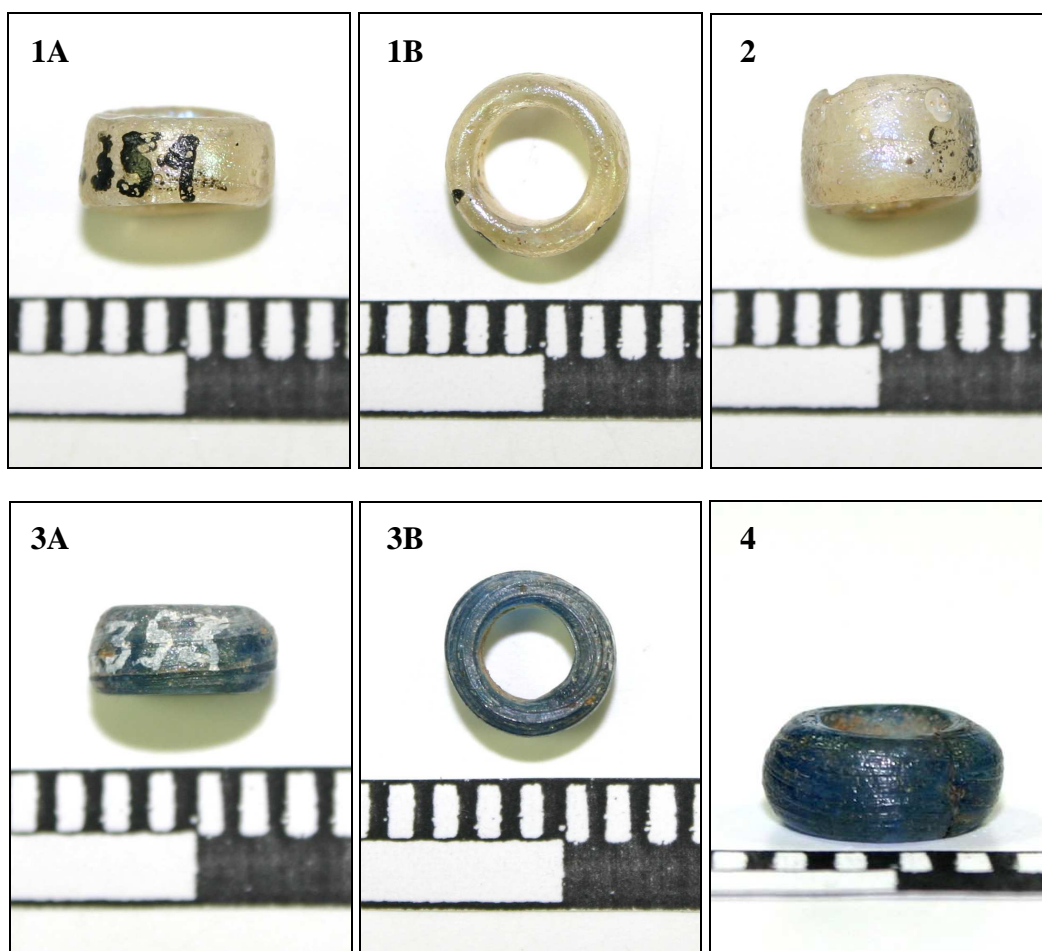
Obr. 26: Pňov, hrob 33. 2 typ 159b; 3 typ 171?, fajáns?; 4 typ 158b; 5 typ 158a. Stupeň C1. Bez měřítka. Podle Rybová 1970.

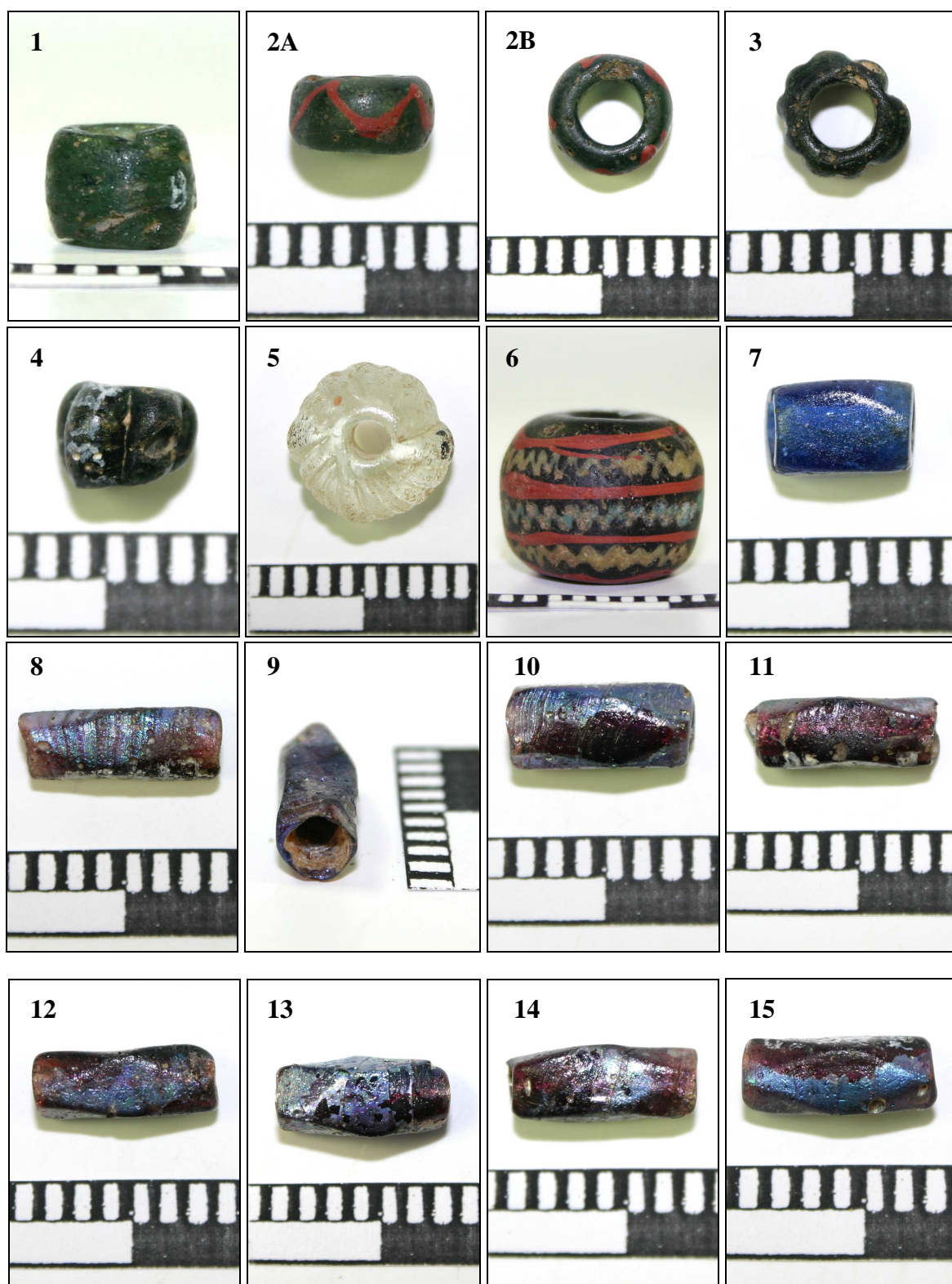
Obr. 27: Praha-Bubeneč 2. 1 objekt H1009, zlomek typově nezařaditelného korálku (N, skupina XXII); 2 objekt H4005, typ 30a.

Obr. 28: Praha-Dejvice 2, kostrový hrob. A 2 typ 161?; 4 typ 2a; 5 typ 212a, 6 typy 84b, 2a a jantarový korálek; 7 typ 84b; B jmenované typy, zelený plankonvexní korálek typu [185], jantarové korálky. Stupeň C3. Podle Svoboda 1948 a Salač (ed.) 2008.

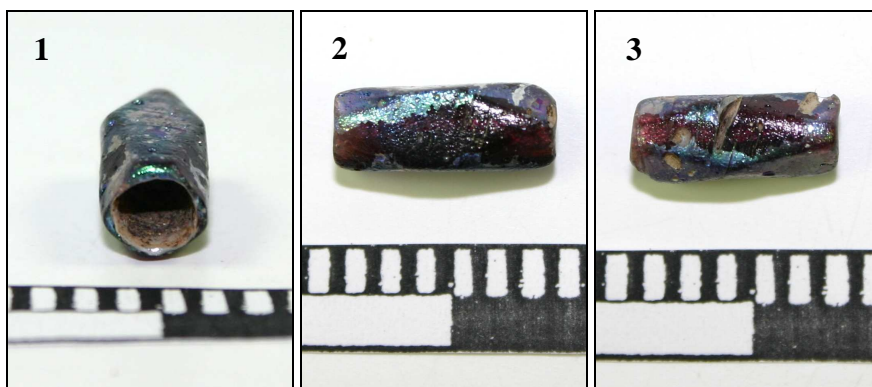

Obr. 29: Praha – Dolní Chabry, kostrový hrob. 1 typ N (skup. [II]); 2 typ [I]; 3 typ 30a; 4 typ 30a. NM, inv. č. 83351–83354.

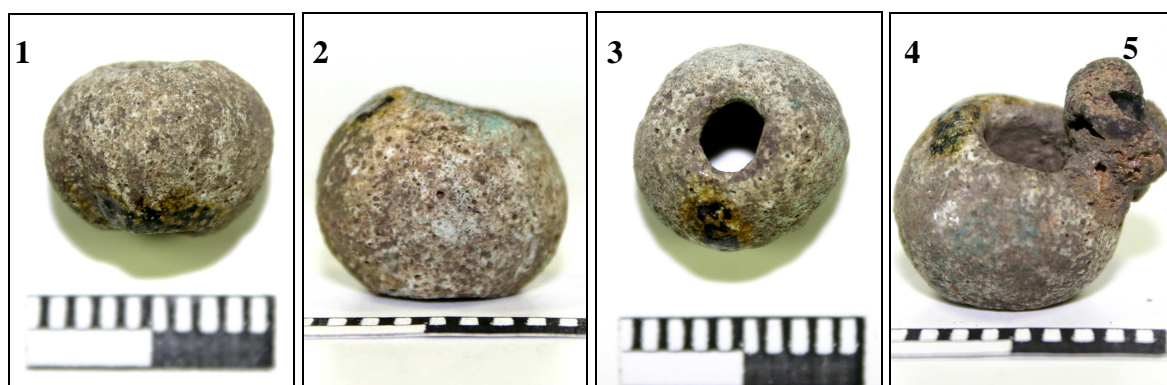

Obr. 30: Praha – Dolní Chabry, kostrový hrob. 1 typ [4a]; 2 typ 255b; 3 typ 159a; 4 typ [169]; 5 typ 155; 6 typ 303d; 7 typ 126; 8–15 typ 128. NM, inv. č. 83355–83369.

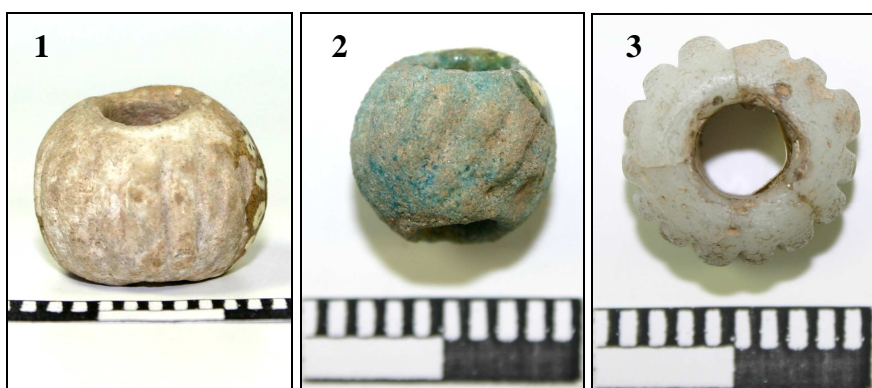

Obr. 31: Praha – Dolní Chabry, kostrový hrob. 1–3 typ 128. NM, inv. č. 83370–83372.

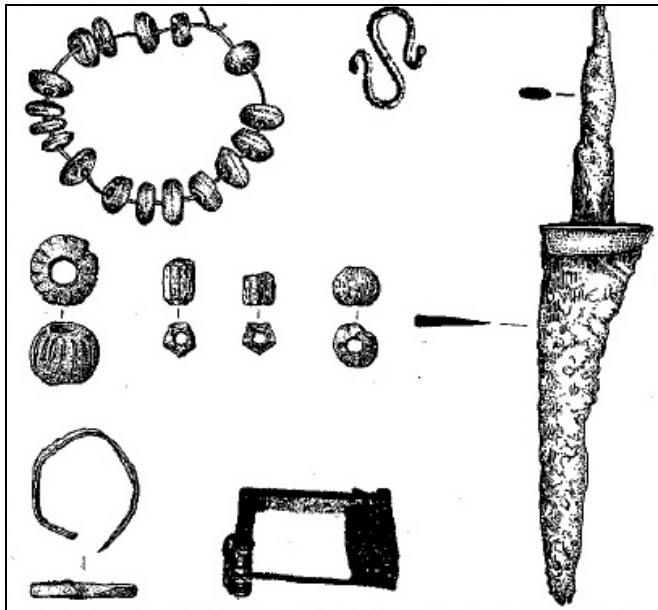
Obr. 32: Praha-Modřany, žárový hrob. 1–4 typ 171, fajáns; 5 slitek korálku. NM, inv. č. 45823.

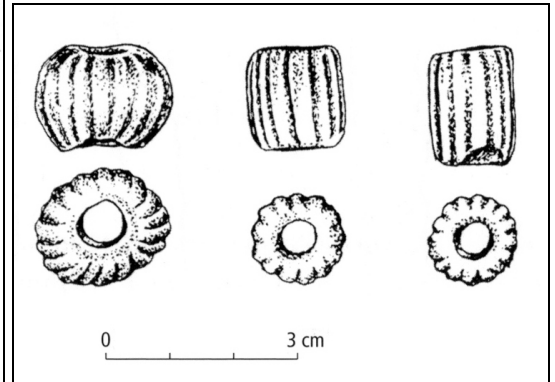
Obr. 33: Praha-Vysočany, hrob 3. 1 korálek připomínající fajánsové jádro; 2 typ 171, fajáns; 3 typ [155]. NM, inv. č. 60658–60660.

Obr. 34: Radim, žárový hrob. 1–2 typ 304c; 3 typ 304d?; 4 typ 171, fajáns. NM, inv. č. 65261–65262, 65264, 65269.

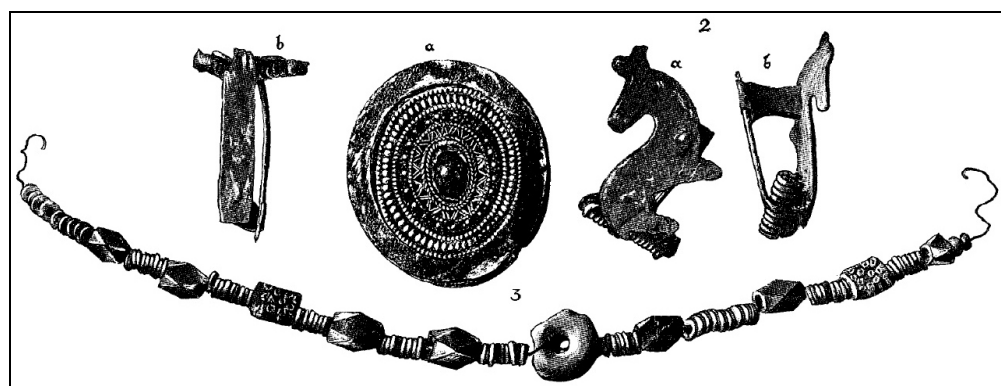
Obr. 35: Řepov, kostrový hrob. Korálky ze skla (typ N /skup. XII/), fajánse? (171?, ? /skup. I/) a jantaru. Stupeň B2b. Podle *Waldhauser – Košnar 1997*.

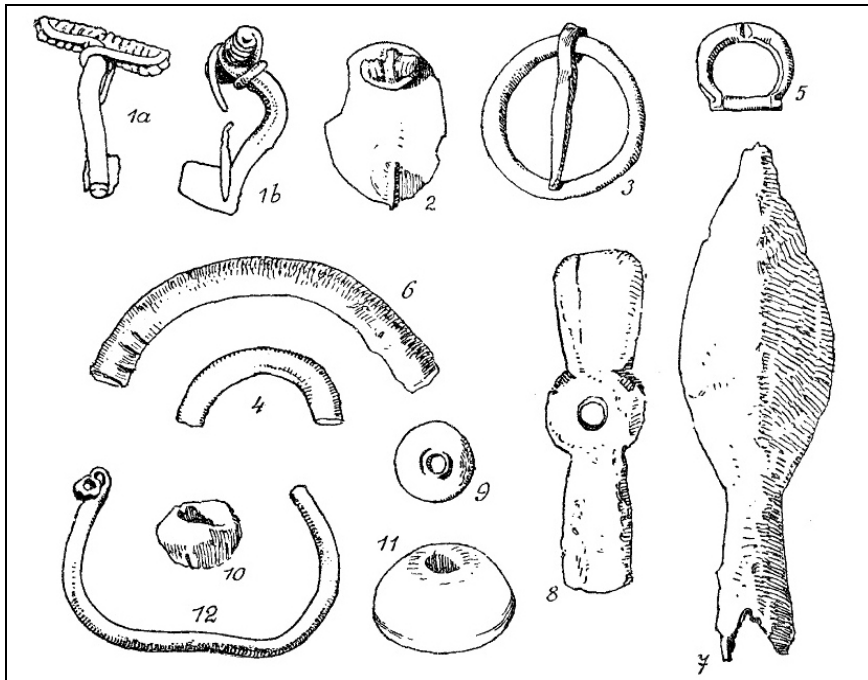
Obr. 36: Stehelčev, hrob U3. Typy 171, 181 a 182. Podle *Motyková 1981*.

Obr. 37: Třebusice a Želenice. 1 hrob XXXV/36, typ 158b; 2–4 hrob II/38, typy 32b, 7/35, [202/205]. 3 fajáns; 4 fajáns?. NM, inv. č. 52031; 52151; 52153–52154.

Obr. 38: Zvoleněves, kostrový hrob. Náhrdelník (typy 128 a N /skup. XXIII/, kostěné a 1 jantarový korálek) a destičkovitá spona s modrou vložkou. Podle *Felcman 1896*.

Obr. 39: Vrbsice, žárový hrob. 9 typ [33]. Podle Hellich 1919.

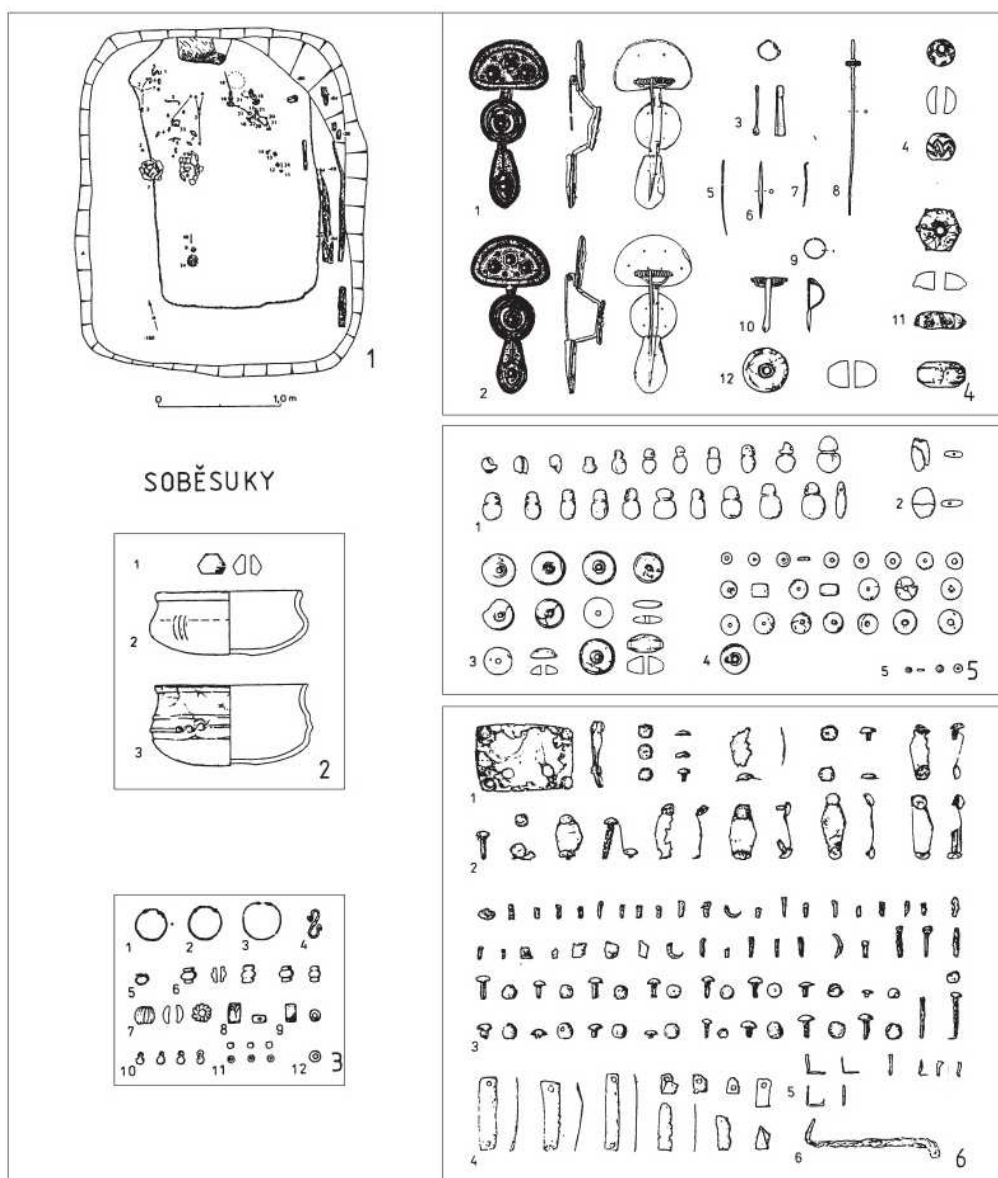
Obr. 40: Žiželice, kostrový hrob. Náhrdelník ze skleněných a jantarových korálků. Rekonstrukce. Expozice pravěku Regionálního muzea K. A. Polánka v Žatci.

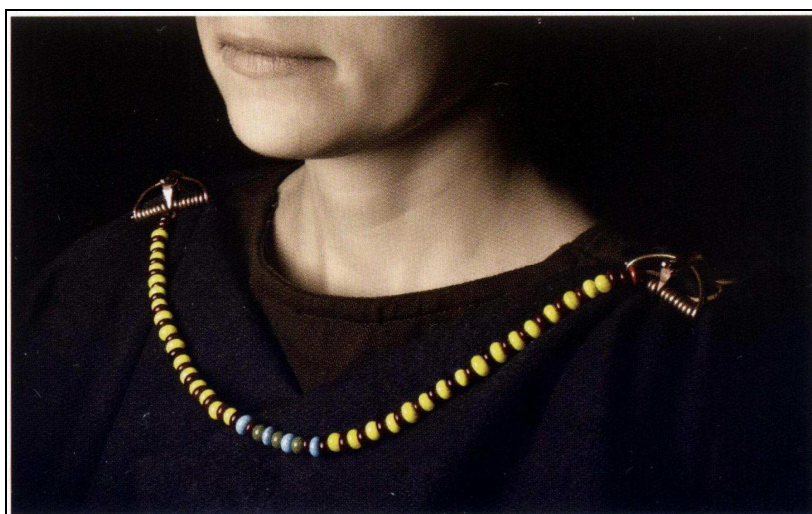
Obr. 41: Žiželice, kostrový hrob. Náhrdelník ze skleněných a jantarových korálek. Rekonstrukce. Expozice pravěku Regionálního muzea K. A. Polánka v Žatci.

Obr. 42: Žiželice, kostrový hrob. Náhrdelník ze skleněných a jantarových korálek. Rekonstrukce. Expozice pravěku Regionálního muzea K. A. Polánka v Žatci.

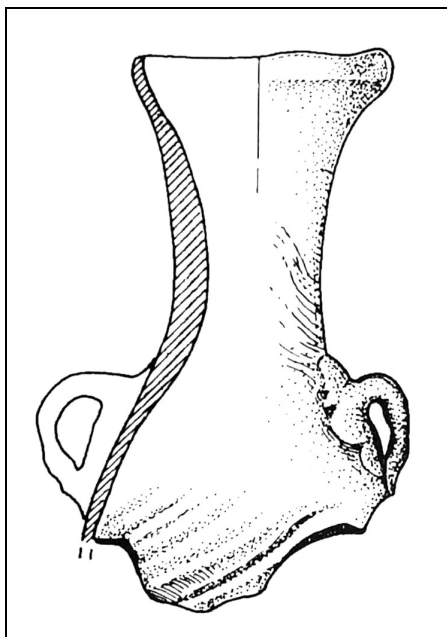

Obr. 43: Soběsuky, kostrový hrob. Skleněné korálky. Štítkové spony s modrými skleněnými vložkami. Stupeň C2 (C2/C3). Podle Blažek 1995 a Droberjar 2007.

Obr. 44: Způsob nošení náhrdelníku, který je uchycen na ramenou sponami spínajícími peplos. Podle Klausnitz 2012.

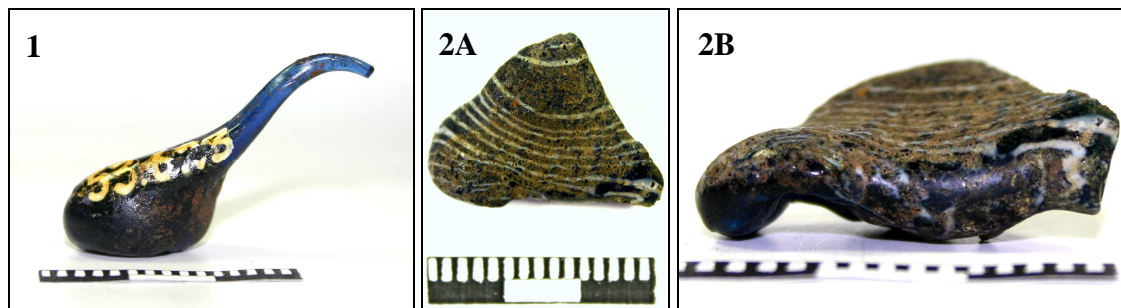
Nádoby

Obr. 45: Čelákovice 1. Kulturní vrstva. Amfórka s dvěma oušky. Podle Špaček – Venclová 2003.

Obr. 46: Dobřichov-Pičhora, hrob 30. Amorfní slitek snad z nádoby (?). NM, inv. č. 53621.

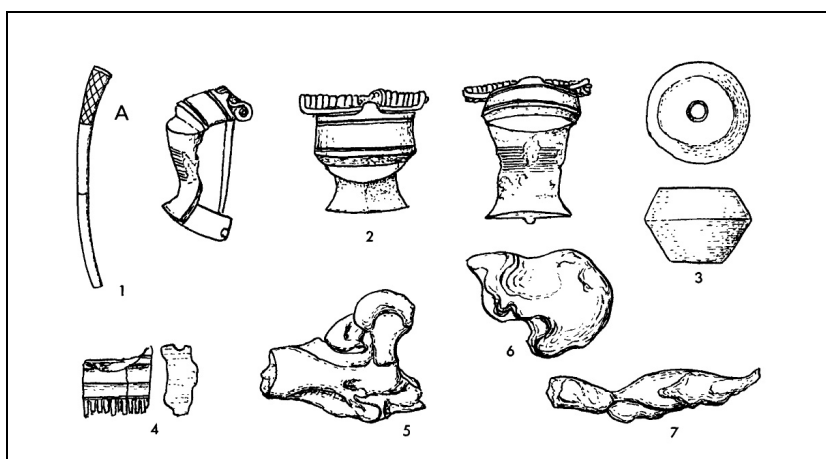
Obr. 47: Dobřichov-Pičhora, hrob 30. Amorfní slitky snad z nádoby (?). NM, inv. č. 53622–53623.

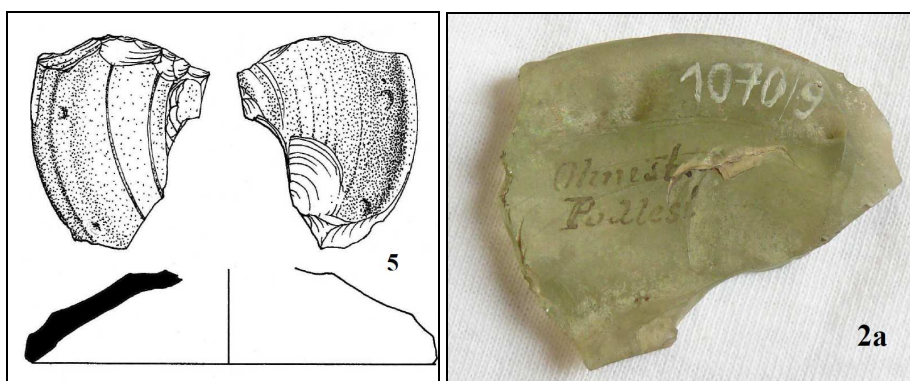
Obr. 48: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů. Amorfní slitky nejspíše z nádoby. NM, inv. č. 64694–64695, 64698.

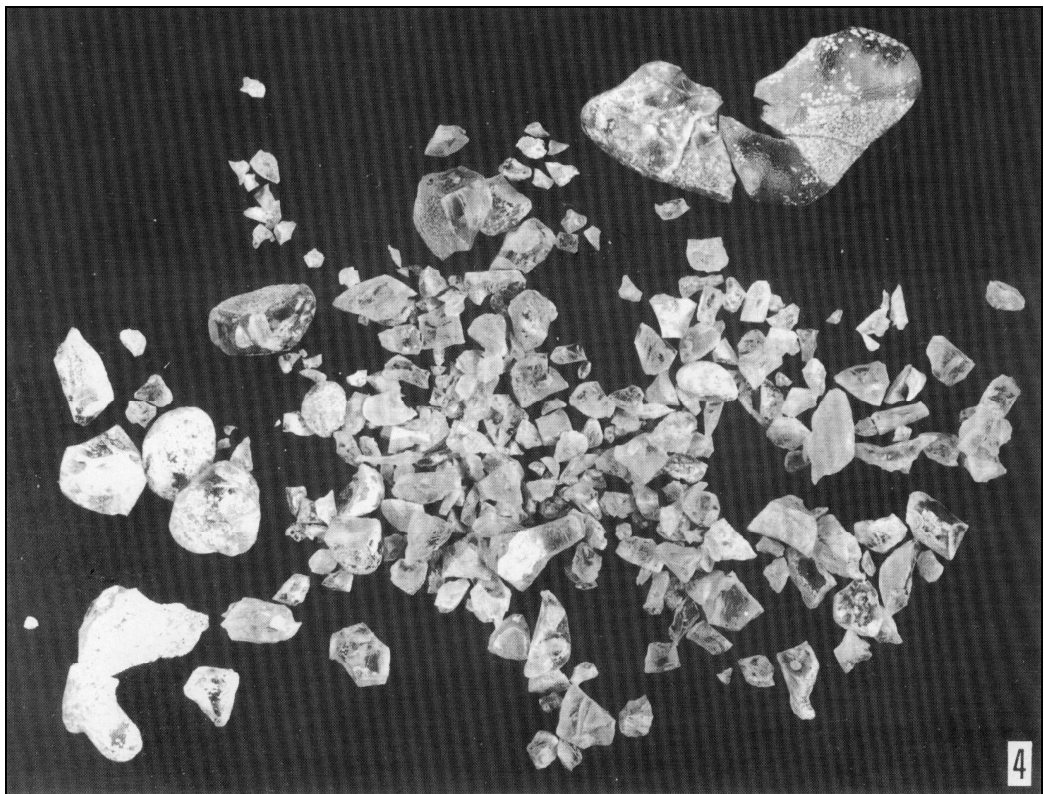
Obr. 49: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů. 1–2 podlouhlé slitky nejspíše z nádob; 3 žárem ohnutý zlomek stěny; 4 plochý zlomek bezbarvého nažloutlého skla. NM, inv. č. 64699–64701, 64717.

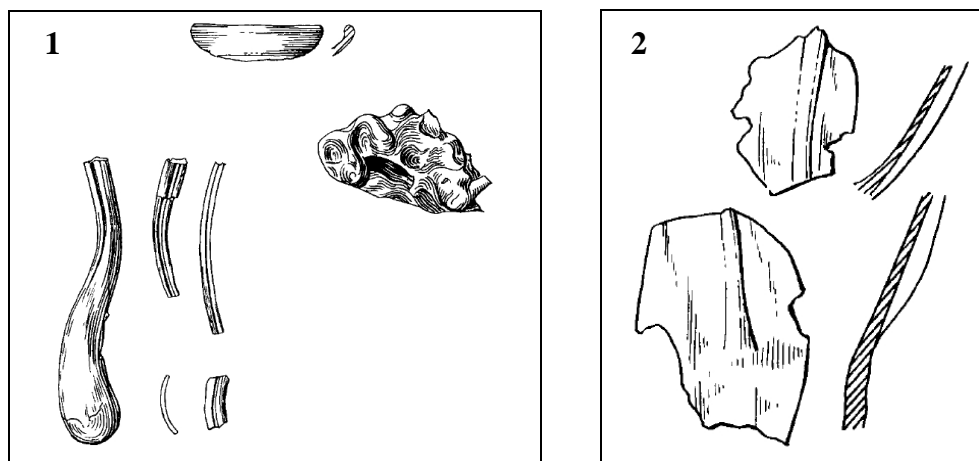
Obr. 50: Lužec nad Vltavou, hrob 45. 5–7 slitky ze skleněné nádoby. Bez měřítka. Podle Kytlicová 1970.

Obr. 51: Ohnišťany, hrob „inv. č. 1070/4–9“. Zlomek snad podstavového prstence číše, poháru nebo džbánu (?). Bez měřítka (rozměry 30 × 40 mm). Podle Černý 2009.

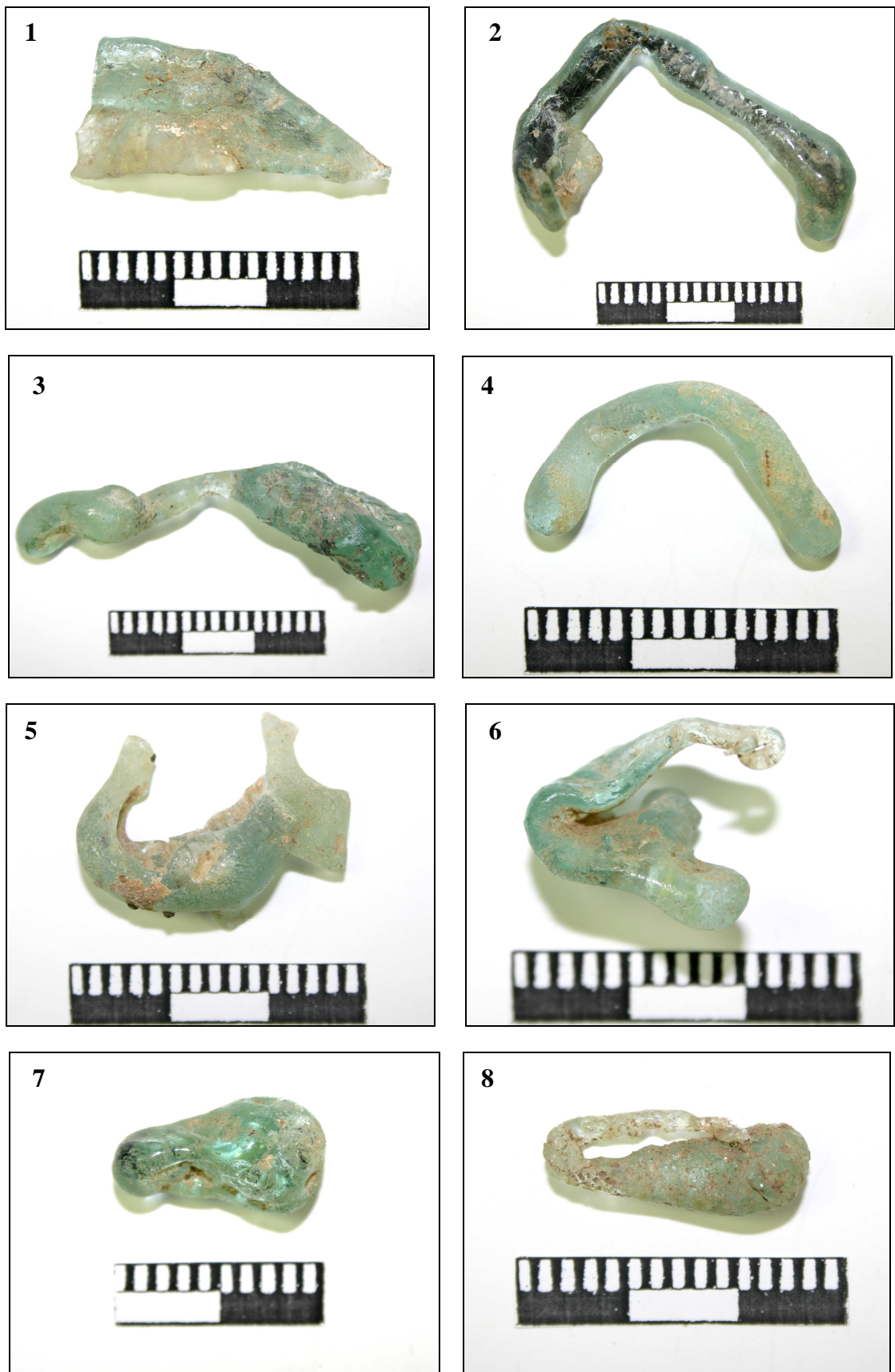

Obr. 52: Opočno, hrob 303. 190 zlomků a slitků neurčitelné skleněné nádoby. Bez měřítka. Podle Pleinerová 1995.

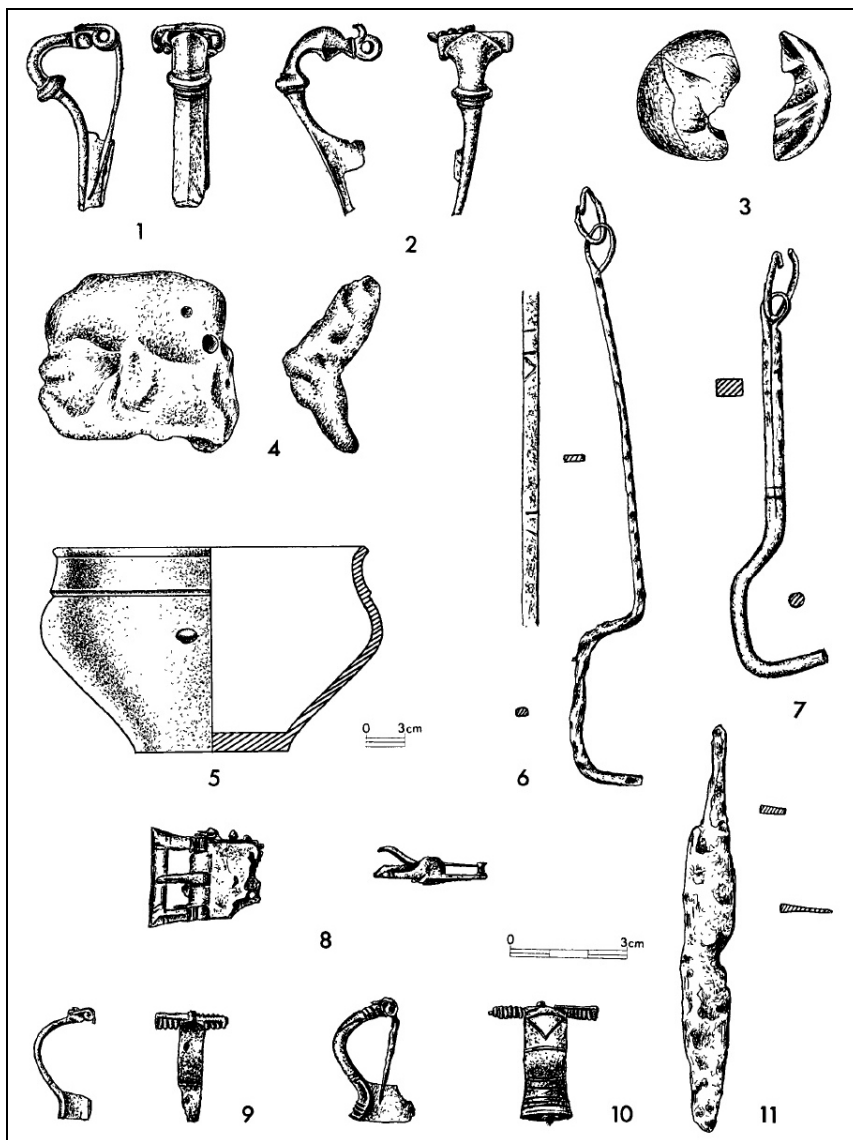

Obr. 53: Platiště nad Labem. 1 hrob 180, slitky skleněné nádoby, nahoře zlomek okraje; 2 z rozrušených hrobů, 2 zlomky stěn se svislými nálepy. Snad z poháru nebo misky. Bez měřítka. Podle Rybová 1979.

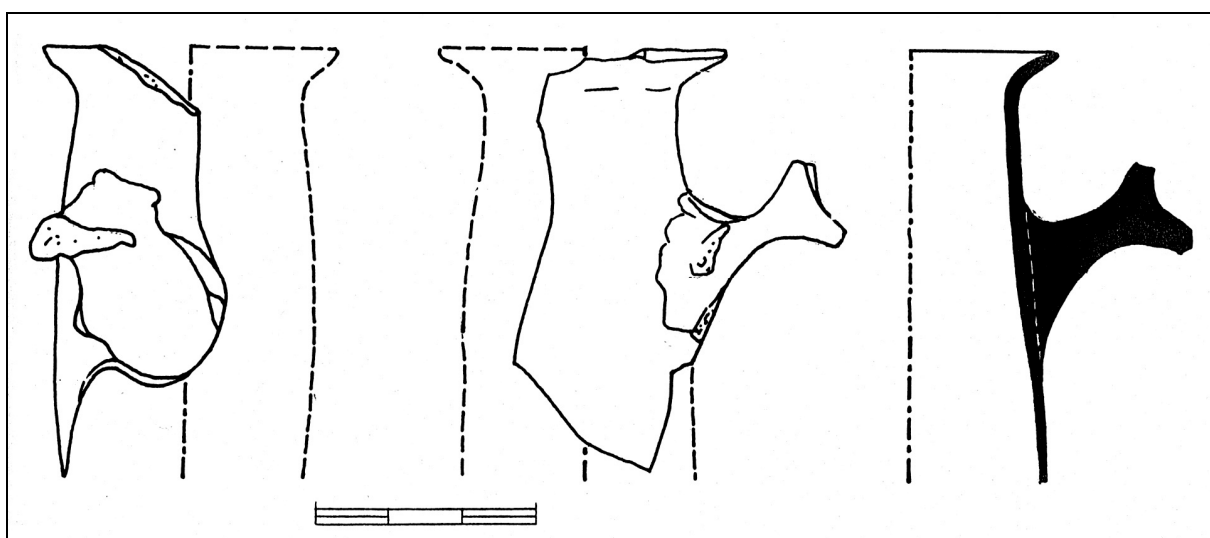

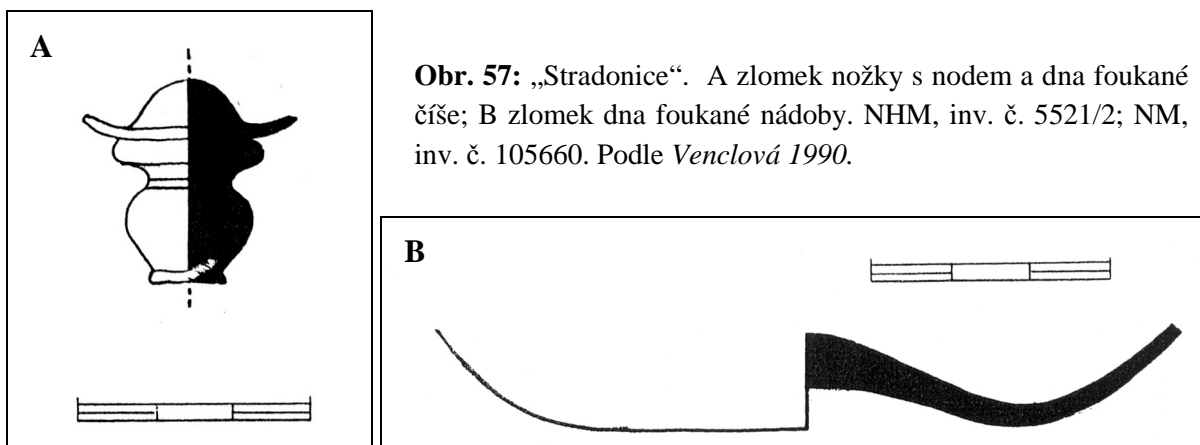
Obr. 54: Praha-Vysočany, hrob 4. Všech 8 v hrobě dochovaných slitků ze skleněné nádoby. NM, inv. č. 60682.

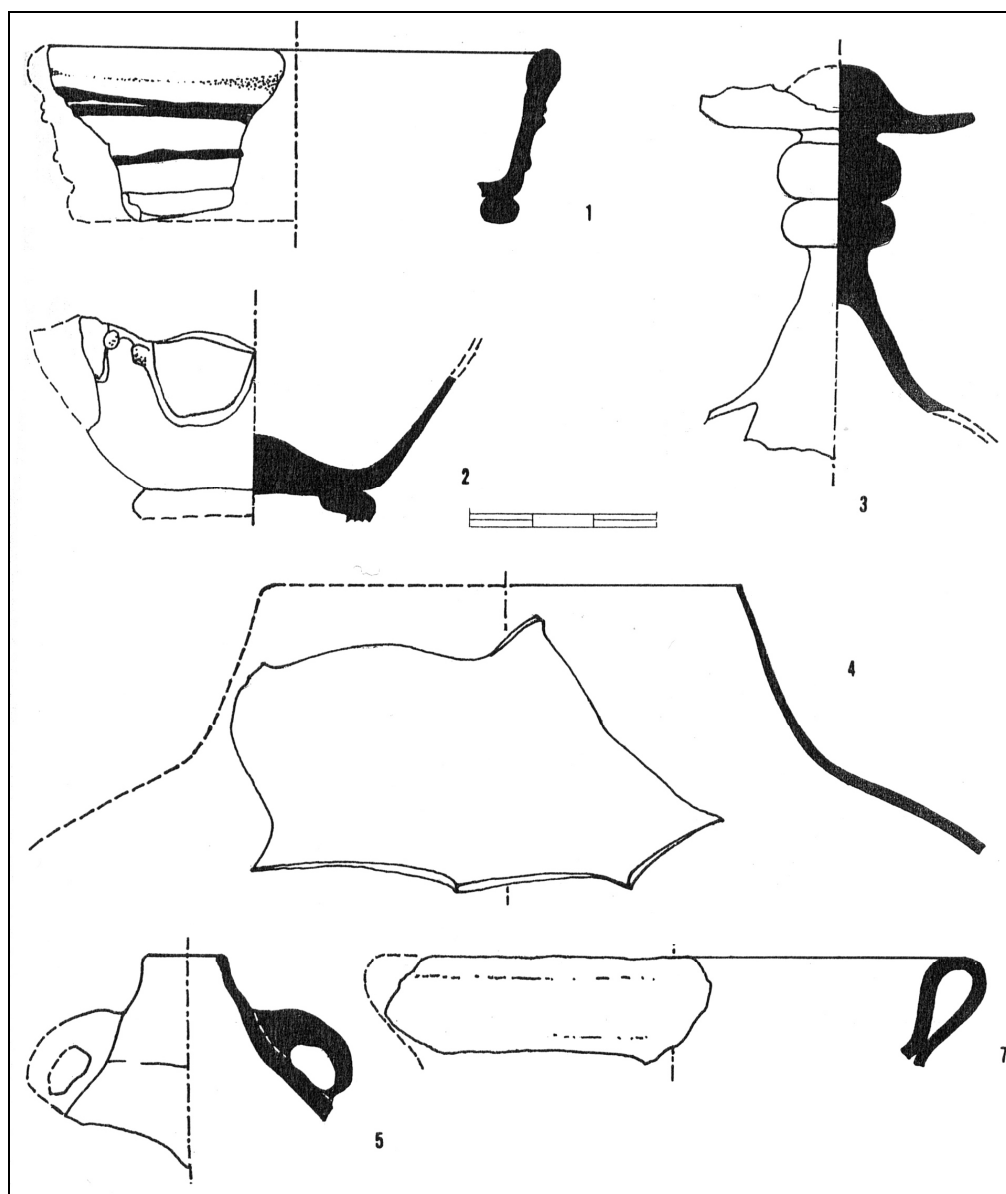
Obr. 55: Stehelčevy, hrob U5. Inventář hrobu. 3 skleněný korálek, typ 45; 4 slitek skla pravděpodobně ze skleněné nádoby. Stupeň B1. Podle *Motyková 1981*.

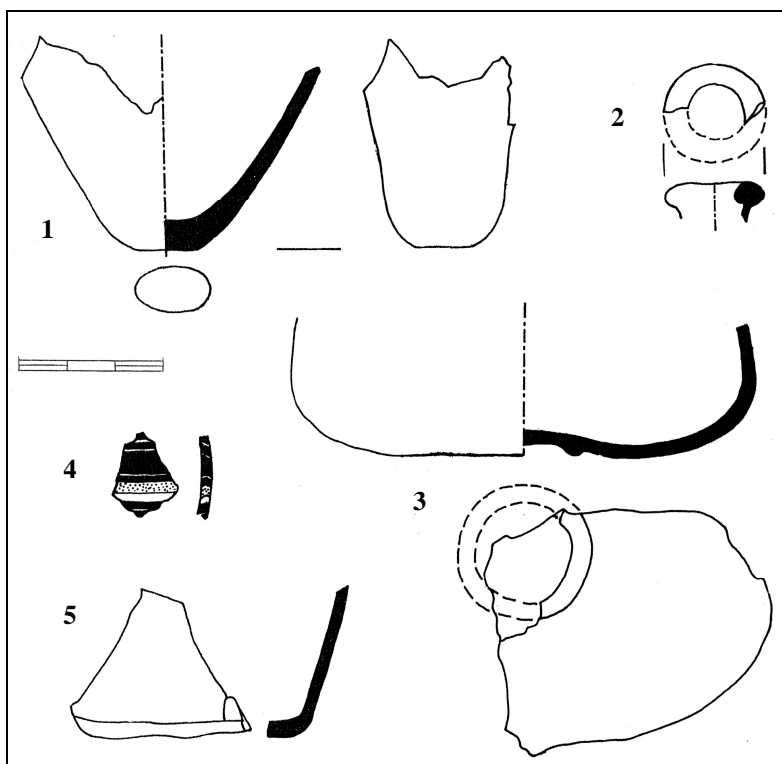
Obr. 56: „Stradonice“. Zlomek foukané nádoby s vyhnutým okrajem a s plochým uchem ze světle zeleného průsvitného skla. NHM, inv. č. 3384. Podle *Venclová 1990*.

Obr. 57: „Stradonice“. A zlomek nožky s nodem a dna foukané číše; B zlomek dna foukané nádoby. NHM, inv. č. 5521/2; NM, inv. č. 105660. Podle *Venclová 1990*.

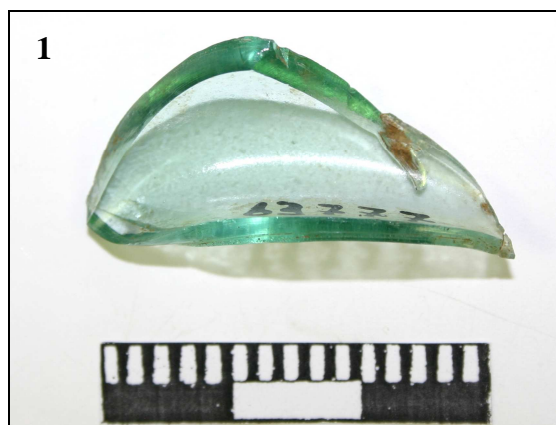
Obr. 58: „Stradonice“. 1 zlomek lité nádoby se zesíleným okrajem, mírně rozevřenými stěnami a plochým dnem s podstavovým prstencem, doba římská?; 2 spodek foukané nádoby s kónickými stěnami, doba římská?; 3 zlomek foukané číše; 4 zlomek hrdla a výdutě foukané nádoby; zlomek malého dvouuchého aryballu; 7 zlomek mírně vyhnutého okraje foukané nádoby. NHM, inv. č. 5514, 5516, 5515, 5517, 5518, 5523. Podle *Venclová 1990*.

Obr. 59: „Stradonice“. 1 dva zlomky spodku foukané nádoby; 2 zlomek okraje foukané lahvičky; 3 zlomek dna snad hranolové nebo válcovité láhve; 4 zlomek stěny nádoby z mozaikového skla, doba římská?; 5 zlomek spodku foukané nádoby. NM, inv. č. 105664, 370d, 105661, 396d, 105665. Podle *Venclová 1990*.

Obr. 60: Třebusice, hrob LIII/21. 4 z celkových 11 slitků. NM, inv. č. 51822.

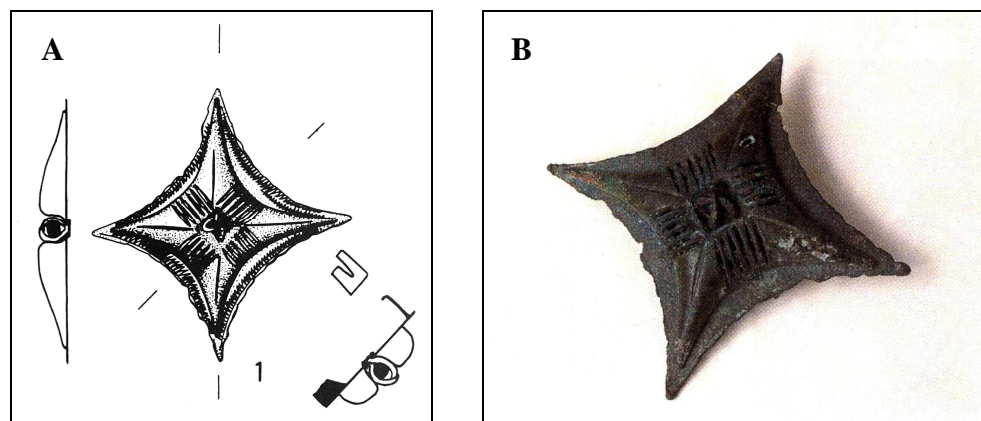

Obr. 61: Třebusice, hrob V F. Zlomky a slítky snad z hranolové láhve z bezbarvého namodralého skla. NM, inv. č. 63777–63781.

Obr. 62: Třebusice (Želenice), hrob XXII/41. Amorfni plochy slitek bezbarvého skla s nečistotami, pravděpodobně z nádoby. NM, inv. č. 117019.

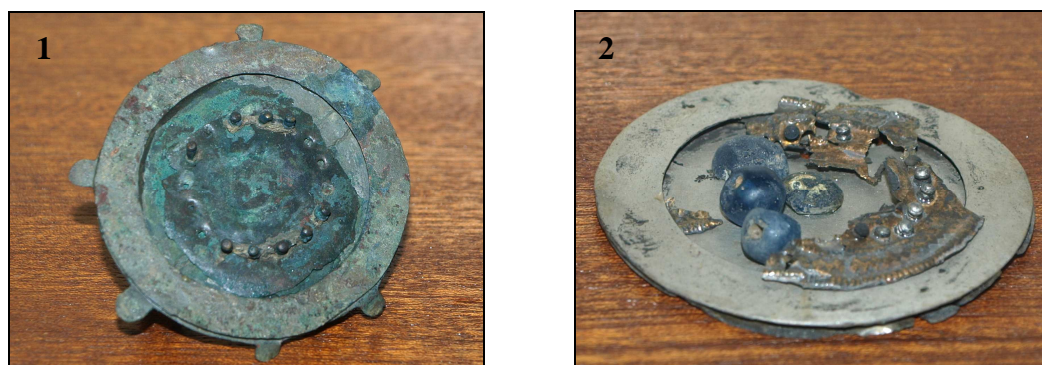
Aplikace

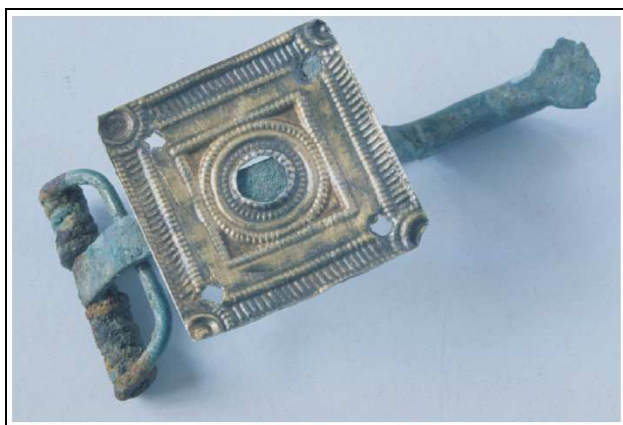
Obr. 63: Dobřichov-Pičhora, hrob 94. Tutulovitá destičkovitá spona typu Dobřichov-Pičhora s aplikací v podobě malé kuličky z modrého skla upevněné uprostřed. Bez měřítka (rozměry 48 × 23 mm). Podle *Droberjar 1999a*.

Obr. 64: Dolínek, hrob 2. Stříbrná destičkovitá (terčovitá) spona se zlatou fólií a se skleněnými vložkami, typ Spielberg-Nienburg-Dolínek. Bez měřítka (průměr 53 mm). Podle *Svoboda 1948*.

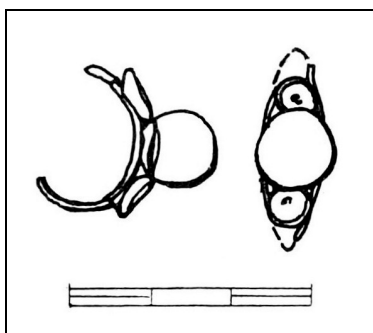

Obr. 65: Malé Březno, kostrový hrob. 1 stříbrná destičkovitá spona s lalůčky (průměr 57 mm); 2 stříbrná destičkovitá spona se zlatou fólií a s modrou skleněnou vložkou uprostřed (průměr 54 mm), korálky typu 18/23. Bez měřítka. Expozice pravěku Regionálního muzea K. A. Polánka v Žatci.

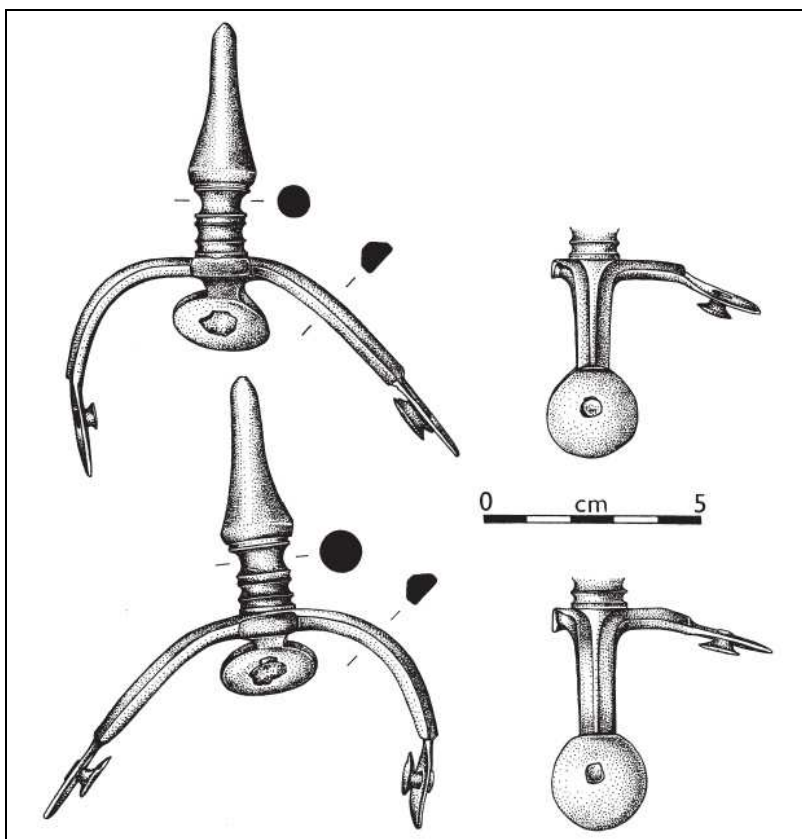

Obr. 66: Slepotice, kostrový hrob. Štítková spona s chybějící vložkou, patrně skleněnou. Štítek z nekvalitního stříbra, zlacen. Bez měřítka. Podle *Droberjar 2007*.

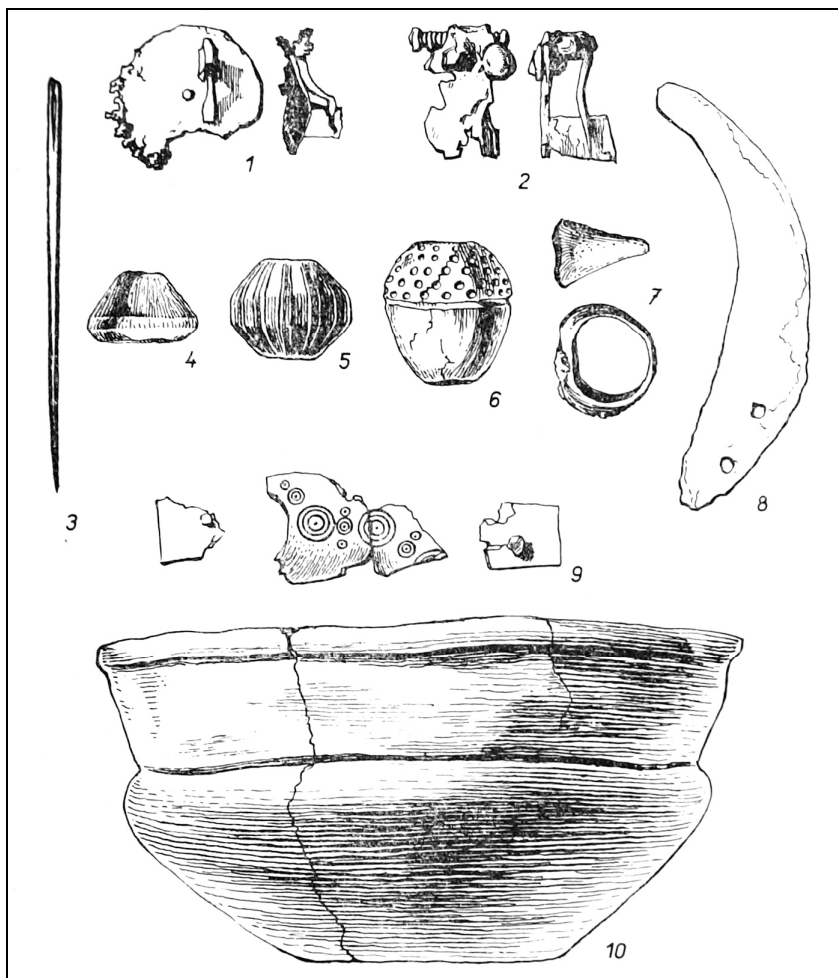
Obr. 67: „Stradonice“. Zlomek stříbrného prstenu z dvojitého drátu se třemi miskovitými lůžky, v prostředním dochována kulička bezbarvého skla. Podle *Venclová 1990*.

Obr. 68: Praha-Kbely, kostrový hrob. Stříbrná desetičková se zlatou fólií, vložka uprostřed nedochována. Bez měřítka (průměr 45 mm). Podle *Hlava 2010*.

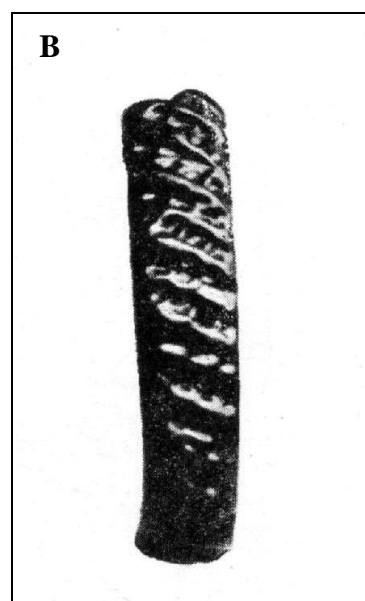
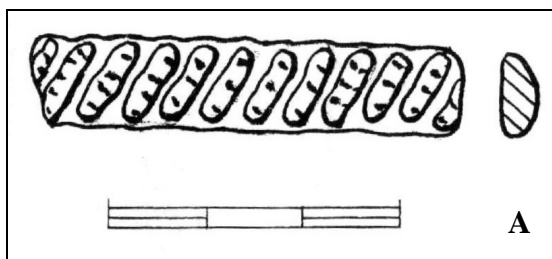
Obr. 69: Okolí Litoměřic. Pár stříbrných ostruh typu Leuna zřejmě ze zničeného mužského hrobu. Skleněné aplikace nedochovány. Podle *Droberjar 2007*.

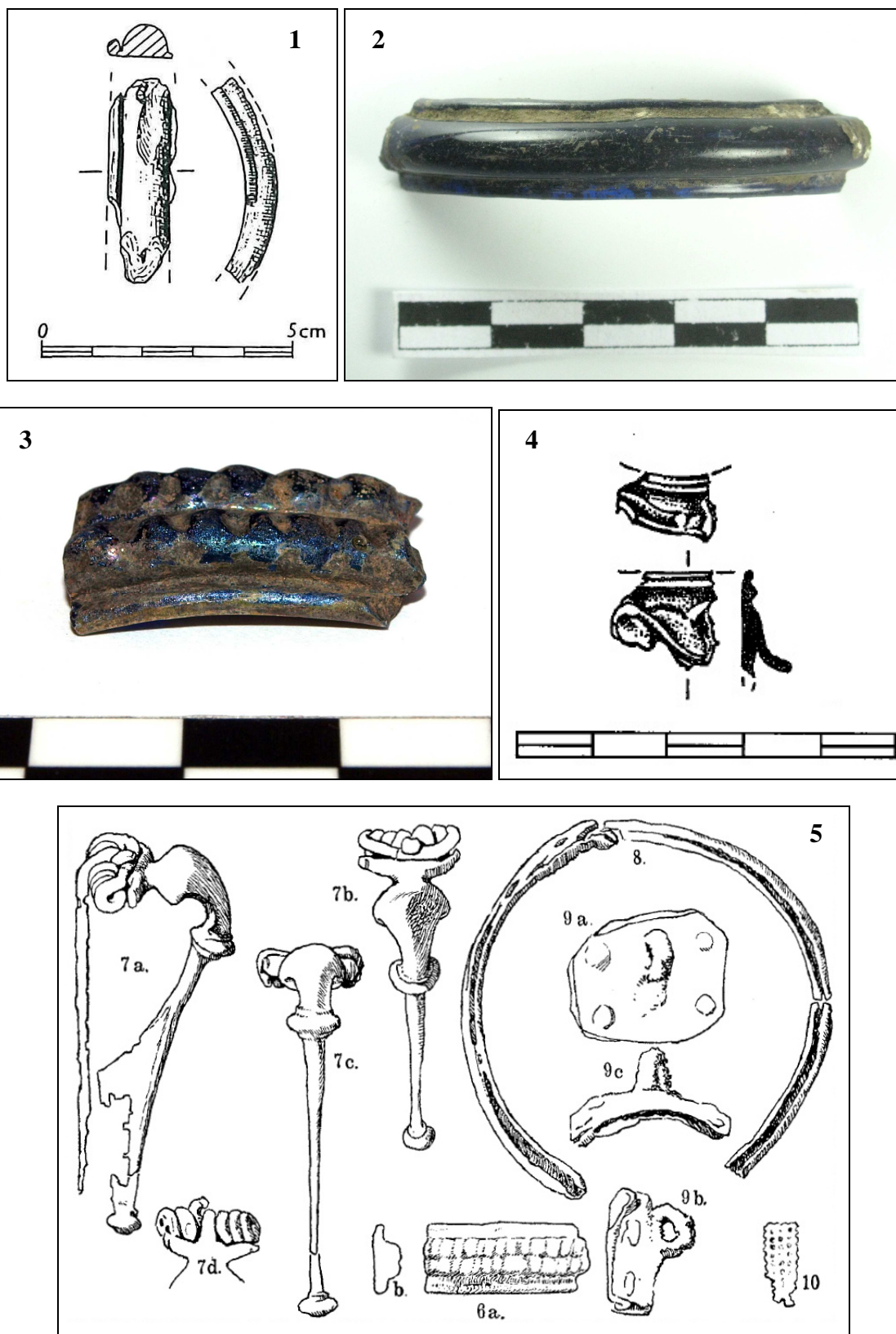
Obr. 70: Žabovřesky nad Ohří, žárový hrob. 2 zlomek destičkovité spony s dochovanou skleněnou vložkou; 7 prsten, vložkou byl původně patrně jantar. Bez měřítka. Podle Zápotocký 1969.

Ostatní skleněné předměty

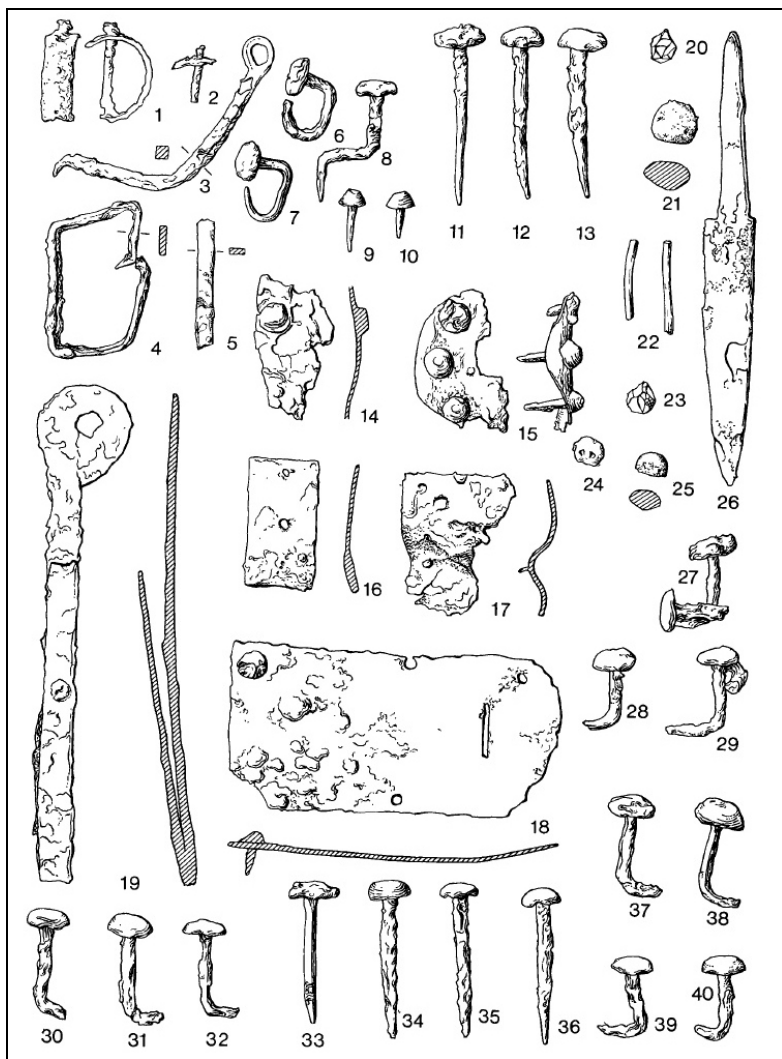
Obr. 71: Libčeves. Římskoprovinciální skleněný náramek. NM, inv. č. 52400. Podle Venclová 1990 a Píč 1902.

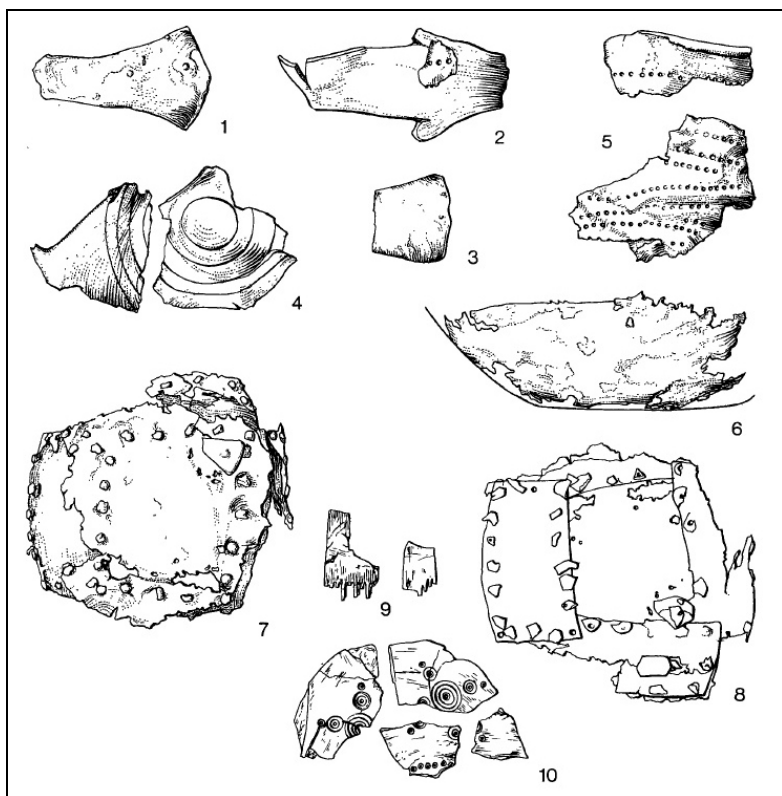

Obr. 72: Skleněné laténské náramky v kontextech doby římské. 1 Lužice, zahloubená chata, typ 6a, podle *Salač 1996*; 2 Obříví, zahloubená chata, typ 6a, foto Zdeněk Beneš; 3 Praha-Bubeneč 2, kulturní vrstva, typ 13; 4 Praha-Křeslice, sídlištní objekt (chata nepravidelného půdorysu), typ 16, podle *Polišenský 2006*; 5 Velké Zboží 1, žárový hrob, 6 typ 13, bez měřítka, podle *Hellich 1916*.

A

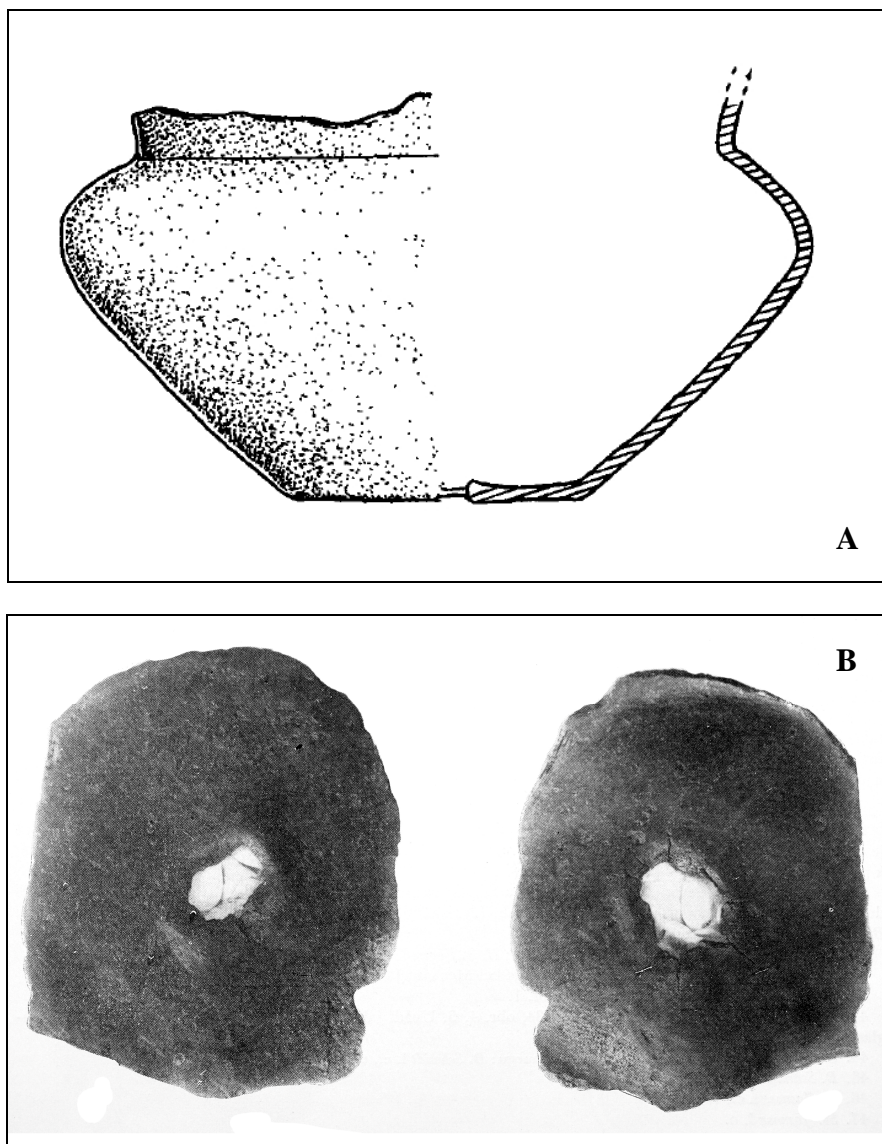

B

Obr. 73: Platiště nad Labem, hrob 182. A 20, 23 úlomky skla; 21, 24, 25 hrací kameny z bílého skla; ostatní nůž, zlomky kostěné jehlice, části dřevěné skříňky s klíčem; B bronzové nádoby, kostěný hřeben. Bez měřítká. Podle *Rybová 1979*.

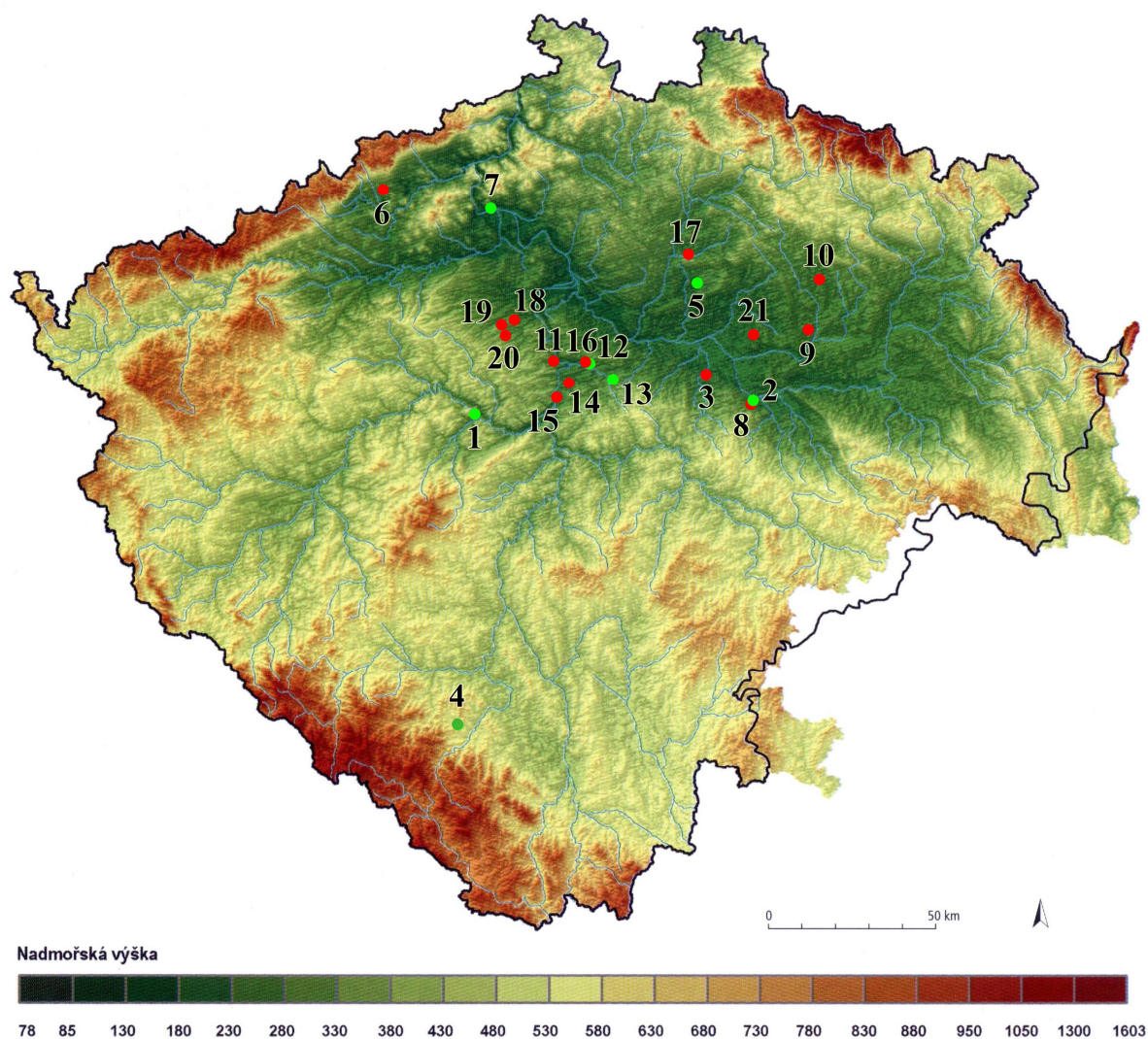

Obr. 74: Dobřichov-Třebická, z rozrušených hrobů. Zlomek hracího kamene. NM, inv. č. 64689.

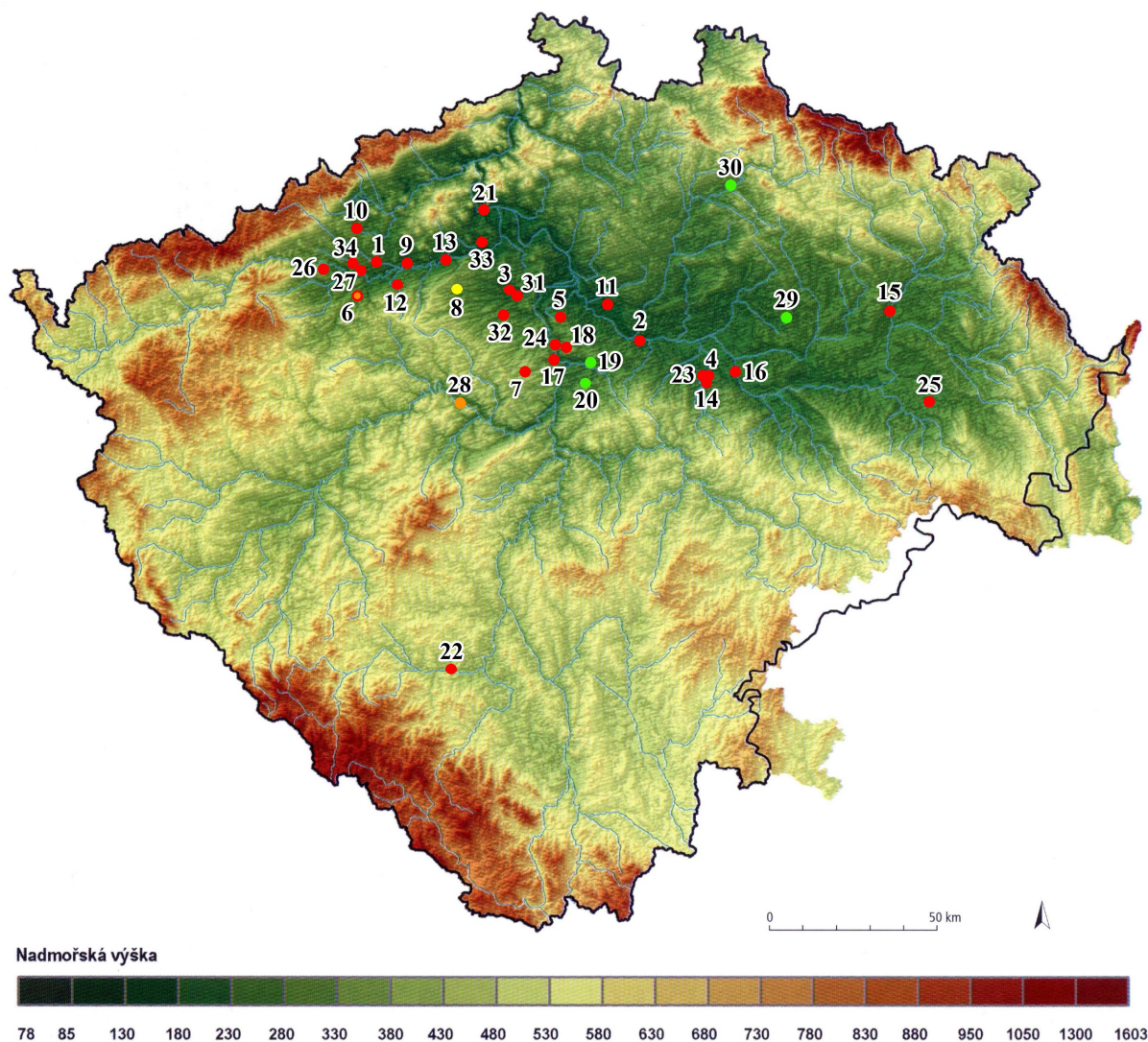

Obr. 75: Lužec nad Vltavou, hrob 71. Mísovitá terina s ostrou horní baňatostí a válcovitým hrdlem, okraj zčásti odorán, černý lesklý povrch, ve dně vsazeno sklo (výška 125 mm, průměr okraje 178 mm, průměr dna 120 mm. Bez měřítka. Podle *Kytlicová 1970* a *Sakař 1967*.

Mapy

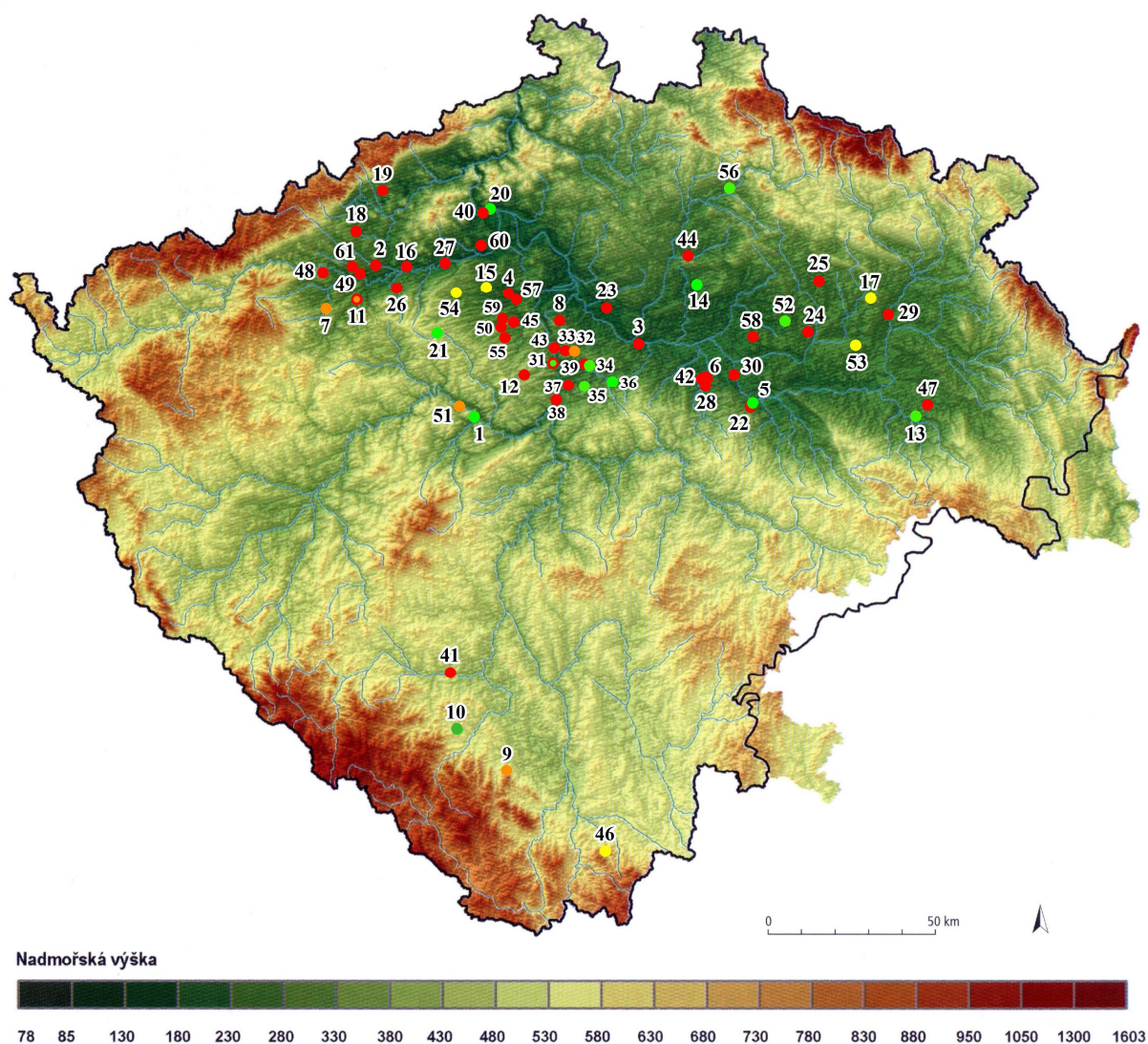

Obr. 76: Mapa lokalit s nálezy skleněných a fajánsových korálků ze starší doby římské. Pohřebiště červeně, sídliště zeleně. 1 Beroun, 2 Červené Pečky, 3 Dobřichov-Pičhora, 4 Dub-Javornice, 5 Charvatce, 6 Mariánské Radčice, 7 Mlékojedy, 8 Nebovidy, 9 Nepochy, 10 Ohnišťany, 11 Praha-Bubeneč/Dejvice, 12 Praha-Hloubětín, 13 Praha-Koloděje, 14 Praha-Michle, 15 Praha-Modřany, 16 Praha-Vysočany, 17 Řepov, 18 Slatina, 19 Stehelčevy, 20 Třebusice, 21 Vrbice (Liníí vyznačena historická hranice Čech, která zanikla správní reformou 1. 1 1949.) Mapový podklad: *Kuna (ed.) 2007.*

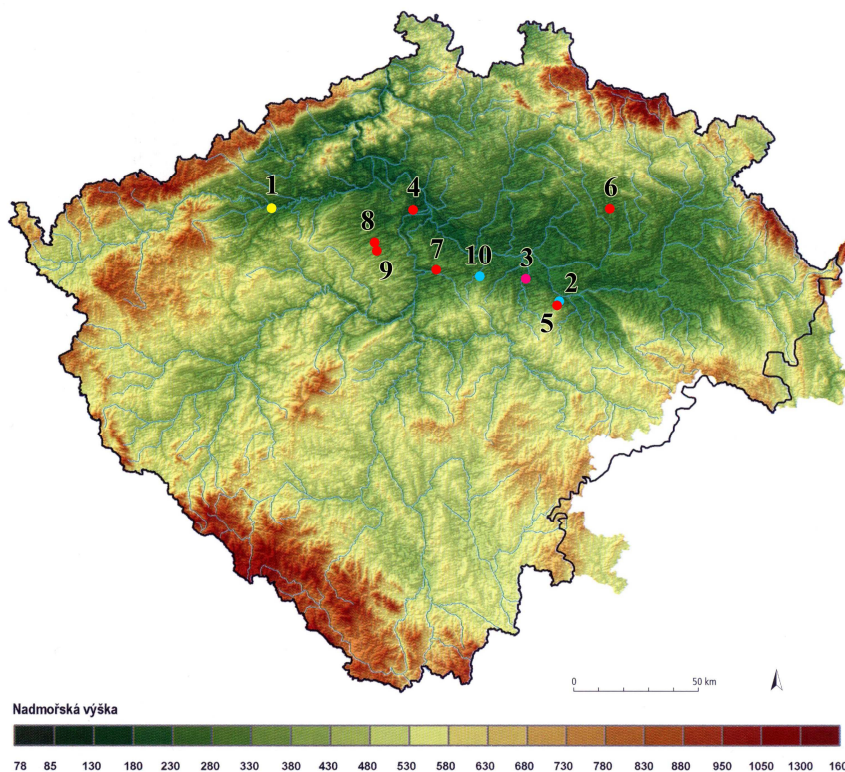
Obr. 77: Mapa lokalit s nálezy skleněných a fajánsových korálků z mladší doby římské. Červeně pohřebiště, zeleně sídliště, žlutě neznámý kontext, oranžově nejisté a pochybné lokality.

1 Bitozeves; 2 Čelákovice 2; 3 Černuc; 4 Dobříchov-Třebická; 5 Dolínek; 6 Holedeč 1, 2; 7 Hostivice; 8 Klobuky; 9 Lenešice; 10 Malé Březno; 11 Nedomice; 12 Opočno; 13 Pátek; 14 Plaňany; 15 Plotišť nad Labem; 16 Pňov; 17 Praha-Bubeneč 1, Praha-Bubeneč/Dejvice, Praha-Dejvice 1, 2; 18 Praha – Dolní Chabry; 19 Praha-Hloubětín; 20 Praha-Hostivař; 21 Prosmyky 1, 2; 22 Přešťovice; 23 Radim; 24 Roztoky u Prahy; 25 Slepotice; 26 Soběsuky 1; 27 Staňkovice 1,2; 28 Stradonice; 29 Stříhov; 30 Turnov; 31 Velvary; 32 Zvoleněves; 33 Žabovřesky nad Ohří; 34 Žiželice

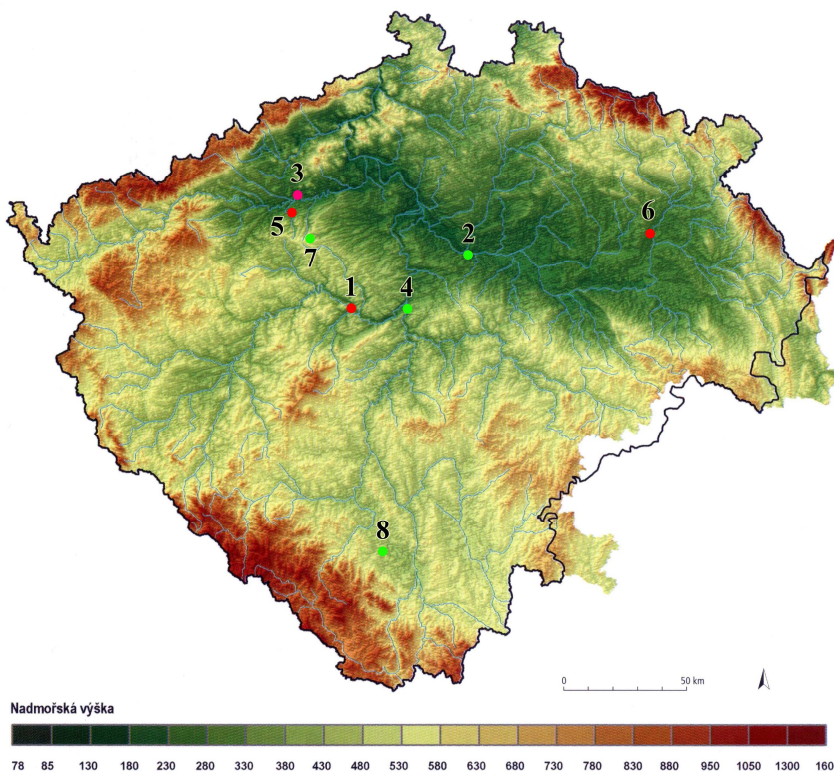
Obr. 78: Mapa lokalit s nálezy skleněných a fajánsových korálků ze starší i mladší doby římské. Červeně pohřebiště, zeleně sídliště, žlutě neznámý kontext, oranžově nejisté a pochybné lokality či nálezy.

1 Beroun; 2 Bitouzeves; 3 Čelákovice 2; 4 Černuc; 5 Červené Pečky; 6 Dobřichov-Piňhora, Dobřichov-Třebická; 7 Dolánky; 8 Dolínek; 9 Dolní Chrášťany; 10 Dub-Javornice; 11 Holedeč 1, 2; 12 Hostivice; 13 Hrochův Týnec; 14 Charvatce; 15 Klobuky; 16 Lenešice; 17 Lípa; 18 Malé Březno; 19 Mariánské Radčice; 20 Mlékojedy; 21 Mšec/Mšecké Žehrovice; 22 Nebovidy; 23 Nedomice; 24 Nepolisy; 25 Ohnišťany; 26 Opočno; 27 Pátek; 28 Plaňany; 29 Plotiště nad Labem; 30 Pňov; 31 Praha-Bubeneč 1, 2, Praha-Bubeneč/Dejvice, Praha-Dejvice 1, 2; 32 Praha-Ďáblice; 33 Praha – Dolní Chabry; 34 Praha-Hloubětín; 35 Praha-Hostivař; 36 Praha-Koloděje; 37 Praha-Michle; 38 Praha-Modřany; 39 Praha-Vysočany; 40 Prosmuky 1, 2; 41 Přešovice; 42 Radim; 43 Roztoky u Prahy; 44 Řepov; 45 Slatina; 46 Slavče; 47 Slepotice; 48 Soběsuky 1; 49 Staňkovice 1, 2; 50 Stehelčevy; 51 Stradonice; 52 Stříhov; 53 Syrovátka; 54 Šlapanice; 55 Třebusice; 56 Turnov; 57 Velvary; 58 Vrbice; 59 Zvoleněves; 60 Žabovřesky nad Ohří; 61 Žiželice

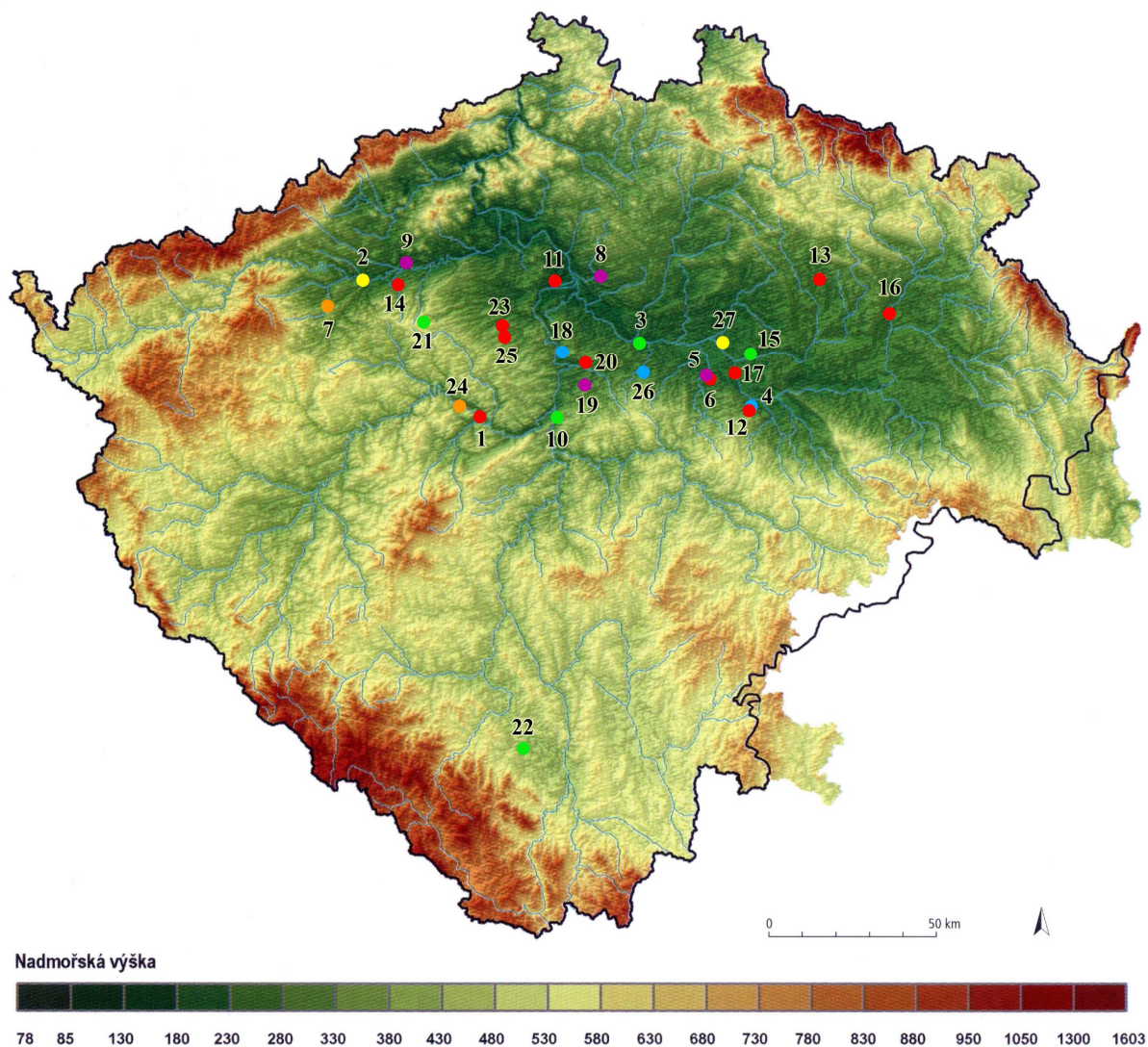
Obr. 79: Mapa lokalit s nálezy skleněných nádob ze starší doby římské. Červeně pohřebiště (jisté a pravděpodobné nádoby), fialově pohřebiště (nejisté slitky), modře sídliště (neověřené zlomky nádob), žlutě neznámý kontext.

1 Bezděkov; 2 Červené Pečky; 3 Dobřichov-Pičhора; 4 Lužec nad Vltavou; 5 Nebovidy; 6 Ohnišťany; 7 Praha-Vysočany; 8 Stehelčevy; 9 Třebusice; 10 Tuklaty

Obr. 80: Mapa lokalit s nálezy skleněných nádob z mladší doby římské. Červeně pohřebiště (jisté a pravděpodobné nádoby), fialově pohřebiště (nejisté slitky), zeleně sídliště (jisté a pravděpodobné nádoby).

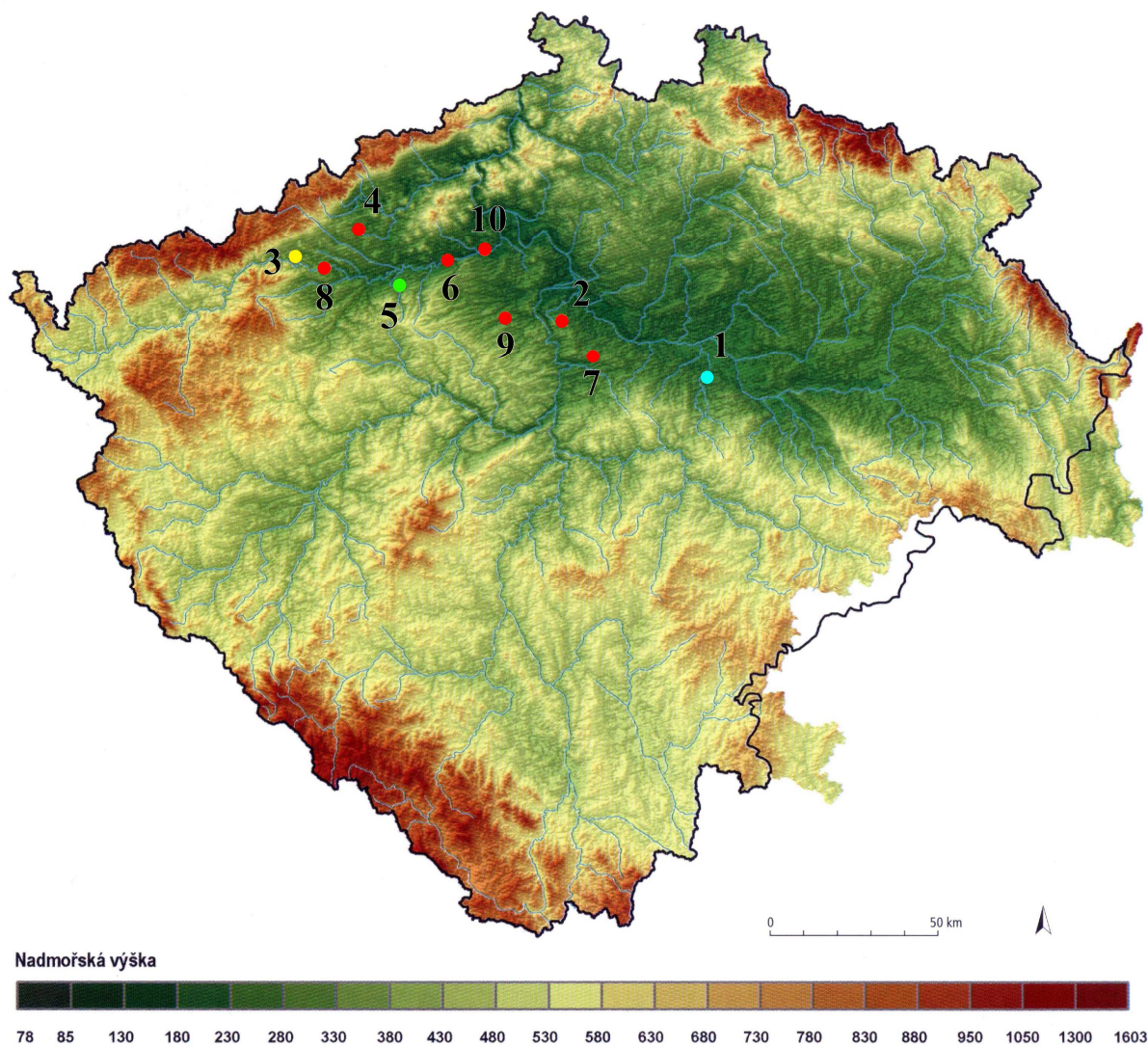
1 Beroun-Závodí; 2 Čelákovice 1; 3 Lenešice; 4 Lhota, o. Dolní Břežany; 5 Opočno; 6 Plotiště nad Labem; 7 Přerubnice; 8 Sedlec

Obr. 81: Mapa lokalit s nálezy skleněných nádob ze starší i mladší doby římské. Červeně pohřebiště (jisté a pravděpodobné nádoby), fialově pohřebiště (nejisté slitky), zeleně sídliště (jisté a pravděpodobné nádoby), modře sídliště (neověřené zlomky), žlutě neznámý kontext, oranžově nejisté a pochybné lokality.

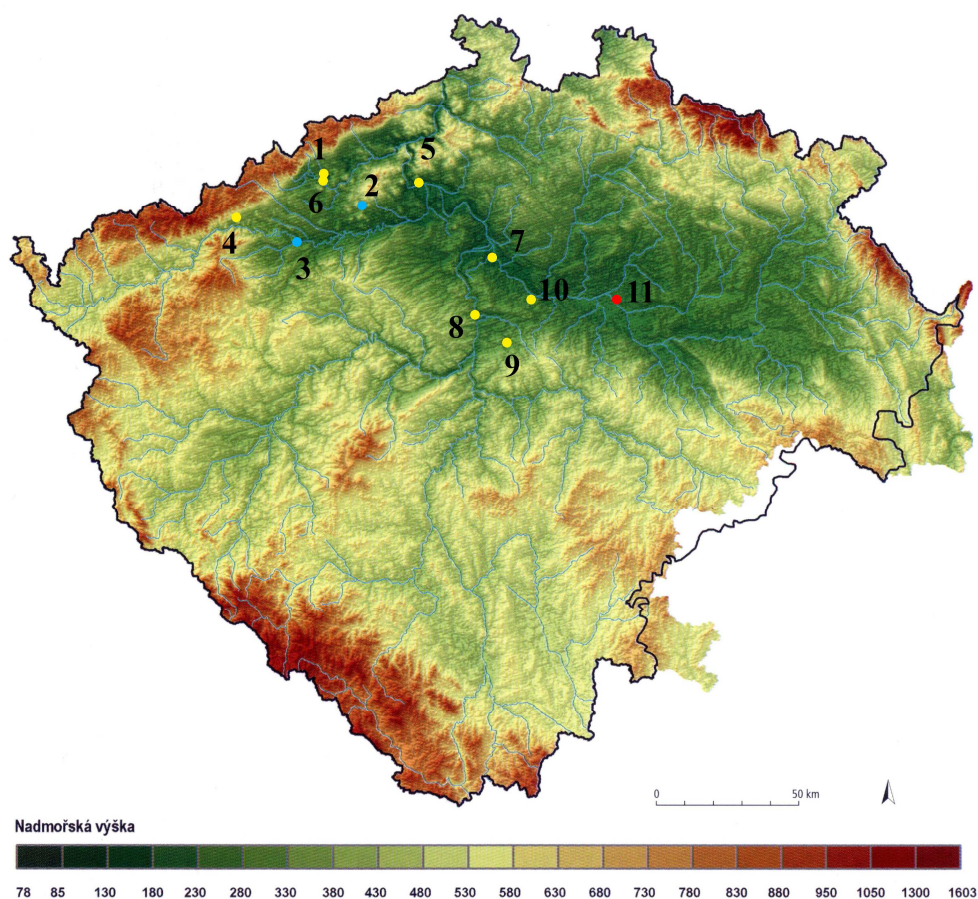
1 Beroun-Závodí; 2 Bezděkov; 3 Čelákovice; 4 Červené Pečky; 5 Dobřichov-Pičhora; 6 Dobřichov-Třebická; 7 Dolánky; 8 Hostín; 9 Lenešice; 10 Lhota, o. Dolní Břežany; 11 Lužec nad Vltavou; 12 Nebovidy; 13 Ohnišťany; 14 Opočno; 15 Opolany; 16 Platiště nad Labem; 17 Pňov; 18 Praha-Čimice; 19 Praha-Hostivař 2; 20 Praha-Vysočany; 21 Přerubnice; 22 Sedlec; 23 Stehelčevy; 24 Stradonice; 25 Třebusice; 26 Tuklaty; 27 Velké Zboží 2

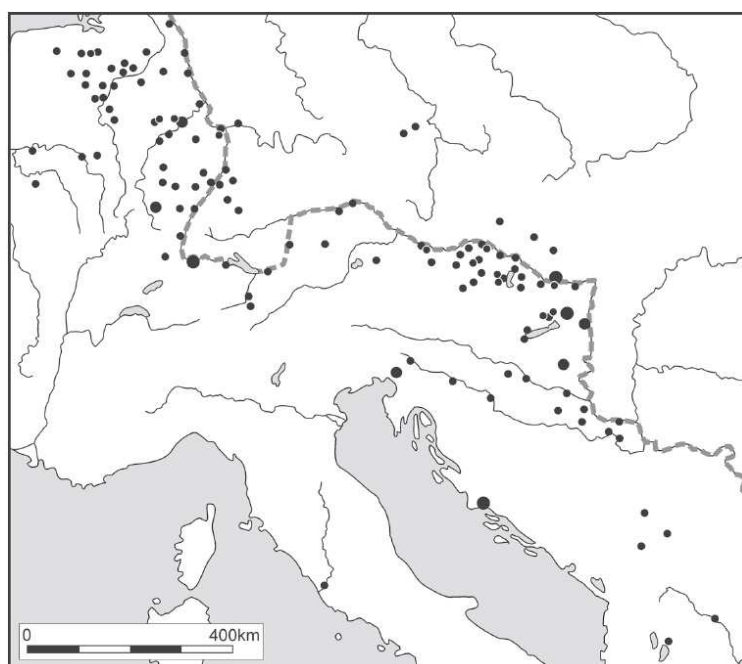
Obr. 82: Mapa lokalit s nálezy skleněných nádob z doby římské. Modře vložky na sponách ze starší doby římské, červeně vložky na sponách z mladší doby římské, žlutě vložky na prstenech, zeleně samostatné (vypadlé) aplikace.

1 Dobřichov-Pičhora; 2 Dolínek; 3 Kadaň-Jezerka; 4 Malé Březno; 5 Opočno; 6 Pátek; 7 Praha-Kbely; 8 Soběsuky 1; 9 Zvoleněves; 10 Žabovřesky nad Ohří

Obr. 83: Mapa lokalit s nálezy skleněných náramků. Červeně hrobové nálezy laténských náramků, žlutě sídlištní nálezy laténských náramků, modře náramky z doby římské.

1 Kopisty; 2 Libčeves; 3 Libočany; 4 Lužice; 5 Mlékojedy; 6 Most; 7 Obříství; 8 Praha-Bubeneč 2; 9 Praha-Křeslice; 10 Zápý; 11 Velké Zboží 1

Obr. 84: Mapa rozšíření římských skleněných náramků v oblasti střední Evropy. Podle *Karwowski 2010*, doplněno.